LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanu.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE COMPLETE

38

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICA
BUCUREȘTI — 1966
www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL. 38

Martie — iunie 1919

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ

Volumul al treizeci şi optulea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise între 12 martie şi 27 iunie 1919.

Era perioada cînd imperialiştii au intensificat intervenţia militară împotriva Ţării sovietice. La începutul lunii martie 1919 armata lui Kolceak a trecut la ofensivă şi a ocupat Ufa; în sud, generalul Denikin a ocupat Luganskul şi o parte a Donbassului; în mai a început ofensiva generalului Iudenici împotriva Petrogradului; în nord atacau albgardiştii generalului Miller şi detaşamente de intervenţionişti englezi, americani şi francezi.

Poporul sovietic a fost silit să lupte în condiţii extrem de grele împotriva intervenţioniştilor şi contrarevoluţiei interne. Duşmanii ocupaseră principalele baze producătoare de combustibil, materii prime şi alimente. Din lipsă de combustibil, transportul pe căile ferate şi fabricile au stagnat; a fost nevoie de eforturi uriaşe pentru aprovizionarea armatei şi populaţiei de la oraşe cu alimente.

Operele incluse în volumul de faţă relevă activitatea încordată a lui V. I. Lenin, a partidului şi guvernului în direcţia organizării apărării ţării, eforturile eroice ale poporului pe front şi în spatele frontului. În pofida condiţiilor grele create de intervenţia străină, Lenin, partidul bolşevic nutreau credinţa neclintită în victoria poporului sovietic, în trăinicia orînduirii sovietice, în triumful măreţei cauze a Revoluţiei Socialiste din Octombrie. „Niciodată nu va fi învins — scria Lenin — poporul ai cărui

www.dacoromanica.ro

muncitori și țărani și-au dat seama, au simțit și au văzut, în majoritatea lor, că își apără propria lor putere, Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, că apără cauza a cărei izbîndă le va asigura lor și copiilor lor posibilitatea de a se bucura de toate binefacerile civilizației, de tot ce a creat munca omenească" (volumul de față, p. 314).

În zilele grele ale războiului, în condițiile unor dificultăți fără precedent, în Țara sovietică n-a încetat activitatea creatoare multilaterală, a continuat construirea noii societăți, s-au înmulțit mlădițele socialismului, s-au extins cuceririle Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. „Într-un an și jumătate, revoluția noastră — arăta Lenin în mai 1919 — a făcut pentru proletariat, pentru clasa pe care o slujim, pentru scopul pe care îl urmărim, pentru răsturnarea dominației capitalului, infinit mai mult decît a făcut revoluția franceză pentru clasa ei" (p. 367).

Operele scrise de Lenin în această perioadă demonstrează marea atenție acordată de partidul comunist problemelor trecerii de la capitalism la socialism, perspectivelor desfășurării construcției socialiste în Țara sovietică, pregătirii noului program al partidului comunist. Aceste probleme au format obiectul dezbaterilor Congresului al VIII-lea al partidului, care a avut loc în martie 1919. În cuvîntarea ținută la deschiderea congresului, Lenin a subliniat că, în pofida războiului, pe primul plan se află sarcinile construcției, că întreaga activitate a congresului se va desfășura sub semnul acestor sarcini.

Lucrările consacrate elaborării programului partidului, pregătirii și fundamentării documentelor programatice cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă și celelalte rezoluții ale Congresului al VIII-lea al partidului dețin locul central în volum. V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea și închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al Comitetului Central, rapoarte cu privire la programul partidului și cu privire la munca la sate.

În centrul atenției congresului s-au aflat dezbaterea și adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea lui V. I. Lenin. Materialele referitoare la pregătirea programului, cuprinse în volum, relevă activitatea intensă depusă de Lenin la întocmirea proiectului de program,

www.dacoromanica.ro

elaborarea aprofundată de către el atît a părții teoretice a proiectului de program, cît și a punctelor referitoare la sarcinile practice ale dictaturii proletariatului în Rusia.

În „Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia", ca și în raport și în cuvîntul de încheiere la Congresul al VIII-lea al partidului, Lenin a fundamentat multilateral necesitatea ca în partea teoretică a programului partidului să se dea nu numai definiția imperialismului ca stadiul cel mai înalt și ultim al capitalismului, dar și o caracterizare a capitalismului premonopolist și a producției de mărfuri simple. Criticînd pe N. I. Buharin și adepții lui, care s-au ridicat împotriva acestei propuneri, V. I. Lenin sublinia că imperialismul s-a dezvoltat pe baza economiei producătoare de mărfuri și a capitalismului, că imperialismul adîncește și agravează la maximum contradicțiile capitalismului. Pe baza analizei teoretice a dezvoltării societății capitaliste, Lenin a ajuns la concluzia, științific fundamentată, că „un imperialism pur, care să nu aibă la bază capitalismul, n-a existat niciodată, nu există nicăieri și nu va exista vreodată" (p. 151). Dacă am avea de-a face numai cu imperialismul, arăta Lenin, sarcina desăvîrșirii revoluției socialiste și trecerii la socialism ar fi infinit mai ușoară. Într-un asemenea caz nu s-ar mai pune problema complexă și dificilă a trecerii milioanelor de mici producători de mărfuri pe calea construcției socialiste.

Lenin arăta că menținerea caracterizării producției de mărfuri simplă în programul partidului are o mare însemnătate pentru stabilirea justă a sarcinilor construcției socialiste în Țara sovietică. Pentru victoria socialismului au trebuit să fie lichidate înseși rădăcinile capitalismului, să fie transformată mica producție de mărfuri, care generează elemente capitaliste în permanență și în proporții de masă. Obiectînd împotriva includerii în program a caracterizării producției de mărfuri simplă, Buharin eluda apariția și dezvoltarea elementelor chiaburești din mica gospodărie țărănească producătoare de mărfuri, ceea ce constituia germenii teoriei sale ulterioare a „integrării chiaburului" în socialism. Propunerile lui Buharin tindeau să abată partidul de la lupta împotriva elementelor capitaliste la sate. Ridicîndu-se împotriva acestor propuneri, Lenin a dezvăluit

www.dacoromanica.ro

inconsistența lor teoretică și caracterul lor dăunător sub aspect politic. El a arătat că ignorarea micii producții de mărfuri ar însemna negarea rolului țărănimii mijlocașe de aliat al clasei muncitoare în construirea socialismului ; acest lucru ar submina dictatura proletariatului, a cărui bază este alianța dintre clasa muncitoare și țărănime.

„Pentru a fi un program internațional — spunea Lenin —, programul nostru trebuie să țină seamă de momentele de clasă caracteristice din punct de vedere economic tuturor țărilor" (p. 176). Pentru toate țările în afară de Republica sovietică era caracteristică dominația capitalismului și existența țărănimii cu gospodărie mică și în statele capitaliste dezvoltate. Buharin și adepții lui ignorau mișcarea revoluționară a țărănimii, mișcarea de eliberare națională a popoarelor asuprite, care constituie o rezervă a revoluției socialiste. Congresul al VIII-lea al partidului a respins propunerile antimarxiste ale lui Buharin și a aprobat tezele lui Lenin.

Programul partidului, spunea Lenin, trebuie construit pe un fundament științific. El trebuie să explice maselor cum a izbucnit revoluția comunistă, de ce este ea inevitabilă, care este însemnătatea, esența, forța ei, ce anume are ea de rezolvat. În Programul P.C. (b) din Rusia adoptat de Congresul al VIII-lea, ale cărui capitole fundamentale au fost scrise de Lenin, se face o caracterizare clară a capitalismului și a stadiului lui cel mai înalt — imperialismul. Dezvoltarea ulterioară a capitalismului mondial și a luptei revoluționare a clasei muncitoare a confirmat întru totul justețea analizei marxist-leniniste făcute în Programul partidului elaborat în 1919. Iată de ce principalele teze ale acestei analize sînt reproduse și în noul Program al P.C.U.S., adoptat de Congresul al XXII-lea al partidului.

În proiectul de program întocmit de Lenin se arăta că după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, după instaurarea dictaturii proletariatului în Rusia și dezvoltarea revoluției în alte țări, „era revoluției proletare, comuniste mondiale a început" (p. 103). Programul partidului a stabilit principalele sarcini ale transformării socialiste a societății. El pornea de la teoria leninistă a posibi-

www.dacoromanica.ro

lității victoriei socialismului într-o singură țară, de la faptul că Republica Sovietelor dispune de tot ce este necesar pentru construirea socialismului. În proiectul de program al partidului și în alte lucrări din volumul de față este evidențiat marele rol al dictaturii proletariatului în crearea și consolidarea societății socialiste.

În proiectul de program, în raportul la Congresul al VIII-lea al partidului, precum și în alte lucrări incluse în volumul de față, Lenin a acordat o atenție deosebită caracterizării Puterii sovietice ca formă a dictaturii proletariatului. El a fundamentat științific deosebirea radicală și marea superioritate a democrației sovietice, sau proletare, față de democrația burgheză. Republica Sovietelor este o formă de democrație incomparabil mai înaltă și mai progresistă, deoarece ea asigură în fapt oamenilor muncii posibilitatea de a se bucura de toate libertățile. posibilitatea celei mai largi participări la conducerea statului. Pentru democrația reală, iar nu pe hîrtie, spunea Lenin, noi am făcut cît n-au făcut în sute de ani cele mai democratice republici și nici nu puteau face. „Cea mai democratică republică burgheză n-a fost vreodată și nu putea fi altceva decît o mașină de reprimare a oamenilor muncii de către capital, decît un instrument al puterii politice a capitalului, o dictatură a burgheziei“ (p. 307). Viața demască cu tărie falsele afirmații ale apărătorilor capitalismului, care prezintă statele imperialiste ca state ale „bunăstării generale“, care numesc țările imperialiste „lumea liberă“. În realitate, ea este o lume a exploatării și lipsei de drepturi pentru masele populare, o lume a obscurantismului și reacțiunii politice, o lume a militarismului și a reprimării sîngeroase a oamenilor muncii.

În partea politică a proiectului programului, scrisă de Lenin, sînt trasate căile dezvoltării continue a democrației socialiste și măsurile practice pentru ca fiecare membru al Sovietului să desfășoare obligatoriu o anumită activitate de conducere a statului, pentru ca aceste activități să se schimbe continuu, cuprinzînd întreaga sferă a treburilor de conducere a statului, toate domeniile ei, pentru ca „absolut toată populația muncitoare să fie atrasă să participe ea însăși la conducerea statului“ treptat și

www.dacoromanica.ro

neabătut (p. 93). Tezele lui Lenin au fost dezvoltate în noul Program al partidului adoptat de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., în care, pe baza experienței istorice, se arată că, o dată cu victoria deplină a socialismului, statul dictaturii proletariatului se transformă în stat socialist al întregului popor și sînt trasate căile transformării lui ulterioare în autoadministrare comunistă.

În raportul cu privire la programul partidului și în cuvîntul de încheiere la raportul la Congresul al VIII-lea al partidului, Lenin a acordat o mare atenție capitolului din program referitor la relațiile naționale. Teza fundamentală a proiectului lui Lenin este recunoașterea dreptului fiecărei națiuni la autodeterminare, mergînd pînă la despărțire de stat. Politica P.C. (b) din Rusia, scria Lenin, „constă în propagarea consecventă a apropierii și unirii proletarilor și maselor muncitoare ale tuturor națiunilor în lupta lor revoluționară pentru răsturnarea burgheziei" ; e necesară „propagarea susținută a egalității și libertății de despărțire a națiunilor în fapt", ajutorarea națiunilor rămase în urmă în dezvoltarea economiei și culturii lor, realizarea „unei uniuni strînse și liber consimțite a republicilor sovietice ale tuturor națiunilor".

V. I. Lenin a criticat aspru concepțiile antibolșevice ale lui N. I. Buharin, G. L. Peatakov și adepților lor, care s-au ridicat la congres împotriva includerii în program a dreptului națiunilor la autodeterminare, mergînd pînă la despărțire de stat. Lenin a caracterizat aceste concepții ca o manifestare a șovinismului de mare putere. Congresul al VIII-lea al partidului a confirmat programul leninist în problema națională. Călăuzindu-se după principiile programatice leniniste, Partidul comunist a unit toate popoarele patriei sovietice multinaționale. Creată pe aceste principii, Uniunea Sovietică a devenit un exemplu de stat multinațional, de rezolvare justă a problemei naționale. Strînsa colaborare a tuturor popoarelor în construcția de stat, economică și culturală, prietenia frățească, înflorirea economiei și culturii tuturor naționalităților constituie un rezultat remarcabil al politicii naționale leniniste.

Stabilind sarcinile de primă importanță ale dictaturii proletariatului în domeniul economic, Lenin sublinia în

www.dacoromanica.ro

primul rînd necesitatea lichidării proprietății private, adică necesitatea socializării socialiste a mijloacelor de producție : „Să continue consecvent și să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută și realizată în linii mari, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietate a Republicii sovietice, adică în proprietate comună a tuturor oamenilor muncii“ (p. 96). Proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, creată prin naționalizarea industriei grele, transporturilor, pămîntului, băncilor, și sporită prin munca poporului sovietic, a devenit baza economică a societății socialiste, izvorul bunăstării poporului, temelia superiorității socialismului asupra capitalismului.

Una dintre principalele sarcini ale dictaturii proletariatului, se arăta în proiectul de program întocmit de Lenin, este folosirea alianței muncitorilor și țăranilor în vederea trecerii treptate la marea agricultură socialistă. În „Punctul agrar din program“, Lenin a schițat măsurile transformării socialiste a agriculturii : organizarea de mari exploatări socialiste (sovhozuri), stimularea „uniunilor de cultivatori pentru organizarea unor mari gospodării comune“, uniuni create pe baza liberului consimțămînt sub forma comunelor și artelurilor agricole, precum și de întovărășiri pentru lucrarea în comun a pămîntului. Lenin acorda o deosebită însemnătate atragerii țărănimii mijlocașe la construcția socialistă. În „Punctul agrar din program“ se subliniază că partidul își pune sarcina de a delimita țărănimea mijlocașă de chiaburi și a o atrage de partea clasei muncitoare, de a realiza înțelegeri practice cu țărănimea mijlocașă, „făcînd concesii în ceea ce privește stabilirea metodelor de înfăptuire a transformărilor socialiste“.

O condiție hotărîtoare a victoriei socialismului era dezvoltarea pe toate căile a forțelor de producție ale țării. Lenin vedea în ea cheia construirii socialismului, a transformării societății socialiste în societate comunistă. Lenin a formulat ca sarcină fundamentală creșterea productivității muncii, „deoarece fără ea trecerea definitivă la comunism este cu neputință“. Realizarea acestui obiectiv, explica Lenin, necesită o îndelungată muncă de educare a

www.dacoromanica.ro

maselor și de ridicare a nivelului lor cultural, precum și folosirea largă și multilaterală a specialiștilor din domeniul științei și tehnicii.

În proiectul de program al partidului elaborat de Lenin se sublinia însemnătatea deosebită a dezvoltării și întăririi disciplinei tovărășești, a ridicării conștiinței oamenilor muncii. După victoria revoluției socialiste, în fața partidului și statului proletar se pun sarcinile dificile și complexe ale lichidării deprinderilor create de dominația proprietății private, ceea ce poate fi numai rezultatul unei munci perseverente de reeducare a maselor. Un rol deosebit în educarea socialistă a maselor revine sindicatelor, care, după caracterizarea făcută de Lenin, sînt o școală a conducerii, o școală a gospodăririi, o școală a comunismului.

Proiectul de program elaborat de Lenin și raportul la congresul partidului au pus mari sarcini în domeniul construcției culturale, al dezvoltării științei. Lenin a subliniat cu insistență necesitatea de a se folosi pe toate căile cuceririle științei și tehnicii, moștenirea culturală a trecutului în construirea socialismului și comunismului. În punctul din program cu privire la învățămîntul public, Lenin a formulat importante teze principiale cu privire la rolul școlii, care trebuie transformată din instrument al dominației de clasă a burgheziei în instrument de lichidare a împărțirii societății în clase; școala trebuie să devină promotorul influenței ideologice a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generații capabile să construiască comunismul. Cele mai importante măsuri indicate în acest scop erau: „1) Introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile de producție principale) gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani. 2) Realizarea unei legături strînse între învățămînt și munca socială productivă" (p. 95—96). Aceste puncte din proiectul de program al lui Lenin au fost dezvoltate în practica construcției socialiste. În condițiile construcției desfășurate a comunismului, învățămîntul public bazat pe principiile leniniste contribuie la

www.dacoromanica.ro

formarea unor oameni dezvoltaţi multilateral, la lichidarea treptată a deosebirilor esenţiale dintre munca intelectuală şi munca fizică.

Lenin vedea marea însemnătate a Programului partidului în faptul că el sintetiza experienţa construcţiei socialiste acumulată de poporul sovietic după Revoluţia din Octombrie. Dacă la început era clară numai necesitatea transformării radicale a întregii vieţi în chip socialist, dar nu se ştia cum trebuie făcută ea, în cursul practicii a fost acumulată o preţioasă experienţă pe baza activităţii creatoare a maselor muncitoare din Ţara sovietică. În prezent, remarca Lenin, „avem o serie întreagă de indicaţii date de experienţă, şi, în măsura în care a fost posibil, am inclus aceasta în programul nostru“ (p. 141).

Programul partidului, elaborat de Lenin, a avut o însemnătate istorică mondială. El este pătruns de spiritul internaţionalismului proletar, de ideea unităţii sarcinilor naţionale şi internaţionale ale clasei muncitoare. Lenin, partidul bolşevic au considerat construirea socialismului în Ţara sovietică drept o măreaţă sarcină internaţionalistă a poporului sovietic, corespunzătoare intereselor clasei muncitoare din lumea întreagă. În cuvîntarea rostită la închiderea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, făcînd o apreciere asupra programului, Lenin a spus: „Programul nostru va fi cel mai bun material pentru propagandă şi agitaţie, va fi un document pe baza căruia muncitorii vor spune: «Aceştia sînt tovarăşi de-ai noştri, fraţi de-ai noştri, aici se înfăptuieşte cauza noastră comună»“ (p. 210).

Programul partidului adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a trasat principalele sarcini ale construirii socialismului în Ţara sovietică. Acest program, spunea Lenin în decembrie 1920, reprezintă un program politic, o enumerare a sarcinilor noastre, o clarificare a relaţiilor dintre clase; el trebuie completat cu un al doilea program al partidului — un plan concret de construcţie economică. Acest plan a fost planul leninist de electrificare a Rusiei, prevăzut pe o durată de 10—15 ani. Programul partidului, care şi-a găsit concretizarea în planurile de dezvoltare a economiei naţionale, a înarmat poporul so-

www.dacoromanica.ro

vietic, dîndu-i o perspectivă clară, a însufleţit pe oamenii muncii la fapte eroice în lupta pentru socialism. Poporul sovietic a înfăptuit, sub conducerea partidului comunist, într-un termen scurt, industrializarea ţării, colectivizarea agriculturii şi revoluţia culturală, a transpus în fapt planul leninist de construire a socialismului. Măreţul bilanţ al îndeplinirii Programului partidului adoptat de cel de-al VIII-lea Congres al P.C. (b) din Rusia l-a constituit victoria deplină şi definitivă a socialismului în Ţara sovietică.

Noul Program al partidului, adoptat de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., stabileşte principalele sarcini şi etape ale construcţiei comuniste pornind de la indicaţiile leniniste cu privire la căile construirii comunismului. El stabileşte căile şi termenele construirii bazei tehnice-materiale a societăţii comuniste, cele mai importante sarcini ale planului general de dezvoltare a economiei naţionale a U.R.S.S., sarcinile referitoare la formarea relaţiilor comuniste şi la educarea omului nou.

De lucrările din volumul de faţă consacrate elaborării şi fundamentării programului partidului sînt strîns legate lucrările referitoare la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă. Aproape în toate cuvîntările la Congresul al VIII-lea al partidului şi mai ales în raportul cu privire la munca la sate, ca şi într-o serie de alte lucrări scrise înainte de congres şi după aceea, Lenin fundamentează noua politică stabilită de partid în toamna anului 1918 în ceea ce priveşte atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă — politica alianţei trainice a clasei muncitoare cu ţărănimea mijlocaşă în condiţiile sprijinirii pe ţărănimea săracă în vederea luptei împotriva chiaburilor, pentru construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor şi ţăranilor sub conducerea clasei muncitoare. „În această alianţă — spunea Lenin — rezidă principala forţă şi principalul reazem al Puterii sovietice, ea este o chezăşie că vom duce victorios pînă la capăt opera de transformare socialistă, cauza victoriei asupra capitalului, a înlăturării oricărei exploatări“ (p. 235).

În raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi în raportul cu privire la munca la sate, Lenin dezvoltă teza că, după victoria revoluţiei socialiste şi afirmarea dic-

www.dacoromanica.ro

taturii proletariatului, problema atitudinii față de țărănimea mijlocașă capătă o deosebită însemnătate. Proletariatul va putea să-și mențină puterea și să construiască socialismul numai dacă va avea sprijinul maselor de bază ale țărănimii, adică al țărănimii mijlocașe, dar „*aceasta este clasa care oscilează*. Ea este în parte o clasă de proprietari, în parte o clasă de oameni ai muncii". Întreaga istorie a dezvoltării politice ne învață, spunea Lenin, că țăranul urmează sau burghezia, sau clasa muncitoare. De aici importanța rolului conducător al clasei muncitoare în alianța dintre muncitori și țărani, necesitatea unei munci îndelungate de atragere a țărănimii mijlocașe la construcția socialistă.

Dezvoltînd tezele din partea agrară a Programului partidului, Lenin a schițat principalele căi și metode de atragere treptată și sistematică a țărănimii la construirea socialismului. În primul rînd, învăța Lenin, este necesar ca principiul liberului consimțămînt în unirea țăranilor muncitori în arteluri și comune agricole să fie respectat cu strictețe și în mod consecvent. „*A face aici uz de violență înseamnă a duce totul de rîpă*. Aici e nevoie de o muncă de educație îndelungată... *Nu există nimic mai stupid decît însăși ideea de a recurge la violență în domeniul relațiilor economice ale țăranului mijlocaș*" ; trebuie, arăta Lenin, „să învățăm de la țăran metodele de trecere la o orînduire mai bună și *să nu cutezăm să-i comandăm !* Iată regula pe care ne-am trasat-o" (p. 199, 200). Trebuie să li se explice țăranilor muncitori că transformarea micii gospodării în gospodărie socialistă este dictată de interesele lor vitale, deoarece numai socialismul îi va salva de mizerie și de exploatarea chiaburilor, arăta Lenin la 13 martie 1919 la Congresul muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd.

În „Rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă", scrisă de Lenin și adoptată de Congresul al VIII-lea al partidului, au fost elaborate măsuri practice pentru organizarea de întovărășiri pentru lucrarea în comun a pămîntului, de arteluri și comune agricole, respectîndu-se strict principiul liberului consimțămînt. Totodată, rezoluția sublinia necesitatea ca statul să acorde ajutor

www.dacoromanica.ro

organizatoric şi material gospodăriilor colective. Congresul partidului a trasat de asemenea un vast program de ajutorare economică a ţărănimii mijlocaşe.

Victoria socialismului la sate necesită crearea unei puternice industrii socialiste, capabilă să înzestreze întreaga economie naţională inclusiv agricultura cu tehnică modernă. „Dacă am putea să-i dăm mîine — spunea Lenin la congresul partidului — 100 000 de tractoare de primă calitate, să le aprovizionăm cu benzină, să le asigurăm mecanici (ştiţi foarte bine că deocamdată asta-i o fantezie), atunci ţăranul mijlocaş ar spune : «Eu sînt pentru comunie» (adică pentru comunism)" (p. 202). Înfăptuind industrializarea socialistă a ţării şi cooperativizarea ţărănimii, partidul a realizat indicaţia lui Lenin cu privire la înzestrarea agriculturii cu tehnică de clasă superioară.

Lenin a acordat o deosebită atenţie construirii de sovhozuri ca întreprinderi consecvent socialiste, chemate să constituie un model de mare gospodărie socialistă şi să demonstreze în practică superioritatea acesteia. După terminarea războiului, arăta Lenin la Congresul muncitorilor agricoli din Petrograd, Statul sovietic va înzestra sovhozurile cu tehnică înaltă şi va urmări ca „în marile gospodării să se producă prin muncă în comun, mai bine, mai ieftin şi mai mult decît pînă acum. Economia sovietică îşi pune ca sarcină să înveţe treptat populaţia de la sate să-şi făurească în mod de sine stătător noua ordine, ordinea muncii comune..."

Primele sovhozuri şi colhozuri, care au început să apară imediat după victoria Revoluţiei din Octombrie, au jucat un rol deosebit ca puncte de sprijin ale transformării socialiste a satului, pregătind trecerea maselor de bază ale ţărănimii de la mica gospodărie individuală producătoare de mărfuri la marea gospodărie colectivă. „Trecerea satului sovietic la marea gospodărie socialistă a însemnat *o măreaţă revoluţie în relaţiile economice, în întregul mod de viaţă al ţărănimii.* Colectivizarea a izbăvit pentru totdeauna satul de jugul chiaburimii, de diferenţierea de clasă, de ruinare şi mizerie. Pe baza planului cooperatist al lui Lenin, seculara problemă ţărănească şi-a găsit adevărata ei rezolvare" — se arată în noul Program al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Lucrările din volumul de faţă, scrise în perioada intervenţiei străine şi a războiului civil, evidenţiază rolul deosebit al lui Lenin în mobilizarea tuturor forţelor ţării pentru asigurarea victoriei asupra intervenţioniştilor şi albgardiştilor, în elaborarea bazelor ştiinţei militare sovietice, a principiilor politicii militare, a strategiei şi tacticii armatei statului socialist. Principiile leniniste de construire a Armatei Roşii, formulate în Programul partidului adoptat de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, au stat la baza tezelor Comitetului Central cu privire la problema militară. Problemele politicii militare au ocupat un loc important în raportul de activitate al C.C. al partidului. Lenin arăta că în domeniul creării Armatei Roşii, ca şi în alte domenii ale construcţiei socialiste, partidul a trebuit să străbată căi neexplorate, că această problemă e cu totul nouă, care nu se ridicase pînă atunci în faţa partidului nici măcar sub aspect teoretic. Ajungînd la putere, spunea Lenin, clasa muncitoare trebuie să rezolve sarcina îmbinării creaţiei revoluţionare a maselor cu folosirea realizărilor ştiinţei şi tehnicii.

În cuvîntarea cu privire la problema militară, Lenin a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate cu o disciplină severă, a atragerii specialiştilor militari care să lucreze sub controlul comisarilor militari şi al celulelor de partid. El a apărat cu hotărîre tezele C.C. împotriva spiritului de partizanat susţinut de aşa-numita „opoziţie militară“ (din care făceau parte foştii „comunişti de stînga“ V. M. Smirnov, G. I. Şafarov, G. L. Peatakov şi alţii, precum şi unele persoane care nu întreţineau legături cu grupările opoziţioniste). Majoritatea delegaţilor care au luat cuvîntul au condamnat „opoziţia militară“. Totodată au fost aspru criticate greşelile şi lipsurile din activitatea Consiliului militar-revoluţionar al republicii şi în special acţiunile preşedintelui lui, L. D. Troţki. Congresul a aprobat integral tezele expuse de Lenin în cuvîntările sale şi în partea teoretică a Programului, precum şi în rezoluţia cu privire la problema militară adoptată de congres.

În cuvîntarea rostită la închiderea Congresului al VIII-lea, Lenin a subliniat că în Ţara sovietică a fost creată pentru prima oară în lume o armată care ştie

www.dacoromanica.ro

pentru ce luptă ; este pentru prima oară în lume cînd muncitorii și țăranii, care aduc jertfe nespus de grele, înțeleg limpede că apără mărețele cuceriri ale Revoluției din Octombrie, Republica sovietică socialistă.

Programul de luptă pentru mobilizarea forțelor partidului și poporului în vederea zdrobirii dușmanului a fost expus în „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est", „Scrisoare către muncitorii din Petrograd cu privire la ajutorarea Frontului de est", „Proiectul directivelor C.C. cu privire la unitatea militară" și în alte documente scrise de Lenin. În ele erau indicate măsurile concrete de ajutorare a Frontului de est, unde în primăvara anului 1919 apăruse principalul pericol pentru Republica sovietică, unde se hotăra soarta revoluției. Comitetul Central a cerut organizațiilor de partid, sindicale și de stat să transforme mobilizarea oamenilor muncii pentru lupta împotriva lui Kolceak într-o importantă campanie politică. Pentru a explica sarcinile ajutorării frontului, Lenin a vorbit la 11 aprilie 1919 la plenara Consiliului Central al Sindicatelor, la 16 aprilie la Conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova, iar în ziua următoare la Conferința comitetelor de întreprindere și sindicatelor din Moscova. Lenin s-a ocupat direct de problemele legate de întărirea Frontului de est, de pregătirea și realizarea celor mai importante operații militare.

La chemarea lui Lenin, a Comitetului Central al partidului de a-și încorda toate forțele și a desfășura energia revoluționară „trecînd la muncă în stil revoluționar", clasa muncitoare a răspuns printr-un nou avînt în muncă, prin eroism de masă în spatele frontului, a cărui manifestare pregnantă au constituit-o subotnicele comuniste, denumite de Lenin „marea inițiativă".

Într-o serie de lucrări cuprinse în volumul de față (broșura „Succesele puterii sovietice și greutățile ei", cuvîntarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității", articolul „Eroii Internaționalei de la Berna" și altele) se fundamentează politica economică a „comunismului de război", care avea menirea de a mobiliza economia națională, toate forțele țării pentru asigurarea

www.dacoromanica.ro

victoriei în războiul de apărare a patriei împotriva intervenționiștilor și albgardiștilor. În lupta împotriva „dușmanilor camuflați ai poporului" — menșevicii și eserii —, care desfășurau o activitate subversivă în spatele frontului și se pronunțau împotriva politicii sovietice a „comunismului de război", Lenin a demonstrat că aceasta este singura politică justă în condițiile războiului și ale situației economice dezastruoase, că politica comerțului liber și a proprietății private, politică preconizată de menșevici și eseri, ar condamna Republica sovietică la pieire. Comerțul liber într-o țară ruinată și înfometată înseamnă „libertatea restaurării puterii capitalului. Acesta este programul economic al lui Kolceak" (p. 355).

Lenin i-a înfierat pe lacheii ruși ai burgheziei și pe tovarășul lor de idei K. Kautsky, care prezentau „comunismul de război" ca un comunism „de consum sau un comunism de cazarmă", acuzînd Puterea sovietică că neglijează interesele dezvoltării producției. Lenin i-a ridiculizat pe acești „socialiști" ca pe niște dogmatici închistați care jonglează cu citate, se joacă cu vorbele că socialismul înseamnă o dezvoltare superioară a producției: „Ei au citit cărți, au învățat pe dinafară și au repetat ce scrie în cărți, dar n-au înțeles absolut nimic din aceste cărți". Ripostînd criticilor politicii sovietice, Lenin declara: *„Într-o țară ruinată, prima sarcină este salvarea celui ce muncește. Prima forță de producție a întregii omeniri este muncitorul, cel ce muncește.* Dacă acesta va trăi, vom salva și vom reface *totul*". Nu trebuie să ne oprim în fața nici unui sacrificiu pentru salvarea muncitorului — iată indicația lui Lenin după care s-au călăuzit partidul și Puterea sovietică în anii grei ai intervenției și războiului civil.

În articolul „Internaționala a III-a și locul ei in istorie" este arătată însemnătatea istorică-mondială a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a instaurat pentru prima oară dictatura proletariatului și a transpus în viață măreața învățătură a lui Marx. „Istoria mondială — scria Lenin — se îndreaptă neabătut spre dictatura proletariatului, dar nu pe căi simple, directe, netede". În fața partidelor comuniste — avangarda proletariatului internațional

www.dacoromanica.ro

— stă sarcina „de a înfăptui, a transpune în viață învățătura marxismului și a săvîrși idealurile de secole ale socialismului și mișcării muncitorești". În articolul „Eroii Internaționalei de la Berna" și în alte lucrări, Lenin caracterizează falimentul ideologic al liderilor Internaționalei a II-a care s-au dezis de marxism, au trădat cauza clasei muncitoare și au trecut în lagărul burgheziei, al contrarevoluției.

Un deosebit interes prezintă lucrările consacrate cuceririi puterii de către proletariat în Ungaria și Bavaria: „Mesaj de salut adresat Republicii Sovietice Bavareze" și „Salut muncitorilor unguri". Lenin evidențiază specificul trecerii la dictatura proletariatului în aceste țări și subliniază necesitatea de a aplica în mod creator marxismul și de a folosi experiența sovietică ținînd seama de condițiile concrete din aceste țări, avertizează pe comuniștii bavarezi și unguri să se ferească să copieze pur și simplu practica Puterii sovietice din Rusia. „Este cu totul neîndoielnic — scrie Lenin — că simpla imitare a tacticii noastre ruseşti în toate detaliile ar fi o greșeală în condițiile specifice ale revoluției ungare". Totodată, Lenin îi sfătuiește să înfăptuiască consecvent cele mai importante transformări care constituie esența trecerii revoluționare de la capitalism la socialism.

În aceste lucrări sînt dezvoltate tezele programatice ale marxismului cu privire la legitățile fundamentale ale trecerii revoluționare de la capitalism la socialism și particularitățile manifestării lor în diverse țări, cu privire la esența și sarcinile dictaturii proletariatului. Lenin arată că reprimarea împotrivirii exploatatorilor, capitaliștii și moșierii, nu poate fi făcută decît prin forță. „Dar esența dictaturii proletare nu constă numai în violență, și nu constă mai ales în violență. Esența ei principală o constituie organizarea și disciplina detașamentului înaintat al oamenilor muncii, avangarda, proletariatul, unicul conducător al celor ce muncesc. Scopul acestuia este să făurească socialismul, să desființeze împărțirea societății în clase, să transforme pe toți membrii societății în oameni ai muncii, să desființeze condițiile care fac posibilă orice exploatare a omului de către om" (p. 385).

www.dacoromanica.ro

O trăsătură dintre cele mai importante a revoluției socialiste și izvorul adînc al victoriilor ei o constituie organizarea milioanelor de oameni ai muncii, arăta Lenin în „Cuvîntarea în memoria lui I. M. Sverdlov", militant de seamă al partidului comunist și al Statului sovietic. Marile revoluții promovează oameni mari și dezvoltă talente care înainte nu păreau posibile. Revoluția din Octombrie a arătat în mod convingător că partidul bolșevic a educat o cohortă glorioasă de organizatori eminenți, călîți în luptă, în închisori și deportări, devotați cauzei revoluției, conducători strîns legați de mase, „floarea proletariatului nostru". Lenin își exprimă încrederea că din rîndurile muncitorilor și țăranilor se vor ridica neîncetat cadre de conducători, se va dezvolta „talentul organizatoric colectiv, fără de care armatele de milioane ale proletarilor nu vor putea cuceri victoria".

În cuvîntarea rostită în Piața Roșie la 1 Mai 1919, Lenin vorbea de viitorul apropiat, cînd pe fundamentul trainic pus de Marele Octombrie va fi construită societatea socialistă. Nepoții noștri vor privi ca pe niște ciudățenii documentele și monumentele epocii orînduirii capitaliste. Cu greu își vor putea închipui cum puteau să aparțină fabricile și uzinele unor persoane particulare, cum puteau exista oameni care să nu muncească. Arătînd spre copii, Lenin declara că ei „se vor bucura pe deplin de roadele muncii revoluționarilor și de roadele jertfelor aduse de ei". Această previziune a lui Lenin s-a adeverit întru totul. Sub conducerea partidului comunist, poporul sovietic a obținut într-un termen istoric scurt victoria deplină și definitivă a socialismului și desfășoară construirea societății comuniste.

*
* *

În volumul de față se publică pentru prima oară „Proiectul de rezoluție la raportul cu privire la situația internă și externă a Republicii sovietice". În volum mai este inclus proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la salarizarea specialiștilor", care n-a mai fost publicat în Operele lui Lenin.

www.dacoromanica.ro

La capitolul „Materiale pregătitoare" sînt incluse nouă lucrări, dintre care șase se referă la elaborarea programului partidului: „Proiectul de completări la punctul din program cu privire la învățămîntul public", „Planul celui de-al doilea punct din partea economică a programului" (primul și al doilea concept), „Planul punctului agrar din program", „Conspectul secțiunii cu privire la pedepse din punctul programului referitor la justiție", „Copia punctelor părții economice din program elaborate definitiv de comisie și a problemelor care urmează a fi elaborate", „Particularitățile noului program al partidului". Aici mai sînt incluse: „Însemnări despre cooperație", „Proiectul hotărîrii Consiliului Apărării cu privire la aprovizionarea feroviarilor cu cereale", planul de măsuri „Cu privire la problema relațiilor cu țărănimea mijlocașă".

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA SOVIETULUI DIN PETROGRAD

12 MARTIE 1919

1

RAPORT CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Apariţia tovarăşului Lenin la tribună este întîmpinată cu ovaţii furtunoase. Întreaga asistenţă se ridică în picioare.) Această sală, spune tovarăşul Lenin, îmi aminteşte de prima cuvîntare pe care am rostit-o la Sovietul din Petrograd [1], în care pe atunci mai dominau menşevicii şi socialiştii-revoluţionari. Am uitat prea repede cele întîmplate în trecutul apropiat. Acum însă dezvoltarea revoluţiei în alte ţări ne readuce în memorie fapte trăite de noi nu de mult. Se credea că în Occident, unde contradicţiile de clasă sînt mai pronunţate, întrucît capitalismul este mai dezvoltat, revoluţia va urma o cale oarecum diferită de cea pe care o urmează la noi, că acolo puterea va trece direct din mîna burgheziei în mîna proletariatului. Dar ceea ce se petrece acum în Germania dovedeşte contrarul. Burghezia germană, unită pentru a se împotrivi maselor proletare, care au ridicat capul, îşi trage forţa din experienţa, mai bogată, a burgheziei occidentale şi duce o luptă sistematică împotriva proletariatului. Masele revoluţionare din Germania nu au încă suficientă experienţă ; ele o vor căpăta abia în procesul luptei. Ne amintim cu toţii de revoluţia din 1905, cînd proletariatul rus a pornit la luptă fără a avea nici o experienţă. În actuala revoluţie însă, noi am ţinut seama de experienţa dobîndită în revoluţia din 1905 şi am folosit-o.

Lenin trece apoi în revistă activitatea Consiliului Comisarilor Poporului. El aminteşte de prima perioadă a re-

www.dacoromanica.ro

voluţiei, cînd masele nu ştiau încă ce au de făcut şi nu aveau centre conducătoare îndeajuns de puternice şi cu suficientă autoritate.

Noi ştiam prea bine, arată Lenin, că pentru a asigura succesul luptei începute trebuie să unim cît mai strîns toate masele exploatate şi toate elementele muncitoare din ţară, şi de aceea ni s-a pus inevitabil problema formelor de organizare. Şi, ţinînd bine minte rolul pe care l-au avut Sovietele în 1905, noi le-am reînviat, considerîndu-le cea mai bună armă în opera de unire a oamenilor muncii şi în lupta lor împotriva exploatatorilor. Pînă la revoluţia din Germania spuneam mereu că Sovietele sînt cele mai potrivite organe pentru Rusia. Atunci nu puteam afirma că ele vor fi tot atît de potrivite şi pentru Occident, dar viaţa ne-a dovedit contrarul. Vedem că în Occident Sovietele se bucură de o popularitate crescîndă şi că lupta pentru Soviete se duce nu numai în Europa, ci şi în America. Se creează pretutindeni Soviete, care mai curînd sau mai tîrziu vor lua puterea în mîna lor.

Printr-un moment interesant trece astăzi America, unde se creează Soviete. S-ar putea ca acolo mişcarea să nu meargă pe căile pe care merge la noi ; important este însă că şi acolo forma de organizare sovietică şi-a cîştigat o largă popularitate. Această organizaţie a luat acum locul tuturor celorlalte forme de organizaţii proletare. Anarhiştii, care erau împotriva oricărei puteri de stat, după ce au văzut ce reprezintă forma sovietică a puterii de stat au recunoscut Puterea sovietică. Ceea ce înseamnă că ei au dărîmat din temelii teoria anarhismului, care neagă orice putere de stat. Acum doi ani, în Soviete ideea conciliatoristă a colaborării cu burghezia era în floare. A trebuit să treacă un timp ca masele să-şi elibereze conştiinţa de prejudecăţile putrede care le împiedicau să se orienteze în evenimente. S-a putut ajunge aici numai prin munca practică desfăşurată de Soviete în construcţia vieţii de stat. În aceeaşi situaţie se află astăzi masele muncitoreşti din Germania, a căror conştiinţă trebuie eliberată de aceleaşi prejudecăţi ; acolo însă acest proces se desfăşoară în forme mai acute, mai dure, mai sîngeroase decît la noi.

www.dacoromanica.ro

M-am abătut întrucîtva de la tema ce mi-a fost dată de prezidiul Sovietului din Petrograd, dar era necesar s-o fac.

Nu putem înţelege activitatea desfăşurată de Consiliul Comisarilor Poporului în anul care s-a scurs decît apreciind rolul Sovietelor pe scara revoluţiei mondiale. Se întîmplă adesea ca problemele zilnice, de amănunt, ale muncii de conducere şi problemele particulare, care apar inevitabil în opera de construcţie, să ne distragă şi să ne facă să dăm uitării marea cauză a revoluţiei mondiale. Numai apreciind rolul Sovietelor pe scară mondială vom putea să ne orientăm just în problemele de amănunt ale vieţii noastre interne şi să le soluţionăm la timp. Înalţii revizori de la Berna [2] afirmă că noi sîntem adepţi ai tacticii violenţei, dar, făcînd această afirmaţie, ei nu vor de loc să vadă ce face burghezia lor, care guvernează exclusiv prin violenţă.

Pînă ce am trecut la forma sovietică de guvernămînt s-au scurs cîteva luni, în care masa s-a pregătit pentru această formă nouă, inexistentă pînă acum, de conducere a statului. Noi am pus guvernul Kerenski în situaţia de a ajunge la uzură totală, am silit guvernul provizoriu să joace cadrilul ministerial la dreapta şi la stînga, în sus şi în jos, ceea ce a dovedit definitiv maselor că clica burgheză-conciliatoristă, care avea pe atunci pretenţia să deţină puterea, nu este capabilă să guverneze ţara, — şi abia după aceea am luat puterea în mînă.

Mult mai complicată e situaţia pe plan mondial. Aici nu ajunge numai violenţa revoluţionară ; ea trebuie să fie precedată de aceeaşi muncă de pregătire ca şi la noi, însă, firește, mai de durată. Pacea de la Brest a provocat la timpul său multe dispute, iar unii domni au găsit de cuviinţă să exploateze în scopurile lor demagogice acest pas al Puterii sovietice, calificîndu-l drept conciliatorism. Dar dacă asta e conciliatorism, cum se afirmă, atunci şi faptul că am participat la Duma de stat, spre a o torpila dinăuntru, trebuie calificat drept conciliatorism faţă de ţar. Noi am încheiat pacea de la Brest aşteptînd ca în Germania să apară condiţiile interne necesare care au

www.dacoromanica.ro

dus la răsturnarea lui Wilhelm, ceea ce arată cît de bine calculat a fost pasul nostru.

În ţările Antantei [3] observăm în momentul de faţă o trezire a maselor pe care guvernele din aceste ţări se străduiesc s-o împiedice în toate chipurile. În acest scop, întreaga atenţie a maselor, încă inconştiente, este dirijată spre „patriotism". Masele sînt hrănite cu promisiuni şi ademenite cu avantajele unei păci victorioase, li se promit nenumărate avantaje după încheierea păcii. Ele sînt hrănite cu iluzii. Cît de justificate sînt speranţele că aceste iluzii se vor realiza, ne putem da seama dintr-o convorbire pe care am avut-o recent cu un comerciant american, care priveşte lucrurile în spirit realist, negustoreşte şi este străin de interesele noastre. Iată cum caracterizează el situaţia Franţei : guvernul francez promite maselor munţi de aur, pe care, chipurile, îi va lua de la germani ; dar pentru asta trebuie ca germanii să aibă de unde plăti ; cum de la un datornic care nu are nimic n-ai ce lua, şi toate aceste iluzii, legate de perspectiva încheierii unei păci avantajoase cu Germania, vor da faliment, deoarece pacea care se va încheia va fi o pace falimentară. Asta o simt pînă şi duşmanii revoluţiei, care nu văd nici o altă ieşire din situaţia creată decît răsturnarea capitalismului. Caracteristică sub acest aspect este acum starea de spirit a mulţimii pariziene, care este deosebit de sensibilă şi de receptivă. În timp ce în urmă cu o jumătate de an ea asculta pe cei care-i ponegreau în fel şi chip pe bolşevici, acum nu-i lasă să deschidă gura pe cei care vorbesc împotriva bolşevicilor. Burghezia ne-a făcut un mare serviciu în ceea ce priveşte propagarea ideilor noastre. Atacurile ei au pus masele pe gînduri, le-au făcut să reflecteze, şi astfel masele din Paris, cu mintea lor ageră, au ajuns la concluzia că, de vreme ce burghezia îi urăşte atît pe bolşevici, înseamnă că ăştia ştiu să lupte împotriva ei. Antanta şi-a îndreptat acum atenţia spre noi ; ea vrea să plătească din buzunarul nostru conturile care-i sînt prezentate. Avem de înfruntat un duşman puternic, care ne este superior din punct de vedere militar, dar asta nu pentru multă vreme ; victoria va provoca dezamăgiri, şi rezultatul va fi falimentul total al oricăror combinaţii ale

www.dacoromanica.ro

„aliaţilor", dacă nu cumva se vor lua la încăierare încă dinainte. Acum toate ţările sînt lovite de foamete, şi nici o victorie nu va duce la lichidarea ei. Sîntem puşi în faţa unor probleme complicate pe care le ridică politica externă. De data aceasta avem experienţa păcii de la Brest — cel mai important pas din politica externă a Consiliului Comisarilor Poporului. Am încheiat pacea de la Brest cu un duşman puternic, care ne era superior din punct de vedere militar, şi asta a provocat divergenţe chiar şi în rîndurile noastre; dar acesta trebuia să fie primul pas al unui stat proletar înconjurat din toate părţile de rechini imperialişti. Pacea de la Brest a subminat pe puternicul şi temutul nostru duşman. Germania, care ne impusese condiţii prădalnice, s-a prăbuşit la scurtă vreme după aceea, şi acelaşi lucru este de aşteptat şi în alte ţări, cu atît mai mult cu cît pretutindeni se observă o descompunere a armatelor.

Să ne amintim de timpul cînd descompunerea armatei noastre era explicată prin nerăbdarea ruşilor, deşi, după cum s-a văzut, aceasta este soarta tuturor ţărilor care păşesc pe calea revoluţiei. Jaful făţiş la care se dedau acum la Paris guvernele „democratice" deschide ochii maselor, cu atît mai mult cu cît neînţelegerile care se ivesc între aceste guverne la împărţirea prăzii şi care adeseori degenerează în încăierări serioase nu mai sînt un secret [4]. Cu toate condiţiile defavorabile în care trebuie să trăiască Rusia Sovietică, noi avem un plus, pe care îl subliniază şi ziarul burghez „Times" [5]. Într-un articol al comentatorului militar al ziarului, se relevă că în rîndurile armatelor tuturor ţărilor se observă o descompunere rapidă, pe care Rusia n-o cunoaşte. Numai în Rusia, spune „Times", armata nu se descompune, ci se făureşte. Aceasta a constituit una din laturile esenţiale ale construcţiei noastre în anul care s-a scurs. Înconjuraţi din toate părţile de duşmani, noi ne apărăm, recucerind fiecare palmă de pămînt din teritoriul Rusiei Sovietice, şi lupta noastră ne apropie mereu, cu fiecare lună de revoluţia mondială. Sîntem primii în lume care am luat puterea, şi astăzi la noi cîrmuiesc Sovietele oamenilor muncii. Vom reuşi să păstrăm puterea? Dacă nu vom reuşi, înseamnă că cuce-

www.dacoromanica.ro

rirea puterii nu a fost istoriceşte justificată. Dar chiar de pe acum noi ne putem mîndri că am reuşit la acest examen şi că, îndurînd nenumărate suferinţe, am salvgardat puterea celor ce muncesc.

Tovarăşul Lenin vorbeşte în continuare despre problema specialiştilor.

Unii dintre tovarăşii noştri — spune el — sînt indignaţi de faptul că în fruntea Armatei Roşii se află slugi ale ţarului şi vechea ofiţerime. Fireşte că, atunci cînd este vorba de organizarea Armatei Roşii, această problemă capătă o deosebită însemnătate şi abordarea ei justă va putea asigura succesul muncii de organizare a armatei. Problema specialiştilor trebuie pusă pe un plan mai larg. Trebuie să-i folosim în toate domeniile construcţiei, deoarece, lipsiţi de experienţa şi pregătirea ştiinţifică a vechilor specialişti burghezi, fireşte, că nu o vom putea scoate la capăt numai cu forţe proprii. Noi nu sîntem utopişti ca să ne imaginăm că opera de construire a Rusiei socialiste poate fi înfăptuită de nu ştiu ce oameni noi; noi folosim materialul pe care ni l-a lăsat moştenire vechea lume, capitalistă. Noi punem pe oamenii vechi în condiţii noi, îi controlăm după cum se cuvine, îi punem sub supravegherea vigilentă a proletariatului şi îi silim să facă munca de care avem nevoie. Numai aşa se poate construi. Dacă nu puteţi construi clădirea cu materialul pe care ni l-a lăsat lumea burgheză, n-o s-o construiţi de loc şi nu sînteţi comunişti, ci nişte palavragii. Pentru construcţia socialistă trebuie să folosim integral ştiinţa, tehnica şi în general tot ceea ce ne-a lăsat moştenire Rusia capitalistă. Desigur că vom întîmpina mari dificultăţi pe această cale. Greşelile sînt inevitabile. Peste tot mişună transfugi şi sabotori mîrşavi. Aici a fost necesară înainte de toate violenţa. Dar după aceasta trebuie să folosim autoritatea morală a proletariatului, să ajungem la o puternică organizare şi disciplină. Nu avem absolut nici un motiv să alungăm pe specialiştii care ne sînt de folos. Dar trebuie să-i punem în condiţii care să dea proletariatului posibilitatea de a-i controla. Trebuie să le încredinţăm munci şi în acelaşi timp să-i supraveghem cu vigilenţă, subordonîndu-i unor comisari şi zădărnicind urzelile

www.dacoromanica.ro

lor contrarevoluţionare. Totodată trebuie să învăţăm de la ei. Nu trebuie să facem nici cea mai mică concesie politică acestor domni, dar trebuie să folosim munca lor oriunde acest lucru este posibil. Ceea ce am şi realizat în parte. De la reprimarea capitaliştilor am trecut la folosirea lor, şi asta este, poate, cea mai mare cucerire a noastră într-un an de construcţie internă.

Una din problemele importante ale construcţiei noastre culturale este problema satului. Existenţa Puterii sovietice presupune acordarea celui mai larg sprijin oamenilor muncii. La asta s-a rezumat întreaga noastră politică faţă de sat în tot acest răstimp. Trebuie creată o legătură între proletarii de la oraşe şi sărăcimea satelor, şi noi am făcut-o. Acum s-a statornicit o strînsă legătură, realizată prin mii de fire invizibile. Şi aici, ca peste tot, întîmpinăm mari dificultăţi, deoarece ţăranii sînt deprinşi să se simtă gospodari independenţi. Ei sînt deprinşi să-şi vîndă liber cerealele, şi fiecare ţăran consideră asta ca un drept inalienabil al său. Acum trebuie să depunem o muncă titanică pentru a-i convinge definitiv că starea de ruină la care ne-a adus războiul nu poate fi lichidată decît prin organizarea economiei pe baze comuniste. Aici nu mai trebuie să acţionăm prin violenţă, ci numai pe calea convingerii. Desigur că şi printre ţărani avem duşmani făţişi — chiaburii —, dar masa ţărănimii sărace şi a mijlocaşilor, care sînt apropiaţi de ţărănimea săracă, ne urmează pe noi. Împotriva chiaburilor însă, care ne sînt duşmani juraţi, nu avem decît o armă : violenţa. Cînd am început să aplicăm în domeniul aprovizionării politica noastră bazată pe principiul că surplusurile trebuie puse la dispoziţia celor înfometaţi, s-au găsit oameni care au început să strige ţăranului : „Eşti prădat!“ Aceştia sînt duşmanii juraţi ai ţăranilor, ai muncitorilor şi ai comunismului, gătiţi în straie de menşevici, de socialişti-revoluţionari de stînga sau în alte straie de clovni, şi vom proceda cu ei şi pe viitor aşa cum am procedat pînă acum.

„Severnaia Kommuna“ nr. 58 din 14 martie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

2
RĂSPUNS LA BILEŢELE

Tovarăşi, vreau să răspund acum la bileţele. Două dintre ele nu prea sînt clare ; totuşi unul conţine, se pare, două idei importante. În primul rînd, persoana care l-a scris este nemulţumită de bolşevici, care ar fi întrecut măsura ; ea simpatizează cu menşevicii fiindcă aceştia sînt adepţi ai evoluţiei treptate. În al doilea rînd, pune o întrebare în legătură cu răscoalele ţărăneşti.

În legătură cu prima problemă, trebuie să spun că dacă se aduce o asemenea acuzaţie bolşevicilor, ar trebui să se arate prin ce anume au întrecut ei măsura şi de ce anume este bună evoluţia treptată. Ceea ce ne-a despărţit în primul rînd de menşevici a fost faptul că noi am insistat asupra necesităţii trecerii întregii puteri în mîna Sovietelor şi am întrecut atît de mult măsura, încît acum doi ani, în octombrie, am luat puterea. Menşevicii însă cereau o evoluţie treptată, fiindcă nu voiau această trecere a puterii în mîna Sovietelor. Cunoscutul socialist Kautsky, de pildă, care simpatizează cu menşevicii, scria într-o broşură în august 1918 că bolşevicii nu trebuiau să ia puterea, pentru că nu se vor putea menţine şi vor pieri, distrugînd astfel un partid întreg. Cred că mersul evenimentelor a infirmat această părere, aşa că nu merită să ne oprim asupra ei, mai ales că obiecţiile nu sînt clare. În Germania, Kautsky insista asupra necesităţii democraţiei, a unei Adunări constituante. Nu trebuie să se dea Sovietelor puterea, aşa spuneau menşevicii noştri şi cei germani. În Germania, Adunarea constituantă s-a în-

www.dacoromanica.ro

trunit, şi acolo s-au produs în ianuarie şi în martie o serie de mari insurecţii muncitoreşti, un război civil, în urma căruia menşevicii germani, în frunte cu Hilferding, au propus în ultimele lor articole ca Adunarea constituantă şi Sovietele să fie îmbinate astfel încît comitetul central al Sovietelor să aibă dreptul de a suspenda hotărîrile Adunării constituante şi de a supune problema unui referendum popular. Asta dovedeşte că pînă şi cei mai buni dintre menşevicii germani s-au încurcat iremediabil. Să îmbini Adunarea constituantă cu Sovietele, să îmbini dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului — e o idee care nu merită decît să fie luată în rîs.

S-a pus aici o întrebare în legătură cu răscoalele ţărăneşti. La noi au avut şi au loc, evident, o serie de rebeliuni ale chiaburilor. În vara anului trecut s-a produs un val de rebeliuni chiabureşti. Chiaburul este duşmanul nostru neîmpăcat. În privinţa lui nu avem altă cale decît reprimarea. Altfel stau însă lucrurile cu ţăranul mijlocaş, el nu ne e duşman. Că în Rusia ar fi fost răscoale ţărăneşti care ar fi cuprins un număr considerabil de ţărani, şi nu de chiaburi, nu este adevărat. Chiaburilor li se alătură cîte un sat, cîte o plasă, dar răscoale ţărăneşti în care să fi fost antrenaţi toţi ţăranii din Rusia n-au avut loc sub Puterea sovietică. Rebeliuni chiabureşti au fost şi vor mai fi sub un guvern care insistă ca toate surplusurile de cereale să fie date la preţuri fixe celor înfometaţi. Aceste rebeliuni sînt inevitabile, pentru că chiaburul, care are mari rezerve de cereale, poate să le vîndă cu cîteva sute de ruble pudul, şi ştim cu toţii la ce preţuri le vînd desăgarii. Dacă vom da chiaburilor această libertate, atunci bogăţaşii, care ţin rezerve ascunse de bancnote, de kerenki *, vor fi sătui, pe cînd majoritatea, care nu are nimic, va flămînzi. De aceea, noi nu închidem ochii asupra faptului că rebeliunile chiaburilor împotriva Puterii sovietice sînt inevitabile. Pe vremea cînd puterea se afla în mîna capitaliştilor, erau inevitabile răscoalele muncitorilor împotriva lor şi ale ţăranilor împotriva moşierilor. Acum, cînd moşierul şi capitalistul au fost zdrobiţi, re-

* — bani emişi pe vremea guvernului Kerenski. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

beliunile chiaburilor vor fi tot mai rare. Trebuie să alegem. Iar dacă cineva ar vrea ca totul să meargă fără nici un fel de rebeliuni şi ca bogătanii să ne aducă pe tavă declaraţii de dragoste şi promisiuni că vor da în mod paşnic toate surplusurile, cred că nimeni n-ar lua în serios pe un astfel de om.

Celălalt bileţel neclar are următorul conţinut: cum să procedăm în cazurile cînd muncitorii, prostiţi de îndemnurile socialiştilor-revoluţionari, nu lucrează pe tărîmul aprovizionării, fac greve şi se ridică împotriva Puterii sovietice. Desigur, nu-mi fac iluzia că toţi muncitorii, pînă la unul, sînt pentru Puterea sovietică. În 1871, cînd s-a produs la Paris insurecţia muncitorilor parizieni, un mare număr de muncitori din alte oraşe au luptat împotriva lor în rîndurile trupelor albgardiste şi au participat la reprimarea muncitorilor parizieni. Asta nu i-a împiedicat pe socialiştii conştienţi să afirme că comunarzii parizieni reprezintă întregul proletariat, adică tot ceea ce are el mai bun, mai cinstit, pe cîtă vreme în rîndurile trupelor albgardiste se aflau elemente aparţinînd păturilor înapoiate ale muncitorilor. Şi la noi există muncitori inconştienţi, înapoiaţi, care n-au înţeles pînă astăzi ce este Puterea sovietică; noi ne străduim să-i luminăm. Nici un guvern nu a făcut atîta pentru colectivele permanente de muncitori cît au făcut Sovietele, care dau oricărui reprezentant al unei uzine posibilitatea de a-şi spune cuvîntul în instituţiile de stat. Noi antrenăm pe cît posibil pe muncitori ca ei înşişi să făurească politica statului; în condiţiile capitalismului, chiar şi în republici, muncitorii erau îndepărtaţi de la aceasta, pe cînd Puterea sovietică face totul pentru a-i antrena pe muncitori; dar unii dintre ei vor mai trage încă mult timp spre vechile rînduieli.

Printre dv. sînt puţini sau poate chiar se numără pe degete cei care-şi amintesc de iobăgie; doar bătrînii îşi mai amintesc de ea; dar se mai află oameni care-şi amintesc de ceea ce a fost acum 30—40 de ani. Cine a fost pe la ţară ştie că acum 30 de ani se puteau găsi acolo destui bătrîni care spuneau: „Pe vremea iobăgiei era mai bine; era mai multă rînduială, omul ştia de frică, şi muierile nu făceau atîta lux". Dacă citeşti acum pe

www.dacoromanica.ro

Uspenski, căruia îi ridicăm un monument ca unuia dintre cei mai buni scriitori care au descris viaţa ţăranului, găseşti descrieri de prin anii 1890—1900 din care se vede cum ţărani bătrîni, sinceri, de bună-credinţă, iar uneori chiar oamenii în vîrstă, ziceau că pe vremea iobăgiei era mai bine. Atunci cînd se desfiinţează vechile rînduieli sociale, ele nu pot fi înlăturate dintr-o dată din conştiinţa tuturor oamenilor ; mai rămîn unii, puţini la număr, care trag spre vechile rînduieli.

Unii muncitori, de pildă tipografii, spun că pe vremea capitalismului era bine, apăreau multe ziare, pe cînd acum apar puţine ; pe atunci, zic ei, cîştigam bani frumoşi, aşa că nu ne trebuie nici un socialism. Erau multe ramuri ale industriei care depindeau de clasele avute sau a căror existenţă se întemeia pe producţia de articole de lux. În marile oraşe erau pe vremea capitalismului mulţi muncitori care îşi cîştigau existenţa producînd articole de lux. În Republica sovietică vom fi nevoiţi să lăsăm, pentru un timp, fără lucru pe aceşti muncitori. Unui asemenea muncitor îi vom spune : „Apucă-te de altă muncă, de o muncă folositoare". El va spune : „Eu mă îndeletnicesc cu o meserie fină, am fost giuvaergiu, aveam o muncă curată, lucram pentru boieri, iar acum au venit ghiorlanii şi i-au alungat pe boieri ; eu vreau să mă întorc înapoi la capitalism". Aceşti oameni vor zice că trebuie să ne întoarcem înapoi la capitalism sau, cum spun menşevicii, să mergem înainte spre un capitalism sănătos şi spre o democraţie sănătoasă. Se vor găsi cîteva sute de muncitori care să declare : „Am dus-o bine pe vremea capitalismului sănătos". Cei care o duceau bine pe vremea capitalismului formau o infimă minoritate ; noi apărăm interesele majorităţii, care a dus-o prost pe vremea capitalismului. (A p l a u z e.) Capitalismul sănătos a dus, chiar şi în cele mai libere ţări, la un măcel mondial. Nu poate exista un capitalism sănătos, ci există un capitalism care, pînă şi în cea mai liberă republică, cum este republica americană — civilizată, bogată, înaintată din punct de vedere tehnic —, capitalismul acesta democratic, capitalismul cel mai republican a dus la cel mai cumplit măcel mondial pentru jefuirea întregii lumi. La 15 000 000 de muncitori

www.dacoromanica.ro

nu veţi găsi în toată ţara decît cîteva mii care au dus-o foarte bine pe vremea capitalismului. În ţările bogate, aceşti muncitori sînt mai numeroşi, deoarece ei lucrau pentru un număr mai mare de milionari şi miliardari. Ei serveau această mînă de oameni, care îi plăteau deosebit de bine. În Anglia, de pildă, cîteva sute de milionari cîştigau miliarde, pentru că jefuiau India şi o serie întreagă de colonii. Pentru ei era o nimica toată să arunce o pomană la 10 000—20 000 de muncitori, să le plătească un salariu dublu sau chiar şi mai mare ca să lucreze bine special pentru ei. Am citit cîndva o relatare despre amintirile unui frizer american căruia un miliardar îi plătea cîte un dolar pe zi pentru bărbierit. Acest frizer a scris o carte întreagă în care proslăvea pe miliardar şi minunata lui viaţă. Pentru o vizită de o oră făcută dimineaţa majestăţii sale financiare, el primea un dolar pe zi, era mulţumit şi nu voia altceva decît capitalismul. Trebuie să ne punem în gardă împotriva unor asemenea argumente. Imensa majoritate a muncitorilor n-au avut o asemenea situaţie. Capitaliştii au corupt o infimă minoritate a oamenilor muncii, plătindu-le salarii mari, şi au făcut din ei slugi credincioase ale capitalului; noi, comuniştii din întreaga lume, apărăm interesele imensei majorităţi a oamenilor muncii. Şi pe vremea iobăgiei s-au găsit oameni, s-au găsit ţărani să spună moşierilor: „Noi sîntem robii dumneavoastră (asta după eliberare), nu plecăm de la dumneavoastră". Erau mulţi de ăştia? Un număr infim. Se putea, oare, ca, referindu-te la aceştia, să respingi lupta împotriva iobăgiei? Desigur că nu. Tot aşa şi acum nu poţi respinge comunismul referindu-te la acea minoritate de muncitori care cîştigau foarte bine la ziarele burgheze sau din producţia de articole de lux, din serviciile personale făcute miliardarilor.

Trec acum la întrebările care au fost formulate clar, în primul rînd la întrebarea cu privire la concesiuni în general şi la concesiunea Marii căi ferate din nord în special [6]. Se zice că asta înseamnă a da avuţia naţională pe mîna unor tîlhari. La aceasta voi răspunde că problema este legată în mare măsură de problema specialiştilor burghezi şi de cea a imperialismului mondial. Putem noi să

www.dacoromanica.ro

zdrobim acum imperialismul mondial? Dacă am putea-o face, am fi datori s-o facem, dar ştiţi că acum nu sîntem în stare, aşa cum în martie 1917 nu eram în stare să-l răsturnăm pe Kerenski; a trebuit să aşteptăm ca organizaţiile sovietice să se dezvolte, să muncim în această direcţie, şi nu să ne răsculăm imediat împotriva lui Kerenski. Tot aşa şi acum, este posibil un război ofensiv împotriva imperialismului mondial? Fireşte că nu. Dacă am fi mai puternici, dacă mîine am avea multe cereale, mijloace tehnice etc., n-am permite diverşilor Scheidemanni să-i secere pe spartachişti, ci i-am doborî. Dar acum asta ar fi o pură fantezie, acum ţara noastră singură nu poate răsturna imperialismul mondial atîta timp cît celelalte ţări trec printr-o perioadă în care Sovietele nu au de partea lor majoritatea, iar în multe ţări Sovietele abia încep să ia fiinţă; de aceea sîntem nevoiţi să facem o concesie imperialiştilor. Nu putem construi acum căi ferate pe scară largă; dea domnul s-o scoatem la capăt cu cîte avem. Ducem lipsă de grîne, de combustibil, de locomotive, pe linia ferată Volga-Bugulma zac cîteva milioane de puduri de cereale pe care nu avem cu ce le transporta. Am hotărît deunăzi în Consiliul Comisarilor Poporului să trimitem delegaţi cu împuterniciri largi în vederea transportării acestor cereale. La Petrograd şi la Moscova poporul flămînzeşte, iar acolo zac milioane de puduri de cereale pe care nu le putem transporta pentru că n-avem destule locomotive, n-avem combustibil. Şi noi spunem că e mai bine să plătim un tribut capitaliştilor străini, dar să construim căi ferate. Nu ne vom prăpădi dacă vom plăti acest tribut, dar dacă nu vom face faţă problemei transportului feroviar putem să ne prăpădim, pentru că poporul flămînzeşte; oricît de rezistent ar fi muncitorul rus, rezistenţa are şi ea o limită. De aceea este de datoria noastră să luăm măsuri pentru a îmbunătăţi transportul feroviar, chiar şi cu preţul unui tribut plătit capitalismului. C-o fi bine aşa, c-o fi rău, deocamdată nu avem de ales. Atîta timp cît nu vom fi răsturnat definitiv capitalismul mondial, plătind un tribut noi nu vom duce la pieire Puterea sovietică. Noi am plătit în aur imperialiştilor germani; condiţiile păcii de la Brest ne

www.dacoromanica.ro

obligau s-o facem. Astăzi ţările Antantei le iau acest aur — tîlharul învingător ia de la tîlharul învins. Noi spunem acum că atîta timp cît mişcarea mondială a proletariatului nu va fi izbîndit, noi ori vom duce război, ori ne vom răscumpăra de la aceşti tîlhari printr-un tribut, şi nu vedem nimic rău în asta. În timp ce ne răscumpărăm de la tîlharii germani, dîndu-le cîteva sute de milioane, în acest timp am întărit Armata noastră Roşie, pe cînd tîlharilor germani nu le-a mai rămas acum nimic. Aşa se va întîmpla şi cu ceilalţi tîlhari imperialişti. (Aplauze.)

Un alt tovarăş scrie că a fost arestat şi deţinut timp de patru zile pentru că este împotriva ruinării ţăranilor mijlocaşi şi întreabă ce este ţăranul mijlocaş, referindu-se la o serie de rebeliuni ţărăneşti. Desigur că dacă tovarăşul a fost arestat pentru că a protestat împotriva ruinării ţăranilor mijlocaşi, s-a făcut o greşeală, şi, judecînd după faptul că a fost pus în libertate în scurt timp, cred că cineva — chiar cel care l-a arestat sau un alt reprezentant al Puterii sovietice — şi-a dat seama că a fost arestat pe nedrept. Voi vorbi acum despre ţăranul mijlocaş. El se deosebeşte de chiabur prin faptul că nu exploatează munca altora. Chiaburul jefuieşte banii altora, munca altora. Ţărani săraci, semiproletari, sînt aceia care sînt exploataţi ei înşişi, iar ţăran mijlocaş este acela care nu exploatează pe alţii, care trăieşte de pe urma gospodăriei lui, căruia cerealele îi ajung de bine, de rău, care nu este chiabur, dar nu face parte nici din ţărănimea săracă. Aceşti ţărani oscilează între noi şi chiaburi. Un mic număr dintre ei, dacă au noroc, devin chiaburi şi de aceea se simt atraşi spre chiaburi; cei mai mulţi însă nu pot deveni chiaburi. Şi dacă socialiştii şi comuniştii vor şti să-i vorbească pe înţeles ţăranului mijlocaş, ei îi vor dovedi că Puterea sovietică îi convine mai bine decît orice altă putere, fiindcă orice altă putere asupreşte şi împilează pe ţăranul mijlocaş. Dar ţăranii mijlocaşi oscilează. Astăzi ei sînt pentru noi, mîine pentru altă putere; unii dintre ei sînt de partea noastră, alţii de partea burgheziei. Şi în programul pe care-l vom adopta în cîteva zile, noi ne pronunţăm împotriva oricărei violenţe faţă

www.dacoromanica.ro

de ţăranul mijlocaş [7]. Partidul nostru declară asta sus şi tare. Dacă se fac arestări, noi le condamnăm şi vom repara asemenea greşeli. Sîntem pentru violenţă faţă de chiabur, dar împotriva violenţei faţă de ţăranul mijlocaş. Acestuia îi spunem: dacă treci de partea Puterii sovietice, noi nu te băgăm cu de-a sila în comună; noi n-am forţat niciodată pe ţărani să intre în comune, şi nu există un decret în acest sens. Dacă pe ici-colo se mai petrece aşa ceva, e un abuz, pentru care funcţionarii respectivi sînt destituiţi şi deferiţi justiţiei. Este o chestiune foarte importantă. Ţăranul mijlocaş se află între două lagăre. Dar politica noastră în această privinţă este foarte clară, tovarăşi: noi sîntem împotriva violenţei faţă de ţăranii mijlocaşi, sîntem pentru o înţelegere cu ei, pentru concesii. Ţăranul mijlocaş poate să ajungă şi va ajunge cu încetul la comunism. Chiar şi în cea mai liberă republică capitalistă, ţăranul mijlocaş este ameninţat de capital, care îl împileză şi-l asupreşte în diferite chipuri.

Apoi mi se cere părerea asupra flotei din Marea Baltică. N-am studiat problema flotei din Marea Baltică şi nu pot răspunde acum; poate că ea a fost epuizată de tovarăşul care a vorbit din partea flotei [8].

Apoi o întrebare care se referă la faptul că în unele locuri s-a îngrămădit mult mucegai, birocratism şi putregai şi că trebuie să luptăm împotriva lor. E perfect adevărat. Cînd Revoluţia din Octombrie a răsturnat pe vechii birocraţi, ea a făcut-o datorită faptului că a creat Sovietele. Ea i-a dat afară pe vechii judecători şi a făcut din justiţie o justiţie populară. Dar justiţia ne-a fost mai uşor s-o reorganizăm, pentru asta nu trebuie să cunoşti vechile legi, ci să te conduci numai după simţul dreptăţii. În tribunale birocratismul a putut fi uşor lichidat. În alte domenii a fost mult mai greu. I-am dat afară pe vechii birocraţi, dar ei s-au reîntors; îşi zic „comunişti", dacă nu pot pronunţa corect cuvîntul comunist, îşi pun în piept o cocardă roşie şi umblă după posturi grase. Ce-i de făcut aici? Trebuie să luptăm fără încetare împotriva acestor nemernici şi să-i îndepărtăm de pe unde au reuşit să se strecoare, să-i izgonim neîncetat, să fim tot timpul cu ochii pe ei şi să-i supraveghem prin intermediul unor

www.dacoromanica.ro

muncitori comuniști și al unor țărani pe care-i cunoaștem nu de azi, de ieri. Mai este și o altă întrebare — un bilețel în care se spune că e rău că se dă prioritate membrilor de partid, pentru că în acest caz se strecoară escroci în partid. Noi luptăm și vom lupta împotriva acestui lucru, tovarăși; acum am hotărît ca la congresul partidului să nu fie admiși ca delegați oameni care sînt în partid de mai puțin de un an, și vom lua și de aici înainte asemenea măsuri. Cînd partidul se află la putere, sîntem nevoiți să dăm la început prioritate membrilor de partid. Să presupunem că se prezintă doi oameni și că unul declară că e comunist și scoate carnetul de partid, pe cînd celălalt nu are carnet, iar noi nu cunoaștem pe nici unul dintre ei. Atunci, firește, se dă prioritate membrului de partid, celui care are carnet. Cum să-ți dai seama dacă omul a intrat într-adevăr în partid din convingere sau s-a strecurat? Trebuie să se menționeze în carnetul de partid data intrării în partid, să nu se dea carnetul de partid pînă cînd omul nu e pus la încercare, pînă cînd nu trece printr-o școală etc.

Mai este apoi un bilețel referitor la impozitul revoluționar [9], în care se spune că el apasă asupra mijlocașilor. În legătură cu aceasta a avut loc o ședință specială, s-au primit numeroase plîngeri, și pentru a se verifica acest lucru s-a procedat în felul următor: la noi există o Direcție centrală de statistică, unde lucrează cei mai buni specialiști în materie de statistică din Rusia, în majoritate socialiști-revoluționari de dreapta, menșevici și chiar cadeți; comuniști, bolșevici, sînt puțini — ei s-au ocupat mai mult cu lupta împotriva țarismului decît cu treburi practice. Acești specialiști, pe cît am putut să observ, lucrează mulțumitor, ceea ce nu înseamnă, desigur, că nu trebuie să luptăm împotriva unora dintre ei. Am cerut să se facă, de probă, o anchetă în cîteva plăși pentru a se vedea cum au repartizat țăranii impozitul revoluționar. Plîngeri nu vin prea multe; presupunînd că din întreaga Rusie vin o mie de plîngeri, această cifră raportată la întreaga Rusie este, desigur, infimă; dacă avem o mie de plîngeri la cîteva milioane de gospodării, asta e o nimica toată; dar dacă la Comitetul Executiv Central

www.dacoromanica.ro

se prezintă zilnic trei reclamanţi, în decurs de o lună se adună 90 de plîngeri, şi asta face impresia că sîntem copleşiţi de ele. Pentru a verifica, am hotărît să se facă o anchetă în cîteva plăşi şi am primit un răspuns precis în raportul lui Popov, căruia i s-a dat din nou citire la şedinţa Comitetului Executiv Central, în prezenţa muncitorilor. Acest raport a arătat că în majoritatea cazurilor ţăranii repartizează just impozitul. Puterea sovietică cere ca ţăranii săraci să nu plătească nimic, mijlocaşii să plătească o sumă modestă, iar bogătaşii să plătească mult; desigur, nu se poate stabili precis cine e bogat şi cine e sărac, se fac şi greşeli, dar în majoritatea cazurilor ţăranii repartizează just impozitul. Aşa şi trebuie. (Aplauze.) Au fost, desigur, şi greşeli. Dar, de pildă, un mic funcţionar de la căile ferate s-a plîns că comitetul de imobil l-a impus pe nedrept. El a adus aceasta la cunoştinţa Puterii sovietice. Atunci s-a spus: faceţi-i o percheziţie, e speculant. S-au găsit la el cîţiva saci cu un milion de kerenki. Atîta timp cît nu vom găsi un mijloc de-a înlocui toţi banii-hîrtie vechi cu alţii noi, această situaţie va dăinui. Cînd vom înlocui aceşti bani-hîrtie cu alţii noi, toţi speculanţii vor fi daţi în vileag. Toţi vor trebui să schimbe vechii bani-hîrtie pe bani noi. (Aplauze furtunoase.) Dacă te prezinţi cu o sumă mică de bani, atît cît are nevoie un om muncitor, îţi dăm rublă pentru rublă; dacă te prezinţi cu 1 000—2 000, primeşti rublă pentru rublă. Dacă însă te prezinţi cu mai mult, îţi dăm o parte bani gheaţă, iar restul ţi-i trecem la condică — fii bun dumneata şi mai aşteaptă. (Aplauze.) Pentru a efectua această operaţie trebuie să pregătim bani-hîrtie noi [10]. Cei vechi însumează circa 60 de miliarde. Pentru a-i schimba pe bani noi nu e nevoie de o sumă atît de mare; totuşi, după părerea specialiştilor, e nevoie de cel puţin 20 de miliarde bani-hîrtie noi. 17 miliarde avem. (Aplauze.) Şi în Consiliul Comisarilor Poporului s-a ridicat problema ca să fie definitiv pregătită în scurt timp această măsură, care va însemna o lovitură dată speculanţilor. Ea va demasca pe cei care dosesc kerenki. Aplicarea ei necesită o organizare serioasă, ea implică numeroase dificultăţi.

www.dacoromanica.ro

Apoi cineva întreabă cum stăm cu însămînţările şi spune că însămînţările merg greu. E adevărat, desigur. A fost instituit Comitetul pentru însămînţări [11]. Tot pe lîngă Comisariatul pentru agricultură a fost instituit printr-un decret al Puterii sovietice un Comitet muncitoresc [12], care va fi organizat de comun acord cu sindicatele. Misiunea lui va fi de a veghea ca pămînturile să nu rămînă necultivate, iar acolo unde sînt pămînturi moşiereşti lăsate în paragină, să fie date muncitorilor. Există o hotărîre în sensul că, dacă ţăranul nu ocupă pămîntul, statul va căuta să-l valorifice. Desigur, ducem lipsă de seminţe. Aici e nevoie ca ţărănimea săracă să-i dea în vileag pe chiaburii care au dosit surplusurile de cereale şi nu le-au dat pentru sămînţă. Ceea ce-l interesează pe chiabur este să dosească acest surplus, pentru că în lunile de foamete va lua cîte o mie de ruble de pud ; cît despre faptul că nu se vor însămînţa cereale, că el va pricinui astfel un rău la mii de muncitori, lui nu-i pasă. El este un duşman al poporului şi trebuie să fie demascat.

Urmează o întrebare cu privire la salarii : specialistului îi plătiţi un salariu de 3 000 de ruble, el trece de la un serviciu la altul şi e greu să-l prinzi. Despre specialişti voi spune că ei sînt oameni care posedă ştiinţa burgheză şi tehnica într-o măsură în care nu o posedă imensa majoritate a muncitorilor şi ţăranilor. Aceşti specialişti sînt necesari, iar noi spunem că acum nu putem introduce o egalitate totală a salariilor şi sîntem de părere să le plătim peste trei mii. Chiar dacă le vom plăti cîteva milioane pe an, nu e mult dacă cu ajutorul lor vom învăţa să lucrăm bine. Un alt mijloc pentru a-i face să lucreze de bunăvoie nu vedem, şi atîta timp cît avem puţini specialişti, sîntem nevoiţi să le plătim salarii mari. Nu de mult am discutat această problemă cu Şmidt, comisarul poporului pentru muncă ; el este de acord cu politica noastră şi spune că înainte, pe vremea capitalismului, salariul lunar al unui muncitor necalificat era de 25 de ruble pe lună, iar salariul unui bun specialist era de minimum 500 de ruble pe lună, ceea ce înseamnă un raport de 1 la 20, pe cînd acum cel mai mic

www.dacoromanica.ro

salariu este de 600 de ruble, iar specialiştii primesc 3 000, raportul fiind deci de 1 la 5. Aşadar, am făcut destul de mult pentru a ajusta salariile mici şi pe cele mari şi vom continua şi pe viitor ceea ce am început. În momentul de faţă însă nu putem nivela salariile ; atîta timp cît avem specialişti puţini, nu sîntem împotriva majorării salariilor lor. Considerăm că e mai bine să dăm un milion sau un miliard în plus pe an, numai să-i folosim pe toţi specialiştii pe care-i avem, căci ceea ce vor învăţa ei pe muncitori şi pe ţărani valorează mai mult decît acest miliard.

Urmează apoi o întrebare referitoare la comunele agricole, şi anume dacă foştii moşieri pot fi admişi în comune. Depinde de ce moşieri este vorba. Nu există un decret în sensul ca moşierii să nu fie admişi. Desigur că moşierul inspiră neîncredere pentru că el a asuprit timp de veacuri pe ţărani, care îl urăsc ; dar dacă sînt moşieri pe care ţăranii îi cunosc ca oameni de treabă, ei nu numai că pot, ci trebuie chiar să fie admişi. Trebuie să folosim pe aceşti specialişti ; ei au deprinderea de a organiza gospodării mari şi-i pot învăţa multe pe ţărani şi pe muncitorii agricoli.

Apoi cineva pune întrebarea : să-i lăsăm pe mijlocaşi să participe la cultivarea în comun a pămîntului ? Fireşte că da. În ultimul timp, judeţe întregi au hotărît să treacă la cultivarea în comun a pămîntului ; nu ştiu în ce măsură va fi îndeplinită această hotărîre ; ceea ce importă aici este să-i atragem tocmai pe mijlocaşi, pentru că ţăranii săraci sînt de acord cu noi, pe cînd mijlocaşii nu sînt întotdeauna, şi pe ei trebuie să-i atragem. Noi sîntem pentru aplicarea violenţei împotriva capitaliştilor, împotriva moşierilor, şi nu numai pentru violenţă, ci şi pentru exproprierea totală a ceea ce au acumulat ei ; sîntem pentru aplicarea violenţei împotriva chiaburului, dar nu pentru exproprierea lui totală, deoarece el îşi cultivă pămîntul, şi o parte din ceea ce are este acumulată prin muncă. Această deosebire trebuie s-o înţelegem bine. În ceea ce priveşte pe moşier şi pe capitalist — expropriere totală ; chiaburilor însă nu trebuie să le luăm întreaga proprietate, o hotărîre în acest sens nu există ; pe ţăranul

www.dacoromanica.ro

mijlocaş vrem să-l convingem, să-l atragem prin puterea exemplului, a convingerii. Iată programul nostru. Dacă în unele locuri sînt oameni care se abat de la el, ei încalcă hotărîrea Puterii sovietice, fie că nu vor să aplice hotărîrea noastră, fie că n-au înţeles-o.

Apoi un bileţel în care se spune că trebuie să-i îmboldim pe feroviari şi se pune o întrebare în legătură cu suspendarea circulaţiei pe calea ferată [13]. În Consiliul Comisarilor Poporului problema a fost examinată foarte minuţios şi s-au luat numeroase măsuri. Este o problemă esenţială. Milioane de puduri de cereale zac de-a lungul liniei ferate Volga-Bugulma şi sînt expuse degradării, deoarece în unele locuri cerealele stau direct pe zăpadă, şi cînd va veni dezgheţul vor putrezi. Ele sînt umede încă de pe acum (au pînă la 20% umiditate). Aceste cereale trebuie transportate, căci altminteri vor putrezi. Important este că înşişi feroviarii duc mare lipsă de pîine. Pentru aceste motive trebuie suspendat traficul de călători între 18 martie şi 10 aprilie, după cum au calculat tovarăşii noştri de la Comisariatul pentru căile de comunicaţie. Această suspendare a traficului de călători ne poate aduce trei milioane şi jumătate de puduri de cereale, pe care le putem transporta cu locomotive pentru trenuri de persoane, deşi aceste locomotive sînt slabe. Dacă în aceste trenuri ar transporta cereale desăgarii, ei ar aduce cel mult o jumătate de milion de puduri. Cei care se plîng de suspendarea traficului de călători n-au dreptate. Desăgarii ar aduce în cazul cel mai bun o jumătate de milion de puduri, pe cînd noi, dacă vom umple complet vagoanele cu cereale, dacă feroviarii ne vor ajuta, vom aduce trei milioane şi jumătate de puduri şi vom îmbunătăţi astfel aprovizionarea. Iată de ce am spus şi spunem că toţi tovarăşii mai ridicaţi, mai organizaţi trebuie să se îndrepte spre munca în domeniul militar şi în domeniul aprovizionării. Daţi cît mai mulţi oameni, oricît de greu v-ar fi. Noi ştim prea bine că Petrogradul a dat Rusiei mai mult decît oricare alt oraş, pentru că muncitorii din Petrograd sînt cei mai organizaţi, cei mai ridicaţi. Dar acest semestru este un semestru critic. În primul semestru al anului 1918 am colectat 27 000 000 de puduri, în al

www.dacoromanica.ro

doilea 67 000 000 de puduri. Am intrat într-un semestru de foamete. Martie, aprilie, mai şi iunie vor fi luni grele. Pentru a preîntîmpina aceasta, trebuie să ne încordăm toate forţele. În fiecare fabrică, în fiecare cerc trebuie văzut dacă nu există un bărbat care să poată fi trimis la muncă într-un atelier de cale ferată ; locul lui să-l ia o femeie, iar el să treacă la această muncă. În fiecare cerc, în fiecare grup, în fiecare organizaţie trebuie să ne gîndim la acest lucru, trebuie să dăm noi muncitori ; astfel o vom putea scoate la capăt în acest semestru critic. (A p l a u z e.)

Publicat pentru prima oară în 1950, în ed. a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 29

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA PRIMULUI CONGRES AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN GUBERNIA PETROGRAD [14]

13 MARTIE 1919

1

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI

Tovarăşi, sînt foarte bucuros că am posibilitatea să salut, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, congresul muncitorilor agricoli, care are sarcina de a înfiinţa un sindicat al muncitorilor agricoli.

Tovarăşi, la Comitetul Central al partidului şi la Consiliul sindicatelor din Rusia am organizat nu o dată consfătuiri, împreună cu comisarul poporului pentru muncă, tov. Şmidt, şi cu membrii Consiliului sindicatelor din Rusia şi cu alte persoane, pentru a vedea cum să procedăm la organizarea muncitorilor agricoli. Nicăieri în lume, nici în cele mai înaintate ţări capitaliste, în care istoria creării sindicatelor numără nu zeci, ci sute de ani, muncitorii agricoli n-au reuşit să creeze un sindicat cu caracter permanent. Ştiţi ce obstacol prezintă sub acest aspect condiţiile de viaţă ale muncitorilor rurali, ale muncitorilor agricoli, ce mare obstacol este faptul că muncitorii agricoli sînt răzleţiţi, risipiţi şi că din această cauză pentru ei este infinit mai greu să se unească într-un sindicat decît pentru muncitorii de la oraşe.

Puterea muncitorească-ţărănească a păşit, pe toată linia, la construirea societăţii comuniste. Ea şi-a propus ca sarcină nu numai să înlăture definitiv pe moşieri şi pe capitalişti — acest lucru aproape l-am şi făcut —, dar să şi construiască o societate în care să nu mai fie loc nici pentru moşieri, nici pentru capitalişti. Nu o dată s-a întîmplat în cursul revoluţiilor ca moşierii şi capitaliştii să fie înlăturaţi ; dar din rîndurile chiaburimii, din rîndurile ţă-

www.dacoromanica.ro

ranilor bogaţi, ale speculanţilor ieşeau în scurt timp noi capitalişti, care uneori asupreau pe muncitori şi mai rău decît vechii moşieri şi capitalişti. Iată sarcina pe care trebuie s-o îndeplinim : să facem în aşa fel ca nu numai vechii capitalişti să fie lichidaţi, ci şi să nu mai poată apărea alţii, ca întreaga putere să aparţină exclusiv celor ce muncesc, celor ce trăiesc din munca lor. Cum să facem asta ? Aici nu există decît o singură cale : crearea unei organizaţii a muncitorilor, a proletarilor de la sate ; această organizaţie trebuie să aibă un caracter permanent ; numai într-o organizaţie de masă permanentă muncitorii agricoli vor putea învăţa să conducă ei înşişi marile gospodării agricole, căci dacă ei înşişi nu o vor învăţa, atunci — aşa cum se spune, după cum ştim de mult cu toţii, în imnul „Internaţionala“ — nu-i nici o mîntuire de la nimeni. Maximum ce poate face Puterea sovietică este să dea tot sprijinul acestei organizări. Organizaţiile capitaliste au împiedicat-o din răsputeri prin toate mijloacele legale, prin diverse subterfugii, prin tertipuri şi şicane poliţieneşti, în toate chipurile permise şi nepermise. În Germania, cea mai înaintată ţară din Europa, nu există nici pînă în ziua de azi libertatea de organizare în sindicate pentru muncitorii agricoli ; acolo mai e şi astăzi în vigoare legea cu privire la slugi, şi muncitorii agricoli continuă să trăiască în aceleaşi condiţii ca şi slugile. Nu de mult am avut ocazia să stau de vorbă cu un englez, un om de vază, care a venit în Rusia în timpul războiului. Înainte el fusese un partizan al capitalismului, iar apoi, în timpul revoluţiei noastre, a evoluat admirabil, devenind mai întîi menşevic, iar acum bolşevic. Şi iată, cînd a venit vorba despre condiţiile de muncă din Anglia — notaţi că în Anglia nu există ţărani, ci doar mari capitalişti şi muncitori agricoli —, el a spus : „Eu nu văd acest lucru în culori roze, deoarece muncitorii agricoli de la noi trăiesc în condiţiile feudalismului, şi nu ale capitalismului, atît sînt de abrutizaţi, de striviţi de muncă, atît de greu merge unirea lor“. Şi asta în ţara cea mai înaintată, în care încă în urmă cu o jumătate de veac un muncitor agricol englez a încercat să creeze un sindicat al muncitorilor agricoli [15]. Iată cum

www.dacoromanica.ro

arată progresul în ţările capitaliste libere ! La noi puterea de stat a hotărît din capul locului să sprijine organizarea muncitorilor agricoli şi a celorlalţi muncitori. Trebuie să-i dăm tot sprijinul. Mă bucură foarte mult să văd că aici, la Petrograd, unde sînt atîtea clădiri şi palate frumoase, care aveau o destinaţie cu totul nepotrivită, tovarăşii au procedat bine luînd aceste palate şi transformîndu-le în localuri pentru adunări, congrese şi consfătuiri tocmai ale acelor clase ale populaţiei din munca cărora s-au construit aceste palate, care le-au durat de-a lungul veacurilor şi care nu erau lăsate să se apropie de ele nici de la o verstă ! (Aplauze.) Cred, tovarăşi, că acum, cînd aproape toate palatele din Petrograd au fost transformate în localuri de întruniri şi în case ale sindicatelor pentru muncitorii de la oraşe, în primul rînd, şi pentru muncitorii de la sate, pentru partea muncitoare a ţărănimii, cred că sîntem îndreptăţiţi să vedem aici un prim pas spre situaţia în care partea muncitoare, exploatată a populaţiei va avea posibilitatea să se organizeze. Repet, Puterea sovietică va face negreşit, în timpul cel mai scurt, tot ce-i stă în putinţă ca să ajute această organizare să transforme viaţa satului, să nu rămînă loc pentru chiabur, ca să nu mai fie speculă, iar munca în tovărăşie, în comun, să devină la sate regulă generală. Iată sarcina pe care ne-o punem cu toţii. Înţelegeţi bine cît de grea este ea, înţelegeţi că transformarea tuturor condiţiilor vieţii satului nu se poate realiza nici prin decrete, nici prin legi, nici prin ucazuri. Prin decrete şi prin ucazuri am putut răsturna pe moşieri, pe capitalişti, se poate pune frîu chiaburilor, dar dacă milioanele de muncitori agricoli nu vor avea o organizaţie proprie, dacă ei nu vor învăţa în această organizaţie să-şi rezolve ei înşişi, pas cu pas, toate problemele, nu numai pe cele politice, ci şi pe cele economice — iar problemele economice sînt cele mai importante —, dacă nu vor învăţa să administreze marile gospodării, dacă nu le vor transforma — de vreme ce acum ele se află în condiţii mai bune decît celelalte gospodării — din modele de exploatare, unde înainte muncitorilor li se scurgeau sudorile şi sîngele lucrînd, în modele de gospodării bazate pe munca în tovărăşie, de vină nu

www.dacoromanica.ro

vor fi decît oamenii muncii. Dar restabilirea vechilor gospodării nu mai e astăzi cu putinţă ; e cu neputinţă să avem la 100 de deseatine (socotind cîte 10 deseatine de fiecare 10 gospodării mici) 10 cai buni şi 10 pluguri bune. Nu ne-au rămas nici atîţia cai, nici atîtea pluguri. Dar dacă aceleaşi 100 de deseatine vor fi lucrate într-o mare gospodărie, în tovărăşie sau în comun sau de către o comună organizată prin liber consimţămînt, s-ar putea ca pentru aceleaşi 100 de deseatine să nu fie nevoie de 10 cai şi de 10 pluguri, ci numai de 3 cai şi de 3 pluguri. Iată cum putem să economisim munca omenească şi să obţinem rezultate mai bune. Dar aici nu se poate ajunge decît pe o singură cale — pe calea alianţei între muncitorii de la oraşe şi cei de la sate. Muncitorii au luat puterea la oraşe ; tot ce s-a creat mai bun aici — palate, edificii de cultură — muncitorii pun toate acestea la îndemîna satelor, ştiind că puterea muncitorilor de la oraşe nu e trainică dacă nu există o alianţă trainică cu muncitorii agricoli. Numai această uniune, căreia voi îi puneţi aici bazele, poate să ducă la transformări solide. În această uniune vor intra de bunăvoie şi ţăranii mijlocaşi. Desigur, va trebui să depunem o muncă susţinută, nimic nu se poate face dintr-o dată. Dacă vă veţi crea o uniune proprie, dacă ea va creşte, se va dezvolta şi se va extinde în întreaga Rusie, dacă va fi în cea mai strînsă unire cu uniunea muncitorilor de la oraşe, prin eforturi unite, prin eforturile a milioane de muncitori agricoli şi de muncitori de la oraşe organizaţi, vom îndeplini această sarcină grea şi vom scăpa de ruina la care au adus cei patru ani de război toate popoarele şi ne-au adus şi pe noi ; vom scăpa de ea, dar nu ne vom mai întoarce la vechea gospodărie individuală, fărîmiţată, gospodărie care condamnă pe oameni la o stare de înapoiere, la mizerie, la răzleţire, ci vom trece la marea gospodărie comună, bazată pe munca în colectiv. Atunci toate cuceririle omenirii în domeniul ştiinţei şi al tehnicii, toate perfecţionările, toate cunoştinţele specialiştilor, toate vor trebui să fie puse în slujba muncitorilor uniţi. Muncitorii trebuie să devină stăpîni pe toate, să înveţe să conducă ei înşişi şi să conducă pe cei care pînă acum, aşa cum făceau,

www.dacoromanica.ro

de pildă, mulţi agronomi, lucrau ca vătafi ai capitaliştilor, împotriva muncitorilor. Sarcina nu este uşoară, dar la oraşe s-a făcut mult pentru rezolvarea ei. Voi faceţi acum primii paşi în direcţia rezolvării ei la sate. Îmi permit să încheiez salutîndu-vă încă o dată, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, şi exprimîndu-mi convingerea fermă că uniunea voastră, căreia îi puneţi bazele aici, se va transforma în viitorul apropiat într-un sindicat unic al muncitorilor agricoli din Rusia. El va fi un adevărat reazem al Puterii sovietice la sate, va fi reazemul, armata de avangardă a transformării întregii vieţi a satelor, astfel ca pe terenul muncii comune, unite, colective să nu poată reînvia nici un fel de exploatare, nici un fel de dominaţie a celor bogaţi asupra celor săraci. Iată ce vă urez eu, tovarăşi! (A p l a u z e.)

La 14 martie 1919 a apărut o scurtă relatare în ziarul „Severnaia Kommuna" nr. 58

Publicat în întregime pentru prima oară în 1923 în revista „Rabotnik Zemli i Lesa" nr. 4—5

Se tipăreşte după textul stenogramei, confruntat cu textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

2
RĂSPUNS LA BILEŢELE

Am primit din sală două bileţele în care se pune întrebarea dacă în gospodăria de stat ai dreptul să ţii animale mici, o grădină de legume şi păsări de curte. Am cerut acum textul legii care a fost discutată recent la noi în Consiliul Comisarilor Poporului şi aprobată de Comitetul Executiv Central; această lege este intitulată „Lege cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă". Nu ştiu dacă acest text de lege se află aici. Personal, am participat la elaborarea ei, am fost raportor în comisia numită de Comitetul Executiv Central [16]. Dacă nu mă înşală memoria — avem multe legi şi nu le poţi ţine minte pe toate fără să consulţi textul, iar de atunci s-au mai promulgat multe legi —, în această lege există un articol special, care stipulează că lucrătorii din gospodăriile de stat nu au dreptul să ţină în gospodăriile de stat animale proprii şi grădini de legume. Rog să se caute această lege şi să se vadă ce se spune în articolul respectiv. (Lui Lenin i se înmînează textul legii.) Iată textul articolului 46: „Nici un muncitor sau funcţionar nu are dreptul să ţină în aceste gospodării animale, păsări de curte şi grădini de legume proprii". Rezultă, aşadar, că nu toţi aveau cunoştinţă de această lege. După cum mi-a spus un tovarăş din prezidiu, şi între dv. au avut loc în cursul congresului mari discuţii în jurul acestei probleme. Eu nu prea înţeleg de ce. Am primit în clipa aceasta numărul din „Izvestiia" în care a fost publicată

www.dacoromanica.ro

— „Legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă". De ce s-a introdus în lege acest articol? Pentru a se ajunge la o muncă în comun în gospodării comune. Dacă ar fi ca aceşti lucrători să aibă din nou grădini de legume, animale, păsări de curte etc. proprii, s-ar reveni, probabil, la mica gospodărie, cum a fost şi pînă acum. Atunci mai merită să ne ocupăm de acest lucru? Mai merită să înfiinţăm gospodării de stat? Fireşte, dacă veţi discuta această problemă ca unii care cunoaşteţi bine condiţiile de muncă din gubernia Petrograd — după cum am aflat, la congresul vostru s-au întrunit numai reprezentanţi ai guberniei Petrograd —, dacă din experienţa muncii desfăşurate în această gubernie, pe care voi o cunoaşteţi bine, în pofida tuturor considerentelor care pledează în favoarea gospodăriei bazate pe munca în comun, veţi ajunge la concluzia că, să zicem, trebuie să facem o excepţie temporară pentru gubernia Petrograd, noi vom reexamina problema. Numai că trebuie să vă străduiţi să ne dovediţi că această excepţie este într-adevăr necesară, că gubernia Petrograd prezintă particularităţi inexistente în alte părţi, căci şi alţii ar putea cere acelaşi lucru. Trebuie apoi să precizaţi că, recomandînd guvernului această măsură sau insistînd asupra ei în faţa guvernului, o consideraţi o măsură temporară, deoarece este indiscutabil că, pentru a-şi justifica denumirea, gospodăriile de stat trebuie să se bazeze pe munca în comun. Munca ţăranului care lucra pe bucata lui de pămînt, în gospodăria lui, cu vitele, păsările, grapa, plugul lui de lemn etc. o ştim de mulţi ani, de veacuri; ştim foarte bine că în Rusia şi în celelalte ţări ea nu poate avea drept rezultat decît înapoierea, mizeria ţărănimii, dominaţia bogătaşilor asupra sărăcimii, pentru că sarcinilor pe care le pune agricultura nu le poţi face faţă de unul singur. Asta nu poate duce decît la revenirea mizeriei de altă dată, de care unul dintr-o sută sau, poate, cinci dintr-o sută scapă, ajungînd bogaţi, pe cînd ceilalţi se zbat în ea. Iată de ce sarcina noastră este acum să trecem la cultivarea în comun a pămîntului, să trecem la marea gospodărie comună. Nu poate fi vorba însă de vreo constrîngere din partea

www.dacoromanica.ro

Puterii sovietice ; nici o lege nu obligă la asta. Comuna agricolă se întemeiază pe baza liberului consimţămînt, trecerea la cultivarea în comun a pămîntului nu se poate face decît de bunăvoie ; aici nu poate fi vorba nici de cea mai mică constrîngere din partea guvernului muncitoresc-ţărănesc, şi legea n-o permite. Dacă vreunul dintre voi cunoaşte cazuri de constrîngere, trebuie să ştiţi că acestea sînt abuzuri, sînt încălcări ale legii, pe care ne vom strădui din răsputeri să le îndreptăm, şi le vom îndrepta. Muncitorii agricoli organizaţi trebuie să ne vină în ajutor ; numai atunci cînd ei vor avea organizaţia lor proprie vom reuşi să punem capăt unor asemenea abuzuri. Altfel stau însă lucrurile cu gospodăriile de stat. Ele sînt gospodării care nu s-au aflat în mîinile unor mici proprietari ; pe acestea Puterea sovietică le ia şi spune : vom trimite acolo agronomii pe care-i avem, vom da acestor gospodării toate uneltele agricole care ne-au mai rămas. Dacă vom reuşi să terminăm războiul şi să încheiem pacea cu America, vom primi de acolo un transport de unelte perfecţionate pe care le vom da gospodăriilor de stat, pentru ca în marile gospodării să se producă, prin munca în comun, mai bine, mai ieftin şi mai mult decît pînă acum. Gospodăria de stat îşi pune ca sarcină să înveţe treptat populaţia sătească să făurească ea însăşi o nouă rînduială, o rînduială bazată pe munca în comun, astfel ca să nu mai poată reînvia o mînă de bogătani care să asuprească masa ţărănimii sărace, aşa cum s-a întîmplat întotdeauna, şi nu numai în satele noastre, dar şi în republicile cele mai libere. Ştiţi bine că la noi au rămas la sate mulţi ţărani speculanţi, care au agonisit în timpul războiului sute de mii de ruble şi păstrează aceste kerenki pentru a le pune din nou în circulaţie şi a-l asupri pe ţăranul sărac. Ce mijloc de luptă se poate folosi aici ? Numai şi numai trecerea la gospodăria comună. Comuna agricolă se înfiinţează pe baza liberului consimţămînt, aici nu poate fi vorba de nici un fel de constrîngere ; acelaşi lucru este valabil şi pentru cultivarea în comun a pămîntului. Pămîntul pus la dispoziţia gospodăriei de stat este proprietatea întregului popor, — ştiţi că orice proprietate asupra pămîn-

www.dacoromanica.ro

tului a fost desființată, la cererea imensei majorități a țăranilor, la 26 octombrie 1917, în prima noapte după revoluția noastră sovietică. Marile gospodării organizate pe pămîntul proprietate a întregului popor se numesc gospodării de stat. E cu putință ca în gospodăriile de stat să se dezvolte din nou mica agricultură de altădată? Cred că veți fi cu toții de acord că asta nu poate, nu trebuie să se întîmple. Dacă, ținînd seama de condițiile economice din gubernia Petrograd, de condițiile economice concrete, pe care voi le cunoașteți foarte bine și de care noi, desigur, nu puteam ține socoteală sau chiar nici nu le cunoșteam —, dacă, ținînd seama de aceste condiții și discutînd problema în amănunțime, sub toate aspectele, veți ajunge la concluzia că pentru gubernia Petrograd se poate face o excepție, se poate admite o excepție temporară —, pentru ca să revenim asupra hotărîrii, străduiți-vă să ne dați dovezi cît mai concrete că acest lucru este necesar, și vă pot făgădui solemn că vom reexamina problema în Consiliul Comisarilor Poporului, în legătură cu hotărîrea congresului vostru, și că o vom examina apoi încă o dată în Comitetul Executiv Central. Vom discuta dacă nu cumva trebuie ca la articolul 46, care interzice să ai grădină de legume, animale mici, păsări de curte etc., să facem o excepție pentru gubernia Petrograd, pe o perioadă scurtă și în anumite condiții. Dacă vom cădea de acord asupra faptului că trebuie să trecem la gospodăria comună, dacă întreaga muncă va fi îndrumată în acest sens, în urma indicațiilor unor oameni care cunosc bine condițiile concrete, vom face totuși anumite excepții; noi nu refuzăm să le facem, deoarece uneori e necesar să faci excepții. Sperăm că dacă se va munci astfel treaba va merge bine și vom reuși să punem bazele unei agriculturi cu adevărat socialiste. (Aplauze.)

Publicat pentru prima oară în 1926, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XX, partea a II-a

Se tipărește după stenogramă

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI DIN PETROGRAD 13 MARTIE 1919 [17]

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Problema de căpetenie care interesează pe cei mai mulţi dintre voi, declară tov. Lenin, este : cum stau lucrurile cu aprovizionarea şi ce măsuri a luat în această privinţă Consiliul Comisarilor Poporului. Îmi voi permite să vă vorbesc pe scurt despre aceste măsuri. Am păşit într-un semestru greu, de foamete, cînd toţi duşmanii noştri externi şi interni, inclusiv socialiştii-revoluţionari de dreapta şi de stînga şi menşevicii, ştiind cît de greu o duce populaţia, încearcă să exploateze această situaţie, să răstoarne Puterea sovietică şi implicit, în mod conştient sau nu, să restaureze puterea moşierilor şi a capitaliştilor. Am intrat într-o perioadă în care volumul colectărilor de cereale depăşeşte posibilităţile de transport, iar instaurarea Puterii sovietice în Ucraina [18] ne îndreptăţeşte să sperăm că în semestrul care vine vom face faţă problemei aprovizionării mai bine decît anul trecut, deşi va fi un semestru mai greu încă decît cel care s-a scurs. Un mare plus pentru noi este cotitura făcută de o parte însemnată a maselor ţărăneşti spre Puterea sovietică. Pe unde au trecut cehoslovacii, dincolo de Volga şi în gubernia Ufa, starea de spirit, pînă şi a ţăranilor înstăriţi, s-a schimbat simţitor în favoarea Puterii sovietice, deoarece cehoslovacii le-au dat o lecţie aspră şi concretă. În urmă cu numai cîteva zile, a venit la mine o delegaţie de ţărani din partea a 5 plăşi din judeţul Sarapul, din partea acelor plăşi care au reuşit să trimită în ultimul timp la Moscova şi Petrograd cîte 40 000 de puduri de cereale. Cînd i-am întrebat pe membrii delegaţiei care este atitu-

www.dacoromanica.ro

dinea țăranilor față de Puterea sovietică, ei mi-au răspuns: „Ehei, cehoslovacii ne-au învățat minte, și acum nimeni nu ne mai poate îndepărta de Puterea sovietică". Dar și în alte locuri, în regiunea de dincoace de Urali, unde, în treacăt fie zis, există mari rezerve de cereale, țăranii sînt astăzi de partea Puterii sovietice. A fost o vreme cînd, sub influența menșevicilor și a eserilor de stînga — după cum se știe, eserul de stînga Muraviev era cît p-aci să deschidă frontul nostru în fața cehoslovacilor —, țăranii din aceste părți erau împotriva Sovietelor. Dar excesele la care s-au dedat ofițerii din armata cehoslovacă, atrocitățile comise împotriva populației, străduința de a restabili pe de-a-ntregul rînduielile țariste și moșierești, toate acestea i-au învățat minte pe țărani. Astăzi în toate aceste gubernii se desfășoară o clocotitoare activitate sovietică, de care aici oamenii nici nu știu, deoarece aici, în centrele mari, poporul e sleit de pe urma foametei îndelungate, pe cînd acolo, existînd rezerve relativ mari de cereale, problema stomacului trece pe planul al doilea.

Voi trece la amănunte. În gubernia Ufa rezervele de cereale se ridică la 60 000 000 de puduri, și colectarea cerealelor se desfășoară rapid. Dar aici ne-am lovit de mari dificultăți legate de transport. Pe liniile ferate Kazan, Sarapul și Volga-Bugulma stau depozitate circa 10 000 000 de puduri de cereale, pe care nu le putem transporta fiindcă nu avem destule locomotive, vagoane, combustibil, iar parcul de locomotive este extrem de uzat. Pentru a mări capacitatea de trafic de mărfuri a căilor noastre ferate a trebuit să recurgem la o măsură drastică: circulația trenurilor de persoane va fi suspendată în întreaga Rusie între 18 martie și 10 aprilie. Înainte de a ne decide la o asemenea măsură, am discutat-o de trei ori cu tovarășii de la căile ferate și cu eminenți specialiști în transportul feroviar. Numai după ce am discutat problema sub toate aspectele și am calculat în prealabil eventualele rezultate ne-am decis să luăm această măsură. Calculele ne-au arătat că suspendarea traficului de călători va elibera 220 de locomotive, care, deși slabe, pot transporta totuși 3 500 000 de puduri de cereale. Dacă vom examina datele cu privire la cerealele transportate de către desăgari

www.dacoromanica.ro

— au fost săptămîni în care a trebuit să permitem transportul liber —, vom constata că în acelaşi interval de trei săptămîni ei ar putea transporta cel mult 200 000 de puduri. Calculul acesta a tranşat problema. Desigur că se vor găsi chiaburi, speculanţi şi chiar unii muncitori care vor face gălăgie, spunînd că li se ia ultima posibilitate de a aduce fie chiar şi un pud de cereale ; ştim că se vor ivi socialişti-revoluţionari şi menşevici care vor folosi foametea pentru a incita populaţia împotriva Puterii sovietice. Dar, ca în toate împrejurările grele, noi contăm şi de data aceasta numai pe conştiinţa maselor muncitoreşti înaintate. Mai bine să îndurăm lipsuri, să avem de înfruntat agitaţia ostilă a eserilor şi a menşevicilor, dar să privim pericolul drept în faţă şi să declarăm deschis : „Nu vom lichida dificultăţile din domeniul aprovizionării dacă nu vom lua măsurile cele mai energice, dacă nu ne vom încorda toate forţele în vederea transportării cerealelor". În multe locuri cerealele care urmează să fie expediate stau în gări direct pe pămînt. Iar primăvara, cînd va veni dezgheţul, vor fi luate de ape. Trebuie să grăbim încărcarea şi expedierea lor. Cînd am luat această măsură energică, am ţinut seama de toate circumstanţele accesorii. Ştim că înainte de paşti circulaţia muncitorilor pe căile ferate e mai mare, şi de aceea circulaţia va fi restabilită în preajma paştilor. Ştim că traficul suburban este absolut necesar pentru muncitori, şi de aceea el nu va fi întrerupt. Am trimis pe teren pe tovarăşii cei mai energici şi mai experimentaţi ; în gubernia Ufa a fost trimis tovarăşul Briuhanov, locţiitor al comisarului poporului pentru aprovizionare, care cunoaşte foarte bine această gubernie. El va fi ajutat de tovarăşi din departamentul militar, deoarece frontul nu e departe de acolo. Tovarăşi din departamentul militar au fost trimişi şi pe cealaltă linie ferată, Kazan-Sarapul. Ei au primit sarcina să mobilizeze ţărănimea localnică şi să pună totul în mişcare pentru transportul cerealelor cel puţin pînă la Kazan ; astfel vom salva cerealele şi vom asigura aducerea lor în capitale şi în regiunile neagricole. Iată pe ce ne întemeiem nădejdile că vom scăpa de foamete. Planurile fă-

www.dacoromanica.ro

cute de menşevici şi eseri de a exploata suferinţele poporului vor fi dejucate şi de data aceasta.

Spre deosebire de anul trecut, cînd eram atacaţi de cehoslovaci, care ne-au luat regiunile cele mai bogate în cereale, avem acum două surse noi de cereale, pe care lucrătorii noştri din domeniul aprovizionării nu puteau conta în toamna anului trecut, cînd au întocmit planul lor anual de aprovizionare: Ucraina şi regiunea Donului. În toamna anului trecut, germanii mai ţineau încă în stăpînire Ucraina. Imperialiştii germani au promis că vor trimite în Germania 60 000 000 de puduri de cereale din Ucraina şi că prin acest transport de alimente vor nimici germenele bolşevismului în rîndurile maselor populare din Germania. În practică însă s-a întîmplat cu totul altceva: în loc de 60 000 000 de puduri de cereale, germanii au cărat din Ucraina doar 9 000 000 de puduri. Dar, o dată cu aceste cereale, ei au introdus în Germania bolşevismul, care a dat acolo roade minunate. Astăzi în Germania bolşevismul luptă pe străzile Berlinului împotriva social-trădătorilor, care îneacă Berlinul în sîngele muncitorilor. Noi ştim că social-trădătorii germani vor fi învinşi, aşa cum a fost învins la noi Kerenski. (Aplauze.)

Dar, în afară de Ucraina, mai avem şi regiunea Donului. Cazacii lui Krasnov s-au menţinut tot timpul cu aur străin: la început cu aur german, apoi cu aur anglo-francez. Dar asta nu le-a ajutat la nimic. Victoria noastră asupra cazacilor este asigurată. În prezent ţinem în mîinile noastre linia Ţariţîn-Lihaia, linie care uneşte resursele de cereale cu resursele de cărbune. Aşadar, avem două surse de aprovizionare — Ucraina şi regiunea Donului. În Ucraina avem o Republică sovietică frăţească, cu care ne aflăm în cele mai bune relaţii. Această republică rezolvă problema ajutorării noastre nu negustoreşte, prin metode de speculă, ci fiind călăuzită numai şi numai de dorinţa fierbinte de a ajuta nordul înfometat. Prima îndatorire socialistă a fiecărui cetăţean din Ucraina este să ajute nordul. Dar şi acolo sînt mari dificultăţi. Consiliul Comisarilor Poporului l-a chemat în repetate rînduri pe tov. Racovski pentru tratative şi a trimis în Ucraina to-

www.dacoromanica.ro

varăşi militari. S-a constatat că, din punct de vedere organizatoric, în Ucraina lucrurile stau astăzi şi mai prost decît au stat la noi după Revoluţia din Octombrie. Atunci noi aveam un anumit aparat de aprovizionare rămas moştenire de la Kerenski. Desigur că funcţionarii din domeniul aprovizionării sabotau şi nu veneau la Smolnîi ca să lucreze cu noi, ci ca să se tîrguiască. Dar noi am înfrînt împotrivirea acestor grupuri şi le-am silit în cele din urmă să lucreze. În Ucraina nu există nici un aparat de aprovizionare. Germanii s-au îndeletnicit acolo numai cu jaful, — au jefuit atîta vreme cît au avut puterea în mînă, şi se înţelege că de pe urma lor n-a rămas nici o organizare, nici un aparat. În Ucraina nu există lucrători pentru munca de aprovizionare şi nici mari centre muncitoreşti din care să poată fi recrutaţi. Bazinul Doneţului este într-un hal de ruină care întrece orice închipuire. În adîncul bazinului Doneţului hălăduiesc pînă astăzi bande de cazaci care jefuiesc fără cruţare populaţia localnică. Din toate părţile Ucrainei se aude acelaşi strigăt : daţi-ne muncitori ! Am înfiinţat în Ucraina un birou al aprovizionării, alcătuit din reprezentanţi ai mişcării sindicale. Transferăm din guberniile Voronej şi Tambov în Ucraina pe cei mai experimentaţi lucrători din domeniul aprovizionării şi atragem în organizaţiile de aprovizionare pe cei mai ridicaţi proletari de la oraşe. Cu toate acestea însă, în Ucraina nu există cereale stocate, nu există organe de achiziţionare şi se observă că ţăranii nu au încredere în banii-hîrtie, iar mărfuri nu le putem da în schimb. Cu toate aceste condiţii nefavorabile, am trasat tovarăşilor ucraineni sarcina de a trimite în Rusia pînă la 1 iunie 1919 50 000 000 de puduri de cereale. Cred că ea nu va fi îndeplinită în întregime, dar dacă se va trimite numai jumătate sau două treimi din această cantitate tot va fi bine.

Tov. Lenin arată apoi că victoriile noastre din regiunea Donului au fost posibile numai şi numai datorită intensificării muncii de partid şi cultural-educative în rîndurile Armatei Roşii. Aceasta a dus la un reviriment psihologic, şi rezultatul a fost că Armata noastră Roşie a

www.dacoromanica.ro

cucerit pentru noi regiunea Donului. (Aplauze furtunoase.)

În genere, Armata noastră Roşie se întăreşte pe zi ce trece. Chiar şi specialiştii militari burghezi recunosc că în timp ce în ţările imperialiste armata se descompune, armata noastră se făureşte, prinde puteri şi se întăreşte. Şi în regiunea Donului există mari rezerve de cereale. Nici acolo nu există un aparat de aprovizionare, dar există armata noastră disciplinată, care constituie şi ea un aparat, un aparat ce ne va furniza cereale cu cheltuieli mai mici şi cu rezultate mai bune.

Trebuie să relev faptul că cehoslovacii şi cazacii aplică în continuare tactica de a distruge tot ce poate fi distrus. După ce au aruncat în aer podul de cale ferată de peste Volga, au distrus toate podurile şi au făcut complet inutilizabile toate arterele principale de cale ferată de dincolo de Volga. În Consiliul Comisarilor Poporului ne-am sfătuit multă vreme cum să refacem măcar două linii ferate: Liski-Rostov şi Lihaia-Ţaritîn. Au fost luate măsuri energice, iar în ultima şedinţă a Consiliului Apărării, care a avut loc luni 10 martie, s-a putut constata că au şi fost aduse toate instrumentele şi materialele necesare pentru refacerea acestor linii şi că ele vor fi gata pînă în primăvară, înainte ca drumurile să devină impracticabile.

Subliniind încă o dată ajutorul pe care ni-l vor da în domeniul aprovizionării regiunea Donului şi Ucraina, tov. Lenin exclamă: „Acest semestru este ultimul semestru greu!“ (Aplauze.)

Situaţia internaţională, deşi încă grea, se îmbunătăţeşte, totuşi. Aţi văzut şi aţi ascultat cu toţii pe delegaţii străini la Congresul Internaţionalei a III-a [19], care în rapoartele şi în comunicările lor au subliniat că drumul pe care am păşit noi este just şi sigur. Bolşevismul a căpătat o importanţă mondială. Asta rezultă de acolo că cele mai înaintate democraţii burgheze, care se fălesc atît cu libertatea lor, iau măsuri represive împotriva bolşevicilor. Cea mai bogată republică burgheză — Statele Unite ale Americii —, cu o populaţie de 9 sută de milioane de locuitori, se gră-

www.dacoromanica.ro

beşte să expulzeze de pe teritoriul ei cîteva sute de bolşevici ruşi, care, în majoritate, nici nu ştiu limba engleză. De unde această groază în faţa bolşevismului ? După cum relatează ziarele, la Paris, la adunările muncitoreşti, chiar şi muncitorii care nu simpatizează cu bolşevicii nu permit oratorilor ostili bolşevismului să scoată o vorbă. (A p l a u z e.) În pofida tuturor minciunilor şi a tuturor calomniilor murdare cu care presa burgheză din Europa occidentală îi împroşcă zilnic pe bolşevici, poporul a înţeles totuşi adevărul şi urmează pe bolşevici. Oricît ar scrie presa burgheză din Franţa că bolşevicii sînt nişte monştri teratologici, că ei mănîncă copii, muncitorii francezi nu-i dau crezare.

Noi am reuşit să facem ca „Soviet“ să fie un cuvînt înţeles în toate limbile. Masele au înţeles că salvarea lor e în Soviete, în puterea muncitorească-ţărănească. Iată de ce la Moscova, la Congresul Internaţionalei a III-a, ne-a fost atît de uşor să ne înţelegem. În colţurile cele mai depărtate ale lumii, într-un fund de provincie în Italia, argaţii şi muncitorii se adună şi declară : „Noi salutăm pe spartachiştii germani şi pe sovietiştii ruşi şi cerem ca programul lor să devină programul muncitorilor din întreaga lume“. Repet aici ceea ce am mai spus la Moscova [20]. Asta ne dovedeşte că victoria va fi a noastră. Aici nu poate fi nici o îndoială. Noi ne-am cîştigat simpatia muncitorilor, în pofida tuturor minciunilor presei burgheze. În schimb, imperialiştii nu se pot înţelege la conferinţa de pace şi sînt gata de încăierare. Molima bolşevică s-a întins în toate ţările din Europa şi din America. Pot să-i tot expulzeze pe bolşevici, asta nu le va fi de nici un folos. Chiar dacă Europa occidentală s-ar izola de noi printr-un zid chinezesc, chiar dacă pe toţi bolşevicii ruşi i-ar înghiţi pămîntul, situaţia imperialiştilor occidentali nu s-ar uşura. Masele populare au înţeles că parlamentul nu le va aduce nici o îmbunătăţire în situaţia lor. E nevoie de o putere muncitorească, e nevoie de Soviete. În cursul războiului s-au contractat datorii imense, iar imperialiştii dau dovadă de atîta nesăbuinţă, încît cer popoarelor să

www.dacoromanica.ro

plătească ele împrumuturile de război. Ei spun popoarelor : „Plătiți-ne miliarde, fiindcă am fost atît de milostivi și am consimțit să fie măcelăriți 10 000 000 de oameni pentru a rezolva problema profitului nostru". În toate țările imperialismul se va rostogoli în prăpastie așa cum s-a întîmplat în Germania. (Aplauze furtunoase.)

„Severnaia Kommuna" nr. 58
din 14 martie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar,
confruntat cu textul stenogramei

www.dacoromanica.ro

SUCCESELE PUTERII SOVIETICE ŞI DIFICULTĂŢILE EI [21]

Publicat în martie-aprilie 1919 în broşură editată de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Petrograd; postfaţa a fost publicată pentru prima oară în 1922, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XVI

Se tipăreşte după textul broşurii
Postfaţa se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

Acum, cînd am reuşit să restabilim Internaţionala revoluţionară, Internaţionala Comunistă, acum, cînd forma sovietică a mişcării a devenit de la sine un program teoretic şi practic pentru întreaga Internaţională a III-a, cînd acest lucru a fost realizat, acum este cel mai nimerit să ne amintim de dezvoltarea generală a Sovietelor. Ce sînt Sovietele ? Ce însemnătate are această formă, care a fost creată de mase, şi nu născocită de cineva anume ?

Cred că numai sub acest aspect pot fi apreciate just atît sarcinile care s-au pus în faţa noastră, în faţa puterii cucerite de proletariat, cît şi felul în care am căutat să ne îndeplinim şi am îndeplinit aceste sarcini în cursul ultimului an, cînd în Rusia exista deja dictatura proletariatului.

Numai apreciind rolul general al Sovietelor, importanţa lor generală, locul pe care-l ocupă ele în dezvoltarea istorică mondială putem înţelege în ce situaţie ne-am aflat, de ce a trebuit să acţionăm aşa, şi nu altfel, şi cum trebuie să verificăm retrospectiv justeţea sau injusteţea paşilor făcuţi de noi.

Iar aceste criterii de ordin mai general, mai cuprinzătoare ne sînt acum şi mai necesare, pentru că în prezent în Rusia membrii de partid trebuie să facă uneori trista constatare că munca lor prezintă deficienţe, lipsuri, este nesatisfăcătoare, din cauză că îndeplinirea practică a sarcinilor urgente, curente, imediate, arzătoare ale muncii de conducere, care au revenit şi revin Puterii sovietice, ade-

www.dacoromanica.ro

seori ne distrage, ne mobilizează exclusiv atenţia, face ca, în ciuda tuturor eforturilor noastre — aici nu poţi face nimic împotriva condiţiilor de activitate —, să acordăm prea multă atenţie amănuntelor muncii de conducere şi să scăpăm din vedere dezvoltarea generală a dictaturii proletariatului pe scară mondială, dezvoltarea ei prin puterea Sovietelor, mai bine zis prin mişcarea sovietică, prin dibuielile maselor proletare în cadrul Sovietelor — fapt pe care l-am trăit cu toţii şi pe care l-am uitat — şi prin încercarea făcută de a înfăptui dictatura în cadrul Sovietelor.

Iată dificultăţile noastre şi iată, după părerea mea, sarcinile generale asupra cărora trebuie să ne străduim să ne îndreptăm atenţia, pentru a ne detaşa pe cît posibil de problemele de amănunt ale muncii de conducere, probleme de care trebuie să se ocupe orice om care duce o activitate sovietică practică, şi pentru ca să înţelegem ce pas mare ne-a mai rămas nouă de făcut — nouă ca detaşament al armatei proletare mondiale.

Victoria deplină, definitivă pe scară mondială nu poate fi obţinută numai prin victoria în Rusia ; ea nu va putea fi obţinută decît atunci cînd proletariatul va învinge cel puţin în toate ţările înaintate sau măcar în cîteva dintre cele mai mari ţări înaintate. Numai atunci vom putea afirma cu toată certitudinea că cauza proletariatului a izbîndit, că primul nostru ţel — doborîrea capitalismului — a fost atins.

Acest ţel a fost realizat la noi în privinţa unei singure ţări şi ne-a pus în faţă o a doua sarcină. Dacă puterea Sovietelor a fost creată, dacă burghezia a fost răsturnată într-o ţară, cea de-a doua sarcină este lupta pe scară internaţională, lupta pe alt plan, lupta statului proletar în ambianţa statelor capitaliste.

E o situaţie cu totul nouă şi extrem de critică.

Pe de altă parte, dacă puterea burgheziei a fost răsturnată, sarcina principală devine aceea a organizării construcţiei.

Socialiştilor galbeni, care acum, după ce s-au întrunit la Berna, vor să ne fericească cu vizita unor iluştri străini, le place nespus să lanseze fraze ca aceasta : „Bolşevicii

www.dacoromanica.ro

cred în atotputernicia violenţei". Această frază nu arată decît că este lansată de nişte oameni care, striviţi de violenţa burgheziei în toiul luptei revoluţionare — priviţi ce se petrece în Germania —, nu ştiu să-l înveţe pe propriul lor proletariat tactica *violenţei necesare*.

Sînt condiţii în care violenţa este şi necesară şi utilă, şi sînt altele în care ea nu poate duce la nici un rezultat. Au fost însă exemple care au dovedit că nu toţi au înţeles deosebirea, şi despre asta trebuie să vorbim. În Octombrie, violenţa, răsturnarea burgheziei de către Puterea sovietică, răsturnarea vechiului guvern, violenţa revoluţionară a fost încununată de un succes strălucit.

De ce? În primul rînd pentru că masele erau organizate în Soviete, iar în al doilea rînd pentru că duşmanul — burghezia — fusese săpat, subminat, măcinat de lunga perioadă politică dintre februarie şi octombrie, ca un sloi de gheaţă luat de apele de primăvară, şi era cu desăvîrşire epuizat lăuntric. Şi de aceea mişcarea din Octombrie, în comparaţie, de pildă, cu actuala mişcare revoluţionară din Germania, a dus atît de uşor la noi la victoria deplină, strălucită a violenţei revoluţionare.

Se poate presupune o asemenea cale, o asemenea formă de luptă, o asemenea victorie uşoară a violenţei revoluţionare fără aceste condiţii?

Ar fi cea mai mare greşeală să presupunem aşa ceva. Şi cu cît sînt mai mari victoriile revoluţionare repurtate în anumite condiţii, cu atît mai frecventă devine primejdia de a ne lăsa seduşi de aceste victorii, fără să reflectăm atent, calm, cu sînge rece în ce condiţii au fost ele cu putinţă.

Cînd am pus guvernul Kerenski, guvernul de coaliţie al lui Miliukov în situaţia de a se uza pînă la ultima limită, putem spune, cînd i-am pus să ocupe pe rînd fotoliile ministeriale în toate combinaţiile, silindu-i să execute cadrilul ministerial de la dreapta la stînga şi de la stînga la dreapta, de sus în jos şi de jos în sus, s-a văzut că, oricum s-ar fi aşezat, tot nu erau buni de muzicanţi *, şi atunci au zburat ca fulgerul luat de vînt.

* Aluzie la fabula lui Krîlov „Cuartetul". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Se aseamănă condiţiile în care se pune acum sarcina noastră practică în ceea ce priveşte imperialismul mondial cu această situaţie? Desigur că nu.

Iată de ce problema păcii de la Brest a pricinuit atîtea dificultăţi în domeniul politicii externe. Caracterul de masă al mişcării ne-a ajutat să le învingem.

De unde provin însă erorile care au făcut pe o parte din tovarăşi să considere că noi săvîrşim o crimă fără precedent? Printre cei care ţin condeiul în mînă şi care cred despre sine că sînt cineva, că au experienţă, că pot să dea poveţe altora etc. se mai află şi astăzi unii originali care susţin că asta a fost o politică de conciliere faţă de imperialismul german.

Noi am dus, într-adevăr, o asemenea politică de conciliere atunci cînd ne-am „conciliat" cu ţarul, participînd la odioasa Dumă reacţionară şi torpilînd-o din interior.

Puteam noi conta că vom răsturna imperialismul mondial numai recurgînd la violenţă, fără o dezvoltare corespunzătoare a proletariatului în aceste ţări imperialiste?

Dacă aşa se pune problema — iar noi, ca marxişti ce sîntem, am arătat tot timpul că aşa şi numai aşa trebuie pusă ea —, aplicarea politicii violenţei în acest caz ar fi fost o prostie, o pură absurditate şi ar fi denotat o totală neînţelegere a condiţiilor în care politica violenţei izbîndeşte.

Acum ne dăm seama de asta. Am acumulat experienţă.

În timp ce noi, în perioada păcii de la Brest, a trebuit să strîngem forţe şi, cu dificultăţi fără seamăn, să punem temelia noii armate, Armata Roşie, într-o ţară ruinată şi istovită de război cum nu era alta pe lume; în timp ce noi, în prima jumătate şi la începutul celei de-a doua jumătăţi a anului 1918, am pus piatră cu piatră temelia Armatei Roşii, armată cu adevărat socialistă, în celelalte ţări imperialismul era măcinat de descompunerea internă, de creşterea protestului şi se epuiza.

În Germania violenţa revoluţionară a izbîndit atunci cînd lupta desfăşurată multe luni de zile a subminat imperialismul în această ţară, şi acelaşi lucru se repetă acum într-o anumită măsură — nu întru totul, ci numai într-o anumită măsură — în ţările Antantei.

www.dacoromanica.ro

Un american care a observat foarte atent, direct şi fără nici un fel de idei preconcepute ceea ce se petrece în ţările din Europa occidentală îmi spunea nu de mult : „Franţa va trăi, fără îndoială, o cruntă dezamăgire, i se vor risipi toate iluziile ; francezii sînt hrăniţi cu promisiuni — sîntem învingători — li se spune". Vechile sentimente patriotice ale întregului popor francez, resentimentele stîrnite de dezastrul din 1870, indignarea fără margini provocată de faptul că în cei patru ani de război ţara s-a depopulat, s-a istovit, ajungînd la capătul puterilor, — toate acestea sînt folosite de burghezie şi orientate pe făgaşul şovinismului : „I-am învins pe nemţi, acum ne vom umple buzunarele şi ne vom odihni". Dar acest american lucid, care priveşte lucrurile negustoreşte, spune : „Neamţul n-o să plătească, fiindcă n-are din ce".

Tocmai de aceea poporul francez este hrănit cu promisiuni şi poveşti, şi i se tot spune că azi-mîine va veni pacea, victoria finală. Dar pacea înseamnă risipirea tuturor speranţelor că din această mlaştină sîngeroasă poţi ieşi viu, cu chiu cu vai, cu mîinile şi picioarele frînte, dar viu. De această pace nu putem scăpa pe baza vechiului capitalism, pentru că în întreaga lume capitalistă s-a adunat un asemenea noian de datorii capitaliste şi dezastrul provocat de război a luat atari proporţii, încît nu putem scăpa fără a distruge acest noian.

Chiar şi oameni care nu sînt revoluţionari, care nu cred în revoluţie şi se tem de ea, discută din punct de vedere teoretic problema revoluţiei, iar mersul evenimentelor, urmările războiului imperialist îi vor face să se convingă că nu există altă ieşire decît revoluţia.

Repet, m-a impresionat aprecierea situaţiei făcută de acest american din punctul de vedere al negustorului, care, bineînţeles că nu se ocupă cu teoria luptei de clasă şi crede sincer că astea-s prostii, dar pe care îl interesează milioanele şi miliardele şi, ştiind să socotească, se întreabă : vor plăti sau nu vor plăti ? — şi răspunde, tot pe baza unui calcul negustoresc absolut practic : „N-au de unde plăti ! N-ai să primeşti nici măcar 20 de copeici de rublă !"

www.dacoromanica.ro

Iată situaţia în care în toate ţările Antantei asistăm la o mare frămîntare generală, pornită din simpatia muncitorilor pentru forma sovietică.

De pildă, mulţimea din Paris — mai sensibilă, poate, decît mulţimea din orice ţară, pentru că la Paris ea a trecut printr-o şcoală serioasă, a făcut o serie de revoluţii —, mulţimea din Paris, care reacţionează mai prompt decît oricare alta şi nu permite oratorului să ia nici o notă falsă, întrerupe astăzi pe cei care au cutezanţa să vorbească împotriva bolşevismului ; şi doar acum cîteva luni nu puteai spune în faţa ei o vorbă în favoarea bolşevismului fără să te întîmpine cu replicile ei batjocoritoare.

La Paris burghezia a pus în mişcare împotriva bolşevismului tot arsenalul ei de minciuni, de calomnii şi de înşelătorii. Noi însă ştim cum vine asta, fiindcă în 1917, noi, bolşevicii, am avut de suportat atacurile întregii prese burgheze. La noi domnii burghezi şi-au cam greşit socotelile, au sărit peste cal, crezînd că îi vor prinde pe bolşevici în mrejele minciunii şi ale calomniei ; şi au sărit peste cal, au exagerat atît în atacurile lor, încît ne-au făcut o reclamă gratuită, încît pînă şi cei mai înapoiaţi muncitori au ajuns să-şi zică : „Dacă capitaliştii îi înjură atît de rău pe bolşevici, se vede treaba că bolşevicii ăştia ştiu să lupte împotriva capitaliştilor !“

Iată de ce politica pe care a trebuit s-o ducem în perioada păcii de la Brest, cea mai îngrozitoare, mai silnică şi mai umilitoare pace, a fost singura politică justă.

Şi cred că nu este inutil să ne amintim încă o dată de această politică astăzi, cînd se creează o situaţie similară în ceea ce priveşte ţările Antantei, cînd toate aceste ţări sînt stăpînite şi ele de dorinţa arzătoare de a arunca asupra Rusiei povara datoriilor, a mizeriei şi a dezastrului în care se află, de a jefui Rusia, de a o sugruma pentru a abate mînia ce clocoteşte în masele muncitoare din aceste ţări.

Privind lucrurile lucid, sîntem nevoiţi să spunem cît se poate de precis, dacă nu vrem să ne ameţim pe noi şi pe alţii — asta e o îndeletnicire dăunătoare pentru un revoluţionar —, trebuie să spunem că Antanta ne depăşeşte ca forţă militară. Dar, privind lucrurile în evoluţia lor,

www.dacoromanica.ro

putem spune tot atît de precis şi cu toată convingerea, convingere bazată nu numai pe concepţiile noastre revoluţionare, ci şi pe experienţă, că această forţă a ţărilor Antantei nu e de lungă durată ; ele se află în ajunul unui imens reviriment în starea de spirit a maselor lor.

Ele au hrănit cu promisiuni şi pe muncitorii francezi şi pe cei englezi : „Vom termina de jefuit întreaga lume, şi atunci veţi fi sătui !" Iată ce strigă întreaga presă burgheză, băgînd toate astea în capul maselor înapoiate.

Să zicem că peste cîteva luni ele vor încheia pacea, dacă nu cumva vor începe să se încaiere pe loc, — există o serie întreagă de indicii foarte serioase în acest sens. Dar dacă vor reuşi să încheie pacea fără să se ia de păr şi să-şi pună unele altora gheara în gît, pacea va marca începutul unui faliment imediat, deoarece ele nu sînt în stare să plătească aceste datorii nemaipomenite şi să remedieze starea de nemaipomenit dezastru, cînd în Franţa producţia de grîu a scăzut la mai puţin de jumătate, cînd foametea bate la uşă pretutindeni, şi forţele de producţie sînt distruse, — ele nu sînt în stare să remedieze situaţia.

Dacă privim lucrurile realist, trebuie să recunoaştem că acest mod de apreciere, care ne-a oferit un criteriu atît de just în aprecierea revoluţiei ruse, ne dă zi de zi noi confirmări şi în ceea ce priveşte revoluţia mondială. Ştim că şuvoaiele care vor lua cu ele aceste gheţuri ale Antantei — gheţurile Înţelegerii, ale capitalismului, ale imperialismului — devin zi de zi mai puternice.

Pe de o parte, ţările Antantei sînt mai puternice decît noi ; pe de altă parte, dată fiind situaţia lor internă, ele nu se vor putea menţine în nici un caz vreme îndelungată.

Din aceeaşi situaţie decurg probleme complexe în domeniul politicii internaţionale, probleme pe care e posibil şi chiar probabil să le avem de rezolvat foarte curînd şi în privinţa cărora nu sînt suficient informat în mod absolut concret, dar despre care aş vrea să vorbesc în primul rînd, tocmai pentru ca experienţa dintr-un domeniu de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului, cum e domeniul politicii externe, să vă apară, tovarăşi, într-o formă clară şi sugestivă.

www.dacoromanica.ro

Experienţa noastră esenţială o constituie pacea de la Brest. Iată faptul esenţial în bilanţul politicii externe a Consiliului Comisarilor Poporului. A trebuit să aşteptăm să batem în retragere, să manevrăm, să semnăm pacea cea mai umilitoare pentru a căpăta posibilitatea de a construi o temelie nouă pentru o armată nouă, socialistă. Şi am pus această temelie, iar duşmanul nostru, cîndva tare şi atotputernic, este acum neputincios.

Într-acolo se îndreaptă lucrurile şi în întreaga lume; iată învăţămîntul principal şi esenţial pe care trebuie să ni-l însuşim cît mai temeinic şi să căutăm să-l înţelegem cît mai limpede, pentru a nu comite greşeli în problemele — cît se poate de complexe, grele şi încîlcite — de politică externă, care se vor pune foarte curînd în faţa Consiliului Comisarilor Poporului, în faţa Comitetului Executiv Central şi în general în faţa întregii Puteri sovietice.

Cu aceasta am epuizat problemele politicii externe, pentru a trece la alte cîteva probleme de mare importanţă.

Tovarăşi, în ceea ce priveşte activitatea pe tărîm militar, în februarie şi în martie 1918, adică acum un an, noi nu aveam nici un fel de armată. Aveam doar 10 000 000 de muncitori şi de ţărani înarmaţi care alcătuiseră vechea armată, care era complet descompusă şi pătrunsă de hotărîrea neclintită de a pleca, de a fugi şi de a abandona totul cu orice preţ.

Era un fenomen considerat pe atunci un fenomen pur rusesc. Se credea că ruşii, cu nerăbdarea sau insuficienta organizare care le e proprie, nu vor rezista, pe cînd germanii da.

Aşa ni se spunea. Dar acum vedem că n-au trecut decît cîteva luni şi cu organizarea armatei germane, care era infinit superioară armatei noastre în ceea ce priveşte nivelul de cultură, tehnica, disciplina, în ceea ce priveşte condiţiile omeneşti pentru bolnavi şi răniţi, concediile etc., cu organizarea ei s-a întîmplat şi acolo acelaşi lucru. Nici chiar masele cele mai civilizate şi mai disciplinate n-au rezistat măcelului, acestui măcel care a durat ani de zile; a survenit o perioadă de descompunere totală, cînd şi avansata armată germană s-a dat bătută.

www.dacoromanica.ro

Există, evident, o limită nu numai pentru Rusia, ci pentru toate ţările. Ea variază de la ţară la ţară, dar există totuşi o limită dincolo de care nu se poate purta război de dragul intereselor capitaliştilor. Iată ce vedem acum.

Imperialismul german şi-a demascat pînă la capăt caracterul tîlhăresc. Ceea ce-i mai important e că şi în America, şi în Franţa, aceste faimoase democraţii (despre democraţii flecăresc trădătorii socialismului, menşevicii şi eserii, aceşti nefericiţi care îşi zic socialişti), în aceste democraţii înaintate ale lumii, în aceste republici, imperialismul devine zi de zi mai insolent şi apar acolo fiare sălbatice, tîlhari mai înfricoşători ca oriunde. Ei jefuiesc lumea, se încaieră între ei şi se înarmează unul împotriva altuia. Este un lucru care nu poate fi ţinut ascuns mult timp. El a putut fi ascuns cît timp a ţinut beţia războiului. Beţia se risipeşte, pacea se apropie, şi tocmai în aceste democraţii masele văd, în ciuda tuturor minciunilor, că războiul a dus la un nou jaf. Cea mai democratică republică nu este decît un veşmînt pentru tîlharul cel mai bestial, cel mai cinic, care este în stare să ducă la sapă de lemn sute de milioane de oameni pentru a plăti datoriile, adică pentru a plăti domnilor imperialişti, capitalişti fiindcă au binevoit să-i lase pe muncitori să-şi taie unul altuia beregata. Pe zi ce trece, masele văd tot mai limpede acest lucru.

Iată o situaţie care face posibile aprecieri politice ca aceea cuprinsă într-un articol publicat de un comentator militar al ziarului burgheziei celei mai bogate şi cu cea mai vastă experienţă politică — ziarul englez „Times", care apreciază evenimentele în termenii următori: „În lumea întreagă armatele se descompun; există o singură ţară unde armata se făureşte, şi această ţară este Rusia".

Iată un fapt pe care burghezia, mult mai puternică din punct de vedere militar decît bolşevismul sovietic, e silită să-l recunoască. Şi pornind de la acest fapt apreciem noi ceea ce am realizat în acest an de muncă sovietică.

Am reuşit să facem o cotitură, astfel că în locul unei armate de 10 000 000 de oameni, care a fugit în întregime, care nu a rezistat urgiilor războiului şi care a înţeles că el este un război criminal — a început să se făurească,

www.dacoromanica.ro

înglobînd pe rînd sute de mii de oameni, o armată socialistă, care ştie pentru ce luptă şi care consimte să facă sacrificii şi să îndure lipsuri mai mari decît sub ţarism, ştiind că îşi apără propria ei cauză, propriul ei pămînt, propria ei putere în fabrici, că apără puterea oamenilor muncii, iar oamenii muncii din celelalte ţări, deşi anevoie, se trezesc totuşi.

Iată situaţia care caracterizează experienţa de un an a Puterii sovietice.

E un război nespus de greu pentru Rusia Sovietică, nespus de greu pentru popor, care timp de patru ani a avut de îndurat urgia războiului imperialist. Pentru Rusia Sovietică e un război nespus de greu. Dar astăzi recunosc şi puternicii noştri duşmani că armata lor se descompune, pe cînd a noastră se făureşte. Asta se datoreşte faptului că pentru prima oară în istorie armata se făureşte pe baza unei apropieri, a unei apropieri strînse, am putea spune a unei uniri indisolubile între Soviete şi armată. Sovietele unesc pe toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi, şi armata se făureşte pe baza apărării socialismului, pe baza conştiinţei socialiste.

Un monarh prusian din secolul al XVIII-lea a spus o vorbă înţeleaptă : „Dacă soldaţii noştri ar înţelege pentru ce purtăm războaie, n-am mai putea duce nici un război". Bătrînul monarh prusian nu era om prost. Noi însă, comparînd situaţia noastră cu situaţia acestui monarh, sîntem în măsură să spunem : noi putem duce război pentru că masele ştiu de ce luptă, şi vor să lupte, în pofida unor nemaipomenite greutăţi — repet, greutăţile războiului sînt mai mari acum decît sub ţarism —, ştiind că aduc jertfe nespus de grele, apărînd cauza lor socialistă şi luptînd alături de muncitorii din celelalte ţări care „se descompun" şi care au început să înţeleagă situaţia noastră.

Se găsesc proşti care fac zarvă pe tema militarismului roşu ; ei sînt nişte escroci politici, care se prefac a crede această prostie şi aruncă asemenea acuzaţii în dreapta şi în stînga, folosind priceperea lor avocăţească de a inventa argumente false şi de a arunca praf în ochii maselor. Şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari urlă : „Priviţi, în loc de socialism vi se dă un militarism roşu !"

www.dacoromanica.ro

Într-adevăr, „oribilă" crimă ! Imperialiştii din întreaga lume s-au năpustit asupra Republicii ruse s-o sugrume, iar noi am pornit să creăm o armată care, pentru prima oară în istorie, ştie de ce luptă şi de ce face sacrificii şi care rezistă cu succes unui duşman mai numeros, apropiind cu fiecare lună de împotrivire, într-o măsură fără precedent, revoluţia mondială, — şi asta se condamnă ca militarism roşu !

Repet, avem de-a face sau cu nişte proşti, asupra cărora nu se poate face nici o apreciere politică, sau cu nişte escroci politici.

Toată lumea ştie că acest război ne-a fost impus ; la începutul anului 1918, noi am terminat vechiul război şi n-am început unul nou ; toată lumea ştie că albgardiştii au pornit împotriva noastră, în apus, în sud, în răsărit numai datorită ajutorului Antantei, care azvîrlea milioanele în dreapta şi în stînga ; imensele stocuri de echipament şi de material de război rămase din războiul imperialist au fost adunate de ţările înaintate şi trimise în ajutor albgardiştilor, deoarece aceşti domni milionari şi miliardari ştiu că aici se hotărăşte soarta lor, că vor pieri dacă nu ne vor zdrobi din faşă.

Republica socialistă face eforturi fără precedent, face sacrificii şi repurtează victorii ; şi dacă astăzi, după un an de război civil, aruncăm o privire pe hartă şi vedem ce era Rusia Sovietică în martie 1918, ce a devenit ea în iulie 1918, cînd în vest imperialiştii germani stăteau pe linia stabilită prin pacea de la Brest, cînd Ucraina se afla sub jugul imperialiştilor germani, cînd în est, pînă la Kazan şi la Simbirsk, stăpîneau cehoslovacii cumpăraţi de francezi şi englezi, — dacă aruncăm o privire pe hartă astăzi, vedem că ne-am extins foarte mult, că am repurtat mari victorii.

Iată o situaţie în care numai nişte josnici şi murdari escroci politici pot să folosească cuvinte tari, acuzîndu-ne de militarism roşu.

Istoria nu cunoaşte revoluţii pe care, după ce le-ai înfăptuit, le pui în buzunar şi te culci pe lauri. Cine crede că astfel de revoluţii sînt de conceput, nu numai că nu este un revoluţionar, dar este cel mai înrăit duşman al

www.dacoromanica.ro

clasei muncitoare. N-au existat asemenea revoluţii, nici chiar cele de mai mică importanţă, nici chiar cele burgheze, în care e vorba doar de trecerea puterii din mîna unei minorităţi avute în mîna alteia. Exemple avem destule ! Revoluţia franceză, împotriva căreia vechile puteri s-au coalizat la începutul secolului al XIX-lea ca s-o zdrobească, este denumită marea revoluţie tocmai fiindcă a ştiut să ridice în apărarea cuceririlor sale masele largi populare, care au ţinut piept întregii lumi ; acesta este unul dintre marile ei merite.

Revoluţia are de înfruntat cele mai grele încercări în faptă, în luptă, în foc. Dacă eşti asuprit, exploatat şi năzuieşti să răstorni puterea exploatatorilor, dacă te-ai hotărît să duci pînă la capăt acţiunea de răsturnare, trebuie să ştii că vei avea de ţinut piept atacului exploatatorilor din întreaga lume ; şi dacă eşti hotărît să respingi acest atac şi să faci noi sacrificii pentru a rezista în luptă, eşti revoluţionar ; altminteri vei fi strivit.

Iată cum pune problema istoria tuturor revoluţiilor.

Adevărata piatră de încercare pentru revoluţia noastră este faptul că noi, într-o ţară înapoiată, am reuşit, înaintea altora, să luăm puterea, să cucerim forma sovietică de guvernămînt, puterea celor ce muncesc şi sînt exploataţi. Vom reuşi s-o şi păstrăm, măcar pînă ce se vor pune în mişcare masele din celelalte ţări ? Şi dacă nu vom fi în stare să facem noi sacrificii şi să ne menţinem, se va spune : revoluţia s-a dovedit nejustificată istoriceşte. Democraţii din ţările civilizate, înarmaţi pînă-n dinţi, se tem totuşi de faptul că într-o republică liberă cu o populaţie de 100 000 000 de suflete, cum este America, apar o sută de bolşevici ; asta-i o molimă periculoasă, nu-i de glumă cu ea ! Şi democraţii nu sînt în stare să lupte împotriva a o sută de oameni veniţi din Rusia ruinată şi înfometată, care se vor apuca să vorbească despre bolşevism ! Simpatia maselor este de partea noastră ! Burghezii au o singură salvare : atîta timp cît mai ţin sabia în mînă, cît tunurile se află în mîna lor, să îndrepte aceste tunuri împotriva Rusiei Sovietice şi s-o zdrobească în cîteva luni, pentru că după aceea nimeni şi nimic nu o va mai putea zdrobi. Iată în ce situaţie ne aflăm, iată ce a deter-

www.dacoromanica.ro

minat politica militară a Consiliului Comisarilor Poporului în cursul acestui an şi iată de ce, referindu-ne la fapte, la rezultate, avem dreptul să afirmăm că rezistăm încercării numai pentru că muncitorii şi ţăranii, istoviţi cu totul de război, făuresc o nouă armată, în condiţii şi mai vitrege, dînd dovadă de un nou eroism.

Iată, pe scurt, rezultatele politicii Puterii sovietice pe tărîm militar. Îmi voi permite să mai spun aici cîteva cuvinte în legătură cu un punct de tangenţă între politica dusă în domeniul militar şi politica dusă într-un alt domeniu, politica economică : este vorba de specialiştii militari.

Ştiţi, probabil, cîte discuţii a provocat această problemă, ştiţi că adesea tovarăşi din rîndul celor mai devotaţi şi mai convinşi comunişti bolşevici au protestat vehement împotriva faptului că folosim în construirea Armatei Roşii, socialiste, vechi specialişti militari, generali şi ofiţeri ţarişti, care s-au pătat servind ţarismul, iar cîteodată ordonînd represiuni sîngeroase împotriva muncitorilor şi a ţăranilor.

Contradicţia e flagrantă, indignarea e în acest caz cît se poate de justificată, am putea spune. Cum să construieşti o armată socialistă cu ajutorul specialiştilor de pe vremea ţarismului ? !

Iată totuşi că am construit-o numai aşa. Şi, gîndindu-ne la sarcina care ne-a revenit în această privinţă, nu e greu de înţeles că numai aşa o puteam construi. Problema este nu numai de ordin militar, această sarcină s-a pus în faţa noastră în toate domeniile vieţii publice şi ale economiei naţionale.

Vechii socialişti utopişti credeau că socialismul poate fi construit numai cu oameni noi, că mai întîi vor forma oameni buni, imaculaţi, perfect instruiţi şi apoi vor construi socialismul cu ei. Noi am rîs şi am arătat totdeauna că ăsta-i un joc de păpuşi, o distracţie de domnişoare de pension în ale socialismului, şi nu o politică serioasă.

Noi vrem să construim socialismul cu oamenii pe care i-a format capitalismul, pe care i-a stricat, i-a pervertit, dar i-a şi călit pentru luptă. Avem proletari atît de călîţi, încît sînt în stare de sacrificii de o mie de ori mai mari

www.dacoromanica.ro

decît orice armată ; avem zeci de milioane de țărani asupriți, înapoiați, răzlețiți, dar în stare, dacă proletariatul va aplica o tactică pricepută, să se unească în jurul său în luptă. Și mai sînt și specialiști din domeniul științei, al tehnicii, pătrunși cu toții, pînă în măduva oaselor, de concepțiile burgheze, sînt specialiștii militari care s-au format în condiții burgheze sau, și mai rău încă, în condițiile iobăgiei, în condițiile unui regim al bîtei, în condiții feudale. În economia națională, toți agronomii, inginerii, profesorii, toți se recrutau din rîndurile clasei avute ; doar ei nu picau din cer ! Proletarul sărac de la mașină și țăranul de la coarnele plugului de lemn nu puteau să urmeze universitatea nici sub țarul Nicolaie, și nici sub președintele Wilson. Știința și tehnica sînt pentru cei bogați, pentru cei avuți ; în societatea capitalistă cultura este accesibilă numai unei minorități. Iar noi trebuie să construim socialismul cu ajutorul acestei culturi. Alt material nu avem. Noi vrem să construim socialismul imediat, cu materialul pe care l-am moștenit peste noapte de la capitalism, să-l construim chiar acum, iar nu cu oameni care vor fi crescuți în sere, dacă ar fi să ne amuzăm vreodată făcînd asemenea experimente. Avem specialiști burghezi, n-avem alții. Nu avem alte cărămizi, acesta e singurul material cu care putem construi. Socialismul trebuie să învingă, iar noi, socialiști și comuniști, trebuie să dovedim prin fapte că sîntem în stare să construim socialismul cu aceste cărămizi, cu acest material, să construim societatea socialistă cu proletarii care au beneficiat de cultură într-o măsură infimă și cu specialiștii burghezi.

Dacă nu veți construi societatea comunistă cu acest material, sînteți niște flecari, niște palavragii și nimic mai mult.

Iată cum e pusă problema de moștenirea istorică a capitalismului mondial ! Iată dificultatea care s-a ivit în mod concret în fața noastră cînd am luat puterea, cînd am creat aparatul sovietic !

Aceasta reprezintă o jumătate a sarcinii, partea ei cea mai importantă. Aparatul sovietic înseamnă unirea oamenilor muncii în așa fel, încît prin forța unirii lor de masă să zdrobească capitalismul. Și ei l-au zdrobit. Însă numai

www.dacoromanica.ro

zdrobind capitalismul nu ajungi să te saturi. Trebuie să preluăm întreaga cultură pe care ne-a lăsat-o moştenire capitalismul şi cu ajutorul ei să construim socialismul. Trebuie să preluăm întreaga ştiinţă, întreaga tehnică, toate cunoştinţele, întreaga artă. Altfel nu putem făuri viaţa societăţii comuniste. Iar această ştiinţă, această tehnică, această artă se află în mîinile specialiştilor şi în capetele lor.

Aşa se pune sarcina în toate domeniile — sarcină contradictorie, după cum contradictoriu este întregul capitalism, sarcină extrem de grea, dar realizabilă. Şi ea este realizabilă nu pentru că în douăzeci de ani vom forma specialişti comunişti imaculaţi, prima generaţie de comunişti fără prihană ; nu, să avem iertare, noi trebuie să organizăm totul astăzi, nu peste douăzeci de ani, ci peste două luni, pentru a lupta împotriva burgheziei, împotriva ştiinţei şi tehnicii burgheze din întreaga lume. Aici trebuie să învingem. E greu, dar prin forţa noastră de masă putem determina pe specialiştii burghezi să se pună în slujba noastră ; şi dacă vom face acest lucru, vom învinge.

Cînd, mai deunăzi, tov. Troţki mi-a comunicat că în armata noastră sînt cîteva zeci de mii de ofiţeri, mi-am putut da seama în mod concret în ce constă secretul utilizării duşmanului nostru : cum să-i facem să construiască comunismul pe cei care au fost împotriva lui, cum să-i facem să construiască comunismul cu cărămizile pregătite cu grijă de către capitalişti împotriva noastră ! Alte cărămizi nu avem ! Ei bine, trebuie să-i facem pe specialiştii burghezi ca, sub conducerea proletariatului, să construiască cu aceste cărămizi edificiul nostru. Iată care este dificultatea şi iată care e chezăşia victoriei !

Desigur că pe această cale, nouă şi anevoioasă, am comis multe greşeli, că pe această cale ne aşteptau multe înfrîngeri ; ştim cu toţii că un număr de specialişti ne-au trădat în mod sistematic : la specialiştii din uzine, din agronomie, din administraţie ne-am lovit şi ne lovim la tot pasul de o atitudine ostilă faţă de muncă, de un sabotaj perfid.

Ştim că toate acestea sînt dificultăţi mari şi că nu le putem învinge numai prin violenţă... Noi, firește, nu sîn-

www.dacoromanica.ro

tem împotriva violenţei ; noi ridiculizăm pe cei care au o atitudine negativă faţă de dictatura proletariatului şi spunem despre ei că sînt proşti şi incapabili să înţeleagă că nu poate exista decît dictatura proletariatului sau dictatura burgheziei. Cine susţine altceva ori este un idiot, ori este atît de agramat în politică, încît e o ruşine să-l laşi nu numai la tribună, dar chiar şi la o adunare. Nu este posibilă decît ori violenţa împotriva lui Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, masacrarea celor mai buni conducători ai muncitorilor, ori reprimarea prin violenţă a exploatatorilor ; iar cine visează o cale de mijloc este cel mai periculos duşman al nostru. Aşa se pune astăzi problema. Astfel încît, atunci cînd vorbim despre folosirea specialiştilor, trebuie să avem în vedere învăţămintele politicii sovietice din cursul acestui an ; în cursul acestui an i-am învins şi i-am zdrobit pe exploatatori, iar acum trebuie să rezolvăm problema folosirii specialiştilor burghezi. Aici, repet, numai cu violenţa nu faci nimic. Aici, pe lîngă violenţă, după victoria ei, este necesară organizarea, disciplina şi autoritatea morală a proletariatului învingător, care să-şi subordoneze şi să atragă la munca sa pe toţi specialiştii burghezi !

Se va spune : Lenin recomandă în loc de violenţă influenţa morală ! Dar e o prostie să-ţi închipui că s-ar putea rezolva numai prin violenţă problema organizării ştiinţei şi tehnicii noi pe tărîmul construirii societăţii comuniste. E absurd ! Noi, ca partid, ca oameni care am învăţat cîte ceva în acest an de muncă sovietică, nu vom face o asemenea prostie şi vom pune în gardă masele împotriva ei. Folosirea întregului aparat al societăţii burgheze, capitaliste, este o sarcină care necesită nu numai triumful violenţei ; ea mai necesită organizare, disciplină, disciplină tovărăşească în mase, organizarea influenţei proletariatului asupra restului populaţiei, crearea unei atmosfere generale, în care specialistul burghez să vadă că nu are nici o ieşire, că întoarcerea la vechea societate nu este posibilă, că el îşi poate desfăşura activitatea numai cu comuniştii, care se află alături de el, care conduc masele, se bucură de încrederea totală a maselor şi luptă pentru ca de roadele ştiinţei şi ale tehnicii burgheze, de

www.dacoromanica.ro

roadele dezvoltării milenare a civilizaţiei să nu profite un mic număr de oameni, care să le folosească spre a se ridica şi a se îmbogăţi, ci absolut toţi oamenii muncii.

E o problemă cît se poate de dificilă, care nu poate fi rezolvată total decît în decenii! Iar pentru a o rezolva trebuie să creăm o forţă, o disciplină, disciplină tovărăşească, disciplină sovietică, disciplină proletară, care să nu se limiteze la a lichida fiziceşte pe contrarevoluţionarii burghezi, ci să-i folosească din plin, să şi-i subordoneze, să-i facă să treacă pe făgaşul nostru şi să servească cauza noastră.

Repet că în opera de construcţie militară şi de construcţie economică, în activitatea fiecărui consiliu economic şi a fiecărui comitet de întreprindere, a fiecărei fabrici naţionalizate ne-am lovit zilnic de această problemă. N-a fost săptămînă în acest an în care problema aceasta să nu se fi pus, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, în Consiliul Comisarilor Poporului şi să nu fi fost soluţionată de noi într-un anume fel. Şi sînt convins că nu există în Rusia comitet de întreprindere, comună agricolă, gospodărie de stat, secţie agrară judeţeană care în acest an de muncă sovietică să nu se fi lovit de zeci de ori de ea.

Iată de ce este o sarcină grea, dar totodată o sarcină într-adevăr de onoare, iată ce trebuie să facem acum, a doua zi după ce forţa insurecţiei proletare a zdrobit pe exploatatori. Noi am înfrînt împotrivirea lor, trebuia să facem asta, dar nu numai atît; trebuie ca, prin forţa noii organizări, organizarea tovărăşească a oamenilor muncii, să-i facem să ne servească, să-i lecuim de vechile metehne, să nu-i lăsăm să se întoarcă la vechile lor apucături de exploatatori. Ei au rămas aceiaşi vechi burghezi şi se află în posturi de ofiţeri, lucrează în statele-majore ale armatei noastre, ocupă posturi de ingineri şi agronomi, ei, aceşti vechi burghezi care îşi zic menşevici şi socialişti-revoluţionari. Dar numele nu schimbă nimic, ei tot burghezi din cap pînă-n picioare rămîn, prin concepţiile şi deprinderile lor.

Şi ce să facem, să-i dăm afară? Doar n-o să dăm afară sute de mii de oameni! Şi de i-am da afară, ne-am tăia

www.dacoromanica.ro

craca de sub picioare. N-avem alt material cu care să construim comunismul decît cel creat de capitalism. Nu trebuie să-i dăm afară, ci să le înfrîngem rezistenţa, supraveghindu-i pas cu pas şi nefăcînd nici un fel de concesii politice, aşa cum oamenii lipsiţi de tărie sînt gata să facă în orice moment. Oamenii culţi cedează politicii şi influenţei burgheziei pentru că şi-au însuşit întreaga lor cultură în mediul burghez şi prin el. Iată de ce se poticnesc ei la fiece pas şi fac concesii politice burgheziei contrarevoluţionare.

Comunistul care afirmă că nu se poate să ajungem să ne murdărim mîinile, că el trebuie să aibă mîini comuniste curate, că va construi societatea comunistă cu mîini comuniste curate, fără să folosească pe odioşii cooperatori burghezi contrarevoluţionari, nu este decît un flecar, pentru că, dimpotrivă, nu putem să nu-i folosim.

În momentul de faţă sarcina practică este să-i facem să ne servească pe cei pe care capitalismul i-a educat împotriva noastră, să-i supraveghem zi de zi, să-i subordonăm unor comisari-muncitori în condiţiile organizării comuniste, să curmăm zi de zi tentativele lor contrarevoluţionare şi în acelaşi timp să învăţăm de la ei.

Noi posedăm, în cel mai bun caz, ştiinţa agitatorului, a propagandistului, a omului călit de soarta afurisit de grea a muncitorului industrial sau a ţăranului flămînd, ştiinţă care ne învaţă să rezistăm vreme îndelungată, să fim dîrji în luptă, ceea ce ne-a şi salvat pînă acum ; toate acestea sînt necesare ; dar asta e prea puţin, numai cu atît nu putem învinge ; pentru ca victoria să fie deplină şi definitivă, trebuie să luăm şi tot ce este de preţ în capitalism, să luăm întreaga ştiinţă şi cultură.

S-o luăm de unde ? Trebuie să învăţăm de la ei, de la duşmanii noştri ; ţăranii noştri înaintaţi şi muncitorii conştienţi trebuie să înveţe în fabricile lor, la secţia agrară judeţeană de la agronomul, de la inginerul burghez etc. pentru a-şi însuşi roadele culturii acestora.

În această privinţă, lupta care s-a desfăşurat în partidul nostru anul trecut a fost cît se poate de rodnică ; ea a provocat multe ciocniri aprige, dar nu există luptă fără ciocniri aprige ; am dobîndit însă experienţă practică în-

www.dacoromanica.ro

tr-o problemă care nu i s-a mai pus pînă acum, dar fără de care nu vom reuşi să înfăptuim comunismul. Problema cum să îmbinăm revoluţia proletară victorioasă cu cultura burgheză, cu tehnica şi cu ştiinţa burgheză, care pînă acum au fost un apanaj al unui mic număr de oameni, este, repet, o problemă dificilă. Aici totul stă în organizarea, în disciplina păturii înaintate a maselor muncitoare. Dacă în Rusia, în fruntea milioanelor de ţărani abrutizaţi, înapoiaţi, cu totul incapabili să construiască ei singuri, împilaţi de veacuri de către moşieri, dacă alături de ei nu s-ar afla pătura înaintată a muncitorilor de la oraşe, pe care ei îi înţeleg, care le sînt apropiaţi, care se bucură de încrederea lor, cărora ţăranul le va da crezare ca unor fraţi de muncă, dacă n-ar exista această organizare, în stare să unească masele muncitoare şi să le arate, să le explice, să le convingă de însemnătatea sarcinii de a-şi însuşi întreaga cultură burgheză, atunci cauza comunismului ar fi pierdută.

Spun asta nu în mod abstract, ci pe baza experienţei acumulate zi cu zi în curs de un an. Dacă această experienţă cuprinde multe probleme de amănunt, uneori plicticoase, neplăcute, îndărătul tuturor acestor probleme mărunte trebuie să vedem ceva mai profund, trebuie să înţelegem că aceste probleme mărunte ale muncii, că ciocnirile dintre un comitet de întreprindere şi un inginer, dintre ostaşul roşu şi ofiţerul burghez, dintre ţăranul şi agronomul burghez, — că aceste conflicte, aceste fricţiuni, aceste probleme mărunte au un conţinut infinit mai profund. Noi am biruit prejudecata că aceşti specialişti burghezi trebuie daţi afară. Noi am luat această maşină, ea funcţionează încă prost, — să nu ne facem iluzii : la fiecare pas ea se poticneşte, greşeşte, la fiecare pas se prăvăleşte în şanţ, şi noi o scoatem iarăşi afară ; dar ea a pornit, şi o vom conduce pe drumul cel bun. Aşa, şi numai aşa, vom putea ieşi din mlaştina haosului, a dificultăţilor nemaipomenite, a ruinei, a sălbăticirii, a mizeriei, a foametei în care ne-a tîrît războiul şi în care încearcă să ne împingă şi să ne facă să ne împotmolim imperialiştii din toate ţările.

www.dacoromanica.ro

Şi am început să ieşim la liman. Aceştia sînt primii paşi.

Anul de muncă sovietică ne-a învăţat să înţelegem bine această sarcină în fiecare caz al practicii în fabrică şi al practicii agricole şi să ne însuşim această muncă. Este una dintre cele mai mari cuceriri din acest an ale Puterii sovietice. A meritat să pierdem un an pentru asta. Acum nu vom sta, ca altădată, să discutăm în general, sub aspect teoretic, însemnătatea specialiştilor burghezi şi însemnătatea organizaţiilor proletare, ci vom folosi fiecare pas al experienţei noastre din orice comitet de întreprindere şi din orice organizaţie agrară. Dacă am pus bazele Armatei Roşii, dacă avem un mic fundament, dacă avem întreprinderi naţionalizate în care muncitorii şi-au înţeles sarcinile şi au început să ridice productivitatea muncii cu ajutorul specialiştilor burghezi, care vor să dea înapoi la fiecare pas, dar pe care organizaţiile de masă ale muncitorilor îi silesc să meargă înainte, în pas cu Puterea sovietică, — aceasta este cea mai mare cucerire a Puterii sovietice. Aceasta nu este o muncă care să iasă în evidenţă ; ea nu străluceşte prin nimic, e greu să-i apreciezi întreaga importanţă, dar pasul înainte făcut de mişcarea noastră se vădeşte tocmai în faptul că de la sarcina simplă a simplei reprimări a exploatatorilor am trecut la sarcina de a învăţa noi înşine, de a învăţa masele să construiască comunismul cu cărămizi capitaliste, de a-i determina pe specialiştii burghezi capitalişti să lucreze pentru noi. Numai pe această cale vom ajunge la victorie. Şi acum ştim că, mergînd aşa cum am mers pînă acum, vom ajunge într-adevăr la victorie.

Tovarăşi, voi trece la ultima problemă de care aş vrea să mă ocup pe scurt, fiindcă mi-am lungit prea mult cuvîntarea, — problema atitudinii faţă de sat.

Dacă pînă acum am vorbit despre munca pe tărîm militar, despre dictatură, despre folosirea specialiştilor burghezi, aici construirea comunismului se loveşte de o mare dificultate.

Ce-i de făcut dacă puterea a trecut în mîinile proletariatului într-o ţară în care proletariatul orăşenesc constituie o minoritate, iar majoritatea o formează ţăranii,

www.dacoromanica.ro

care sînt deprinşi să-şi ducă gospodăria de unul singur, în care deprinderea de a cultiva pămîntul în mod individual este adînc înrădăcinată ?

Cei mai mulţi dintre aceşti ţărani sînt însă atît de ruinaţi, sărăciţi şi sleiţi de asuprirea moşierilor şi a capitaliştilor, încît vin bucuroşi în ajutorul proletarilor. Dacă muncitorul de la oraş se poartă cu niţel tact, cu pricepere, omeneşte cu ţăranul, iar nu ca unul care vine să-i comande, stîrnindu-i astfel o ură justificată, — dacă muncitorul de la oraş se poartă omeneşte cu ţăranul, găseşte la el cea mai tovărăşească încredere şi un sprijin total. Noi ştim asta. Aşa se menţine Puterea sovietică la sate. Ea a putut să se menţină numai datorită sprijinului celui mai sincer al majorităţii celor ce muncesc. Am căpătat acest sprijin pentru că între muncitorii de la oraşe şi sărăcimea satelor s-a creat o legătură pe mii de căi, pe care nici nu le bănuim.

De unde înainte puterea de stat împiedica acest lucru, acum face totul pentru a-l sprijini. Numai datorită lui se menţine Puterea sovietică, el este unica chezăşie a victoriei.

Marile dificultăţi de care am pomenit mai înainte provin de acolo că ţăranul s-a deprins să muncească de unul singur, să-şi vîndă liber cerealele, şi i se pare că aşa-i firesc să fie. Cum se poate — judecă el — ca eu, care am muncit, în sînge şi sudoare, ca să scot grînele, să nu pot să le vînd liber ? Asta îi pare ţăranului o nedreptate.

Noi ştim însă din întreaga experienţă a dezvoltării Rusiei că libertatea comerţului înseamnă libertatea de a genera capitalişti ; iar libertatea comerţului într-o ţară chinuită de foame, în care omul flămînd e gata să dea totul de pe el şi chiar să se bage rob pentru o bucată de pîine, libertatea comerţului atunci cînd ţara flămînzeşte înseamnă libertatea de a se îmbogăţi pentru o minoritate şi libertatea de a se ruina pentru majoritate.

Trebuie să dovedim că într-o ţară chinuită de foame prima sarcină este aceea de a ajuta ţărănimea ; dar ea poate fi ajutată numai prin unirea acţiunilor ei, prin unirea maselor, deoarece ţăranii sînt răzleţiţi, risipiţi, deprinşi să trăiască şi să muncească fiecare de capul lui.

www.dacoromanica.ro

Impedimente exterioare în calea înfăptuirii acestei sarcini grele nu există ; tot ceea ce trebuia făcut aici prin violenţă s-a făcut ; noi nu renunţăm la violenţă ; ştim că printre ţărani sînt chiaburi, care ni se împotrivesc activ, organizînd de-a dreptul rebeliuni albgardiste ; asta nu se referă la întreaga masă a ţăranilor. Chiaburii sînt o minoritate ; împotriva lor trebuie să ducem o luptă neostoită, să-i reprimăm, şi noi îi reprimăm ; însă după rezolvarea cu succes a sarcinii reprimării exploatatorilor de la sate se ridică o problemă care nu poate fi rezolvată prin violenţă ; în acest domeniu, ca şi în toate celelalte, sarcina noastră nu poate fi rezolvată decît printr-o organizare de masă, printr-o îndelungă înrîurire educativă a proletariatului de la oraşe asupra ţărănimii.

Vom putea realiza această sarcină ? — Da, o ştim din experienţă ; şi numai pentru că imensa majoritate a ţărănimii are încredere în puterea muncitorească, pe baza experienţei acestei încrederi în muncitori, putem construi un fundament, care a şi început să fie construit, şi trebuie să fie construit mai departe, dar să fie construit pe baza înrîuririi tovărăşeşti şi a disciplinei.

Iată sarcina care ni se pune în mod concret.

Cînd am creat comitetele sărăcimii, cînd ne-am străduit să facem schimb de mărfuri cu satul [22], noi n-am urmărit ca ţăranul bogat să primească mărfuri, ci am urmărit ca puţinele mărfuri pe care le putea da oraşul să ajungă la ţăranul sărac în primul rînd, pentru ca, ajutînd ţărănimea săracă, să-l putem învinge cu ajutorul ei pe chiabur şi să-i luăm surplusurile de cereale.

Problema aprovizionării populaţiei cu cereale într-o ţară imensă, cu mijloace de transport proaste, cu o ţărănime răzleţită, a fost greu de rezolvat şi ne-a dat cel mai mult de furcă. Gîndindu-mă la toate şedinţele Consiliului Comisarilor Poporului, pot spune : n-a existat o problemă la a cărei rezolvare Puterea sovietică să fi lucrat atît de încordat ca la rezolvarea acesteia. La noi ţăranii sînt răzleţiţi la extrem, la sate domneşte înapoierea, deprinderea de a cultiva pămîntul individual ; acolo interzicerea comerţului liber cu cereale este privită ca o nedreptate, şi în aceste condiţii apar, desigur, escroci politici, tot soiul

www.dacoromanica.ro

de eseri şi menşevici, care îi aţîţă pe ţărani spunîndu-le : „Ăştia vă prădă !"

Căci există ticăloşi care după un an de activitate sovietică, atunci cînd, între altele, lucrătorii din domeniul aprovizionării au arătat că în ultimele luni am dat satului 42 000 de vagoane de produse industriale şi am primit în schimb numai 39 000 de vagoane de cereale, — există totuşi ticăloşi care strigă : „Ţărani, Puterea sovietică vă prădă !"

În timp ce muncitorii de la oraşe se spetesc muncind — şi nicăieri foametea nu este atît de cumplită ca la oraşe şi în regiunile neagricole ale ţării —, în timp ce ţăranii au luat toate pămînturile moşiereşti şi au luat cerealele, în timp ce masa ţăranilor — ştim acest lucru — au muncit, în primul an de existenţă a Puterii sovietice, pentru ei, iar nu pentru boier sau negustor, şi şi-au îmbunătăţit alimentaţia, în aceste momente cînd la oraşe şi în regiunile neagricole ţara se zbate în chinurile foamei şi toţi capitaliştii caută să ne submineze prin foamete, se găsesc oameni îmbrăcaţi în straie de menşevici şi de socialişti-revoluţionari sau în alte veşminte de clovni care au tupeul s-o ţină una şi bună : „Ăştia vă prădă !" Ei sînt agenţi ai capitalismului, şi noi nu-i vom trata şi nu trebuie să-i tratăm decît ca pe nişte agenţi ai capitalismului !

În aceste momente, cînd Puterea sovietică consideră că cea mai mare dificultate o constituie foametea, fiecare cetăţean sovietic este dator să dea celor flămînzi toate surplusurile de cereale. E un lucru atît de clar, de evident, atît de firesc pentru orice om al muncii, încît nu poate fi tăgăduit. Un asemenea adevăr simplu, limpede, evident nu poate fi escamotat, denaturat şi nu poate fi făcut de neînţeles decît dacă recurgi la înşelătorie, la escrocherie politică.

Pe acest adevăr se bizuie muncitorul de la oraş. Tocmai fiindcă acest adevăr este evident, muncitorul îşi îndeplineşte greaua sa muncă. El a spus tot timpul ţărănimii sărace : noi împreună sîntem adevăratul sprijin al Puterii sovietice. În acest scop au fost create comitetele sărăcimii, organizaţiile pentru schimbul de mărfuri, în acest scop au fost antrenate obligatoriu cooperativele pentru ca ele

www.dacoromanica.ro

să cuprindă întreaga populaţie. Toate decretele emise în domeniul agriculturii au fost pătrunse de această idee fundamentală, toate apelurile către muncitorii de la oraşe glăsuiau : uniţi-vă cu sărăcimea satelor, altfel nu veţi rezolva problema cea mai grea şi cea mai importantă : problema cerealelor. Iar ţăranului îi spuneam : sau te vei uni cu muncitorul de la oraş, şi vom învinge, sau te vei lăsa povăţuit şi convins de capitalişti şi de vătafii şi lacheii lor în straie menşevice, care îţi şoptesc la ureche : „Nu lăsa să te prade oraşul, fă comerţ liber ; ban la ban trage, şi ce-ţi pasă dacă lumea moare de foame", şi atunci vei pieri tu însuţi, vei deveni sclavul capitalismului şi vei nărui Puterea sovietică. Numai în societatea capitalistă oamenii gîndeau aşa : „Fac negustorie, mă îmbogăţesc, fiecare pentru el, şi dumnezeu pentru toţi". Aşa gîndea capitalismul şi a dezlănţuit războiul ; iată de ce muncitorii şi ţăranii erau săraci lipiţi pămîntului, iar un număr infim de oameni erau miliardari.

Problema e cum să ne apropiem în munca practică de ţăran, cum să organizăm pe ţăranii săraci şi mijlocaşi, să luptăm la tot pasul împotriva regretului lor pentru vremurile de altădată, împotriva încercărilor lor de a se întoarce înapoi, la comerţul liber, împotriva tendinţei lor statornice de a gospodări „liber". Cuvîntul „libertate" e un cuvînt frumos ; „libertate" la tot pasul : libertatea de a face comerţ, de a vinde, de a te vinde etc. Şi se găsesc menşevici şi eseri, escroci, care îi dau într-una cu acest minunat cuvînt — „libertate" — în fiecare ziar şi în fiecare cuvîntare ; dar ei sînt cu toţii nişte şarlatani, nişte prostituate ale capitalismului, care trag poporul înapoi.

În sfîrşit, lupta împotriva foametei a constituit în ultimul timp, în ultimele luni şi în ultimele săptămîni, obiectul principal al preocupărilor Consiliului Comisarilor Poporului, ca şi al preocupărilor Consiliului Apărării şi scopul principal al acţiunilor lor.

Foametea tocmai acum, în pragul primăverii, este o mare calamitate pentru noi ; primăvara ne aşteaptă perioada cea mai critică. După cum anul trecut sfîrşitul iernii, primăvara şi începutul verii au fost perioada cea mai grea, la fel şi anul acesta intrăm tocmai acum într-o

www.dacoromanica.ro

perioadă grea. Acum încep iarăşi să crească speranţele albgardiştilor, ale moşierilor şi ale capitaliştilor că, nefiind în stare să zdrobească Puterea sovietică în luptă deschisă, vor reuşi, poate, să mai exploateze o dată foametea.

Dar nici cei care îşi zic menşevici şi socialişti-revoluţionari, de dreapta şi de stînga, şi care au decăzut în aşa hal, încît în vorbe se declară partizani ai poporului muncitor, iar atunci cînd situaţia în domeniul aprovizionării se agravează, cînd se apropie foametea, încearcă s-o exploateze şi aţîţă masele populare împotriva puterii muncitorilor şi ţăranilor, — nici aceşti oameni nu înţeleg că, după cum anul trecut trădarea socialistului-revoluţionar de stînga Muraviev pe Frontul de est a costat viaţa a zeci de mii de muncitori şi ţărani în războiul împotriva albgardiştilor, aşa şi acum orice politică de genul acesta, orice agitaţie şi orice uneltiri în legătură cu foametea, pe care socialiştii-revoluţionari de stînga le fac, zic ei, spre folosul muncitorilor, nu sînt decît un ajutor direct dat albgardiştilor. Orice agitaţie de genul acesta ne costă alte mii de jertfe în războiul împotriva albgardiştilor. Anul trecut, cînd Muraviev a trădat, el era cît pe-aci să deschidă întregul front şi a provocat o serie întreagă de înfrîngeri grele.

De aceea aş vrea în primul rînd şi mai ales să vorbesc foarte pe scurt despre faptele principale.

Dacă în momentul de faţă situaţia noastră în domeniul aprovizionării s-a înrăutăţit din nou, ca şi în primăvara anului trecut, acum avem temeiuri serioase să sperăm nu numai că vom învinge dificultăţile, dar că vom ieşi din ele mai bine decît anul trecut. Speranţele noastre se întemeiază pe faptul că în est şi în sud lucrurile stau mult mai bine, iar estul şi sudul sînt principalele grînare ale Rusiei. Într-o serie de consfătuiri ale Consiliului Apărării şi Consiliului Comisarilor Poporului, care au avut loc în ultimele zile, am stabilit cu precizie că pe liniile ferate dintre Kazan şi Saratov şi pe linia ferată Volga-Bugulma, la est de Samara, dincolo de Volga s-au colectat circa 9 000 000 de puduri de cereale care zac acolo.

www.dacoromanica.ro

Marea dificultate şi marele pericol constau în faptul că transportul nostru este atît de dezorganizat şi ducem o atît de mare lipsă de locomotive, încît nu sîntem siguri că vom reuşi să transportăm aceste cereale. Aceasta a fost principala noastră preocupare în activitatea desfăşurată în ultimul timp şi iată de ce am recurs la o măsură atît de drastică ca suspendarea, sistarea totală a traficului de călători între 18 martie şi 10 aprilie.

Ştim că e un lucru greu. Se vor găsi agitatori care să-i ajute pe albgardişti şi care vor începe să strige : „Priviţi, cînd poporul flămînzeşte, i s-au luat trenurile de persoane ca să nu se poată transporta cereale". Sînt asemenea agitatori. Dar noi ne spunem : în toate situaţiile grele contăm pe conştiinţa muncitorilor cinstiţi, şi ei vor fi de partea noastră.

Suspendarea traficului de călători, după cum ne-au informat specialiştii, va elibera 220 de locomotive. Aceste locomotive pentru trenurile de persoane sînt mai slabe decît locomotivele pentru trenurile de marfă, au o capacitate de transport mai mică, dar noi am calculat că ele sînt în stare să transporte în acest timp circa trei milioane şi jumătate de puduri. Dar dacă în acest răstimp ar aduce cereale în mod individual desăgarii şi flămînzii, care aleargă după ele încotro văd cu ochii, ei ar aduce în cel mai bun caz o jumătate de milion de puduri. Acest adevăr îl va confirma orice muncitor feroviar cu experienţă, oricine a fost pe linia ferată de peste Volga şi a văzut că uneori cerealele sînt depozitate direct pe zăpadă. Sacii cu cereale pot să putrezească, cerealele sînt şi aşa umede ; prost va fi mai ales cînd va veni dezgheţul. Am recurs la această măsură gravă cu convingerea că adevărul nu poate fi ascuns imensei mase a muncitorilor, că agitatorii socialiştilor-revoluţionari de stînga nu-i vor putea abate de pe drumul cel drept şi că acest adevăr va învinge.

Această măsură gravă — suspendarea traficului de călători — ne poate asigura cîteva milioane de puduri de cereale. Respingînd minciunile, calomniile şi scornelile că suspendarea traficului de călători ar fi dăunătoare, trebuie să spunem că e o măsură care ne va asigura o cantitate suficientă de cereale cu ajutorul muncitorilor din Petro-

www.dacoromanica.ro

grad, Moscova şi Ivanovo-Voznesensk, care pornesc după ele în sud. Menţionez aici că nici un oraş n-a dat atît de multe forţe pentru organizarea aprovizionării ca Petrogradul ; cele mai bune forţe din Petrograd au şi fost trimise la muncă, şi tot aşa trebuie să procedeze muncitorii din oraşele înaintate.

Revoluţia socialistă nu poate fi înfăptuită fără clasa muncitoare ; ea nu poate fi înfăptuită dacă clasa muncitoare n-a acumulat suficiente forţe pentru a conduce zecile de milioane de oameni de la sate, abrutizaţi de capitalism, chinuiţi, neştiutori de carte şi răzleţiţi. Iar ei nu pot fi conduşi decît de muncitorii înaintaţi. Dar cele mai bune forţe sînt sleite, istovite, epuizate. Trebuie să le înlocuim folosind elementele mijlocii şi tineretul. E posibil ca aceste elemente să comită greşeli, dar nu e nici o nenorocire ; să fie numai devotate cauzei muncitoreşti, să fie educate în atmosfera luptei proletare.

Am şi luat o serie de măsuri pentru ca pe linia ferată Volga-Bugulma să fie trimise cele mai bune forţe. Într-acolo a plecat un detaşament de muncitori. Tov. Briuhanov a plecat şi el împreună cu ei. Şi pe alte linii ferate au fost trimise detaşamente militare şi, o dată cu ele, muncitori, şi, repet, sînt mari speranţe că vom avea cereale. Vom avea un semestru greu, dar acesta va fi ultimul semestru greu, deoarece nu mai avem acum un duşman care se întăreşte, ci unul care se descompune, căci mişcarea sovietică se dezvoltă în toate ţările.

Iată motivele pentru care, cumpănind lucrurile cu prudenţă şi verificînd de mai multe ori calculele, am declarat că suspendarea traficului de călători ne va permite să transportăm cîteva milioane de puduri de cereale şi să folosim bogatele grînare din est şi din sud. În acest semestru greu vom învinge principalul nostru duşman, foametea, şi, în afară de aceasta, ne aflăm acum în condiţii mai bune decît anul trecut, căci avem rezerve.

Anul trecut, cehoslovacii ajunseseră pînă la Kazan şi Simbirsk, Ucraina se afla sub călcîiul german, Krasnov organiza cu bani de la germani o armată în regiunea Donului, iar sudul era izolat de noi ; acum însă Ucraina se eliberează de sub jugul imperialiştilor germani, care vo-

www.dacoromanica.ro

iau să scoată de acolo 60 000 000 de puduri de cereale, dar au scos în total numai 9 000 000, şi, în plus, un lucru pe care nu-l vor putea digera — bolşevismul. Tocmai el le-a venit de hac imperialiştilor germani; el va veni de hac şi imperialiştilor francezi şi englezi, dacă ei vor avea posibilitatea să înainteze mai mult în adîncul Rusiei.

Avem acum o Ucrainã Sovietică. Iar atunci cînd se va pune problema cerealelor, guvernul sovietic din Ucraina ne va fixa preţurile nu negustoreşte, aşa cum le fixează speculantul şi ţăranul care spune: „Omul cînd e flămînd dă şi o mie de ruble pe pud, de aceea scuip pe monopolul de stat; eu atîta vreau, să mă îmbogăţesc, iar dacă poporul flămînzeşte, cu atît mai bine, voi lua mai mult". Aşa judecă burghezia satelor, aşa judecă chiaburii, speculanţii, şi ei sînt ajutaţi de toţi cei care urlă împotriva monopolului cerealelor, de toţi cei care se pronunţă pentru „libertatea" comerţului, libertate de a se îmbogăţi pentru ţăranul bogat, şi libertate de a muri pînă la urmă de foame pentru muncitor, care nu capătă nimic. Şi guvernul ucrainean a spus: „Prima sarcină este de a ajuta nordul înfometat. Ucraina va putea rezista şi va învinge cu siguranţă dacă va ajuta nordul înfometat".

În Ucraina sînt imense rezerve de cereale. Nu putem lua totul dintr-o dată. Am trimis în Ucraina forţele noastre sovietice cele mai bune şi am şi primit o comunicare care sună astfel: „Rezervele de cereale sînt enorme, dar nu putem expedia totul dintr-o dată, nu există un aparat". Germanii au adus Ucraina într-aşa o stare de ruină, încît acolo de-abia începe să se înfiripe, de bine de rău, un aparat; acolo domneşte haosul. Cele mai rele timpuri, primele săptămîni după Revoluţia din Octombrie, cînd ne aflam la Smolnîi şi luptam împotriva haosului, au fost floare la ureche în comparaţie cu dificultăţile prin care trece astăzi Ucraina. Tovarăşii ucraineni se plîng amarnic că duc lipsă de oameni, că nu are cine construi Puterea sovietică, că nu dispun de nici un fel de aparat, că la ei nu există un centru proletar ca Petrogradul sau Moscova, iar centrele proletare ucrainene se află în mîna duşmanului. Kievul nu este un centru proletar, bazinul Donеţului, chinuit de foamete, n-a fost

www.dacoromanica.ro

eliberat de sub stapînirea cazacilor. „Veniţi-ne în ajutor, muncitori din nord!"

Şi de aceea, ştiind că muncitorii din Petrograd au dat mai mult decît oricare alt oraş, noi le spunem, în numele tovarăşilor ucraineni: „Mai daţi, încordaţi-vă încă forţele!" Acum putem şi trebuie să ajutăm pe tovarăşii ucraineni, pentru că ei trebuie să construiască aparatul Puterii sovietice într-o ţară pustiită şi răvăşită de suferinţe care întrec tot ce a avut lumea de îndurat şi de pătimit în alte părţi!

Examinînd situaţia în Comitetul Central al partidului nostru, am trasat sarcina ca mai întîi să facem totul pentru a construi un aparat în Ucraina, şi atunci cînd vom avea un aparat, cînd vom dispune de acest instrument, să pornim la lucru, astfel ca pînă la 1 iunie să primim 50 000 000 de puduri de cereale.

Nu e cîtuşi de puţin în intenţia mea să vă asigur că sarcina va fi îndeplinită. Ştim cu toţii că din cîte sarcini ne-am asumat n-am reuşit să îndeplinim nici una la termenul fixat. Dar chiar dacă ar fi îndeplinită numai în parte, fiţi foarte siguri că în zilele grele, cînd la noi foametea se va agrava, dar în est şi în sud întregul aparat de aprovizionare va funcţiona din plin, vom avea posibilitatea de a primi un ajutor urgent din sud şi de a ne îmbunătăţi situaţia.

În afară de Ucraina mai avem o sursă — regiunea Donului. Acolo victoriile Armatei Roşii au şi făcut minuni. Acum cîteva săptămîni, în regiunea Donului, în războiul împotriva lui Krasnov, principalul nostru duşman, împotriva ofiţerilor, a cazacilor, care au fost cumpăraţi cu milioane mai întîi de germani, apoi de englezi şi de francezi, care continuă să-i ajute şi astăzi, — acum cîteva săptămîni situaţia noastră era grea; iar acum am cucerit cu o uluitoare rapiditate teritoriul acestei regiuni nu numai pînă la Ţariţîn, ci am ajuns chiar la sud de Ţariţîn. Contrarevoluţionarii lui Krasnov şi cei de la Don au fost înfrînţi, cu tot ajutorul pe care l-au primit din partea imperialiştilor.

Ce înseamnă asta? Înseamnă că am ajuns la cărbune şi la cereale, fără de care am pieri, deoarece lipsa de

www.dacoromanica.ro

cărbune face să se oprească transportul pe căile ferate şi fabricile, iar lipsa de grîne face ca muncitorii de la oraşe şi în general din regiunile neagricole să îndure chinurile foamei *.

Rezervele de cereale din regiunea Donului, ca şi cele din Ucraina, sînt imense; în afară de aceasta, nu putem spune că acolo nu există un aparat; în fiecare unitate militară există o celulă comunistă, comisari din rîndurile muncitorilor, grupuri de aprovizionare formate din muncitori; principala dificultate o constituie acolo faptul că, retrăgîndu-se, albgardiştii au aruncat în aer podurile şi de aceea nici una din cele două căi ferate principale n-a fost practicabilă.

Ultima şedinţă a Consiliului Apărării şi a Consiliului Comisarilor Poporului am consacrat-o convocării specialiştilor şi consultării lor asupra modalităţii de a trimite materiale pentru repararea liniilor şi de a repara măcar una din ele. La ultima şedinţă a Consiliului Apărării am putut să ne convingem că, printr-o mare încordare de forţe, nu numai că au fost trimise materialele; am primit asigurări din partea tovarăşilor de pe teren că ei aproape ne garantează refacerea ambelor linii înainte de a se porni dezgheţul. Această restabilire a transportului pe cele două linii valorează, poate, ea singură cît multe victorii asupra cazacilor, şi asta ne îndreptăţeşte să spunem: „trebuie să mai rezistăm cîteva luni grele, să ne încordăm forţele, să primim ajutor din partea muncitorilor din Petrograd, din Moscova, din Ivanovo-Voznesensk". În afară de partea răsăriteană a ţării, de unde este greu să transporţi ceva, în afară de Ucraina, unde

*In stenogramă există aici următorul text care n-a intrat în broşură: „Armata Roşie îşi face datoria în condiţii deosebit de grele. Într-o vreme în care întreaga lume era istovită de război, armata noastră a devenit o armată bine organizată. În rîndurile ei luptă oameni care poartă un razboi neasemuit mai greu decît pe vremea ţarului, dar îl poartă fiindcă văd că în preajma fiecarui comandant militar se află un comisar comunist — unul din cei mai buni muncitori de la Petrograd, de la Moscova sau de la Ivanovo-Voznesensk. În fiecare unitate militară se formează celule comuniste, fiecare stat-major se transformă într-un centru de agitaţie şi propagandă. Întreaga forţă a armatei rezida numai şi numai în faptul că ea păstrează o strînsă legătură cu cei mai buni muncitori din Petrograd, Moscova şi Ivanovo-Voznesensk. Iată ce anume a determinat cotitura şi a săvîrşit minunea ca dintr-o armată care o rupea la fugă numai la auzul cuvîntului «cazac» să se formeze o armată care în cîteva saptamîni să pună stăpînire pe două linii de cale ferată care reprezintă principalele cai de acces spre cereale şi cărbune". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

există rezerve imense, dar nu există un aparat, mai avem regiunea Donului, unde Armata Roşie a învins. Iată de ce, procedînd cu precauţie, pe baza unui calcul lucid, după ce am verificat toate acestea prin numeroase rapoarte şi comunicări de pe teren şi am ascultat părerea specialiştilor în domeniul aprovizionării şi al transportului feroviar, noi spunem că avem convingerea cea mai întemeiată şi mai profundă că putem nu numai să rezistăm, aşa cum am făcut anul trecut, dar şi să ne îmbunătăţim simţitor situaţia.

Duşmanul nostru se descompune lăuntric, şi nici duşmanul extern nu va rezista în nici un caz multă vreme. Tovarăşi, ne-am convins de asta mai ales din cele auzite de la tovarăşii străini sosiţi aici, împreună cu care am întemeiat recent la Moscova Internaţionala Comunistă. La întrunirile populare din Paris, oratorii care se dedau la atacuri împotriva bolşevismului sînt daţi jos de la tribună. Da, victoria va fi a noastră ! Imperialiştii mai pot încă să verse sîngele a mii şi mii de muncitori, să asasineze pe o Rosa Luxemburg şi pe un Karl Liebknecht şi sute dintre cei mai buni reprezentanţi ai Internaţionalei, pot să umple cu socialişti temniţele Angliei, Franţei, Germaniei şi Italiei, dar asta nu le va fi de nici un ajutor ! Victoria va fi a noastră ! Căci în pofida tuturor minciunilor, a potopului de născociri şi calomnii murdare, muncitorii din toate ţările au înţeles ce sînt Sovietele, ce este Puterea sovietică. Şi capitaliştii din toate ţările n-au nici o ieşire. Repet, ei se vor încăiera la încheierea păcii. Franţa stă gata să se năpustească asupra Italiei, ele nu se vor înţelege la împărţirea prăzii ; Japonia se înarmează împotriva Americii. Ei au impus popoarelor un tribut de sînge, împrumuturi de război în valoare de miliarde şi miliarde. Dar pretutindeni popoarele sînt istovite de război, pretutindeni se duce lipsă de produse, producţia a sistat, pretutindeni e foamete. Antanta, care promite în dreapta şi-n stînga că-i va ajuta pe contrarevoluţionari, n-are cu ce-şi hrăni propriile ţări. La Paris, la Londra şi la New York masele muncitoreşti au tradus cuvîntul „Soviet" pe limba lor, au făcut ca acest cuvînt să fie pe înţelesul fiecărui muncitor, ştiind că vechea

www.dacoromanica.ro

republică burgheză nu poate îndrepta lucrurile, că de îndreptat nu le poate îndrepta decît puterea muncitorească.

Şi dacă în Rusia se ridică în faţa Puterii sovietice dificultăţi enorme, asta se datoreşte faptului că asupra Rusiei s-a năpustit forţa militară a statelor celor mai bine înarmate, celor mai puternice din lume. Cu toate astea, Puterea sovietică din Rusia a reuşit să-şi cîştige simpatia, atenţia şi sprijinul moral al muncitorilor din întreaga lume. Iar pe baza acestor date, fără să le exagerăm cîtuşi de puţin, fără să închidem ochii asupra faptului că atît în Germania cît şi în alte ţări se varsă sînge muncitoresc şi pier mulţi dintre conducătorii cei mai buni ai socialismului, ucişi în mod bestial — ştim acest lucru şi nu închidem ochii asupra lui —, afirmăm că victoria va fi a noastră, că vom repurta victoria deplină, pentru că imperialiştii din celelalte ţări au început să se clatine, pentru că muncitorii se dezmeticesc din starea de ameţeală şi din mrejele înşelăciunii, iar Puterea sovietică a fost recunoscută de muncitorii din întreaga lume; peste tot oamenii îşi pun speranţele numai în organizarea de Soviete, văd singura nădejde în luarea puterii de către muncitori.

Iar atunci cînd muncitorii vor afla că pînă şi muncitorii cu un nivel mai puţin ridicat, dintr-o ţară înapoiată, unindu-se şi luînd puterea în mîna lor, au reuşit să creeze o forţă care se împotriveşte imperialiştilor din întreaga lume, că aceşti muncitori au reuşit să ia fabricile de la capitalişti şi să dea pămînturile moşiereşti ţăranilor, — cînd acest adevăr va pătrunde în masele muncitoreşti din toate ţările, atunci vom putea spune din nou, în auzul tuturor, cu toată certitudinea, că victoria ne este asigurată pe scară mondială, pentru că burghezia a început să se clatine şi nu va mai reuşi să înşele pe muncitori, căci pretutindeni a luat naştere o mişcare sovietică şi vom asista în curînd, aşa cum la 25 octombrie 1917 am asistat la naşterea Republicii sovietice, aşa cum nu de mult am asistat, la Moscova, la naşterea Internaţionalei a III-a, Comuniste, — vom asista în curînd la naşterea Republicii sovietice internaţionale. (Cuvîntarea este întreruptă în repetate rînduri

www.dacoromanica.ro

de aplauze; sfîrşitul cuvîntării este acoperit de aplauze prelungite.)

Rog mult pe tovarăşii din Petrograd să tipărească cele de mai jos ca *prefaţă* sau ca *postfaţă* la cuvîntarea mea, chiar şi cu caracterele cele mai mici.

17/IV

Lenin

POSTFAŢĂ [23]

Corectînd cu multă trudă stenograma cuvîntării mele, mă văd nevoit să adresez o mare rugăminte tuturor tovarăşilor care vor să noteze cuvîntările mele pentru presă.

Rugămintea mea este să nu se bazeze niciodată nici pe înregistrarea stenografică, nici pe vreo altă înregistrare a cuvîntărilor mele, niciodată să nu caute cu tot dinadinsul să le înregistreze, să nu publice niciodată înregistrări ale cuvîntărilor mele.

În loc de înregistrări ale cuvîntărilor mele, să se publice, dacă e nevoie, relatări asupra lor. Am văzut în ziare relatări satisfăcătoare asupra cuvîntărilor mele. Dar n-am văzut niciodată o înregistrare cît de cît satisfăcătoare a lor. N-aş putea spune de ce anume se întîmplă aşa, din cauză că vorbesc eu prea repede, din cauză că în cuvîntările mele frazele nu sînt construite corect sau din vreo altă cauză, dar faptul rămîne fapt. N-am văzut niciodată o înregistrare satisfăcătoare a cuvîntărilor mele, nici stenografică, nici de alt fel.

Mai bine o relatare bună asupra unei cuvîntări decît o înregistrare proastă a ei. De aceea rog să nu se publice niciodată înregistrări ale cuvîntărilor mele.

17.IV.1919

N. Lenin

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ÎN MEMORIA LUI I. M. SVERDLOV ROSTITĂ LA ŞEDINŢA EXTRAORDINARĂ A COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA 18 MARTIE 1919

Tovarăşi ! În ziua în care muncitorii din lumea întreagă comemorează lupta eroică a Comunei din Paris şi tragicul ei sfîrşit, noi avem durerea să-l înmormîntăm pe Iakov Mihailovici Sverdlov. Tov. Sverdlov a reuşit să exprime în cursul revoluţiei noastre, în victoriile ei, mai complet şi mai evident decît oricare altul, trăsăturile cele mai importante şi mai esenţiale ale revoluţiei proletare, şi aici rezidă, într-o măsură mult mai mare decît în devotamentul lui neţărmurit faţă de cauza revoluţiei, valoarea lui de conducător al revoluţiei proletare.

Tovarăşi ! După părerea oamenilor care judecă superficial, după părerea numeroşilor duşmani ai revoluţiei noastre sau a acelora care pînă în ziua de azi şovăie între revoluţie şi duşmanii ei, după părerea acestor oameni, trăsătura cea mai pregnantă a revoluţiei este aceea care şi-a găsit expresia în reprimarea fermă şi necruţătoare a exploatatorilor şi duşmanilor poporului muncitor. Indiscutabil că fără a avea această trăsătură — violenţa revoluţionară — proletariatul n-ar fi putut învinge, dar este tot atît de indiscutabil că violenţa revoluţionară a fost o metodă necesară şi legitimă a revoluţiei numai în anumite momente ale dezvoltării ei, numai în anumite condiţii speciale, pe cînd organizarea maselor proletare, organizarea oamenilor muncii a fost şi rămîne o trăsătură mult mai profundă, permanentă a acestei revoluţii şi o condiţie a victoriilor ei. Tocmai în această organizare a milioanelor de oameni ai muncii constau condiţiile cele mai bune pentru revoluţie, izvorul cel mai profund al

www.dacoromanica.ro

victoriilor ei. Tocmai această trăsătură a revoluţiei proletare a ridicat în cursul luptei conducători care au întruchipat în cel mai înalt grad această particularitate nemaiîntîlnită pînă acum în revoluţie — organizarea maselor. Ea a ridicat şi pe un om ca I. M. Sverdlov, care a fost în primul rînd şi înainte de toate un organizator.

Tovarăşi ! Noi, ruşii, îndeosebi în vremurile grele pentru revoluţionari, în timpurile pregătirii grele, îndelungate, uneori chinuitoare şi mult prea lungi a revoluţiei, am suferit cel mai mult de pe urma neconcordanţei dintre teorie, principii, program şi activitatea practică, am suferit de cele mai multe ori de pe urma unei cufundări excesive în teoria ruptă de activitatea directă.

Istoria mişcării revoluţionare ruse a cunoscut în decurs de multe decenii martiriul unor oameni devotaţi cauzei revoluţionare, dar care nu au avut posibilitatea să găsească o aplicare practică pentru idealurile lor revoluţionare. În această privinţă, revoluţia proletară a dat pentru întîia oară elementelor izolate de altădată, eroilor luptei revoluţionare, un teren real, o bază reală, condiţii reale, un auditoriu real şi o armată proletară reală, unde aceşti conducători s-au putut afirma. În această privinţă se disting cel mai mult tocmai conducătorii care au ştiut, ca organizatori care activează practic, să-şi cîştige un loc de importanţă excepţională, cum şi-a cîştigat şi cum a deţinut, pe merit, I. M. Sverdlov.

Aruncînd o privire asupra vieţii acestui conducător al revoluţiei proletare, ne vom da imediat seama că admirabilul său talent organizatoric s-a format în cursul unei lupte îndelungate, că acest conducător al revoluţiei proletare şi-a făurit singur fiecare din minunatele sale calităţi de mare revoluţionar, trăind şi trecînd în diferite perioade prin cele mai grele condiţii ale activităţii de revoluţionar. În prima perioadă a activităţii sale, pe cînd era încă foarte tînăr şi de-abia îşi formase o conştiinţă politică, el s-a consacrat imediat şi integral revoluţiei. În această perioadă, chiar la începutul secolului al XX-lea, tov. Sverdlov ne apare ca un tip perfect cizelat de revoluţionar de profesie, ca un om care a rupt complet cu familia, cu toate comodităţile şi deprinderile vechii socie-

www.dacoromanica.ro

tăţi burgheze, ca un om care s-a consacrat în întregime, cu trup şi suflet revoluţiei şi care ani îndelungaţi, decenii întregi chiar, ieşind din închisoare ca să meargă în deportare şi plecînd din deportare ca să intre în închisoare, şi-a făurit calităţi care îi căleau pe revoluţionari pentru ani şi ani de zile.

Dar acest revoluţionar de profesie nu s-a rupt niciodată, nici o clipă de mase. Chiar dacă condiţiile ţarismului îl condamnau, ca pe toţi revoluţionarii de atunci, la o activitate cu precădere clandestină, ilegală, şi în această activitate clandestină şi ilegală tov. Sverdlov a mers totdeauna cot la cot şi umăr la umăr cu muncitorii înaintaţi, care tocmai la începutul secolului al XX-lea au început să ia locul vechii generaţii de revoluţionari proveniţi din rîndurile intelectualilor.

Era perioada în care muncitorii înaintaţi au început să activeze cu zecile şi sutele şi au ajuns la acea călire pentru lupta revoluţionară fără de care, ca şi fără o puternică legătură cu masele, n-ar fi fost posibilă o revoluţie victorioasă a proletariatului în Rusia. Acest lung drum de muncă ilegală este ceea ce caracterizează pe omul care, participînd permanent la luptă, nu s-a rupt niciodată de mase, n-a părăsit niciodată Rusia, a activat întotdeauna cu cei mai buni dintre muncitori şi a ştiut, cu toată ruperea de viaţă, la care îl condamnau pe revoluţionar persecuţiile, — a ştiut să se formeze nu numai ca un conducător iubit de muncitori, ca un conducător care cunoştea în cea mai mare măsură şi cel mai temeinic practica, ci şi ca un organizator al proletarilor înaintaţi. Şi dacă unii credeau — de cele mai multe ori cei care credeau aşa erau sau adversari ai noştri, sau cei şovăielnici — că a fi absorbit cu totul de munca ilegală, că această trăsătură rupe de mase pe revoluţionarul de profesie, tocmai exemplul activităţii revoluţionare a lui I. M. Sverdlov ne arată cît de profund greşită este o asemenea părere şi, dimpotrivă, în ce măsură acest devotament neţărmurit faţă de cauza revoluţionară, care caracterizează viaţa oamenilor ce au trecut prin multe închisori şi au stat în cele mai îndepărtate locuri de deportare din Siberia, a creat astfel de conducători, floarea proletariatu-

www.dacoromanica.ro

lui nostru. Iar cînd devotamentul se îmbina cu calitatea de a fi un bun cunoscător de oameni, cu o deosebită pricepere de a îndruma munca organizatorică, numai atunci apăreau marii organizatori. Numai trecînd prin şcoala cercurilor ilegale, a muncii revoluţionare ilegale, a partidului ilegal, pe care nimeni nu l-a întruchipat şi nu l-a exprimat atît de complet ca I. M. Sverdlov, numai trecînd prin această şcoală practică, numai pe această cale a putut el să ajungă la primul post în prima Republică Sovietică Socialistă, la postul de prim organizator al maselor largi proletare.

Tovarăşi ! Pentru toţi cei care au lucrat zi de zi cu tov. Sverdlov, cum am lucrat eu, e cît se poate de clar că numai talentul organizatoric excepţional al acestui om ne-a asigurat toate lucrurile cu care ne-am mîndrit pînă în prezent şi ne-am mîndrit pe bună dreptate. El ne-a asigurat pe deplin posibilitatea unei activităţi sistematice, orientate spre un ţel precis şi efectiv organizate, a unei munci care să fie demnă de masele proletare organizate şi care să corespundă nevoilor revoluţiei proletare, ne-a asigurat pe deplin posibilitatea unei munci organizate şi sistematice, fără de care n-am fi avut nici un singur succes, fără de care n-am fi învins nici una din nenumăratele dificultăţi, nici una din grelele încercări prin care am trecut pînă în prezent şi prin care sîntem siliţi să trecem acum.

În acea luptă clocotitoare care este revoluţia, la postul deosebit în care se află fiecare revoluţionar, dacă munca chiar şi a unui colectiv cît de mic se transformă în discuţii, e deosebit de important să existe o mare autoritate morală, dobîndită în luptă şi absolut indiscutabilă, o autoritate care-şi trage forţa, desigur, nu dintr-o morală abstractă, ci din morala luptătorului revoluţionar, din morala maselor revoluţionare compacte.

Dacă am reuşit să facem faţă timp de mai bine de un an unor dificultăţi extraordinare, a căror povară apăsa asupra unui cerc îngust de revoluţionari plini de abnegaţie, dacă grupurile conducătoare au reuşit să rezolve în mod atît de ferm, atît de rapid, atît de unanim problemele cele mai grele, asta se datoreşte numai faptului că

www.dacoromanica.ro

printre ei a ocupat un loc de frunte un organizator excepţional şi atît de talentat ca Iakov Mihailovici. Numai el a reuşit să unească în persoana sa o uimitoare cunoaştere a cadrelor conducătoare ale mişcării proletare, numai el a reuşit în îndelungaţi ani de luptă — luptă despre care pot vorbi aici numai foarte pe scurt — să-şi formeze un admirabil simţ de practician, un minunat talent de organizator şi acea autoritate absolut indiscutabilă, datorită căreia Iakov Mihailovici a putut să conducă în întregime, el singur, cele mai importante domenii de muncă ale Comitetului Executiv Central din Rusia, muncă pe care nu o putea face decît un grup de oameni. Numai el a reuşit să-şi cucerească o asemenea poziţie, încît, în infinitatea marilor şi importantelor probleme de organizare practică, era suficient un singur cuvînt al său pentru ca fără nici un fel de consfătuiri, fără nici un fel de votări formale, în mod indiscutabil, problema să fie rezolvată o dată pentru totdeauna, toţi fiind pe deplin convinşi că ea a fost rezolvată pe baza unor astfel de cunoştinţe practice şi a unui astfel de simţ organizatoric, încît nu numai sutele şi miile de muncitori înaintaţi, ci şi masele vor considera soluţia ca definitivă.

Istoria a arătat de mult că marile revoluţii ridică în cursul luptei lor oameni mari şi dezvoltă talente care înainte ar fi părut imposibile. Nimeni n-ar fi crezut că din şcoala cercului ilegal şi a muncii ilegale, din şcoala făcută în rîndurile unui mic partid persecutat şi din închisoarea din Turuhansk putea să iasă organizatorul care şi-a cîştigat o autoritate indiscutabilă, organizatorul întregii Puteri sovietice din Rusia şi organizatorul, unic prin cunoştinţele lui, al muncii partidului care a creat aceste Soviete şi a înfăptuit în practică Puterea sovietică, care săvîrşeşte acum marşul ei greu, chinuitor, scăldat în sînge, dar victorios, către toate popoarele, prin ţările din lumea întreagă.

Un asemenea om, care şi-a format acest excepţional talent organizatoric, nu va putea fi înlocuit niciodată dacă ne referim la posibilitatea de a găsi un om, un tovarăş care să întrunească în persoana sa astfel de calităţi. Nimeni dintre cei care au cunoscut îndeaproape, care au

www.dacoromanica.ro

urmărit activitatea permanentă a lui Iakov Mihailovici nu se poate îndoi că sub acest aspect el e de neînlocuit. Activitatea pe care o depunea el singur în domeniul organizării, al alegerii oamenilor, al numirii lor în posturi de răspundere în cele mai diverse specialităţi, această activitate vom fi acum în stare s-o ducem numai dacă în fiecare din marile ramuri pe care le conducea tov. Sverdlov singur veţi promova grupuri întregi de oameni care, păşind pe urmele sale, să ştie să se apropie de ceea ce făcea un singur om.

Dar revoluţia proletară este puternică tocmai prin rădăcinile ei adînci. Noi ştim că în locul oamenilor care şi-au jertfit cu abnegaţie viaţa, care şi-au consacrat-o acestei lupte, ea ridică şiruri de alţi oameni, poate mai puţin experimentaţi, cu mai puţine cunoştinţe şi mai puţin pregătiţi la începutul drumului lor, dar care întreţin legături vaste cu masele şi sînt în stare să dea în locul marilor talente dispărute grupuri de oameni care continuă opera lor, care păşesc pe urmele lor şi desăvîrşesc cele începute de ei. În acest sens sîntem profund convinşi că revoluţia proletară din Rusia şi din întreaga lume va ridica noi şi noi grupuri de oameni, va ridica numeroase pături de proletari, de ţărani muncitori, care vor aduce cu sine cunoaşterea practică a vieţii, talentul organizatoric, dacă nu individual, cel puţin colectiv, fără de care armatele de milioane de proletari nu pot ajunge la victorie.

Amintirea tovarăşului I. M. Sverdlov va fi nu numai un simbol veşnic al devotamentului revoluţionarului faţă de cauza sa, va fi nu numai un model de îmbinare a bunului-simţ practic şi a priceperii practice, a legăturii depline cu masele, cu priceperea de a le îndruma, ci şi chezăşia faptului că mase din ce în ce mai largi de proletari, călăuzindu-se după aceste exemple, vor merge înainte, mereu înainte spre victoria deplină a revoluţiei comuniste mondiale.

„Pravda" nr. 60 din 20 martie 1919

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNMORMÎNTAREA LUI I. M. SVERDLOV 18 MARTIE 1919

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESA

Coborîm în mormînt un conducător proletar care a făcut atît de mult pentru organizarea clasei muncitoare, pentru victoria ei. Acum, cînd Puterea sovietică se extinde în întreaga lume şi ideea despre felul în care proletariatul organizat în Soviete luptă pentru realizarea ideilor lui se răspîndeşte cu iuţeala fulgerului, înmormîntăm pe un reprezentant al proletariatului care a arătat prin exemplu personal cum trebuie să luptăm pentru aceste idei.

Milioane de proletari repetă cuvintele noastre : „Veşnică să fie amintirea tovarăşului Sverdlov ; la mormîntul lui jurăm solemn să luptăm cu şi mai multă dîrzenie pentru răsturnarea capitalului, pentru eliberarea totală a celor ce muncesc... !“

Publicat la 19 martie 1919 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta“ nr. 196

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA [24]

Publicat : ciorna proiectului de program al P.C. din Rusia în ziarul „Petrogradskaia Pravda" nr. 43 din 23 februarie 1919 ; proiectul de program al P.C. (b) din Rusia, fragmentul din partea politică a programului, punctele din program cu privire la învățămîntul public, la relațiile religioase, la partea economică a programului, punctul agrar al programului în ziarul „Pravda" nr. 43, 44, 45 din 25, 26, 27 februarie 1919 ; punctul din program cu privire la relațiile naționale, completarea la proiectul definitiv al punctului din program cu privire la problema națională în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. III ; completarea la partea politică a programului, introducerea la punctul militar, primul paragraf al punctului cu privire la organizarea judecătorească în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Ciorna proiectului de program al P.C. din Rusia, proiectul de program al P.C. (b) din Rusia și primul paragraf al punctului din program cu privire la organizarea judecătorească se tipăresc după copia dactilografiată ; completarea la partea politică a programului, fragmentul din partea politică, completarea la proiectul definitiv al punctului cu privire la problema națională, introducerea la punctul militar, punctele cu privire la învățămîntul public, la relațiile naționale, la relațiile religioase, partea economică și punctul agrar al programului — după manuscrise

www.dacoromanica.ro

1

CONCEPTUL PROIECTULUI DE PROGRAM AL P.C. DIN RUSIA

Plan : programul cuprinde următoarele părţi :

1. Introducere. Revoluţia proletară a început în Rusia şi se dezvoltă rapid pretutindeni. Pentru a o înţelege trebuie să înţelegem natura capitalismului şi inevitabilitatea evoluţiei lui spre dictatura proletariatului. — 2. Capitalismul şi dictatura proletariatului. Aici trebuie să reproducem partea principală din vechiul nostru program marxist [25], întocmit de Plehanov, pentru a explica şi „rădăcinile istorice" ale concepţiei noastre despre lume. — 3. Imperialismul. Din proiectul de program din mai 1917. — 4. Cele trei curente din mişcarea muncitorească internaţională şi noua Internaţională. Schimbarea proiectului din mai 1917. — 5. Principalele sarcini ale dictaturii proletariatului în Rusia. Din proiectul din decembrie 1917—ianuarie 1918 [26]. — 6. Concretizarea acestor sarcini în domeniul politic (nou). — 7. Idem în domeniul naţional, al religiei, pedagogic (nou). — 8. Idem în domeniul economic (nou). — 9. Idem în domeniul agrar (nou). — 10. Idem în domeniul protecţiei muncii (de acest punct se ocupă Şmidt). — 11 şi 12. Completări la celelalte domenii (n-au fost încă elaborate).

În conceptul de faţă, multe lucruri nu sînt expuse într-o formă finită, mai ales sub aspectul redactării, şi în locul unei formulări cu caracter programatic a fost adoptată uneori, provizoriu, o formulare cu caracter de comentariu.

www.dacoromanica.ro

(1) Revoluţia din 25. X. (7. XI) 1917 din Rusia a înfăptuit dictatura proletariatului, care, cu sprijinul ţărănimii sărace sau al semiproletariatului, a început să făurească societatea comunistă. Creşterea mişcării revoluţionare a proletariatului în toate ţările înaintate, apariţia şi dezvoltarea pretutindeni a formei sovietice a acestei mişcări, formă care urmăreşte direct înfăptuirea dictaturii proletariatului, şi, în sfîrşit, izbucnirea şi desfăşurarea revoluţiei în Austro-Ungaria şi în Germania în special, toate acestea dovedesc în mod concret că era revoluţiei proletare, comuniste mondiale a început.

(2) Pentru o justă înţelegere a cauzelor, a însemnătăţii şi a ţelurilor acestei revoluţii, trebuie, în primul rînd, să fie explicată esenţa, natura fundamentală a capitalismului şi a societăţii burgheze, inevitabilitatea evoluării lor spre comunism, iar în al doilea rînd să fie explicată natura imperialismului şi a războaielor imperialiste, care au grăbit falimentul capitalismului şi au pus revoluţia proletară la ordinea zilei.

*
* *

(3) Natura capitalismului şi a societăţii burgheze, care domină încă în majoritatea ţărilor civilizate şi a cărei dezvoltare a dus şi duce inevitabil la revoluţia comunistă mondială a proletariatului, a fost caracterizată în vechiul nostru program marxist prin tezele care urmează :

(4) „Particularitatea principală a acestei societăţi o constituie producţia de mărfuri pe baza relaţiilor de producţie capitaliste, cînd partea cea mai importantă a mijloacelor de producţie şi de circulaţie a mărfurilor aparţine unei clase puţin numeroase, în timp ce imensa majoritate a populaţiei este formată din proletari şi semiproletari, pe care situaţia lor economică îi obligă să-şi vîndă permanent sau periodic forţa lor de muncă, adică să se angajeze ca salariaţi la capitalişti şi să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societăţii.

(5) Sfera în care domină relaţiile de producţie capitaliste se lărgeşte tot mai mult pe măsură ce continua per-

www.dacoromanica.ro

fecţionare a tehnicii, sporind importanţa economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători independenţi, transformînd pe unii dintre ei în proletari, micşorînd rolul celorlalţi în viaţa social-economică şi punîndu-i în unele cazuri într-o dependenţă mai mult sau mai puţin totală, mai mult sau mai puţin evidentă, mai mult sau mai puţin apăsătoare faţă de capital.

(6) În afară de aceasta, acelaşi progres tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe o scară din ce în ce mai largă munca femeilor şi a copiilor în procesul de producţie şi de circulaţie a mărfurilor. Dar, întrucît acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puţină muncă vie a muncitorilor, cererea de forţă de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei ei, ceea ce face să crească dependenţa muncii salariate faţă de capital şi gradul de exploatare a acesteia.

(7) Această stare de lucruri din ţările burgheze şi rivalitatea lor pe piaţa mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantităţi din ce în ce mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Supraproducţia, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puţin grave, urmate de perioade mai mult sau mai puţin îndelungate de stagnare industrială, este o consecinţă inevitabilă a dezvoltării forţelor de producţie în societatea burgheză. Crizele şi perioadele de stagnare industrială ruinează la rîndul lor şi mai mult pe micii producători, accentuează dependenţa muncii salariate faţă de capital, accelerează înrăutăţirea relativă, iar uneori şi absolută, a situaţiei clasei muncitoare.

(8) Aşadar, perfecţionarea tehnicii, care duce la ridicarea productivităţii muncii şi la sporirea avuţiei sociale, determină în societatea burgheză creşterea inegalităţii sociale, mărirea distanţei dintre cei avuţi şi cei neavuţi, precum şi continua înrăutăţire a situaţiei materiale, creşterea şomajului, condamnarea unor pături din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privaţiuni.

(9) Pe măsură însă ce se accentuează şi se dezvoltă toate aceste contradicţii, inerente societăţii burgheze,

www.dacoromanica.ro

creşte şi nemulţumirea masei muncitoare şi exploatate faţă de ordinea existentă, creşte numărul şi coeziunea proletarilor şi se ascute lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În acelaşi timp, perfecţionarea tehnicii, concentrînd mijloacele de producţie şi de circulaţie şi socializînd procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm din ce în ce mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relaţiilor de producţie capitaliste prin relaţii comuniste, adică posibilitatea materială a revoluţiei sociale, care constituie scopul final al întregii activităţi a partidului comunist internaţional, exponent conştient al mişcării de clasă a proletariatului.

(10) Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producţie şi de circulaţie prin proprietatea socială şi introducînd organizarea planificată a procesului de producţie socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societăţii şi a dezvoltării lor multilaterale, revoluţia socială a proletariatului va desfiinţa împărţirea societăţii în clase şi va elibera astfel întreaga omenire asuprită, punînd capăt oricăror forme de exploatare a unei părţi a societăţii de către cealaltă.

(11) O condiţie necesară a acestei revoluţii sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a puterii politice care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatatorilor. Asumîndu-şi sarcina de a face proletariatul capabil să îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internaţional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze, conduce lupta de clasă a proletariatului în toate manifestările ei, îi dezvăluie antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor şi interesele celor exploataţi şi-i arată care este însemnătatea istorică şi care sînt condiţiile necesare ale viitoarei revoluţii sociale. Totodată, el arată tuturor celorlalte mase muncitoare şi exploatate că în societatea capitalistă situaţia lor este fără ieşire şi că revoluţia socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în

www.dacoromanica.ro

rîndurile sale toate păturile populaţiei muncitoare şi exploatate, în măsura în care ele îşi însuşesc punctul de vedere al proletariatului".

*
* *

(12) Capitalismul mondial a ajuns în prezent — aproximativ de la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitalului financiar, este economia capitalistă ajunsă la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliştilor — sindicate, carteluri, trusturi — au căpătat o importanţă hotărîtoare, capitalul bancar, de o colosală concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în ţări străine s-a dezvoltat în vaste proporţii, întreaga lume este deja împărţită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate ţări şi a început împărţirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaţionale.

(13) În aceste condiţii, războaiele imperialiste — adică războaiele duse pentru dominaţia asupra lumii, pentru pieţe necesare capitalului bancar, pentru sugrumarea popoarelor mici şi slabe — sînt inevitabile. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

(14) Gradul înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general ; înlocuirea liberei concurenţe prin capitalismul monopolist ; pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile capitaliştilor, a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi de repartiţie a produselor ; creşterea scumpetei şi a asupririi clasei muncitoare de către sindicate, legată de creşterea monopolurilor capitaliste îngreunarea enormă a luptei ei economice şi politice ; ororile, urgiile, dezastrul, sălbăticirea pe care le aduce războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă astăzi în dezvoltarea capitalismului să deschidă era revoluţiei proletare, socialiste. Această eră a început.

(15) Numai revoluţia proletară, socialistă, poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricare ar fi dificultăţile revo-

www.dacoromanica.ro

luţiei şi eventualele ei insuccese temporare sau valurile de contrarevoluţie victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

*
* *

(16) Victoria revoluţiei proletare necesită o încredere totală, o cît mai strînsă alianţă frăţească şi o cît mai mare unitate de acţiune revoluţionară a clasei muncitoare din toate ţările înaintate. Aceste condiţii nu pot fi realizate fără o ruptură hotărîtă, principială cu denaturarea burgheză a socialismului şi fără desfăşurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări, care a triumfat printre căpeteniile marii majorităţi a partidelor „social-democrate" şi „socialiste" oficiale.

(17) O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului şi social-şovinismului — socialism în vorbe şi şovinism în fapte —, de apărarea intereselor de jaf ale „propriei" burghezii naţionale sub masca lozincii „apărării patriei" în general, şi în cursul războiului imperialist din 1914—1918 în special. Acest curent a luat naştere datorită faptului că aproape toate ţările înaintate, jefuind popoarele coloniale şi slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea să corupă cu firimituri din acest supraprofit păturile de sus ale proletariatului, să le asigure în timp de pace o existenţă micburgheză comodă şi să ia în solda ei pe conducătorii acestei pături. Slugi ale burgheziei, oportuniştii şi social-şoviniştii sînt duşmanii de clasă direcţi ai proletariatului.

(18) O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist", curent tot atît de larg şi de internaţional, care oscilează între social-şovinişti şi comunişti, preconizînd unitatea cu cei dintîi şi încercînd să reînvie Internaţionala a II-a, falită şi putredă. Cu adevărat proletară şi revoluţionară este numai noua Internaţională, Internaţionala a III-a, Comunistă, care a fost de fapt întemeiată prin formarea într-o serie de ţări, şi mai ales

www.dacoromanica.ro

în Germania, din vechile partide socialiste a unor partide comuniste, care cîştigă tot mai multe simpatii în masele proletariatului din toate ţările.

*
* *

SARCINILE FUNDAMENTALE ALE DICTATURII PROLETARIATULUI ÎN RUSIA

În prezent sarcinile fundamentale ale dictaturii proletariatului în Rusia constau în a duce pînă la capăt, în a desăvîrşi exproprierea, deja începută, a moşierilor şi a burgheziei, trecerea tuturor fabricilor, uzinelor, căilor ferate, băncilor, flotei şi a celorlalte mijloace de producţie şi de circulaţie în proprietatea Republicii sovietice ;

în a folosi alianţa dintre muncitorii de la oraşe şi ţăranii săraci, care a şi avut drept rezultat desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi legea cu privire la forma de trecere de la mica gospodărie ţărănească la socialism — formă de trecere pe care ideologii de astăzi ai ţărănimii care s-a situat de partea proletarilor au denumit-o socializarea pămîntului — pentru a trece treptat, dar sigur la cultivarea pămîntului în comun şi la marea agricultură socialistă ;

în a întări şi a dezvolta republica federativă a Sovietelor, formă de democraţie incomparabil mai înaltă şi mai progresistă decît parlamentarismul burghez şi singurul tip de stat care, pe baza experienţei Comunei din Paris din 1871, precum şi a experienţei revoluţiilor din 1905 şi din 1917—1918 din Rusia, corespunde perioadei de trecere de la capitalism la socialism, perioada dictaturii proletariatului ;

în a folosi sub toate aspectele şi prin toate mijloacele făclia revoluţiei socialiste mondiale, aprinsă în Rusia, pentru ca, paralizînd tentativele statelor burgheze imperialiste de a se amesteca în treburile interne ale Rusiei sau de a se uni într-o luptă făţişă şi într-un război făţiş împotriva Republicii sovietice socialiste, să extindă revoluţia în ţările înaintate şi în toate ţările în general ;

www.dacoromanica.ro

în a desființa total, printr-o serie de măsuri treptate, dar categorice, comerțul particular, organizînd un schimb de produse regulat și sistematic între comunele de producție și cele de consum în cadrul unui tot economic, cum trebuie să devină Republica sovietică.

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le definește astfel în momentul de față :

în domeniul politic

Dacă pînă la cucerirea puterii politice de către proletariat folosirea democrației burgheze și în special a parlamentarismului era (absolut) necesară în vederea educării politice și a organizării maselor muncitorești, acum, după cucerirea puterii politice de către proletariat, în condițiile existenței unui tip superior de democratism, realizat în Republica sovietică, orice pas înapoi, spre parlamentarismul burghez și spre democrația burgheză, ar însemna, indiscutabil, un act reacționar, ar însemna a servi interesele exploatatorilor, moșierilor și capitaliștilor. Lozinca democrației așa-zise a întregului popor, a întregii națiuni, generale, în afara claselor, dar în fapt burgheză, nu servește decît intereselor exploatatorilor, și, atîta timp cît se menține proprietatea privată asupra pămîntului și asupra celorlalte mijloace de producție, cea mai democratică republică rămîne inevitabil o dictatură a burgheziei, o mașină pentru reprimarea imensei majorități a oamenilor muncii de o mînă de capitaliști.

Sarcina istorică ce revine Republicii sovietice — tip nou de stat, de trecere la desființarea totală a statului — este :

1) crearea și dezvoltarea unei organizări multilaterale de masă a claselor asuprite de capitalism, proletariatul și semiproletariatul. Republica burghezo-democratică, în cel mai bun caz, admitea organizarea maselor exploatate, în sensul că o declara liberă, dar în realitate punea întotdeauna nenumărate piedici de ordin practic în calea organizării lor, piedici care erau indisolubil legate de proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Puterea sovietică nu numai că înlesnește, pentru prima oară în is-

www.dacoromanica.ro

torie, sub toate aspectele organizarea maselor asuprite de capitalism, dar face din această organizare baza permanentă şi indispensabilă a întregului aparat de stat, local şi central, de jos pînă sus. Numai astfel se realizează efectiv pentru majoritatea populaţiei democratismul, adică participarea efectivă a imensei majorităţi a poporului, a oamenilor muncii, la conducerea statului, în locul conducerii efective a statului cu precădere de către reprezentanţii claselor burgheze, cum se întîmplă în republicile burgheze cele mai democratice.

2) Organizarea sovietică a statului asigură o oarecare prioritate de fapt tocmai acelei părţi a maselor muncitoare care este mai concentrată, mai unită, mai luminată şi mai călită în luptă de întreaga dezvoltare capitalistă anterioară socialismului — proletariatului industrial orăşenesc. Această prioritate trebuie să fie folosită sistematic, pentru ca — în opoziţie cu interesele înguste de breaslă şi îngust profesionale pe care capitalismul le cultiva printre muncitori, scindîndu-i în grupuri care se concurau între ele — masele cele mai înapoiate şi mai fărîmiţate ale proletarilor şi semiproletarilor de la sate să se unească mai strîns cu muncitorii înaintaţi, să se smulgă de sub influenţa chiaburimii satelor şi a burgheziei săteşti, să fie organizate şi educate pentru construirea comunismului.

3) Democraţia burgheză, care proclama solemn egalitatea tuturor cetăţenilor, în realitate disimula cu ipocrizie dominaţia exploatatorilor capitalişti, amăgind masele cu ideea că ar fi posibilă în realitate egalitatea între exploatatori şi exploataţi. Organizarea de stat sovietică lichidează această înşelătorie şi această ipocrizie, realizînd un adevărat democratism, adică o adevărată egalitate a tuturor oamenilor muncii, şi excluzînd pe exploatatori din rîndul membrilor cu drepturi depline ai societăţii. Experienţa întregii istorii universale, a tuturor insurecţiilor claselor asuprite împotriva asupritorilor ne arată inevitabilitatea unei împotriviri înverşunate şi îndelungate a exploatatorilor, care luptă pentru menţinerea privilegiilor lor. Organizarea de stat sovietică este în măsură să asigure reprimarea acestei împotriviri, fără de care nici nu poate fi vorba de o revoluţie comunistă victorioasă.

www.dacoromanica.ro

4) O influenţă mai directă a maselor muncitoare asupra organizării şi conducerii statului, adică o formă mai înaltă de democratism, este asigurată în statul de tip sovietic şi prin aceea că, în primul rînd, procedura alegerilor şi posibilitatea de a fi efectuate mai frecvent, precum şi condiţiile revocării deputaţilor şi înlocuirii lor prin noi alegeri, sînt mult mai simple şi mai accesibile muncitorilor de la oraşe şi de la sate decît în cele mai avansate forme de democraţie burgheză.

5) În al doilea rînd, prin faptul că, în condiţiile Puterii sovietice, unităţile electorale primare şi nucleele de bază ale construcţiei de stat nu sînt circumscripţiile teritoriale, ci unităţile economice, de producţie (uzinele, fabricile). Această legătură mai strînsă dintre aparatul de stat şi masele de proletari înaintaţi unite de capitalism, pe lîngă că dă naştere unui democratism mai înalt, creează şi posibilitatea unor adînci prefaceri socialiste.

6) Organizarea sovietică a permis să se creeze o forţă armată a muncitorilor şi ţăranilor, forţă armată mult mai strîns legată decît în trecut de masele muncitoare şi exploatate. Fără ea nu s-ar fi putut realiza una din condiţiile principale ale victoriei socialismului, şi anume înarmarea muncitorilor şi dezarmarea burgheziei.

7) Organizarea sovietică a dat o extindere fără precedent unei laturi a democratismului burghez care istoriceşte reprezintă un mare progres în comparaţie cu rînduielile feudale, şi anume participarea populaţiei la alegerea funcţionarilor. Niciodată, în nici unul din cele mai democratice state burgheze, masele muncitoare nu au exercitat nici pe departe într-o măsură atît de mare, atît de frecvent, pretutindeni, atît de uşor şi de simplu ca în condiţiile Puterii sovietice dreptul de vot, pe care burghezia îl acorda formal maselor muncitoare, limitînd însă în fapt exercitarea lui. Totodată însă, organizarea sovietică a desfiinţat laturile negative ale democratismului burghez, pe care Comuna din Paris pornise să le lichideze : îngustimea, caracterul limitat, lucruri evidenţiate de mult de marxism, şi anume parlamentarismul, care separă puterea legislativă de puterea executivă. Reunind puterea legislativă şi puterea executivă, Sovietele apropie aparatul de

www.dacoromanica.ro

stat de masele muncitoare şi desfiinţează bariera pe care o reprezenta parlamentul burghez, care înşela masele prin firme ipocrite, care camufla manoperele financiare şi de bursă ale afaceriştilor parlamentari şi asigura inviolabilitatea aparatului de stat burghez.

8) Numai datorită organizării sovietice a statului a reuşit revoluţia proletariatului să sfărîme dintr-o dată şi să distrugă din temelii vechiul aparat de stat burghez ; trecerea la construcţia socialistă nu ar fi posibilă altfel. În prezent, în Rusia a fost distrusă complet fortăreaţa birocratismului, care lega pretutindeni şi totdeauna puterea de stat de interesele moşierilor şi ale capitaliştilor, atît sub monarhie cît şi în cea mai democratică republică burgheză. Dar lupta împotriva birocratismului e departe de a fi luat sfîrşit la noi. Birocraţia încearcă să-şi recîştige unele din poziţiile pierdute, exploatînd, pe de o parte, faptul că nivelul cultural al maselor populaţiei nu este suficient de ridicat, iar pe de altă parte faptul că pătura cea mai ridicată a muncitorilor de la oraşe depune eforturi aproape supraomeneşti pe tărîm militar. De aceea, continuarea luptei împotriva birocratismului este absolut, este imperios necesară pentru succesul construcţiei socialiste.

9) Activitatea ce trebuie dusă în această direcţie, indisolubil legată de îndeplinirea principalei sarcini istorice a Puterii sovietice, sarcina trecerii la desfiinţarea totală a statului, trebuie să constea, în primul rînd, în faptul că toţi membrii Sovietelor vor efectua în mod obligatoriu o anumită muncă în conducerea statului, în al doilea rînd că ei vor trece succesiv prin toate aceste munci, astfel încît să cuprindă întreaga sferă de activitate legată de conducerea statului, toate domeniile ei, şi, în al treilea rînd, ca printr-o serie de măsuri treptate şi luate cu precauţie, dar aplicate cu consecvenţă, absolut toată populaţia muncitoare să fie atrasă să participe ea însăşi la conducerea statului.

10) În linii generale, deosebirea dintre democraţia burgheză şi parlamentarism, pe de o parte, şi democraţia sovietică sau proletară, pe de altă parte, constă în faptul că prima pune accentul pe proclamarea solemnă şi gran-

www.dacoromanica.ro

dilocventă a tot felul de libertăţi şi drepturi, pe cînd în realitate nu permite tocmai majorităţii populaţiei, muncitorilor şi ţăranilor, să le folosească într-o măsură suficientă. Dimpotrivă, democraţia proletară, sau sovietică, pune accentul nu pe proclamarea de drepturi şi libertăţi pentru întregul popor, ci pe faptul de a asigura efectiv tocmai maselor muncitoare, în trecut asuprite şi exploatate de capital, participarea efectivă la conducerea statului, folosirea efectivă a celor mai bune clădiri şi localuri pentru adunări şi congrese, a celor mai bune tipografii şi a marilor depozite (stocuri) de hîrtie pentru luminarea celor oprimaţi şi abrutizaţi de capitalism ; ea pune accentul pe faptul de a asigura acestor mase posibilitatea reală (efectivă) de a se elibera treptat de prejudecăţile religioase etc. etc. Tocmai în aceasta, în a da efectiv celor ce muncesc şi sînt exploataţi posibilitatea de a se bucura cu adevărat de binefacerile culturii, civilizaţiei şi democraţiei, constă principala activitate a Puterii sovietice, pe care ea trebuie să o continue consecvent şi pe viitor.

În problema naţională, politica P.C. din Rusia, spre deosebire de proclamarea burghezo-democratică a egalităţii naţiunilor, irealizabilă în condiţiile imperialismului, constă în înfăptuirea fermă a apropierii şi unirii proletarilor şi a maselor muncitoare aparţinînd tuturor naţiunilor, în lupta lor revoluţionară pentru răsturnarea burgheziei. Neîncrederea în velicoruşi, moştenire a epocii imperialismului velicorus ţarist şi burghez, se risipeşte repede printre masele muncitoare ale naţiunilor care făceau parte din Imperiul rus, se risipeşte pentru că ele încep să-şi dea seama ce este Rusia Sovietică, dar această neîncredere nu a dispărut cu desăvîrşire la toate naţiunile şi la toate păturile masei muncitoare. De aceea trebuie să fim cît se poate de precauţi faţă de sentimentul naţional, să realizăm efectiv şi cu stricteţe egalitatea naţiunilor, libertatea lor de despărţire pentru a lichida baza acestei neîncrederi şi pentru a obţine o alianţă strînsă, liber consimţită, a tuturor Republicilor sovietice naţionale. Ajutorul acordat naţiunilor rămase în urmă şi slabe trebuie intensificat sprijinind organizarea lor independentă şi educarea muncitorilor şi ţăranilor fiecărei na-

www.dacoromanica.ro

țiuni în lupta împotriva jugului feudal și a celui burghez, precum și dezvoltarea limbii și literaturii națiunilor care pînă acum erau asuprite sau nu se bucurau de egalitate în drepturi.

În ceea ce privește politica în domeniul religios, sarcina (P.C. din Rusia) a dictaturii proletariatului este de a nu se limita la separarea, decretată deja, a bisericii de stat și a școlii de biserică, măsuri pe care le promitea democrația burgheză, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt din cauza legăturilor multiforme care există de fapt între capital și propaganda religioasă. Dictatura proletariatului trebuie să rupă orice legătură dintre clasele exploatatoare, moșierii și capitaliștii, și organizarea propagandei religioase, menită să țină masele în întuneric. Dictatura proletariatului trebuie să realizeze consecvent eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecățile religioase, căutînd să obțină acest lucru prin propagandă și prin ridicarea conștiinței maselor și evitînd, totodată, cu grijă orice lezare a sentimentelor celor credincioși, care nu ar duce decît la creșterea fanatismului religios.

În domeniul învățămîntului public, P.C. din Rusia își pune ca sarcină să desăvîrșească opera de transformare a școlii dintr-un instrument de dominație de clasă a burgheziei într-un instrument de lichidare a acestei dominații, precum și de desființare totală a împărțirii societății în clase, operă începută prin Revoluția din Octombrie 1917.

În perioada dictaturii proletariatului, perioadă de pregătire a condițiilor care fac posibilă înfăptuirea deplină a comunismului, școala trebuie să fie nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci și un promotor al influenței ideologice, organizatorice și educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generații capabile să înfăptuiască pe deplin comunismul.

Sarcinile imediate pe această cale sînt :

1) Introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ra-

www.dacoromanica.ro

murile principale de producţie) gratuit şi obligatoriu pentru toţi copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 16 ani.

2) Realizarea unei strînse legături a învăţămîntului cu munca social-productivă.

3) Aprovizionarea tuturor şcolarilor cu alimente, uniforme şcolare, cărţi şi rechizite şcolare pe cheltuiala statului.

4) Intensificarea agitaţiei şi propagandei în rîndurile cadrelor didactice.

5) Pregătirea de noi cadre didactice, pătrunse de ideile comunismului.

6) Atragerea populaţiei muncitoare la o participare activă la rezolvarea problemelor de învăţămînt (dezvoltarea comitetelor de părinţi, mobilizarea ştiutorilor de carte etc).

7) Puterea sovietică va sprijini sub toate aspectele studiul individual şi ridicarea nivelului cultural al muncitorilor şi ţăranilor muncitori (prin crearea de biblioteci, de şcoli pentru adulţi, universităţi populare, cicluri de conferinţe, cinematografe, studiouri teatrale etc.).

8) Propagarea pe scară cît mai largă a ideilor comuniste.

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le defineşte în momentul de faţă astfel :

în domeniul economic

sarcina Puterii sovietice în momentul de faţă constă în următoarele :

(1) să continue consecvent şi să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei — expropriere începută şi realizată în linii mari —, trecerea mijloacelor de producţie şi de circulaţie în proprietate a Republicii sovietice, adică în proprietate comună a tuturor oamenilor muncii.

(2) Să acorde o deosebită atenţie dezvoltării şi întăririi disciplinei tovărăşeşti a oamenilor muncii şi stimulării sub toate aspectele a iniţiativei şi a simţului lor de răspundere. Acesta este mijlocul cel mai important, dacă nu singurul mijloc, pentru a învinge definitiv capitalismul şi deprinderile cărora le dă naştere dominaţia proprietăţii private

www.dacoromanica.ro

asupra mijloacelor de producţie. Atingerea acestui scop presupune o muncă îndelungată şi perseverentă de reeducare a maselor, şi acum, cînd masele au văzut în fapt înlăturarea moşierului, a capitalistului şi a negustorului, această reeducare nu numai că a devenit posibilă, dar se şi realizează efectiv pe mii de căi, prin propria experienţă practică a muncitorilor şi ţăranilor. O deosebită însemnătate are în această privinţă munca pentru unirea oamenilor muncii în sindicate, care niciodată şi nicăieri în lume nu s-a desfăşurat atît de rapid ca în condiţiile Puterii sovietice, dar care trebuie să ajungă pînă la cuprinderea tuturor oamenilor muncii, fără excepţie, în sindicate pe ramuri de producţie, bine organizate, centralizate, disciplinate. Fără a ne limita în nici un caz la vechiul şablon al mişcării sindicale, trebuie să transformăm în mod sistematic sindicatele, verificînd fiecare pas cu ajutorul experienţei practice, pe de o parte, în organe de conducere a întregii economii naţionale ; trebuie să se ajungă la apropierea şi la stabilirea unei strînse legături între sindicate şi Consiliul economic superior, Comisariatul muncii, precum şi toate celelalte domenii ale conducerii de stat ; pe de altă parte, sindicatele trebuie să se transforme în şi mai mare măsură în organe de educare a întregii mase muncitoare, fără excepţie, în spiritul muncii şi al socialismului, astfel ca şi păturile mai înapoiate ale muncitorilor să treacă, sub controlul avangărzii muncitoreşti, la experienţa practică a participării la conducere.

(3) Creşterea productivităţii muncii constituie una dintre sarcinile fundamentale, fără de care nu este posibilă trecerea completă la comunism. Pe lîngă o muncă îndelungată de educare a maselor şi ridicare a nivelului lor cultural, atingerea acestui scop reclamă utilizarea imediată, multilaterală şi pe scară largă a specialiştilor din domeniul ştiinţei şi tehnicii, care ne-au fost lăsaţi moştenire de capitalism şi care, de obicei, sînt inevitabil îmbibaţi cu concepţii şi deprinderi burgheze. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeaşi linie pe care a mers pînă acum : pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei pături

www.dacoromanica.ro

burgheze şi să reprime fără cruţare orice tentativă contrarevoluţionară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeaşi intransigenţă ideea prezumţioasă, pseudoradicală, izvorîtă în realitate din ignoranţă, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul şi orînduirea burgheză fără a învăţa de la specialiştii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată şcoală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci şi la comunismul deplin, noi nu ne putem pune în nici un caz drept sarcină înfăptuirea imediată a acestei egalităţi astăzi, cînd abia se fac primii paşi pe calea trecerii de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menţinem pentru un anumit timp o retribuire mai bună pentru specialişti, astfel încît ei să lucreze mai bine, şi nu mai rău ca înainte, şi din aceleaşi motive nu putem renunţa nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică ; în sistemul comunismului deplin, premiile nu vor fi admise, dar în perioada de trecere de la capitalism la comunism, ţinînd seama atît de considerentele de ordin teoretic cît şi de experienţa de un an a Puterii sovietice, nu ne putem dispensa de ele.

Trebuie să depunem în acelaşi timp toate eforturile pentru a crea în jurul specialiştilor burghezi o atmosferă de muncă tovărăşească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduşi de comuniştii conştienţi, şi să încercăm cu răbdare, fără a ne lăsa impresionaţi de inevitabilele insuccese, să trezim în oamenii cu pregătire ştiinţifică conştiinţa faptului că folosirea ştiinţei în scopul îmbogăţirii personale şi al exploatării omului de către om este o mîrşăvie, că există un scop mai nobil, acela de a folosi ştiinţa spre a o împărtăşi întregii mase de oameni ai muncii.

(4) Înfăptuirea comunismului, care cere indiscutabil o cît mai mare şi mai strictă centralizare a muncii pe planul întregului stat, presupune implicit lichidarea izolării şi risipirii muncitorilor sub aspectul profesional şi teritorial, factori care au constituit una din sursele forţei capitalului şi ale slabiciunii muncii. Lupta împotriva spiritului îngust şi mărginit de breaslă, împotriva egoismului de breaslă, care este strîns legată de lupta pentru lichidarea opoziţiei

www.dacoromanica.ro

dintre oraş şi sat, prezintă mari dificultăţi şi nu poate fi pornită pe un plan larg fără ca în prealabil productivitatea muncii poporului să se fi ridicat substanţial. Cu toate acestea însă trebuie să trecem imediat la această muncă, la început fie şi într-un cadru restrîns, local, şi cu titlu de experienţă, pentru a se compara rezultatele diferitelor măsuri care vor fi aplicate în cadrul diverselor profesiuni şi în diferite regiuni. Mobilizarea întregii populaţii capabile de muncă, fără excepţie, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor lucrări publice trebuie să se realizeze pe o scară incomparabil mai largă şi incomparabil mai sistematic decît pînă acum.

(5) În domeniul repartiţiei, sarcina Puterii sovietice în momentul de faţă este să continue neabătut înlocuirea comerţului printr-o repartiţie planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul este organizarea întregii populaţii în comune de producţie şi de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai planificat, cît mai economicos şi cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartiţie. Cooperativele sînt un mijloc tranzitoriu spre atingerea acestui scop. Folosirea lor este o problemă similară cu problema folosirii specialiştilor burghezi, în măsura în care în fruntea aparatului cooperatist, moştenit de noi de la capitalism, se află oameni cu deprinderi burgheze în felul de a gîndi şi de a lucra. P.C. din Rusia trebuie să-şi continue în mod sistematic politica : să oblige pe toţi membrii de partid să activeze în cooperative, să îndrumeze în spirit comunist cooperativele, recurgînd şi la ajutorul sindicatelor, să dezvolte iniţiativa şi disciplina populaţiei muncitoare grupate în ele, să facă astfel ca întreaga populaţie să fie cuprinsă în cooperative şi ca ele să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung şi în lat ! În sfîrşit — şi acesta e principalul — să asigure în permanenţă influenţa preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii şi pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri în vederea înlesnirii şi realizării trecerii de la cooperativele mic-burgheze de tip vechi, capitalist, la

www.dacoromanica.ro

comune de producţie şi de consum conduse de proletari şi semiproletari.

(6) Desfiinţarea imediată a banilor nu este posibilă în prima perioadă a trecerii de la capitalism la comunism. Datorită acestui fapt, elementele burgheze ale populaţiei continuă să folosească în scopuri de speculă, de îmbogăţire şi de frustrare a oamenilor muncii banii rămaşi proprietate particulară, aceste titluri care dau exploatatorilor dreptul de a-şi însuşi avuţia socială. Naţionalizarea băncilor este insuficientă pentru combaterea acestei rămăşiţe a jafului burghez. P.C. din Rusia va căuta să înfăptuiască cît se poate mai rapid cele mai radicale măsuri, care să pregătească desfiinţarea banilor ; în primul rînd, înlocuirea lor prin carnete de economii, prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt, pe baza cărora să se poată obţine produse ale societăţii etc., prin instituirea păstrării obligatorii a banilor la bănci etc. Experienţa practică a pregătirii şi aplicării acestor măsuri şi a altora similare ne va arăta care dintre ele sînt cele mai indicate.

(7) În domeniul finanţelor, P.C. din Rusia va aplica impozitul progresiv pe venit şi pe avere în toate cazurile, atunci cînd acest lucru va fi posibil. Dar asemenea cazuri nu pot fi numeroase după desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi asupra majorităţii fabricilor, uzinelor şi a altor întreprinderi. În epoca dictaturii proletariatului şi a proprietăţii de stat asupra celor mai importante mijloace de producţie, finanţele statului trebuie să se bazeze pe folosirea directă pentru nevoile statului a unei părţi din veniturile pe care le aduc diversele monopoluri de stat. Nu se poate ajunge la echilibrarea balanţei de venituri şi cheltuieli decît cu condiţia unei juste organizări a schimbului de mărfuri, care depinde, la rîndul ei, de organizarea comunelor de producţie şi de consum, la care se adaugă refacerea transporturilor, unul din principalele scopuri imediate ale Puterii sovietice.

În domeniul agrar

după desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului, după exproprierea [aproape] totală a moşierilor şi după promulgarea legii cu privire la socializarea pămîn-

www.dacoromanica.ro

tului, care recunoaşte prioritatea marii gospodării agricole colective, principala sarcină a Puterii sovietice este să găsească şi să experimenteze în practică cele mai potrivite şi mai practice măsuri de trecere care trebuie adoptate în această direcţie.

Dată fiind această stare de lucruri, linia fundamentală şi principiul călăuzitor al politicii agrare a P.C. din Rusia rămîne şi de aici înainte tendinţa de a se sprijini pe elementele proletare şi semiproletare ale satului. Ele trebuie să fie, în primul rînd, organizate într-o forţă independentă, să fie apropiate de proletariatul orăşenesc şi smulse de sub influenţa burgheziei săteşti şi a intereselor de mic proprietar. Organizarea comitetelor sărăcimii a constituit una din măsurile luate în această direcţie ; organizarea de celule de partid la sate, noile alegeri pentru Sovietele de deputaţi, din care chiaburii să fie excluşi, crearea unor sindicate de tip special ale proletarilor şi semiproletarilor de la sate — aceste măsuri şi altele asemănătoare trebuie să fie aplicate cu stricteţe.

Politica P.C. din Rusia faţă de chiaburime, faţă de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărîte împotriva tendinţelor ei de exploatare, a reprimării împotrivirii ei faţă de politica sovietică, socialistă.

Politica P.C. din Rusia faţă de ţărănimea mijlocaşă este aceea a unei atitudini precaute faţă de ea ; trebuie trasă o linie de demarcaţie între ea şi chiaburi, şi în nici un caz nu trebuie ca măsurile de reprimare să fie extinse asupra ei ; în condiţiile trecerii la socialism, ţărănimea mijlocaşă, în virtutea situaţiei ei de clasă, poate fi un aliat al puterii proletare sau măcar un element neutru. De aceea, în pofida oscilărilor ţărănimii mijlocaşe şi a unor anumite insuccese inevitabile, trebuie să tindem hotărît spre o înţelegere cu ea, avînd o atitudine atentă faţă de toate dezideratele ei şi făcîndu-i concesii în ceea ce priveşte alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste. Un loc central îl ocupă în cazul de faţă lupta împotriva abuzurilor acelor reprezentanţi ai Puterii sovietice care, uzînd în mod fraudulos de titlul de comunist, duc în realitate nu o politică comunistă, ci o politică birocratică, de comandă ; ei trebuie să fie izgoniţi fără

www.dacoromanica.ro

milă, instituindu-se un control mai strict atît cu concursul sindicatelor cît şi prin alte metode.

În ceea ce priveşte formele de trecere la agricultura comunistă, P.C. din Rusia va verifica în practică cele trei forme principale create de viaţă — gospodăriile de stat, comunele agricole şi asociaţiile (precum şi întovărăşirile) pentru lucrarea în comun a pămîntului, preocupîndu-se de crearea lor pe scară mai largă şi în mod mai regulat, şi în special de mijloacele de extindere a participării pe baza liberului consimţămînt a ţăranilor la aceste forme noi de agricultură colectivă, precum şi de organizarea ţărănimii muncitoare, în vederea exercitării unui control de jos şi a realizării unei discipline tovărăşeşti.

În ceea ce priveşte politica în domeniul aprovizionării, P.C. din Rusia susţine necesitatea dezvoltării şi consolidării monopolului de stat, fără a renunţa la folosirea cooperativelor şi a comercianţilor particulari sau a funcţionarilor comerciali şi la aplicarea sistemului premial, cu condiţia unui control exercitat de Puterea sovietică şi în scopul unei cît mai bune organizări. Concesiile parţiale pe care trebuie să le facem în anumite cazuri sînt determinate exclusiv de momentele de necesitate stringentă şi nu implică niciodată renunţarea la tendinţa categorică de a realiza monopolul de stat. Într-o ţară cu mică producţie ţărănească, realizarea lui e un lucru dificil, care reclamă o muncă îndelungată şi experimentarea în practică a unei serii de măsuri tranzitorii, care să ducă pe diferite căi la acelaşi scop, adică la organizarea de comune de producţie şi de consum pretutindeni şi la buna lor funcţionare, urmînd ca ele să predea statului toate surplusurile de produse alimentare.

www.dacoromanica.ro

2

PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (BOLŞEVIC) DIN RUSIA

(1) Revoluţia din 25. X. (7. XI) din Rusia a înfăptuit dictatura proletariatului, care, cu sprijinul ţărănimii sărace sau al semiproletariatului, a început să pună temeliile societăţii comuniste. Dezvoltarea mişcării revoluţionare a proletariatului în toate ţările înaintate, apariţia şi dezvoltarea pretutindeni a formei sovietice a acestei mişcări, formă care urmăreşte direct înfăptuirea dictaturii proletariatului, în sfîrşit, izbucnirea şi mersul revoluţiei în Austro-Ungaria şi în Germania în special, — toate acestea dovedesc în mod concret că era revoluţiei proletare, comuniste mondiale a început.

(2) Pentru o justă înţelegere a cauzelor, a însemnătăţii şi a ţelurilor acestei revoluţii trebuie explicată esenţa capitalismului şi evoluţia lui inevitabilă spre comunism prin imperialism şi războaiele imperialiste, care grăbesc falimentul capitalismului.

*
* *

(3) Natura capitalismului şi a societăţii burgheze, care domină încă în majoritatea ţărilor civilizate şi a cărei dezvoltare duce inevitabil la revoluţia comunistă mondială a proletariatului, este just caracterizată în vechiul nostru program (abstracţie făcînd de faptul că partidul este în mod inexact denumit partid social-democrat) prin tezele care urmează :

www.dacoromanica.ro

(4) „Particularitatea principală a acestei societăţi o constituie producţia de mărfuri pe baza relaţiilor de producţie capitaliste, cînd partea cea mai importantă a mijloacelor de producţie şi de circulaţie a mărfurilor aparţine unei clase puţin numeroase, în timp ce imensa majoritate a populaţiei este formată din proletari şi semiproletari, pe care situaţia lor economică îi obligă să-şi vîndă, permanent sau periodic forţa de muncă, să se angajeze ca salariaţi la capitalişti şi să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societăţii.

(5) Sfera în care domină relaţiile de producţie capitaliste se lărgeşte pe măsură ce continua perfecţionare a tehnicii, sporind importanţa economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători independenţi, transformînd pe unii dintre ei în proletari, micşorînd rolul celorlalţi în viaţa social-economică şi punîndu-i în unele cazuri într-o dependenţă mai mult sau mai puţin totală, mai mult sau mai puţin evidentă, mai mult sau mai puţin apăsătoare faţă de capital.

(6) În afară de aceasta, progresul tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe scară din ce în ce mai largă munca femeilor şi a copiilor în procesul de producţie şi de circulaţie a mărfurilor. Dar, întrucît acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puţină muncă vie a muncitorilor, cererea de forţă de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei, ceea ce face să crească dependenţa muncii salariate faţă de capital şi gradul de exploatare a acesteia.

(7) Această situaţie din ţările burgheze, precum şi rivalitatea lor pe piaţa mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantităţi tot mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Supraproducţia, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puţin grave urmate de perioade mai mult sau mai puţin îndelungate de stagnare industrială, este o consecinţă inevitabilă a dezvoltării forţelor de producţie în societatea burgheză. Crizele şi perioadele de stagnare industrială ruinează, la rîndul lor, şi mai mult pe micii producători, accentuează dependenţa muncii sala-

www.dacoromanica.ro

riate față de capital, accelerează înrăutățirea relativă, iar uneori și absolută a situației clasei muncitoare.

(8) Așadar, perfecționarea tehnicii, care duce la ridicarea productivității muncii și la sporirea avuției sociale, determină în societatea burgheză creșterea inegalității sociale, mărirea distanței dintre avuți și neavuți, precum și continua înrăutățire a situației materiale, creșterea șomajului și condamnarea unor pături din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privațiuni.

(9) Pe măsură însă ce se dezvoltă și se accentuează toate aceste contradicții, inerente societății burgheze, sporește și nemulțumirea masei muncitoare și exploatate față de ordinea existentă, crește numărul și coeziunea proletarilor și se ascute lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, concentrînd mijloacele de producție și de circulație și socializînd procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm tot mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste prin relații comuniste, adică posibilitatea materială a revoluției sociale, care constituie scopul final al întregii activități a partidului comunist internațional, exponent conștient al mișcării de clasă a proletariatului.

(10) Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducînd organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societății și a dezvoltării lor multilaterale, revoluția socială a proletariatului va desființa împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asuprită, punînd capăt oricăror forme de exploatare a unei părți a societății de către cealaltă.

(11) O condiție necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a puterii politice, care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatatorilor. Asumîndu-și sarcina de a face proletariatul capabil să-și îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internațional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze; el conduce lupta de clasă a prole-

www.dacoromanica.ro

tariatului în toate manifestările ei, îi dezvăluie acestuia antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor şi interesele celor exploataţi şi-i arată care este însemnătatea istorică şi care sînt condiţiile necesare ale viitoarei revoluţii sociale. Totodată el arată tuturor celorlalte mase muncitoare şi exploatate că în societatea capitalistă situaţia lor este fără ieşire şi că revoluţia socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în rîndurile sale toate păturile populaţiei muncitoare şi exploatate, în măsura în care ele îşi însuşesc punctul de vedere al proletariatului".

*
* *

(12) Procesul de concentrare şi centralizare a capitalului, desfiinţînd libera concurenţă, a dus la începutul secolului al XX-lea la formarea de puternice uniuni monopoliste ale capitaliştilor — sindicate, carteluri, trusturi —, care au căpătat o importanţă hotărîtoare în întreaga viaţă economică, la contopirea capitalului bancar cu capitalul industrial de o colosală concentrare, la un intens export de capital în ţări străine, la începerea împărţirii economice a lumii — deja împărţită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate ţări — între trusturile care au cuprins grupuri tot mai mari de state capitaliste. Această epocă a capitalului financiar, epocă a unei lupte nemaipomenit de înverşunate între statele capitaliste, este epoca imperialismului.

(13) De aici decurg inevitabil războaiele imperialiste, războaie pentru pieţe de desfacere, pentru sfere de investiţii de capital, pentru materii prime şi pentru mînă de lucru ieftină, adică pentru dominaţia mondială şi pentru sugrumarea popoarelor mici şi slabe. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

(14) Înaltul grad de dezvoltare a capitalismului mondial în general; înlocuirea liberei concurenţe prin capitalismul monopolist de stat; pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile capitaliştilor, a unui aparat

www.dacoromanica.ro

pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi de repartiţie a produselor ; creşterea scumpetei şi a asupririi clasei muncitoare de către sindicate legată de creşterea monopolurilor capitaliste, înrobirea clasei muncitoare de către statul imperialist, îngreunarea enormă a luptei economice şi politice a proletariatului şi ororile, urgiile, dezastrul adus de războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă astăzi în dezvoltarea capitalismului să deschidă era revoluţiei proletare, comuniste.

Această eră a început.

(15) Numai revoluţia proletară, comunistă, poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi dificultăţile revoluţiei şi eventualele ei insuccese temporare sau valurile de contrarevoluţie, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

*
* *

(16) Victoria revoluţiei proletare mondiale necesită o încredere totală, o cît mai strînsă alianţă frăţească şi o cît mai mare unitate de acţiune revoluţionară a clasei muncitoare din ţările înaintate. Aceste condiţii nu pot fi realizate fără o ruptură categorică principială şi fără desfăşurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări burgheze a socialismului care a triumfat în conducerea partidelor „social-democrate" şi „socialiste" oficiale.

(17) O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului şi social-şovinismului, socialism în vorbe şi şovinism în fapte, de disimularea apărării intereselor prădalnice ale „propriei" burghezii naţionale prin lozinca „apărării patriei", atît în general cît şi în special în timpul războiului imperialist din 1914—1918. Acest curent a luat naştere datorită faptului că statele capitaliste înaintate, jefuind popoarele coloniale şi slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea să corupă cu firimituri din supraprofitul obţinut din acest jaf păturile de sus ale proletariatului, să le asigure în

www.dacoromanica.ro

timp de pace o existenţă mic-burgheză comodă, luînd în solda ei pe conducătorii acestei pături. Slugi ale burgheziei, oportuniştii şi social-şoviniştii sînt duşmani de clasă direcţi ai proletariatului, în special astăzi, cînd, în alianţă cu capitaliştii, ei reprimă cu forţa armelor mişcarea revoluţionară a proletariatului atît în ţările lor cît şi în alte ţări.

(18) O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist", care se manifestă în egală măsură în toate ţările capitaliste şi care oscilează între social-şovinişti şi comunişti, preconizînd unitatea cu cei dintîi şi încercînd să reînvie Internaţionala a II-a falită. Unicul conducător al luptei proletariatului pentru eliberarea sa este noua Internaţională, Internaţionala a III-a, Comunistă, care a fost întemeiată de fapt prin formarea într-o serie de ţări, şi în special în Germania, din elementele cu adevărat proletare din vechile partide socialiste a unor partide comuniste, care cîştigă tot mai multe simpatii în masele proletariatului din toate ţările. Această Internaţională se întoarce la marxism nu numai prin denumirea pe care şi-a luat-o, ci şi prin întregul ei conţinut ideologic şi politic ; prin toate acţiunile sale, ea înfăptuieşte învăţătura revoluţionară a lui Marx, purificată de denaturările burgheze oportuniste.

*
* *

„Pravda" nr. 43
din 25 februarie 1919

Se tipăreşte după copia dactilografiată, corectată de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

3

COMPLETARE LA PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI

Spre a evita însă o generalizare greşită a unor necesităţi istorice temporare, P.C. din Rusia trebuie să explice maselor muncitoare că în Republica sovietică privarea de dreptul la vot a unei părţi a cetăţenilor nu vizează cîtuşi de puţin, aşa cum era cazul în cele mai multe republici burghezo-democratice, o anumită categorie de cetăţeni, declaraţi ca lipsiţi de drepturi pe viaţă, ci se referă numai la exploatatori, numai la cei care, în pofida legilor fundamentale ale Republicii sovietice socialiste, persistă în păstrarea situaţiei lor de exploatatori, în menţinerea relaţiilor capitaliste. Prin urmare, în Republica sovietică, pe de o parte, pe măsură ce socialismul se întăreşte zi de zi şi scade numărul celor care au posibilitatea obiectivă de a rămîne exploatatori sau de a menţine relaţiile capitaliste, şi procentul celor lipsiţi de drept de vot scade de la sine. În Rusia, procentul lor nu este astăzi, probabil, mai mare de doi-trei la sută. Pe de altă parte, într-un viitor foarte apropiat, încetarea invaziei din afară şi terminarea exproprierii exploatatorilor vor putea crea, în anumite condiţii, o situaţie în care puterea de stat proletară va apela la alte mijloace de reprimare a împotrivirii exploatatorilor şi va introduce votul universal [27] fără nici un fel de restricţii.

www.dacoromanica.ro

4

FRAGMENT DIN PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI [28]

Asigurînd maselor muncitoare posibilităţi incomparabil mai mari decît în condiţiile democraţiei burgheze şi ale parlamentarismului de a efectua *alegeri şi de a rechema* pe deputaţi într-un mod cît se poate de simplu şi de accesibil muncitorilor şi ţăranilor, Constituţia sovietică lichidează totodată laturile negative ale parlamentarismului, relevate încă de pe timpul Comunei din Paris, în special separarea puterii *legislative de puterea executivă*, izolarea parlamentului de mase etc.

Constituţia sovietică apropie de mase aparatul de stat şi prin faptul că unitatea electorală şi nucleul de bază al statului nu este circumscripţia teritorială, ci unitatea de producţie (uzina, fabrica).

Legătura mai strînsă a aparatului de stat cu masele, în condiţiile existenţei Sovietelor, permite crearea...

www.dacoromanica.ro

5
PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAŢIILE NAŢIONALE

În problema naţională, politica proletariatului care a cucerit puterea de stat, spre deosebire de proclamarea formală, burghezo-democratică a egalităţii naţiunilor, irealizabilă în condiţiile imperialismului, constă în a realiza consecvent şi efectiv apropierea între muncitorii şi ţăranii aparţinînd tuturor naţiunilor şi unirea lor în vederea luptei revoluţionare pentru răsturnarea burgheziei. Acest scop nu poate fi atins decît prin eliberarea totală a naţiunilor coloniale şi a celorlalte naţiuni care erau asuprite sau nu se bucurau de egalitate în drepturi, acordîndu-li-se libertatea de despărţire, ceea ce constituie o garanţie că neîncrederea maselor muncitoare ale diferitelor naţiuni, moştenită de la capitalism, şi resentimentele muncitorilor naţiunilor asuprite împotriva muncitorilor naţiunilor asupritoare vor dispărea cu totul şi o uniune conştientă şi liber consimţită le va lua locul. Muncitorii naţiunilor care în capitalism au fost naţiuni asupritoare trebuie să aibă o atitudine cît se poate de precaută faţă de sentimentele naţionale ale naţiunilor asuprite (de pildă, velicoruşii, ucrainenii, polonezii faţă de evrei, tătarii faţă de başkiri etc.), să sprijine nu numai înfăptuirea unei egalităţi reale în drepturi, ci şi dezvoltarea limbii şi literaturii maselor muncitoare ale naţiunilor în trecut asuprite, spre a înlătura orice urmă de neîncredere şi de izolare moştenite din epoca capitalismului.

www.dacoromanica.ro

6

COMPLETARE LA PROIECTUL DEFINITIV AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA PROBLEMA NAŢIONALĂ [29]

În problema : cine este exponentul voinţei unei naţiuni de a se despărţi, P.C. din Rusia se situează pe punctul de vedere istoric şi de clasă, ţinînd seama de treapta de dezvoltare istorică pe care se află naţiunea respectivă : pe calea trecerii de la orînduirea feudală la democraţia burgheză sau de la democraţia burgheză la democraţia sovietică sau proletară etc. În orice caz, din partea...

www.dacoromanica.ro

7
INTRODUCERE LA PUNCTUL DIN PROGRAM REFERITOR LA DOMENIUL MILITAR

În Republica sovietică, în condiţiile dictaturii proletariatului, s-a creat următoarea situaţie în domeniul sarcinilor militare şi al activităţii pe tărîm militar.

Războiul imperialist, aşa cum demult a prevăzut partidul nostru, nu se putea termina printr-o pace dreaptă şi nici măcar prin încheierea unei păci durabile de către guvernele burgheze. Evoluţia evenimentelor a risipit cu totul această iluzie mic-burgheză a democraţilor, socialiştilor şi social-democraţilor. Dimpotrivă, războiul imperialist s-a transformat şi se transformă inevitabil, sub ochii noştri, într-un război civil al maselor muncitoare şi exploatate, conduse de proletariat, împotriva exploatatorilor, împotriva burgheziei.

Atît împotrivirea exploatatorilor, care creşte pe măsură ce ofensiva proletariatului devine mai puternică şi care a devenit considerabil mai intensă în urma victoriei repurtate de proletariat în diferite ţări, cît şi solidaritatea internaţională şi organizarea internaţională a burgheziei duc inevitabil la îmbinarea războiului civil dinăuntrul diferitelor ţări cu războaiele revoluţionare dintre ţările proletare şi ţările burgheze care apără dominaţia capitalului. Dat fiind caracterul de clasă al acestor războaie, distincţia făcută între războaiele defensive şi războaiele ofensive îşi pierde orice sens.

În general, acest proces de dezvoltare a războiului civil internaţional — proces care se desfăşoară sub ochii noştri şi în mod deosebit de rapid începînd de la sfîrşitul anu-

www.dacoromanica.ro

lui 1918, — este un produs necesar al luptei de clasă în capitalism şi o treaptă necesară spre victoria revoluţiei proletare mondiale.

De aceea, P.C. din Rusia respinge cu hotărîre, ca pe nişte iluzii reacţionare şi filistine ale democraţilor micburghezi, chiar dacă se intitulează socialişti sau social-democraţi, speranţele într-o dezarmare în condiţiile capitalismului şi opune tuturor lozincilor de acest fel, care în realitate nu fac decît jocul burgheziei, lozinca înarmării proletariatului şi a dezarmării burgheziei, lozinca reprimării totale şi necruţătoare a împotrivirii exploatatorilor, lozinca luptei pînă la victoria asupra burgheziei din întreaga lume, atît în războiul civil intern cît şi în războaiele revoluţionare internaţionale.

Experienţa practică în munca de peste un an în domeniul militar şi pe tărîmul creării unei armate revoluţionare proletare după istovirea, după epuizarea fără precedent a tuturor maselor muncitoare, provocată de război a dus P.C. din Rusia la următoarele concluzii fundamentale:

www.dacoromanica.ro

8

PRIMUL ALINEAT AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA JUSTIŢIE

Pe calea spre comunism prin dictatura proletariatului, partidul comunist, respingînd lozincile democratice, desfiinţează complet vechile instanţe judecătoreşti, care sînt şi ele organe ale dominaţiei burgheze, înlocuindu-le prin instanţe judecătoreşti de clasă, formate din muncitori şi ţărani. Luînd toată puterea în mîna sa, proletariatul înlocuieşte vechea formulă vagă : „Judecătorii trebuie să fie aleşi de popor" prin lozinca de clasă : „Judecătorii trebuie să fie aleşi dintre oamenii muncii şi numai de oamenii muncii", pe care o aplică în toată organizarea judecătorească. Hotărînd să fie aleşi în instanţele judecătoreşti numai reprezentanţi ai muncitorilor şi ţăranilor, care nu folosesc munca salariată în scopul obţinerii de profituri, partidul comunist nu face nici o deosebire pentru femei, stabilind egalitatea în drepturi a ambelor sexe, atît în ceea ce priveşte alegerea judecătorilor cît şi în ceea ce priveşte exercitarea funcţiei de judecător. Abrogînd legile guvernelor răsturnate de la putere, partidul dă judecătorilor aleşi de către alegătorii sovietici lozinca : să înfăptuiască voinţa proletariatului, aplicînd decretele lui, iar în cazurile pentru care nu există un decret sau cînd decretul este incomplet să se călăuzească după conştiinţa socialistă de drept, anulînd legile guvernelor răsturnate de la putere.

www.dacoromanica.ro

9
PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA ÎNVĂŢĂMÎNTUL PUBLIC

În domeniul învăţămîntului public, P.C. din Rusia îşi pune ca sarcină să desăvîrşească opera de transformare a şcolii dintr-un instrument de dominaţie de clasă a burgheziei, într-un instrument de lichidare a acestei dominaţii, precum şi de desfiinţare totală a împărţirii societăţii în clase, operă începută de Revoluţia din Octombrie 1917. Şcoala trebuie să devină un instrument al dictaturii proletariatului, adică nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci şi un promotor al influenţei ideologice, organizatorice şi educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare şi neproletare ale maselor muncitoare, în vederea reprimării totale a împotrivirii exploatatorilor şi a înfăptuirii orînduirii comuniste. În momentul de faţă, sarcinile imediate pe această cale sînt următoarele :

(1) dezvoltarea continuă a iniţiativei muncitorilor şi ţăranilor muncitori în domeniul învăţămîntului, cu concursul multilateral al Puterii sovietice ;

(2) cîştigarea definitivă nu numai a unei părţi sau a majorităţii corpului didactic, cum este cazul astăzi, ci a întregului corp didactic, în sensul îndepărtării elementelor burgheze contrarevoluţionare incorigibile şi al asigurării aplicării conştiincioase a principiilor (a politicii) comuniste ;

(3) introducerea învăţămîntului general şi politehnic (care să dea cunoştinţe teoretice şi practice în

www.dacoromanica.ro

toate ramurile de producţie principale), gratuit şi obligatoriu pentru toţi copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 16 ani ;

(4) realizarea unei strînse legături a învăţămîntului cu munca social-productivă a copiilor ;

(5) aprovizionarea tuturor şcolarilor cu alimente, îmbrăcăminte, cărţi şi rechizite şcolare pe cheltuiala statului ;

(6) atragerea populaţiei muncitoare la o participare activă în rezolvarea problemelor legate de învăţămîntul public (dezvoltarea comitetelor de părinţi, mobilizarea ştiutorilor de carte etc.) ;

sau ad 2)

(7) realizarea unei strînse legături între corpul didactic şi aparatul de agitaţie şi propagandă al P.C. din Rusia.

www.dacoromanica.ro

10
PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAŢIILE RELIGIOASE

În ceea ce priveşte religia, politica P.C. din Rusia este de a nu se limita la separarea bisericii de stat şi a şcolii de biserică — decretată deja —, măsuri pe care democraţia burgheză le-a promis mereu, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt, din cauza legăturilor multiforme care există în fapt între capital şi propaganda religioasă.

Partidul urmăreşte distrugerea totală a legăturii dintre clasele exploatatoare şi organizarea propagandei religioase, precum şi eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecăţile religioase, organizînd în acest scop o cît mai largă propagandă ştiinţifică educativă şi antireligioasă. Trebuie evitată însă cu grijă orice lezare a sentimentelor credincioşilor, care nu ar duce decît la creşterea fanatismului religios.

www.dacoromanica.ro

11
PUNCTELE PĂRŢII ECONOMICE A PROGRAMULUI

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le defineşte în momentul de faţă astfel :

în domeniul economic

sarcina Puterii sovietice constă în momentul de faţă în următoarele :

(1) să continue consecvent şi să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută şi în linii mari deja realizată, trecerea mijloacelor de producţie şi de circulaţie în proprietatea Republicii sovietice, adică în proprietatea comună a tuturor oamenilor muncii.

(2) Să acorde o deosebită atenţie dezvoltării şi întăririi disciplinei tovărăşeşti a oamenilor muncii şi stimulării sub toate aspectele a iniţiativei şi a simţului lor de răspundere. Acesta este mijlocul cel mai important, dacă nu singurul mijloc, pentru a învinge definitiv capitalismul şi deprinderile cărora le dă naştere dominaţia proprietăţii private asupra mijloacelor de producţie. Atingerea acestui scop presupune o muncă îndelungată şi perseverentă de reeducare a maselor, şi acum, cînd masele au văzut în fapt înlăturarea moşierului, a capitalistului şi a negustorului, această reeducare nu numai că a devenit posibilă, dar se şi realizează efectiv pe mii de căi, prin propria experienţă practică a muncitorilor şi ţăranilor. O deosebită însemnătate are în această privinţă munca pentru unirea pe scară cît mai largă a oamenilor muncii în sindicate, care niciodată şi nicăieri în lume nu s-a desfăşurat

www.dacoromanica.ro

atît de rapid ca în condiţiile Puterii sovietice, dar care trebuie să ajungă la cuprinderea tuturor oamenilor muncii, fără excepţie, în uniuni pe ramuri de producţie, bine organizate, centralizate, disciplinate.

8.[30]. Sarcina dezvoltării forţelor de producţie reclamă utilizarea imediată, multilaterală şi pe scară largă a specialiştilor din domeniul ştiinţei şi al tehnicii care ne-au fost lăsaţi moştenire de capitalism, deşi ei sînt în mod inevitabil îmbibaţi, în majoritatea cazurilor, de concepţii şi deprinderi burgheze. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeaşi linie pe care a mers pînă acum ; pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei pături burgheze şi să reprime fără cruţare orice tentativă contrarevoluţionară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeaşi intransigenţă ideea prezumţioasă, pseudoradicală, izvorîtă în realitate din ignoranţă, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul şi orînduirea burgheză fără a învăţa de la specialiştii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată şcoală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci şi la comunismul deplin, Puterea sovietică nu-şi poate pune drept sarcină înfăptuirea imediată a acestei egalităţi astăzi, cînd abia se fac primii paşi pe calea trecerii de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menţinem pentru un anumit timp o retribuire mai mare pentru specialişti, astfel încît ei să lucreze mai bine, şi nu mai rău ca înainte, şi din aceleaşi motive nu putem renunţa nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică.

Trebuie să creăm, în acelaşi timp, în jurul specialiştilor burghezi o atmosferă de muncă tovărăşească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduşi de comuniştii conştienţi, contribuind prin aceasta la înţelegerea şi apropierea reciprocă a oamenilor muncii fizice şi intelectuale, pe care capitalismul i-a separat.

Mobilizarea întregii populaţii apte de muncă, fără excepţie, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor anumite lucrări pu-

www.dacoromanica.ro

blice, trebuie să se facă pe o scară incomparabil mai largă şi incomparabil mai sistematic decît pînă acum.

În domeniul repartiţiei, sarcina Puterii sovietice în momentul de faţă este să continue neabătut înlocuirea comerţului printr-o repartiţie planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul este organizarea întregii populaţii într-o reţea unică de comune de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai planificat, cît mai economicos şi cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartiţie.

Pentru atingerea acestui scop, este deosebit de importantă, în momentul actual, moment al unor formaţiuni tranzitorii şi care îmbină principii diferite, folosirea de către organele sovietice de aprovizionare a cooperativelor ca unic aparat de masă pentru o repartiţie planificată, aparat pe care ni l-a lăsat moştenire capitalismul.

Considerînd că o asemenea dezvoltare comunistă a acestui aparat, şi nu lichidarea lui, este principial singura sa dezvoltare justă, P.C. din Rusia trebuie să-şi continue în mod sistematic politica : să oblige pe toţi membrii de partid să activeze în cooperative, să îndrumeze cooperativele — recurgînd şi la ajutorul sindicatelor — în spirit comunist, să dezvolte iniţiativa şi disciplina populaţiei muncitoare grupate în cooperative, să facă astfel ca întreaga populaţie să fie cuprinsă în cooperative şi ca ele să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung şi în lat ; în sfîrşit — şi acesta e principalul — ca influenţa preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii să fie în permanenţă asigurată şi ca pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri menite să înlesnească şi să realizeze trecerea de la cooperativele mic-burgheze de tip vechi, capitalist, la comune de consum conduse de proletari şi semiproletari.

(6) Desfiinţarea imediată a banilor nu este posibilă în prima perioadă a trecerii de la capitalism la comunism. Datorită acestui fapt, elementele burgheze ale populaţiei continuă să folosească în scopuri de speculă, de îmbogă-

www.dacoromanica.ro

ţire şi de frustrare a oamenilor muncii banii rămaşi proprietate particulară, aceste titluri care dau exploatatorilor dreptul de a-şi însuşi avuţia socială. Naţionalizarea băncilor este insuficientă pentru combaterea acestei rămăşiţe a jafului burghez. P.C. din Rusia va căuta să înfăptuiască cît se poate mai rapid cele mai radicale măsuri care să pregătească desfiinţarea banilor ; în primul rînd, înlocuirea lor prin carnete de economii, prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt pe baza cărora să se poată obţine produse ale societăţii etc., prin instituirea păstrării obligatorii a banilor la bănci etc. Experienţa practică a pregătirii şi aplicării acestor măsuri şi a altora similare ne va arăta care dintre ele sînt cele mai indicate.

(7) În domeniul finanţelor, P.C. din Rusia va aplica impozitul progresiv pe venit şi pe avere în toate cazurile atunci cînd acest lucru va fi posibil. Dar asemenea cazuri nu pot fi numeroase după desfiinţarea proprietăţii private asupra pămîntului şi asupra majorităţii fabricilor, uzinelor şi a altor întreprinderi. În epoca dictaturii proletariatului şi a proprietăţii de stat asupra celor mai importante mijloace de producţie, finanţele statului trebuie să se bazeze pe folosirea directă pentru nevoile statului a unei părţi din veniturile pe care le aduc diversele monopoluri de stat. Nu se poate ajunge la echilibrarea balanţei de venituri şi cheltuieli decît cu condiţia unei juste organizări a schimbului de mărfuri, care depinde, la rîndul ei, de organizarea comunelor de consum şi refacerea transporturilor — unul din principalele scopuri imediate ale Puterii sovietice.

www.dacoromanica.ro

Прошу переписать
в 27 экз.

(46)

Советская власть, осуществив [redacted] победу диктатуры пролетариата в деревне, перешла уже к проведению в жизнь целого ряда мер, направленных на организацию крупного социалистического земледелия. Важнейшими из этих мер являются учреждение советских хозяйств т.е. крупных социалистических экономий, государственных с.-х. коммун т.е. добровольных союзов земледельцев для ведения крупного общего хозяйства, и общественная, а равно товарищеская обработка земли т.е. организация государственных посевов для нужд всех тех из тех, кто [redacted] нуждающихся в земле; [redacted] (государственная) любительская запашка всех агрономических сил [redacted] для энергических мер по повышению с.-х. культуры и т.д.

[redacted]

Рассматривая все эти меры как единственный путь к [redacted] (абсолютно) необходимому повышению производительности земледельческого труда, РКП, стремящаяся к возможно более полному проведению в жизнь этих мер, к их распространению на [redacted] (всю) деревню, и к дальнейшим шагам в этом же направлении.

В виду того, что противоположность города и деревни является одной из самых глубоких основ капиталистической и культурной отсталости деревни, а в эпоху строя глубокого кризиса, как политики, страдает как город так и деревня перед гибелью всеобщей опасностью варварства и гибели, РКП. видит в уничтожении этой противоположности одну из коренных задач коммунистического строительства и [redacted] пролетариату с вооруженными силами [redacted]

www.dacoromanica.ro

Prima pagină a manuscrisului
lui V. I. Lenin
„Punctul agrar din program". — 1919

Micșorat

www.dacoromanica.ro

12
PUNCTUL AGRAR DIN PROGRAM

Realizînd desființarea totală a proprietății private asupra pămîntului, Puterea sovietică a și trecut la înfăptuirea unei serii de măsuri în vederea organizării unei mari agriculturi socialiste. Cele mai importante dintre aceste măsuri sînt: organizarea de gospodării de stat, adică de mari exploatări agricole socialiste, stimularea comunelor agricole — uniuni de agricultori organizate pe baza liberului consimțămînt pentru a cultiva în comun o mare gospodărie agricolă — și a asociațiilor, precum și a întovărășirilor pentru lucrarea pămîntului în comun; cultivarea de către stat a tuturor terenurilor necultivate, oricui ar aparține; mobilizarea de către stat a tuturor forțelor agronomice în vederea unor măsuri energice de ridicare a nivelului agrotehnic etc.

Considerînd că toate aceste măsuri constituie singura cale de ridicare, absolut necesară, a productivității muncii agricole, P.C. din Rusia tinde spre înfăptuirea cît mai deplină a acestor măsuri, spre extinderea lor asupra regiunilor mai înapoiate ale țării, și-și propune să ia și alte măsuri în aceeași direcție.

Avînd în vedere că opoziția dintre oraș și sat constituie una dintre sursele cele mai profunde ale înapoierii economice și culturale a satului și că în perioada unei crize atît de serioase ca cea de astăzi ea pune atît orașul cît și satul în fața primejdiei iminente de a degenera și a pieri, P.C. din Rusia consideră că desființarea acestei opoziții este una dintre sarcinile fundamentale ale con-

www.dacoromanica.ro

strucţiei comuniste şi că, paralel cu înfăptuirea măsurilor menţionate mai sus, este necesară atragerea sistematică şi pe scară largă a muncitorilor industriali la construcţia comunistă în agricultură, dezvoltarea activităţii „Comitetului muncitoresc de sprijin", comitet pe întreaga ţară constituit în acest scop de Puterea sovietică etc.

În întreaga sa activitate la sate, P.C. din Rusia se sprijină, ca şi pînă acum, pe păturile proletare şi semiproletare ale satului, pe care le organizează în primul rînd într-o forţă independentă, înfiinţînd comitete ale ţăranilor săraci, celule de partid la sate, sindicate de tip special ale proletarilor şi semiproletarilor de la sate etc., apropiindu-i pe aceştia prin toate mijloacele de proletariatul orăşenesc şi smulgîndu-i de sub influenţa burgheziei săteşti şi a intereselor de mic proprietar.

Politica P.C. din Rusia faţă de chiaburime, faţă de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărîte împotriva tentativelor lor de exploatare, a reprimării împotrivirii lor faţă de politica sovietică, comunistă.

Politica P.C. din Rusia faţă de ţărănimea mijlocaşă este aceea de atragere a ei treptată şi sistematică la munca de construcţie socialistă. Partidul îşi pune ca sarcină să separe ţărănimea mijlocaşă de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine atentă faţă de nevoile ei, combătînd înapoierea ei prin măsuri de influenţare ideologică, şi nu prin măsuri represive, căutînd să ajungă la o înţelegere practică cu ea ori de cîte ori e vorba de interesele ei vitale, făcîndu-i concesii în ceea ce priveşte alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste.

www.dacoromanica.ro

CONGRESUL AL VIII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA [31]

18—23 MARTIE 1919

Publicat : cuvîntare rostită la deschiderea congresului, raportul de activitate al Comitetului Central, raport asupra programului partidului, cuvînt de încheiere la raportul asupra programului partidului, rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă, cuvîntare rostită la închiderea congresului — la 20, 21, 22, 25, 27, 28 martie, 1 și 2 aprilie 1919 în ziarele „Pravda", nr. 60, 62, 64, 70, 71 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia", nr. 60, 61, 62, 66, 67, 70 ; intervenție împotriva propunerii de a se suspenda dezbaterile la raportul cu privire la munca la sate — în 1919, în cartea : „Al VIII-lea Congres al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Dare de seama stenografică. 18—23 martie 1919"

Se tipărește : cuvîntare rostită la deschiderea congresului, raportul de activitate al Comitetului Central, raport asupra programului partidului, cuvînt de încheiere la raportul asupra programului partidului, rezoluție cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă, intervenție împotriva propunerii de a se suspenda dezbaterile la raportul cu privire la munca la sate, cuvîntare rostită la închiderea congresului — după cartea apărută în 1919

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI 18 MARTIE

Tovarăşi, primul cuvînt la congresul nostru trebuie să fie consacrat memoriei tov. Iakov Mihailovici Sverdlov. Tovarăşi, dacă pentru întregul partid şi pentru întreaga Republică sovietică Iakov Mihailovici Sverdlov a fost unul dintre cei mai de seamă organizatori, fapt pe care l-au relevat astăzi numeroşi tovarăşi la funeraliile sale, pentru congresul partidului el a fost mult mai preţios şi mai apropiat. Pierzîndu-l, am pierdut un tovarăş care şi-a consacrat în întregime congresului ultimele zile ale vieţii. Aici lipsa lui se va răsfrînge asupra întregului curs al lucrărilor noastre, şi congresul îi va resimţi lipsa în mod deosebit de acut. Tovarăşi, propun să-i cinstim memoria printr-un moment de reculegere. (Întreaga asistenţă se ridică în picioare.)

Tovarăşi, deschidem lucrările congresului partidului nostru într-un moment greu, deosebit de complex şi specific al revoluţiei proletare ruse şi al revoluţiei proletare mondiale. Dacă în prima perioadă după Octombrie forţele partidului şi forţele Puterii sovietice au fost absorbite aproape în întregime de sarcina apărării directe, a ripostei directe ce trebuia dată duşmanilor, burgheziei din afara şi dinăuntrul ţării, care nu admitea ideea unei existenţe mai îndelungate a republicii socialiste, treptat am început totuşi să ne consolidăm, iar sarcinile construcţiei, sarcinile organizatorice au început să treacă pe primul plan. Cred că congresul nostru va trebui să se desfăşoare în întregime sub semnul acestei munci de construcţie şi al acestei

www.dacoromanica.ro

munci organizatorice. Atît problemele de program, care prezintă imense dificultăţi de ordin teoretic şi se reduc mai ales la probleme de construcţie, cît şi problemele care figurează în mod special pe ordinea de zi a congresului, problema organizatorică, problema Armatei Roşii şi îndeosebi problema muncii la sate, toate acestea ne cer să ne încordăm şi să ne concentrăm atenţia asupra problemei principale, care prezintă cele mai mari dificultăţi, dar care constituie în acelaşi timp una dintre sarcinile cele mai nobile pentru socialişti: problema organizatorică. Trebuie să subliniem aici în mod deosebit că tocmai acum trebuie să ne punem una dintre cele mai grele probleme ale construcţiei comuniste într-o ţară cu mici ţărani: *problema atitudinii faţă de ţărănimea mijlocaşă.*

Tovarăşi, fireşte că la început, atunci cînd trebuia să apărăm dreptul la viaţă al Republicii sovietice, fireşte că atunci această problemă nu putea fi pusă în toată amploarea ei pe primul plan. Războiul necruţător împotriva burgheziei săteşti şi a chiaburilor punea pe primul plan sarcinile organizării proletariatului şi semiproletariatului de la sate. Dar pentru un partid care vrea să pună temelii solide societăţii comuniste, pasul următor îl constituie sarcina rezolvării juste a problemei atitudinii noastre faţă de ţărănimea mijlocaşă. Aceasta este o sarcină de ordin mai înalt. Noi n-am putut-o pune în toată amploarea atîta timp cît nu erau asigurate bazele existenţei Republicii sovietice. Este o sarcină mai complexă. Ea cere să ne precizăm atitudinea faţă de o pătură numeroasă şi puternică a populaţiei. Atitudinea noastră nu poate fi definită printr-un răspuns simplu: luptă sau sprijin. Dacă în ceea ce priveşte burghezia sarcina noastră este formulată prin cuvintele „luptă", „reprimare", dacă în ceea ce priveşte proletariatul şi semiproletariatul de la sate ea este formulată prin cuvintele „sprijinul nostru", — aici sarcina este, fără îndoială, mai complexă. În această privinţă socialiştii, cei mai valoroşi reprezentanţi ai socialismului de altădată — de pe vremea cînd ei credeau încă în revoluţie şi se puneau în slujba ei pe tărîm teoretic şi ideologic —, vorbeau despre *neutralizarea ţărănimii,* adică despre necesitatea de a face din ţărănimea

www.dacoromanica.ro

mijlocaşă, dacă nu o pătură socială care să sprijine activ revoluţia proletariatului, cel puţin o pătură socială care să n-o împiedice, o pătură socială neutră, care să nu treacă de partea vrăjmaşilor noştri. Această formulare teoretică abstractă a problemei e pentru noi absolut clară. Dar ea e insuficientă. Noi am intrat într-un stadiu al construcţiei socialiste cînd trebuie elaborate concret, amănunţit, pe baza experienţei muncii la sate, regulile şi directivele principale după care trebuie să ne călăuzim pentru ca *să înfăptuim o alianţă trainică* cu ţăranul mijlocaş, pentru a exclude posibilitatea repetatelor abateri şi anomalii care au îndepărtat de noi pe ţăranul mijlocaş, în timp ce, în realitate, noi, ca partid comunist conducător, care a ajutat pentru prima oară pe ţăranul rus să scuture cu totul jugul moşierilor şi să întemeieze o adevărată democraţie pentru sine, am putea conta pe totala lui încredere. Aceasta nu este o sarcină de tipul acelora care presupun o reprimare şi o ofensivă necruţătoare şi rapidă. Ea este, fără îndoială, mai complexă. Îmi permit însă să-mi exprim convingerea că după o muncă preliminară de un an o vom putea îndeplini.

Şi acum cîteva cuvinte despre situaţia noastră internaţională. Tovarăşi, ştiţi, desigur, cu toţii că înfiinţarea Internaţionalei a III-a, Comuniste, la Moscova este un act de cea mai mare importanţă în ceea ce priveşte precizarea situaţiei noastre internaţionale. Mai avem şi acum în faţa noastră o forţă militară reală şi gigantică înarmată pînă-n dinţi, cuprinzînd toate statele cele mai puternice din lume. Şi totuşi noi afirmăm cu toată certitudinea că această forţă gigantică în aparenţă şi incomparabil mai puternică decît noi din punct de vedere fizic, că această forţă e zdruncinată. Ea nu mai este o forţă. Ea nu mai are trăinicia pe care o avea înainte. De aceea sarcina şi scopul nostru — de a ieşi învingători din lupta împotriva acestui gigant — nu sînt utopice. Dimpotrivă, deşi acum sîntem separaţi în mod artificial de întreaga lume, nu e zi în care ziarele să nu publice ştiri cu privire la dezvoltarea mişcării revoluţionare în toate ţările. Mai mult, ştim, vedem că această dezvoltare îmbracă forma de so-

www.dacoromanica.ro

viete. Acest fapt este o chezăşie că, înfăptuind Puterea sovietică, noi am descoperit *forma internaţională, mondială, a dictaturii proletariatului.* Şi sîntem ferm convinşi că proletariatul din întreaga lume a păşit pe calea acestei lupte, pe calea creării acestor forme ale puterii proletare — puterea muncitorilor şi a oamenilor muncii —, că nici o forţă din lume nu va putea împiedica drumul revoluţiei comuniste mondiale spre Republica sovietică mondială. (Aplauze prelungite.)

Tovarăşi, permiteţi-mi acum ca, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia, să declar deschis Congresul al VIII-lea şi să procedăm la alegerea prezidiului.

www.dacoromanica.ro

2

RAPORTUL DE ACTIVITATE AL COMITETULUI CENTRAL 18 MARTIE

(Aplauze furtunoase şi prelungite; se strigă: „Trăiască Ilici!", „Trăiască tovarăşul Lenin!") Tovarăşi, permiteţi-mi să încep cu raportul politic al Comitetului Central. A prezenta un raport de activitate politică desfăşurată de Comitetul Central în perioada care s-a scurs de la ultimul congres înseamnă în fond a prezenta un raport cu privire la întreaga noastră revoluţie. Şi veţi fi, cred, cu toţii de acord cu mine că e nu numai imposibil ca un singur om să îndeplinească o asemenea sarcină într-un timp atît de scurt, ci că în general nu e posibil ca un singur om să facă faţă unei asemenea sarcini. De aceea m-am decis să mă limitez la punctele care, după mine, au o deosebit de mare însemnătate nu numai ca istoric al activităţii desfăşurate de partidul nostru în această perioadă, dar şi sub aspectul sarcinilor actuale. A mă consacra în întregime istoriei într-o perioadă ca aceea prin care trecem, a aminti de trecut fără a mă gîndi la prezent şi viitor mi-ar fi, mărturisesc, peste putinţă.

Dacă începem cu politica externă, se înţelege de la sine că pe primul loc se situează aici relaţiile noastre cu imperialismul german şi pacea de la Brest. Şi consider că merită să vorbim despre această problemă, care prezintă importanţă nu numai sub aspectul istoric. Cred că propunerea făcută de Puterea sovietică puterilor aliate, sau, mai exact, acceptarea de către guvernul nostru a propunerii unanim cunoscute cu privire la întrunirea unei

www.dacoromanica.ro

conferinţe pe insulele Prinkipo [32], — cred că în această propunere şi în răspunsul nostru există un element, şi încă unul esenţial, care aminteşte de atitudinea adoptată de noi faţă de imperialism în perioada păcii de la Brest. Iată de ce cred că, dat fiind ritmul rapid de desfăşurare a evenimentelor în prezent, este necesar să aruncăm o privire asupra istoricului acestei perioade.

Pe vremea cînd problema păcii de la Brest era la ordinea zilei, construcţia sovietică, ca să nu mai vorbim de construcţia de partid, se afla încă în primul ei stadiu. Ştiţi că pe atunci partidul în ansamblu nu avea nici pe departe experienţa necesară pentru a stabili, fie şi aproximativ, ritmul mişcării noastre pe calea pe care am pornit. O anumită stare de haos, moştenire inevitabilă a trecutului, făcea ca pe atunci să fie încă greu să cuprinzi cu privirea evenimentele, să-ţi dai precis seama de cele ce se petreceau. Şi, din cauză că eram atît de izolaţi de Europa occidentală şi de toate celelalte ţări, nu dispuneam de nici un fel de materiale obiective din care să ne fi putut face o idee despre ritmul posibil sau despre formele în care se dezvolta revoluţia proletară în Occident. Această situaţie complexă a făcut ca problema păcii de la Brest să nască numeroase divergenţe în partidul nostru.

Evenimentele au arătat însă că această retragere forţată în faţa imperialismului german, camuflat îndărătul unei păci cît se poate de silnice, de revoltătoare, de tîlhăreşti, a fost singura soluţie justă în ceea ce priveşte atitudinea tinerei republici socialiste faţă de imperialismul mondial (faţă de o jumătate a acestui imperialism). Pe atunci, cînd abia răsturnasem pe moşieri şi burghezia în Rusia, nu ne rămînea nimic de ales decît să ne retragem în faţa forţelor imperialismului mondial. Cei care au condamnat această retragere din punctul de vedere al unui revoluţionar s-au situat în realitate pe o poziţie cu totul greşită şi nemarxistă. Ei au uitat în ce condiţii — după desfăşurarea atît de lentă şi de anevoioasă a perioadei Kerenski şi cu preţul unei vaste munci pregătitoare depuse în Soviete — am ajuns în situaţia ca, după grelele înfrîngeri din iulie, după rebeliunea lui Kornilov,

www.dacoromanica.ro

să se precizeze în sfîrşit pe deplin, în Octombrie, în masele imense ale oamenilor muncii hotărîrea fermă de a răsturna burghezia şi să se închege forţa materială organizată necesară în acest scop. Firește că pe atunci nici vorbă nu putea fi de aşa ceva pe plan internaţional. Din acest punct de vedere sarcina luptei împotriva imperialismului mondial era următoarea: să acţionăm şi pe viitor în sensul descompunerii acestui imperialism, în sensul luminării şi unirii clasei muncitoare, care începuse pretutindeni să se agite, dar care nu dobîndise încă o orientare precisă în acţiunile sale.

Iată de ce singura politică justă s-a dovedit a fi politica adoptată de noi în problema păcii de la Brest, deşi această politică a accentuat, desigur, atunci adversitatea dintre noi şi o serie întreagă de elemente mic-burgheze, care nu în orice condiţii şi nu în toate ţările sînt, pot fi sau trebuie să fie ostili socialismului. În această privinţă istoria ne-a dat o lecţie pe care trebuie să ne-o însuşim temeinic, căci nu încape îndoială că va trebui să ne folosim de ea în mai multe rînduri. Această lecţie constă în faptul că problema atitudinii partidului proletariatului faţă de partidul democrat mic-burghez, format din elemente, păturí, grupuri, clase care în Rusia sînt deosebit de puternice şi de numeroase şi care există în toate ţările, este o problemă extrem de complexă şi de dificilă. Elementele mic-burgheze oscilează între vechea societate şi societatea nouă. Ele nu pot fi nici motorul vechii societăţi şi nici al celei noi. Totodată ele nu sînt partizani ai vechii societăţi în aceeaşi măsură ca moşierii şi burghezii. Patriotismul este un sentiment legat tocmai de condiţiile economice de trai ale micilor proprietari. Burghezia este mai internaţională decît micii proprietari. Ne-am lovit de acest sentiment în perioada păcii de la Brest, cînd Puterea sovietică a pus dictatura mondială a proletariatului şi revoluţia mondială mai presus de orice jertfe de ordin naţional, oricît de grele ar fi ele. În aceste condiţii am ajuns la un conflict extrem de acut şi de violent cu elementele mic-burgheze. În această perioadă s-au unit împotriva noastră, alături de burghezie şi moşieri, o serie

www.dacoromanica.ro

întreagă de elemente de acestea, care apoi au început să şovăie.

Problema atitudinii faţă de partidele mic-burgheze, problemă ridicată aici de unii tovarăşi, este examinată pe larg în programul nostru şi va fi examinată în mare măsură cînd se va discuta fiecare punct de pe ordinea de zi. În decursul revoluţiei noastre ea şi-a pierdut caracterul abstract, general şi a devenit o problemă concretă. În perioada păcii de la Brest, sarcina noastră ca internaţionalişti era de a da cu orice preţ elementelor proletare posibilitatea de a se întări şi a se uni. Asta a îndepărtat atunci de noi partidele mic-burgheze. Ştim că după revoluţia din Germania, elementele mic-burgheze au început iarăşi să şovăie. Aceste evenimente au deschis ochii multora care în perioada de maturizare a revoluţiei proletare judecau din punctul de vedere al vechiului patriotism, judecau într-un mod nu numai nesocialist, ci în genere greşit. Astăzi, datorită dificultăţilor din domeniul aprovizionării, datorită faptului că războiul împotriva Antantei mai continuă încă, ne lovim iarăşi de un val de oscilări ale democraţiei mic-burgheze. De aceste oscilări a trebuit să ţinem seama şi pînă acum, însă — şi aici avem de tras cu toţii învăţăminte de mare însemnătate — vechile situaţii nu se repetă în aceeaşi formă. Noua situaţie este mai complexă. Ca s-o apreciem just şi să ducem o politică justă trebuie să ne înarmăm cu experienţa păcii de la Brest. Cînd am răspuns că sîntem de acord cu propunerea de a se convoca o conferinţă pe insulele Prinkipo, ştiam că urma să acceptăm o pace cît se poate de silnică. Dar, pe de altă parte, acum ştim mai multe şi în privinţa faptului că în Europa occidentală se ridică valul revoluţiei proletare, că frămîntările de acolo se transformă în nemulţumire conştientă, că ele duc la organizarea unei mişcări proletare sovietice mondiale. Dacă atunci mergeam pe dibuite, dacă încercam să ghicim cînd ar putea izbucni revoluţia în Europa — şi încercam să ghicim acest lucru pe baza convingerilor noastre teoretice că revoluţia trebuie să izbucnească —, acum avem o serie întreagă de fapte care dovedesc că şi în alte ţări se maturizează revoluţia, că această mişcare a pornit.

www.dacoromanica.ro

Iată de ce în privinţa Europei occidentale şi a ţărilor Antantei trebuie sau va trebui să repetăm multe din cele făcute în perioada păcii de la Brest. După experienţa păcii de la Brest ne va fi incomparabil mai uşor s-o facem. Cînd Comitetul nostru Central a trebuit să examineze problema participării la conferinţa de pe insulele Prinkipo alături de albi — ceea ce în fond însemna anexarea întregului teritoriu ocupat de albi —, această problemă a armistiţiului nu a provocat nici o manifestare de indignare în rîndurile proletariatului, şi aceeaşi atitudine a avut-o şi partidul. Cel puţin personal n-am auzit să fi fost undeva vreo manifestare de nemulţumire sau de indignare. Asta se datoreşte faptului că învăţămintele pe care le-am tras în domeniul politicii internaţionale şi-au arătat roadele.

Cît despre elementele mic-burgheze sarcina partidului nu este încă definitiv rezolvată în această privinţă. Într-o serie de probleme, de fapt în absolut toate problemele la ordinea zilei, în anul care s-a scurs am pus bazele unei rezolvări juste a ei, în special în ceea ce priveşte ţărănimea mijlocaşă. Din punct de vedere teoretic am convenit cu toţii că ţăranul mijlocaş nu ne este duşman, că faţă de el trebuie să avem o atitudine deosebită, că în această privinţă lucrurile se vor schimba în funcţie de numeroase momente care intervin în revoluţie, între altele în legătură cu rezolvarea problemei: pentru patriotism sau împotriva lui? Pentru noi ele sînt probleme secundare sau chiar de mîna a treia, însă mica burghezie este cu totul orbită de ele. Pe de altă parte, toate aceste elemente şovăie în luptă şi devin cu totul lipsite de fermitate. Ele nu ştiu ce vor şi nu sînt în stare să-şi apere situaţia. Aici se cere o tactică cît se poate de elastică, cît se poate de precaută, deoarece uneori trebuie să dăm cu o mînă şi să luăm cu cealaltă. Aici vina nu-i a noastră, ci a elementelor mic-burgheze, care nu sînt în stare să-şi strîngă forţele. Acest lucru îl vedem acum în practică, şi chiar astăzi am avut prilejul să citim în ziare ce urmăresc independenţii germani [33], în rîndurile cărora se află asemenea forţe cum sînt un Kautsky sau un Hilferding. Ştiţi că ei au vrut să includă sistemul Sovietelor în

www.dacoromanica.ro

Constituţia Republicii democratice germane, adică să unească printr-o căsătorie legitimă „constituanta" cu dictatura proletariatului. Pentru noi asta înseamnă o batjocură atît de mare la adresa bunului simţ al revoluţiei noastre, al revoluţiei din Germania, al revoluţiei din Ungaria, al revoluţiei care se maturizează în Polonia, încît n-avem altceva de făcut decît să ridicăm din umeri. Putem spune că elemente dintr-acestea şovăielnice există în ţările cele mai înaintate. Se întîmplă uneori, pînă şi într-o ţară atît de avansată din punct de vedere capitalist ca Germania, ca elemente instruite, ridicate, intelectuali să aibă manifestări de o sută de ori mai zgomotoase şi mai confuze decît ale micii burghezii înapoiate de la noi. Pentru Rusia decurge de aici un învăţămînt în privinţa partidelor mic-burgheze şi a ţărănimii mijlocaşe. Sarcina noastră va fi multă vreme o sarcină complexă cu dublu aspect. Multă vreme aceste partide vor face inevitabil un pas înainte şi doi înapoi, fiindcă la asta le condamnă situaţia lor economică, fiindcă ele vor adera la socialism nu din motivul că ar fi absolut convinse de nimicnicia orînduirii burgheze. Devotament faţă de socialism — nici nu le putem pretinde una ca asta. Ar fi ridicol să contăm pe socialismul lor. Ele vor adera la socialism numai cînd se vor convinge că n-au altă cale de ales, cînd burghezia va fi definitiv înfrîntă şi zdrobită.

Nu am posibilitatea să fac un bilanţ sistematic al experienţei anului care s-a scurs; am aruncat o privire asupra trecutului numai sub unghiul de vedere al necesităţilor de mîine sau poimîine ale politicii noastre. Principala concluzie care decurge de aici este că trebuie să adoptăm o atitudine de maximă precauţie faţă de ţărănimea mijlocaşă şi faţă de mica burghezie. Lucrul acesta ni-l impune experienţa trecutului şi ni l-a arătat exemplul păcii de la Brest. Va trebui să ne schimbăm adeseori linia de conduită, ceea ce unui observator superficial i se poate părea ciudat şi inexplicabil. „Cum vine asta? — va spune el —, ieri făceaţi promisiuni micii burghezii, iar astăzi Dzerjinski declară că socialiştii-revoluţionari de stînga şi menşevicii vor fi puşi la zid. Ce contradicţie !..." Da, e o contradicţie. Dar însăşi comportarea democraţiei

www.dacoromanica.ro

mic-burgheze, care nu ştie unde să se aşeze, care încearcă să stea în două luntre, sare dintr-una în cealaltă şi cade cînd pe partea dreaptă, cînd pe partea stîngă, este o contradicţie. Noi ne-am schimbat tactica faţă de ea, şi ori de cîte ori se îndreaptă spre noi îi spunem : „Poftim". Noi nu intenţionăm cîtuşi de puţin să expropriem ţărănimea mijlocaşă, nu vrem de loc să facem uz de violenţă faţă de democraţia mic-burgheză. Noi îi spunem : „Voi nu sînteţi un duşman serios. Duşmanul nostru este burghezia. Dar dacă veţi merge cu ea, vom fi nevoiţi să vă aplicăm şi vouă măsurile dictaturii proletare".

Voi trece acum la problema construcţiei interne şi mă voi ocupa pe scurt de principalul element care caracterizează experienţa politică, bilanţul activităţii politice a Comitetului Central în această perioadă. Această activitate politică a Comitetului Central a fost dusă zi de zi în probleme de o uriaşă însemnătate. Dacă n-am fi desfăşurat o intensă muncă colectivă, despre care am vorbit, n-am fi putut acţiona aşa cum am acţionat, n-am fi putut rezolva sarcinile de luptă. În problema Armatei Roşii, problemă care provoacă astăzi atîtea discuţii şi căreia i-am consacrat un punct special pe ordinea de zi a congresului, am adoptat o mulţime de hotărîri de mai mică importanţă, propuse de Comitetul Central al partidului nostru şi aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului şi de Comitetul Executiv Central din Rusia. Şi mai mare este numărul diverselor numiri importante pe care le-au făcut fiecare comisar al poporului în parte, urmînd însă cu toţii, sistematic şi consecvent, aceeaşi linie comună.

Problema organizării Armatei Roşii a fost o problemă absolut nouă ; ea nu mai fusese pusă nici măcar pe plan teoretic. Marx spunea cîndva că meritul comunarzilor din Paris a fost acela de a fi aplicat hotărîri pe care nu le împrumutaseră din doctrine preconcepute, ci le erau dictate de necesitatea de fapt [34]. Aceste cuvinte ale lui Marx conţineau o anumită doză de ironie acidă la adresa comunarzilor, deoarece în Comună predominau două curente — blanquiştii şi proudhoniştii —, şi ambele curente au fost uneori în situaţia de a acţiona contrar celor preconizate de doctrinele lor. Noi am acţionat însă aşa

www.dacoromanica.ro

cum ne-a învăţat marxismul. Totodată activitatea politică a Comitetului Central, în manifestările ei concrete, a fost determinată în întregime de cerinţele absolute dictate de necesităţile imperioase ale momentului. Am fost nevoiţi să mergem tot timpul pe dibuite. Acest fapt va fi subliniat în mod expres de orice istoric care va reuşi să prezinte în ansamblu activitatea Comitetului Central al partidului şi a Puterii sovietice din acest an. Acest fapt devine cu atît mai evident atunci cînd încercăm să îmbrăţişăm trecutul dintr-o privire. Dar asta nu ne-a făcut de loc să ne clintim nici măcar la 10 octombrie 1917, cînd se hotăra problema luării puterii. Nu ne îndoiam că va trebui, după expresia tovarăşului Troţki, să experimentăm, să facem experienţe. Ne-am apucat de un lucru de care nu s-a apucat încă nimeni în lume pe o scară atît de largă.

Tot astfel stau lucrurile şi cu Armata Roşie. Cînd, după terminarea războiului, armata a început să se descompună, mulţi au crezut la început că este un fenomen pur rusesc. Vedem însă că revoluţia rusă a fost, în fond, repetiţia generală sau una din repetiţiile revoluţiei proletare mondiale. Cînd discutam problema păcii de la Brest, cînd, la începutul lui ianuarie 1918, s-a pus problema păcii, încă nu ştiam cînd şi în care alte ţări va începe această descompunere a armatei. Am mers din experienţă în experienţă, am încercat să creăm o armată de voluntari, dibuind, tatonînd, încercînd să vedem pe ce cale ar putea fi rezolvată problema în situaţia dată. Problema se punea clar. Fără o apărare armată a republicii socialiste nu puteam exista. Niciodată clasa dominantă nu va ceda puterea clasei asuprite. Aceasta din urmă trebuie însă să se dovedească în fapt capabilă nu numai să răstoarne pe exploatatori, ci să se şi organizeze în vederea autoapărării, să pună totul în joc. Întotdeauna am spus: „Sînt războaie şi războaie". Am condamnat războiul *imperialist*, dar nu am negat *războiul în general*. S-au încurcat cei care au încercat să ne acuze de militarism. Cînd am citit o relatare despre Conferinţa galbenilor de la Berna, unde Kautsky a spus că ceea ce fac bolşevicii nu e socialism, ci militarism, am dat din umeri şi am rîs. Ca şi cum în istorie ar fi existat realmente o singură revoluţie mare

www.dacoromanica.ro

care să nu fi fost legată de război. Desigur că n-a existat! Noi nu trăim numai într-un stat, ci *într-un sistem de state*, şi o existenţă îndelungată a Republicii sovietice alături de statele imperialiste nu este de conceput. În cele din urmă unul din doi va învinge. Pînă la acest deznodămînt însă se vor produce în mod inevitabil o serie de groaznice ciocniri între Republica sovietică şi statele burgheze. Aceasta înseamnă că clasa conducătoare, proletariatul, dacă vrea să stăpînească şi dacă va stăpîni, trebuie să dovedească asta şi prin organizarea ei militară. Cum să procedeze clasa căreia pînă acum i-a fost hărăzit rolul de vită necuvîntătoare, la ordinele unor comandanţi proveniţi din clasa imperialistă dominantă, cum să-şi formeze ea comandanţii ei, cum să rezolve sarcina îmbinării entuziasmului şi a noului spirit creator revoluţionar al celor asupriţi cu valorificarea a tot ceea ce a acumulat ştiinţa burgheză şi tehnica militarismului în formele lor cele mai rele, fără de care ea nu va putea să-şi însuşească tehnica modernă şi metodele moderne ale războiului?

Aici ne-a revenit o sarcină care prin experienţa din cursul acestui an s-a generalizat. Atunci cînd în programul revoluţionar al partidului nostru am tratat problema specialiştilor, am făcut bilanţul experienţei practice a partidului nostru într-una din cele mai importante probleme. Nu-mi amintesc ca vechii dascăli ai socialismului, care au prevăzut multe lucruri şi au dat foarte multe indicaţii în ceea ce priveşte viitoarea revoluţie socialistă, — nu-mi amintesc ca ei să fi spus ceva în legătură cu această problemă. Ea nu exista pentru ei, deoarece s-a pus abia atunci cînd am purces la organizarea Armatei Roşii. Asta însemna: să creăm din clasa asuprită, care fusese redusă la rolul de vită necuvîntătoare, o armată plină de entuziasm şi să determinăm această armată să folosească tot ce este mai brutal, mai respingător din ceea ce ne-a rămas moştenire de la capitalism.

Această contradicţie de care ne lovim în problema Armatei Roşii există în toate domeniile construcţiei noastre. Să luăm o problemă de care ne-am ocupat cel mai mult: trecerea de la controlul muncitoresc la conducerea industriei de către muncitori. După decretele şi

www.dacoromanica.ro

hotărîrile Consiliului Comisarilor Poporului şi ale organelor locale ale Puterii sovietice — care au făurit cu toatele experienţa noastră politică în acest domeniu — Comitetului Central nu-i rămînea, la drept vorbind, decît să facă bilanţul. Fără îndoială că într-o asemenea problemă el nu putea conduce în adevăratul sens al cuvîntului. E suficient să ne amintim cît de naive, de improvizate şi întocmite la nimereală erau primele noastre decrete şi hotărîri cu privire la controlul asupra industriei. Ni se părea că e o treabă uşor de făcut. În practică asta n-a dovedit decît necesitatea de a construi, dar noi nu am dat nici un răspuns la întrebarea *cum* să construim. Fiecare fabrică naţionalizată, fiecare ramură a industriei naţionalizate, transporturile, în special transportul feroviar — care este expresia cea mai înaltă a mecanismului capitalist, fiind organizat în chipul cel mai centralizat, pe baza unei tehnici materiale înaintate, fiind un lucru dintre cele mai necesare pentru stat —, toate acestea întruchipau experienţa concentrată a capitalismului şi ne-au pus în faţă imense dificultăţi.

Şi astăzi încă sîntem departe de a fi ieşit din aceste dificultăţi. La început noi le priveam în mod cu totul abstract, ca nişte revoluţionari care ştiau să facă propagandă, dar nu ştiau de loc cum să se apuce de treabă. Desigur, ne-au acuzat o mulţime de oameni, şi toţi socialiştii şi social-democraţii ne aduc această acuzaţie pînă azi — că ne-am apucat de această treabă fără să ştim cum s-o ducem la capăt. Dar este o acuzaţie ridicolă, care vine din partea unor oameni morţi politiceşte. Ca şi cum se poate face o mare revoluţie ştiind dinainte cum trebuie dusă pînă la capăt! Ca şi cum asta s-ar putea învăţa din cărţi! Nu, hotărîrea noastră nu putea rezulta decît din experienţa maselor. Şi cred că meritul nostru a fost că, înfruntînd dificultăţi nemaipomenite, am trecut la rezolvarea unei probleme pe care n-o cunoşteam decît pe jumătate, că am atras masele proletare la muncă independentă, că am ajuns la naţionalizarea întreprinderilor industriale etc. Ne amintim cum emiteam la Smolnîi cîte 10 şi 12 decrete o dată. Era o manifestare a hotărîrii şi a dorinţei noastre de a stimula experienţa şi iniţiativa

www.dacoromanica.ro

maselor proletare. Acum dispunem de o asemenea experienţă. Acum, de la controlul muncitoresc am trecut sau sîntem pe punctul de a trece la conducerea industriei de către muncitori. Acum, în locul unei neputinţe totale avem o serie întreagă de indicaţii date de experienţă, şi, în măsura în care a fost posibil, am făcut bilanţul acestei experienţe în programul nostru. Despre asta vom avea prilejul să vorbim amănunţit în cadrul problemei organizatorice. E o muncă pe care n-am fi putut-o îndeplini dacă nu ne-ar fi ajutat şi nu ar fi lucrat alături de noi tovarăşii din sindicate.

În Europa occidentală lucrurile stau altfel. Acolo tovarăşii văd în sindicate un rău, deoarece acolo sindicatele au ajuns să fie dominate în aşa măsură de reprezentanţii galbeni ai vechiului socialism, încît comuniştii nu pun mare preţ pe sprijinul lor. Mulţi reprezentanţi ai comuniştilor din Occident, printre care chiar Rosa Luxemburg, proclamă lichidarea sindicatelor [35]. Asta ne dovedeşte cu cît mai grea este sarcina noastră în Europa occidentală. Noi însă nu ne-am fi putut menţine nici o lună fără sprijinul sindicatelor. În această privinţă dispunem de experienţa unei vaste munci practice, experienţă care ne permite să trecem la rezolvarea problemelor celor mai dificile.

Să luăm problema specialiştilor, care la noi se ridică la tot pasul, care se ridică ori de cîte ori se face o numire şi care trebuie s-o punem atît în faţa reprezentanţilor economiei naţionale, cît şi în faţa Comitetului Central al partidului. În actuala situaţie Comitetul Central al partidului nu poate lucra respectînd formele. Dacă n-am fi reuşit să găsim tovarăşi care în ramura lor de activitate să lucreze independent, n-am fi putut să muncim de loc. Numai datorită faptului că am avut organizatori ca I. M. Sverdlov am putut ca în condiţiile războiului să lucrăm în aşa fel încît să nu existe la noi nici un conflict care să merite atenţie. Iar în această muncă era inevitabil să folosim ajutorul oamenilor care posedau cunoştinţe dobîndite în vremurile de altă dată şi care ne-au oferit serviciile lor.

www.dacoromanica.ro

Să luăm, în special, problema conducerii departamentului de război. Noi nu putem rezolva problema în acest domeniu fără a avea încredere în statul-major, în marii specialişti organizatori. Au existat la noi aici divergenţe în chestiuni de amănunt, dar în ceea ce priveşte esenţialul nu puteau exista îndoieli. Am recurs la ajutorul specialiştilor burghezi, care sînt pătrunşi de psihologia burgheză pînă în străfundul sufletului şi care ne-au trădat şi ne vor mai trăda ani de zile. Cu toate acestea, a pune problema că trebuie să construim comunismul numai cu mîinile comuniştilor puri, şi nu cu ajutorul specialiştilor burghezi, este o copilărie. Noi sîntem călîţi în luptă, avem forţe, sîntem uniţi, şi trebuie să înaintăm prin muncă organizatorică, folosind cunoştinţele şi experienţa acestor specialişti. Este o condiţie necesară fără de care nu putem construi socialismul. Nu putem construi socialismul fără a folosi moştenirea culturii capitaliste. Nu avem alt material cu care să construim comunismul decît cel lăsat nouă moştenire de capitalism.

Trebuie să construim acum în practică şi trebuie să creăm societatea comunistă cu mîinile duşmanilor noştri. Asta pare o contradicţie, poate chiar una ireductibilă; în realitate însă numai astfel poate fi rezolvată sarcina construirii comunismului. Şi cred că, aruncînd o privire asupra experienţei noastre şi asupra acestei probleme de care ne lovim zi de zi şi văzînd munca practică a Comitetului Central, putem spune că în linii generale partidul nostru a rezolvat această sarcină. Asta a prezentat mari dificultăţi, dar numai aşa putea fi rezolvată sarcina. Printr-o muncă organizatorică creatoare şi unită trebuie să le impunem specialiştilor burghezi astfel să păşească în rîndurile proletariatului, oricît s-ar opune şi s-ar lupta cu noi la fiece pas. Trebuie să-i punem la treabă, să-i folosim ca forţă tehnică şi culturală, pentru a-i păstra şi a face dintr-o ţară capitalistă necivilizată şi barbară o ţară comunistă civilizată. Şi cred că în cursul acestui an am învăţat să construim, că am pornit pe drumul cel drept şi nu ne vom abate de la el.

Aş vrea să mă mai refer pe scurt la problema aprovizionării şi la problema satului. Problema aprovizionării

www.dacoromanica.ro

a fost întotdeauna la noi problema cea mai grea. În țara noastră, în care proletariatul a trebuit să ia puterea cu ajutorul țărănimii, în care proletariatului i-a revenit rolul de agent al revoluției mic-burgheze — pînă la organizarea comitetelor sărăcimii, adică pînă în vara sau chiar pînă în toamna anului 1918, revoluția noastră a fost în mare măsură o revoluție *burgheză*. Nu ne temem sa declarăm acest lucru. Am înfaptuit atît de ușor Revoluția din Octombrie pentru că țărănimea în ansamblu a mers cu noi, a mers împotriva moșierilor, pentru că a văzut că noi vom merge pînă la capăt, pentru că am înfăptuit prin lege ceea ce se publica în ziarele socialiștilor-revoluționari, — ceea ce mica burghezie, lașă, promitea, fără a putea realiza. Dar din momentul în care au început să se organizeze comitetele sărăcimii, din acest moment revoluția noastră a devenit o revoluție *proletară*. În fața noastră s-a ridicat o problemă pe care sîntem departe de a o fi rezolvat. Este însă extrem de important faptul că am pus-o în mod practic. Comitetele sărăcimii au fost o treaptă tranzitorie. Primul decret cu privire la organizarea comitetelor sărăcimii a fost adoptat de Puterea sovietică din inițiativa tov. Țiurupa, care pe atunci conducea munca de aprovizionare. Trebuia salvată de la pieire populația neagricolă, care se zbătea în ghearele foamei, și asta nu se putea face decît cu ajutorul comitetelor sărăcimii, ca organizații proletare. Și numai cînd am văzut, în vara anului 1918, că Revoluția din Octombrie a început și s-a desfășurat și la sate, numai atunci am căpătat o bază cu adevărat proletară, numai atunci revoluția noastră *a devenit efectiv proletară*, iar nu prin proclamații, promisiuni și declarații.

Noi n-am rezolvat încă pînă astăzi sarcina creării formelor de organizare a proletariatului și a semiproletariatului de la sate, sarcină care stă în fața partidului nostru. Am fost nu de mult la Petrograd, unde am participat la unul dintre primele congrese ale muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd [36]. Acolo am văzut că mai dibuim încă în această privință, dar cred că lucrurile vor fi fără îndoială împinse înainte. Trebuie să spun că principalul învățămînt care decurge din exerci-

www.dacoromanica.ro

tarea conducerii politice în cursul acestui an este aceea că trebuie să găsim aici un sprijin organizatoric. Am făcut un pas în această direcţie, creînd comitetele sărăcimii, efectuînd noi alegeri pentru Soviete şi restructurînd politica în domeniul aprovizionării, unde ne-am lovit de dificultăţi de neînchipuit. S-ar putea ca în regiunile mărginaşe ale Rusiei care în momentul de faţă devin sovietice — Ucraina, regiunea Donului —, această politică să necesite modificări. Ar fi o greşeală dacă ne-am apuca să dăm decrete-tip pentru toate regiunile Rusiei, dacă comuniştii bolşevici, lucrătorii sovietici din Ucraina şi din regiunea Donului s-ar apuca să extindă decretele în bloc, fără discernămînt, asupra altor regiuni. Vom cunoaşte o mare diversitate de condiţii, aşa încît nu ne considerăm în nici un caz legaţi de un şablon şi nu decretăm o dată pentru totdeauna că experienţa noastră, experienţa Rusiei centrale, poate fi transpusă în întregime în toate regiunile periferice. Abia am ajuns la sarcina adevăratei construcţii, abia facem primii paşi în această direcţie, — şi ni se deschide în faţă un imens cîmp de activitate.

Am arătat că primul pas hotărîtor al Puterii sovietice a fost crearea comitetelor sărăcimii. El a fost realizat de lucrătorii din domeniul aprovizionării, fiind dictat de necesităţi. Dar pentru a ne duce sarcinile pînă la capăt avem nevoie nu de organizaţii temporare cum sînt comitetele sărăcimii. Alături de Soviete există la noi organizaţiile sindicale, pe care le folosim ca o şcoală de educare a maselor înapoiate. Pătura muncitorilor, care au condus de fapt Rusia anul acesta şi au înfăptuit întreaga politică, care au constituit forţa noastră, este o pătură extrem de subţire în Rusia. De acest lucru ne-am convins şi îl simţim pe pielea noastră. Cînd un viitor istoric va strînge date cu privire la grupurile care au condus Rusia în aceste 17 luni, se va vedea că numai cîteva sute sau cîteva mii de oameni au purtat pe umerii lor întreagă această muncă, întreaga povară, neînchipuit de grea, a conducerii ţării, şi nimeni nu va crede că acest lucru a putut fi realizat cu forţe atît de infime. Ele au fost infime pentru că în Rusia se aflau puţini conducători politici instruiţi, culţi şi capabili. În Rusia această pătură era

www.dacoromanica.ro

puţin numeroasă şi, în cursul luptei care s-a dat, ea s-a surmenat, a muncit din răsputeri, a făcut mai mult decît putea. Cred că la actualul congres vom găsi mijloace practice pentru a folosi în industrie şi — ceea ce-i mai important — la sate noi şi noi forţe masive pentru a antrena în activitatea sovietică pe muncitorii şi ţăranii cu un nivel mediu sau chiar cu un nivel inferior acestuia. Fără ajutorul lor masiv, continuarea activităţii în viitor este, după părerea noastră, cu neputinţă.

Întrucît timpul ce mi-a fost rezervat aproape s-a epuizat, vreau să spun doar cîteva cuvinte cu privire la atitudinea noastră faţă de ţăranul mijlocaş. Principial şi înainte de începerea revoluţiei a fost limpede pentru noi care trebuie să fie atitudinea noastră faţă de el. Ni se punea sarcina *neutralizării* ţărănimii. La o adunare de la Moscova [37] unde s-a pus problema atitudinii faţă de partidele mic-burgheze am reprodus cuvintele precise ale lui Engels, care nu numai că arăta că ţărănimea mijlocaşă este aliatul nostru, ci îşi exprima chiar convingerea că s-ar putea să nu fie necesar să recurgem la presiuni, la măsuri de reprimare nici faţă de ţărănimea cu gospodărie mare. În Rusia această presupunere nu s-a adeverit : noi am fost, sîntem şi vom fi într-un război civil direct cu chiaburii. Acest lucru este inevitabil. Am văzut asta în practică. Dar, datorită lipsei de experienţă a lucrătorilor sovietici şi greutăţii chestiunii, loviturile destinate chiaburilor se abăteau foarte adesea asupra ţărănimii mijlocaşe. În această privinţă am păcătuit mult. Experienţa acumulată în această direcţie ne va ajuta să facem totul ca să evităm asemenea greşeli pe viitor. Iată sarcina care ne stă în faţă — nu în teorie, ci în practică. Ştiţi prea bine că e o sarcină grea. Noi nu avem bunuri pe care să le putem da ţăranului mijlocaş ; el însă e materialist, un om practic şi are nevoie de bunuri concrete, materiale, pe care noi nu i le putem da acum şi de care ţara va trebui să se mai lipsească, poate, timp de luni întregi de luptă grea, luptă care promite de pe acum să ducă la victorie deplină. Dar noi putem face mult în practica noastră administrativă : să ne îmbunătăţim aparatul, să lichidăm o mulţime de abuzuri existente. Noi putem şi trebuie să îndreptăm linia

www.dacoromanica.ro

partidului nostru, linie care n-a fost suficient orientată către un bloc, către o alianţă, către o înţelegere cu ţărănimea mijlocaşă.

Iată, pe scurt, ceea ce mi-a fost cu putinţă să vă relatez acum despre activitatea economică şi politică a Comitetului Central în anul care s-a scurs. Urmează să trec acum, foarte pe scurt, la cea de-a doua parte a sarcinii care mi-a fost încredinţată de Comitetul Central — raportul organizatoric al Comitetului Central. Această sarcină ar fi putut-o îndeplini cum se cuvine numai Iakov Mihailovici Sverdlov, care fusese numit raportor al Comitetului Central în această problemă. Înzestrat cu o memorie extraordinară, ieşită din comun, el avea în minte o mare parte din raportul său, şi faptul că avea cunoştinţă personal de munca organizatorică de pe teren îi dădea posibilitatea să facă raportul. Eu nu pot să-l înlocuiesc nici măcar într-a suta parte, deoarece în această muncă noi am fost nevoiţi să ne bizuim întru totul, şi aveam toate temeiurile s-o facem, pe tov. Sverdlov, care de cele mai multe ori lua hotărîrile singur.

Pot să prezint aici doar fragmente din partea terminată a rapoartelor scrise. Dar Secretariatul Comitetului Central, care n-a putut reuşi să-şi termine lucrările, ne-a făcut promisiunea fermă că săptămîna viitoare rapoartele scrise vor fi gata pentru publicare, vor fi multiplicate şi puse la dispoziţia tuturor membrilor congresului. Ele vor completa indicaţiile fugitive şi fragmentare pe care le pot da eu aici. În materialul privitor la raport, care există în scris în momentul de faţă, găsim în primul rînd date cu privire la numărul hîrtiilor intrate: în decembrie 1918 au intrat 1 483, în ianuarie 1919 — 1 537, iar în februarie — 1 840. Există o repartizare procentuală a acestor hîrtii, căreia însă îmi permit să nu-i dau citire. Tovarăşii pe care îi interesează chestiunea vor vedea din raportul care va fi împărţit că în noiembrie, de pildă, s-au prezentat la Secretariat 490 de persoane. Iar tovarăşii care mi-au transmis raportul afirmă că el nu poate cuprinde decît jumătate din activitatea de resort a Secretariatului, deoarece tov. Sverdlov primea zilnic zeci de

www.dacoromanica.ro

delegaţi şi probabil că mai mult de jumătate nu erau lucrători din aparatul de stat, ci activişti de partid.

Trebuie să vă atrag atenţia asupra raportului cu privire la activitatea federaţiei grupurilor de străini [38]. Acest domeniu de activitate îmi este cunoscut în măsura în care am avut posibilitatea să frunzăresc materialele referitoare la grupurile de străini. La început erau 7 grupuri, acum sînt 9. Tovarăşii care locuiesc în regiuni pur velicoruse şi care nu au avut posibilitatea să cunoască direct aceste grupuri sau n-au citit relatările publicate în ziare să binevoiască să citească extrasele din presă, pe care îmi permit să nu le reproduc integral. Trebuie să spun că aici se poate vedea adevărata bază a celor realizate de noi pentru Internaţionala a III-a. Internaţionala a III-a a fost întemeiată la Moscova la un congres de scurtă durată ; tov. Zinoviev va prezenta un raport amănunţit cu privire la acest congres, precum şi cu privire la toate propunerile Comitetului Central în toate problemele referitoare la Internaţională. Dacă în scurt timp am reuşit să facem atît de multe la congresul comuniştilor de la Moscova, asta se datoreşte faptului că Comitetul Central al partidului nostru şi tov. Sverdlov, organizatorul congresului, au desfăşurat o gigantică muncă de pregătire. S-a făcut propagandă şi agitaţie printre străinii aflaţi în Rusia şi au fost organizate o serie de grupuri de străini. Zeci de membri ai acestor grupuri au fost perfect iniţiaţi — în linii mari — în planurile fundamentale şi în sarcinile politice generale. Întorcîndu-se în Ungaria, în Germania, în Austria, sutele de mii de prizonieri de război din armatele pe care imperialiştii le-au creat exclusiv în scopurile lor au făcut ca virusul bolşevismului să pătrundă adînc în aceste ţări. Şi dacă acolo predomină grupurile sau partidele solidare cu noi, aceasta se datoreşte muncii — modestă în aparenţă şi prezentată sumar şi fugitiv în raportul organizatoric — a grupurilor de străini din Rusia, care au înscris una din cele mai de seamă pagini în activitatea Partidului Comunist din Rusia — una din celulele Partidului comunist mondial.

www.dacoromanica.ro

În materialele ce mi-au fost puse la dispoziţie există apoi date care atestă în ce fel şi de la ce organizaţii s-au primit informaţii la Comitetul Central ; aici lipsa noastră de organizare pur rusească, care ne face de ruşine, apare în toată goliciunea ei. Organizaţiile din 4 gubernii au trimis informaţii în mod regulat, organizaţiile din 14 gubernii în mod neregulat, iar organizaţiile din 16 gubernii în mod accidental. Numele guberniilor figurează în listă, dar permiteţi-mi să nu le citesc. Desigur, împrejurările de război civil explică în bună parte această neorînduială a noastră, această totală lipsă de organizare, dar n-o explică nicidecum complet. Şi n-ar trebui să invocăm cîtuşi de puţin aceste împrejurări spre a ne pune la adăpost, spre a ne găsi scuze şi pretexte. Ruşii în general şi bolşevicii în special n-au strălucit niciodată în activitatea organizatorică, iar *sarcina organizatorică* este principala sarcină a revoluţiei proletare. Nu degeaba problema organizatorică ocupă aici un loc de frunte. Aici trebuie să ducem o luptă hotărîtă şi fermă, neîncetată, prin toate mijloacele. Fără o îndelungată muncă de educare şi reeducare nu vom face nimic aici. Este un domeniu în care violenţa revoluţionară şi dictatura sînt folosite pentru a face abuzuri, şi mi-aş îngădui să vă pun în gardă împotriva unor asemenea abuzuri. Violenţa revoluţionară şi dictatura sînt lucruri admirabile dacă sînt folosite cînd trebuie şi împotriva cui trebuie. Dar ele nu pot fi folosite în domeniul organizării. Această sarcină a educării, a reeducării şi a desfăşurării unei munci organizatorice de lungă durată nu am rezolvat-o cîtuşi de puţin şi trebuie să ne apucăm în mod sistematic de ea.

Aici avem un raport financiar amănunţit. Dintre diferitele articole, principalul este cel privitor la ziare şi la editarea cărţilor pentru muncitori : 1 000 000, 1 000 000 şi încă 1 000 000, în total 3 000 000. Pentru organizaţiile de partid : 2 800 000 ; cheltuielile redacţionale : 3 600 000. Cifre mai amănunţite se găsesc în acest raport, care va fi multiplicat şi împărţit tuturor delegaţilor. Deocamdată tovarăşii pot lua cunoştinţă de ele prin reprezentanţii grupurilor. Permiteţi-mi să nu citesc cifrele. Tovarăşii care au prezentat rapoarte au arătat aici faptul

www.dacoromanica.ro

cel mai important şi mai edificator, şi anume : rezultatele generale ale muncii de propagandă sub aspect editorial. Editura „Kommunist“ [39] a publicat 62 de titluri. Ziarul „Pravda“ a realizat în 1918 un beneficiu net de 2 000 000 şi a avut un tiraj de 25 000 000 de exemplare. Ziarul „Bednota“ [40] a realizat un beneficiu net de 2 370 000 şi a avut un tiraj de 33 000 000 de exemplare. Tovarăşii din Biroul Organizatoric al Comitetului Central au promis că vor prelucra cifrele de care dispun, astfel încît să se poată compara cel puţin două puncte de plecare. Atunci va putea vedea oricine gigantica muncă educativă desfăşurată de partid, care pentru prima oară în istorie foloseşte nu pentru burghezie, ci pentru muncitori şi ţărani tehnica tipografică capitalistă modernă, înaintată. Ni s-a adus şi ni se aduce de mii şi milioane de ori acuzaţia că am încălcat libertatea presei, că am renunţat la democraţie. Acuzatorii noştri numesc democraţie faptul că presa era cumpărată de capital, pentru ca cei bogaţi să poată folosi presa în scopurile lor. Noi numim asta nu democraţie, ci plutocraţie. Noi le-am luat tot ceea ce cultura burgheză a creat pentru a înşela poporul şi a apăra pe capitalişti, le-am luat pe toate pentru a satisface necesităţile politice ale muncitorilor şi ale ţăranilor. Am făcut în această privinţă cît nu a reuşit să facă nici un alt partid socialist într-un sfert sau într-o jumătate de veac. Şi totuşi am făcut extrem de puţin din cîte trebuie făcute.

Ultimul material pe care mi l-a transmis Biroul îl constituie circularele. Ele sînt în număr de 14, şi tovarăşii care nu le cunosc sau nu le cunosc îndeajuns sînt rugaţi să ia cunoştinţă de ele. Desigur că în această privinţă activitatea Comitetului Central e departe de a fi completă. Dar trebuie să luăm în consideraţie faptul că atunci cînd trebuie să lucrezi în condiţiile în care am lucrat noi, cînd zi de zi trebuie să dăm directive politice într-o serie de probleme şi cînd numai în cazuri excepţionale, ba chiar rare, am putut face asta prin Biroul politic sau prin plenara Comitetului Central, — în asemenea condiţii nu se poate presupune că am fi recurs des la circulare politice.

www.dacoromanica.ro

Repet: ca organ combativ al unui partid combativ, într-o epocă de război civil, nu putem proceda altfel. A proceda altfel ar însemna sau să spunem lucrurile pe jumătate, sau să facem parlamentarism, iar prin parlamentarism în epoca dictaturii nu poți nici să rezolvi problemele, nici să îndrumezi partidul sau organizațiile sovietice. Tovarăși, în această perioadă, cînd folosim aparatul tipografiilor și al presei burgheze, însemnătatea circularelor Comitetului Central a scăzut. Noi dăm directive numai atunci cînd e vorba de lucruri care nu pot fi publicate, căci în activitatea noastră, care, deși e atît de vastă, a fost publică, am menținut totuși, menținem și vom mai menține munca ilegală. Nu ne-am temut că ni se va reproșa munca noastră ilegală și secretul acțiunilor noastre. Noi ne-am făcut din asta un punct de mîndrie. Iar atunci cînd, după ce răsturnasem burghezia, am fost puși în situația de a ne afla față în față cu burghezia europeană, am păstrat în parte secretul acțiunilor noastre și munca noastră ilegală.

Cu acestea, tovarăși, îmi încheiu raportul. (Aplauze.)

www.dacoromanica.ro

3
RAPORT ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI 19 MARTIE

(A p l a u z e.) Tovarăşi, potrivit împărţirii temelor, aşa cum am căzut de acord cu tovarăşul Buharin, îmi revine sarcina de a expune punctul de vedere al comisiei într-o serie întreagă de chestiuni concrete şi dintre cele mai controversate sau care interesează cel mai mult partidul nostru în momentul de faţă.

Voi începe pe scurt cu punctele pe care tov. Buharin le-a atins la sfîrşitul raportului său, acestea fiind punctele asupra cărora există divergenţe între noi în cadrul comisiei. Primul punct se referă la structura părţii generale a programului. După părerea mea, tov. Buharin n-a expus tocmai exact motivele pentru care majoritatea comisiei a respins toate încercările de a omite în alcătuirea programului tot ce s-a spus despre vechiul capitalism. El a prezentat faptele de aşa manieră, încît uneori ajungeai să crezi că majoritatea membrilor comisiei s-au temut de ceea ce se va spune despre asta, s-au temut să nu fie acuzaţi de lipsă de respect faţă de trecut. Fireşte că, prezentată astfel, poziţia majorităţii comisiei pare cu totul ridicolă. Dar asta e departe de adevăr. Majoritatea comisiei a respins asemenea tentative ca nejuste. Ele nu corespundeau situaţiei reale. Un imperialism pur, care să nu aibă la bază capitalismul, n-a existat niciodată, nu există nicăieri şi nu va exista vreodată. Este vorba de o greşită generalizare a tot ce s-a spus despre sindicate, carteluri, trusturi, capitalism financiar, cînd capitalismul financiar

www.dacoromanica.ro

era prezentat ca şi cum nu ar avea la bază vechiul capitalism.

Este inexact. Este inexact mai ales pentru epoca războiului imperialist şi pentru epoca ce i-a urmat. Încă Engels, referindu-se într-una din consideraţiile sale la viitorul război, scria că acest război va aduce o pustiire mai înspăimîntătoare decît aceea de după războiul de treizeci de ani, că omenirea se va sălbătici într-o mare măsură, că aparatul nostru artificial de comerţ şi de industrie va da faliment [41]. La începutul războiului, social-trădătorii şi oportuniştii se făleau cu vitalitatea capitalismului şi îşi băteau joc de noi, numindu-ne „fanatici sau semianarhişti". „Vedeţi — spuneau ei —, aceste proroci nu s-au adeverit. Evenimentele au arătat că ele au fost adevărate numai pentru un foarte mic număr de ţări şi pentru o foarte scurtă perioadă de timp!" Acum începe însă nu numai în Rusia şi nu numai în Germania, ci şi în ţările învingătoare o asemenea uriaşă distrugere a capitalismului contemporan, care suprimă pretutindeni acest aparat artificial şi face să renască vechiul capitalism.

Cînd tov. Buharin a afirmat că am putea încerca să prezentăm un tablou unitar al distrugerii capitalismului şi imperialismului, noi i-am obiectat în comisie şi trebuie să răspund şi aici: încercaţi şi vă veţi da seama că nu veţi izbuti. Tovarăşul Buharin a făcut acolo, în comisie, o asemenea încercare, la care în cele din urmă a renunţat singur. Sînt absolut convins că, dacă cineva ar putea s-o facă, tov. Buharin ar fi mai indicat s-o facă decît oricine altul, deoarece el s-a ocupat foarte mult şi foarte serios de problemă. Eu afirm că încercarea nu poate reuşi deoarece problema este pusă greşit. În Rusia suportăm urmările războiului imperialist şi trăim începutul dictaturii proletariatului. În acelaşi timp, într-o serie întreagă de regiuni ale Rusiei, mai izolate acum una de alta decît în trecut, asistăm la tot pasul la renaşterea capitalismului şi la dezvoltarea primului său stadiu. Este un fapt care nu poate fi trecut cu vederea. Dacă am întocmi programul aşa cum voia tov. Buharin, el ar fi greşit. În cel mai bun caz, el ar reda ce-i mai bun din cele ce s-au spus despre capitalismul financiar şi imperialism, dar nu ar reda rea-

www.dacoromanica.ro

litatea, pentru că realităţii îi lipseşte tocmai acest caracter unitar. Un program alcătuit din părţi eterogene este inestetic (ceea ce, desigur, nu prezintă importanţă), pe cînd un alt program ar fi pur şi simplu greşit. De această eterogenitate, de această alcătuire a programului din material diferit, oricît de neplăcută, oricît de nearmonioasă ar fi ea, nu vom putea scăpa încă multă vreme. Cînd vom reuşi să scăpăm de ea, vom întocmi un alt program. Dar atunci vom trăi în societatea socialistă. Ar fi ridicol să pretindem că atunci va fi la fel ca acum.

Trăim vremuri cînd o serie întreagă de fenomene de bază dintre cele mai elementare ale capitalismului au reînviat. Să luăm, de pildă, starea de dezastru a transporturilor, pe care o simţim atît de bine sau, mai bine zis, atît de rău pe pielea noastră. Ea se constată doar şi în alte ţări, chiar şi în ţările învingătoare. Ce înseamnă o stare dezastruoasă a transporturilor în sistemul imperialist? — Întoarcerea la formele cele mai primitive ale producţiei de mărfuri. Noi ştim prea bine ce sînt desăgarii. Cuvîntul era, pare-se, pînă acum de neînţeles pentru străini, dar acum? Vorbiţi cu tovarăşii care au venit la Congresul Internaţionalei a III-a. Ei vă vor spune că asemenea cuvinte încep să apară şi în Germania, şi în Elveţia. Iar această categorie nu o vom putea subsuma nici unui fel de dictatură a proletariatului, ci va trebui să ne reîntoarcem la începuturile societăţii capitaliste şi ale producţiei de mărfuri.

A voi să sari din această tristă realitate întocmind un program unitar şi armonios înseamnă a sări în vid, în ireal, înseamnă a întocmi un program greşit. Şi nu respectul pentru ceea ce e vechi, cum foarte amabil a lăsat să se înţeleagă tov. Buharin, ne-a determinat să introducem în program pasaje din vechiul program. Cum ar veni, programul a fost elaborat în 1903, cu participarea lui Lenin, şi este prost, fără discuţie, dar cum bătrînilor le place grozav să-şi amintească de trecut, ca şi din respect faţă de ceea ce e vechi, s-a întocmit într-o epocă nouă un program nou, în care se repetă ceea ce e vechi. De-ar fi aşa, asemenea originali n-ar merita decît să fie luaţi în rîs. Eu afirm însă că nu-i aşa. Capitalismul care a fost în-

www.dacoromanica.ro

fățișat în 1903 continuă să existe și în 1919 în Republica proletară sovietică tocmai datorită destrămării imperialismului, în virtutea falimentului său. Acest capitalism poate fi găsit, de pildă, și în gubernia Samara, și în gubernia Veatka, care nu sînt prea îndepărtate de Moscova. Într-o epocă în care războiul civil sfîșie țara în bucăți, nu vom putea ieși curînd din această situație, nu vom putea scăpa curînd de negoțul cu desaga. Iată de ce o altă structurare a programului ar fi greșită. Lucrurile trebuie înfățișate așa cum sînt : programul trebuie să cuprindă ceea ce este absolut incontestabil, ceea ce este stabilit efectiv ; numai atunci el va fi un program marxist.

Teoreticește, tov. Buharin înțelege perfect acest lucru și declară că programul trebuie să fie concret. Dar una e să înțelegi, și alta să aplici în practică. Concretul tovarășului Buharin nu este decît o expunere livrescă a capitalului financiar. În realitate observăm fenomene eterogene. În fiecare gubernie agricolă remarcăm alături de industria monopolizată libera concurență. Nicăieri în lume capitalismul monopolist n-a existat și nu va exista fără libera concurență într-o serie întreagă de ramuri. A înfățișa un asemenea sistem ar însemna a înfățișa un sistem rupt de viață și greșit. Dacă Marx a spus despre manufactură că este o suprastructură a micii producții de masă [42], imperialismul și capitalismul financiar constituie suprastructura vechiului capitalism. Dacă le vom distruge vîrful, va apărea vechiul capitalism. A te situa pe punctul de vedere că există un imperialism unitar, care nu se bazează pe vechiul capitalism, înseamnă a lua dorința drept realitate.

Eroarea este firească, și oamenii cad foarte ușor în ea. Dacă am avea de-a face cu un imperialism unitar, care să fi transformat total capitalismul, sarcina noastră ar fi de o sută de mii de ori mai ușoară. Am avea atunci un sistem în care totul ar fi subordonat exclusiv capitalului financiar. Atunci nu ne-ar rămîne decît să retezăm vîrful și să trecem restul în mîna proletariatului. Ar fi foarte plăcut, dar așa ceva nu există în realitate. În realitate, dezvoltarea e de așa natură, încît trebuie să procedăm cu totul altfel. *Imperialismul este suprastructura capitalismului.* Cînd imperialismul se distruge, avem

www.dacoromanica.ro

de-a face cu distrugerea vîrfului şi dezgolirea temeliei. Iată de ce programul nostru, dacă vrea să fie un program just, trebuie să înfăţişeze lucrurile aşa cum sînt ele. Vechiul capitalism există, iar într-o serie întreagă de domenii s-a transformat în imperialism. Tendinţele sale sînt pur imperialiste. Problemele fundamentale nu pot fi analizate decît din punctul de vedere al imperialismului. Nici o problemă importantă de politică internă sau externă nu poate fi rezolvată altfel decît pornindu-se de la această tendinţă. Programul nu vorbeşte acum de asta. În realitate există un uriaş substrat, vechiul capitalism. Există suprastructura imperialistă, care a dus la război, şi din acest război îşi trage obîrşia dictatura proletariatului. E o fază pe care nu o putem ocoli. Faptul caracterizează însuşi ritmul de dezvoltare a revoluţiei proletare în lumea întreagă, şi el va rămîne fapt pentru mulţi ani.

Revoluţiile din Europa occidentală se vor desfăşura poate mai lin, dar reorganizarea lumii întregi, reorganizarea majorităţii ţărilor va cere ani şi ani. Ceea ce înseamnă că în perioada de trecere pe care o trăim acum nu vom putea ocoli această realitate pestriţă. Această realitate, alcătuită din elemente eterogene, nu poate fi nesocotită, oricît de inestetică ar fi ea, nu poţi trece cu vederea nici o părticică din ea. Un program întocmit altfel decît programul de faţă ar fi greşit.

Noi declarăm că am ajuns la dictatură. Dar trebuie să ştim *cum* am ajuns. Trecutul ne ţine, ne cuprinde cu mii de braţe şi nu ne lasă să facem un pas înainte sau ne sileşte să facem rău aceşti paşi, aşa cum îi facem. Şi atunci spunem : pentru a ne da seama în ce situaţie ne aflăm, trebuie să vedem cum am mers, ce ne-a adus la revoluţia socialistă. Ne-a adus imperialismul, ne-a adus capitalismul, în formele lui iniţiale de economie bazate pe producţia de mărfuri. Trebuie să înţelegem toate astea, pentru că numai ţinînd seama de realitate vom putea rezolva probleme cum ar fi atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă. Într-adevăr, de unde a putut apărea ţăranul mijlocaş în epoca capitalismului pur imperialist ? El n-a existat nici măcar în ţările capitaliste pur şi simplu. Dacă

www.dacoromanica.ro

am căuta să rezolvăm problema atitudinii noastre faţă de acest fenomen aproape medieval (ţărănimea mijlocaşă), situîndu-ne exclusiv pe punctul de vedere al imperialismului şi al dictaturii proletariatului, n-am scoate-o niciodată la capăt şi ne-am alege cu multe cucuie. Dar dacă e să ne schimbăm atitudinea noastră faţă de ţărănimea mijlocaşă, — faceţi bine şi arătaţi şi din punct de vedere teoretic de unde a apărut ţăranul mijlocaş şi ce este el. Ţăranul mijlocaş este un mic producător de mărfuri. Iată abc-ul capitalismului, pe care trebuie să-l arătăm, deoarece noi n-am trecut încă de acest abc. A căuta să ocoleşti acest fapt declarînd: „De ce să stăm la abecedar, din moment ce noi am studiat deja capitalismul financiar!" ar fi cu totul neserios.

Acelaşi lucru trebuie să-l declar şi în ceea ce priveşte *problema naţională*. Şi aici tov. Buharin ia dorinţa drept realitate. El afirmă că nu se poate recunoaşte dreptul naţiunilor la autodeterminare. Naţiunea înseamnă burghezia împreună cu proletariatul. Noi, proletarii, să recunoaştem dreptul la autodeterminare al acestei odioase burghezii! Asta n-are nici un sens! Ba, s-avem iertare, are sens, căci corespunde realităţii. Dacă scoatem asta din program, ajungem la o fantezie. Dv. invocaţi procesul de diferenţiere care are loc în sînul naţiunii, procesul de separare a proletariatului de burghezie. Dar mai rămîne de văzut cum se va desfăşura această diferenţiere.

Să luăm, de pildă, Germania, acest model de ţară capitalistă înaintată, care sub raportul organizării capitalismului, a capitalismului financiar, întrecea America. Germania era inferioară în multe privinţe: în privinţa tehnicii şi producţiei, din punct de vedere politic, dar în ceea ce priveşte organizarea capitalismului financiar, transformarea capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat — ea întrecea America. S-ar părea că Germania este un model. Dar ce se petrece acolo? Proletariatul german s-a diferenţiat el de burghezie? Nu! Doar numai despre cîteva oraşe mari s-a anunţat că majoritatea muncitorilor sînt acolo împotriva scheidemanniştilor. Dar cum s-a ajuns aici? Prin alianţa spartachiştilor [43] cu menşevicii-independenţi germani, fie ei bleste-

www.dacoromanica.ro

mai de mii de ori, căci încurcă totul şi vor să unească prin căsătorie sistemul Sovietelor cu Adunarea constituantă! Iată ce se petrece în această Germanie, care este doar o ţară înaintată...

Tov. Buharin spune: „La ce ne trebuie dreptul naţiunilor la autodeterminare?" Trebuie să repet ceea ce i-am obiectat în vara anului 1917, cînd el a propus să aruncăm cît colo programul-minimum şi să păstrăm numai programul-maximum. I-am răspuns atunci: „Nu te făli cînd te duci la război, făleşte-te cînd te întorci". După ce vom cuceri puterea, vom mai aştepta niţel şi apoi o vom face *. Am cucerit puterea, am mai aşteptat niţel, şi acum sînt de acord s-o facem. Am păşit din plin la construirea socialismului, am respins primul atac care ne ameninţa, — acum este momentul s-o facem. Acelaşi lucru se poate spune şi despre dreptul naţiunilor la autodeterminare. „Eu vreau să recunosc numai dreptul la autodeterminare al claselor de oameni ai muncii", spune tov. Buharin. Va să zică vreţi să recunoaşteţi ceea ce în realitate nu s-a realizat în nici o ţară, în afară de Rusia. Este ridicol.

Priviţi Finlanda, ţară democrată, mai dezvoltată şi mai civilizată decît noi. În această ţară se desfăşoară un proces de cristalizare, de diferenţiere a proletariatului, şi se desfăşoară într-o manieră sui-generis, mult mai anevoios decît la noi. Finlandezii au cunoscut dictatura Germaniei, acum cunosc dictatura Antantei. Dar faptul că noi am recunoscut dreptul naţiunilor la autodeterminare a înlesnit acolo procesul de diferenţiere. Îmi amintesc bine scena petrecută la Smolnîi cînd a trebuit să înmînez actul respectiv lui Svinhufvud [44] — ceea ce în traducere înseamnă „cap de porc" —, reprezentant al burgheziei finlandeze, care a jucat un rol de călău. El mi-a strîns amabil mîna, ne-am complimentat reciproc. Cît era de penibil! Dar trebuia s-o facem, pentru că această burghezie înşela pe atunci poporul, înşela masele muncitoare, afirmînd că muscalii, şoviniştii, velicoruşii vor să-i sugrume pe finlandezi. Trebuia s-o facem.

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 390. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Şi ieri n-a trebuit să procedăm la fel faţă de Republica Başkiră [45] ? Cînd tov. Buharin a spus : „Se poate recunoaşte unora acest drept", eu mi-am notat chiar că el a pus în această categorie pe boşimani, pe hotentoţi şi pe hinduşi. Ascultînd această enumerare, mă întrebam : cum se face că tov. Buharin a uitat un mic amănunt, a uitat pe başkiri ? Boşimani nu există în Rusia, şi nici despre hotentoţi n-am auzit să fi pretins o republică autonomă, dar există la noi doar başkiri, kirghizi, o serie întreagă de alte popoare, şi acestora nu le putem refuza dreptul la autodeterminare. Nu putem refuza asta nici unuia dintre popoarele care trăiesc în cuprinsul fostului imperiu rus. Să presupunem chiar că başkirii ar răsturna pe exploatatori şi că noi i-am ajuta să o facă. Dar acest lucru nu este posibil decît atunci cînd revoluţia se maturizează pe deplin. Şi el trebuie făcut cu prudenţă, pentru ca să nu frînăm prin amestecul nostru tocmai procesul de diferenţiere a proletariatului, pe care trebuie să-l grăbim. Ce putem face cu popoare ca kirghizii, uzbecii, tadjicii, turkmenii, care se mai află şi acum sub influenţa imamilor lor ? La noi, în Rusia, după o îndelungată experienţă cu popii, populaţia ne-a ajutat să-i răsturnăm. Dv. însă ştiţi cît de puţin satisfăcător este aplicat încă decretul cu privire la căsătoria civilă. Putem oare să venim la aceste popoare şi să le spunem : „Noi îi vom răsturna pe exploatatorii voştri ?" Nu putem s-o facem pentru că ei sînt supuşi cu totul imamilor lor. Trebuie să aşteptăm ca această naţiune să se dezvolte, ca proletariatul să se diferenţieze de elementele burgheze, ceea ce este inevitabil.

Tov. Buharin nu vrea să aştepte. El este plin de nerăbdare : „Pentru ce ? După ce am răsturnat burghezia, am proclamat Puterea sovietică şi dictatura proletariatului, de ce să procedăm aşa ?" Asta sună ca o îmbărbătare, conţine o indicaţie în privinţa drumului de urmat, dar, dacă în program vom proclama numai acest lucru, el nu va fi un program, ci o proclamaţie. Putem proclama Puterea sovietică şi dictatura proletariatului, putem să ne exprimăm dispreţul total faţă de burghezie, pe care ea îl merită de o mie de ori, dar în program trebuie să

www.dacoromanica.ro

înscriem cu o exactitate totală starea de fapt. Atunci programul nostru va fi în afară de orice discuţie.

Noi ne situăm pe un punct de vedere strict de clasă. Ceea ce înscriem în program constituie recunoaşterea a ceea ce s-a petrecut în fapt după epoca în care am înscris dreptul naţiunilor la autodeterminare în general. Pe atunci nu existau încă republici proletare. Cînd ele au apărut, şi numai în măsura în care au apărut, am putut înscrie ceea ce am înscris aici: „O uniune federativă de state organizate după *tipul sovietic*". Tipul sovietic nu înseamnă încă Sovietele aşa cum există ele în Rusia, dar tipul sovietic devine internaţional. Nu putem spune decît atît. A merge mai departe cu un pas, cu o iotă ar fi o greşeală, şi de aceea este impropriu pentru program.

Noi declarăm: trebuie să luăm în considerare treapta pe care se află naţiunea respectivă pe calea de la rînduielile medievale la democraţia burgheză sau de la democraţia burgheză la democraţia proletară. Ceea ce este absolut just. Toate naţiunile au dreptul la autodeterminare, — şi nu este cazul să-i menţionăm în mod special pe boşimani şi hotentoţi. Această caracterizare este valabilă pentru nouă zecimi din populaţia globului pămîntesc, poate chiar pentru 95%, deoarece toate ţările se află pe drumul de la feudalism spre democraţia burgheză sau de la democraţia burgheză spre democraţia proletară. Această cale este absolut inevitabilă. Mai mult nu se poate spune, pentru că ar fi inexact, pentru că n-ar mai corespunde realităţii. A respinge formula dreptului naţiunilor la autodeterminare şi a enunţa dreptul oamenilor muncii la autodeterminare ar fi cu totul greşit, pentru că a pune problema astfel înseamnă a ignora cît de anevoios, cît de întortocheat este drumul pe care îl urmează diferenţierea în cadrul naţiunilor. În Germania ea se desfăşoară altfel decît la noi: în unele privinţe mai repede, iar în altele pe o cale mai lentă şi mai sîngeroasă. La noi nici un partid n-a adoptat o idee atît de monstruoasă ca îmbinarea Sovietelor cu Adunarea constituantă. Noi trebuie doar să trăim alături de aceste naţiuni. Scheidemanniştii au şi început să spună că noi vrem să cucerim Germania. Este, desigur, ridicol, este o

www.dacoromanica.ro

prostie. Dar burghezia are interesele ei şi presa ei, care urlă despre asta în lumea întreagă în sute de milioane de exemplare, şi Wilson sprijină această campanie în interesul său. Bolşevicii — zic ei — au o armată mare şi vor să sădească bolşevismul lor făcînd cuceriri în Germania. Oamenii cei mai buni din Germania — spartachiştii — ne-au arătat că muncitorii germani sînt aţîţaţi împotriva comuniştilor! Priviţi — li se spune — cît de prost stau lucrurile la bolşevici! Şi că la noi e foarte bine — asta n-am putea-o spune. Dar iată că duşmanii noştri din Germania influenţează masele, argumentînd că o revoluţie proletară în Germania ar însemna aceeaşi dezordine ca şi în Rusia. Dezordinea de la noi este boala noastră, o boală lungă. Înfăptuind la noi dictatura proletară, avem de luptat împotriva unor nemaipomenite dificultăţi. Atîta timp cît burghezia sau mica burghezie, sau măcar o parte dintre muncitorii germani sînt influenţaţi de această gogoriţă: „Bolşevicii vor să instaureze cu de-a sila regimul lor", — formula „dreptului oamenilor muncii la autodeterminare" nu va uşura situaţia. Trebuie să facem în aşa fel ca social-trădătorii germani să nu poată spune că bolşevicii impun sistemul lor universal, care poate, chipurile, să fie dus la Berlin în vîrful baionetelor ostaşilor roşii. Dacă am nega principiul autodeterminării naţiunilor, lucrurile ar putea apărea tocmai în felul acesta.

Programul nostru nu trebuie să vorbească despre autodeterminarea oamenilor muncii, pentru că asta e o greşeală. Programul trebuie să vorbească despre ceea ce este în realitate. Din moment ce naţiunile se află pe porţiuni diferite ale drumului de la evul mediu spre democraţia burgheză sau de la democraţia burgheză spre democraţia proletară, această teză din programul nostru este întru totul justă. La noi, acest drum a făcut multe cotituri. Fiecare naţiune trebuie să capete dreptul la autodeterminare, şi asta va favoriza autodeterminarea oamenilor muncii. În Finlanda procesul de delimitare a proletariatului de burghezie se desfăşoară deosebit de pregnant, de puternic şi de profund. Acolo lucrurile se vor desfăşura, în orice caz, altfel decît la noi. Să declarăm că nu

www.dacoromanica.ro

recunoaştem naţiunea finlandeză, ci numai masele muncitoare ar fi o curată absurditate. Nu poţi să nu recunoşti realitatea ; căci te va sili ea însăşi s-o recunoşti. În diferitele ţări delimitarea proletariatului de burghezie are loc pe căi deosebite. În această direcţie trebuie să acţionăm cu maximă prudenţă. Deosebit de prudenţi trebuie să fim faţă de diferitele naţiuni, căci nu poate fi lucru mai rău decît neîncrederea din partea unei naţiuni. La polonezi are loc autodeterminarea proletariatului. Iată ultimele cifre cu privire la compoziţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Varşovia [46] : social-trădători polonezi — 333, comunişti — 297. Acest fapt ne arată că, după calendarul nostru revoluţionar, acolo octombrie nu mai este departe. Situaţia de acolo este asemănătoare cu cea din august sau septembrie 1917. Dar, în primul rînd, nu s-a emis încă un decret în virtutea căruia toate ţările ar trebui să trăiască după calendarul revoluţionar bolşevic, şi, chiar dacă s-ar fi emis, el nu ar fi fost aplicat. Iar în al doilea rînd, lucrurile stau astfel : majoritatea muncitorilor polonezi, mai înaintaţi, mai luminaţi decît ai noştri, se situează pe poziţia social-defensismului, a social-patriotismului. Trebuie să aşteptăm. Nu se poate vorbi în cazul de faţă despre autodeterminarea maselor muncitoare. Trebuie să propagăm această diferenţiere. Noi o facem, dar e în afară de orice îndoială că nu poţi să nu recunoşti acum autodeterminarea naţiunii poloneze. Asta e limpede. Mişcarea proletară poloneză merge pe acelaşi drum pe care a mers şi a noastră, merge spre dictatura proletariatului, însă nu ca în Rusia. Muncitorii din Polonia sînt intimidaţi spunîndu-li-se că muscalii, velicoruşii, care au asuprit dintotdeauna pe polonezi, vor să introducă în Polonia şovinismul lor velicorus, camuflat sub denumirea de comunism. Comunismul nu se introduce prin violenţă. Unul dintre cei mai buni tovarăşi comunişti polonezi, cînd i-am spus : „Voi veţi face altfel", mi-a răspuns : „Nu, vom face acelaşi lucru, dar îl vom face mai bine decît voi". La acest argument n-am avut ce obiecta. Trebuie să le dăm posibilitatea să-şi realizeze această modestă dorinţă : să înfăptuiască Puterea sovietică

www.dacoromanica.ro

mai bine decît noi. Nu putem să nu ţinem seama de faptul că acolo lucrurile se desfăşoară într-un fel întrucîtva diferit şi nu putem spune: „Jos dreptul naţiunilor la autodeterminare! Noi acordăm dreptul la autodeterminare numai maselor muncitoare!". Autodeterminarea se face pe o cale grea şi complicată. Ea nu există decît în Rusia, şi, prevăzînd toate stadiile de dezvoltare din celelalte ţări, nu trebuie să decretăm nimic de la Moscova. Iată de ce această propunere este principial inacceptabilă.

Trec la punctele următoare, pe care, potrivit planului elaborat de noi, urmează să le elucidez eu. Pe primul loc am pus problema *micilor proprietari şi a ţărănimii mijlocaşe*. În legătură cu aceasta, în paragraful 47 se prevăd următoarele:

„Politica P.C. din Rusia faţă de ţărănimea mijlocaşă constă în atragerea ei treptată şi sistematică la munca de construire a socialismului. Partidul îşi pune ca sarcină s-o delimiteze de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine plină de atenţie faţă de nevoile ei, combătînd înapoierea ei prin măsuri de influenţare ideologică, şi nicidecum prin măsuri represive, căutînd să ajungă la o înţelegere practică cu ea ori de cîte ori e vorba de interesele ei vitale, făcîndu-i concesii în ceea ce priveşte alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste".

Mi se pare că noi formulăm aici ceea ce întemeietorii socialismului au arătat în repetate rînduri cu privire la ţărănimea mijlocaşă. Acest punct nu are alt cusur decît că nu este suficient de concret. Nu ştiu dacă în program am putea spune mai mult. La congres trebuie însă să punem nu numai probleme de ordin programatic, iar problemei ţărănimii mijlocaşe trebuie să-i acordăm o atenţie îndoită, întreită. Dispunem de informaţii care arată că răscoalele care au avut loc în unele locuri dovedesc limpede existenţa unui *plan general*, şi acest plan este legat evident de planul militar al albgardiştilor, care au hotărît pentru luna martie o ofensivă generală şi organizarea unei serii de răscoale. La prezidiul congresului se află depus proiectul unui apel ce urmează a fi lansat de congres, proiect care vă va fi prezentat[47]. Aceste răscoale

www.dacoromanica.ro

ne arată cît se poate de limpede că eserii de stînga şi o parte din menşevici — la Briansk menşevicii au participat la pregătirea răscoalei — joacă rolul de agenţi direcţi ai albgardiştilor. O ofensivă generală a albgardiştilor, răscoale la sate, întreruperea circulaţiei pe căile ferate — poate aşa vom izbuti să-i răsturnăm pe bolşevici? Aici apare deosebit de clar, deosebit de concret şi de evident rolul ţărănimii mijlocaşe. La congres trebuie nu numai să subliniem în mod deosebit atitudinea noastră conciliantă faţă de ţărănimea mijlocaşă, dar să ne gîndim şi la o întreagă serie de măsuri cît mai concrete, care să dea direct măcar ceva ţăranului mijlocaş. Aceste măsuri le reclamă imperios şi interesele de autoconservare şi interesele luptei împotriva tuturor duşmanilor noştri, care ştiu că ţăranul mijlocaş şovăie între noi şi ei, şi caută să-l depărteze de noi. În situaţia în care ne aflăm acum, avem rezerve uriaşe. Ştim că revoluţiile poloneză şi ungară se apropie, şi încă foarte rapid. Aceste revoluţii ne vor da rezerve proletare, ne vor uşura situaţia şi vor consolida imens baza noastră proletară — care este slabă la noi. Asta se poate întîmpla în lunile care vin, dar nu ştim cînd anume se va întîmpla. Ştiţi că a survenit acum un moment critic; de aceea problema ţărănimii mijlocaşe capătă acum o uriaşă însemnătate practică.

Aş mai vrea să mă opresc apoi asupra *cooperaţiei*, despre care se vorbeşte în § 48 al programului nostru. Paragraful acesta este într-o anumită măsură învechit. Atunci cînd l-am redactat în comisie, exista la noi cooperaţie, dar n-aveam comune de consum; peste cîteva zile s-a dat însă un decret privitor la contopirea tuturor formelor de cooperaţie într-o comună de consum unică. Nu ştiu dacă decretul [48] a fost dat publicităţii şi dacă majoritatea celor de faţă îl cunosc. Dacă nu, el va fi publicat mîine sau poimîine. Din acest punct de vedere, paragraful este deja învechit; totuşi cred că el este necesar, căci ştim cu toţii foarte bine că de la decrete şi pînă la aplicarea lor este o distanţă considerabilă. Problema cooperativelor ne frămîntă încă din aprilie 1918, de atunci ne zbatem cu ea, şi, deşi am obţinut un succes considerabil, n-am obţinut încă succesul hotărîtor. Organizarea populaţiei în

www.dacoromanica.ro

cooperative a luat în unele locuri asemenea amploare, încît în multe judeţe 98% din populaţia satelor este deja organizată în cooperative. Dar aceste cooperative, care au existat în societatea capitalistă, sînt îmbibate de spiritul societăţii burgheze şi sînt conduse de menşevici şi socialişti-revoluţionari, de specialişti burghezi. N-am reuşit încă să le supunem influenţei noastre; aici sarcina noastră rămîne nerealizată. Decretul nostru face un pas înainte în sensul creării de comune de consum, prevăzînd că toate formele de cooperaţie din întreaga Rusie trebuie să se contopească. Dar şi acest decret, chiar dacă va fi aplicat în totul, păstrează cooperaţia muncitorească ca o secţie autonomă în cadrul viitoarei comune de consum, deoarece reprezentanţii cooperaţiei muncitoreşti, care cunosc în mod practic problema, ne-au spus şi ne-au dovedit că cooperaţia muncitorească, fiind o organizaţie mai dezvoltată, trebuie să fie păstrată, întrucît activitatea ei este impusă de necesităţi. În partidul nostru nu puţine au fost divergenţele şi discuţiile cu privire la cooperaţie, şi se mai produc fricţiuni între bolşevicii din cooperative şi bolşevicii din Soviete. Cred că, principial, chestiunea trebuie să fie rezolvată, fără îndoială, în sensul că acest aparat, singurul pe care capitalismul l-a pregătit în mase, singurul care funcţionează în masele ţărăneşti, ce se mai află încă în stadiul capitalismului primitiv, trebuie să fie păstrat cu orice preţ, trebuie să fie dezvoltat şi în nici un caz nu trebuie desfiinţat. Este o sarcină grea, deoarece cooperativele sînt conduse în majoritatea cazurilor de specialişti burghezi, adeseori veritabili albgardişti. Din cauza aceasta s-a născut ura faţă de ele, o ură legitimă, de aici a pornit lupta împotriva lor. Dar această luptă trebuie dusă, desigur, cu pricepere: *trebuie să punem capăt tentativelor contrarevoluţionare ale cooperatorilor, dar aceasta nu trebuie să ia forma unei lupte împotriva aparatului cooperatist.* Înlăturînd pe aceşti conducători contrarevoluţionari, trebuie să ne supunem aparatul însuşi. Problema se pune aici întocmai ca în cazul specialiştilor burghezi; asta este o altă problemă pe care am vrut s-o subliniez.

www.dacoromanica.ro

Problema *specialiştilor burghezi* stîrneşte numeroase fricţiuni şi divergenţe. Zilele acestea am luat cuvîntul în Sovietul din Petrograd ; cîteva din întrebările care mi s-au pus în scris priveau problema salariilor. Am fost întrebat : este admisibil ca într-o republică socialistă să se plătească salarii pînă la 3 000 de ruble ? De altfel am vorbit despre această problemă în program, pentru că nemulţumirile pe care ea le-a generat au luat proporţii destul de mari. Problema specialiştilor burghezi se pune pretutindeni, în armată, în industrie, în cooperative. Ea este una din problemele de mare importanţă ale perioadei de trecere de la capitalism la comunism. Nu vom putea construi comunismul decît atunci cînd, folosind mijloacele ştiinţei şi ale tehnicii burgheze, îl vom face mai accesibil maselor. Altfel nu se poate construi societatea comunistă. Iar pentru a o putea construi în felul acesta trebuie să preluăm aparatul creat de burghezie, trebuie să atragem în muncă pe toţi aceşti specialişti. Intenţionat am dezvoltat problema mai pe larg în program, pentru a o rezolva în mod radical. Ştim prea bine ce înseamnă înapoierea culturală a Rusiei, cîte neajunsuri pricinuieşte ea Puterii sovietice, care a dat în principiu democraţia proletară, infinit superioară, care a dat modelul acestei democraţii lumii întregi ; ştim cît de mult dăunează această lipsă de cultură Puterii sovietice şi face să renască birocraţia. În vorbe aparatul sovietic este accesibil tuturor oamenilor muncii, în fapt însă, după cum ştim cu toţii, el este departe de a fi accesibil tuturor. Şi asta nu pentru că legile ar constitui o piedică, cum se întîmpla în regimul burghez ; dimpotrivă, legile noastre favorizează acest lucru. Dar legile nu sînt suficiente aici. Mai e nevoie de multă muncă educativă, organizatorică şi culturală, — ceea ce nu poate fi înfăptuit rapid prin lege ; pentru asta se cere o muncă vastă şi îndelungată. Problema aceasta a specialiştilor burghezi trebuie rezolvată la congresul de faţă în mod absolut precis. O astfel de rezolvare va da tovarăşilor, care urmăresc, fără îndoială, lucrările congresului, posibilitatea de a se sprijini pe autoritatea congresului şi de a vedea dificultăţile de care ne lovim. Ea va fi de ajutor tovarăşilor care se lovesc la fiecare pas de

www.dacoromanica.ro

această problemă să participe cel puţin la munca de propagandă.

Tovarăşii care reprezintă pe spartachişti la congres, aici, la Moscova, ne-au relatat că în Germania de vest, unde industria este deosebit de dezvoltată şi unde influenţa spartachiştilor printre muncitori este mult mai mare, că, deşi acolo spartachiştii n-au învins încă, totuşi în foarte multe întreprinderi mari inginerii şi directorii veneau la spartachişti şi le spuneau : „Vom fi alături de voi". La noi nu s-a întîmplat una ca asta. Se vede că acolo muncitorii au un nivel cultural mai ridicat, personalul tehnic este mai proletarizat şi mai există poate şi o serie întreagă de alte cauze pe care nu le cunoaştem şi care au creat asemenea relaţii, oarecum deosebite de cele de la noi.

În orice caz, aici e una din principalele piedici în calea mersului nostru continuu înainte. Trebuie chiar acum, fără a aştepta sprijinul altor ţări, acum imediat să dezvoltăm forţele de producţie. Aceasta nu se poate face fără specialiştii burghezi. Trebuie s-o spunem o dată pentru totdeauna. Desigur că majoritatea acestor specialişti sînt total pătrunşi de concepţii burgheze. Trebuie să-i înconjurăm de o atmosferă de colaborare tovărăşească, creată de comisari muncitori, de celule comuniste, trebuie să-i punem în condiţii din care să nu se poată smulge, dar trebuie să le dăm posibilitatea să lucreze în condiţii mai bune decît în regimul capitalist, deoarece altfel această pătură, educată de burghezie, nu va lucra. Este posibil să forţezi o pătură întreagă să lucreze sub ameninţarea bîtei, — o ştim bine din propria experienţă. Îi putem sili să nu ia parte activă la contrarevoluţie, putem băga spaima în ei, aşa încît să le fie frică să întindă mîna să ia o proclamaţie albgardistă. În această privinţă, la noi, la bolşevici, se acţionează energic. Acest lucru poate fi făcut, şi-l facem destul. Asta am învăţat s-o facem cu toţii. Dar prin astfel de mijloace nu poţi sili o pătură întreagă să muncească. Aceşti oameni sînt obişnuiţi cu munca în domeniul culturii, ei au făcut să progreseze cultura în regimul burghez, adică au îmbogăţit burghezia cu uriaşe cuceriri materiale, iar proletariatului îi rezervau din ele o parte infimă. Dar ei au făcut totuşi să progre-

www.dacoromanica.ro

seze cultura, căci asta le era meseria. Pe măsură ce văd că din sînul clasei muncitoare se ridică pături înaintate, organizate, care nu numai că prețuiesc cultura, dar și ajută la răspîndirea ei în mase, ei își schimbă atitudinea față de noi. Cînd un medic vede că în combaterea epidemiilor proletariatul stimulează inițiativa oamenilor muncii, el ia cu totul altă atitudine față de noi. Avem o mare pătură de medici, ingineri, agronomi, cooperatori burghezi, și atunci cînd ei vor vedea în fapt că proletariatul atrage mase tot mai largi la această operă, ei vor fi nu numai separați politiceşte de burghezie, ci și înfrînți *moralicește*. Atunci sarcina noastră va deveni mai ușoară. Atunci ei vor fi atrași de la sine în aparatul nostru, vor deveni o parte integrantă a acestuia. Pentru asta este nevoie de sacrificii. A cheltui aici chiar două miliarde este o nimica toată. A ne teme de un asemenea sacrificiu ar fi o copilărie, deoarece ar însemna să nu înțelegem sarcinile care ne stau în față.

Dezorganizarea transporturilor, dezorganizarea industriei și a agriculturii subminează însăși existența Republicii sovietice. Aici trebuie să luăm cele mai energice măsuri, care să determine o încordare maximă a tuturor forțelor țării. Față de specialiști nu trebuie să ducem o politică de șicane mărunte. Acești specialiști nu sînt slugile exploatatorilor, ei sînt intelectuali care în societatea burgheză serveau pe burghezi și despre care toți socialiștii din lume spuneau că în societatea proletară ei ne vor servi *pe noi*. În această perioadă de trecere trebuie să le oferim condiții de trai cît se poate de bune. Va fi cea mai bună politică, gospodărirea cea mai economicoasă. Altfel, economisind cîteva sute de milioane, riscăm să pierdem atît de mult, încît să nu putem compensa paguba nici cu miliarde.

Cînd am discutat problema salariilor cu tov. Șmidt, comisarul muncii, el mi-a relatat următoarele fapte. Tov. Șmidt arăta că am făcut pentru ajustarea salariilor atîta cît n-a făcut și nu poate să facă un stat burghez în zeci de ani. Luați salariile dinainte de război: un muncitor necalificat primea o rublă pe zi, adică 25 de ruble lunar, în timp ce un specialist primea 500 de ruble

www.dacoromanica.ro

lunar, fără a socoti pe specialiştii care erau plătiţi cu sute de mii de ruble. Un specialist primea de 20 de ori mai mult decît un muncitor. Salariile noastre de azi variază între 600 şi 3 000 de ruble — raportul e numai de 1 la 5. Am făcut mult în ceea ce priveşte ajustarea salariilor. Desigur, noi plătim acum specialiştilor mai mult decît li s-ar cuveni, însă a le plăti ceva în plus pentru cunoştinţele lor nu numai că merită, dar este obligatoriu şi teoreticeşte necesar. După părerea mea, problema este tratată destul de amănunţit în program. Însemnătatea ei trebuie subliniată în mod special. Ea trebuie să fie rezolvată aici nu numai principial, ci trebuie să şi facem în aşa fel, încît toţi membrii congresului, plecînd de aici, să facă, prin rapoartele pe care le vor prezenta organizaţiilor lor şi prin toată activitatea lor, ca acest lucru să fie realizat.

Am obţinut deja un mare reviriment în rîndurile intelectualităţii şovăielnice. Dacă ieri vorbeam de legalizarea partidelor mic-burgheze, iar azi arestăm pe menşevici şi pe eseri, noi aplicăm în aceste oscilări un sistem bine determinat. Toate aceste oscilări sînt străbătute de o linie unică, o linie cît se poate de fermă, şi anume : *contrarevoluţia să fie nimicită, iar aparatul cultural-burghez să fie folosit.* Menşevicii sînt duşmanii cei mai detestabili ai socialismului, deoarece se travestesc în proletari, dar menşevicii sînt o pătură neproletară. În această pătură numai vîrfuri infime sînt proletare, dar ea este formată ca atare din mici intelectuali. Această pătură vine la noi. Vom cîştiga toată această pătură ca atare. De fiecare dată cînd aceşti oameni vin la noi, le spunem : „Fiţi bineveniţi". La fiecare din aceste oscilări, o parte din ei vin la noi. Aşa s-a întîmplat cu menşevicii şi cu grupul de la „Novaia Jizn" [49], aşa s-a întîmplat cu socialiştii-revoluţionari, tot aşa se va întîmpla cu toate elementele şovăielnice, care mult timp ni se vor mai încurca printre picioare, se vor văicări, vor trece dintr-o tabără într-alta, — cu ăştia n-ai ce face. Dar de pe urma tuturor acestor şovăieli vom căpăta pături de intelectuali culţi care vor intra în aparatul sovietic şi vom putea da deoparte elementele care continuă să sprijine pe albgardişti.

www.dacoromanica.ro

O altă problemă de care, conform împărţirii temelor, urmează să mă ocup este problema *birocratismului şi a atragerii maselor largi în munca aparatului sovietic.* Plîngeri cu privire la birocratism auzim de mult, şi ele sînt, fără îndoială, întemeiate. Am făcut în lupta împotriva birocratismului ce n-a făcut nici un stat din lume. Acel aparat care era pătruns în întregime de un spirit birocratic, de un spirit burghez de asuprire şi care rămîne astfel pînă şi în cele mai libere republici burgheze, noi l-am distrus din temelii. Să luăm, de pildă, justiţia. Este adevărat că în acest domeniu sarcina noastră era mai uşoară ; aici n-a fost nevoie să creăm un aparat nou, căci oricine poate să judece, pe baza simţului revoluţionar de dreptate al claselor de oameni ai muncii. Mai avem mult de făcut în acest domeniu, dar într-o serie întreagă de regiuni am făcut din justiţie ceea ce trebuia ea să fie. Am creat organe de justiţie la care poate participa oricine : nu numai bărbaţii, ci şi femeile, elementul cel mai înapoiat şi mai static.

Slujbaşii din alte domenii administrative sînt nişte funcţionari birocraţi mai anchilozaţi. Aici sarcina este grea. Să ne lipsim de acest aparat, nu putem : în toate ramurile administrative este nevoie de el. Suferim în această privinţă din cauză că Rusia n-a fost îndeajuns de dezvoltată din punct de vedere capitalist. Germania, pe cît se pare, va depăşi mai uşor această fază, deoarece aparatul ei birocratic a trecut printr-o mare şcoală, care stoarce toată vlaga, dar care te sileşte să munceşti, şi nu să rozi scaunul, cum se întîmplă în cancelariile noastre. Am îndepărtat acest vechi element birocratic, l-am primenit şi apoi am început să-l punem din nou în posturi noi. Birocraţii ţarişti au început să intre în instituţiile sovietice, să introducă birocratismul, să se travestească în comunişti şi, pentru a-şi asigura mai bine cariera, să-şi procure carnete de membru al P.C. din Rusia. Aşadar, dacă-i dai afară pe uşă, ei intră pe fereastră. Situaţia se datorează mai ales lipsei de forţe intelectuale. Aceşti birocraţi ar putea fi uşor înlăturaţi, dar nu-i poţi reeduca dintr-o dată. Aici ne stau în faţă în primul rînd sarcini organizatorice, culturale şi educative.

www.dacoromanica.ro

Numai cînd toată populaţia va participa la conducerea statului, numai atunci se va putea lupta pînă la capăt, pînă la victoria deplină asupra birocratismului. Acest lucru nu numai că era imposibil în republicile burgheze, *dar era împiedicat chiar de lege.* În cele mai bune republici burgheze, oricît de democratice ar fi ele, există o mie de obstacole de ordin legislativ care împiedică participarea oamenilor muncii la conducerea statului. Am făcut totul ca aceste piedici să nu mai existe la noi, dar n-am reuşit pînă azi să facem ca masele muncitoare să fie în stare să ia parte la conducerea statului. În afară de legi, mai e problema nivelului cultural, care nu poate fi supus nici unei legi. Din cauza acestui nivel cultural scăzut, Sovietele, care, conform programului lor, trebuie să fie organe de conducere *prin oamenii muncii,* sînt în realitate organe de conducere *pentru oamenii muncii,* organe de conducere prin pătura înaintată a proletariatului, iar nu prin masele muncitoare.

Sarcina pe care o avem în acest domeniu nu poate fi îndeplinită decît printr-o educaţie îndelungată. Acum ea este peste măsură de grea pentru noi, deoarece, aşa cum am avut prilejul să arăt în repetate rînduri, pătura de muncitori care conduce este extrem de *subţire.* Trebuie să primim ajutor. Sînt toate indiciile că în ţară se formează o asemenea rezervă. Setea de învăţătură fără margini şi imensele succese obţinute în domeniul instruirii, de cele mai multe ori extraşcolare, — uriaşul succes obţinut pe tărîmul culturalizării maselor muncitoare este un fapt în afară de orice îndoială. Acest succes nu poate fi situat în nici un cadru şcolar ; el este însă uriaş. Sînt toate indiciile că într-un viitor apropiat vom avea o rezervă uriaşă, care să ia locul păturii subţiri de reprezentanţi ai proletariatului, care au ajuns la epuizare totală. În orice caz, acum situaţia noastră este extrem de grea în această privinţă. Birocraţia a fost înfrîntă. Exploatatorii au fost izgoniţi. Dar nivelul cultural a rămas scăzut, şi din această cauză birocraţii ocupă vechile lor posturi. Birocraţia poate fi înlăturată numai prin organizarea proletariatului şi a ţărănimii pe o scară mult mai largă decît pînă acum, paralel cu aplicarea efectivă a măsurilor pen-

www.dacoromanica.ro

tru atragerea muncitorilor la conducerea statului. Ştiţi cu toţii care sînt aceste măsuri în domeniul fiecărui comisariat al poporului, aşa că nu mă voi opri asupra lor.

Ultimul punct pe care urmează să-l ating este problema *rolului conducător al proletariatului şi problema privării de dreptul de vot.* Constituţia noastră consfinţeşte prioritatea proletariatului faţă de ţărănime şi privează pe exploatatori de dreptul de vot. Acest punct a fost atacat cel mai mult de democraţii puri din Europa occidentală. Noi le-am răspuns şi le răspundem că ei au uitat tezele fundamentale ale marxismului, au uitat că democraţia lor este o democraţie burgheză, pe cînd noi am trecut la democraţia *proletară.* Nu există ţară pe lume care să fi făcut măcar a zecea parte din ceea ce a făcut Republica sovietică în lunile ce au trecut pentru muncitori şi pentru ţăranii săraci, în sensul atragerii lor la conducerea statului. Acesta este un adevăr absolut. Nimeni nu va nega că pentru democraţia reală, iar nu pe hîrtie, pentru atragerea muncitorilor şi a ţăranilor am făcut atît cît n-au făcut şi n-au putut face în sute de ani nici cele mai democratice republici. Asta a determinat însemnătatea Sovietelor ; datorită acestui fapt Sovietele au devenit lozinca proletariatului din toate ţările.

Dar asta nu desfiinţează cîtuşi de puţin faptul că ne lovim de nivelul cultural insuficient de ridicat al maselor. Problema privării burgheziei de dreptul de vot noi n-am privit-o de loc ca absolută, deoarece din punct de vedere teoretic este pe deplin admisibil ca dictatura proletariatului să reprime la fiece pas burghezia, dar poate să nu o lipsească de dreptul de vot. Teoreticeşte faptul este pe deplin admisibil, şi noi nu prezentăm Constituţia noastră ca un model pentru alte ţări. Noi afirmăm numai că cine consideră că trecerea la socialism este posibilă fără reprimarea burgheziei nu este socialist. Dar dacă este necesar să reprimi burghezia ca clasă, nu este necesar să o privezi de dreptul de vot şi de egalitate. Noi nu dorim libertate pentru burghezie, nu admitem egalitate între exploatatori şi exploataţi, dar în program privim această problemă în sensul că măsuri ca aceea a inegalităţii dintre muncitori şi ţărani nu sînt nicidecum prescrise de Consti-

www.dacoromanica.ro

tuţie. Constituţia le-a înscris *după* ce ele au apărut în viaţă. De altfel nu bolşevicii sînt cei care au elaborat Constituţia Sovietelor ; au elaborat-o menşevicii şi socialiştii-revoluţionari împotriva lor înşişi încă înainte de revoluţia bolşevică. Au elaborat-o aşa cum fusese elaborată de viaţă. Organizarea proletariatului s-a produs mult mai rapid decît organizarea ţărănimii, ceea ce a făcut ca muncitorii să devină sprijinul revoluţiei şi să aibă prioritate în fapt. De acum înainte se pune sarcina de a se trece treptat la desfiinţarea inegalităţii dintre proletariat şi ţărănime. Burghezia nu a fost izgonită din Soviete nici înainte de Revoluţia din Octombrie, nici după revoluţie. *Ea a ieşit singură din Soviete.*

Iată cum stau lucrurile cu dreptul de vot al burgheziei. Sarcina noastră este de a pune problema cu toată claritatea. Nu ne scuzăm cîtuşi de puţin pentru comportarea noastră, dar înşirăm faptele întocmai cum sînt ele. Constituţia noastră a fost nevoită, aşa cum am arătat, să introducă această inegalitate deoarece la noi nivelul cultural este scăzut, deoarece organizarea este slabă. Noi însă nu ne facem din asta un ideal, ci, dimpotrivă, în programul său, partidul se obligă să muncească sistematic pentru desfiinţarea acestei inegalităţi dintre proletariat, care e mai organizat, şi ţărănime. Noi vom desfiinţa inegalitatea de îndată ce vom reuşi să ridicăm nivelul cultural. Atunci vom putea renunţa la aceste restricţii. Ele au încă de pe acum, după aproape 17 luni de la revoluţie, o mică însemnătate sub aspect practic.

Iată, tovarăşi, punctele principale asupra cărora am socotit necesar să mă opresc analizînd programul în linii generale, urmînd ca el să fie examinat în continuare în cadrul discuţiilor. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI 19 MARTIE

(A p l a u z e.) Tovarăşi, n-am reuşit să mă consult în prealabil cu tov. Buharin, pentru a împărţi între noi această parte a problemei tot atît de amănunţit, cum am făcut în ceea ce priveşte raportul. S-ar putea ca nici să nu fie nevoie. Consider că discuţiile care s-au desfăşurat aici au arătat în esenţă un lucru : lipsa oricărei contrapropuneri precise şi închegate. Mulţi dintre vorbitori au tratat problema fragmentar, ocupîndu-se de un anume aspect sau de altul, dar nu s-a făcut nici o contrapropunere. Mă voi opri asupra principalelor obiecţii, îndreptate în primul rînd împotriva părţii introductive. Tov. Buharin mi-a declarat că se numără printre cei care sînt de părere că caracterizarea capitalismului şi caracterizarea imperialismului pot fi îmbinate în introducere într-un tot, dar, cum asta nu s-a făcut, va trebui să adoptăm proiectul existent.

Mulţi dintre vorbitori au susţinut ideea — şi tov. Podbelski a susţinut-o cît se poate de energic — că proiectul, în forma în care v-a fost prezentat, este greşit. Tov. Podbelski a adus argumente extrem de ciudate. De pildă, argumentul că în primul paragraf revoluţia este denumită revoluţia din ziua cutare. Asta, nu ştiu de ce, i-a făcut tov. Podbelski impresia că pînă şi revoluţia ar purta un număr de ordine. Pot spune că la Consiliul Comisarilor Poporului ne trec prin mînă foarte multe hîrtii cu numere de ordine, ceea ce ne oboseşte de multe ori, dar de ce să aducem şi aici această impresie ? Ce caută aici numă-

www.dacoromanica.ro

rul ? Noi fixăm data unei sărbători şi o prăznuim. Cum se poate nega că puterea a fost luată la 25 octombrie ? Dacă am încerca să schimbăm asta în vreun fel, am introduce un element de artificialitate. Dacă am numi revoluţia Revoluţia din Octombrie-Noiembrie, am putea spune prin asta că ea nu s-a săvîrşit într-o singură zi. Ea s-a desfăşurat, desigur, într-o perioadă mai îndelungată — nu numai în octombrie şi noiembrie, şi chiar nu numai într-un an. Tov. Podbelski se leagă de faptul că într-un paragraf se vorbeşte despre revoluţia socială *viitoare*. Din acest motiv el prezintă programul ca un fel de tentativă de „lezmajestate" faţă de revoluţia socială. Noi ne aflăm în plină revoluţie socială şi ni se vorbeşte despre ea ca despre o revoluţie viitoare ! Argumentul este, evident, neîntemeiat, deoarece în programul nostru este vorba despre revoluţia socială pe scară mondială.

Ni se spune că abordăm problema revoluţiei din punct de vedere economic. Trebuie spus sau nu acest lucru ? Aici mulţi tovarăşi care se aprind iute au mers pînă acolo că au vorbit de un consiliu economic mondial şi de subordonarea tuturor partidelor din diferite ţări faţă de Comitetul Central al P.C. din Rusia. Cam aşa ceva a preconizat tov. Peatakov. (P e a t a k o v (d e l a l o c u l s ă u) : „Credeţi că asta ar fi rău ?") Tov. Peatakov îmi strigă că asta n-ar fi rău. Trebuie să răspund că dacă aşa ceva ar figura în program, nici n-ar mai fi cazul ca el să fie criticat : autorii acestei propuneri şi-ar da singuri la cap. Tovarăşii care se aprind iute nu au ţinut seama de faptul că în program trebuie să plecăm de la ceea ce este. Unul dintre aceşti tovarăşi, pare-se Suniţa, care a criticat foarte vehement programul, calificîndu-l drept anemic etc., unul dintre aceşti tovarăşi care se aprind iute a declarat că el nu poate fi de acord că trebuie să fie ceea ce este, preconizînd să fie ceea ce nu este. (R î s e t e.) Cred că o astfel de formulare, evident greşită, a problemei provoacă pe bună dreptate rîsete. Eu n-am spus că trebuie să fie numai ceea ce este. Am spus că trebuie *să pornim de la ceea ce este stabilit în mod absolut*. Trebuie să spunem proletarilor şi ţăranilor muncitori şi să le dovedim că revoluţia comunistă este inevitabilă. A zis cineva aici că acest

www.dacoromanica.ro

lucru nu trebuie spus ? Dacă cineva ar fi încercat să facă o asemenea propunere, i-am fi dovedit că nu are dreptate. Nimeni nu a afirmat şi nu va afirma aşa ceva, fiindcă este cert că partidul nostru a ajuns la putere sprijinindu-se nu numai pe proletariatul comunist, ci şi pe întreaga ţărănime. Să ne limităm numai la a spune tuturor acestor mase, care astăzi păşesc alături de noi : „Sarcina partidului este numai de a realiza construcţia socialistă. Revoluţia comunistă a fost săvîrşită, înfăptuiţi comunismul". Ideea este cu totul neîntemeiată şi greşită din punct de vedere teoretic. Partidul nostru a atras spre el în mod direct, şi mai mult încă indirect, milioane de oameni care astăzi se orientează în problema luptei de clasă, în problema trecerii de la capitalism la comunism.

Putem spune acum, şi, desigur, fără nici o exagerare, că nicăieri, în nici o altă ţară populaţia muncitoare nu s-a interesat în aşa măsură de problema transformării capitalismului în socialism cum se interesează astăzi la noi. La noi oamenii se gîndesc la acest lucru mult mai mult decît în oricare altă ţară. Oare partidul nu trebuie să dea răspuns la această problemă ? Noi trebuie să demonstrăm în mod ştiinţific cum se desfăşoară această revoluţie comunistă. În această privinţă toate celelalte propuneri sînt imprecise. N-a vrut nimeni ca această chestiune să fie scoasă în întregime. S-au spus lucruri vagi : poate că am putea să renunţăm să nu citim vechiul program, pentru că este greşit. Dar, dacă ar fi greşit, cum am fi putut să ne bizuim pe el atîţia ani în munca noastră ? Poate că vom avea un program general cînd va fi creată Republica sovietică mondială, dar pînă atunci vom mai întocmi, firește, încă vreo cîteva programe. Ar fi însă prematur să le întocmim acum, cînd există o singură Republică sovietică în locul vechiului Imperiu rus. Chiar şi Finlanda, care merge, fără îndoială, spre o Republică sovietică, nu a înfăptuit-o încă, — Finlanda, care se distinge de toate celelalte popoare care populau fostul Imperiu rus printr-un mai înalt nivel de cultură. Aşa că ar fi cea mai mare greşeală să pretinzi astăzi să înfăţişăm în program un proces încheiat. Ar fi ca şi cum am vorbi acum în program de un consiliu economic mondial. Nici noi

www.dacoromanica.ro

nu ne-am putut obişnui încă cu acest cuvînt oribil „sovnarhoz“ *, iar cît despre străini, se zice că se întîmplă să caute în ghid dacă nu e cumva vreo gară cu acest nume. (Rîsete.) Noi nu putem decreta întregii lumi aceste cuvinte.

Pentru a fi un program internaţional, programul nostru trebuie să ţină seama de momentele de clasă caracteristice, sub raport economic, pentru toate ţările. Pentru toate ţările este caracteristic faptul că în foarte multe locuri capitalismul continuă să se dezvolte. Acest adevăr este valabil pentru întreaga Asie, pentru toate ţările care trec la democraţia burgheză, este valabil pentru multe părţi ale Rusiei. Iată, tov. Rîkov, care cunoaşte foarte bine faptele în domeniul economic, ne spune că la noi există o nouă burghezie. E adevărat. Aceasta ia naştere nu numai din mediul funcţionarilor noştri sovietici — ea poate lua naştere şi de aci, dar într-o măsură cu totul neînsemnată —, ea ia naştere din mediul ţăranilor şi al meşteşugarilor, eliberaţi de sub jugul băncilor capitaliste şi avantajaţi acum de lipsa transportului feroviar. Acesta este un fapt. Cum vreţi să ocolim acest fapt? N-am face astfel decît să ne legănăm în iluzii sau să venim cu lucruri spuse ca la carte, dar nu prea bine gîndite, să venim cu ele în faţa realităţii, care este mult mai complexă. Realitatea ne arată că chiar şi în Rusia producţia de mărfuri capitalistă trăieşte, acţionează, se dezvoltă, generează burghezia, ca în oricare societate capitalistă.

Tov. Rîkov a declarat: „Noi luptăm împotriva burgheziei, care ia naştere la noi din cauză că economia ţărănească n-a dispărut încă, iar această economie generează burghezie şi capitalism“. Nu avem date precise în această privinţă, dar este neîndoielnic că fenomenul se produce. În întreaga lume, Republica sovietică există deocamdată numai în cuprinsul fostului Imperiu rus. Ea creşte şi se dezvoltă într-o serie întreagă de ţări, dar nu există încă în nici o altă ţară. De aceea, pretenţia ca în programul nostru să fie înscris ceva ce încă nu există este

* — prescurtare a cuvintelor sovet narodnovo hozeaistva, consiliu economic. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

o fantezie, este expresia dorinţei de a evada din realitatea neplăcută care ne arată că în alte ţări durerile naşterii republicii socialiste sînt, incontestabil, mai mari decît au fost la noi. La noi acest lucru s-a făcut uşor, pentru că la 26 octombrie 1917 am legiferat ceea ce cereau ţăranii în rezoluţiile socialiştilor-revoluţionari. Aşa ceva nu există în nici o altă ţară. Un tovarăş elveţian şi unul german au relatat că în Elveţia ţăranii s-au înarmat ca niciodată împotriva greviştilor şi că în Germania nu se simte la sate nici o adiere de vînt proaspăt în sensul creării de Soviete ale muncitorilor agricoli şi ale micilor ţărani. La noi, după primele luni de revoluţie, Sovietele de deputaţi ai ţăranilor au cuprins aproape întreaga ţară. Noi, ţară înapoiată, le-am creat. Aici se ridică o problemă gigantică pe care popoarele din ţările capitaliste n-au rezolvat-o încă. Am fost noi un model de naţiune capitalistă? Pînă în 1917 mai existau la noi rămăşiţe ale iobăgiei. Nici o naţiune organizată în mod capitalist nu arătase încă cum se rezolvă această problemă în practică. Noi am luat puterea în condiţii excepţionale, cînd jugul ţarismului ne-a silit să înfăptuim impetuos o schimbare rapidă şi radicală, şi în aceste condiţii excepţionale am putut să ne sprijinim timp de cîteva luni pe întreaga ţărănime. Acesta este un fapt istoric. Nu mai puţin decît pînă în vara anului 1918, pînă la formarea comitetelor sărăcimii, ne-am menţinut la putere pentru că ne-am sprijinit pe întreaga ţărănime. Acest lucru nu e cu putinţă în nici o ţară capitalistă. Atunci cînd vorbiţi despre o modificare radicală a întregului program, uitaţi tocmai acest fapt economic fundamental. Dacă nu vom lua în considerare acest fapt, programul nostru nu va avea un fundament ştiinţific.

Noi sîntem datori să pornim de la teza marxistă, unanim recunoscută, că programul trebuie să fie construit pe un fundament ştiinţific. El trebuie să explice maselor cum a apărut revoluţia comunistă, de ce este ea inevitabilă, în ce constă însemnătatea ei, esenţa ei, forţa ei, ce are ea de rezolvat. Programul nostru trebuie să fie un îndreptar pentru agitaţie, un îndreptar cum au fost toate programele, cum a fost, de pildă, Programul de la Erfurt [50]. Din

www.dacoromanica.ro

fiecare paragraf al acestui program agitatorii puteau extrage sute de mii de cuvîntări şi de articole. Fiecare paragraf al programului nostru conţine ceea ce trebuie să ştie, să înţeleagă şi să-şi însuşească fiecare om al muncii. Dacă nu înţelege ce este capitalismul, dacă nu înţelege că mica ţărănime şi producţia meşteşugărească generează constant, necesar şi inevitabil, capitalismul, dacă nu înţelege acest lucru, atunci, chiar de s-ar declara de o sută de ori comunist şi ar arbora cel mai radical comunism, acest comunism nu face nici două parale. Noi preţuim comunismul numai atunci cînd este fundamentat economiceşte.

Revoluţia socialistă va schimba multe chiar şi în unele ţări înaintate. Modul de producţie capitalist continuă să existe în întreaga lume, păstrîndu-şi adeseori formele mai puţin dezvoltate, deşi imperialismul a adunat şi a concentrat capitalul financiar. În nici o ţară, oricît ar fi ea de dezvoltată, nu vei găsi capitalism pur în forma cea mai desăvîrşită. Aşa ceva nu există nici măcar în Germania. Atunci cînd culegeam material referitor la sarcinile noastre concrete, tov. director al Biroului central de statistică ne-a comunicat că în Germania ţăranul german *a ascuns* de organele de aprovizionare 40% din surplusurile sale de cartofi. Într-un stat capitalist în care capitalismul se află în plină ascensiune continuă să existe mici gospodării ţărăneşti, cu mic comerţ liber şi mică speculă. Asemenea fapte nu trebuie scăpate din vedere. Cîţi dintre cei 300 000 de membri de partid reprezentaţi aici se descurcă cum trebuie în această problemă ? Ar fi ridicol şi prezumţios să credem că, din moment ce noi, care am avut fericirea sa întocmim proiectul, cunoaştem toate acestea, ele au ajuns să fie înţelese şi de masa comuniştilor. Nu, ei au nevoie de aceste abc-uri, au nevoie de ele de o sută de ori mai mult decît noi, căci nu poate fi vorba de comunism la oameni care n-au înţeles, n-au ajuns să se lămurească ce este comunismul şi ce este producţia de mărfuri. În fiecare zi, în fiecare problemă care priveşte politica economică practică, politica în domeniul aprovizionării, în domeniul agriculturii sau Consiliul economic superior, ne lovim de aceste fapte din domeniul micii producţii

www.dacoromanica.ro

de mărfuri. Şi iată că se pretinde că în program nu trebuie să vorbim despre toate astea. Dacă am proceda aşa, n-am face decît să arătăm că nu ştim să rezolvăm această problemă, că succesul revoluţiei în ţara noastră se datoreşte unor condiţii excepţionale.

Tovarăşi din Germania vin la noi să se lămurească asupra formelor orînduirii socialiste. Şi trebuie să procedăm astfel ca să arătăm tovarăşilor din străinătate în ce constă forţa noastră, ca ei să vadă că în revoluţia noastră nu ieşim nicidecum din limitele realităţii, ca să le oferim un material pe deplin convingător. Ar fi ridicol să prezentăm revoluţia noastră ca un ideal pentru toate ţările, să ne imaginăm că ea a făcut o serie întreagă de descoperiri geniale şi a introdus o mulţime de inovaţii socialiste. Eu nu am auzit acest lucru de la nimeni şi afirm că nu-l vom auzi de la nimeni. Noi avem experienţa practică a realizării primilor paşi în direcţia nimicirii capitalismului într-o ţară cu un raport deosebit între proletariat şi ţărănime. Asta e tot. Dacă vom face ca broasca, ne vom opinti şi ne vom umfla, vom ajunge de rîsul lumii, vom fi nişte lăudăroşi şi nimic mai mult.

Noi am educat partidul proletariatului în spiritul programului marxist şi trebuie să educăm în acelaşi spirit zecile de milioane de oameni ai muncii de la noi. Ne-am adunat aici ca conducători ideologici, şi trebuie să spunem maselor: „Noi am educat proletariatul pornind întotdeauna şi înainte de toate de la o analiză economică precisă". Asta nu-i o chestiune de manifest. Manifestul Internaţionalei a III-a este o chemare, o proclamaţie, el atrage atenţia asupra a ceea ce se află în faţa noastră, el face apel la sentimentele maselor. Daţi-vă osteneala să demonstraţi ştiinţific că aveţi o bază economică şi că nu clădiţi pe nisip. Dacă nu puteţi face acest lucru, nu vă apucaţi să întocmiţi un program. Iar pentru a face acest lucru, nu avem altă alternativă decît să analizăm evenimentele prin care am trecut în ultimii 15 ani. Dacă acum 15 ani spuneam că ne îndreptăm spre revoluţia socială viitoare, iar acum am ajuns la ea, asta ne slăbeşte? Asta ne întăreşte, ne face mai puternici. Totul se reduce la faptul că capitalismul se transformă în imperialism, iar

www.dacoromanica.ro

imperialismul duce la începutul revoluției socialiste. Procesul este anevoios și îndelungat, și nici o țară capitalistă n-a ajuns încă la capătul lui. Dar el trebuie să fie menționat în program.

Iată de ce obiecțiile de ordin teoretic care au fost făcute nu rezistă nici unei critici. Nu mă îndoiesc că dacă am pune la lucru cîte 3—4 ore pe zi 10—20 de publiciști, oameni versați în expunerea ideilor lor, într-o lună ei ar elabora programul mai bine, mai închegat. Să pretinzi însă ca acest lucru să fie făcut într-o zi, două, cum a afirmat tov. Podbelski, este ridicol. Noi am lucrat mai mult de o zi, două, și chiar peste două săptămîni. Repet, dacă am putea desemna o comisie alcătuită din 30 de persoane, care timp de o lună să lucreze cîteva ore pe zi, fără să fie deranjată de zbîrnîitul telefonului, fără îndoială că ea ar elabora un program de zece ori mai bun. Nimeni n-a contestat aici fondul problemei. Un program care nu vorbește despre bazele producției de mărfuri și ale capitalismului nu este un program marxist internațional. Ca un program să fie internațional, nu e suficient să proclame republica sovietică mondială, sau desființarea națiunilor, așa cum a declarat tov. Peatakov : n-avem nevoie de națiuni, avem nevoie de unirea tuturor proletarilor. Desigur, este un lucru admirabil, și așa va fi, însă într-un cu totul alt stadiu al dezvoltării comuniste. Tov. Peatakov, cu un vădit aer de superioritate, spune : „În 1917 erați în urmă, iar acum ați avansat". Am avansat atunci cînd am înscris în program ceea ce începuse să corespundă realității. Cînd am spus că națiunile trec de la democrația burgheză la puterea proletară, am spus ceea ce corespunde realității, pe cînd în 1917 asta era ceea ce voi doreați.

Cînd între noi și spartachiști se va stabili încrederea tovărășească deplină, care e necesară pentru comunismul unic, încredere tovărășească care se înfiripă zi de zi și care, poate, în cîteva luni va deveni o realitate, atunci ea va fi înscrisă în program. Dar, atîta timp cît ea nu există încă, a o proclama înseamnă a-i atrage pe ei la un lucru la care n-au ajuns încă prin propria lor experiență. Noi spunem că tipul sovietic a căpătat însemnătate inter-

www.dacoromanica.ro

naţională. Tov. Buharin s-a referit la comitetele de delegaţi ai întreprinderilor din Anglia. Ele nu sînt întru totul identice cu Sovietele. Ele se dezvoltă, dar sînt încă în germene. Cînd se vor dezvolta pe deplin, „vom vedea". A spune însă că noi facem în dar muncitorilor englezi Sovietele ruseşti e o afirmaţie care nu rezistă la nici o critică.

Trebuie să mă opresc apoi la problema autodeterminării naţiunilor. Critica noastră a atribuit acestei probleme o însemnătate exagerată. Aici s-a vădit slăbiciunea criticii noastre prin faptul că acestei probleme, care în structura generală a programului, în ansamblul cerinţelor programului are în fond o însemnătate mai puţin decît secundară, ea i-a atribuit o însemnătate specială.

Ascultîndu-l pe tov. Peatakov, stăteam şi mă minunam: ce-i asta, o discuţie asupra programului, sau o discuţie între două birouri organizatorice? Cînd tov. Peatakov a spus că comuniştii ucraineni acţionează conform directivelor C.C. al P.C.(b) din Rusia, nu mi-am dat seama pe ce ton a vorbit. Pe un ton de regret? Nu-l bănuiesc pe tov. Peatakov de aşa ceva, dar sensul cuvîntării lui a fost acesta: la ce bun toate aceste autodeterminări, din moment ce la Moscova există un Comitet Central admirabil! Este un punct de vedere pueril. Ucraina a fost separată de Rusia datorită unor condiţii excepţionale, şi mişcarea naţională n-a prins acolo rădăcini. În măsura în care ea s-a manifestat, germanii au înăbuşit-o. Acesta este un fapt, dar un fapt excepţional. Acolo, chiar şi în ceea ce priveşte limba, situaţia este de aşa natură, încît astăzi nu se ştie dacă limba ucraineană este o limbă de masă sau nu. Masele muncitoare ale celorlalte naţiuni erau pline de neîncredere faţă de velicoruşi, privindu-i ca pe o naţiune exploatatoare şi asupritoare. Acesta este un fapt. Un reprezentant finlandez mi-a relatat că în rîndurile burgheziei finlandeze, care ura pe velicoruşi, se fac auzite glasuri care spun: „Germanii s-au dovedit o fiară mai cumplită, Antanta — şi ea o fiară cumplită, mai bine să vină bolşevicii". Iată ce victorie uriaşă am repurtat asupra burgheziei finlandeze în problema naţională. Ceea ce nu ne împiedică cîtuşi de puţin să luptăm împotriva ei ca împotriva unui duşman

www.dacoromanica.ro

de clasă, alegînd mijloacele potrivite în acest scop. Republica sovietică, care s-a format într-o țară în care țarismul a asuprit Finlanda, trebuie să declare că ea respectă dreptul națiunilor la independență. Cu guvernul roșu din Finlanda, care a existat scurtă vreme, am încheiat un tratat [51], i-am făcut unele concesii de ordin teritorial, concesii din cauza cărora am avut de auzit multe obiecții pur șoviniste : „Acolo sînt exploatări piscicole importante, iar voi le-ați cedat". Astea-s obiecții de genul acelora despre care am spus : sînt comuniști pe care dacă îi zgîrii puțin dai de șovinistul velicorus.

Cred că acest exemplu referitor la Finlanda ne arată, ca și cel referitor la bașkiri, că în problema națională nu se poate susține că trebuie să obținem unitatea economică cu orice preț. Desigur că trebuie s-o obținem ! Dar trebuie s-o obținem prin propagandă, prin agitație, printr-o uniune liber consimțită. Bașkirii sînt neîncrezători față de velicoruși, pentru că velicorușii au un nivel cultural mai ridicat și s-au folosit de el spre a-i jefui. De aceea, în aceste locuri îndepărtate, velicorus înseamnă pentru bașkiri „asupritor", „pungaș". Trebuie să ținem seama de acest lucru, trebuie să luptăm împotriva lui. Asta e însă o chestiune de durată. E un lucru pe care nu-l poți înlătura prin nici un decret. Trebuie să fim foarte precauți în această privință. Precauția este cît se poate de necesară din partea unei națiuni ca națiunea velicorusă, care și-a atras ura înverșunată a tuturor celorlalte națiuni ; abia acum am învățat să remediem această situație, și tot n-o facem cum trebuie. La noi sînt, de pildă, la Comisariatul învățămîntului sau în preajma lui, comuniști care declară : avem școală unică, așa că să nu cutezați să predați în altă limbă decît limba rusă ! După mine, un asemenea comunist este un șovinist velicorus. Cusurul acesta îl au mulți dintre noi și trebuie să luptăm împotriva lui.

Iată de ce trebuie să declarăm celorlalte națiuni că sîntem internaționaliști pînă la capăt și tindem spre o uniune liber consimțită a muncitorilor și țăranilor tuturor națiunilor. Asta nu exclude de loc războaiele. Războiul este o altă problemă, care decurge din esența imperialismului. Dacă luptăm împotriva lui Wilson, și Wilson face

www.dacoromanica.ro

dintr-o naţiune mică un instrument al său, noi spunem : vom lupta împotriva acestui instrument. Nu ne-am pronunţat niciodată împotriva acestui lucru. Nu am afirmat vreodată că republica socialistă ar putea exista fără forţă armată. În anumite condiţii războiul poate fi o necesitate. Iar aici, în problema autodeterminării naţionalităţilor, esenţialul este că diferite naţiuni merg pe aceeaşi cale istorică, însă pe cărări şi cu ocolişuri foarte diferite, şi că naţiunile mai civilizate merg, evident, altfel decît cele mai puţin civilizate. Finlanda a mers într-un fel. Germania merge în alt fel. Tov. Peatakov are de o sută de ori dreptate cînd declară că avem nevoie de unitate. Dar trebuie să luptăm pentru unitate cu ajutorul propagandei, al influenţei partidului, al creării de sindicate unice. Dar nici aici nu se poate acţiona după un şablon. Dacă am suprima acest punct sau l-am redacta altfel, am elimina din program problema naţională. Asta s-ar putea face dacă ar exista oameni fără particularităţi naţionale. Dar asemenea oameni nu există, şi într-alt fel nu putem în nici un caz să construim societatea socialistă.

Cred, tovarăşi, că programul propus aici trebuie luat ca bază, că el trebuie dat comisiei, după ce ea va fi fost completată cu reprezentanţi ai opoziţiei sau, mai exact, cu tovarăşii care au făcut aici propuneri concrete, şi că această comisie trebuie să prezinte : 1) îndreptările enumerate la proiect şi 2) obiecţiile teoretice în privinţa cărora nu se poate ajunge la un acord. Cred că va fi modul cel mai practic de a pune problema şi care ne va permite să ajungem cît se poate de rapid la o soluţie justă. (Aplauze.)

www.dacoromanica.ro

5

PROIECTUL CELUI DE-AL TREILEA PUNCT DIN PARTEA POLITICĂ GENERALĂ A PROGRAMULUI

(PENTRU COMISIA DE ÎNTOCMIRE A PROGRAMULUI INSTITUITĂ DE CONGRESUL AL VIII-LEA AL PARTIDULUI)

Democraţia burgheză se limita la proclamarea unor drepturi formale, extinse în mod egal asupra tuturor cetăţenilor, cum ar fi, de pildă, libertatea întrunirilor, a asociaţiilor, libertatea presei. În cel mai bun caz, în cele mai democratice republici burgheze erau anulate toate îngradirile legislative referitoare la aceste puncte. În realitate însă, atît practica administrativă, cît şi, mai ales, robia economică a oamenilor muncii îi puneau întotdeauna pe aceştia, în condiţiile democratice burgheze, în imposibilitatea de a se folosi pe o scară mai largă de drepturi şi de libertăţi.

Dimpotrivă, democraţia proletară sau sovietică nu se mulţumeşte să proclame formal drepturi şi libertăţi, ci le acordă efectiv înainte de toate acelor clase ale populaţiei care erau oprimate de capitalism, adică proletariatului şi ţărănimii. Puterea sovietică expropriază în acest scop burghezia de clădiri, tipografii, depozite de hîrtie, pe care le pune la dispoziţia totală a oamenilor muncii şi a organizaţiilor lor.

Sarcina P.C. din Rusia este de a atrage mase din ce în ce mai largi ale populaţiei muncitoare la folosirea drepturilor şi libertăţilor democratice şi de a extinde posibilităţile materiale de folosire a lor.

Scris în jurul datei de 20 martie 1919

Publicat pentru prima oară la 22 aprilie 1956 în ziarul „Pravda" nr. 113

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

6

RADIOTELEGRAMA DE SALUT ADRESATĂ GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE ÎN NUMELE CONGRESULUI [52]

Către guvernul Republicii Sovietice Ungare,
Budapesta

Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist din Rusia trimite un salut înflăcărat Republicii Sovietice Ungare. Congresul nostru este încredinţat că nu este departe vremea cînd comunismul va învinge în întreaga lume. Clasa muncitoare din Rusia se străduieşte din răsputeri să vă vină cît mai curînd în ajutor. Proletariatul din întreaga lume urmăreşte cu atenţie încordată lupta voastră şi nu va permite imperialiştilor să ridice mîna asupra noii Republici sovietice.

Trăiască republica comunistă internaţională !

Scris la 22 martie 1919

Publicat la 25 martie 1919 în limba maghiară în ziarul „Népszava" nr. 71

Publicat pentru prima oară în limba rusă în 1927 în revista „Proletarskaia Revoliutiia" nr. 5

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

Traducere din limba maghiară

www.dacoromanica.ro

7

RAPORT ASUPRA MUNCII LA SATE
23 MARTIE

(Aplauze prelungite.) Tovarăşi, trebuie să vă cer iertare pentru faptul că n-am reuşit să iau parte la toate şedinţele secţiunii alese de congres pentru problema muncii la sate[53]. De aceea, tovarăşii care au participat de la început la lucrările secţiunii mă vor completa prin luările lor de cuvînt. Secţiunea a elaborat în cele din urmă tezele care au fost remise comisiei şi care vă vor fi prezentate. Aş vrea să mă opresc asupra însemnătăţii generale a problemei, aşa cum se pune ea în faţa noastră ca rezultat al lucrărilor secţiunii şi aşa cum, după părerea mea, se pune acum în faţa întregului partid.

Tovarăşi, este întru totul firesc ca în cursul dezvoltării revoluţiei proletare să trebuiască să punem pe primul plan cînd una, cînd alta din problemele de mare importanţă şi de mare complexitate ale vieţii sociale. Este întru totul firesc ca în desfăşurarea unei revoluţii care atinge, şi nu poate să nu atingă, temeliile cele mai profunde ale vieţii, cele mai largi mase ale populaţiei, — nici un partid, nici un guvern, chiar cel mai apropiat de mase, să nu fie în stare să cuprindă *dintr-o dată* toate laturile vieţii. Şi dacă e să ne oprim acum asupra problemei muncii la sate şi să desprindem în mod special din această problemă situaţia ţărănimii mijlocaşe, — aici nu poate fi nimic straniu sau anormal din punctul de vedere al dezvoltării revoluţiei proletare în general. Revoluţia proletară trebuia să pornească fără doar şi poate de la relaţia fundamentală dintre cele două clase ostile, dintre proletariat şi burghezie.

www.dacoromanica.ro

Sarcina fundamentală era de a trece puterea în mîna clasei muncitoare, de a asigura dictatura ei, de a răsturna burghezia şi de a o lipsi de sursele economice ale puterii sale, care constituie, fără îndoială, o piedică în calea oricărei construcţii socialiste. Întrucît cunoaştem marxismul, noi toţi nu ne-am îndoit vreodată de adevărul că în societatea capitalistă, în virtutea a însăşi structurii economiei, însemnătatea hotărîtoare n-o pot avea decît fie proletariatul, fie burghezia. Vedem acum mulţi foşti marxişti — de pildă din tabăra menşevicilor — care afirmă că în perioada luptei hotărîtoare dintre proletariat şi burghezie ar putea să domnească *democraţia în general.* Aşa zic menşevicii, care sînt în totul de acord cu socialiştii-revoluţionari. Ca şi cum nu chiar burghezia creează sau desfiinţează democraţia după cum îi vine ei la socoteală! Aşa stînd lucrurile, în perioada luptei înverşunate dintre burghezie şi proletariat nici vorbă nu poate fi de democraţie în general. E uimitor cît de repede se demască aceşti marxişti sau pseudomarxişti — de pildă menşevicii noştri —, cît de repede iese la iveală adevărata lor natură, natura de democraţi mic-burghezi.

Marx a luptat toată viaţa cel mai mult împotriva iluziilor democraţiei mic-burgheze şi împotriva democratismului burghez. El a ironizat mai mult decît orice palavrele despre libertate şi egalitate, atunci cînd ele camuflează libertatea muncitorilor de a muri de foame, sau egalitatea dintre omul care îşi vinde forţa de muncă şi burghezul care ar cumpăra munca acestuia în mod liber şi ca de la egal la egal pe piaţa liberă etc. Marx a explicat aceste lucruri în toate scrierile sale economice. Se poate spune că întreg „Capitalul" lui Marx este consacrat explicării adevărului că *forţele fundamentale ale societăţii capitaliste sînt şi nu pot fi decît burghezia şi proletariatul:* burghezia în calitate de constructor al acestei societăţi capitaliste, de conducător, de forţă motrice a ei, iar proletariatul ca gropar al ei, ca singura forţă capabilă s-o înlocuiască. Nu ştiu dacă există un singur capitol în oricare din lucrările lui Marx care să nu fie consacrat demonstrării acestui adevăr. Se poate spune că socialiştii Internaţionalei a II-a din întreaga lume s-au

www.dacoromanica.ro

jurat de nenumărate ori în faţa muncitorilor că înţeleg acest adevăr. Dar cînd s-a ajuns la lupta efectivă şi încă hotarîtoare pentru putere între proletariat şi burghezie, am văzut ca menşevicii şi eserii noştri, precum şi conducătorii vechilor partide socialiste din lumea întreagă l-au uitat şi s-au pus să repete pur mecanic frazele filistine despre democratism în general.

La noi uneori aceste cuvinte sînt făcute să sune mai „tare", întrebuinţîndu-se expresia : „dictatura democraţiei", ceea ce nu este decît o absurditate. Ştim prea bine din istorie că dictatura burgheziei democrate n-a însemnat nimic altceva decît reprimarea muncitorilor răsculaţi. Aşa s-a întîmplat începînd din 1848, în orice caz nu mai tîrziu, dar exemple pot fi găsite şi înainte. Istoria ne arată că tocmai în cadrul democraţiei burgheze se desfăşoară intens şi în voie cea mai acută luptă între proletariat şi burghezie. De justeţea acestui adevăr ne-am putut convinge în practică. Şi dacă măsurile luate de guvernul sovietic începînd din octombrie 1917 s-au deosebit prin fermitate în toate problemele fundamentale, asta a fost tocmai pentru că nu ne-am abătut niciodată de la acest adevăr, pentru că nu l-am uitat niciodată. Numai dictatura unei singure clase — dictatura proletariatului —, în lupta pentru dominaţie împotriva burgheziei, poate rezolva problema. Numai dictatura proletariatului poate învinge burghezia. Numai proletariatul poate răsturna burghezia. Numai proletariatul poate duce după sine masele împotriva burgheziei.

De aici nu rezultă însă nicidecum — ar fi cea mai mare greşeală să se creadă aşa ceva — că şi în construcţia ulterioară a comunismului, cînd burghezia este răsturnată, cînd puterea politică se află în mîna proletariatului, — că şi ulterior ne-am putea lipsi de participarea elementelor mijlocii, intermediare.

Este firesc ca la începutul revoluţiei — al revoluţiei proletare — toată atenţia militanţilor ei să fie concentrată asupra a ceea ce este principal, fundamental : dominaţia proletariatului şi asigurarea ei prin victoria asupra burgheziei, — asigurarea condiţiilor necesare ca burghezia să nu poată reveni la putere. Ştim foarte bine că burghe-

www.dacoromanica.ro

zia mai deţine avantaje legate de avuţiile ei în alte ţări, sau care constau, uneori chiar şi la noi, în averi băneşti. Ştim prea bine că sînt elemente sociale care au mai multă experienţă decît proletarii şi care ajută burghezia. Ştim prea bine că burghezia n-a renunţat la ideea revenirii la putere, că ea nu încetează să facă încercări de a-şi restabili dominaţia.

Dar nu numai atît. Burghezia, al cărei principiu suprem este : „Unde-i bine, acolo e patria", ea, care atunci cînd era vorba de bani a fost întotdeauna internaţională —, *burghezia este încă şi acum mai puternică decît noi pe scară mondială.* Dominaţia ei este subminată în ritm rapid, ea are în faţă exemple, cum este revoluţia din Ungaria — fapt pe care am avut fericirea să vi-l aducem ieri la cunoştinţă şi care este confirmat de ştirile primite astăzi —, ea începe să priceapă că dominaţia ei se clatină. Ea nu mai este liberă în acţiunile sale. Dar acum, dacă ţinem seama de posibilităţile ei materiale pe scară mondială, trebuie să recunoaştem că, din punct de vedere material, burghezia, în momentul de faţă, mai este încă mai puternică decît noi.

Iată, atenţia noastră, activitatea noastră practică au fost şi trebuiau să fie îndreptate în proporţie de nouă zecimi către problema fundamentală — răsturnarea burgheziei, statornicirea puterii proletariatului, evitarea oricărei posibilităţi de revenire la putere a burgheziei. Faptul este absolut firesc, legitim, inevitabil, şi în această privinţă au fost realizate cu succes foarte multe lucruri.

Acum însă trebuie să punem la ordinea zilei problema altor pături sociale. Trebuie — şi asta a fost concluzia noastră a tuturora în secţiunea agrară, şi sîntem convinşi că asupra acestui lucru vor fi de acord toţi activiştii de partid, deoarece noi nu am făcut decît să sintetizăm experienţa lor —, trebuie să punem la ordinea zilei, în toată amploarea ei, *problema ţărănimii mijlocase.*

Se vor găsi, desigur, oameni care, în loc să reflecteze asupra desfăşurării revoluţiei noastre, asupra sarcinilor care ne stau acum în faţă, vor exploata orice pas al Puterii sovietice spre a stîrni chicoteli şi spre a face critică de dragul criticii, aşa cum vedem că fac domnii

www.dacoromanica.ro

menşevici şi socialişti-revoluţionari de dreapta. Ei sînt oameni care n-au priceput nici pînă astăzi că trebuie să aleagă între noi şi dictatura burgheză. Noi am dat dovadă de multă răbdare şi chiar de bunăvoinţă faţă de ei şi le oferim încă o dată posibilitatea de a se convinge de mărinimia noastră, dar şi această răbdare şi bunăvoinţă a noastră va avea curînd un sfîrşit, iar dacă ei nu se vor hotărî să aleagă, îi vom pofti cît se poate de serios să se ducă la Kolceak. (Aplauze.) Nu ne aşteptăm să vedem la aceşti oameni aptitudini intelectuale prea strălucite. (Rîsete.) Dar ar fi de aşteptat ca, după ce au simţit pe pielea lor bestialităţile lui Kolceak, să înţeleagă că avem dreptul să le cerem să aleagă între noi şi Kolceak. Dacă în primele luni de după Revoluţia din Octombrie mulţi naivi au fost atît de proşti încît să creadă că dictatura proletariatului este trecătoare, întîmplătoare, acum pînă şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ar trebui să priceapă că există ceva firesc în lupta care se desfăşoară în condiţiile presiunii întregii burghezii internaţionale.

În realitate nu există decît două forţe: dictatura burgheziei şi dictatura proletariatului. Cine n-a aflat asta citind operele lui Marx, cine n-a aflat-o citind lucrările tuturor marilor socialişti, n-a fost niciodată socialist, n-a înţeles nimic din socialism şi este socialist doar cu numele. Acestor oameni le dăm un scurt termen de gîndire şi le cerem să rezolve problema. Am amintit de ei pentru că ei spun acum sau vor spune: „Bolşevicii au pus problema ţărănimii mijlocaşe, ei vor să cocheteze cu ea". Ştiu prea bine că o argumentare de soiul acesta sau chiar una mult mai slabă îşi găseşte un spaţiu larg în presa menşevică. Noi n-o luăm în seamă, n-am dat niciodată importanţă flecărelii adversarilor noştri. Oamenii care sînt în stare ca pînă în ziua de azi să facă naveta între burghezie şi proletariat pot să spună ce-or vrea. Noi ne urmăm drumul.

Drumul nostru este determinat în primul rînd de evaluarea forţelor din punct de vedere de clasă. În societatea capitalistă se desfăşoară lupta între burghezie şi proletariat. Atîta timp cît ea nu este încă terminată, ne vom

www.dacoromanica.ro

concentra toată atenţia pentru a o duce pînă la capăt. Ea nu a fost încă dusă pînă la capăt. Am reuşit să facem mult în această luptă. Acum burghezia internaţională nu mai poate acţiona nestingherită. Cea mai bună dovadă în acest sens este revoluţia proletară din Ungaria. E limpede deci că munca noastră de construcţie la sate a depăşit cadrul în care totul era subordonat cerinţei esenţiale a luptei pentru putere.

Această muncă de construcţie la sate a trecut prin două faze principale. În octombrie 1917 am cucerit puterea *împreună cu întreaga ţărănime*. Aceasta a fost o revoluţie burgheză, întrucît lupta de clasă nu începuse să se desfăşoare încă la sate. Aşa cum am mai spus, abia în vara anului 1918 a început adevărata revoluţie proletară la sate. Activitatea noastră n-ar fi fost completă dacă nu am fi reuşit să dezlănţuim această revoluţie. Prima etapă a fost luarea puterii la oraşe şi instaurarea formei sovietice de guvernămînt. A doua etapă a fost ceea ce constituie esenţialul pentru toţi socialiştii şi fără de care socialiştii nu sînt socialişti : delimitarea elementelor proletare şi semiproletare la sate şi unirea lor cu proletariatul orăşenesc în vederea luptei împotriva burgheziei de la sate. Această etapă este şi ea în linii generale terminată. Organizaţiile pe care le-am creat la început în acest scop, comitetele sărăcimii, sînt acum în aşa măsură consolidate, încît am considerat posibil să le înlocuim cu Soviete alese în toată regula, adică să reorganizăm Sovietele săteşti astfel încît ele să devină organe de dominaţie de clasă, organe ale puterii proletare la sate. Măsuri cum e legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere spre o agricultură socialistă, lege adoptată de curînd de Comitetul Executiv Central şi care vă este, desigur, cunoscută tuturor, fac bilanţul perioadei scurse din punctul de vedere al revoluţiei noastre proletare.

Esenţialul, ceea ce constituie prima şi principala sarcină a revoluţiei proletare, l-am făcut. Şi tocmai pentru că am înfăptuit această sarcină, la ordinea zilei se pune acum o problemă şi mai complexă : *atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă*. Cine consideră că punerea acestei probleme în-

www.dacoromanica.ro

seamnă o slabire a caracterului puterii noastre, o slăbire a dictaturii proletariatului, o schimbare, fie şi parţială, fie şi cu totul neînsemnată a politicii noastre de bază, nu înţelege nimic din sarcinile proletariatului, din sarcinile revoluţiei comuniste. Sînt convins că asemenea oameni nu se vor găsi în partidul nostru. Am vrut să previn numai pe tovarăşi împotriva acelor oameni din afara partidului muncitoresc care vor spune acest lucru nu fiindcă ar ţine de concepţiile lor, ci numai şi numai să ne pună beţe-n roate şi să-i ajute pe albgardişti, — cu alte cuvinte să aţîţe împotriva noastră pe ţăranul mijlocaş, care a şovăit dintotdeauna, care nu poate să nu şovăie şi va mai şovăi multă vreme. Pentru a-l aţîţa împotriva noastră, ei vor spune: „Uită-te la ei cum vă fac ochi dulci! Va să zică răscoalele voastre i-au pus pe gînduri, va să zică au lăsat-o mai moale" etc. etc. Trebuie ca toţi tovarăşii noştri să fie înarmaţi împotriva unei asemenea agitaţii. Şi sînt convins că ei vor fi înarmaţi dacă vom reuşi acum să facem ca problema să fie abordată din punctul de vedere al luptei de clasă.

Este absolut clar că această problemă fundamentală constituie o sarcină mai complexă, dar nu mai puţin arzătoare: *cum să definim în mod precis atitudinea proletariatului faţă de ţărănimea mijlocaşă?* Tovarăşi, pentru marxişti problema nu prezintă nici o dificultate din punct de vedere teoretic, punct de vedere pe care şi l-a însuşit imensa majoritate a muncitorilor. Vă voi aminti, de pildă, că în cartea lui Kautsky despre problema agrară, scrisă pe vremea cînd Kautsky expunea corect învăţătura lui Marx şi era considerat o autoritate incontestabilă în acest domeniu, în această carte despre problema agrară se spun următoarele în ceea ce priveşte trecerea de la capitalism la socialism: sarcina partidului socialist este de *a neutraliza ţărănimea*, adică de a face în aşa fel ca ţăranul să rămînă neutru în lupta dintre proletariat şi burghezie, ca el să nu poată da burgheziei un ajutor activ împotriva noastră.

În decursul îndelungatei perioade de dominaţie a burgheziei, ţărănimea a sprijinit puterea ei, s-a situat de partea ei. Faptul este explicabil dacă ţinem seama de

www.dacoromanica.ro

forţa economică a burgheziei şi de mijloacele ei politice de dominaţie. Nu ne putem aştepta ca ţăranul mijlocaş să treacă imediat de partea noastră. Dar, dacă vom duce o politică justă, aceste şovăieli vor lua sfîrşit după un timp oarecare, şi ţăranul va putea trece de partea noastră.

Încă Engels, care împreună cu Marx a pus bazele marxismului ştiinţific, învăţătură după care partidul nostru se călăuzeşte în permanenţă, şi în special în timpul revoluţiei, — încă Engels a stabilit împărţirea ţărănimii în ţărănime cu gospodărie mică, mijlocie şi mare, şi această împărţire corespunde şi acum realităţii în marea majoritate a ţărilor europene. Engels spunea : „S-ar prea putea ca nici chiar ţărănimea cu gospodărie mare să nu trebuiască să fie reprimată pretutindeni prin violenţă". Dar nici un socialist cu mintea întreagă nu s-a gîndit vreodată că am putea recurge cîndva la violenţă faţă de ţărănimea mijlocaşă (ţărănimea cu gospodărie mică ne este prietenă). Aşa scria Engels în 1894, cu un an înainte de a muri, atunci cînd problema agrară se afla la ordinea zilei [54]. Acest punct de vedere demonstrează un adevăr uneori dat uitării, dar asupra căruia în teorie sîntem cu toţii de acord. În ceea ce priveşte pe moşieri şi pe capitalişti, sarcina noastră este exproprierea totală. *Dar noi nu admitem nici un fel de violenţă faţă de ţărănimea mijlocaşă.* Chiar şi în ceea ce priveşte ţărănimea bogată noi nu spunem tot atît de categoric ca în ceea ce priveşte burghezia : exproprierea totală a ţărănimii bogate şi a chiaburimii. În programul nostru am făcut această distincţie. Noi spunem : reprimarea împotrivirii ţărănimii bogate, reprimarea tentativelor ei contrarevoluţionare. Asta nu înseamnă expropriere totală.

Deosebirea fundamentală care determină atitudinea noastră faţă de burghezie şi faţă de ţărănimea mijlocaşă — exproprierea totală a burgheziei, alianţa cu ţărănimea mijlocaşă, care nu exploatează pe alţii —, această linie fundamentală este admisă în teorie de toată lumea. În practică însă ea nu este aplicată consecvent ; pe teren oamenii n-au învăţat încă s-o aplice. Atunci cînd proletariatul, după ce a răsturnat burghezia şi şi-a consolidat puterea, a trecut la făurirea noii societăţi sub toate as-

www.dacoromanica.ro

pectele, problema țărănimii mijlocașe s-a pus pe primul plan. Nici un socialist din lume n-a negat faptul că făurirea comunismului se va desfășura în chip diferit în țările cu mare agricultură și în țările cu mică agricultură. Este un adevăr elementar, de abecedar. Din acest adevăr rezultă că, pe măsură ce ne apropiem de sarcinile construirii comunismului, atenția noastră trebuie, într-o anumită măsură, să se concentreze în principal tocmai asupra țărănimii mijlocașe.

De felul în care vom defini atitudinea noastră față de țărănimea mijlocașă depind multe. Problema este rezolvată din punct de vedere teoretic, dar noi am văzut prea bine, cunoaștem din proprie experiență deosebirea dintre rezolvarea teoretică a unei probleme și transpunerea practică în viață a hotărîrii. Ne-am lovit îndeaproape de această deosebire, atît de caracteristică pentru marea revoluție franceză, cînd Convenția franceză lua măsuri de mare anvergură fără a avea reazemul necesar pentru aplicarea lor și fără a ști măcar pe ce clasă trebuie să se sprijine pentru aplicarea cutărei sau cutărei măsuri.

Noi ne aflăm în condiții incomparabil mai fericite. Datorită unui secol întreg de dezvoltare, noi știm pe ce clasă ne sprijinim. Știm însă tot așa de bine că această clasă are o experiență practică cu totul și cu totul neîndestulătoare. Esențialul — răsturnarea puterii burgheziei și preluarea puterii de către muncitori — a fost clar pentru clasa muncitoare, pentru partidul muncitoresc. Dar *cum* s-o faci ? Ținem minte cu toții cîte dificultăți am întîmpinat, cîte greșeli am comis atunci cînd s-a trecut de la controlul muncitoresc la conducerea industriei de către muncitori. Și aceasta a fost doar o acțiune desfășurată înăuntrul clasei noastre, în rîndurile proletariatului, cu care am avut de-a face întotdeauna. Acum însă trebuie să ne precizăm atitudinea față de o clasă nouă, o clasă pe care muncitorul de la oraș nu o cunoaște. Trebuie să ne precizăm atitudinea față de o clasă care n-are o situație stabilă, bine definită. Proletariatul este în masă pentru socialism, burghezia este în masă împotriva socialismului —, raportul dintre aceste două clase este ușor de definit. Cînd trecem însă la o pătură ca țărăni-

www.dacoromanica.ro

mea mijlocașă, constatăm că *ea este o clasă care șovăie.* Țăranul mijlocaș este în parte proprietar, în parte muncitor. El nu exploatează pe alți oameni ai muncii. Timp de decenii el a fost nevoit să-și apere situația cu prețul unor mari strădanii ; el a simțit pe pielea lui exploatarea moșierilor și capitaliștilor, a trecut prin multe, dar în același timp este proprietar. De aceea atitudinea noastră față de această clasă care șovăie prezintă mari dificultăți. Bazîndu-ne pe experiența noastră de mai bine de un an, pe munca noastră proletară dusă la sate mai bine de o jumătate de an, pe faptul că diferențierea de clasă a satului s-a produs deja, trebuie să ne ferim aici cel mai mult de orice pripeală, de teoretizări neîndemînatice, de pretenția de a socoti încheiat ceea ce este abia în curs de elaborare, ceea ce n-am elaborat încă complet. Rezoluția pe care v-o propune comisia aleasă de secție și căreia îi va da citire unul dintre cei care vor urma la cuvînt constituie o avertizare suficientă în această privință.

Din punct de vedere economic este limpede că trebuie să venim în ajutorul țărănimii mijlocașe. Din punct de vedere teoretic nu există nici o îndoială în această privință. Date fiind însă moravurile noastre, nivelul nostru cultural, forțele insuficiente pe care le-am putea oferi satului în domeniul cultural și tehnic, dată fiind neputința de care dăm dovadă adesea în relațiile cu satul, tovarășii recurg adeseori la măsuri de constrîngere, stricînd astfel toată treaba. Nu mai departe decît ieri, un tovarăș mi-a dat o broșură intitulată „Instrucțiuni și dispoziții cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod", editată de Comitetul Nijni Novgorod al P.C. (b) din Rusia, — și în această broșură citesc, de pildă, la pag. 41 : „Decretul cu privire la impozitul excepțional trebuie să apese cu toată greutatea asupra chiaburilor, speculanților și în *general asupra elementului mijlociu al țărănimii*". Bine au mai „înțeles" oamenii ! S-ar putea să fie o greșeală de tipar, dar este inadmisibil să scape asemenea greșeli de tipar ! Sau e o lucrare făcută în pripă și care ne arată cît de primejdioasă este orice pripeală în acest domeniu. Sau — și aceasta ar

www.dacoromanica.ro

fi ipoteza cea mai gravă, pe care nu vreau s-o fac în privinţa tovarăşilor din Nijni Novgorod — aici este vorba pur şi simplu de neînţelegerea problemei. Se prea poate să nu fie decît o simplă inadvertenţă [55].

În practică se petrec cazuri ca acesta relatat de un tovarăş din comisie. Ţăranii au făcut roată în jurul lui şi fiecare îl întreba : „Spune, sînt eu ţăran mijlocaş sau nu ? Am doi cai şi o vacă. Am două vaci şi un cal" etc. Prin urmare, acest agitator care cutreieră toate judeţele ar trebui să aibă un fel de termometru miraculos, pe care să-l poată pune ţăranului şi să spună dacă este sau nu ţăran mijlocaş. Pentru a stabili acest lucru este nevoie să cunoşti toată istoria gospodăriei acestui ţăran, raportul lui faţă de categoriile superioare şi inferioare ; şi asta n-o putem şti exact.

Aici este necesar mult simţ practic, este necesară cunoaşterea condiţiilor locale. Şi asta ne lipseşte încă. Nu este o ruşine s-o recunoaştem ; trebuie s-o recunoaştem deschis. N-am fost niciodată utopişti şi nu ne-am închipuit niciodată că vom construi societatea comunistă cu mîinile curăţele ale unor comunişti curăţei care urmează să se nască şi să fie educaţi într-o societate pur comunistă. Astea-s poveşti de adormit copiii. Noi trebuie să construim comunismul pe ruinele capitalismului, şi numai clasa care s-a călit în lupta împotriva capitalismului poate s-o facă. Proletariatul — o ştiţi prea bine — nu este lipsit de defectele şi slăbiciunile societăţii capitaliste. El luptă pentru socialism şi în acelaşi timp împotriva propriilor sale defecte. Cea mai înaintată şi valoroasă parte a proletariatului, care timp de decenii a dus o luptă înverşunată la oraşe, a avut posibilitatea să-şi însuşească în cursul acestei lupte toată cultura vieţii de oraş şi de capitală, şi şi-a însuşit-o într-o anumită măsură. Ştiţi că chiar şi în ţările înaintate satul a fost condamnat la incultură. Noi vom ridica, desigur, nivelul cultural al satului, dar aceasta este o chestiune de ani şi ani. Iată ce uită pretutindeni tovarăşii noştri şi iată ce ne înfăţişează concret fiecare cuvînt al oamenilor veniţi din provincie, nu al intelectualilor de aici, al celor care lucrează în diferite departamente — pe aceştia i-am tot auzit —, ci al unor oameni care observă pe teren

www.dacoromanica.ro

munca ce se desfăşoară la sate. Aceste voci au fost deosebit de preţioase pentru noi în secţia agrară. Ele vor fi deosebit de preţioase acum — sînt convins de asta — pentru întregul congres al partidului, deoarece ele nu pornesc din cărţi sau din decrete, ci din însăşi viaţa.

Toate acestea ne îndeamnă să ne dăm toată osteneala pentru a clarifica cît mai bine atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă. Este un lucru foarte greu, deoarece *în viaţă o asemenea claritate nu există*. Problema nu numai că n-a fost soluţionată, ea este chiar *insolubilă* dacă am vrea s-o rezolvăm *dintr-o dată şi imediat*. Există oameni care zic: „Nu trebuia să emitem atîtea decrete" şi reproşează guvernului sovietic faptul că s-a apucat să întocmească decrete fără să ştie cum să le aplice în viaţă. În fond aceşti oameni nu-şi dau seama că trag spre albgardişti. Am fi iremediabil idioţi dacă ne-am aştepta ca o sută de decrete să schimbe viaţa satului din temelii. Dar, dacă am renunţa să trasăm prin decrete calea de urmat, am fi trădători ai socialismului. Aceste decrete, care în mod practic n-au putut fi aplicate pe deplin şi dintr-o dată, au jucat un mare rol propagandistic. Dacă altădată noi făceam propagandă cu adevăruri generale, acum *facem propagandă prin muncă*. Este tot propagandă, însă o propagandă prin acţiune, numai că nu în sensul unor acţiuni izolate ale unor aventurieri, care au făcut obiectul sarcasmelor noastre în epoca anarhiştilor şi a vechiului socialism. Decretul nostru este o chemare, dar nu o chemare în spiritul celor de altădată: „Muncitori, sculaţi-vă şi răsturnaţi burghezia!" Nu, el este o chemare adresată maselor, o chemare la munca practică. *Decretele sînt instrucţiuni care cheamă masele la munca practică*. Iată ce este important. Admit că decretele conţin multe lucruri improprii, multe lucruri care nu-şi vor găsi aplicare în viaţă. Dar ele conţin material necesar muncii practice, şi menirea decretului este de a învăţa sute, mii şi milioane de oameni care ascultă glasul Puterii sovietice să facă paşi practici. Este o probă de acţiune practică în domeniul construcţiei socialiste la sate. Dacă vom privi astfel lucrurile, vom trage multe foloase din ansamblul legilor, decretelor şi hotărîrilor noastre. Nu le vom privi ca pe nişte hotărîri

www.dacoromanica.ro

absolute, care trebuie să fie aplicate cu orice preţ, imediat şi dintr-o dată.

Trebuie evitat tot ce ar putea încuraja, în practică, abuzurile. Pe alocuri s-au strecurat printre noi carierişti, aventurieri, care îşi zic comunişti şi ne înşală, care au venit la noi pentru că comuniştii sînt acum la putere şi pentru că elementele mai cinstite dintre „slujbaşi" n-au venit să lucreze la noi din cauza ideilor lor înapoiate, în timp ce carieriştii n-au nici un fel de idei, nici un fel de cinste. Oamenii aceştia, care nu vor decît să parvină, recurg în munca lor pe teren la măsuri de constrîngere, închipuindu-şi că aşa e bine. În realitate însă rezultatul este uneori acela că ţăranii spun : „Trăiască Puterea sovietică, dar *jos comunia !*" (adică comunismul). Asemenea cazuri nu sînt născocite, ci sînt luate din realitatea vie, din informaţiile furnizate de tovarăşii care duc munca pe teren. Nu trebuie să uităm ce rău imens aduce orice exagerare, orice grabă, orice pripeală.

A trebuit să ne grăbim cu orice preţ, să facem un salt îndrăzneţ şi să ieşim din războiul imperialist, care ne-a dus la dezastru ; a trebuit să facem sforţările cele mai mari pentru a strivi burghezia şi forţele care ameninţau să ne strivească pe noi. Toate astea erau necesare, fiindcă altfel nu puteam învinge. Dar dacă am proceda la fel faţă de ţărănimea mijlocaşă, — ar fi o neghiobie atît de mare, o atît de mare tîmpenie, ar fi atît de dezastruos pentru cauză, încît numai nişte provocatori ar putea proceda aşa în mod conştient. Sarcina trebuie pusă aici cu totul altfel. Aici nu este vorba de a reprima împotrivirea exploatatorilor notorii, de a-i învinge şi de a-i răsturna — sarcină pe care ne-o puneam mai înainte. Nu, pe măsură ce am îndeplinit această sarcină principală, la ordinea zilei se pun sarcini mult mai complexe. Aici prin violenţă nu faci nimic. *Violenţa faţă de ţărănimea mijlocaşă este cel mai mare rău.* Ţărănimea mijlocaşă formează o pătură numeroasă, care numără milioane şi milioane de oameni. Nici măcar în Europa, unde ţărănimea mijlocaşă nu reprezintă nicăieri o forţă atît de considerabilă, unde tehnica şi cultura, viaţa de oraş, căile ferate sînt colosal de dezvoltate, unde ar fi fost cel mai uşor să se conceapă asta,

www.dacoromanica.ro

nimeni, niciunul dintre socialiştii cei mai revoluţionari n-a propus măsuri de violenţă faţă de ţărănimea mijlocaşă.

Cînd am luat puterea, ne-am sprijinit pe întreaga ţărănime. Atunci toţi ţăranii aveau aceeaşi sarcină — lupta împotriva moşierilor. Dar prejudecata împotriva marii gospodării persistă la ei pînă astăzi. Ţăranul îşi zice: „Dacă va fi marea gospodărie, înseamnă că am să fiu din nou argat". Desigur că e greşit. Dar la ţăran noţiunea de mare gospodărie este legată de un sentiment de ură, ea îi aminteşte de asuprirea poporului de către moşieri. Acest sentiment a rămas, el n-a dispărut încă.

Trebuie să ne bazăm, mai presus de toate, pe adevărul că aici, prin însăşi firea lucrurilor, nu putea obţine nimic prin metode de violenţă. Aici problema economică se pune cu totul altfel. Aici nu există un vîrf pe care să-l poţi reteza, lăsînd în picioare întreaga temelie, întregul edificiu. Nu există un vîrf cum erau capitaliştii la oraşe. *A face aici uz de violenţă înseamnă a duce totul de rîpă.* E nevoie de o muncă de educaţie îndelungată. Ţăranului, care nu numai la noi, dar şi în întreaga lume, este un om practic şi realist, trebuie să-i dăm exemple concrete pentru a-i dovedi că „comunia" este mai bună decît orice. Desigur că nu vom ajunge la nici un rezultat dacă la sate vor apărea nişte oameni pripiţi, care pică acolo de la oraş şi, după ce au flecărit şi au stîrnit cîteva gîlcevi intelectuale sau chiar neintelectuale şi s-au certat în lege, o iau din loc. Aşa se mai întîmplă. În loc să inspire respect, aceşti oameni provoacă, pe bună dreptate, ilaritate.

În această chestiune trebuie să spunem că noi încurajăm comunele, dar ele trebuie să fie organizate în aşa fel *încît să cîştige încrederea ţăranului.* Pînă atunci însă noi vom fi elevii ţăranilor, iar nu dascălii lor. Nu există ceva mai stupid decît ca nişte oameni care nu cunosc agricultura şi particularităţile ei, care au năvălit la sate numai pentru că au auzit de folosul gospodăriei obşteşti şi pentru că viaţa de oraş i-a obosit şi vor să muncească la ţară, — decît ca aceşti oameni să se considere dascăli ai ţăranului în toate. *Nu există ceva mai stupid decît însăşi ideea de a recurge la violenţă în domeniul relaţiilor economice ale ţăranului mijlocaş.*

www.dacoromanica.ro

Aici sarcina este nu de a expropria pe ţăranul mijlocaş, ci de a ţine seama de condiţiile speciale de viaţă ale ţăranului, de a învăţa de la ţăran metodele de trecere la o orînduire mai bună şi *a nu cuteza să-i comanzi!* Iată regula pe care ne-am trasat-o. (Întregul congres aplaudă.) Iată regula pe care am căutat s-o expunem în proiectul nostru de rezoluţie, căci, tovarăşi, într-adevăr am păcătuit mult în această privinţă. Nu ne este de loc ruşine s-o mărturisim. Nu am avut experienţă. Însăşi lupta împotriva exploatatorilor ne-a fost dictată de experienţă. Dacă uneori ni se face o vină din această luptă putem spune : „Domnilor capitalişti, voi înşişi sînteţi vinovaţi de ea. Dacă n-aţi fi opus o rezistenţă atît de sălbatică, atît de absurdă, de înverşunată şi de neobrăzată, dacă nu v-aţi fi aliat cu burghezia din întreaga lume, revoluţia ar fi luat forme mult mai paşnice". Acum, după ce am respins iureşul turbat dezlănţuit împotriva noastră din toate părţile, putem trece la alte metode, pentru că noi nu acţionăm ca un cerc restrîns, ci ca partid care duce după sine milioane de oameni. Aceste milioane de oameni nu pot înţelege dintr-o dată noua orientare, şi de aceea se întîmplă adeseori ca loviturile destinate chiaburilor să nimerească pe ţăranul mijlocaş. Asta nu-i de mirare. Trebuie numai să înţelegem că toate acestea se datoresc condiţiilor istorice perimate şi că noile condiţii şi noile sarcini în legătură cu această clasă cer o nouă psihologie.

Decretele noastre cu privire la gospodăria ţărănească sînt, în esenţă, juste. N-avem nici un motiv să renunţăm la vreunul din ele sau să ne pară rău că le-am întocmit. Dar *dacă decretele sînt juste, nu este însă just ca ele să fie impuse ţăranilor cu forţa.* Nici un decret nu prevede una ca asta. Ele sînt juste în sensul că trasează căile, în sensul că îndeamnă la măsuri practice. Cînd spunem : „Încurajaţi asocierea", noi dăm directive care trebuie să fie încercate de multe ori spre a găsi *forma* definitivă a aplicării lor. Din moment ce s-a spus că trebuie să căutam să obţinem liberul consimţămînt, înseamnă că trebuie să-l convingem pe ţăran, şi trebuie să căutăm să-l convingem prin fapte. Ţăranii nu se vor lăsa convinşi

www.dacoromanica.ro

numai prin vorbe, şi bine vor face că nu se vor lăsa. Ar fi rău dacă ei s-ar lăsa convinşi numai citindu-li-se decrete şi manifeste. Dacă viaţa economică ar putea fi astfel transformată, — toată această transformare n-ar face nici două parale. Trebuie mai întîi să dovedeşti că această asociere este ceva mai bun, trebuie să uneşti pe oameni astfel încît ei să se unească într-adevăr, şi nu să se ocărască şi să plece, — să dovedeşti că este un lucru avantajos. Aşa pune ţăranul problema şi aşa o pun şi decretele noastre. Dacă pînă acum n-am putut obţine acest lucru, nu e nici o ruşine ; trebuie s-o recunoaştem deschis.

Pînă acum am rezolvat doar sarcina fundamentală a oricărei revoluţii socialiste — sarcina obţinerii victoriei asupra burgheziei. Noi am rezolvat această sarcină în linii generale, deşi acum începe o jumătate de an extrem de grea, în care imperialiştii din întreaga lume vor face ultimele sforţări spre a ne zdrobi. Acum putem spune fără a exagera de loc că *au înţeles ei înşişi că, după această perioadă de o jumătate de an, cauza lor e definitiv pierdută.* Sau ei vor profita în clipa de faţă de epuizarea noastră şi vor învinge o ţară, sau noi vom fi învingători nu numai în ţara noastră. În această jumătate de an, cînd criza în domeniul aprovizionării şi criza transporturilor s-au îngrămădit laolaltă, iar ţările imperialiste încearcă să dezlănţuie ofensiva pe mai multe fronturi situaţia noastră este cît se poate de grea. *Dar este ultima perioadă grea.* Este necesar să ne încordăm, ca şi pînă acum, toate forţele în lupta împotriva duşmanului din afară, care ne atacă.

Cînd vorbim însă despre sarcinile muncii la sate, trebuie, cu toate greutăţile existente, cu toate strădaniile noastre care au ca ţel direct zdrobirea exploatatorilor, — trebuie să ţinem minte şi să nu scăpăm din vedere că sarcinile noastre la sate în ceea ce priveşte ţăranul mijlocaş se prezintă cu totul altfel.

Toţi muncitorii conştienţi din Petrograd, din Ivanovo-Voznesensk, din Moscova, care au fost la ţară, — toţi ne-au relatat cazuri în care o mulţime de neînţelegeri care păreau cu totul inevitabile, o serie întreagă de conflicte care păreau foarte grave au fost lichidate sau

www.dacoromanica.ro

atenuate atunci cînd au intervenit muncitori pricepuţi, care n-au vorbit ca din carte, ci pe înţelesul ţăranilor, n-au vorbit ca nişte comandanţi care-şi permit să dea porunci fără a cunoaşte viaţa satelor, ci ca nişte tovarăşi care explică situaţia, apelînd la sentimentul lor de oameni ai muncii împotriva exploatatorilor. Şi, datorită acestor lămuriri tovărăşeşti, ei au obţinut ceea ce nu au putut obţine sute de alţi tovarăşi care s-au comportat ca nişte comandanţi, ca nişte şefi.

Iată spiritul de care este pătrunsă în întregime rezoluţia pe care o supunem acum atenţiei voastre.

În scurtul meu raport am încercat să mă opresc asupra laturii principale, asupra însemnătăţii politice generale a rezoluţiei. Am încercat — şi vreau să cred că am reuşit — să dovedesc că din punctul de vedere al intereselor întregii revoluţii, luată în ansamblu, n-a intervenit la noi nici o cotitură, nici o schimbare de linie. Albgardiştii şi acoliţii lor urlă sau vor urla despre asta. Urle cît vor. Nu ne impresionează. Noi ne îndeplinim în modul cel mai consecvent sarcinile. Trebuie să ne îndreptăm atenţia de la sarcina zdrobirii burgheziei la sarcina organizării vieţii ţărănimii mijlocaşe. Trebuie să trăim în pace cu ţăranul mijlocaş. Ţărănimea mijlocaşă va fi în societatea comunistă de partea noastră numai dacă-i vom uşura şi-i vom îmbunătăţi condiţiile economice de trai. Dacă am putea să-i dăm mîine 100 000 de tractoare de primă calitate, să le aprovizionăm cu benzină, să le asigurăm mecanici (ştiţi foarte bine că deocamdată asta-i o fantezie), ţăranul mijlocaş ar spune: „Eu sînt pentru comunie“ (adică pentru comunism). Dar, ca să înfăptuim asta trebuie mai întîi să învingem burghezia internaţională, trebuie s-o silim să ne dea aceste tractoare sau să ridicăm productivitatea muncii la noi în aşa măsură, încît să le putem furniza noi înşine. E singurul mod just de a pune problema.

Ţăranul are nevoie de industria de la oraşe, el nu se poate lipsi de ea; iar industria se află în mîna noastră. Dacă ne vom pune pe treabă cum trebuie, ţăranul ne va fi recunoscător că-i vom aduce aceste produse, aceste unelte, această cultură de la oraş. Toate acestea îi vor fi

www.dacoromanica.ro

aduse nu de exploatatori, nu de moşieri, ci de tovarăşi, oameni ai muncii ca şi el, pe care el îi preţuieşte mult, dar îi preţuieşte din punct de vedere practic, preţuieşte numai ajutorul lor real, respingînd — şi pe bună dreptate — comanda şi „prescripţiile" de sus.

Întîi ajutaţi-l, apoi căutaţi să-i cîştigaţi încrederea. Dacă vom şti să conducem just această acţiune, dacă fiecare pas făcut de fiecare grupă a noastră din judeţ, din plasă, din detaşamentele de aprovizionare şi din orice organizaţie va fi just, dacă fiecare pas al nostru va fi controlat cu atenţie din acest punct de vedere, vom cîştiga încrederea ţăranului, şi numai atunci vom putea păşi mai departe. Acum trebuie să-i dăm ajutor, să-i dăm un sfat. Asta nu va fi ordinul unui comandant, ci sfatul unui tovarăş. În aceste condiţii ţăranul va fi în întregime de partea noastră.

Iată, tovarăşi, ce conţine rezoluţia noastră, iată ce trebuie, după părerea mea, să devină hotărîre a congresului. Dacă o vom adopta, dacă ea va determina întreaga muncă a organizaţiilor noastre de partid, ne vom îndeplini şi a doua sarcină mare care ni se pune în faţă.

Cum să doborîm burghezia, cum s-o zdrobim — asta am învăţat, şi sîntem mîndri de acest lucru. Cum să reglementăm relaţiile cu milioanele de ţărani mijlocaşi, cum să le cîştigăm încrederea, asta n-am învăţat încă, — trebuie s-o spunem deschis. Dar sarcina am înţeles-o, ne-am fixat-o şi acum spunem cu toată speranţa, în deplină cunoştinţă de cauză şi cu toată hotărîrea: vom îndeplini această sarcină, şi atunci socialismul va fi absolut invincibil. (Aplauze prelungite.)

Se tipăreşte după stenograma corectată de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

8

INTERVENȚIE ÎMPOTRIVA PROPUNERII DE A SUSPENDA DEZBATERILE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MUNCA LA SATE 23 MARTIE

Tovarăși, nu pot fi în nici un caz de acord cu cele spuse de vorbitorul dinaintea mea, deoarece sînt convins că în această seară nu puteți nicidecum amîna problema muncii la sate. Noi, cei din comisie, am considerat că vorbim aici, la congres, nu pentru cei adunați în această mică sală, ci pentru întreaga Rusie, care nu numai că va citi hotărîrea congresului nostru, dar va voi să știe în ce măsură partidul împărtășește interesul față de munca la sate. De aceea trebuie să ascultați pe tovarășii din organizațiile locale. Munca la sate nu va avea de suferit dacă veți pierde cu asta o oră sau o oră și jumătate. De aceea, în numele comisiei, v-aș ruga insistent să nu regretați această oră sau oră și jumătate. Fără îndoială că multe elemente noi nu vom putea afla de la practicienii care se vor face auziți aici, dar pentru întreaga Rusie, care citește ziarele, aceste cîteva ore din activitatea noastră vor fi cît se poate de utile.

www.dacoromanica.ro

9

REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAŢĂ DE ŢĂRĂNIMEA MIJLOCAŞĂ

În problema muncii la sate, Congresul al VIII-lea, situîndu-se pe poziţia programului de partid adoptat la 22 martie 1919 şi sprijinind integral legea — deja adoptată de Puterea sovietică — cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere spre o agricultură socialistă, consideră că, în momentul de faţă, o deosebit de mare importanţă are o mai justă aplicare a liniei de partid faţă de ţărănimea mijlocaşă, în sensul unei atitudini mai atente faţă de nevoile ei, al lichidării actelor arbitrare din partea autorităţilor locale şi al tendinţei de a ajunge la o înţelegere cu ea.

1) A confunda pe ţăranii mijlocaşi cu chiaburii, a extinde asupra lor, într-un sens sau altul, măsurile îndreptate împotriva chiaburimii înseamnă a încălca în modul cel mai grosolan nu numai toate decretele Puterii sovietice şi întreaga ei politică, ci şi toate principiile fundamentale ale comunismului, care preconizează înţelegerea proletariatului cu ţărănimea mijlocaşă în perioada luptei decisive a proletariatului pentru răsturnarea burgheziei, ca pe una dintre condiţiile necesare pentru o trecere nedureroasă spre desfiinţarea oricărei exploatări.

2) Din cauza rămînerii în urmă a tehnicii agricole faţă de cea industrială chiar şi în statele capitaliste înaintate, fără a mai vorbi de Rusia, ţărănimea mijlocaşă, care are rădăcini economice relativ puternice, se va menţine un timp destul de îndelungat după începerea revoluţiei proletare. De aceea, tactica cadrelor sovietice la sate, la

www.dacoromanica.ro

fel ca şi aceea a activiştilor de partid, trebuie să aibă în vedere o perioadă îndelungată de colaborare cu ţărănimea mijlocaşă.

3) Partidul trebuie să obţină cu orice preţ ca activiştii sovietici de la sate să-şi însuşească cît se poate de limpede şi ferm adevărul, pe deplin stabilit de socialismul ştiinţific, că ţărănimea mijlocaşă nu face parte din rîndul exploatatorilor, deoarece nu trage profituri din muncă străină. Această clasă de mici producători nu poate să piardă de pe urma socialismului, ci, dimpotrivă, cîştigă foarte mult de pe urma răsturnării jugului capitalului, care o exploatează în mii de chipuri în orice republică, fie ea şi cea mai democratică.

Politica pe deplin justă a Puterii sovietice la sate asigură astfel alianţa şi înţelegerea dintre proletariatul victorios şi ţărănimea mijlocaşă.

4) Stimulînd întovărăşirile de tot felul, precum şi comunele agricole ale ţăranilor mijlocaşi, reprezentanţii Puterii sovietice nu trebuie să recurgă nici la cele mai mici acte de constrîngere la crearea lor. Sînt valabile numai acele asociaţii care au fost create de ţăranii înşişi, din libera lor iniţiativă şi ale căror avantaje au fost verificate de ei în practică. Graba excesivă în acest domeniu este dăunătoare, căci nu face decît să întărească ideile preconcepute ale ţărănimii mijlocaşe împotriva a tot ce este nou.

Acei reprezentanţi ai puterii sovietice care îşi permit să folosească metode de constrîngere, nu numai directă, ci chiar şi indirectă, cu scopul de a încadra pe ţărani în comune, trebuie traşi la răspundere cu cea mai mare severitate şi scoşi din munca la sate.

5) Orice fel de rechiziţii arbitrare, adică care nu se fac pe baza unor indicaţii precise ale legilor puterii centrale, trebuie să fie pedepsite fără cruţare. Congresul insistă asupra intensificării controlului exercitat în această privinţă de Comisariatul poporului pentru agricultură, de Comisariatul poporului pentru afacerile interne, precum şi de C.E.C. din Rusia.

6) În momentul de faţă, dezastrul total provocat în toate ţările lumii de cei patru ani de război imperialist

www.dacoromanica.ro

pentru interesele tîlhăreşti ale capitaliştilor şi care s-a agravat cu deosebire în Rusia pune pe ţăranii mijlocaşi într-o situaţie grea.

Luînd în consideraţie acest lucru, spre deosebire de toate legile tuturor guvernelor burgheze din lume, legea impozitului excepţional, instituită de Puterea sovietică, insistă ca povara impozitului să cadă în întregime asupra chiaburilor, a micului număr de ţărani exploatatori, care au făcut mari averi în timp de război. Ţărănimea mijlocaşă însă trebuie să fie impusă foarte moderat, numai în limite suportabile şi neîmpovărătoare pentru ea.

Partidul cere ca în ceea ce priveşte ţărănimea mijlocaşă măsurile pentru perceperea impozitului excepţional să fie în orice caz atenuate, admiţînd chiar reducerea sumei totale a impozitului.

7) Statul socialist trebuie să dea ţărănimii un ajutor cît mai larg, care să constea mai ales în aprovizionarea ţăranilor mijlocaşi cu produse ale industriei orăşeneşti şi în special cu unelte agricole perfecţionate, cu seminţe şi cu tot felul de materiale pentru ridicarea nivelului tehnic al agriculturii şi pentru asigurarea muncii şi traiului ţăranilor.

Dacă actuala situaţie economică dezastruoasă nu permite ca aceste măsuri să fie aplicate imediat şi în întregime, este de datoria autorităţilor sovietice locale să caute tot felul de căi pentru a acorda ţărănimii sărace şi mijlocaşe sub diferite forme un ajutor real, care s-o susţină în momentele grele de astăzi. Partidul consideră necesar să se aloce în acest scop un important fond de stat.

8) Trebuie urmărită îndeosebi aplicarea efectivă şi integrală a legii promulgate de Puterea sovietică, care cere gospodăriilor de stat, comunelor agricole şi tuturor asociaţiilor de acest fel să acorde un ajutor imediat şi multilateral ţăranilor mijlocaşi din împrejurimi. Numai pe baza unui asemenea ajutor acordat în mod efectiv poate fi realizată înţelegerea cu ţărănimea mijlocaşă. Numai astfel se poate şi trebuie să-i cîştigăm încrederea.

Congresul atrage atenţia tuturor activiştilor de partid asupra necesităţii de a traduce în fapt imediat şi efectiv

www.dacoromanica.ro

toate cerinţele arătate în partea agrară a programului partidului, şi anume :

a) îmbunătăţirea condiţiilor de folosire a pămîntului de către ţărani (lichidarea fîşiilor intercalate, a sforilor de pămînt etc.), b) aprovizionarea ţăranilor cu seminţe selecţionate şi îngrăşăminte chimice, c) îmbunătăţirea rasei de vite ale ţăranilor, d) răspîndirea cunoştinţelor agronomice, e) ajutor agronomic pentru ţărani, f) repararea inventarului agricol ţărănesc în atelierele de reparaţii ale statului, g) organizarea de centre de închiriat maşini agricole, de staţiuni experimentale, de ogoare model etc., h) ameliorarea pămînturilor ţărăneşti.

9) Asocierea ţăranilor în cooperative în scopul ridicării producţiei agricole, în special în scopul prelucrării produselor agricole, al ameliorării pămînturilor ţărăneşti, al sprijinirii industriei meşteşugăreşti etc., trebuie să se bucure de un larg ajutor, atît financiar cît şi organizatoric din partea statului.

10) Congresul reaminteşte că nici în hotărîrile partidului, nici în decretele Puterii sovietice n-au existat vreodată abateri de la linia de înţelegere cu ţărănimea mijlocaşă. Astfel, de pildă, în problema extrem de importantă a construirii Puterii sovietice la sate, atunci cînd au fost create comitetele sărăcimii, s-a publicat o circulară semnată de preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului şi de comisarul poporului pentru aprovizionare, în care se arăta necesitatea de a include în comitetele sărăcimii şi reprezentanţi ai ţărănimii mijlocaşe. La desfiinţarea comitetelor sărăcimii, Congresul general al Sovietelor din Rusia a subliniat încă o dată necesitatea de a include în Sovietele de plasă reprezentanţi ai ţărănimii mijlocaşe. Politica guvernului muncitoresc-ţărănesc şi a partidului comunist trebuie dusă şi pe viitor în acest spirit al înţelegerii proletariatului şi ţărănimii sărace cu ţărănimea mijlocaşă.

www.dacoromanica.ro

10
CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI 23 MARTIE

Tovarăşi, ordinea noastră de zi a fost epuizată. Permiteţi-mi să spun acum cîteva cuvinte în legătură cu încheierea lucrărilor congresului.

Tovarăşi ! Ne-am întrunit într-un moment greu, greu nu numai fiindcă am pierdut pe Iakov Mihailovici Sverdlov, cel mai bun organizator al nostru şi cel mai bun conducător practician. Ne-am întrunit într-un moment deosebit de greu fiindcă imperialismul internaţional — acum nu mai încape nici o îndoială în această privinţă — face ultima încercare, cît se poate de serioasă, de a strivi Republica sovietică. Pentru noi nu încape îndoială că puternica ofensivă pornită dinspre vest şi est, concomitent cu o serie întreagă de rebeliuni ale albgardiştilor, cu încercările întreprinse în mai multe locuri de a demonta liniile de cale ferată, — că toate acestea reprezintă o acţiune bine gîndită a imperialiştilor Antantei, care, după cît se vede, a fost hotărîtă la Paris. Ştim cu toţii, tovarăşi, cît de greu i-a fost Rusiei, care avusese de îndurat timp de patru ani războiul imperialist, să pună din nou mîna pe armă pentru a apăra Republica sovietică împotriva rechinilor imperialişti. Ştim cu toţii, tovarăşi, cît de greu este acest război şi cum ne istoveşte el. Dar noi mai ştim că, dacă el este dus cu şi mai multă energie, cu şi mai mare eroism, asta se datoreşte numai faptului că pentru prima oară în lume a fost creată o armată, o forţă armată care ştie pentru ce luptă şi că pentru prima oară în lume muncitorii şi ţăranii, care aduc jertfe neînchipuit de grele, ştiu

www.dacoromanica.ro

bine că apără Republica sovietică socialistă, puterea oamenilor muncii asupra capitaliştilor, că apără cauza revoluţiei socialiste proletare mondiale.

În aceste condiţii grele am reuşit să realizăm în scurt timp un lucru extrem de important. Am reuşit să adoptăm, şi încă în unanimitate — aşa cum au fost adoptate toate hotărîrile esenţiale ale congresului —, am reuşit să adoptăm programul. Sîntem convinşi că, în ciuda numeroaselor sale lipsuri de ordin redacţional şi de altă natură, el a intrat în istoria Internaţionalei a III-a ca un program care face bilanţul noii etape a mişcării mondiale de eliberare a proletariatului. Sîntem convinşi că într-o serie întreagă de ţări, în care avem mult mai mulţi aliaţi şi prieteni decît bănuim, simpla traducere a programului nostru va fi cel mai bun răspuns la întrebarea ce a făcut Partidul Comunist din Rusia, care este unul dintre detaşamentele proletariatului mondial. Programul nostru va fi cel mai bun material pentru propagandă şi agitaţie, va fi un document pe baza căruia muncitorii vor spune: „Ei sînt tovarăşi de-ai noştri, fraţi de-ai noştri, aici se înfăptuieşte cauza noastră comună".

Tovarăşi, la prezentul congres am reuşit să adoptăm şi alte hotărîri de cea mai mare importanţă. Am aprobat crearea Internaţionalei a III-a, Comuniste, care a fost întemeiată aici, la Moscova. Am ajuns la o hotărîre unanimă în problema militară. Oricît de mari păreau la început divergenţele, oricît de contradictorii au fost părerile multor tovarăşi, care au vorbit aici absolut deschis despre deficienţele politicii noastre pe tărîm militar, am reuşit să ajungem cît se poate de uşor, în comisie, la o hotărîre întru totul unanimă şi plecăm de la congres cu convingerea că Armata Roşie, principalul nostru apărător, pentru care întreaga ţară face nenumărate sacrificii, va găsi în toţi membrii congresului, în toţi membrii partidului cei mai înflăcăraţi sprijinitori, conducători, prieteni şi colaboratori, devotaţi ei cu trup şi suflet.

Tovarăşi, în problema organizatorică am rezolvat atît de uşor problemele care ne-au stat în faţă pentru că istoria relaţiilor dintre partid şi Soviete a fost cea care a indicat toate aceste hotărîri. Nu ne-a rămas decît să facem bi-

www.dacoromanica.ro

lanţul. În problema muncii la sate, congresul nostru, printr-o hotărîre adoptată rapid şi în unanimitate, a trasat linia într-o problemă deosebit de importantă şi de dificilă, care în alte ţări este considerată chiar insolubilă, — problema atitudinii proletariatului care a răsturnat burghezia faţă de ţărănimea mijlocaşă, care numără milioane de suflete. Sîntem convinşi cu toţii că această rezoluţie a congresului va întări Puterea sovietică. Sîntem convinşi că în clipele grele prin care trecem, cînd imperialiştii fac ultima încercare de a răsturna prin forţă Puterea sovietică, cînd criza acută de alimente, cînd dezorganizarea transporturilor aduc iarăşi şi iarăşi într-o situaţie desperată sute, mii şi milioane de oameni, — sîntem convinşi că în aceste clipe grele rezoluţia adoptată de noi şi spiritul de care au fost animaţi membrii congresului ne vor ajuta să facem faţă acestei încercări, ne vor ajuta să ieşim din acest semestru greu.

Sîntem convinşi că *acesta va fi ultimul semestru greu.* Ştirea pe care am comunicat-o zilele trecute congresului — ştirea cu privire la victoria revoluţiei proletare în Ungaria — ne întăreşte foarte mult această convingere. Dacă pînă acum Puterea sovietică învinsese numai în interior, la popoarele care făceau parte din fostul Imperiu rus, dacă pînă acum oameni miopi, care se dezbară greu de rutină, de vechea mentalitate (chiar dacă fac parte din tabăra socialiştilor), au putut crede că numai particularităţile Rusiei au determinat această neaşteptată cotitură spre democraţia sovietică proletară, că în particularităţile acestei democraţii se reflectă, poate, ca într-o oglindă strîmbă vechile particularităţi ale Rusiei ţariste, — dacă o asemenea idee a putut dăinui pînă în prezent, acum ea a fost complet înlăturată. Tovarăşi, ştirile pe care le-am primit astăzi ne înfăţişează tabloul revoluţiei ungare. Din comunicatele de astăzi aflăm că puterile aliate au adresat Ungariei un ultimatum brutal, cerîndu-i să permită trecerea trupelor lor. Guvernul burghez, văzînd că puterile aliate vor să-şi treacă trupele prin Ungaria, văzînd că pe umerii Ungariei ameninţă să cadă iarăşi greaua povară a unui nou război, — guvernul burghezo-conciliatorist şi-a dat el însuşi demisia, a

www.dacoromanica.ro

început el însuşi tratative cu comuniştii, cu tovarăşii unguri care se aflau în închisori, şi a recunoscut el însuşi că nu există altă soluţie decît trecerea puterii în mîna poporului muncitor. (A p l a u z e.)

Tovarăşi ! Dacă s-a spus despre noi că sîntem nişte uzurpatori ; dacă la sfîrşitul anului 1917 şi la începutul anului 1918 burghezia şi mulţi dintre partizanii ei nu aveau pentru revoluţia noastră alte cuvinte decît „violenţă" şi „uzurpare" ; dacă pînă în prezent se mai aud păreri că puterea bolşevică se menţine prin violenţă, păreri a căror absurditate totală am dovedit-o în repetate rînduri ; dacă această absurditate a putut fi repetată pînă în prezent, — acum exemplul Ungariei face imposibile aceste aberaţii. Pînă şi burghezia şi-a dat seama că nu poate exista altă putere decît puterea Sovietelor. Burghezia unei ţări mai civilizate şi-a dat mai limpede seama decît şi-a dat seama burghezia noastră în preajma lui 25 octombrie că ţara va pieri, că poporul trece prin încercări din ce în ce mai grele, — deci că puterea trebuie să se afle în mîna Sovietelor, că muncitorii şi ţăranii din Ungaria, noua democraţie proletară sovietică trebuie să salveze ţara.

Dificultăţile revoluţiei ungare sînt imense, tovarăşi. Această ţară mică, în comparaţie cu Rusia, poate fi sugrumată mult mai uşor de către imperialişti. Dar, oricare ar fi dificultăţile care mai stau, fără îndoială, în faţa Ungariei, noi înregistrăm aici, în afară de victoria Puterii sovietice, *o victorie morală*. Burghezia conciliatoare cea mai radicală, cea mai democratică a recunoscut că într-un asemenea moment extrem de critic, cînd asupra ţării istovite de război se abate un nou război, Puterea sovietică este o necesitate istorică, a recunoscut că într-o astfel de ţară nu poate exista altă putere decît puterea Sovietelor, decît dictatura proletariatului.

Tovarăşi, noi sîntem urmaşii multor revoluţionari care şi-au dat viaţa pentru eliberarea Rusiei. Cei mai mulţi dintre aceşti militanţi revoluţionari au avut o soartă grea. Ei au suferit persecuţiile ţarismului şi n-au avut fericirea să vadă victoria revoluţiei. Dar noi, noi am avut parte de o fericire mult mai mare. Noi nu numai

www.dacoromanica.ro

că am văzut victoria revoluţiei, nu numai că am văzut cum, înfruntînd greutăţi nemaipomenite, ea s-a întărit şi a creat noi forme ale puterii care ne atrag simpatia întregii lumi, ci vedem încă cum sămînţa aruncată de revoluţia rusă încolţeşte în Europa. Acest fapt ne insuflă convingerea totală, nestrămutată că, oricît de grele ar fi încercările care ne-ar mai aştepta, oricît de mari ar fi suferinţele pe care ar putea să ni le mai pricinuiască imperialismul internaţional — această fiară muribundă —, el va pieri şi socialismul va învinge în întreaga lume. (Aplauze prelungite.)

Declar închis Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist din Rusia.

www.dacoromanica.ro

SALUT ADRESAT PRIN RADIO GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE

Aici Lenin. Trimit un sincer salut guvernului proletar al Republicii Sovietice Ungare, şi în special tov. Béla Kun. Am transmis salutul vostru congresului Partidului Comunist bolşevic din Rusia. Entuziasm indescriptibil. Vă vom trimite cît de curînd posibil hotărîrile Congresului de la Moscova al Internaţionalei a III-a, Comuniste, precum şi comunicatul cu privire la situaţia militară. O legătură permanentă prin radio între Budapesta şi Moscova este absolut necesară.

Cu salutări comuniste
şi cu o călduroasă strîngere de mînă,

Lenin

Scris la 22 martie 1919

Publicat la 23 martie 1919 în limba maghiara în ziarul „Népszava" nr. 70

Publicat pentru prima oară în limba rusă în 1927, în revista „Proletarskaia Revoliuţiia" nr. 5

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Tradus din limba maghiară

www.dacoromanica.ro

RADIOTELEGRAMĂ TRIMISĂ LUI BÉLA KUN

Lenin către Béla Kun. Budapesta

Comunicaţi-mi, vă rog, ce garanţii reale aveţi că noul guvern ungar va fi într-adevăr un guvern comunist, şi nu unul pur şi simplu socialist, adică social-trădător?

Deţin comuniştii majoritatea în guvern? Cînd va avea loc congresul Sovietelor? În ce constă recunoaşterea în fapt de către socialişti a dictaturii proletariatului?

Este în afară de orice îndoială că simpla imitare a tacticii noastre ruseşti, în toate amănuntele ei, în condiţiile specifice ale revoluţiei ungare ar fi o greşeală. Ţin să vă pun în gardă împotriva unei asemenea greşeli, dar aş dori să ştiu care sînt, după părerea dv., garanţiile reale.

Ca să fiu sigur că îmi răspundeţi dv. personal, vă rog să-mi relataţi în ce sens am discutat cu dv. despre Adunarea naţională cînd aţi fost ultima oară la mine la Kremlin.

Cu salutări comuniste,

Lenin

Scris în limba germană la 23 martie 1919

Publicat pentru prima oară în 1932, în ed. a 2-a—a 3-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris Tradus din limba germană

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNS LA SCRISOAREA DESCHISĂ A UNUI SPECIALIST

Am primit astăzi cele de mai jos:

„Scrisoare deschisă a unui «specialist» către tov. Lenin

Am citit în «Izvestiia» raportul dv. cu privire la specialiști și mi-e greu să-mi înăbuș un strigăt de indignare. E cu putință să nu înțelegeți că nici un specialist cinstit, dacă mai are măcar un pic de respect față de sine, nu poate accepta să muncească de dragul fericirii animalice pe care vă propuneți să i-o asigurați? V-ați izolat atît de mult în singurătatea dv. de la Kremlin, încît nu vedeți viața ce vă înconjură, nu vedeți că printre specialiștii ruși se găsesc atîția care, ce-i drept, nu-s comuniști guvernamentali, dar sînt adevărați lucrători, care și-au căpătat cunoștințele de specialitate cu prețul unor grele eforturi, nu din mîinile capitaliștilor și nu pentru a le pune în slujba capitalului, ci printr-o luptă înverșunată împotriva condițiilor ucigătoare ale vieții studențești și academice din vechiul regim. Aceste condiții n-au devenit mai bune pentru ei sub puterea comunistă (care pentru mine nu coincide cu noțiunea de orînduire comunistă). Împotriva acestor oameni — proletari cu totul autentici, deși provin din diferite clase —, care au slujit pe fratele muncitor de la primii pași ai vieții lor conștiente și cu gîndul, și cu vorba, și cu fapta, împotriva acestor oameni, pe care i-ați băgat în aceeași oală, în tagma ciumată a «intelectualilor», au fost asmuțiți comuniști inconștienți, de ultimă oră — foști sergenți de stradă, foști uriadnici, mici funcționari, prăvăliași, din rîndurile cărora în provincie se recrutează adeseori în bună parte reprezentanții «autorităților locale»; și e greu de descris toată urgia umilințelor și suferințelor pe care le îndură acești oameni. Necontenite denunțuri și acuzații absurde, percheziții la care nu se descoperă nimic, dar care sînt cît se poate de umilitoare, amenințări cu împușcarea, rechiziții și confiscări, imixtiune în aspectele cele mai intime ale vieții personale (șeful unui detașament încartiruit în institutul unde predau mi-a cerut să dorm neapărat într-un pat cu soția). Iata în ce condiții au fost siliți să lucreze pînă în ultimul timp mulți specialiști cu studii superioare. Și toți acești «mic-burghezi» nu și-au părăsit posturile și și-au îndeplinit cu sfințenie obligația morală care și-au luat-o, și anume de a păstra cu prețul oricăror

www.dacoromanica.ro

sacrificii cultura şi cunoştinţele pentru cei care din îndemnul conducătorilor lor îi ofensau şi-i umileau. Ei au înţeles că nu trebuie să confunde necazurile şi neplăcerile lor personale cu problema construirii unei vieţi noi, mai bune, şi asta i-a ajutat şi îi ajută să rabde şi să muncească.

Puteţi fi însă siguri că pe nici unul dintre aceşti oameni, pe care i-aţi botezat în bloc burghezi, contrarevoluţionari, sabotori etc. numai pentru că concep altfel decît dv. şi discipolii dv. metodele de înfăptuire a viitoarei orînduiri socialiste şi comuniste, pe nici unul dintre ei nu-l veţi putea cumpăra la preţul la care visaţi. Iar «specialiştii» care vă vor servi numai din interes nu vor aduce nici un folos ţării. Specialistul nu e o maşină, el nu poate fi montat şi pus în funcţiune printr-o simplă apăsare de buton. Un specialist căruia îi lipseşte entuziasmul, focul sacru, care nu simte nevoia de a crea nu va da nimic, oricît de mult l-aţi plăti. Pe cînd un voluntar care munceşte şi creează în mijlocul unor tovarăşi, colaboratori care îl stimează, ca un conducător competent, şi nu ca un om supraveghetat, păzit de un comisar dintre comuniştii din recolta 1919, va da totul.

Dacă doriţi să aveţi «specialişti» nu de dragul lefurilor, dacă doriţi ca noi voluntari cinstiţi să se alăture specialiştilor, care şi acum lucrează în unele locuri în mod conştiincios alături de voi, deşi principial nu sînt de acord cu voi în multe probleme, deşi tactica voastră îi pune adesea în situaţii umilitoare, deşi în multe instituţii sovietice domneşte un haos birocratic de nedescris, care înăbuşă uneori iniţiativele cele mai vii, — dacă doriţi asta, trebuie, înainte de toate, să vă curăţiţi partidul vostru şi instituţiile voastre guvernamentale de Mitläufer-ii * necinstiţi, să puneţi şaua pe profitorii, aventurierii, lichelele şi bandiţii care, sub paravanul steagului comunismului, fie că, din ticăloşie, pradă avutul poporului, fie că, din prostie, retează rădăcinile vieţii poporului prin forfota lor stupidă şi dezorganizatoare.

Dacă doriţi «să utilizaţi» pe specialişti, nu-i cumpăraţi, ci învăţaţi să-i respectaţi ca oameni, nu-i priviţi ca pe un inventar viu şi mort de care aveţi deocamdată nevoie.

M. Dukelski

Profesor la Institutul agronomic din Voronej. Preşedintele Direcţiei centrale a întreprinderilor de stat pentru industria pielăriei".

O scrisoare plină de năduf şi, pare-se, sinceră, la care vreau să răspund.

După mine, autorul scrisorii este dominat totuşi de iritarea personală, care nu i-a permis să examineze eveni-

* — tovarăşi de drum. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

mentele sub aspectul lor general şi în succesiunea lor reală.

După el, rezultă că noi, comuniştii, am respins pe specialişti, „botezîndu-i" cu tot soiul de vorbe de ocară.

Lucrurile nu stau aşa.

Muncitorii şi ţăranii au creat Puterea sovietică, răsturnînd burghezia şi parlamentarismul burghez. Cred că oricine poate să-şi dea seama acum că n-a fost o „aventură" şi o „trăsnaie" a bolşevicilor, ci începutul trecerii pe scară mondială de la o epocă a istoriei universale la alta : de la epoca burgheziei la epoca socialismului, de la epoca parlamentarismului capitaliştilor la epoca instituţiilor de stat sovietice ale proletariatului. Dacă acum un an şi mai bine majoritatea intelectualilor n-au vrut (şi în parte n-au putut) să vadă acest lucru, ce vină avem noi aici ?

Sabotajul l-au pornit intelectualii şi funcţionarii, care în majoritatea lor sînt burghezi şi mic-burghezi. Aceste expresii conţin o caracterizare de clasă, o apreciere istorică, care poate fi adevărată sau greşită, dar care în nici un caz nu poate fi considerată o vorbă de ocară sau un epitet injurios. Sabotajul intelectualilor îi întărîtă inevitabil pe muncitori şi ţărani, şi dacă se poate face cuiva o „vină" din asta, desigur că nu se poate face decît burgheziei şi complicilor ei, voluntari şi involuntari.

Dacă „am asmuţi" lumea împotriva „intelectualilor", am merita să fim spînzuraţi. Dar noi nu numai că nu am asmuţit poporul împotriva lor, ci am propagat în numele partidului şi în numele puterii ideea că trebuie să oferim intelectualilor condiţii mai bune de muncă. Eu am făcut acest lucru începînd din aprilie 1918, dacă nu chiar mai înainte. Nu ştiu la ce număr al ziarului „Izvestiia" se referă autorul, dar unui om obişnuit să se ocupe cu politica, adică să analizeze fenomenele sub aspectul lor general, şi nu din punct de vedere personal, îi apare foarte ciudată părerea că a susţine necesitatea unor salarii mai mari atestă neapărat o intenţie nedemnă sau în general condamnabilă de „a cumpăra" pe cineva. Să mă ierte onorabilul autor, dar asta îmi aminteşte, zău, de tipul „domnişoarei de pension" înfăţişate în literatură.

www.dacoromanica.ro

Să zicem că ar fi vorba de salarii mari pentru un grup special de persoane, alese în mod artificial, adică pentru un grup care înainte, în virtutea unor cauze sociale de ordin general, nu avea şi n-ar fi putut avea salarii mai mari. Atunci s-ar putea presupune că guvernul urmăreşte „să cumpere" acest grup. Dar cînd este vorba de sute de mii, dacă nu de milioane de oameni care au primit *întotdeauna* salarii mai bune, cum poate cineva, decît doar dacă se lasă stăpînit de o furie cumplită, care-l face să se lege de orice, cum poate să vadă nu ştiu ce lucrătură sau nu ştiu ce „ofensă" în faptul de a susţine ideea necesităţii, pentru un anumit timp, a unor salarii scăzute, dar totuşi mai mari decît cele medii ?

Nu numai că asta este în general o absurditate. Autorul îşi dă singur la cap considerînd o nemaipomenită ofensă şi o comportare umilitoare cazul cînd comandantul unui detaşament încartiruit în institut a cerut profesorului să doarmă neapărat într-un pat cu soţia.

În primul rînd, dacă dorinţa oamenilor civilizaţi de a avea două paturi, unul pentru soţ şi unul pentru soţie, este o dorinţă legitimă (şi ea este, indiscutabil, legitimă), nu e mai puţin adevărat că pentru a o putea îndeplini trebuie să ai un salariu superior celui mediu. Căci nu se poate ca autorul scrisorii să nu ştie că în „medie" n-a revenit niciodată un pat de fiecare cetăţean rus !

În al doilea rînd. Oare comandantul detaşamentului nu a avut dreptate în cazul *de faţă ?* Dacă nu este vorba de o grosolănie, dacă n-a făcut-o cu intenţii jignitoare, în bătaie de joc etc. (lucru care *s-ar fi putut* întîmpla şi trebuie pedepsit), dacă, repet, *nu este vorba* de aşa ceva, după mine, *el a avut dreptate.* Soldaţii sînt extenuaţi, nu mai ştiu de luni de zile ce-i un pat şi, probabil, nici măcar un culcuş acceptabil. Ei, care apără republica socialistă înfruntînd greutăţi nemaipomenite, în condiţii groaznice, n-au dreptul să-şi ia un pat pentru a se odihni cîtva timp ? Nu, soldaţii şi comandantul lor au avut dreptate.

Noi sîntem împotrivă ca condiţiile generale de trai ale intelectualilor să coboare dintr-o dată la nivelul celor mijlocii, prin urmare sîntem împotriva scăderii salariilor lor la nivelul salariilor medii. Dar războiul îşi subordo-

www.dacoromanica.ro

nează totul, şi, pentru a da soldaţilor posibilitatea de a se odihni, intelectualii trebuie să se restrîngă. Aceasta nu este o cerinţă umilitoare, ci o cerinţă justă.

Autorul cere o atitudine tovărăşească faţă de intelectuali. Asta-i just. O cerem şi noi. Această cerinţă este formulată clar, precis şi răspicat în programul partidului nostru. Pe de altă parte, dacă se vor găsi grupuri de intelectuali fără partid sau aparţinînd partidelor ostile bolşevicilor care să ceară tot atît de clar adepţilor lor să aibă o atitudine tovărăşească faţă de soldaţii extenuaţi, faţă de muncitorii surmenaţi, întărîtaţi de veacurile de exploatare, apropierea dintre oamenii muncii fizice şi oamenii muncii intelectuale va progresa cu paşi gigantici.

Autorul cere să ne curăţim partidul şi instituţiile noastre guvernamentale de „tovarăşii de drum întîmplători şi necinstiţi, de profitori, aventurieri, lichele şi bandiţi".

Cerinţa este justă. Noi am formulat-o de mult şi o realizăm. Noi nu dăm frîu liber „novicilor" în partidul nostru. Congresul a hotărît chiar să se procedeze la o reînregistrare specială [58]. Pe bandiţii, profitorii şi aventurierii prinşi asupra faptului îi împuşcăm şi îi vom împuşca şi de aici încolo. Dar, pentru ca curăţirea să se desfăşoare mai din plin şi mai rapid, trebuie ca intelectualii fără partid sinceri să ne dea şi ei ajutor. Cînd vor alcătui grupuri de oameni care să se cunoască personal între ei, cînd vor lansa în numele lor chemarea de a munci loial în instituţiile sovietice, chemarea de „a sluji pe fratele muncitor", ca să folosim expresia din scrisoarea deschisă, atunci durerile facerii noii orînduiri sociale se vor micşora şi se vor uşura simţitor.

N. Lenin

27 martie 1919

„Pravda" nr. 67 din 28 martie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU CANDIDATURA LUI M. I. KALININ LA POSTUL DE PREŞEDINTE AL C.E.C. DIN RUSIA

CUVINTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A XII-A ŞEDINŢĂ A C.E.C. DIN RUSIA. 30 MARTIE 1919

Tovarăşi ! Este foarte greu să găseşti un om care să poată înlocui cu adevărat pe tovarăşul Iakov Mihailovici Sverdlov, deoarece este aproape cu neputinţă ca un singur om să întrunească în persoana sa pe activistul de partid cu muncă de răspundere şi pe un bun cunoscător al istoriei partidului, fiind în acelaşi timp un foarte bun cunoscător de oameni care să ştie să-i aleagă pentru posturi de răspundere în organele sovietice. Ar fi cu neputinţă ca un singur tovarăş să deţină toate funcţiile pe care le-a deţinut tovarăşul Sverdlov — asupra acestui lucru s-a declarat de acord toată lumea atunci cînd s-a discutat în partid problema candidaturii — şi de aceea trebuie ca diferitele funcţii să fie încredinţate unor colegii întregi, care să se întrunească zilnic şi să conducă diferitele domenii de activitate. În ceea ce priveşte însă preşedintele, aici problema se pune astfel : el trebuie să fie un om care să ştie să promoveze linia partidului faţă de ţărănime.

Ştiţi că atitudinea noastră faţă de ţărănimea mijlocaşă, aşa cum s-a precizat ea la congresul partidului, nu reprezintă o schimbare a politicii noastre generale. Sarcinile în legătură cu ţărănimea mijlocaşă trebuie îndeplinite după ce va fi rezolvată prima sarcină — reprimarea burgheziei. Problema atitudinii faţă de ţărănimea mijlocaşă se pune pentru noi mai acut decît pentru tovarăşii noştri din Europa, şi trebuie să facem astfel ca în fruntea Puterii sovietice să vină un tovarăş care să poată arăta că hotărîrea

www.dacoromanica.ro

noastră în ceea ce privește atitudinea față de țărănimea mijlocașă va fi într-adevăr transpusă în fapt.

Cred că putem și trebuie să găsim un tovarăș care să se consacre în întregime sarcinii aplicării liniei partidului conducător față de țărănimea mijlocașă. Știm că în momentul de față sarcina informării și înștiințării este deosebit de acută. Știm că în condițiile dificultăților în transporturi, în condițiile războiului civil, care face ca uneori nu numai gubernii, ci chiar regiuni întregi să aibă o slabă legătură cu centrul, — știm că în aceste condiții sarcina informării și înștiințării reclamă o atenție deosebită.

Știm că, dacă vom găsi un tovarăș care să întrunească în persoana sa experiența vieții și cunoașterea vieții țăranului mijlocaș, vom putea rezolva această sarcină, și cred că candidatura despre care ați citit azi în ziar satisface toate aceste condiții. Este vorba de candidatura tovarășului Kalinin.

Este un tovarăș care are în urma sa aproape douăzeci de ani de muncă de partid ; el însuși țăran din gubernia Tver, are strînse legături cu gospodăria țărănească, legătură pe care o reînnoiește și o reîmprospătează mereu. Muncitorii din Petrograd s-au putut convinge că el știe să se apropie de păturile largi ale maselor muncitoare lipsite de pregătire de partid ; pe cînd propagandiștii și agitatorii nu reușeau să se apropie de ele tovărășește și cu pricepere, tovarășul Kalinin reușea să rezolve această sarcină. În momentul de față, toate astea sînt deosebit de importante. Desigur că întreaga țărănime mijlocașă, tot ce este mai bun în rîndurile ei ne acordă un sprijin hotărîtor, care ne va face să biruim toate greutățile, să lichidăm rebeliunea chiaburilor de la sate și a neînsemnatei minorități a masei țărănești care îi urmează. Știm că într-o țară cu mică agricultură sarcina noastră principală este să asigurăm o alianță de nezdruncinat între muncitori și țărănimea mijlocașă. Măsurile noastre agrare — desființarea totală a proprietății moșierești și acordarea celui mai larg sprijin țărănimii mijlocașe —, aceste măsuri au și început să dea roade și datorită lor numărul țăranilor mijlocași a sporit în decurs de un an. Dar în pro-

www.dacoromanica.ro

vincie erau folosiţi adesea oameni care ca administratori nu corespundeau sarcinilor lor.

Au fost cazuri de abuzuri, dar noi nu sîntem vinovaţi de ele. Noi ştim că am făcut totul pentru a atrage pe intelectuali, dar ne separau divergenţe de ordin politic. Ştim că epoca parlamentarismului burghez a luat sfîrşit, că simpatia muncitorilor din întreaga lume este de partea Puterii sovietice, că, oricîţi conducători ai proletariatului ar ucide burghezia, aşa cum face în Germania, — victoria Puterii sovietice este inevitabilă. Întregul mers al lucrurilor va aduce inevitabil pe intelectuali în mod definitiv în rîndurile noastre, şi vom căpăta materialul cu ajutorul căruia vom putea conduce. Vom face ca cei care s-au strecurat în organele Puterii sovietice să fie înlăturaţi, căci acesta este un motiv de nemulţumire pe care noi nu ne temem să-l considerăm îndreptăţit. Trebuie să acordăm cea mai mare atenţie luptei împotriva acestui rău. La congresul partidului am stabilit ferm să prescriem tuturor activiştilor această linie de conduită.

Trecînd la agricultura socialistă, trebuie să spunem că noi nu concepem înfăptuirea ei decît printr-o serie de înţelegeri tovărăşeşti cu ţărănimea mijlocaşă. Trebuie să apelăm cît mai mult la ţăranul mijlocaş.

Ştim că tovarăşii care au muncit cel mai mult în perioada revoluţiei şi au fost absorbiţi cu totul de această muncă n-au ştiut să se apropie cum trebuie de ţăranul mijlocaş, n-au ştiut să facă acest lucru fără greşeli, şi duşmanii se agăţau de fiecare dintre aceste greşeli, fiecare dintre aceste greşeli dădea naştere la anumite îndoieli, complica problema atitudinii ţăranului mijlocaş faţă de noi.

Iată de ce este foarte important, în legătură cu toate acestea, să găsim un tovarăş care să întrunească calităţile despre care am vorbit. Trebuie să-l ajutăm prin experienţa noastră organizatorică, pentru ca ţăranii mijlocaşi să vadă în reprezentantul suprem al întregii Republici sovietice pe omul ei, pentru ca hotărîrea partidului nostru că trebuie să ne apropiem cu pricepere de ţăranul mijlocaş, că sîntem gata să examinăm, să studiem, să verificăm fiecare pas al nostru din punctul de vedere al

www.dacoromanica.ro

experienţei pe care o avem, — pentru ca această hotărîre să nu rămînă pe hîrtie.

Ştim că numărul aliaţilor noştri creşte, ştim că în lunile ce vin el va spori considerabil, dar acum această povară apasă numai asupra ţării noastre, care este sărăcită şi foarte ruinată. Acest efort este peste măsură de greu pentru ţăranul mijlocaş. Trebuie să ştim să ne apropiem de el şi să facem tot ce ne stă în putinţă, trebuie să-l facem să înţeleagă şi să-i arătăm în faptă că sîntem ferm hotărîţi să aplicăm hotărîrile congresului partidului nostru.

Iată de ce candidatura unui tovarăş ca tovarăşul Kalinin ar trebui să ne unească pe toţi. Alegerea lui ne va ajuta să organizăm practic o serie întreagă de legături directe între reprezentantul suprem al Puterii sovietice şi ţărănimea mijlocaşă, ne va ajuta să ne apropiem de ea.

Această sarcină nu poate fi rezolvată dintr-o dată; nu ne îndoim că hotărîrea pe care urmează s-o luăm este justă, dar ştim că avem puţină experienţă practică în această direcţie. Reprezentantul suprem al Republicii sovietice să înceapă el însuşi, cel dintîi, să dobîndească cu ajutorul nostru, al tuturor, această experienţă, să acumuleze o sumă de cunoştinţe necesare, să verifice totul, şi putem fi convinşi că vom rezolva această sarcină, că Rusia va deveni nu numai un model de ţară în care dictatura proletariatului este înfăptuită ferm şi burghezia este reprimată fără cruţare — acest lucru l-am şi realizat —, ci şi un model de ţară în care problema relaţiilor dintre muncitorii de la oraşe şi ţărănimea mijlocaşă este rezolvată satisfăcător, pe baza sprijinului tovărăşesc şi a noii experienţe, — iar asta constituie una dintre principalele chezăşii ale victoriei depline a revoluţiei proletare.

Iată de ce îmi permit să vă recomand această candidatură — candidatura tovarăşului Kalinin.

O scurtă relatare a apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 70 din 1 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în întregime în 1932, în ed. a 2-a—a 3-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după textul stenogramei

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON [57]

Înregistrate la sfîrşitul lunii martie 1919

Publicate : În memoria tov. I. M. Sverdlov, preşedintele C.E.C. din Rusia ; Internaţionala a III-a, Comunistă ; Comunicare cu privire la convorbirea avută prin radio cu Béla Kun ; Apel către Armata Roşie ; Despre ţăranii mijlocaşi ; Despre incitările pogromiste împotriva evreilor — în februarie-martie 1924, în revista „Molodaia Gvardiia" nr. 2—3 ; Ce este Puterea sovietică ? — la 21 ianuarie 1928, în ziarul „Pravda" nr. 18 ; Cum îi vom izbăvi pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moşierilor şi capitaliştilor — în 1932, în ed. a 2-a—a 3-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după înregistrările de pe plăcile de gramofon

www.dacoromanica.ro

1

ÎN MEMORIA TOVARĂŞULUI IAKOV MIHAILOVICI SVERDLOV, PREŞEDINTELE COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA

Pentru cei care au lucrat zi de zi cu tovarăşul Sverdlov este cît se poate de clar că talentul său organizatoric excepţional ne-a asigurat toate acele lucruri cu care ne-am mîndrit pe bună dreptate. El ne-a asigurat posibilitatea unei munci colective, organizate şi orientate spre un ţel precis, care să fie demnă de masele proletare organizate, a unei munci fără de care n-am fi putut înregistra succese şi care a corespuns întru totul nevoilor revoluţiei proletare. Amintirea tovarăşului Iakov Mihailovici Sverdlov va fi nu numai un simbol al devotamentului revoluţionarului faţă de cauză, nu numai un model de îmbinare a bunului simţ practic şi a priceperii practice, a legăturii depline cu masele, cu ştiinţa de a le îndruma, ci şi chezăşia faptului că mase din ce în ce mai largi ale proletariatului vor merge înainte, mereu înainte, spre victoria deplină a revoluţiei comuniste.

www.dacoromanica.ro

2
INTERNAȚIONALA A III-a, COMUNISTĂ

În martie anul curent, 1919, a avut loc la Moscova congresul internațional al comuniștilor. La acest congres a fost întemeiată Internaționala a III-a, Comunistă — Uniunea muncitorilor din întreaga lume, care tind la instaurarea Puterii sovietice în toate țările.

Prima Internațională, întemeiată de Marx, a ființat din 1864 pînă în 1872. Înfrîngerea eroicilor muncitori parizieni, a celebrei Comune din Paris, a însemnat sfîrșitul acestei Internaționale. Internaționala I va rămîne veșnic în amintirea noastră și în istoria luptei muncitorilor pentru eliberarea lor. Ea a pus temelia edificiului republicii socialiste mondiale, pe care avem acum fericirea să-l construim.

Internaționala a II-a a ființat din 1889 pînă în 1914, pînă la război. Această perioadă a fost perioada celei mai line și mai pașnice dezvoltări a capitalismului, o perioadă fără mari revoluții. În acest răstimp, mișcarea muncitorească s-a consolidat și s-a maturizat într-o serie de țări. Dar conducătorii muncitorilor din majoritatea partidelor, deprinzîndu-se cu vremurile pașnice, n-au mai fost în stare să ducă luptă revoluționară. În 1914, cînd a izbucnit războiul care timp de patru ani a înecat globul pămîntesc în sînge, războiul între capitaliști pentru împărțirea profiturilor, pentru dominația asupra popoarelor mici și slabe, acești socialiști au trecut de partea guvernelor lor. Ei au trădat pe muncitori, au contribuit la prelungirea războiului, au devenit dușmani ai socialismului, s-au dat de partea capitaliștilor.

www.dacoromanica.ro

Masele de muncitori au întors spatele acestor trădători ai socialismului. În întreaga lume s-a înfăptuit o cotitură înspre lupta revoluţionară. Războiul a arătat că capitalismul şi-a trăit traiul. O nouă ordine vine să-i ia locul. Vechiul cuvînt socialism a fost terfelit de trădătorii socialismului.

Acum, muncitorii care au rămas credincioşi cauzei răsturnării jugului capitalului îşi zic comunişti. Uniunea comuniştilor creşte în lumea întreagă. Într-o serie de ţări, Puterea sovietică a şi învins. Nu va mai trece multă vreme şi vom vedea victoria comunismului în întreaga lume, vom vedea întemeierea Republicii Federative Mondiale a Sovietelor.

Se tipăreşte după înregistrarea pe placa de gramofon, confruntată cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

3
COMUNICARE CU PRIVIRE LA CONVORBIREA AVUTĂ PRIN RADIO CU BÉLA KUN

Îl cunosc bine pe tovarăşul Béla Kun încă de pe cînd era prizonier de război în Rusia şi venea deseori la mine să discutăm despre comunism şi despre revoluţia comunistă. De aceea, cînd a sosit comunicarea cu privire la revoluţia comunistă din Ungaria, comunicare semnată de tovarăşul Béla Kun, am vrut să vorbim cu el şi să ne lămurim mai precis cum stau lucrurile cu această revoluţie. Primele comunicări cu privire la revoluţie ne-au inspirat anumite temeri : n-o fi la mijloc o înşelăciune din partea aşa-numiţilor socialişti, a social-trădătorilor, nu i-or fi lăsat cumva deoparte pe comunişti, mai ales că aceştia erau întemniţaţi ? Şi iată că a doua zi după prima comunicare cu privire la revoluţia din Ungaria am trimis o radiotelegramă la Budapesta *, rugîndu-l pe Béla Kun să vină la aparat ; i-am pus întrebări de natură să-mi permită să verific dacă la aparat se află el personal şi l-am întrebat ce garanţii reale există cu privire la caracterul guvernului, la politica lui reală. Răspunsul pe care l-a dat tovarăşul Béla Kun a fost întru totul satisfăcător şi ne-a risipit orice îndoială. Rezultă că socialişti de stînga au venit la Béla Kun, care se afla în închisoare, ca să se consulte în privinţa formării guvernului. Şi numai aceşti socialişti de stînga, care simpatizau cu comuniştii, precum şi unele elemente de centru au format noul guvern, iar socialiştii de dreapta, social-trădătorii, neînduplecaţi şi incorigibili, ca să spunem aşa, au părăsit parti-

* Vezi volumul de faţă, p. 215. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

dul cu totul, nefiind urmaţi de nici un muncitor. Comunicările ulterioare au arătat că politica guvernului ungar a avut o orientare comunistă atît de fermă, încît, dacă noi am început cu controlul muncitoresc şi numai treptat am trecut la socializarea industriei, Béla Kun, datorită autorităţii lui, datorită convingerii că are de partea lui mase uriaşe, a putut promulga imediat o lege cu privire la trecerea tuturor întreprinderilor industriale capitaliste din Ungaria în proprietate socială. Deşi nu s-au scurs decît două zile de atunci, sîntem ferm convinşi că revoluţia ungară a trecut dintr-o dată, extraordinar de rapid, pe făgaşul comunismului. Burghezia a predat ea însăşi puterea în mîna comuniştilor din Ungaria. Burghezia a arătat întregii lumi că, atunci cînd survine o criză grea, cînd naţiunea este în pericol, ea nu este în stare să conducă. Şi numai puterea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor este o putere cu adevărat populară, cu adevărat iubită de popor.

Trăiască Puterea sovietică din Ungaria!

www.dacoromanica.ro

4

APEL CĂTRE ARMATA ROŞIE

Tovarăşi ostaşi roşii ! Capitaliştii din Anglia, America şi Franţa duc război împotriva Rusiei. Ei se răzbună pe Republica sovietică a muncitorilor şi ţăranilor pentru că ea a răsturnat puterea moşierilor şi a capitaliştilor, dînd astfel un exemplu tuturor popoarelor lumii. Capitaliştii din Anglia, Franţa şi America ajută cu bani şi muniţii pe moşierii ruşi, care trimit împotriva Puterii sovietice trupe din Siberia, din regiunea Donului, din Caucazul de nord, vrînd să restaureze puterea ţarului, puterea moşierilor, puterea capitaliştilor. Nu, asta nu se va întîmpla. Armata Roşie şi-a strîns rîndurile, s-a ridicat la luptă, a alungat trupele moşiereşti şi pe ofiţerii albgardişti de pe Volga, a recucerit Riga, a recucerit aproape întreaga Ucraină şi se apropie de Odesa şi de Rostov. Încă cîteva eforturi, încă cîteva luni de luptă împotriva duşmanului, şi victoria va fi a noastră. Armata Roşie este puternică fiindcă merge conştient la luptă, ca un singur om, pentru pămîntul ţăranilor, pentru puterea muncitorilor şi ţăranilor, pentru Puterea sovietică.

Armata Roşie este de neînvins pentru că a unit în rîndurile ei milioane de ţărani muncitori cu muncitorii care au învăţat acum să lupte, au învăţat să respecte disciplina tovărăşească, nu-şi pierd curajul, se oţelesc în urma unor mici înfrîngeri şi merg cu tot mai mult curaj împotriva duşmanului, ştiind că înfrîngerea lui totală e aproape.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi ostaşi roşii ! Alianţa dintre muncitorii şi ţăranii din rîndurile Armatei Roşii este o alianţă trainică, strînsă, indisolubilă. Chiaburii şi ţăranii foarte bogaţi încearcă să organizeze rebeliuni împotriva Puterii sovietice, dar ei sînt o minoritate cu totul neînsemnată. Nu pentru multă vreme şi rar izbutesc ei să-i înşele pe ţărani. Ţăranii ştiu că numai în alianţă cu muncitorii vor învinge pe moşier. Uneori la sate se intitulează comunişti cei mai înrăiţi duşmani ai poporului muncitor, zbiri care s-au alăturat puterii în scopuri egoiste, care recurg la înşelătorii, care îşi permit să nedreptăţească şi să obijduiască pe ţăranul mijlocaş. Guvernul muncitoresc-ţărănesc a hotărît să lupte ferm împotriva acestor oameni şi să cureţe satele de ei. Ţăranul mijlocaş nu este un duşman, ci un prieten al muncitorului, un prieten al Puterii sovietice. Muncitorii conştienţi şi oamenii cu adevărat sovietici privesc pe ţăranul mijlocaş ca pe un tovarăş. Ţăranul mijlocaş nu jefuieşte munca altuia, nu se îmbogăţeşte pe spinarea altuia, aşa cum fac chiaburii, ţăranul mijlocaş munceşte el însuşi, trăieşte din munca lui. Puterea sovietică va reprima pe chiaburi, va curăţa satele de cei care nedreptăţesc pe ţăranii mijlocaşi, va înfăptui cu orice preţ alianţa muncitorilor cu întreaga ţărănime muncitoare — atît cu ţărănimea săracă, cît şi cu cea mijlocaşă.

Această alianţă se dezvoltă în lumea întreagă. Revoluţia se apropie, creşte pretutindeni. Deunăzi ea a învins în Ungaria. În Ungaria a fost instaurată Puterea sovietică — guvernul muncitoresc. Toate popoarele vor ajunge inevitabil aici.

Tovarăşi ostaşi roşii ! Ţineţi-vă bine, ferm, ca un singur om ! Înainte cu curaj împotriva duşmanului ! Victoria va fi a noastră. Puterea moşierilor şi a capitaliştilor, care a fost zdrobită în Rusia, va fi învinsă în întreaga lume !

29/III.

---

www.dacoromanica.ro

5
DESPRE ŢĂRANII MIJLOCAŞI

Problema cea mai importantă care se pune acum în faţa partidului comunist şi care s-a aflat în centrul atenţiei ultimului congres al partidului este problema ţăranilor mijlocaşi.

Fireşte că prima întrebare care se pune în mod obişnuit e aceasta : ce este ţăranul mijlocaş ?

Desigur că tovarăşii membri de partid v-au povestit nu o dată că la sate au fost întrebaţi ce este un ţăran mijlocaş. La această întrebare, noi răspundem : ţăranul mijlocaş este un ţăran care nu exploatează munca altuia, nu trăieşte din munca altuia, nu-şi însuşeşte în nici un fel, nici în cea mai mică măsură, roadele muncii altuia, ci munceşte el însuşi, trăieşte din munca sa.

În capitalism erau mai puţini ţărani dintr-aceştia decît acum, deoarece majoritatea ţăranilor erau nevoiaşi şi numai o minoritate cu totul neînsemnată erau atunci, ca şi acum, chiaburi, exploatatori, ţărani bogaţi.

Numărul ţăranilor mijlocaşi a crescut după ce a fost desfiinţată proprietatea privată asupra pămîntului. Şi Puterea sovietică este ferm hotărîtă să stabilească cu orice preţ relaţii cu totul paşnice şi de înţelegere deplină cu ţăranii mijlocaşi. Se înţelege că ţăranul mijlocaş nu poate trece dintr-o dată de partea socialismului, deoarece el ţine morţiş la vechile lui deprinderi, este precaut faţă de orice inovaţii, verifică mai întîi în fapt, în practică, cele ce i se propun, nu se hotărăşte să-şi schimbe felul de

www.dacoromanica.ro

viaţă pînă nu se convinge că o asemenea schimbare este necesară.

Tocmai de aceea noi trebuie să ştim, să ţinem minte şi să traducem în fapt un lucru : muncitorii comunişti care vin la sate sînt datori să caute să ajungă în relaţii tovărăşeşti cu ţăranul mijlocaş, să stabilească relaţii tovărăşeşti cu el, să ţină minte că un om al muncii care nu exploatează munca altuia este pentru muncitor un tovarăş cu care putem şi trebuie să realizăm o alianţă liber consimţită, bazată pe sinceritate totală, pe încredere deplină. Diversele măsuri propuse de puterea comunistă trebuie considerate doar ca un sfat, ca o indicaţie dată ţăranului mijlocaş, ca o propunere de a trece la o nouă orînduire.

Şi numai printr-o muncă în comun, în cadrul căreia să verificăm aceste măsuri în practică, să controlăm dacă ele nu sînt greşite, să înlăturăm eventualele greşeli, să ajungem la o înţelegere cu ţăranul mijlocaş, — numai printr-o asemenea muncă va fi asigurată alianţa între muncitori şi ţărani. În această alianţă rezidă principala forţă şi principalul reazem al Puterii sovietice, ea este o chezăşie că vom duce victorios pînă la capăt opera de transformare socialistă, cauza victoriei asupra capitalului, a înlăturării oricărei exploatări.

www.dacoromanica.ro

6
CE ESTE PUTEREA SOVIETICĂ?

Ce este Puterea sovietică? În ce constă esenţa acestei noi puteri, pe care în cele mai multe ţări unii nu vor sau nu pot s-o înţeleagă încă? Esenţa ei, care atrage tot mai mult pe muncitorii din toate ţările, constă în aceea că, pe cîtă vreme înainte statul era condus într-un fel sau altul de bogătaşi sau de capitalişti, acum, pentru prima oară, conduc statul, participă în proporţii de masă la conducerea statului tocmai clasele care fuseseră asuprite de capitalism. Chiar şi în cea mai democratică republică, chiar şi în republica cea mai liberă, atîta timp cît se menţine proprietatea privată asupra pămîntului, statul este condus întotdeauna de o mică minoritate, provenită în proporţie de nouă zecimi din rîndurile capitaliştilor sau ale bogătaşilor.

Pentru prima oară în lume, la noi, în Rusia, puterea de stat este în aşa fel construită, încît numai muncitorii, numai ţăranii muncitori, exploatatorii fiind excluşi, alcătuiesc organizaţiile de masă care sînt Sovietele, şi aceste Soviete deţin întreaga putere în stat. Iată de ce, oricît ar calomnia reprezentanţii burgheziei din toate ţările Rusia, în întreaga lume cuvîntul „Soviet“ a ajuns acum nu numai un cuvînt pe înţelesul tuturor, ci şi un cuvînt popular, un cuvînt scump muncitorilor, tuturor oamenilor muncii. Şi iată de ce Puterea sovietică, oricît de prigoniţi ar fi în diferite ţări partizanii comunismului, iată de ce Puterea sovietică va învinge neapărat, inevitabil, într-un viitor apropiat, în întreaga lume.

www.dacoromanica.ro

Ştim bine că mai avem multe lipsuri în organizarea Puterii sovietice. Puterea sovietică nu este un talisman miraculos. Ea nu poate lichida dintr-o dată racilele trecutului, analfabetismul, incultura, moştenirea lăsată de un război barbar, moştenirea capitalismului prădalnic. În schimb, ea ne dă posibilitatea să trecem la socialism. Ea dă celor care au fost asupriţi posibilitatea să se ridice şi să ia ei înşişi într-o măsură tot mai mare în mînă întreaga conducere a statului, întreaga conducere a economiei, întreaga conducere a producţiei.

Puterea sovietică este calea spre socialism găsită de masele muncitoare, şi de aceea este ea o cale sigură, de aceea este de neînvins.

www.dacoromanica.ro

7

CUM ÎI VOM IZBĂVI PENTRU TOTDEAUNA PE OAMENII MUNCII DE ASUPRIREA MOŞIERILOR ŞI CAPITALIŞTILOR

Duşmanii oamenilor muncii — moşierii şi capitaliştii — spun : muncitorii şi ţăranii n-o să poată trăi fără noi. Cine o să facă ordine, cine o să repartizeze munca, cine o să constrîngă la muncă, dacă nu noi ? Fără noi, totul se va prăbuşi, statul se va destrăma. Am fost izgoniţi, dar dezorganizarea ne va readuce la putere. Aceste vorbe ale moşierilor şi capitaliştilor nu tulbură, nu intimidează, nu înşală pe muncitori şi pe ţărani. În armată este necesară cea mai severă disciplină. Şi totuşi muncitorii conştienţi au reuşit să unească în cadrul ei pe ţărani, au reuşit să ia în solda lor pe vechii ofiţeri ţarişti, au reuşit să creeze o armată victorioasă.

În Armata Roşie a fost făurită o disciplină extraordinar de severă, bazată nu pe constrîngere, ci pe conştiinţa, pe devotamentul şi pe spiritul de abnegaţie al muncitorilor şi ţăranilor înşişi.

Pentru a salva pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moşierilor şi a capitaliştilor, de primejdia restaurării puterii lor, trebuie să creăm o mare armată roşie a muncii. Această armată va fi invincibilă dacă în ea va exista disciplina muncii. Muncitorii şi ţăranii trebuie să dovedească şi vor dovedi că ei ştiu să realizeze singuri, fără moşieri şi împotriva lor, fără capitalişti şi

www.dacoromanica.ro

împotriva lor, o justă repartizare a muncii, o disciplină şi un devotament neţărmurit în munca de folos obştesc.

Disciplina în muncă, energia clocotitoare în muncă, spiritul de sacrificiu, alianţa strînsă între ţărani şi muncitori — iată ce va izbăvi pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moşierilor şi capitaliştilor.

---

www.dacoromanica.ro

8

DESPRE INCITĂRILE POGROMISTE ÎMPOTRIVA EVREILOR

Antisemitism se cheamă propagarea urii împotriva evreilor. Cînd blestemata monarhie ţaristă îşi trăia ultimele zile, ea a încercat să aţîţe pe muncitorii şi pe ţăranii înapoiaţi împotriva evreilor. Poliţia ţaristă, în cîrdăşie cu moşierii şi capitaliştii, a organizat pogromuri împotriva evreilor. Moşierii şi capitaliştii au căutat să îndrepte ura muncitorilor şi ţăranilor chinuiţi de mizerie împotriva evreilor. Şi în alte ţări putem vedea adeseori cum capitaliştii aţîţă ura împotriva evreilor pentru a arunca praf în ochii muncitorilor, pentru a le abate privirile de la adevăratul duşman al oamenilor muncii — capitalul. Ura împotriva evreilor persistă numai acolo unde jugul moşierilor şi capitaliştilor ţine în întuneric pe muncitori şi pe ţărani. Numai oameni cu totul înapoiaţi, complet abrutizaţi pot crede minciunile şi calomniile răspîndite pe seama evreilor. Avem de-a face aici cu rămăşiţe din vechile vremuri ale feudalismului, cînd popii impuneau ca ereticii să fie arşi pe rug, cînd ţăranii trăiau în robie, cînd poporul era oprimat şi nu avea cuvînt. Această înapoiere, rămăşiţă a feudalismului, dispare. Poporul deschide ochii.

Nu evreii sînt duşmanii celor ce muncesc. Duşmanii muncitorilor sînt capitaliştii din toate ţările. Printre evrei sînt muncitori, oameni ai muncii, — aceştia formează majoritatea. Ei sînt fraţi de-ai noştri, sînt asupriţi de capital, sînt tovarăşii noştri de luptă pentru socialism. Printre evrei sînt bogătaşi, exploatatori, capitalişti, ca şi

www.dacoromanica.ro

printre ruşi, ca şi în rîndurile tuturor naţiunilor. Capitaliştii caută să semene şi să aţîţe ura între muncitorii de diferite credinţe, de diferite naţionalităţi, de diferite rase. Cei care nu muncesc se menţin prin forţa şi puterea capitalului. Evreii bogaţi, ca şi ruşii bogaţi, ca şi bogătaşii din toate ţările, în alianţă unii cu alţii, împilează, asupresc, jefuiesc, dezbină pe muncitori.

Ruşine blestematului ţarism, care a chinuit şi a prigonit pe evrei! Ruşine celor care seamănă ura faţă de evrei, care seamănă ura faţă de alte naţiuni!

Trăiască încrederea frăţească şi alianţa de luptă a muncitorilor de toate naţiunile în lupta pentru răsturnarea capitalului!

www.dacoromanica.ro

TELEFONOGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA

Comisia extraordinară din Rusia ne-a comunicat că s-au primit din Petrograd ştiri că agenţi ai lui Kolceak, Denikin şi ai aliaţilor au încercat să arunce în aer uzina de apă din Petrograd. La subsolul uzinei au fost descoperite substanţe explozive, precum şi o maşină infernală, care a fost ridicată de un detaşament special spre a fi distrusă; dar maşina a explodat pe neaşteptate, comandantul detaşamentului a fost ucis şi 10 ostaşi răniţi.

În diferite puncte se fac încercări de a arunca în aer podurile şi de a paraliza transportul pe calea ferată.

Se fac încercări de a demonta liniile de cale ferată pentru a lipsi Moscova roşie şi Petrogradul de alimente.

Printre cei care îndeamnă la greve, la răsturnarea Puterii sovietice, socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au un rol activ.

Avînd în vedere ştirile primite, Consiliul Apărării dispune să se ia cele mai urgente măsuri pentru a paraliza orice încercări de a provoca explozii, deteriorări ale liniilor ferate şi orice încercări de îndemn la greve.

Consiliul Apărării dispune să se pună în vedere tuturor lucrătorilor din Comisiile extraordinare să fie vigilenţi şi să raporteze Consiliului Apărării de măsurile luate.

Preşedintele Consiliului Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Scris la 1 aprilie 1919

Publicat la 2 aprilie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 71

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

ŞEDINŢA EXTRAORDINARĂ A PLENAREI SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA

3 APRILIE 1919 [44]

1

RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE

Tovarăşi ! Trebuie să-mi încep raportul cu privire la situaţia externă şi internă a Republicii sovietice prin a arăta că tocmai în aceste luni, o dată cu venirea primăverii, trecem iarăşi printr-o situaţie cît se poate de grea. Cred că atît condiţiile războiului civil, cît şi cele ale războiului împotriva Antantei ne permit în orice caz, judecînd chiar cu cea mai mare prudenţă — despre aceste condiţii voi mai vorbi cînd voi ajunge la situaţia internaţională —, ne permit să afirmăm, chiar dacă judecăm cu cea mai mare prudenţă, că acest semestru, la mijlocul căruia ne aflăm, va fi ultimul semestru greu, deoarece capitaliştii francezi şi englezi nu vor fi în stare să repete un atac ca acela pe care îl desfăşoară acum încordîndu-şi toate forţele. Pe de altă parte, toate cuceririle pe care Armata noastră Roşie le-a făcut în Ucraina şi în regiunea Donului şi pe care avem posibilitatea să le consolidăm vor duce la o însemnată uşurare a situaţiei interne, ne vor asigura aprovizionarea cu cereale şi cărbune, cu produse alimentare şi combustibil. Acum însă, cînd lupta nu s-a terminat încă, cînd mai întîmpinăm enorme dificultăţi în munca de colectare a cerealelor în Ucraina, — acum, cînd o dată cu venirea primăverii drumurile devin impracticabile, situaţia este foarte grea.

Noi am declarat în repetate rînduri că toată forţa Puterii sovietice se bazează pe încrederea şi pe atitudinea conştientă a muncitorilor. Am arătat în repetate rînduri că oricît de numeroşi ar fi duşmanii care ne înconjură

www.dacoromanica.ro

şi spionii pe care-i trimite la noi Antanta şi pe care-i ajută oameni care, poate, nu se consideră ajutori ai albgardiştilor, dar îi ajută, şi deşi nu ne amăgim de loc şi ştim prea bine că orice cuvînt care va fi pronunţat aici va fi răstălmăcit, că agenţii albgardiştilor vor trage cu urechea la mărturisirile noastre, — noi spunem: fie! Vom folosi mult mai mult spunînd adevărul deschis şi răspicat, căci sîntem convinşi că, dacă vom spune adevărul fără ocolişuri, chiar dacă e un adevăr dureros, orice reprezentant conştient al clasei muncitoare şi orice ţăran muncitor vor trage de aici singura concluzie justă.

Ei vor trage, în cele din urmă, singura concluzie posibilă, şi anume că victoria cauzei noastre în întreaga lume este apropiată şi că, oricît de grea, oricît de groaznică ar fi situaţia maselor muncitoare, istovite, înfometate, extenuate după patru ani de război imperialist şi, acum, după doi ani de cumplit război civil — oricît de grea ar fi această situaţie, oricît s-a agravat ea în momentul de faţă —, avem cele mai serioase şanse de victorie nu numai în Rusia, ci şi în întreaga lume. De aceea, deşi ne aşteaptă 4—5 luni deosebit de grele, vom şti şi de astă dată să biruim aceste greutăţi şi să arătăm astfel duşmanilor, să arătăm capitaliştilor coalizaţi din lumea întreagă că atacul împotriva Rusiei nu va reuşi.

Fără îndoială că tocmai acum, după un plan conceput dinainte, ei încearcă să ne zdrobească şi dinspre apus şi dinspre răsărit prin forţa armelor, pentru a salva de la pieire bandele lui Krasnov. Ieri s-a anunţat că a fost ocupat Mariupolul. Rostovul este prins deci într-un semicerc. Într-un cuvînt, ţările Antantei depun toate eforturile pentru a-l salva pe Krasnov şi pentru a ne da tocmai în această primăvară o puternică lovitură. Ele acţionează, fără îndoială, în înţelegere cu Hindenburg. Un tovarăş din Letonia ne-a arătat în ce situaţie se află tovarăşii de acolo. O mare parte a ţării a îndurat suferinţe pe care muncitorii din Moscova nici nu le bănuiesc, suferinţe provocate de invazie şi de pustiirea în mai multe rînduri a satelor de către hoardele de soldaţi în trecere. Acum germanii se îndreaptă spre Dvinsk pentru a izola Riga. La nord ei sînt ajutaţi de albgardiştii estoni, plătiţi de

www.dacoromanica.ro

Anglia şi avînd ajutorul voluntarilor pe care îi trimit suedezii şi danezii, corupţi pînă în fundul sufletului de miliardarii din Anglia, Franţa şi America. Ei acţionează după un plan comun, absolut clar pentru noi, profitînd de faptul că în Germania au reuşit prin represiuni sîngeroase să slăbească mişcarea spartachiştilor şi a revoluţionarilor. Şi, deşi simt că se duc pe copcă, au găsit totuşi că momentul este destul de potrivit pentru a pune la dispoziţia lui Hindenburg o parte din trupe şi a înteţi atacul dinspre apus asupra Letoniei istovite şi chinuite şi a ne ameninţa pe noi. Pe de altă parte, Kolceak a repurtat o serie de victorii în răsărit, pregătind astfel condiţiile pentru atacul ultim şi hotărît al ţărilor Antantei.

Şi, ca întotdeauna, ei nu se limitează la un atac din afară, ci acţionează şi în interiorul ţării, punînd la cale comploturi, rebeliuni, aruncarea de bombe, aruncarea în aer a uzinei de apă din Petrograd, fapt despre care aţi citit în ziare, încercînd să demonteze linia de cale ferată din apropiere de Samara — principala linie de cale ferată pe care ne sînt trimise acum cereale din răsărit. O parte din aceste cereale s-au pierdut, a pus mîna Kolceak pe ele. S-au făcut încercări de a se demonta linia de cale ferată Kursk-Harkov, pe care a început transportarea cărbunelui recucerit de Armata Roşie în bazinul Donetului. Toate la un loc ne arată limpede că ţările Antantei, că imperialiştii şi miliardarii francezi fac ultima încercare de a zdrobi Puterea sovietică prin forţa armelor.

Şi menşevicii, şi socialiştii-revoluţionari de dreapta, şi socialiştii-revoluţionari de stînga, care n-au înţeles nici pînă acum că lupta se apropie de sfîrşit, că este vorba de un război înverşunat şi necruţător, continuă să îndemne fie la greve, fie la încetarea războiului civil. Oricum ar sta lucrurile în privinţa lor, ei îi ajută pe albgardişti ; despre ei voi vorbi mai departe, acum am vrut să arăt numai că situaţia este într-adevăr grea.

Toate forţele capitaliştilor internaţionali vor să dea în această primăvară ultima luptă împotriva noastră. Din fericire, sînt forţele unui bătrîn vlăguit, bolnav incurabil, muribund care este capitalismul internaţional. În orice caz însă, forţele armate concentrate în momentul de faţă

www.dacoromanica.ro

împotriva noastră sînt extrem de mari. Îndeosebi Kolceak şi-a pus în mişcare toate rezervele ; el dispune de voluntari albgardişti, bande de proporţii impresionante, primeşte din partea Angliei şi a Americii ajutor sub formă de armament şi de provizii în mari cantităţi. Iată de ce situaţia creată ne impune să ne dăm bine seama cît de grea este situaţia Republicii sovietice.

Sîntem convinşi că masele muncitoare au înţeles pentru ce se poartă războiul. Ele îşi dau seama că aceste cîteva luni vor hotărî soarta revoluţiei noastre şi, într-o măsură însemnată, soarta revoluţiei internaţionale, că încercările capitaliştilor de a zdrobi Rusia Sovietică au devenit atît de intense, că ei se năpustesc cu atîta furie asupra noastră pentru că ştiu că în ţările lor au în faţă acelaşi duşman — mişcarea bolşevică. Ea se dezvoltă şi acolo repede şi irezistibil.

Ceea ce face situaţia noastră deosebit de grea, ceea ce ne sileşte să cerem şi de data aceasta ajutorul tuturor muncitorilor conştienţi sînt dificultăţile din domeniul aprovizionării şi al transporturilor. Timp de patru ani transporturile au fost distruse de războiul imperialist, şi, într-o ţară atît de înapoiată cum este Rusia, urmele acestor distrugeri n-au putut fi lichidate nici pînă astăzi şi ele nu pot fi lichidate decît printr-o muncă extrem de încordată de luni sau chiar de ani de zile. Fără combustibil însă nu se poate lucra. Abia în ultimul timp am început să primim cărbune din bazinul Donеţului. Ştiţi că englezii au pus mîna pe petrolul de la Baku. Ei au capturat o parte din vasele din Marea Caspică şi au ocupat oraşul Groznîi, împiedicîndu-ne să folosim petrolul. Iar fără combustibil nu poate lucra nici industria şi nu pot funcţiona nici căile ferate. Trebuie să ne încordăm toate puterile.

Noi spunem încă o dată tuturor tovarăşilor : trebuie să atragem mai multe forţe în munca în domeniul aprovizionării şi transporturilor. În ceea ce priveşte munca în transporturi, lucrurile se prezintă astfel : în răsăritul Rusiei, dincolo de Volga, avem mai multe milioane de puduri de cereale — zece-douăzeci de milioane de puduri sînt adunate şi depozitate, dar n-avem cu ce le trans-

www.dacoromanica.ro

porta. O parte din aceste cereale le-am pierdut în urma ultimei înaintări a trupelor lui Kolceak, care au ocupat Ufa, silind trupele noastre să se retragă. Este o pierdere grea şi simţitoare. Munca în domeniul transporturilor reclamă încordarea tuturor forţelor. La fiecare adunare, muncitorii trebuie să-şi pună întrebarea : ce-am putea face ca să ajutăm transporturile ? N-am putea să-i înlocuim pe bărbaţi cu femei în muncile de aici şi să-i trimitem fie la atelierele de reparaţii, fie în ajutorul feroviarilor ? Muncitorii ştiu mai bine cum să facă asta ; ei ştiu pe cine să dea la cutare sau cutare specialitate. O ştiu mai bine oamenii practicii, care trebuie să caute noi şi noi mijloace de ajutorare. Sperăm, sîntem convinşi că în ultimul timp Comisariatul căilor de comunicaţie şi Comisariatul aprovizionării au şi obţinut anumite succese. Oricît ar cleveti duşmanii noştri, luna destinată transportului de mărfuri, suspendarea traficului de călători, a şi adus anumite îmbunătăţiri, însă trebuie să depunem eforturi înzecite, ca să obţinem succese şi mai mari. În „Izvestiia" de ieri au fost publicate cifre cu privire la aceasta. Le voi prezenta pe cele mai importante dintre ele. La începutul lunii martie au sosit zilnic la Moscova, în medie, cîte 118 vagoane cu produse alimentare, dintre care 25 cu cereale. La sfîrşitul lunii martie au început să sosească zilnic cîte 209 vagoane cu produse alimentare, dintre care 47 cu cereale. Adică aproape dublu. Ceea ce înseamnă că, adoptînd această măsură drastică, suspendarea traficului de călători, am procedat bine. Asta înseamnă că am dat un ajutor populaţiei înfometate din Moscova, din Petrograd şi din întreaga regiune industrială. Dar e departe de a fi tot ce se poate face. Iar mai tîrziu, cînd drumurile vor fi desfundate complet, vom avea o perioadă mult mai grea, de lipsuri şi mai mari. Iată de ce spunem că aici este nevoie de o muncă energică şi cît se poate de susţinută. Trebuie să contăm, în primul rînd, nu pe lucrătorii din rîndurile intelectualilor, care, deşi au intrat în slujba noastră, au în rîndurile lor multe elemente necorespunzătoare, ci pe masele de muncitori.

Trebuie să ţinem seama şi de situaţia din Ucraina. În anul cînd întreaga Ucraină era ocupată de germani şi în-

www.dacoromanica.ro

treaga regiune a Donului se afla într-o situaţie atît de grea, am avut prea mult de suferit. În prezent, situaţia noastră se îmbunătăţeşte. În Ucraina avem 258 000 000 de puduri de cereale, din care 100 000 000 de puduri au şi început să fie repartizate, însă tot greul e că în Ucraina ţăranii sînt înspăimîntaţi de moarte de germani şi de jafurile lor. Am auzit că acolo ţăranii sînt atît de înspăimîntaţi de germani, încît, deşi ştiu care este situaţia Puterii sovietice aici, nu îndrăznesc nici acum să ia pămînturile moşiereşti. Iar acum încep muncile agricole de primăvară. Dar ţăranii ucraineni au simţit atît de rău pe pielea lor toată urgia jafurilor germanilor, încît şi în prezent sînt extrem de nehotărîţi. Trebuie spus că acolo s-a desfăşurat tot timpul un război de partizani. Acest război se desfăşoară şi acum în sud. Acolo nu sînt trupe regulate. Din cauză că nu sînt trupe regulate, acolo nu s-a obţinut pînă acum o victorie deplină. Am trimis acolo trupe de-ale noastre regulate, însă asta e prea puţin. Munca trebuie intensificată considerabil, şi de aceea trebuie să vă spun că în fiecare adunare muncitorească trebuie pusă în mod precis problema aprovizionării şi problema transporturilor. Trebuie să rezolvăm în timpul cel mai scurt chestiunea : cum să remediem situaţia şi să folosim ceea ce putem folosi acum.

Trebuie să înţelegem bine că numai prin forţa clasei muncitoare ne vom putea pune zdravăn pe picioare, vom putea repurta strălucitele noastre victorii, şi de aceea cele mai bune forţe ale proletariatului nostru trebuie să le trimitem acolo, pe front. Trebuie să trimitem pe front lucrători cu munci de răspundere. Dacă aici va avea de suferit o instituţie oarecare, asta ne va aduce, desigur, anumite prejudicii, dar nu vom pieri ; dar, dacă nu vom avea destui muncitori în armată, vom pieri de bună seamă. Armata noastră suferă şi astăzi de pe urma faptului că nu e destul de închegată, destul de organizată ; aici tot ajutorul trebuie să ne vină de la muncitori, în ei trebuie să ne punem toată nădejdea. Numai muncitorii care au trecut prin toate luptele, care pot împărtăşi cele ce-au trăit şi ce-au pătimit ei, numai aceşti muncitori pot in-

www.dacoromanica.ro

fluenţa armata şi pot face din ţărani luptători conştienţi, de care avem nevoie.

De aceea am venit din nou aici şi am hotărît să vă adunăm pe toţi, pentru a vă arăta situaţia grea din domeniul transporturilor, provocată de faptul că situaţia generală este grea. Subliniem că trebuie să rezistăm încă 3—4 luni şi că numai aşa vom obţine victoria deplină. Dar pentru asta ne trebuie forţe. De unde să le luăm? Oare nu vedem că numai muncitorii, pe umerii cărora a apăsat întreaga povară a dezastrului atunci cînd după luptă a fost urmată de invaziile albgardiste, cînd, în urma acestui fapt, ei au avut de suportat întreaga povară şi au căpătat astfel o mare experienţă, — că numai aceşti muncitori, numai aceste detaşamente înaintate ale noastre ne pot ajuta? Ştim foarte bine că ei sînt extenuaţi la culme, că sînt istoviţi de munca supraomenească pe care au trebuit s-o depună. Ştim toate astea şi totuşi vă spunem acum, aici că trebuie să ne încordăm toate puterile, să ne gîndim cum să facem ca să adunăm toate forţele pentru revoluţie, pentru a-i asigura o victorie strălucită. Acum ne aşteaptă perioada cea mai dificilă, perioadă nemaipomenit de critică, şi trebuie să acţionăm ca nişte revoluţionari. Trebuie să sorbim forţe din masele muncitoare.

Ieri a avut loc aici o adunare a activiştilor de seamă ai mişcării sindicale din Moscova şi din întreaga Rusie. Toţi participanţii la adunare au căzut de acord că în momentul de faţă trebuie să atragem în muncă elementele de nivel mediu, pe care noi toţi nu le consideram pînă acum capabile să îndeplinească o asemenea muncă. Acum însă este cît se poate de clar că, pentru a putea înlocui cadrele obosite, trebuie să atragem în muncă elemente de nivel mediu; dar, înainte de asta, ele trebuie să fie instruite de cadrele care au îndeplinit pînă acum muncile respective. Trebuie să ne păstrăm forţele, să înlocuim pentru un timp cadrele noastre cu munci de răspundere prin cadre de nivel mediu. Trebuie să promovăm zeci de mii de lucrători dintr-aceştia. Să nu ne temem că nu vor lucra atît de bine cum ar fi lucrat lucrătorii cu experienţă. Dacă îi vom pune în posturi de răspundere,

www.dacoromanica.ro

greşelile pe care le vor comite la început nu trebuie să ne sperie. Important pentru noi este să-i promovăm în posturi superioare, de răspundere. În aceste posturi, ei vor şti să-şi valorifice forţele şi să-şi desfăşoare munca, deoarece vor acţiona cu încredere, ştiind că au în spatele lor cadre de bază, experimentate, care au o experienţă de un an în Rusia. Ei ştiu că într-un moment critic tovarăşii lor mai experimentaţi le vor uşura sarcina. Această nouă pătură de muncitori vor putea lucra bine dacă muncitorii înaintaţi îi vor promova în posturi de conducere. Putem face asta fără a avea nimic de suferit, pentru că această pătură largă are instinct proletar, spirit proletar şi conştiinţa proletară a datoriei. Pe ei ne putem bizui şi putem spune că ei ne vor ajuta la greu. Rusia s-a deosebit prin aceea că în vremurile cele mai grele s-au găsit în ea totdeauna mase care puteau fi împinse înainte, ca o rezervă în care se aflau noi forţe atunci cînd cele vechi începeau să se epuizeze. Da, muncitorii înaintaţi sînt istoviţi şi pătura care îi urmează va lucra mai prost, dar nu e nici o nenorocire, nu vom avea nimic de suferit, nu va fi nici o catastrofă dacă vom promova aceste forţe noi, dacă le vom îndruma, evitînd astfel dezastrul.

În aceste condiţii nu putem să nu amintim de socialiştii-revoluţionari şi de menşevici. În ultimul timp, Puterea sovietică a început să le suspende ziarele şi să-i aresteze. Văzînd una ca asta, unii tovarăşi muncitori spun: „Va să zică n-au avut dreptate bolşevicii — printre ei mă număr şi eu —, care ne-au silit să facem anumite concesii democraţiei mic-burgheze. De ce am mai făcut concesii dacă acum trebuie să le suspendăm ziarele şi să-i arestăm? Unde ne e consecvenţa?“

Iată ce le răspund aici. Într-o ţară ca Rusia, în care elementele mic-burgheze ţin în mînă întreaga agricultură, într-o asemenea ţară nu ne putem menţine multă vreme fără sprijinul păturii mic-burgheze. În momentul de faţă, această pătură nu merge spre ţel de-a dreptul, ci cu ocolişuri. Dacă urmăresc un inamic care nu merge de-a dreptul, ci cu ocolişuri, pentru a-l ajunge, trebuie să merg şi eu la fel. Vorbind în limbaj politic, masele mic-burgheze se află între muncă şi capital, şi ele trebuie

www.dacoromanica.ro

să mănînce bătaie de o sută de ori ca să ajungă să priceapă că nu e posibilă decît sau dictatura burgheziei, sau dictatura clasei muncitoare. Cine ţine seama de acest lucru înţelege situaţia din momentul de faţă. Şi muncitorii o înţeleg. Conştiinţa lor s-a pătruns, prin experienţă şi dintr-o serie întreagă de observaţii, de înţelegerea faptului că nu sînt posibile decît aceste două feluri de putere : sau puterea deplină a clasei muncitoare, sau puterea deplină a burgheziei, — cale de mijloc nu există, nu există a treia cale. Clasa muncitoare a înţeles asta de mult, din experienţa luptei greviste şi revoluţionare. Mica burghezie n-o poate înţelege dintr-o dată ; sutele de indicaţii date de viaţă nu pot învăţa şi deprinde mica burghezie cu această idee, şi ea nu încetează să cugete la o unire cu marea burghezie, deoarece nu poate pricepe că nu e cu putinţă decît sau dictatura proletariatului, sau dictatura burgheziei.

Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au învăţat şi au înţeles din experienţa cu Kolceak că nu întîmplător, cu toată lupta crîncenă, înverşunată, cu tot ajutorul străin, democraţia nu a dat nimic. Asupra lor acţionează două forţe, şi nu există nimic altceva în afară de aceste forţe : ori dictatura burgheziei, ori puterea şi dictatura totală a clasei muncitoare ; nicăieri calea de mijloc nu a putut da nimic, nicăieri ea nu a dus la nimic. Nici cu Adunarea constituantă nu a ieşit nimic. Socialiştii-revoluţionari şi menşevicii şi mica burghezie au simţit asta pe pielea lor.

Cînd socialiştii-revoluţionari şi menşevicii au spus : „Noi ne lepădăm de Kolceak şi de toţi cei care îl susţin pe el şi intervenţia Antantei", asta n-a fost numai o făţărnicie din partea lor, n-a fost numai o viclenie politică, deşi o parte din aceşti oameni îşi ziceau : „o să-i tragem pe sfoară pe bolşevici şi o să-i facem să ne dea posibilitatea să ne întoarcem la cele vechi". Noi am ţinut socoteală de această viclenie şi, bineînţeles, am luat măsuri împotriva ei, însă atunci cînd menşevicii şi socialiştii-revoluţionari spuneau asta nu a fost numai făţărnicie şi viclenie, ci a fost *convingerea* multora dintre ei. Printre ei se află nu numai un grup de publicişti, ci şi pături mic-burgheze de

www.dacoromanica.ro

tehnicieni, ingineri etc. Atunci cînd menşevicii au declarat că sînt împotriva intervenţiei aliaţilor şi cînd le-am propus să lucreze la noi, ei au primit bucuroşi propunerea noastră. Acum însă sîntem perfect îndreptăţiţi să luăm măsuri represive împotriva lor, împotriva păturii mic-burgheze, deoarece această pătură este de o obtuzitate nemaipomenită. A dovedit-o şi în perioada Kerenski, şi prin faptele ei de acum. După ce au intrat în serviciul nostru, ei au spus: „Am renunţat la politică, vom munci bucuroşi". Acestor oameni le răspundem: „Noi avem nevoie de funcţionari din rîndurile menşevicilor pentru că ei nu sînt delapidatori şi ultrareacţionari care să se strecoare printre noi, să se declare comunişti şi să ne saboteze". Dacă aceşti oameni cred în Adunarea constituantă, noi le spunem: „Credeţi, domnilor, şi în Adunarea constituantă, ba chiar şi în dumnezeu, dar vedeţi-vă de treabă şi nu vă ţineţi de politică". Printre ei creşte numărul acelora care îşi dau seama că s-au compromis în politică: ei ţipau că Puterea sovietică este o născocire monstruoasă, care nu-i cu putinţă decît în sălbatica Rusie. Ei spuneau că dizolvarea Adunării constituante este actul unor barbari formaţi în condiţiile ţarismului. Asta se spune şi în Europa. Acum ne sosesc din Europa ştiri că Puterea sovietică vine să ia locul Adunării constituante burgheze în întreaga lume. Astea-s învăţăminte pe care le au în faţă toţi intelectualii care intră în serviciul nostru. La noi lucrează acum de două ori mai mulţi funcţionari decît acum o jumătate de an. Este un cîştig că avem acum funcţionari care lucrează mai bine decît ultrareacţionarii. Cînd îi invitam să intre în serviciul nostru, ei spuneau: „Sînt de partea ta, dar nu vreau să te ajut căci mă tem de Kolceak. Am să mă exprim ca un parlamentar de cea mai pură speţă, ca şi cînd m-aş afla în Adunarea constituantă, dar să nu cutezi să te atingi de mine că eu sînt democrat". Acestor grupuri care vorbesc despre Adunarea constituantă le spunem: „Dacă aveţi de gînd să mai vorbiţi mult de ea, o să vă expediem la Kolceak sau în Gruzia". (Aplauze.) Altfel ar începe o polemică, s-ar crea opoziţia unui grup legal. Opoziţie, noi nu admitem. Imperialiştii din întreaga lume ne iau de

www.dacoromanica.ro

gît, îşi încordează toate forţele ca să ne biruie printr-un atac armat, şi noi trebuie să luptăm, să luptăm pe viaţă şi pe moarte. Dacă ai venit aici să ne ajuţi —poftim ; dar dacă ai să scoţi ziare, ai să instigi pe muncitori la greve, atunci cînd de pe urma grevelor ostaşii noştri roşii pier pe fronturi, cînd de pe urma fiecărei zile de grevă zeci de mii de oameni din fabricile noastre îndură lipsuri, se zbat în chinurile foamei, fapt care ne frămîntă atît de mult, — din punctul de vedere al Adunării constituante oi fi avînd dreptate, dar din punctul de vedere al luptei noastre şi al răspunderii pe care o purtăm nu ai dreptate, nu ne poţi ajuta, şi şterge-o în Gruzia, şterge-o la Kolceak sau ai să stai la închisoare ! Şi aşa vom şi face.

Tovarăşi ! Sper că vom adopta în unanimitate rezoluţia care va fi propusă la sfîrşitul adunării şi în care încercăm să dăm indicaţiile necesare pe care am vrut să le fundamentez în raportul meu. Aş vrea acum să trec la două probleme : situaţia ţăranului mijlocaş şi situaţia internaţională, care are o imensă importanţă.

Despre ţăranul mijlocaş am vorbit la congresul partidului şi am stabilit linia pe care trebuie s-o urmeze partidul nostru faţă de ţărănimea mijlocaşă. Partidul nostru a ales într-un post de mare răspundere, în postul de preşedinte al C.E.C. din Rusia, un post cu atît mai de răspundere cu cît a fost deţinut pînă acum de tov. Sverdlov, un organizator excepţional de înzestrat, partidul nostru a ales în acest post pe tov. Kalinin, muncitor din Petersburg, care întreţine şi astăzi legături cu satul. Astăzi a apărut în ziare ştirea că un tovarăş Kalinin a fost ucis de către socialiştii-revoluţionari. Este vorba de un alt Kalinin. Asta ne arată la ce mijloace recurg socialiştii-revoluţionari. Tov. M. I. Kalinin este ţăran mijlocaş din gubernia Tver, pe care o vizitează în fiecare an. Ţărănimea mijlocaşă este pătura cea mai numeroasă, care a sporit după revoluţia noastră datorită faptului că am desfiinţat proprietatea moşierească asupra pămîntului. Ţărănimea şi-a văzut îmbunătăţită situaţia în urma revoluţiei noastre, deoarece a luat toate pămînturile moşiereşti, şi datorită acestui fapt numărul ţăranilor mijlocaşi

www.dacoromanica.ro

a crescut considerabil. Dacă se observă în rîndurile ei o stare de nemulţumire, noi spunem că ea e provocată de cei de sus şi trebuie să ştim în ce măsură este ea legitimă, ţinînd seama de faptul că nu avem suficiente forţe. Voi, cei de aici, din capitală, ştiţi cît de grea este lupta împotriva birocratismului, împotriva cancelaristicii. Trebuie să folosim pe vechii funcţionari, fiindcă nu sînt alţii. Trebuie să-i reeducăm, să-i învăţăm, şi asta cere timp. Putem trimite noi muncitori în organizaţiile de aprovizionare pentru a ocupa posturi de răspundere, însă în Controlul de stat se află şi acum un număr peste măsură de mare de funcţionari vechi, şi de aceea suferim de pe urma birocratismului, a cancelaristicii. Ne străduim să dăm noi şi noi muncitori care să participe la munca de control, în Comisariatul căilor de comunicaţie, alături de specialişti. Iată cum luptăm împotriva birocratismului şi cancelaristicii. Dar cîte eforturi ne costă asta chiar şi aici, la Moscova ! Dar ce se petrece la sate ? — Acolo, unii care se intitulează membri de partid sînt adesea nişte aventurieri care se dedau la silnicii în modul cel mai neruşinat. Şi de cîte ori trebuie să luptăm cu oameni fără experienţă, care nu fac deosebire între chiabur şi ţăranul mijlocaş ! Chiabur este acela care trăieşte din munca altuia, care jefuieşte munca altuia şi profită de pe urma mizeriei ; ţăran mijlocaş este acela care nu exploatează şi nici nu este exploatat, care trăieşte din mica sa gospodărie, din munca sa. Nici un socialist din lume nu s-a gîndit vreodată să-i ia proprietatea micului proprietar. Acesta va mai exista ani şi ani. Aici cu decretele nu faci nimic ; trebuie să aştepţi pînă cînd ţăranul se va deprinde să ţină seama de experienţă. Cînd va vedea că gospodăria colectivă este mult mai bună, va fi cu noi. Noi trebuie să-i cîştigăm încrederea. Aici trebuie să luptăm împotriva abuzurilor. De luptat putem lupta numai prin forţa muncitorilor de la oraşe, pentru că ei au strînse legături cu ţăranul şi din rîndurile lor se pot recruta sute de mii de cadre. Ştim prea bine că nici numirea unor tovarăşi în posturi înalte, nici circularele, nici decretele nu ne vor fi de ajutor ; trebuie ca muncitorii din fiecare grupă,

www.dacoromanica.ro

din fiecare cerc să se apuce ei de treabă, — ei au legături deosebit de strînse cu satul.

Am spus că prima preocupare a muncitorilor trebuie să fie aceea de a ajuta din toate puterile la ducerea războiului; a doua preocupare trebuie să fie: să ajute pe ţăranul mijlocaş, stabilind o legătură cu el ca să nu rămînă nepedepsit nici un asalt puternic al duşmanului la sate. Trebuie să arătăm că muncitorul de la oraş ajută pe ţăranul mijlocaş ca pe un tovarăş, deoarece ţăranul mijlocaş este şi el un om al muncii, cu deosebirea numai că a crescut în alte condiţii, că trăieşte izolat, în întunecimea satelor, şi răzbeşte mult mai greu. Şi trebuie să ştim că prin perseverenţa tovarăşilor vom realiza legătura cu ţăranul mijlocaş. O parte infimă din ţărani vor deveni chiaburi, vor face răscoale, — ştim asta. Şi, dacă aşa stau lucrurile, cum să ajutăm pe ţăranul mijlocaş, cum să-i cîştigăm încrederea, cum să-l ajutăm împotriva abuzurilor de orice fel? Dacă în această privinţă am făcut puţin, nu e vina noastră: ne-a împiedicat lupta împotriva burgheziei. Trebuie să înţelegem asta, trebuie să punem această problemă fiecărui muncitor şi să-i spunem: noi, muncitorii, luaţi laolaltă, avem o legătură cu ţărănimea mijlocaşă şi o folosim; vom face ca fiecare ţăran mijlocaş să afle de ajutorul nostru nu numai prin numirea tov. Kalinin, ci şi să primească efectiv un ajutor cît de mic, fie chiar şi un sfat tovărăşesc. Şi ţăranul va preţui acum acest ajutor mai mult ca orice. El trebuie să înţeleagă de ce situaţia noastră grea ne împiedică să-i dăm ajutorul de care are nevoie şi care este în civilizaţia oraşului. Ţăranului îi trebuie produse de la oraş, civilizaţia oraşului, şi noi sîntem datori să i le dăm. Numai atunci cînd proletariatul îi va da acest ajutor, ţăranul va vedea că muncitorul îl ajută cum nu-l ajutau exploatatorii. Sarcina de a ajuta pe ţăran să se ridice la nivelul oraşului trebuie să şi-o asume fiecare muncitor care are legături cu satul. Muncitorul de la oraş trebuie să-şi spună că acum, primăvara, cînd situaţia în domeniul aprovizionării s-a agravat deosebit de tare, el trebuie să-i vină ţăranului în ajutor; şi dacă fiecare va face măcar o mică parte din această muncă, vom vedea că edificiul nostru

www.dacoromanica.ro

nu are numai faţadă şi că opera noastră de asigurare a Puterii sovietice va fi înfăptuită, căci ţăranul spune: „Trăiască Puterea sovietică, trăiască bolşevicii, jos comunia!" El ocărăşte „comunia", care e organizată prosteşte, care îi este impusă. El priveşte cu neîncredere, cu legitimă neîncredere orice lucru care îi este impus. Trebuie să mergem la ţăranul mijlocaş, să-l ajutăm, să-l învăţăm, însă numai în domeniul ştiinţei şi al socialismului, iar în domeniul agriculturii trebuie să învăţăm noi de la el. Iată sarcina care se pune deosebit de imperios în faţa noastră.

Trecem acum la problema situaţiei internaţionale. Afirm că imperialiştii din Anglia, Franţa şi America fac ultima încercare de a ne pune genunchiul pe grumaz, dar ea nu le va reuşi. Oricît de grea ar fi situaţia, putem spune cu certitudine că vom învinge imperialismul internaţional. Vom învinge pe miliardarii din întreaga lume. Îi putem învinge din două motive. În primul rînd, pentru că sînt nişte fiare care s-au încleştat atît de tare în lupta dintre ele, încît se muşcă într-una, fără să se uite că sînt pe marginea prăpastiei. Iar în al doilea rînd pentru că Puterea sovietică creşte neîncetat în întreaga lume. Nu trece zi să nu citim despre asta în ziare. Astăzi citim o ştire transmisă din Lyon de agenţia telegrafică americană, din care rezultă că aceşti oameni, care discutau într-o comisie de 10 persoane, au restrîns comisia şi acum discută în 4: Wilson, Lloyd George, Clemenceau şi Orlando [59]. Conducătorii a numai patru naţiuni, şi nici aceia nu pot să cadă la o înţelegere: Anglia şi America nu consimt să cedeze Franţei profitul de pe urma extracţiei de cărbune. Sînt nişte fiare care au jefuit întreaga lume şi care acum nu ajung să se împace la împărţirea prăzii. Aceşti patru oameni s-au închis într-un grup de patru pentru ca, doamne fereşte, să nu iasă vreun zvon — toţi sînt mari democraţi —, dar pun ei înşişi în circulaţie tot felul de zvonuri, trimiţînd o radiogramă în care declară că nu consimt să cedeze profitul de pe urma extracţiei de cărbune. Un tovarăş francez care a vorbit cu prizonieri francezi mi-a relatat că aceşti prizonieri spun: „Ni s-a zis că trebuie să mergem în Rusia să luptăm îm-

www.dacoromanica.ro

potriva germanilor, fiindcă germanii ne-au sugrumat ţara. Dar acum, după ce s-a încheiat armistiţiul cu Germania, împotriva cui mergem să luptăm ?" Despre asta nu li s-a spus nimic. Dar iată că numărul acelora care îşi pun această întrebare creşte pe zi ce trece, ajungînd la milioane. Aceşti oameni, care au cunoscut ororile războiului imperialist, se întreabă : „Pentru ce ne ducem să luptăm ?" Dacă înainte bolşevicii le arătau prin manifeste ilegale pentru ce se duc să lupte, acum imperialiştii trimit radiotelegrame în care declară : Anglia nu consimte să cedeze Franţei profitul de pe urma extracţiei de cărbune. Aşadar, după expresia unui ziarist francez, ei saltă dintr-o cameră într-alta, încercînd zadarnic să rezolve problema. Ei vor să hotărască cui să dea mai mult, şi sînt cinci luni de zile de cînd se tot bat între ei ; aceste fiare au ajuns să-şi piardă orice stăpînire de sine, şi se vor bate pînă nu le vor mai rămîne decît cozile. Şi noi afirmăm că situaţia noastră internaţională, care la început era atît de proastă încît ei ne-ar fi putut zdrobi în cîteva săptămîni, acum, cînd nu-şi pot împărţi prada, fiindcă au început să se mănînce unii pe alţii, — acum situaţia noastră este mai bună. Ei promit soldaţilor : învingeţi Germania şi veţi obţine avantaje imense. Ei discută cît să ia Germaniei, 60 sau 80 de miliarde. Problemă extrem de principială, extrem de interesantă, mai ales cînd spui asta muncitorului sau ţăranului. Dar, dacă vor mai discuta mult, nu vor lua nimic. Iată ce-i cel mai interesant !

Iată de ce putem spune fără nici o exagerare, şi nu ca socialişti, ci pur şi simplu ca oameni care cîntăresc lucid forţele care se îndreaptă împotriva noastră, că situaţia Republicii sovietice se îmbunătăţeşte văzînd cu ochii. Duşmanii nu se pot împăca între ei. Sînt cinci luni de cînd au ieşit învingători şi nu încheie pacea. Camera franceză a votat nu de mult alte sute de milioane pentru pregătiri de război. Ei îşi sapă singuri groapa şi acolo, la ei, sînt oameni care îi vor coborî în groapă şi îi vor îngropa cu nădejde. (A p l a u z e.) Şi asta pentru că mişcarea sovietică se dezvoltă în toate ţările, iar revoluţia din Ungaria a arătat că atunci cînd spunem că

www.dacoromanica.ro

luptăm nu numai pentru noi, ci pentru Puterea sovietică în întreaga lume, că ostaşii noştri roşii îşi varsă sîngele nu numai pentru tovarăşii înfometaţi, ci şi pentru victoria Puterii sovietice în întreaga lume, — exemplul Ungariei a arătat că asta nu-i doar o previziune şi o promisiune, ci o realitate vie şi palpabilă.

În Ungaria, revoluţia s-a produs într-un mod cu totul original. Kerenski al ungurilor, care se numeşte Károlyi, a demisionat de bunăvoie, şi conciliatorii unguri, menşevicii şi socialiştii-revoluţionari de acolo, au înţeles că trebuie să se ducă la închisoare, la tovarăşul Béla Kun, unul dintre cei mai buni comunişti unguri. S-au dus la el şi i-au spus: „Trebuie să luaţi puterea!" (A p l a u z e.) Guvernul burghez a demisionat. Socialiştii burghezi, menşevicii şi socialiştii-revoluţionari din Ungaria, au intrat în partidul bolşevic din Ungaria şi au format un partid unic, un guvern unic. Tov. Béla Kun, tovarăş al nostru şi comunist, care a parcurs în întregime drumul practic al bolşevismului din Rusia, cînd am vorbit cu el prin radio, mi-a spus: „Nu am majoritatea în guvern, dar voi obţine victoria, pentru că masele sînt de partea mea şi se convoacă congresul Sovietelor". Este o revoluţie de importanţă istorică mondială.

Pînă acum, toţi muncitorii din Europa erau minţiţi; iată ce li se spunea despre Rusia Sovietică: „Acolo nu-i nici o putere, e curată anarhie, ăia sînt nişte bătăuşi, şi nimic mai mult". Nu de mult, ministrul francez Pichon a vorbit despre Rusia Sovietică în următorii termeni: „Anarhie, asupritori, uzurpatori!" — „Uitaţi-vă la Rusia — spuneau menşevicii germani muncitorilor lor —: război, foamete, ruină! Asta-i socialismul pe care-l doriţi?" şi reuşeau să-i sperie astfel pe muncitori. Ungaria oferă însă un exemplu de revoluţie care ia naştere cu totul altfel. Fără îndoială că în Ungaria va trebui să se dea o luptă grea împotriva burgheziei, acest lucru este inevitabil. Fapt este însă că, atunci cînd au simţit că în Ungaria va izbucni revoluţia, aceste fiare care sînt imperialiştii englezi şi francezi au vrut s-o anihileze, să împiedice naşterea ei. Situaţia noastră a fost grea prin faptul că a trebuit să creăm Puterea sovietică împotriva

www.dacoromanica.ro

patriotismului. A trebuit să lichidăm patriotismul, să încheiem pacea de la Brest. A fost o lichidare cît se poate de grea, crîncenă şi sîngeroasă. În ţările vecine, burghezia şi-a dat seama cine trebuie să conducă. Cine dacă nu Sovietele ? E ca în vremurile de altădată, cînd ţarii, regii şi prinţii, văzînd că puterea lor slăbeşte, spuneau : „E nevoie de o constituţie, să ia burghezia frînele puterii !" Şi dacă regele începea să slăbească din puteri, primea o pensie sau un post gras. Ceea ce se întîmpla cu ţarii şi regii în urmă cu 50—60 de ani se întîmplă acum cu burghezia din întreaga lume. Cînd imperialiştii englezi şi francezi au formulat nemaipomenite pretenţii faţă de capitaliştii maghiari, aceştia au spus : „Noi nu putem lupta. Poporul nu ne va urma, însă noi, ca patrioţi maghiari, vrem să dăm o ripostă. Ce putere trebuie să vină deci ? — Puterea sovietelor". Burghezia maghiară a recunoscut în faţa întregii lumi că părăseşte arena de bunăvoie şi că nu există pe lume decît o singură putere în stare să conducă popoarele într-un moment greu — puterea Sovietelor. (Aplauze.) Iată de ce revoluţia maghiară, prin faptul că a luat naştere cu totul altfel decît a noastră, va arăta întregii lumi ceea ce în privinţa Rusiei era ascuns, şi anume că bolşevismul este legat de o democraţie nouă, proletară, muncitorească, care vine să ia locul vechiului parlament, de pe vremea cînd muncitorii erau înşelaţi şi suportau înrobirea capitalistă. În locul vechiului parlament burghez vine Puterea sovietică mondială, care a cîştigat simpatia tuturor muncitorilor pentru că este puterea celor ce muncesc, puterea a milioane de oameni care domină ei înşişi, conduc ei înşişi. Poate că ei conduc prost, ca şi noi în Rusia, noi însă ne aflăm şi în condiţii foarte grele. Într-un stat în care burghezia nu va opune o împotrivire atît de înverşunată, sarcinile Puterii sovietice vor fi mai uşoare, ea va putea lucra fără violenţă, fără să trebuiască să străbată drumul sîngeros pe care ni l-au impus domnii Kerenski şi domnii imperialişti. Noi vom străbate şi un drum mai greu. Rusia a trebuit să aducă jertfe mai mari decît alte ţări. Şi nu e de mirare dacă ţinem seama de faptul că nouă ne-a rămas moştenire situaţia economică dezastruoasă

www.dacoromanica.ro

din trecut. Alte ţări ajung pe o altă cale, mai omenească, la acelaşi lucru — la Puterea sovietică. Iată de ce exemplul Ungariei va avea o însemnătate hotărîtoare.

Oamenii învaţă din experienţă. Dreptatea Puterii sovietice nu poate fi arătată în cuvinte. Atîta timp cît exemplul venea numai de la Rusia, el nu era înţeles de muncitorii din întreaga lume. Ei ştiau că în Rusia sînt Soviete — ei sînt cu toţii pentru Soviete, însă îi înspăimîntau ororile unei lupte sîngeroase. Exemplul Ungariei va fi hotărîtor pentru masele proletare, pentru proletariatul şi ţărănimea muncitoare din Europa: într-un moment greu numai Puterea sovietică poate conduce ţara.

Vă amintiţi cum spun oamenii bătrîni: „Copiii mi-au crescut, sînt oameni în rînd cu lumea, acum pot să închid ochii". Noi nu avem de gînd să murim, noi mergem spre victorie, însă cînd vedem copii ca Ungaria, în care există Puterea sovietică, spunem că ne-am înfăptuit misiunea nu numai în Rusia, ci şi pe scară internaţională, şi că vom face faţă tuturor dificultăţilor, oricît de mari, pentru a repurta victoria deplină, pentru ca Republicii sovietice ruse şi celei maghiare să li se adauge — şi vom vedea că li se va adăuga — Republica sovietică internaţională. (A p l a u z e.)

„Pravda" nr. 76 şi 77 din 9 şi 10 aprilie 1919

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textul „Dărilor de seamă stenografice ale Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova. Primul semestru (13 ianuarie — 10 iunie) al anului 1919". Moscova, 1919

www.dacoromanica.ro

2

PROIECT DE REZOLUŢIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE

Adunarea reprezentanţilor clasei muncitoare şi ai ţărănimii din R.S.F.S.R. declară că Republica sovietică a intrat într-o perioadă deosebit de critică. Antanta face ultimele încercări desperate spre a ne zdrobi prin forţă armată. Situaţia în domeniul aprovizionării este foarte grea primăvara, transporturile sînt total dezorganizate.

De aceea, numai printr-o maximă încordare a forţelor ne putem salva. Victoria este posibilă. Revoluţia din Ungaria constituie o dovadă categorică a creşterii mişcării sovietice în Europa occidentală şi a victoriei ei apropiate. Avem mulţi aliaţi în lume, mai mulţi decît ne închipuim. Ca să învingem duşmanul trebuie însă să rezistăm patrucinci luni grele.

Adunarea înfierează pe socialiştii-revoluţionari de stînga *, pe menşevici şi pe socialiştii-revoluţionari de dreapta, care, în vorbă, sînt pentru Puterea sovietică, sau împotriva intervenţiei militare a Antantei, iar *în fapt îi ajută pe albgardişti*, făcînd agitaţie pentru greve sau pentru încetarea războiului civil (deşi noi am propus pace tuturor [60] !) sau pentru a se face concesii comerţului liber etc.

Adunarea declară tuturor menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari care sînt gata să ne ajute în greaua noastră luptă că le vom garanta libertatea deplină de cetăţeni ai Republicii sovietice.

* Prima foaie de manuscris nu s-a păstrat. Textul pînă la aceste cuvinte se tipăreşte după copia dactilografiată. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Adunarea declară însă un război necruţător acelor menşevici şi socialişti-revoluţionari care, asemenea grupărilor politice şi de publicişti constituite în jurul publicaţiilor „Vsegda Vpered!“ [61] şi „Delo Naroda“ [62], pun piedici *în fapt* luptei noastre, *ajută* în fapt pe albgardişti.

Adunarea cheamă pe toţi muncitorii, toate organizaţiile muncitoreşti, pe toţi ţăranii muncitori să-şi încordeze toate forţele spre a apăra Republica sovietică, spre a da o ripostă duşmanilor ei şi spre a intensifica activitatea în domeniul aprovizionării şi în transporturi.

1. Să fie atrase elemente de nivel mediu din rîndurile muncitorilor şi ale ţăranilor, adică elemente mai puţin experimentate decît muncitorii şi ţăranii înaintaţi, spre a lua locul fruntaşilor istoviţi.

2. Să se trimită în număr cît mai mare atît fruntaşi cît şi muncitori din masă pentru a lucra în domeniul aprovizionării, al transporturilor şi în armată.

3. Să fie atraşi cît mai mulţi muncitori şi ţărani conştienţi să lucreze în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi în cadrul Controlului de stat, în vederea îmbunătăţirii muncii şi a stîrpirii birocratismului, tergiversărilor şi cancelaristicii.

4. Să se trimită cît mai multe forţe din oraşele înfometate în agricultură, în livezi, la sate, în Ucraina, în regiunea Donului etc., în vederea sporirii producţiei de cereale.

Să se depună toate eforturile pentru a veni în ajutorul ţăranului mijlocaş şi pentru a lupta împotriva abuzurilor de pe urma cărora suferă atît de des, pentru a-i da un sprijin tovărăşesc, pentru a scoate din posturi pe acei lucrători sovietici care nu vor să aplice această politică, singura justă, sau nu o înţeleg.

5. Să se lupte împotriva tuturor manifestărilor de oboseală, de demoralizare, a şovăielilor, să fie încurajaţi prin toate mijloacele cei ce manifestă asemenea simptome, să facem să crească tăria sufletească, conştiinţa şi disciplina tovărăşească. Clasa muncitoare şi ţărănimea din Rusia au

www.dacoromanica.ro

avut de suportat dificultăţi de neînchipuit. Ultimele luni au fost nemaipomenit de grele. Adunarea declară însă că tăria de caracter a muncitorilor nu a slăbit, că clasa muncitoare stă la postul său, că ea va învinge toate greutăţile şi va salvgarda cu orice preţ victoria Republicii sovietice socialiste atît în Rusia cît şi în întreaga lume.

Scris în jurul datei de 3 aprilie 1919

Se tipăreşte pentru prima oară, după manuscrisul confruntat cu copia dactilografiată

www.dacoromanica.ro

3

REZOLUŢIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE

În greaua şi glorioasa luptă pe care o duce în fruntea tuturor popoarelor, Republica sovietică intră în cea mai critică perioadă din existenţa sa. Lunile ce vin vor fi luni de criză. Antanta face ultimele sforţări desperate spre a ne zdrobi pe calea armelor. Situaţia din domeniul aprovizionării se agravează mult. Transporturile sînt cu totul dezorganizate.

Numai printr-o încordare la maximum a forţelor ne putem salva. Victoria este, totuşi, întru totul posibilă. Revoluţia din Ungaria constituie dovada definitivă a creşterii rapide a mişcării sovietice în Europa şi a victoriei ei apropiate. Avem în toate ţările lumii mai mulţi aliaţi decît ne închipuim. Ca să ajungem la victoria deplină, trebuie să rezistăm încă 4 sau 5 luni, poate cele mai periculoase şi mai amare. Şi în asemenea momente, aceşti demenţi şi aventurieri care îşi zic menşevici, socialişti-revoluţionari de stînga şi socialişti-revoluţionari de dreapta — care în vorbe se alătură Puterii sovietice şi protestează împotriva intervenţiei militare a Antantei — fac agitaţie pentru greve sau pentru a face concesii comerţului liber, sau pentru încetarea războiului civil, uitînd că noi am propus tuturor pacea şi că războiul nostru este o apărare dreaptă, legitimă, inevitabilă. Evident că o asemenea agitaţie este un ajutor real şi cît se poate de activ dat albgardiştilor, care, printr-o ultimă încordare, ne pregătesc un dezastru. Adunarea înfierează fără cruţare pe aceşti duşmani camuflaţi ai poporului.

www.dacoromanica.ro

Ea declară tuturor menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari care sînt cu adevărat gata să ne ajute în greaua noastră luptă că puterea muncitorească-ţărănească le va acorda deplină libertate şi le va asigura toate drepturile de cetăţeni ai Republicii sovietice.

Adunarea declară că în momentul de faţă sarcina Puterii sovietice este să ducă un război necruţător împotriva acelor menşevici şi socialişti-revoluţionari care, asemenea grupărilor politice şi de publicişti constituite în jurul publicaţiilor „Vsegda Vpered!" şi „Delo Naroda", în realitate pun piedici luptei noastre şi sînt aliaţi ai duşmanilor noştri juraţi. Ea cheamă toate organizaţiile muncitoreşti, pe toţi proletarii şi ţăranii muncitori să-şi încordeze toate forţele spre a apăra Puterea sovietică, spre a da o ripostă duşmanilor ei, precum şi spre a normaliza aprovizionarea şi transporturile.

În acest scop, adunarea consideră necesar:

1) Să fie atrase elemente de nivel mediu din rîndurile clasei muncitorilor şi ale ţăranilor, adică reprezentanţi ai acestor clase mai puţin experimentate decît muncitorii şi ţăranii înaintaţi, spre a lua locul fruntaşilor istoviţi.

2) Să se trimită în număr cît mai mare atît fruntaşi cît şi muncitori din masă pentru a lucra în domeniul aprovizionării, al transporturilor şi în armată.

3) Cît mai mulţi muncitori şi ţărani conştienţi să fie atraşi să lucreze în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi în cadrul Controlului de stat, în vederea îmbunătăţirii muncii şi a stîrpirii birocratismului, tergiversărilor şi cancelaristicii.

4) Să fie trimise cît mai multe forţe din oraşele înfometate la sate, la muncile agricole — în livezi, în Ucraina, în regiunea Donului etc., în vederea sporirii producţiei de cereale şi de alte produse agricole.

5) Să se depună toate eforturile pentru a veni în ajutorul ţăranului mijlocaş şi pentru a stîrpi abuzurile de pe urma cărora el suferă atît de des, pentru a-i da un sprijin tovărăşesc. Lucrătorii sovietici care nu înţeleg această politică, singura justă, sau care nu ştiu să o transpună în viaţă trebuie să fie imediat scoşi din muncă.

www.dacoromanica.ro

6) Lupta împotriva oricăror manifestări de oboseală, de demoralizare, de şovăială este la ordinea zilei pentru toţi. Trebuie să sădim curajul în inimi, să cerem tărie de caracter, să facem să crească nivelul de conştiinţă şi să întărim disciplina tovărăşească.

Clasa muncitoare şi ţărănimea din Rusia au trecut prin dificultăţi de neînchipuit. În ultimele luni, suferinţele lor au crescut. Adunarea declară însă că voinţa muncitorilor n-a slăbit, că clasa muncitoare stă, ca şi înainte, la postul său, că ea are toată siguranţa că va învinge orice dificultăţi, că va salvgarda cu orice preţ victoria Republicii sovietice socialiste în Rusia şi în întreaga lume.

„Pravda" nr. 73 din 4 aprilie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU AJUTORAREA FRONTULUI DE EST

Către tovarăşii muncitori din Petrograd

Tovarăşi ! Situaţia de pe Frontul de est s-a agravat foarte mult. Uzina din Votkinsk a fost cucerită astăzi de Kolceak, iar Bugulma este pe punctul de a fi pierdută ; după cît se pare, Kolceak va înainta încă.

Ne ameninţă o primejdie de moarte.

Astăzi am luat în Consiliul Comisarilor Poporului o serie de măsuri urgente în vederea ajutorării Frontului de est [63] ; vom intensifica munca de agitaţie.

Cerem muncitorilor din Petrograd *să pună totul în mişcare, să mobilizeze toate forţele* pentru ajutorarea Frontului de est.

Acolo, soldaţii-muncitori vor avea hrană pentru ei şi vor putea să-şi ajute şi familiile, trimiţîndu-le colete cu alimente. Şi, ceea ce este principal, acolo se hotărăşte soarta revoluţiei.

Învingînd pe Frontul de est, *vom termina războiul*, căci *albii nu vor mai primi ajutor din străinătate*. În sud sîntem aproape de victorie. Dar nu putem lua forţe de pe Frontul de sud pînă cînd nu vom învinge acolo definitiv.

De aceea, daţi *tot ajutorul Frontului de est !*

Atît Sovietul de deputaţi cît şi sindicatele trebuie să-şi încordeze toate forţele, să pună totul în mişcare pentru a ajuta pe toate căile Frontul de est.

Sînt convins, tovarăşi, că muncitorii din Petrograd vor da o pildă întregii Rusii.

Cu salutări comuniste,

Lenin

Moscova, 10 aprilie 1919

„Petrogradskaia Pravda" nr. 81 din 12 aprilie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TEZELE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAŢIA DE PE FRONTUL DE EST

Victoriile lui Kolceak pe Frontul de est constituie o primejdie de moarte pentru Republica sovietică. Trebuie să ne încordăm forţele la maximum ca să-l zdrobim pe Kolceak.

De aceea, Comitetul Central recomandă tuturor organizaţiilor de partid ca, în primul rînd, să-şi îndrepte toate eforturile spre următoarele măsuri, care trebuie să fie realizate de organizaţiile de partid şi, mai ales, de sindicate, spre a atrage pături mai largi ale clasei muncitoare să participe activ la apărarea ţării.

1. Sprijin multilateral mobilizării declarate la 11 aprilie 1919.

Toate forţele partidului şi ale sindicatelor trebuie să fie mobilizate imediat, pentru ca tocmai în zilele ce urmează să se dea neîntîrziat cel mai energic sprijin mobilizării decretate de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 aprilie 1919.

Trebuie să facem de la bun început ca cei în curs de mobilizare să vadă participarea activă a sindicatelor şi să simtă sprijinul clasei muncitoare.

Trebuie să facem mai ales ca fiecare dintre cei mobilizaţi să înţeleagă că trimiterea lui imediată pe front îi va asigura o alimentaţie mai substanţială, în primul rînd, datorită mai bunei aprovizionări a soldaţilor din zona cerealieră din apropierea frontului; în al doilea rînd, datorită faptului că cerealele aduse în guberniile înfometate se vor distribui la un număr mai mic de per-

www.dacoromanica.ro

(1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est". — 1919

Micșorat

www.dacoromanica.ro

soane ; în al treilea rînd, datorită faptului că se va organiza pe scară largă trimiterea de colete cu alimente din localităţile din apropierea frontului familiilor ostaşilor roşii rămase acasă.

Comitetul Central cere de la fiecare organizaţie de partid şi de la fiecare organizaţie sindicală un cît de scurt raport săptămînal asupra acţiunilor întreprinse de organizaţia respectivă pentru a ajuta mobilizarea şi pe cei mobilizaţi.

2. În localităţile din apropierea frontului, în special în regiunea Volgăi, trebuie să se treacă la înarmarea generală a membrilor de sindicat, iar în caz de lipsă de armament, la mobilizarea lor generală, pentru a da Armatei Roşii ajutor sub toate formele, pentru înlocuirea celor scoşi din luptă etc.

Exemplul unor oraşe ca Pokrovsk, unde sindicatele au hotărît ele însele să mobilizeze imediat 50% din totalul de membri, trebuie să ne servească drept pildă. Capitalele şi marile centre industriale nu trebuie să rămînă în urma Pokrovskului.

Sindicatele trebuie să efectueze pretutindeni, cu forţe şi mijloace proprii, o înregistrare de control a tuturor membrilor lor, spre a trimite la luptă pentru regiunea Volgăi şi pentru ţinutul Uralului pe toţi cei a căror prezenţă în localităţile respective nu este absolut necesară.

3. Să se acorde cea mai mare atenţie intensificării agitaţiei, în special printre cei care urmează a fi mobilizaţi, printre mobilizaţi şi printre ostaşii roşii. Să nu ne limităm la metodele de agitaţie curente — conferinţe, mitinguri etc. —, ci să desfăşurăm printre ostaşii roşii o agitaţie dusă de muncitori în grupuri sau individual, să repartizăm între aceste grupuri de muncitori de rînd, membri de sindicat, toate cazărmile, unităţile de ostaşi roşii, fabricile. Sindicatele să organizeze un control spre a veghea ca fiecare membru al lor să participe la agitaţia prin case, la difuzarea de foi volante şi la convorbiri individuale.

www.dacoromanica.ro

4. Toţi funcţionarii barbaţi vor fi înlocuiţi cu femei. Se va efectua în acest scop o reînregistrare atît pe linie de partid cît şi pe linie sindicală.

Se vor introduce fişe speciale pentru toţi membrii de sindicat şi pentru toţi funcţionarii, menţionîndu-se cum a participat personal fiecare la ajutorarea Armatei Roşii.

5. Se vor înfiinţa imediat, prin sindicate, prin comitetele de întreprindere, organizaţiile de partid, cooperative etc., *birouri de asistenţă* sau *comitete de sprijin* locale şi centrale, ale căror adrese să fie aduse la cunoştinţa publică. Populaţia trebuie să fie informată pe larg asupra lor. Fiecare dintre cei în curs de mobilizare, fiecare ostaş roşu, oricine doreşte să plece în sud, în regiunea Donului sau în Ucraina ca să lucreze în domeniul aprovizionării trebuie să ştie că la un asemenea birou de asistenţă sau comitet de sprijin, apropiat şi accesibil muncitorului şi ţăranului, va găsi un sfat, va primi o îndrumare, i se va înlesni contactul cu instituţiile militare etc.

Aceste birouri au ca sarcină specială sprijinirea *aprovizionării Armatei Roşii*. Noi putem mări mult efectivul armatei noastre dacă vom îmbunătăţi aprovizionarea ei cu arme, efecte etc. Iar populaţia posedă încă destule arme, care stau ascunse sau nu sînt folosite pentru armată. Există încă în fabrici suficiente rezerve de bunuri de tot felul necesare armatei şi se cere ca ele să fie identificate şi trimise imediat armatei. Instituţiile militare care se ocupă cu aprovizionarea armatei trebuie să capete un ajutor imediat, larg şi activ din partea populaţiei însăşi. Să depunem toate eforturile pentru îndeplinirea acestei sarcini.

6. Să se organizeze prin sindicate o vastă acţiune de atragere a ţăranilor, şi în special a tineretului ţărănesc din guberniile neagricole, în rîndurile Armatei Roşii şi la formarea de detaşamente de aprovizionare şi a unei armate de aprovizionare în regiunea Donului şi în Ucraina.

Această activitate poate şi trebuie să fie mult extinsă ; ea serveşte în acelaşi timp la ajutorarea populaţiei înfometate din capitale şi din guberniile neagricole şi la întărirea Armatei Roşii.

www.dacoromanica.ro

7. Linia partidului faţă de menşevici şi faţă de socialiştii-revoluţionari este în situaţia actuală următoarea : la închisoare cu cei care îl ajută pe Kolceak conştient sau inconştient. Nu vom tolera în republica noastră, republică a celor ce muncesc, pe cei care nu ne ajută cu fapta în lupta împotriva lui Kolceak. Sînt însă printre menşevici şi printre socialiştii-revoluţionari oameni care vor să ne dea ajutor. Ei trebuie încurajaţi, încredinţîndu-li-se munci practice, de preferinţă pe linia ajutorării tehnice a Armatei Roşii în spatele frontului, şi fiind riguros controlaţi în această muncă.

Comitetul Central cere tuturor organizaţiilor de partid şi sindicale să pornească la muncă în mod revoluţionar şi să nu se limiteze la vechile şabloane.

Noi îl putem învinge pe Kolceak. Îl putem învinge repede şi definitiv, deoarece victoriile noastre în sud şi situaţia internaţională, care se îmbunătăţeşte zi de zi şi se schimbă în favoarea noastră, ne garantează triumful definitiv.

Trebuie să ne încordăm toate forţele, să acţionăm cu energie revoluţionară, şi Kolceak va fi zdrobit rapid. Regiunea Volgăi, Uralul şi Siberia pot şi trebuie să fie apărate şi recucerite.

C.C. al P.C. (b) din Rusia

Scris la 11 aprilie 1919

Publicat la 12 aprilie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 79 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 79

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLENARA CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA

11 APRILIE 1919

O scurtă relatare a apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 80 din 13 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în întregime în 1932, în ed. a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipărește după textul stenogramei

www.dacoromanica.ro

1

RAPORT CU PRIVIRE LA SARCINILE SINDICATELOR ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA PENTRU FRONTUL DE EST

Tovarăşi, cunoaşteţi, desigur, cu toţii decretul cu privire la mobilizarea în guberniile neagricole, dat publicităţii astăzi, aşa încît la o adunare ca aceasta nu e nevoie să insist prea mult asupra cauzelor care au determinat emiterea lui, deoarece voi, fireşte, ştiţi foarte bine din ziare că în urma victoriilor lui Kolceak pe Frontul de est situaţia noastră a devenit, brusc, extrem de gravă.

Ştiţi că, aşa stînd lucrurile din punct de vedere militar, toate directivele guvernului au urmărit de mult ca principalele forţe să fie îndreptate spre Frontul de sud. Într-adevăr, pe Frontul de sud au fost concentrate forţe atît de masive ale krasnoviştilor şi cuibul căzăcimii vădit contrarevoluţionare, care de la 1905 încoace a rămas tot atît de monarhistă ca şi înainte, era acolo atît de solid, încît fără o victorie pe Frontul de sud nu putea fi vorba de o consolidare a Puterii proletare sovietice la centru. Frontul de sud avea pentru noi o importanţă cu atît mai mare cu cît aliaţii imperialişti încercau să atace tocmai dinspre sud, dinspre Ucraina, intenţionînd să facă din Ucraina un punct de sprijin împotriva Republicii sovietice, şi de aceea nu trebuie să regretăm că am stabilit toate sarcinile militare astfel, încît să acordăm principala atenţie şi principalele forţe Frontului de sud. Cred că aici nu am greşit. Apoi ultimele ştiri despre luarea Odesei şi ştirea de astăzi despre luarea Simferopolului şi Eupatoriei dovedesc că acolo situaţia este de aşa natură, încît această regiune, care a jucat rolul principal, hotărîtor în întregul război, — această regiune este acum curăţată.

www.dacoromanica.ro

Ştiţi prea bine ce eforturi extraordinare ne costă continuarea războiului civil după patru ani de război imperialist, cît de istovite sînt masele, ce nemaipomenite sacrificii fac acum muncitorii care de doi ani duc războiul civil. Ştiţi că ducem războiul printr-o mare încordare de forţe. De aceea, concentrarea tuturor forţelor pe Frontul de sud a dus la o totală slăbire a Frontului de est. Întăriri n-am putut trimite acolo. Pe Frontul de est, armata a trecut prin mari greutăţi şi a adus jertfe grele. Ea a luptat luni de zile, şi o serie întreagă de tovarăşi activişti ne-au comunicat prin telegrame ca ostaşilor roşii aflaţi în luptă le este foarte greu să mai îndure aceste privaţiuni. Rezultatul a fost supraîncordarea forţelor pe Frontul de est. Între timp, Kolceak a mobilizat, recurgînd la disciplina ţaristă, adică la bîtă, populaţia din Siberia — ţărănimea. El a exclus din armata sa pe foştii soldaţi combatanţi, avînd posibilitatea să concentreze în armată ofiţeri, în calitate de conducători, şi întreaga burghezie contrarevoluţionară. Sprijinindu-se pe ei, Kolceak a făcut în ultimul timp pe Frontul de est cuceriri care ameninţă regiunea Volgăi şi ne obligă să declarăm că este necesară o uriaşă încordare a forţelor pentru a-l respinge. Iar aceste forţe trebuie să le dăm de aici, din sud nu putem da, căci asta ar însemna să lăsăm acolo nerăpus pe inamicul principal.

Situaţia noastră generală, după victoriile din sud şi din regiunea Donului, în legătură cu situaţia internaţională, se îmbunătăţeşte pe zi ce trece. Nu trece zi să nu primim ştiri despre îmbunătăţirea situaţiei noastre internaţionale.

Acum trei luni, capitaliştii englezi, francezi şi americani nu păreau numai, ci erau cu adevărat o forţă uriaşă, care, desigur, ne-ar fi putut sugruma dacă ar fi fost pe atunci în stare să folosească împotriva noastră giganticele lor forţe materiale. Şi puteau s-o facă. Acum ne dăm limpede seama că n-au făcut-o şi n-o pot face. Ultima înfrîngere suferită de ei la Odesa arată clar că, oricît de mare ar fi forţa materială a imperialiştilor, sub aspect pur militar ei au suferit un eşec total în campania împotriva Rusiei. Dacă luăm în consideraţie faptul că există republici sovietice chiar în centrul Europei şi că extinderea formei

www.dacoromanica.ro

sovietice nu mai poate fi oprită, nu exagerăm dacă, privind în mod absolut lucid situaţia, afirmăm că victoria noastră pe scară mondială este pe deplin asigurată.

Dacă ar fi numai atît, am putea vorbi cu calmul cel mai desăvîrşit, dar, ţinînd seama de ultimele victorii ale lui Kolceak, trebuie să spunem că va mai trebui să ne încordăm puternic forţele timp de cîteva luni pentru a zdrobi trupele lui. Fără îndoială că vechile metode sînt insuficiente pentru a putea îndeplini această sarcină şi că la noi, într-un an şi jumătate de existenţă a Puterii sovietice, s-au statornicit metode cu totul curente, uneori poate chiar rutinare, care au stors în mare măsură energia păturii înaintate a clasei muncitoare. Noi nu închidem ochii la istovirea totală care se simte în rîndurile unor pături ale clasei muncitoare, la faptul că lupta devine aprigă, însă acum socoteala este mult mai simplă şi mai clară. Chiar şi pentru oameni care nu sînt partizani ai Puterii sovietice şi care se consideră personalităţi importante în politică, chiar şi pentru aceştia este limpede că victoria pe scară mondială ne este asigurată.

Trebuie să mai trecem printr-o fază de război civil înverşunat în legătură cu Kolceak. De aceea am hotărît că tocmai Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia — organizaţia cu cea mai mare autoritate, care grupează masele largi ale proletariatului — trebuie să propună din partea sa o serie de măsuri energice cu ajutorul cărora în cîteva luni să terminăm definitiv războiul. Este un lucru întru totul posibil, deoarece situaţia noastră internaţională se îmbunătăţeşte, în această privinţă sîntem pe deplin asiguraţi. În ceea ce priveşte Europa şi America, situaţia noastră este cît se poate de bună, aşa cum nici nu puteam visa cu cinci luni în urmă. În această privinţă s-ar putea spune că domnii Wilson şi Clemenceau şi-au propus să ne ajute : telegramele care ne aduc zilnic ştiri despre discordiile dintre ei, despre dorinţa fiecăruia dintre ei de a trînti celuilalt uşa în nas dovedesc că aceşti domni s-au încăierat în lege.

Dar, cu cît devine mai limpede că victoria cauzei noastre este asigurată pe plan mondial, cu atît luptă mai cu îndîrjire şi înverşunare moşierii şi capitaliştii ruşi şi chia-

www.dacoromanica.ro

burii care au fugit dincolo de Ural. Toată această clică puţin onorabilă luptă cu desperare. Aţi citit, desigur, ştirile din ziare din care se vede ce proporţii a luat teroarea albgardistă la Ufa ; este în afară de orice îndoială că aceste elemente albgardiste, această burghezie îşi joacă ultima carte. Şi burghezia este îndîrjită la culme : ea speră ca printr-o ofensivă desperată să ne silească să retragem o parte din forţele noastre de pe Frontul de sud, frontul decisiv. Noi nu vom face asta, şi spunem deschis muncitorilor că asta ne impune o continuă încordare a forţelor noastre în răsărit.

Îmi permit să vă propun o serie de măsuri practice care, după părerea mea, trebuie să ducă la o regrupare a forţelor, să pună noi sarcini precise în faţa sindicatelor şi pe care le consider necesare în situaţia descrisă de mine pe scurt pînă acum. Nu e nevoie să insist asupra acestui lucru, cunoscut de toată lumea. Judecînd cît se poate de lucid, vedem că situaţia ne permite să terminăm în cîteva luni războiul, atît pe plan intern cît şi pe plan internaţional. Este însă necesară o încordare de forţe în aceste cîteva luni. Prima sarcină care ar trebui să fie pusă în faţa sindicatelor este :

„1. Sprijin multilateral mobilizării declarate la 11 aprilie 1919.

Toate forţele partidului şi ale sindicatelor trebuie să fie mobilizate imediat, pentru ca tocmai în zilele ce urmează să se dea neîntîrziat cel mai energic sprijin mobilizării decretate de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 aprilie 1919.

Trebuie să facem de la bun început ca cei în curs de mobilizare să vadă participarea activă a sindicatelor şi să simtă sprijinul clasei muncitoare.

Trebuie să facem mai ales ca fiecare dintre cei în curs de mobilizare să înţeleagă că trimiterea lui imediată pe front îi va asigura o alimentaţie mai substanţială, în primul rînd, datorită mai bunei aprovizionări a soldaţilor din zona cerealieră din apropierea frontului ; în al doilea rînd, datorită faptului că cerealele aduse în guberniile înfometate se vor distribui la un număr mai mic de persoane ; în al treilea rînd, datorită faptului că se va orga-

www.dacoromanica.ro

niza pe scară largă trimiterea de colete cu alimente din localităţile din apropierea frontului familiilor ostaşilor roşii rămase acasă...“

Desigur, despre situaţia din domeniul aprovizionării nu am vorbit aici decît pe scurt, însă înţelegeţi cu toţii că aceasta este principala noastră dificultate pe plan intern şi că, dacă n-ar exista posibilitatea de a lega mobilizarea de o înaintare rapidă în regiunile cerealiere din apropierea frontului, de formarea de unităţi tocmai acolo, şi nu aici, dacă n-ar exista această posibilitate, mobilizarea nu ar avea perspective, nu s-ar putea conta pe succesul ei. Acum însă există o asemenea posibilitate. Mobilizarea priveşte în special guberniile neagricole, regiunile în care muncitorii şi ţăranii au de îndurat cel mai mult de pe urma foametei. Îi putem trimite, în primul rînd, în regiunea Donului — în prezent întreaga regiune a Donului se află în mîinile noastre ; lupta împotriva căzăcimii a fost dusă mai de mult, acolo există posibilitatea de a îmbunătăţi hrana unităţilor de pe linia întîi nu numai direct, ci şi extinzînd trimiterea de colete cu alimente. În această direcţie s-au şi realizat anumiţi paşi, permiţîndu-se să se trimită colete cu alimente în greutate de 20 de funturi de două ori pe lună. Aici s-a ajuns la o înţelegere. Astfel, de la înlesnirile pe care a trebuit să le acordăm anul trecut, permiţînd aprovizionarea cu produse alimentare în greutate de un pud şi jumătate [65], vom putea trece la un mijloc mai larg — trimiterea de colete cu alimente pentru a ajutora familiile ostaşilor roşii rămase acasă.

Desfăşurînd o asemenea activitate, vom contribui în acelaşi timp la ajutorarea frontului şi la îmbunătăţirea aprovizionării principalelor regiuni neagricole, care suferă cel mai mult în această privinţă. Se înţelege că nu vom trimite oameni numai în regiunea Donului, ci şi în regiunea Volgăi, unde inamicul ne-a dat acum o grea lovitură : dincolo de Volga, în răsărit, cîteva milioane de puduri de cereale gata adunate sînt pierdute. Acolo războiul este în mod direct un război pentru cereale. Sarcina sindicatelor este de a face ca această mobilizare să nu aibă aparenţa unui fenomen obişnuit, ci să fie însoţită de ajutorarea Sovietelor pe linie sindicală. În teza pe care am

www.dacoromanica.ro

citit-o, această idee nu este expusă suficient de concret. Cred că acest ajutor multilateral ar trebui să se exprime la început printr-o serie de măsuri de ordin general, iar apoi prin elaborarea unor indicaţii concrete şi a unui plan practic în care să se arate cum anume trebuie sindicatele, mobilizînd toate forţele, să sprijine această mobilizare, pentru a-i da nu numai un caracter de măsură militară şi în domeniul aprovizionării, ci şi de importantă măsură politică, pentru a face din ea o cauză a clasei muncitoare, care e conştientă de faptul că putem termina războiul în cîteva luni, deoarece e cert că pe scară internaţională vom căpăta noi aliaţi. Asta o pot face numai organizaţiile proletare, numai sindicatele. N-aş putea enumera aceste măsuri practice. Cred că asta o pot face numai sindicatele. Ele pot rezolva sarcina ţinînd seama de condiţiile locale, punînd chestiunea pe plan practic. Sarcina noastră este de a da indicaţiile politice fundamentale clasei muncitoare, care trebuie să-şi regrupeze forţele şi să înţeleagă acest adevăr amar, deoarece aduce o nouă povară, dar care, totodată, indică calea reală şi practică spre a putea birui dificultăţile în scurt timp. Trimiţînd muncitori în număr mare în regiunile cerealiere din sud, vom întări forţele de acolo, şi dacă trupele albgardiştilor şi ale moşierilor speră că prin victoriile lor în răsărit ne vor sili să retragem forţe din sud, cred că asta n-o să le reuşească şi sînt ferm convins că nu vom retrage forţe din sud şi că vom sprijini răsăritul. Inamicul a mobilizat tineretul din Siberia, evitîndu-i pe foştii combatanţi, de care el se teme, şi i-a mobilizat pe ţăranii din Siberia. Este ultima lui carte, ultima lui resursă. El nu are sprijin, nu dispune de forţă vie. Aliaţii n-au putut să-l sprijine. Asta s-a dovedit a fi peste puterile lor.

Iată de ce rog pe reprezentanţii mişcării sindicale să acorde acestei probleme cea mai mare atenţie şi să facă astfel ca mobilizarea să nu se desfăşoare ca în trecut. Ea trebuie să fie o vastă campanie politică a clasei muncitoare, — nu numai o campanie în domeniul militar şi în domeniul aprovizionării, ci şi o mare campanie politică. Apreciind lucrurile cît se poate de lucid, din punctul de

www.dacoromanica.ro

vedere al factorilor războiului şi al relaţiilor de clasă, nimeni nu se îndoieşte că asta va rezolva chestiunea în următoarele cîteva luni. Iată de ce se cere ca sindicatele să nu se limiteze la vechile forme de activitate. Problema nu poate fi rezolvată acţionînd după vechile metode. Aici trebuie să dăm o nouă amploare muncii. Activiştii sindicali trebuie să acţioneze nu numai ca activişti, ci ca nişte revoluţionari care rezolvă problema fundamentală a Republicii sovietice, problemă pe care am rezolvat-o în Octombrie — problema terminării războiului imperialist şi a trecerii la construcţia socialistă. Acum, în rezolvarea problemei practice a terminării războiului civil în Rusia, sindicatele trebuie să acţioneze ca nişte revoluţionari, punînd în mişcare masele, şi să nu se limiteze la vechile metode. Terminarea războiului civil este foarte aproape, dar ea este foarte anevoioasă. Mai departe :

„2. În localităţile din apropierea frontului, în special în regiunea Volgăi, trebuie să se treacă la înarmarea generală a membrilor de sindicat, iar în caz de lipsă de armament, la mobilizarea lor generală, pentru a da Armatei Roşii ajutor sub toate formele, pentru înlocuirea celor scoşi din luptă etc. ...

3. Să se acorde cea mai mare atenţie intensificării agitaţiei, în special printre cei în curs de mobilizare, printre mobilizaţi şi printre ostaşii roşii. Să nu ne limităm la metodele de agitaţie curente — conferinţe, mitinguri etc. —, ci să desfăşurăm printre ostaşii roşii o agitaţie dusă de muncitori în grupuri sau individual, să repartizăm între aceste grupuri de muncitori de rînd, membri de sindicat, toate cazărmile, unităţile de ostaşi roşii, fabricile. Sindicatele să organizeze un control spre a veghea ca fiecare membru al lor să participe la agitaţie prin case, la difuzarea de foi volante şi la convorbiri individuale".

Astăzi ne-am dezobişnuit, desigur, într-o anumită măsură de metodele de agitaţie din trecut, cînd eram un partid prigonit sau un partid care ducea lupta pentru putere. Puterea de stat ne-a dat în mînă un aparat de stat imens, cu ajutorul căruia agitaţia a trecut pe un nou făgaş. În acest an şi jumătate am desfăşurat agitaţia pe altă scară, dar ştiţi că în dezastrul cumplit pe care ni l-a

www.dacoromanica.ro

lăsat moştenire războiul imperialist şi care a fost sporit de războiul civil, în condiţiile unor teribile dificultăţi, cînd o serie întreagă de gubernii din Rusia au fost invadate, ştiţi că în aceste condiţii agitaţia noastra nu a făcut nici pe departe ceea ce trebuia să facă. Ea a făcut minuni faţă de trecut, dar n-a făcut totul şi n-a dus lucrurile pînă la capăt. Astăzi, agitaţia influenţează prea puţin imensele mase de ţărani şi muncitori. De aceea, aici nu trebuie să ne limităm la vechile metode, nu trebuie în nici un caz să ne bizuim pe faptul că de aceea există acum organele sovietice de stat. Dacă ne-am bizui pe asta, nu am rezolva problema. Aici trebuie să ne amintim de metodele din trecut, să acordăm mai multă atenţie iniţiativei personale, să spunem că, folosind iniţiativa personală pe scară largă, vom realiza astăzi mai mult decît înainte, tocmai pentru că acum clasa muncitoare, deşi în rîndurile ei sînt unele elemente istovite, a sesizat instinctiv fondul problemei. Chiar şi cei care în ideologia lor politică — menşevicii şi socialiştii-revoluţionari — n-au vrut să priceapă nici în ruptul capului realitatea, care şi-au pus ochelari de cal şi n-au înţeles realitatea, — chiar şi ei şi-au dat seama că aici este vorba de lupta ce se duce în întreaga lume între orînduirea veche, burgheză, şi cea nouă, sovietică. O dată ce s-a văzut cum arată revoluţia germană în fapt ; o dată ce guvernul ei a dus numai la asasinarea celor mai buni conducători ai proletariatului cu sprijinul social-patrioţilor care formează majoritatea ; o dată ce Puterea sovietică a învins într-o serie de state europene, — problema este practic rezolvată. Ea se pune în felul următor : ori Puterea sovietică, ori regimul vechi, burghez. Ea a fost practic rezolvată pe scară istorică. Instinctul muncitorilor a rezolvat-o ; trebuie ca acest instinct să se materializeze într-o agitaţie cu o intensitate înzecită.

Nu putem spori cantitatea de alimente cît timp nu avem de unde, nu putem înzeci numărul agitatorilor de profesie şi al intelectualilor cît timp nu avem destui, — asta n-o putem face. Dar putem spune masei largi a muncitorilor : astăzi voi nu mai sînteţi cei de pînă ieri. Dacă

www.dacoromanica.ro

veţi porni la muncă folosind metodele agitaţiei individuale, veţi învinge prin numărul vostru mare.

Vom face ca această mobilizare să nu fie o mobilizare obişnuită, ci să devină o adevărată campanie, care să hotărască definitiv soarta clasei muncitoare, care îşi dă seama că numai aceste cîteva luni ne mai despart de lupta cea mare — nu aşa cum spune cîntecul şi cum se vorbeşte în poezii, ci în sensul strict literal al cuvîntului, deoarece acum ne-am măsurat efectiv forţele nu numai cu albgardiştii.

În acest an de război ne-am măsurat efectiv forţele cu imperialismul internaţional. A fost o vreme cînd germanii ne sugrumau, şi noi ştim că ei sînt încătuşaţi, că imperialiştii anglo-francezi i-au apucat de o mînă. A fost o vreme cînd porniseră împotriva noastră englezii şi francezii ; ei aveau amîndouă mîinile libere. Dacă ei s-ar fi aruncat asupra noastră în decembrie 1918, n-am fi putut rezista, dar acum, cînd am mai avut de furcă cu ei încă cîteva luni grele, ştim că orînduirea lor burgheză e putredă. Cele mai bune trupe ale lor n-au fost în stare de altceva decît să se retragă chiar şi în faţa detaşamentelor de insurgenţi care acţionau în Ucraina. Aşa că noi judecăm foarte clar lucrurile, şi clasa muncitoare a simţit instinctiv că aici va trebui să dăm lupta cea mare, că aceste cîteva luni vor hotărî dacă vom învinge aici definitiv sau vom continua să trecem prin noi dificultăţi.

Dintre măsurile ce vor urma, le vom citi pe cele indicate aici :

„4. Toţi funcţionarii bărbaţi vor fi înlocuiţi cu femei. Se va efectua în acest scop o reînregistrare atît pe linie de partid cît şi pe linie sindicală...

5. Se vor înfiinţa imediat, prin sindicate, prin comitetele de întreprinderi, organizaţiile de partid, cooperative etc., *birouri de asistenţă* sau *comitete de sprijin* locale şi centrale, ale căror adrese să fie aduse la cunoştinţa publică. Populaţia trebuie să fie informată pe larg asupra lor. Fiecare dintre cei în curs de mobilizare, fiecare ostaş roşu, oricine doreşte să plece în sud, în regiunea Donului sau în Ucraina ca să lucreze în domeniul aprovizionării trebuie să ştie că la un asemenea birou de asistenţă sau

www.dacoromanica.ro

comitet de sprijin, apropiat şi accesibil muncitorului şi ţăranului, va găsi un sfat, va primi o îndrumare, i se va înlesni contactul cu instituţiile militare etc.

Aceste birouri au ca sarcină specială sprijinirea *aprovizionării Armatei Roşii*. Noi putem mări mult efectivul armatei noastre dacă vom îmbunătăţi aprovizionarea ei cu arme, efecte etc. Iar populaţia posedă încă destule arme, care stau ascunse sau nu sînt folosite pentru armată. Există încă în fabrici suficiente rezerve de bunuri de tot felul necesare armatei şi se cere ca ele să fie identificate şi trimise imediat armatei. Instituţiile militare care se ocupă cu aprovizionarea armatei trebuie să capete un ajutor imediat, larg şi activ din partea populaţiei însăşi. Să depunem toate eforturile pentru îndeplinirea acestei sarcini".

Îmi voi permite să vorbesc despre perioade întrucîtva diferite sub aspectul sarcinilor noastre militare. Prima sarcină militară care ne stătea în faţă am rezolvat-o printr-o răscoală neregulată de partizani, aşa cum o rezolvă acum tovarăşii în Ucraina. Acolo avem nu atît un război, cît o mişcare de partizani şi o răscoală spontană. Asta asigură asaltului o mare rapiditate şi provoacă un haos total, îngreuind la extrem folosirea rezervelor de alimente. Acolo nu există nici un fel de aparat vechi. Nici măcar unul ca acela care ne-a rămas moştenire din perioada Smolnîi a puterii noastre — un aparat foarte prost, care a lucrat mai mult împotriva noastră decît pentru noi. De ce nu există un asemenea aparat în Ucraina? Pentru că ea n-a trecut de la perioada mişcării de partizani şi a răscoalelor spontane la o armată regulată, proprie puterii consolidate a oricărei clase, inclusiv a proletariatului. Noi am realizat asta după cîteva luni de dificultăţi fără seamăn.

În domeniul aprovizionării s-au creat la noi instituţii speciale. Am ajuns aici folosind într-o anumită măsură specialiştii în materie de aprovizionare, pe care i-am pus sub controlul partidului, şi acum avem pretutindeni instituţii militare care se ocupă de aprovizionare. Cînd vine momentul unei încordări la maximum a forţelor, noi declarăm: nu revenim la vechea mişcare de partizani, am

www.dacoromanica.ro

suferit prea mult de pe urma ei, ci cerem ca în instituţiile organizate existente, în instituţiile regulate pentru aprovizionarea Armatei Roşii să intre reprezentanţi ai clasei muncitoare. Clasa muncitoare, în masă, o poate face. Ştiţi ce haos e la noi în ceea ce priveşte bunurile, depistarea, expedierea lor etc. Aici se impune să sprijinim aprovizionarea Armatei Roşii. Militarii ne spun că, pentru a asigura succesul, e nevoie să fie mobilizaţi un mare număr de soldaţi, care vor tranşa imediat şi definitiv problema pe Frontul de est. Ceea ce frînează cel mai mult acest lucru este faptul că nu avem provizii suficiente. Şi nu e de mirare în starea de dezastru la care ne-a adus războiul imperialist şi războiul civil. Asta ne obligă însă să studiem şi să înţelegem noua situaţie, noile sarcini. Şi nu e suficient că acum un an am trecut la crearea unor instituţii regulate: mai trebuie ca aceste instituţii regulate să fie ajutate printr-o mişcare de masă, prin energia de masă a clasei muncitoare. Aici se face o schemă aproximativă în care se arată cum ar putea face sindicatele acest lucru. Şi îl pot face numai sindicatele, deoarece ele sînt cel mai aproape de producţie şi conduc masa cea mai numeroasă, milioane de muncitori. Această sarcină necesită o schimbare a ritmului de muncă şi a caracterului ei pe timp de cîteva luni. Pe această cale ne vom asigura în cîteva luni victoria deplină.

„6. Să organizăm prin sindicate o vastă acţiune de atragere a ţăranilor, şi în special a tineretului ţărănesc din guberniile neagricole, în rîndurile Armatei Roşii şi la formarea de detaşamente de aprovizionare şi a unei armate de aprovizionare în regiunea Donului şi în Ucraina.

Această activitate poate şi trebuie să fie mult extinsă; ea serveşte în acelaşi timp la ajutorarea populaţiei înfometate din capitale şi din guberniile neagricole şi la întărirea Armatei Roşii".

Aşa cum am mai spus, la noi, sarcinile aprovizionării sînt legate de cele militare, şi înţelegeţi foarte bine că nu putem să nu legăm aceste sarcini între ele. Trebuie să le legăm neapărat. Nici o sarcină nu poate fi rezolvată izolat de cealaltă.

www.dacoromanica.ro

„7. Linia partidului față de menșevici și față de socialiștii-revoluționari este în situația actuală următoarea : la închisoare cu cei care îl ajută pe Kolceak conștient sau inconștient. Nu vom tolera în republica noastră, republică a celor ce muncesc, pe cei care nu ne ajută cu fapta în lupta împotriva lui Kolceak. Sînt însă printre menșevici și printre socialiștii-revoluționari oameni care vor să ne dea ajutor. Ei trebuie încurajați, încredințîndu-li-se munci practice, de preferință pe linia ajutorării tehnice a Armatei Roșii în spatele frontului, fiind riguros controlați în această muncă..."

Aici trebuie să spunem că în ultimul timp am trecut prin încercări deosebit de grele și foarte neplăcute. Știți că grupurile conducătoare ale menșevicilor și ale socialiștilor-revoluționari judecau lucrurile cam așa : „Orice s-ar întîmpla, noi rămînem parlamentari și îi vom condamna în aceeași măsură pe bolșevici și pe kolceakiști". Să ne fie cu iertare — a trebuit să le spunem noi —, acum nu ne arde de parlament. Sîntem strînși de gît și dăm lupta cea mare. N-o să glumim cu voi. Dacă organizați asemenea greve, săvîrșiți cea mai mare crimă împotriva clasei muncitoare. Fiecare grevă ne costă viața a mii și mii de ostași roșii. Vedem asta la fața locului. A opri producția de arme la Tula înseamnă a condamna la pieire mii de țărani și de muncitori ; a ne lipsi de cîteva uzine din Tula înseamnă a lua viața a mii de muncitori. Noi spunem : noi luptăm, ne dăm ultimele forțe, considerăm acest război ca fiind singurul război drept și legitim. Am aprins flacăra socialismului la noi și în întreaga lume. Luptăm fără cruțare împotriva oricui împiedică cîtuși de puțin lupta noastră. Cine nu e cu noi e împotriva noastră. Și dacă există — și știm că printre menșevici există — oameni care, nefiind în stare sau nevrînd să priceapă ce se petrece în Rusia, nu sînt încă convinși că, dacă în Rusia acești „blestemați" de bolșevici au făcut o asemenea revoluție, în Germania revoluția ia naștere în chinuri mult mai grele. Ce este republica democrată de acolo ? Ce este libertatea în Germania ? Libertatea de a-i ucide pe adevărații conducători ai proletariatului, pe Karl Lieb-

www.dacoromanica.ro

knecht, pe Rosa Luxemburg şi pe mulţi alţii. Aşa îşi amînă scheidemanniştii înfrîngerea. E limpede că ei nu pot guverna. Au trecut cinci luni de la 9 noiembrie, de cînd există libertate în Republica germană. În această perioadă, reprezentanţii puterii au fost fie scheidemannişti, fie complici de-ai lor. Ştiţi însă că la ei duşmănia creşte tot mai tare. Acest exemplu arată că nu este posibilă decît ori dictatura burgheziei, ori dictatura proletariatului; că aici nu poate fi cale de mijloc se vede, de pildă, din ceea ce citim astăzi în „Frankfurter Zeitung“ [66]. În acest ziar se spune că exemplul Ungariei ne arată că trebuie să mergem spre socialism. Exemplul Ungariei a arătat că burghezia cedează de bunăvoie Sovietelor puterea, văzînd că ţara se află într-o situaţie atît de desperată, încît în afară de Soviete n-are cine s-o salveze, n-are cine să conducă poporul pe calea atît de grea a salvării. Iar celor care, şovăind între vechi şi nou, declară: deşi nu recunoaştem din punct de vedere ideologic dictatura proletariatului, sîntem gata să ajutăm Puterea sovietică, păstrîndu-ne convingerile, deoarece înţelegem că, atunci cînd te afli într-un război crîncen, trebuie să lupţi fără să stai la discuţie, — acestor oameni le răspundem: dacă vreţi să vă ocupaţi de politică, înţelegînd prin politică că veţi critica liber în faţa maselor obosite, extenuate Puterea sovietică, fără să vă daţi seama că astfel îl ajutaţi pe Kolceak, — noi spunem: acestor oameni le declarăm un război necruţător. Nu este uşor să adopţi şi să aplici din capul locului o asemenea linie. Nu putem urma aceeaşi linie faţă de ei. Noi spunem: dacă aveţi de gînd să vă ocupaţi de politica voastră, locul vostru e la închisoare sau în alte ţări, care vor începe să vă primească. Vom servi acestor ţări cîteva sute de menşevici. Sau vreţi, în sfîrşit, să vă spuneţi: vom ajuta Puterea sovietică, căci altminteri vor urma încă cîţiva ani de mari calamităţi, care se vor termina totuşi prin victoria Puterii sovietice. Pe aceşti oameni trebuie să-i ajutăm prin toate mijloacele şi să le dăm o muncă practică. Această politică nu poate fi definită dintr-o dată şi atît de uşor cum poate

www.dacoromanica.ro

fi definită o politică care merge într-o singură direcţie, dar sînt convins că fiecare muncitor care a văzut în practică ce înseamnă acest război greu, ce înseamnă aprovizionarea Armatei Roşii, ce înseamnă toate atrocităţile la care e expus orice ostaş roşu pe front va înţelege bine aceste învăţăminte politice. De aceea rog ca tezele de faţă să fie adoptate şi ca sindicatele să-şi încordeze toate forţele pentru a le transpune în practică cît mai repede şi mai energic.

www.dacoromanica.ro

2

RĂSPUNS LA O ÎNTREBARE REFERITOARE LA GREVA DIN TULA [67]

Nu dispun de materiale concrete în legătură cu Tula şi de aceea nu pot vorbi despre această chestiune cu competenţa cu care au vorbit tovarăşii dinaintea mea. Cunosc însă fizionomia politică a ziarului „Vsegda Vpered!“: instigare la greve, îngăduinţă faţă de duşmanii noştri, menşevicii, care instigă la greve. Cineva mi-a pus întrebarea: e dovedit acest lucru? Răspund că, dacă aş fi avocat sau apărător sau parlamentar, aş fi obligat să-l dovedesc. Cum nu am nici una din aceste calităţi, nu mă voi apuca să fac aceasta, n-ar avea nici un rost. Să admitem că C.C. al menşevicilor este mai bun decît menşevicii care au fost demascaţi direct la Tula ca instigatori, — şi nu mă îndoiesc că o parte dintre membrii cei mai apropiaţi de comitetul menşevic sînt mai buni decît ei; dar în lupta politică, cînd albgardiştii te iau de gît, mai stai să faci asemenea distincţii? de asta ne arde nouă? Faptul e fapt. Chiar dacă nu au avut o atitudine de îngăduinţă, ei au dat dovadă de slăbiciune faţă de menşevicii de dreapta. Ce să mai discutăm? Menşevicii de dreapta fac agitaţie pentru grevă. Martov sau alţii îi condamnă în ziarul lor pe menşevicii de dreapta. Ei bine, ce ne arată asta? Primim o hîrtie în care se scrie: şi eu condamn, dar... (O voce: „Şi ce să facă?“) Să facă ceea ce face partidul bolşevic, să ia atitudine nu în vorbe, ci în fapte. Oare agitaţia care se face în străinătate nu exploatează comportarea tuturor menşevicilor de aici, oare Conferinţa de la Berna n-a sprijinit pe toţi imperialiştii care îi declară

www.dacoromanica.ro

rau pe bolşevici drept uzurpatori ? Noi spunem : v-aţi situat pe această poziţie într-un moment în care în ţara noastră, încolţită de imperialiştii din întreaga lume, bandele lui Kolceak dau lovituri de pe urma cărora au pierit mii de ostaşi roşii. Poate că peste doi ani, după ce îl vom fi învins pe Kolceak, vom sta să ne desluşim, dar nu acum. Acum trebuie să luptăm ca să învingem în cîteva luni un duşman care ştiţi ce soartă le rezervă muncitorilor. O ştiţi din exemplul de la Ivaşcenkov [68], ştiţi ce face Kolceak.

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORT

Tovarăşi ! Unul dintre oratorii desemnaţi să vorbească din partea opoziţiei a cerut într-o rezoluţie să ţinem seama de Constituţia noastră. Auzind asta, m-am întrebat : nu cumva oratorul confundă Constituţia noastră cu Constituţia lui Scheidemann ? În Constituţia lui Scheidemann şi în toate republicile democratice se promit tot felul de libertăţi pentru toţi cetăţenii. Republicile burgheze au promis asta tuturor timp de sute şi mii de ani. Ştiţi unde au ajuns aceste republici burgheze şi cum s-au prăbuşit astăzi pe plan mondial. Imensa majoritate a muncitorilor e de partea comuniştilor ; în întreaga lume a apărut chiar cuvîntul „sovietist", care nu există în Rusia, şi putem spune că, în orice ţară am merge, ar fi de ajuns să rostim cuvîntul „sovietist" ca toţi să ne înţeleagă şi să ne urmeze. Articolul 23 din Constituţie arată :

„Conducîndu-se după interesele întregii clase muncitoare, R.S.F.S.R. privează anumite persoane şi anumite grupuri de drepturi, pe care acestea le folosesc în dauna intereselor revoluţiei socialiste".

Noi n-am promis libertăţi în stînga şi în dreapta, ci, dimpotrivă, am declarat deschis în Constituţie — care este tradusă în toate limbile : în germană, şi în engleză, în italiană, şi în franceză —, am declarat deschis că îi vom priva pe socialişti de libertate dacă o vor folosi în dauna intereselor revoluţiei socialiste, dacă ea le va servi de paravan pentru libertatea capitaliştilor. Iată de ce referirea la această Constituţie a fost şi formal eronată. Noi am declarat deschis că în această perioadă de tran-

www.dacoromanica.ro

ziţie, perioadă de luptă înverşunată, nu numai că nu promitem libertăţi în stînga şi în dreapta, dar spunem dinainte că vom priva de drepturi pe cetăţenii care împiedică revoluţia socialistă. Şi cine va hotărî asupra acestui lucru ? — Va hotărî proletariatul.

Unii au căutat aici să deplaseze problema pe tărîmul luptei parlamentare. Eu am spus întotdeauna : parlamentarismul este un lucru foarte frumos, dar vremurile de azi nu-s vremuri de parlamentarism. Văzînd că guvernul declară că situaţia este grea, tov. Lozovski spune : tocmai de aceea populaţia trebuie să formuleze zeci de revendicări. Aşa procedau toţi parlamentarii în „bunele vremuri de altădată", însă acum acest lucru a devenit anacronic. Ştiu că avem o grămadă de lipsuri, ştiu că în Ungaria Puterea sovietică va fi mai bună decît la noi. Cînd însă în cursul mobilizării ni se spune : se propune un lucru, şi încă unul, şi încă unul — hai să ne tocmim —, eu declar că asemenea aplicare a vechiului parlamentarism nu este potrivită, că muncitorii conştienţi au respins-o. Nu asta ne interesează.

Noi am stabilit că linia fundamentală este lupta de clasă împotriva chiaburilor, împotriva elementelor avute, care sînt împotriva noastră. Acum, cînd a fost asigurat acest lucru, spunem : acum trebuie să căutăm să stabilim o linie mai justă faţă de ţăranul mijlocaş. E un lucru foarte greu. În aceste momente de mare primejdie trebuie să ajutaţi Puterea sovietică aşa cum este. În aceste luni nu ne vom schimba. Aici nu există şi nu poate exista cale de mijloc. A crea o asemenea cale de mijloc prin metode parlamentare artificiale înseamnă a te situa pe un teren lunecos. Afirmaţia oratorului că întreaga ţărănime e împotriva noastră constituie una din „micile" exagerări care în practică instigă pe socialiştii-revoluţionari de stînga şi pe menşevici. Imensa majoritate ştie că ţărănimea, în mare majoritate, este cu noi. Ea a căpătat pentru prima oară Puterea sovietică. Chiar şi lozincile răscoalei, care a cuprins o parte infimă a maselor ţărăneşti, au fost : „Pentru Puterea sovietică, pentru bolşevici, jos comunia". Noi spunem : va trebui să ducem o luptă îndîrjită împotriva acestui lucru, căci intelectualii ne sabotează. Am fost ne-

www.dacoromanica.ro

voiţi să folosim mai mult elemente mai rele decît elemente bune. Dacă elementele mai bune ale intelectualităţii ne-au întors spatele, am fost nevoiţi să le folosim pe cele mai rele.

Tov. Romanov a propus o rezoluţie pe care a susţinut-o singur, după ce tovarăşii săi au fost arestaţi. Ei declară: „Noi cerem libertate pentru toţi...“ (Lenin citeşte rezoluţia.) Muncitorii au reluat apoi lucrul, dar asta ne-a costat cîteva mii de zile de muncă pierdute şi cîteva mii de vieţi de ostaşi roşii, de muncitori şi ţărani pe Frontul de est.

Eu pun problema net şi categoric: ce e mai bine, să trimitem la închisoare cîteva zeci sau cîteva sute de instigatori, vinovaţi sau nu, conştienţi sau nu, sau să pierdem mii de ostaşi roşii şi de muncitori? — Prima alternativă e mai bună. Orice învinuiri mi s-ar aduce, orice păcate capitale şi orice încălcări ale libertăţii mi s-ar pune în seamă — eu mă voi recunoaşte vinovat, dar interesele muncitorilor vor cîştiga. În aceste momente, cînd poporul este istovit, elementele conştiente trebuie să-l ajute să mai reziste aceste cîteva luni. Nu noi am învins la Odesa. Ar fi ridicol să se creadă că noi am învins. Am luat Odesa pentru că soldaţii lor n-au vrut să lupte. Am primit o telegramă de pe Frontul de nord în care se spune: „Trimiteţi prizonieri englezi pe front“. Tovarăşii spun aici că englezii plîng şi zic: nu vrem să ne întoarcem înapoi în armată. Ce înseamnă asta? Că trupele lor nu vor să lupte. Ei sînt de zece ori mai puternici decît noi, dar nu vor să lupte.

Iată de ce, cînd ni se spune: aţi promis multe, dar n-aţi îndeplinit nimic, răspundem: am îndeplinit esenţialul. Am promis că vom începe revoluţia, care va deveni o revoluţie mondială, şi ea a început şi s-a consolidat acum în aşa măsură, încît situaţia noastră pe plan internaţional este strălucită; această promisiune esenţială a noastră am îndeplinit-o, şi evident că imensa majoritate a muncitorilor conştienţi au înţeles asta. Ei au înţeles că acum ne mai despart doar cîteva luni de victoria asupra capitaliştilor în întreaga lume. Cum să procedăm în decursul acestor cîtorva luni dacă anumite elemente au

www.dacoromanica.ro

obosit : să ne jucăm cu ele, să le instigăm sau, dimpotrivă, să ajutăm pe cei obosiţi să mai reziste aceste cîteva luni care hotărăsc soarta întregului război. Voi vedeţi că în cîteva luni sau chiar mai curînd vom termina complet în sud şi vom elibera armata pentru est ; aşa că Antanta — şi englezii, şi francezii, şi americanii au suferit un eşec, asta este un fapt cert. La Odesa au avut flotă şi trupe cu un efectiv de 10 000 de oameni — iată cum stăteau lucrurile. Aici nu este vorba de parlamentarism şi de concesii — aici noi nu promitem nimic şi nu ne luăm nici o obligaţie —, ci de următorul lucru : cînd poporul este obosit de război, cînd foamea loveşte din greu, ce trebuie să facă proletariatul conştient, elementele conştiente din rîndurile muncitorilor ? Să permită ca istovirea maselor să ajungă o miză de joc ? — căci asta devine un joc. Dacă vom spune : să încetăm războiul, — masele inconştiente vor vota pentru, dar elementele conştiente vor spune : putem termina şi în cîteva luni. Pe cei obosiţi trebuie să-i încurajăm, să-i susţinem, să-i ducem după noi. Tovarăşii văd ei înşişi că un muncitor conştient duce după sine zeci de elemente obosite. Noi spunem acest lucru şi îl cerem. Dictatura proletariatului constă tocmai în faptul că o clasă duce după sine altă clasă, pentru că e mai organizată, mai unită, mai conştientă. Elementele inconştiente se lasă ademenite prin orice înşelăciuni şi, din cauza oboselii, sînt gata la orice, pe cînd elementele conştiente spun : trebuie să mai rezistăm, căci peste cîteva luni vom învinge în întreaga lume. Iată cum se pune problema. Îmi permit să cred că vremea discuţiilor parlamentare nu a sosit încă : trebuie să ne încordăm din nou forţele ca să învingem în aceste luni, şi să învingem de astă dată definitiv.

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ LA BROŞURA LUI HENRI GUILBEAUX „SOCIALISMUL ŞI SINDICALISMUL ÎN FRANŢA ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI"

Broşura tov. *Guilbeaux* este cît se poate de actuală. Istoria mişcării socialiste şi sindicale din diferite ţări în perioada războiului trebuie să fie scrisă pentru fiecare ţară în parte. Ea ne arată deosebit de limpede deplasarea lentă, dar sigură a clasei muncitoare spre stînga, trecerea ei la gîndirea şi acţiunea revoluţionară. Ea ne dezvăluie, pe de o parte, rădăcinile adînci ale Internaţionalei a III-a, Comuniste, procesul de pregătire a acesteia, care variază de la naţiune la naţiune, în funcţie de particularităţile lor istorice. Trebuie să cunoaştem rădăcinile adînci ale Internaţionalei a III-a pentru a înţelege inevitabilitatea ei şi căile deosebite pe care ajung la ea partidele socialiste din diverse ţări.

Istoria mişcării socialiste şi sindicale în perioada războiului ne arată, pe de altă parte, începutul falimentului democraţiei burgheze şi al parlamentarismului burghez, începutul cotiturii de la democraţia burgheză spre democraţia sovietică sau proletară. Mulţi, foarte mulţi socialişti care, încătuşaţi de lanţurile rutinei, de ploconirea filistină în faţa zilei de azi şi a zilei de ieri, de miopia mic-burgheză în faţa a ceea ce naşte istoria capitalismului muribund în toate ţările, nu pot încă să înţeleagă cu nici un chip această transformare de însemnătate istorică mondială.

Tov. *Guilbeaux* şi-a asumat sarcina de a întreprinde un studiu istoric al mişcării socialiste şi sindicale din Franţa în perioada războiului. Enumerarea clară şi precisă

www.dacoromanica.ro

a faptelor demonstrează concret cititorului începutul unei mari cotituri, al unui mare reviriment în istoria socialismului. Putem fi siguri că broşura lui *Guilbeaux* nu numai că se va bucura de o largă răspîndire în rîndurile tuturor muncitorilor conştienţi, ci va deschide drum unei serii de broşuri similare, consacrate istoriei socialismului şi mişcării muncitoreşti din alte ţări în perioada războiului.

N. Lenin

Moscova, 13. IV. 1919

Publicat în limba franceză în 1919, în: H. Guilbeaux. „Le mouvement socialiste et syndicaliste français pendant la guerre (Esquisse historique). 1914—1918". Pg.

Publicat pentru prima oară în limba rusă în 1920, în: H. Guilbeaux. „Socialismul şi sindicalismul în Franţa în timpul războiului. Studiu istoric". Pg.

Se tipăreşte după textul ediţiei ruse a broşurii

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA ELEVILOR PRIMULUI CURS PENTRU PREGĂTIREA DE CADRE DE COMANDĂ SOVIETICE DE LA MOSCOVA 15 APRILIE 1919

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin aminteşte de cuvintele unui general german care spunea că, dacă soldaţii ar şti pentru ce luptă, n-ar mai fi războaie. Altceva e acum. Armata Roşie are în faţa ei sarcini precise, sarcini măreţe — eliberarea clasei muncitoare. Armata noastră Roşie, armata muncitorilor şi ţăranilor, creşte şi se întăreşte pe zi ce trece. Ea creşte fiindcă muncitorii şi ţăranii sînt profund conştienţi de ţelurile lor ; şi dacă acum avem o serie de insuccese pe Frontul de est, în orice caz, trebuie să-l oprim pe Kolceak şi să-l zdrobim, şi-l vom zdrobi. Bandele lui Krasnov au pus nu o dată Rusia Sovietică într-o situaţie grea, dar, cu tot ajutorul pe care l-au primit din partea întregii lumi burgheze, ele au fost înfrînte şi în scurt timp vor fi complet lichidate. Am putut ajunge aici numai fiindcă muncitorii şi ţăranii sînt conştienţi. Primind steagul roşu din partea comitetului raional, voi trebuie să-l duceţi ferm şi sigur înainte. Zilnic ne sosesc ştiri că ba într-un loc, ba în altul a fost ridicat steagul roşu al eliberării. Sub ochii voştri s-a format Republica Sovietică Ungară, Bavaria Sovietică, Internaţionala a III-a, Comunistă, şi în scurt timp veţi asista la formarea Republicii Federative Mondiale a Sovietelor.

Trăiască Republica Federativă Mondială a Sovietelor !

Trăiască Armata Roşie !

Trăiască comandanţii roşii ! (Aplauze puternice.)

„Pravda" nr. 83 din 17 aprilie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

INTERNAŢIONALA A III-A ŞI LOCUL EI ÎN ISTORIE

Imperialiştii ţărilor „Antantei" au instituit blocada împotriva Rusiei, vrînd să izoleze Republica sovietică de lumea capitalistă, ca pe un focar de contagiune. Aceşti oameni, care se laudă cu „democratismul" instituţiilor lor, sînt atît de orbiţi în ura lor împotriva Republicii sovietice, încît nu-şi dau seama că se fac singuri de rîs. Gîndiţi-vă numai : nişte ţări înaintate, dintre cele mai civilizate şi mai „democratice", înarmate pînă-n dinţi, ţări care, din punct de vedere militar, domină în mod exclusiv întregul glob, se tem ca de foc de molima *ideologică* care vine dintr-o ţară ruinată, înfometată, înapoiată şi, după cum susţin ei, chiar pe jumătate sălbatică !

Această singură contradicţie e de ajuns pentru a deschide ochii maselor muncitoare din toate ţările şi a contribui la demascarea ipocriziei imperialiştilor Clemenceau, Lloyd George, Wilson şi a guvernelor lor.

Nouă ne vin însă în ajutor nu numai orbirea capitaliştilor, provocată de ura lor împotriva Sovietelor, ci şi certurile dintre ei, care-i fac să-şi pună piedici unul altuia. Capitaliştii au organizat un adevărat complot al tăcerii, căci nu se tem de nimic atît de mult ca de răspîndirea ştirilor adevărate despre Republica sovietică, în general, şi a documentelor ei oficiale, în special. Totuşi, principalul organ al burgheziei franceze, „Le Temps" [69], a publicat o informaţie despre înfiinţarea Internaţionalei a III-a, Comuniste, la Moscova.

www.dacoromanica.ro

Pentru asta aducem principalului organ al burgheziei franceze, acest campion al șovinismului și al imperialismului francez, respectuoasele noastre mulțumiri. Sîntem gata să trimitem la „Le Temps" o adresă solemnă în care să-i exprimăm recunoștința noastră pentru ajutorul atît de calificat și atît de izbutit pe care ni-l dă.

Din modul în care ziarul „Le Temps" și-a redactat informația, pe baza emisiunilor noastre de radio, reies cît se poate de limpede motivele de care a fost călăuzit acest organ al sacului cu bani. El a vrut să arunce o săgeată lui Wilson și să-l înțepe : iată cu cine acceptați să duceți tratative ! Înțelepții care scriu articolele comandate de sacul cu bani nu-și dau seama că încercările lor de a-l speria pe Wilson cu bolșevismul se preschimbă în ochii maselor muncitoare într-o reclamă în favoarea bolșevicilor. Încă o dată : adresăm respectuoase mulțumiri organului milionarilor francezi !

Fondarea Internaționalei a III-a a avut loc într-o situație internațională în care nici o interdicție, nici o manevră meschină a imperialiștilor „Antantei" sau a lacheilor capitalismului, de-alde Scheidemann în Germania, de-alde Renner în Austria, n-a fost în măsură să împiedice răspîndirea în rîndurile clasei muncitoare din întreaga lume a știrii referitoare la această Internațională și a simpatiei pentru ea. Situația aceasta a fost creată de revoluția proletară, care se dezvoltă pretutindeni văzînd cu ochii, nu zi de zi, ci ceas de ceas. Ea a fost creată de mișcarea maselor muncitoare în *favoarea Sovietelor*, mișcare care a căpătat o asemenea forță, încît a devenit cu adevărat *internațională.*

Internaționala I (1864—1872) a pus bazele unei organizații internaționale muncitorești menite să-i pregătească pe muncitori în vederea asaltului revoluționar împotriva capitalului. Internaționala a II-a (1889—1914) a fost o organizație internațională a mișcării proletare care s-a dezvoltat *în lărgime*, ceea ce nu putea să nu aibă ca urmare o scădere temporară a nivelului revoluționar, o întărire temporară a oportunismului, care a dus, în cele din urmă, la falimentul rușinos al acestei Internaționale.

www.dacoromanica.ro

Internaţionala a III-a a fost înfiinţată, de fapt, în 1918, cînd îndelungatul proces al luptei împotriva oportunismului şi social-şovinismului, desfăşurată în special în timpul războiului, a dus la formarea de partide comuniste într-o serie întreagă de ţări. Formal, Internaţionala a III-a a fost întemeiată la primul ei congres, care a avut loc în martie 1919 la Moscova. Trăsătura caracteristică a acestei Internaţionale, menirea ei este de a îndeplini, a traduce în fapt preceptele marxismului şi a realiza idealurile seculare ale socialismului şi ale mişcării muncitoreşti. Această trăsătură caracteristică a Internaţionalei a III-a s-a manifestat de la bun început prin faptul că noua Internaţională, a treia „Asociaţie internaţională a muncitorilor", a început *încă de pe acum să coincidă*, într-o anumită măsură, cu *Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste*.

Internaţionala I a pus bazele luptei proletare internaţionale pentru socialism.

Internaţionala a II-a a constituit o epocă de pregătire a terenului în vederea unei răspîndiri largi, de masă, a mişcării într-o serie de ţări.

Internaţionala a III-a şi-a însuşit roadele muncii Internaţionalei a II-a, a tăiat cangrena oportunistă, social-şovinistă, burgheză şi mic-burgheză şi *a început să înfăptuiască* dictatura proletariatului.

Uniunea internaţională a partidelor care conduc cea mai revoluţionară mişcare din lume, mişcarea proletariatului pentru doborîrea jugului capitalului, are acum o bază fără precedent de solidă : cîteva *Republici sovietice*, care înfăptuiesc pe scară internaţională dictatura proletariatului, victoria lui asupra capitalismului.

Însemnătatea istorică-mondială a Internaţionalei a III-a, Comuniste, constă în faptul că ea a început să înfăptuiască cea mai măreaţă lozincă a lui Marx, lozincă care face bilanţul dezvoltării seculare a socialismului şi a mişcării muncitoreşti şi care îşi găseşte expresia în noţiunea de dictatură a proletariatului.

Această genială previziune, această genială teorie devine realitate.

www.dacoromanica.ro

Aceste cuvinte latine sînt traduse acum în toate limbile popoarelor din Europa de azi, — mai mult chiar : în toate limbile pămîntului.

A început o nouă epocă în istoria universală.

Omenirea își scutură de pe umeri cea din urmă formă de robie : robia capitalistă, sau robia salariată.

Eliberîndu-se din robie, omenirea trece pentru prima oară la adevărata libertate.

Cum s-a făcut că prima țară care a înfăptuit dictatura proletariatului și a organizat Republica sovietică este una din țările cele mai înapoiate din Europa ? Nu vom greși dacă vom spune că tocmai această contradicție dintre starea de înapoiere a Rusiei și „saltul" ei la forma superioară de democratism, peste democrația burgheză, la democrația sovietică sau proletară, că tocmai această contradicție a fost (pe lîngă jugul deprinderilor oportuniste și al prejudecăților filistine care apăsa asupra celor mai mulți dintre conducătorii socialismului) una dintre cauzele care au îngreuiat cu deosebire sau au încetinit înțelegerea rolului Sovietelor în Occident.

Masele muncitorești din întreaga lume au sesizat instinctiv însemnătatea Sovietelor ca armă de luptă a proletariatului și ca formă a statului proletar. Dar „liderii" pervertiți de oportunism au continuat și continuă să se închine în fața democrației burgheze, pe care ei o numesc „democrație" în general.

Este oare de mirare că înfăptuirea dictaturii proletariatului a dat la iveală în primul rînd „contradicția" dintre starea de înapoiere a Rusiei și „saltul" ei *peste* democrația burgheză ? Ar fi fost de mirare dacă istoria ne-ar fi dăruit *noua* formă de democrație înfăptuită *fără* o serie întreagă de contradicții.

Orice marxist sau chiar orice om inițiat în genere în știința modernă căruia îi veți pune întrebarea : „Este posibilă trecerea diferitelor țări capitaliste la dictatura proletariatului într-un mod uniform sau armonios proporționat ?" va da, fără îndoială, un răspuns negativ. În lumea capitalistă n-a existat niciodată și nu putea să existe uniformitate, armonie sau proporționalitate. În fiecare țară s-a dezvoltat în mod deosebit de pregnant o anume

www.dacoromanica.ro

latură sau trăsătură sau un anume mănunchi de însuşiri ale capitalismului şi ale mişcării muncitoreşti. Procesul evoluţiei s-a desfăşurat în mod inegal.

Atunci cînd Franţa săvîrşea marea ei revoluţie burgheză, trezind la o viaţă istoriceşte nouă întregul continent european, Anglia, deşi cu mult mai dezvoltată din punct de vedere capitalist decît Franţa, se pusese în fruntea coaliţiei contrarevoluţionare. În schimb, mişcarea muncitorească engleză din acea epocă anticipează în mod genial multe elemente ale marxismului de mai tîrziu.

Cînd Anglia a dat lumii cartismul, cea dintîi mişcare revoluţionară proletară, mişcare largă, cu adevărat de masă, închegată politiceşte, pe continentul european aveau loc, în majoritatea cazurilor, slabe revoluţii burgheze, iar în Franţa a izbucnit cel dintîi mare război civil între proletariat şi burghezie. Burghezia a zdrobit diferitele detaşamente naţionale ale proletariatului parte cu parte şi în mod diferit în diferitele ţări.

Anglia a fost un model de ţară în care, după expresia lui Engels, burghezia, alături de aristocraţia îmburghezită, a creat cea mai îmburghezită pătură a proletariatului [70]. Din punctul de vedere al luptei revoluţionare a proletariatului, această ţară capitalistă înaintată a rămas în urmă cu cîteva decenii. Franţa părea a fi epuizat forţele proletariatului în cele două eroice insurecţii ale clasei muncitoare împotriva burgheziei din 1848 şi 1871, care au însemnat foarte mult pe plan istoric mondial. Hegemonia în Internaţionala mişcării muncitoreşti a preluat-o apoi Germania, după 1870, cînd această ţară se afla din punct de vedere economic în urma Angliei şi a Franţei. Iar în momentul în care Germania a depăşit sub raport economic aceste două ţări, adică pe la începutul deceniului al 2-lea al secolului al XX-lea, cei din fruntea partidului muncitoresc marxist din Germania, partid care putea servi de model întregii lumi, s-au dovedit a fi o mînă de nemernici fără pereche, de canalii ticăloase, vîndute capitaliştilor, de la Scheidemann şi Noske pînă la David şi Legien, călăi odioşi, ieşiţi din rîndurile muncitorilor, dar care au trecut în slujba monarhiei şi a burgheziei contrarevoluţionare.

www.dacoromanica.ro

Istoria universală se îndreaptă ferm spre dictatura proletariatului, dar drumul pe care merge ea nu e nici pe departe neted, simplu, drept.

Pe vremea cînd mai era marxist, și nu un renegat al marxismului, cum a devenit mai tîrziu, cînd a luptat pentru unitatea cu Scheidemannii și pentru democrația burgheză, împotriva democrației sovietice sau proletare, Karl Kautsky a scris, la începutul secolului al XX-lea, un articol intitulat: „Slavii și revoluția". În acest articol, el expunea condițiile istorice care făceau să se întrevadă posibilitatea preluării hegemoniei în mișcarea revoluționară internațională de către slavi.

Ceea ce s-a și întîmplat. Pentru o vreme — bineînțeles că pentru scurtă vreme —, hegemonia în Internaționala proletară revoluționară a fost preluată de ruși, așa cum ea a fost deținută, în diferite perioade ale secolului al XIX-lea, de englezi, apoi de francezi, iar după aceea de germani.

Așa cum am avut prilejul s-o spun în repetate rînduri, în comparație cu țările înaintate, rușilor le-a fost mai ușor *să înceapă* marea revoluție proletară; le va fi însă mai greu *s-o continue* și s-o ducă la victoria finală, adică la deplina organizare a societății socialiste.

Nouă ne-a fost mai ușor să începem, în primul rînd, pentru că înapoierea politică a monarhiei țariste — înapoiere neobișnuită pentru Europa secolului al XX-lea — a făcut ca presiunea revoluționară a maselor să capete o forță neobișnuită. În al doilea rînd, starea de înapoiere a Rusiei a contopit într-o manieră originală revoluția proletară împotriva burgheziei cu revoluția țărănească împotriva moșierilor. Astfel am început noi în Octombrie 1917, și n-am fi biruit atunci atît de ușor dacă n-am fi început astfel. Încă în 1856, vorbind despre Prusia, Marx arăta posibilitatea unei îmbinări originale a revoluției proletare cu războiul țărănesc [71]. Încă de la începutul anului 1905, bolșevicii au susținut ideea dictaturii democrat-revoluționare a proletariatului și a țărănimii. În al treilea rînd, revoluția din 1905 a făcut extrem de mult pentru instruirea politică a maselor muncitorești și țărănești, atît în sensul că avangarda lor a ajuns să cunoască „ultimul

www.dacoromanica.ro

cuvînt" al socialismului din Apus, cît şi în sensul *acţiunii* revoluţionare a maselor. Fără o „repetiţie generală" ca aceea din 1905, revoluţia din 1917, atît revoluţia burgheză, din februarie, cît şi revoluţia proletară, din Octombrie, nu ar fi fost cu putinţă. În al patrulea rînd, condiţiile geografice au permis Rusiei să reziste mai multă vreme decît alte ţări în faţa superiorităţii militare a ţărilor capitaliste înaintate. În al cincilea rînd, atitudinea specifică a proletariatului faţă de ţărănime a înlesnit trecerea de la revoluţia burgheză la revoluţia socialistă, au înlesnit proletarilor de la oraşe exercitarea influenţei asupra păturilor sărace, semiproletare ale oamenilor muncii de la sate. În al şaselea rînd, îndelungata şcoală a luptei greviste şi experienţa mişcării muncitoreşti de masă din Europa au înlesnit, în condiţiile unei situaţii profund revoluţionare, care se accentua rapid, apariţia unei forme de organizaţie revoluţionară proletară cu totul aparte, *Sovietele*.

Această înşiruire nu este, desigur, completă. Ne putem însă mărgini deocamdată la ea.

Democraţia sovietică sau proletară a luat naştere în Rusia. Faţă de Comuna din Paris, s-a făcut al doilea pas istoric de importanţă mondială. Republica sovietică proletară-ţărănească s-a dovedit cea dintîi republică socialistă stabilă din lume. Ea nu mai poate dispărea ca *nou tip de stat*. Acum ea nu mai este singură.

Pentru a continua opera de construire a socialismului, pentru a o duce la capăt, mai sînt multe, foarte multe de făcut. Republicile sovietice din ţările cu un nivel mai ridicat de civilizaţie, în care proletariatul are o mare greutate şi influenţă, au toate şansele să întreacă Rusia atunci cînd vor păşi pe drumul dictaturii proletariatului.

În momentul de faţă, Internaţionala a II-a falită moare, putrezeşte de vie. Ea joacă de fapt rolul de slugă a burgheziei internaţionale. Ea este o adevărată Internaţională galbenă. Şefii ei ideologici cei mai de seamă, de teapa lui Kautsky, proslăvesc democraţia *burgheză*, zicîndu-i „democraţie" în general sau, ceea ce e mai stupid şi mai cusut cu aţă albă, „democraţie pură".

Democraţia burgheză şi-a trăit traiul, după cum şi-a trăit traiul şi Internaţionala a II-a, care a înfăptuit o

www.dacoromanica.ro

muncă utilă, istoricește necesară, atunci cînd la ordinea zilei era pregătirea maselor muncitorești în cadrul acestei democrații burgheze.

Cea mai democratică republică burgheză n-a fost vreodată și nu putea fi altceva decît o mașină de reprimare a oamenilor muncii de către capital, decît un instrument al puterii politice a capitalului, o dictatură a burgheziei. Republica burgheză democratică a făgăduit că puterea va aparține majorității, a proclamat această putere a majorității; ea n-a putut însă s-o înfăptuiască niciodată cît timp a existat proprietatea privată asupra pămîntului și asupra celorlalte mijloace de producție.

În republica burgheză democratică, „libertatea" era de fapt libertate *pentru cei bogați*. Proletarii și țărănimea muncitoare puteau și trebuiau s-o folosească pentru a-și pregăti forțele în vederea răsturnării capitalului, a desființării democrației burgheze, dar masele muncitoare n-au putut, de regulă, să se folosească *efectiv* de democrație în regimul capitalist.

Pentru prima oară în lume, democrația sovietică, sau proletară, a creat o *democrație* pentru mase, pentru cei ce muncesc, pentru muncitori și pentru micii țărani.

Niciodată n-a existat pe lume o asemenea putere de stat a *majorității* populației, o putere *efectivă* a acestei majorități, cum e Puterea sovietică.

Ea desființează „libertatea" exploatatorilor și a acolitilor lor, le ia acestora „libertatea" de a exploata, „libertatea" de a se îmbogăți de pe urma foametei, „libertatea" de a lupta pentru restabilirea puterii capitalului, „libertatea" de a se înțelege cu burghezia străină împotriva muncitorilor și țăranilor din propria lor țară.

Cei de teapa lui Kautsky n-au decît să apere această libertate. Ca să faci asta, trebuie să fii un renegat al marxismului, un renegat al socialismului.

Nimic n-a exprimat în mod atît de pregnant falimentul șefilor ideologici ai Internaționalei a II-a de teapa lui Hilferding și Kautsky ca totala lor incapacitate de a înțelege semnificația democrației sovietice, sau proletare, legătura dintre această democrație și Comuna din Paris, lo-

www.dacoromanica.ro

cul ei în istorie, necesitatea ei ca formă a dictaturii proletariatului.

Ziarul „Die Freiheit“ [72], organ al social-democraţiei germane „independente“ (citeşte : filistine, mic-burgheze), a publicat în nr. 74 din 11 februarie 1919 un apel : „Către proletariatul revoluţionar din Germania“.

Acest apel este semnat de conducerea partidului şi de întreaga lui fracţiune din „Adunarea naţională“, din „constituanta“ germană.

Acest apel aduce Scheidemannilor acuzaţia că tind să înlăture *Sovietele*, preconizînd — fără glumă — *îmbinarea* Sovietelor cu constituanta, Sovietelor acordîndu-li-se anumite prerogative de stat, un anumit loc în constituţie.

Să împaci, să uneşti dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului ! Ce simplu ! Ce genială idee filistină !

Păcat numai că această idee a şi fost experimentată în Rusia, sub guvernul Kerenski, de către menşevici şi socialiştii-revoluţionari, uniţi laolaltă, de aceşti democraţi mic-burghezi care se cred socialişti.

Acela care, citindu-l pe Marx, n-a înţeles că în societatea capitalistă, la fiecare moment de încordare, la fiecare ciocnire serioasă între clase, nu e posibilă decît ori dictatura burgheziei, ori dictatura proletariatului n-a înţeles nimic nici din doctrina economică, nici din cea politică a lui Marx.

Dar geniala idee filistină a lui Hilferding, Kautsky & Co. asupra îmbinării paşnice a dictaturii burgheziei cu dictatura proletariatului necesită o analiză specială, ca să poţi epuiza absurdităţile economice şi politice îngrămădite în acest remarcabil şi teribil de comic apel din 11 februarie. Rămîne să o facem într-un articol viitor *.

Moscova, 15 aprilie 1919

Publicat în mai 1919 în revista „Kommunisticeskii Internaţional“ nr. 1
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

---

* Vezi volumul de faţă, p. 389—398. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA FEROVIARILOR DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA 16 APRILIE 1919

Tovarăşi, după cum ştim cu toţii, ţara noastră trece acum printr-o perioadă grea. A trebuit să decretam mobilizarea pentru a respinge ultimul asalt al contrarevoluţiei şi al imperialismului internaţional. În momentul de faţă avem nevoie de ajutorul efectiv al maselor muncitoare înseşi pentru a înfăptui cu succes aceasta mobilizare.

Tovarăşi, înţelegeţi, desigur, foarte bine ce greutaţi colosale ne pune în faţă razboiul şi ce jertfe uriaşe ne cere el, cu atît mai mult acum, cînd ţara cunoaşte dificultăţi în domeniul aprovizionării şi cînd transporturile sînt dezorganizate din cauza războiului. De aceea, suferinţele pe care masele muncitoare le îndură de pe urma acestui război au devenit acum şi mai mari.

Avem însă toate motivele să credem şi să afirmăm că situaţia s-a îmbunătăţit la noi şi că vom ieşi învingători din toate greutăţile. Nu ne facem iluzii. Ştim că acum duşmanul nostru — capitaliştii din Anglia, Franţa şi America, care, evident, acţionează mînă în mînă cu capitaliştii ruşi — face ultimele încercări de a răsturna Puterea sovietică. Noi vedem că reprezentanţii moşierilor şi ai capitaliştilor se consultă de mult la Paris. Vedem cum cu fiecare zi, cu fiecare ceas le cresc speranţele că Puterea sovietică nu va rezista. Dar noi vedem, în acelaşi timp, că nici pînă astăzi, la cinci luni după victoria asupra Germaniei, ei n-au reuşit încă să încheie pacea. De ce? Pentru că ei se încaieră cînd e vorba de împărţirea prăzii: cui să revină Turcia, cui Bulgaria, cum să jefuiască Germania, care bucată să revină Angliei,

www.dacoromanica.ro

care Franței și Americii, cîte zeci de miliarde să ia cu titlu de contribuții de la germani. E clar că ei n-o să ia, desigur, nimic de la Germania, deoarece această țară este ruinată de război, iar masele ei muncitoare se ridică tot mai energic împotriva jugului guvernului burghez.

De aceea, tovarăși, avem certitudinea totală că în momentul de față, în urma victoriei lui Kolceak pe Frontul de est, capitaliștii ruși și străini au început să nutrească iarăși oarecare speranțe. Dar, chiar dacă Kolceak ar reuși să obțină unele victorii parțiale, ei nu vor reuși să-și realizeze speranțele în Republica Sovietică Rusă.

Știm că, după victoria asupra Germaniei, aliații au rămas cu capitaluri, cu o armată de multe milioane de oameni, au rămas și cu o flotă fără rival. Imediat după înfrîngerea Germaniei, ei au avut toate posibilitățile de a-și folosi toate forțele în vederea cuceririi Republicii Sovietice Ruse. Acțiunile întreprinse de ei în sudul Rusiei — debarcarea pe țărmul Mării Negre, ocuparea Odesei —, toate acestea erau îndreptate de către aliații imperialiști împotriva Puterii sovietice.

Dar ce se întîmplă acum, după cinci luni? N-au avut ei forțe armate, o armată de milioane de oameni, n-au avut flotă? Atunci de ce au fost nevoiți să se oprească în fața armatei prost înarmate a muncitorilor și țăranilor ucraineni?

Pentru că în propriile lor trupe are loc un proces de descompunere, lucru dovedit de știrile care ne-au parvenit. Aceste știri au fost confirmate. Capitaliștii nu puteau duce timp de patru ani un război pentru împărțirea profiturilor fără a trage consecințele. Și acum, după ce l-au zdrobit pe Wilhelm, asupra căruia au aruncat toată vina, ei nu mai sînt în stare să continue războiul. Știm că, din punct de vedere militar, țările Antantei s-ar putea să fie — și, strict vorbind, sînt — infinit mai puternice decît noi, dar totuși spunem: ele au pierdut războiul împotriva noastră. Și asta nu e o închipuire a noastră, o dorință a noastră; e un lucru dovedit de evenimentele din Ucraina. Ele nu mai pot lupta acum, cînd toate țările sînt istovite, epuizate de război, cînd devine evident pentru oricine că războiul este continuat numai

www.dacoromanica.ro

pentru a se menține stăpînirea capitalului asupra celor ce muncesc. Aliații continuă să tărăgăneze încheierea păcii cu Rusia, care este inevitabilă și pentru realizarea căreia noi am întreprins o serie de demersuri : noi am propus încheierea păcii chiar pe baza unor condiții cît se poate de împovărătoare pentru noi. Căci noi știm că chiar și condițiile financiare oneroase sînt un lucru infinit mai ușor decît continuarea războiului, care răpește pe cei mai buni fii ai muncitorilor și țăranilor. Statele imperialiste știu că nu pot duce război împotriva noastră. Ele știu ce este mișcarea lui Kolceak, care a mobilizat cîteva zeci de mii de tineri țărani siberieni. El n-a avut curajul să ia în armată foști soldați combatanți — el știe că aceștia nu l-ar fi urmat — și ține în mînă tineretul prin disciplina bîtei și prin înșelătorie.

Iată de ce, deși situația noastră s-a agravat, noi spunem cu toată certitudinea : sîntem în stare să punem capăt acestui război în cîteva luni, iar aliații vor fi siliți să încheie pacea cu noi. Ei se bizuie pe Kolceak, ei speră că dificultățile în aprovizionare vor doborî Puterea sovietică, iar noi spunem : zadarnică le e speranța. Desigur, situația noastră în domeniul aprovizionării nu este ușoară ; știm că ne mai așteaptă mari dificultăți, și totuși spunem : situația noastră nu este nici pe departe atît de proastă cum a fost anul trecut ; atunci, în primăvară, dificultățile legate de criza de alimente și de dezorganizarea transporturilor erau și mai cumplite.

În primul semestru al anului 1918, organele noastre de aprovizionare n-au putut colecta decît 28 000 000 de puduri de cereale, pe cînd în al doilea semestru al anului au colectat 67 000 000 de puduri. În primul semestru e întotdeauna mai greu, lipsa de alimente e mai mare, iar anul trecut, cînd întreaga Ucrainã era sub stăpînirea germanilor, cînd în regiunea Donului Krasnov primea de la germani zeci de vagoane cu echipament militar, cînd cehoslovacii cotropiseră regiunea Volgăi, — situația în domeniul aprovizionării era incomparabil mai proastă.

Acum, la Republica Sovietică Socialistă Rusă s-au adăugat alte republici. Republica Letonă și-a consolidat în ultimul timp situația ; în rîndurile trupelor germane,

www.dacoromanica.ro

care înaintaseră atît de rapid, a început descompunerea ; soldaţii germani spun că nu vor lupta pentru restaurarea puterii baronilor. Iar Ucraina, pe care o cotropiseră, pentru scurtă vreme, petliuriştii, a fost curăţată complet de ei, şi trupele roşii înaintează spre Basarabia. Ştim că situaţia internaţională a Republicii sovietice se consolidează zi de zi, putem spune ceas de ceas. Ştiţi cu toţii că şi în Ungaria s-a instaurat Puterea sovietică, că acolo s-a creat o Republică sovietică, că burghezia a plecat de la putere şi că în locul ei au venit muncitorii cînd s-a văzut că aliaţii vor să jefuiască ţara.

Acum, în urma cuceririi Ucrainei şi a consolidării Puterii sovietice în regiunea Donului, forţa noastră creşte. Noi afirmăm acum că avem surse de cereale şi alimente, că avem posibilitatea de a căpăta combustibil din bazinul Doneţului. Sîntem convinşi că, deşi se apropie lunile cele mai grele, deşi criza de alimente s-a agravat şi mijloacele noastre de transport sînt uzate şi distruse, vom face totuşi faţă acestei crize. În Ucraina există imense rezerve, surplusuri de cereale, dar e greu să le luăm dintr-o dată — acolo mai dăinuieşte spiritul de partizanat, acolo ţăranii sînt intimidaţi de dominaţia sălbatică a germanilor şi se tem să ia pămînturile moşiereşti. În Ucraina, primii paşi în domeniul construcţiei sînt anevoioşi, cum au fost şi la noi în perioada Smolnîi a Puterii sovietice.

Trebuie să trimitem în Ucraina nu mai puţin de trei mii de muncitori feroviari, în parte ţărani din Rusia de nord, bîntuită de foamete. Guvernul ucrainean a şi emis un decret prin care se stabileşte repartizarea strictă a cantităţii de 100 000 000 de puduri de cereale, care poate fi luată acum.

Am fost informaţi că şi în unul din districtele din bazinul Doneţului există 1 000 000 de puduri de cereale la o distanţă nu mai mare de 10 verste de calea ferată.

Iată rezerve, resurse pe care anul trecut nu le aveam şi pe care le avem acum. Asta arată că, dacă ne vom încorda un timp toate forţele, putem termina războiul în cîteva luni. În sud avem o superioritate hotărîtoare. Aliaţii — francezii şi englezii — au pierdut campania, au constatat că efectivul cu totul neînsemnat de trupe de

www.dacoromanica.ro

care dispun nu poate duce război împotriva Republicii sovietice. Minciunile pe care le răspîndesc pe socoteala noastră se dau în vileag ; nimeni nu mai dă crezare poveştilor că bolşevicii au răsturnat guvernul prin violenţă şi se menţin prin violenţă ; acum toată lumea ştie că Republica sovietică se întăreşte pe zi ce trece.

Vă mobilizăm acum deoarece această mobilizare hotărăşte întreaga soartă a războiului. Avem toate temeiurile să afirmăm că ea va hotărî soarta războiului în favoarea noastră şi că imperialiştii vor fi nevoiţi să accepte pacea pe care le-am propus-o, deoarece ei slăbesc pe zi ce trece.

Tovarăşi, iată de ce Puterea sovietică a hotărît să-şi încordeze toate forţele, să mobilizeze mai ales muncitori şi ţărani din guberniile neagricole. Sperăm că mobilizarea, în condiţiile unei înaintări rapide pe fronturi, ne va permite să îmbunătăţim şi situaţia în domeniul aprovizionării prin faptul că în guberniile neagricole, cele mai greu lovite de foamete, vor rămîne mai puţine guri de hrănit, că pe front — şi noi ducem războiul în regiunile cele mai bogate în cereale şi mai îndestulate — oamenii trimişi acolo cu zecile de mii vor avea hrană pentru ei şi vor putea trimite colete poştale pe scară mai largă, dînd astfel un ajutor imediat familiilor rămase acasă, un ajutor nu mai mic, ci chiar mai mare decît înainte, cînd s-a permis aprovizionarea cu cîte un pud şi jumătate de produse alimentare.

De această mobilizare se leagă posibilitatea unei terminări rapide a războiului, de ea se leagă speranţele noastre că mişcarea lui Kolceak va fi oprită şi zdrobită definitiv. Nu vrem să ne atingem de trupele noastre care desăvîrşesc în sud victoria asupra rămăşiţelor bandelor lui Krasnov, pentru a ne asigura regiunile cele mai bogate în cereale. Am cucerit aproape toată regiunea Donului, iar în Caucazul de nord sînt şi mai multe cereale, acolo există rezerve şi mai însemnate, şi ne vom asigura aceste rezerve dacă nu vom slăbi Frontul de sud.

Tovarăşi, războiul pe care-l ducem e un război în care, pentru prima oară în lume, muncitorii şi ţăranii, ştiind, simţind şi văzînd cît de grea este povara războiului şi îndurînd chinurile foamei într-o ţară pe care imperia-

www.dacoromanica.ro

liştii au încercuit-o ca pe o fortăreaţă asediată, înţeleg că duc războiul pentru pămînt, fabrici şi uzine. Niciodată nu va fi învins poporul ai cărui muncitori şi ţărani şi-au dat seama, au simţit şi au văzut, în majoritatea lor, că îşi apără propria lor putere, Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, că apără cauza a cărei izbîndă le va asigura lor şi copiilor lor posibilitatea de a se bucura de toate binefacerile civilizaţiei, de tot ce a creat munca omenească. Şi sîntem convinşi, tovarăşi, că această mobilizare va decurge în condiţii incomparabil mai bune decît cele din trecut, că ea va găsi sprijin în rîndurile voastre, că, pe lîngă agitatorii care iau cuvîntul la adunări, fiecare dintre voi şi fiecare dintre cunoscuţii noştri va deveni el însuşi un agitator, va merge el însuşi la tovarăşii săi, la muncitorii din uzine, la muncitorii feroviari, şi le va explica clar şi pe înţelesul lor de ce trebuie să ne încordăm acum toate forţele şi să terminăm cu duşmanul în cîteva luni. Se vor pune în mişcare înseşi masele de muncitori, care, devenind cu toţii agitatori, vor crea o forţă invincibilă, care va asigura existenţa Republicii sovietice nu numai în Rusia, ci şi în lumea întreagă.

„Pravda" nr. 85 din 23 aprilie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI KOLCEAK ROSTITĂ LA CONFERINŢA COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA 17 APRILIE 1919

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarăşul Lenin a chemat, într-o înflăcărată cuvîntare, proletariatul din Moscova să participe direct la lupta împotriva lui Kolceak. Ultima ofensivă a lui Kolceak, a spus tovarăşul Lenin, a fost pusă la cale, fără îndoială, de către puterile imperialiste ale Antantei. Că Antanta este aceea care conduce toate mişcările albgardiştilor în ţinuturile mărginaşe rezultă din telegrama primită ieri de la tov. Stucika : germanii au oprit ofensiva în Kurlanda, dar guvernul sovietic al Letoniei nu poate să încheie pace cu ei din cauză că Franţa, Anglia şi America le cer să rămînă în Kurlanda şi să continue războiul ; generalii sînt gata să se supună învingătorilor, iar soldaţii refuză categoric să lupte. Aliaţii au pierdut ultima carte. Victoriile din sud au dovedit că aliaţii nu au forţe ca să ducă război împotriva noastră sau, mai precis, că nu mai sînt stăpîni pe propriile lor forţe armate. Aventura aliaţilor în sud s-a terminat prin ruşinosul act de jaf pe care l-au săvîrşit fugind din Odesa. Aliaţii cei „civilizaţi", care ne acuză pe noi de jafuri şi violenţe, au luat cu ei din apele Odesei, fără nici un drept şi fără nici un temei, întreaga noastră flotă comercială, condamnînd astfel populaţia paşnică la foamete. A fost un act de răzbunare pentru năruirea planurilor imperialismului. Am lichidat Frontul de sud şi Frontul din Crimeea şi sîntem pe punctul de a lichida Frontul din regiunea Donului. După ultimele ştiri, ne aflăm la o distanţă de 40 de verste de Novocerkassk. Victoria ne este asigurată.

www.dacoromanica.ro

Obiectivul ofensivei lui Kolceak, inspirată de aliaţi, este să ne silească să retragem forţe de pe Frontul de sud pentru a permite rămăşiţelor detaşamentelor albgardiste din sud şi petliuriştilor să se refacă ; dar asta n-o să le meargă. Nu vom lua de pe Frontul de sud nici un regiment, nici o companie.

Pentru Frontul de est vom forma noi armate ; în acest scop am decretat mobilizarea. Va fi ultima mobilizare ; ea ne va da posibilitatea să terminăm cu Kolceak, adică să terminăm războiul, de data asta pentru totdeauna.

Mobilizarea decretată acum se extinde asupra guberniilor neagricole, a guberniilor exclusiv industriale. La elaborarea planului de mobilizare s-au luat în consideraţie nu numai interesele militare, ci şi interesele agriculturii şi ale aprovizionării. Luăm oameni din gubernnile înfometate şi-i trimitem în regiuni bogate în cereale. Această mobilizare va uşura în mare măsură situaţia alimentară în capitale şi în guberniile de nord. Acordînd tuturor mobilizaţilor dreptul de a trimite lunar două colete cu alimente familiilor lor, noi dăm populaţiei muncitoare posibilitatea de a primi cereale de la membrii de familie mobilizaţi pe front. Coletele cu alimente, după cum ne-a comunicat comisarul poştelor, contribuie în mare măsură la aprovizionarea oraşelor ; într-o singură zi au sosit 37 de vagoane cu colete cu alimente. Rezultatele acestei măsuri vor fi, fără îndoială, mai substanţiale, mai palpabile decît rezultatele experienţei de anul trecut cu „aprovizionarea cu cîte un pud şi jumătate".

Planul de mobilizare a fost conceput şi elaborat just, dar, pentru ca mobilizarea să reuşească, ea trebuie să fie înfăptuită nu prin metode birocratice. Trebuie să ţinem minte că ea are un rol hotărîtor şi că pentru înfăptuirea ei trebuie să ne încordăm toate forţele. Fiecare muncitor conştient şi fiecare muncitoare conştientă trebuie să participe în mod direct la ea. Nu trebuie să ne limităm la adunări şi mitinguri, trebuie să facem agitaţie de la om la om, să stăm de vorbă cu fiecare dintre cei în curs de mobilizare, să facem pe fiecare în parte să înţeleagă că de bravura, hotărîrea şi devotamentul său depinde terminarea războiului.

www.dacoromanica.ro

Revoluția proletară cuprinde toate țările lumii; dacă aliații au renunțat de fapt la intervenția militară fățișă în treburile Rusiei, au făcut-o pentru că nu mai sînt stăpîni pe armatele lor, care simpatizează instinctiv cu revoluția rusă. Ei se tem de soldații și muncitorii lor și caută să-i ferească de influența revoluției ruse. În ultimul timp, în țările Antantei nu pot pătrunde nici măcar știri de presă cu privire la succesele bolșevismului. În Italia s-a creat o barieră peste care nu trec nici măcar scrisorile particulare venite din Rusia. Tovarășul Lenin relatează că zilele acestea a primit o scrisoare de la cunoscutul socialist italian Morgari, care la Conferința de la Zimmerwald s-a situat pe o poziție cît se poate de moderată. Scrisoarea a fost trimisă în secret și e scrisă pe bucățele de hîrtie, cum se făcea corespondența de partid pe timpul țarismului. În această scrisoare conspirativă, Morgari scrie: „În numele partidului italian, trimit un fierbinte salut tovarășilor ruși și Puterii sovietice". (Aplauze furtunoase.) În Ungaria, după cum se știe, guvernul burghez a demisionat de bunăvoie, a eliberat de bunăvoie din închisoare pe Béla Kun, ofițer comunist ungur care a fost prizonier în Rusia, a luptat activ în rîndurile comuniștilor ruși și a participat la înăbușirea rebeliunii socialiștilor-revoluționari de stînga din iulie anul trecut. Acest bolșevic ungur, prigonit, calomniat și batjocorit, este astăzi conducătorul de fapt al guvernului sovietic din Ungaria. Ungaria este o țară mică în comparație cu Rusia, dar revoluția ungară va juca, poate, un rol mai mare în istorie decît revoluția rusă. În această țară civilizată se ține seama de întreaga experiență a revoluției ruse, se înfăptuiește ferm socializarea și, datorită faptului că terenul este mai pregătit, edificiul socialismului se ridică mai sistematic și cu mai mult succes.

Și iată că în acest moment, cînd putem spune cu certitudine că cauza imperialismului internațional este pierdută pentru vecie, ne amenință o primejdie dinspre răsărit, din partea bandelor albgardiste ale lui Kolceak, întărîtate și ajunse la desperare. Trebuie să lichidăm această situație. Terminînd cu Kolceak, vom termina războiul pentru totdeauna. Trebuie să ne încordăm toate

www.dacoromanica.ro

forţele, întreg proletariatul conştient trebuie să participe la mobilizare. Orice muncitor conştient şi orice muncitoare conştientă trebuie să-şi consacre fiecare zi liberă, fiecare ceas liber agitaţiei de la om la om. Încordarea aceasta nu e pentru multă vreme, ci numai pentru cîteva luni, poate chiar numai pentru cîteva săptămîni, şi ea va fi ultima şi suprema încordare, deoarece victoria noastră este sigură.

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 84 din 18 aprilie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL TINERETULUI STUDIOS COMUNIST 17 APRILIE 1919 [73]

Sînt foarte bucuros să vă adresez salutul meu. Nu ştiu cîte gubernii sînt reprezentate aici şi de unde veniţi. Important este că tineretul, tineretul comunist se organizează. Important este că tineretul se adună ca să înveţe să construiască o şcoală nouă. Acum aveţi în faţă şcoala nouă. Şcoala veche, cazonă, odioasă elevilor şi care nu avea nici o legătură cu voi, nu mai există. Avem de dus o muncă de lungă durată. Societatea viitoare spre care năzuim, societate în care vor exista numai oameni ai muncii, în care nu vor exista nici un fel de deosebiri, — această societate va trebui construită timp îndelungat. Acum nu punem decît piatra de temelie a societăţii viitoare, de construit va trebui s-o construiţi voi cînd veţi creşte mari. Acum însă munciţi cît vă stă în puteri, fără a vă apuca de o muncă peste puterile voastre, munciţi sub conducerea celor vîrstnici. Salut încă o dată congresul şi vă doresc tot succesul în muncă.

Publicat pentru prima oară în 1923, în V. I. Lenin (Ulianov). „Cuvîntări şi articole despre tineret", Moscova-Petrograd, „Molodaia Gvardiia"

Se tipăreşte după textul cărţii

www.dacoromanica.ro

MESAJ DE SALUT REPUBLICII SOVIETICE BAVAREZE [74]

Vă mulţumim pentru salutul vostru şi, la rîndul nostru, salutăm din toată inima Republica sovietică din Bavaria. Vă rugăm mult să ne comunicaţi mai des şi mai concret ce măsuri aţi luat în vederea luptei împotriva călăilor burghezi, alde Scheidemann & Co., dacă aţi creat Soviete ale muncitorilor şi ale personalului de deservire în fiecare circumscripţie a oraşului, dacă aţi înarmat pe muncitori, dacă aţi dezarmat burghezia, dacă aţi folosit depozitele de îmbrăcăminte şi de alte produse pentru ajutorarea imediată şi pe scară largă a muncitorilor, şi mai cu seamă a muncitorilor agricoli şi a micilor ţărani, dacă aţi expropriat fabricile şi averile capitaliştilor din München şi exploatările agricole capitaliste din împrejurimile oraşului, dacă aţi anulat ipotecile şi arenzile pentru micii ţărani, dacă aţi dublat sau triplat salariile muncitorilor agricoli şi ale muncitorilor necalificaţi, dacă aţi confiscat toate stocurile de hîrtie şi toate tipografiile spre a tipări foi şi ziare populare pentru mase, dacă aţi introdus ziua de muncă de 6 ore, prevăzînd ca două sau trei ore să fie consacrate participării la conducerea statului, dacă aţi obligat burghezia din München să se restrîngă pentru a muta imediat pe muncitori în locuinţele celor avuţi, dacă aţi luat în mîinile voastre toate băncile, dacă aţi luat ostatici din rîndurile burgheziei, dacă aţi stabilit pentru muncitori o raţie de alimente mai mare decît pentru burghezie, dacă aţi mobilizat pe toţi muncitorii atît în vederea apărării cît şi în vederea desfăşurării propagan-

www.dacoromanica.ro

dei ideologice în satele din împrejurimi. Aplicarea cît mai rapidă şi pe scară cît mai largă a acestor măsuri şi a altora similare în condiţiile activităţii Sovietelor muncitorilor, muncitorilor agricoli, precum şi ale micilor ţărani, constituite separat de cele ale muncitorilor agricoli, vă vor întări poziţiile. Trebuie să impuneţi burghezia la plata unui impozit extraordinar şi să asiguraţi o îmbunătăţire efectivă a situaţiei muncitorilor, muncitorilor agricoli şi micilor ţărani imediat şi cu orice preţ.

Cele mai bune salutări şi urări de succes,

Lenin

Scris la 27 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară la 22 aprilie 1930, în ziarul „Pravda" nr. 111

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TREI CUVÎNTĂRI ROSTITE ÎN PIAŢA ROŞIE LA 1 MAI 1919

Cronici de presă

1

(Apariţia tovarăşului Lenin în mijlocul demonstranţilor este întîmpinată cu ovaţii care nu mai contenesc.) După ce adresează un salut proletariatului din Moscova şi proletariatului internaţional, tovarăşul Lenin face o paralelă între sărbătorirea zilei de 1 Mai de anul trecut şi cea din anul acesta. În acest an, situaţia politică s-a schimbat considerabil în favoarea Puterii sovietice. Anul trecut, la 1 Mai ne aflam sub ameninţarea imperialismului german. Acum, acesta este zdrobit, praful şi pulberea s-a ales de el.

Nu numai la noi se prezintă acum altfel sărbătorirea zilei proletariatului. În toate ţările, muncitorii au păşit pe calea luptei împotriva imperialismului. Clasa muncitoare eliberată îşi sărbătoreşte victorioasă ziua, liber şi în văzul tuturor, nu numai în Rusia Sovietică, ci şi în Ungaria Sovietică şi în Bavaria Sovietică. Totodată, astăzi putem spune cu certitudine că nu numai în Moscova Roşie, în Petrogradul Roşu şi în Budapesta, ci şi în toate marile centre proletare, muncitorii, care au ieşit în stradă nu ca să se plimbe, ci pentru a-şi demonstra forţele, vorbesc despre însemnătatea Puterii sovietice şi despre apropiata victorie a proletariatului.

Trecînd la ameninţările imperialismului anglo-francez, tovarăşul Lenin spune că, dacă imperialismul anglo-francez a fost silit să părăsească cîmpul de luptă în Ucraina, unde acţionau mici detaşamente de insurgenţi,

www.dacoromanica.ro

el nu va putea rezista de fel în faţa forţelor unite ale Rusiei Sovietice, Ungariei Sovietice şi Bavariei Sovietice. Părăsirea Odesei şi Crimeii arată că soldaţii anglo-francezi nu vor să lupte împotriva Rusiei Sovietice, şi în asta stă chezăşia victoriei noastre.

V. I. Lenin comunică conţinutul unei telegrame primite de la tov. Kamenev : detaşamentele franceze au fost izgonite cu totul din Sevastopol. Aşadar, spune el, în Sevastopolul eliberat flutură astăzi steagul roşu al proletariatului, care-şi sărbătoreşte ziua eliberării de sub jugul bandelor imperialiste. (Ovaţii îndelungate. Strigăte de „ura", care nu mai contenesc.)

În ceea ce priveşte primejdia care ne ameninţă din partea lui Kolceak, spune tovarăşul Lenin, ultimele ştiri de pe front ne permit să afirmăm că victoria asupra lui Kolceak este foarte apropiată. Pe front pleacă zeci şi sute de mii de ostaşi, care vor nimici definitiv bandele lui Kolceak.

În încheiere, tovarăşul Lenin îşi exprimă certitudinea în ceea ce priveşte victoria definitivă a Puterii sovietice în întreaga lume şi exclamă : „Trăiască republica internaţională a Sovietelor ! Trăiască comunismul !"

„Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 93 din 3 mai 1919

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

2

Cei mai mulţi dintre cei de faţă, spune tovarăşul Lenin, care n-au depăşit vîrsta de 30—35 de ani, vor apuca înflorirea comunismului, de care deocamdată sîntem încă departe.

Arătînd spre copii, Lenin spune că aceşti copii, care participă acum la sărbătoarea eliberării muncii, se vor bucura din plin de roadele muncii şi ale jertfelor revoluţionarilor.

— Nepoţii noştri vor privi ca pe o curiozitate documentele şi monumentele epocii orînduirii capitaliste. Cu greu îşi vor putea imagina ei cum a fost posibil ca comerţul cu lucruri de primă necesitate să se afle în mîinile particularilor, ca fabricile şi uzinele să aparţină unor persoane particulare, ca un om să exploateze pe altul, ca să existe oameni care să nu muncească. Pînă acum s-a vorbit ca despre un basm despre ceea ce vor vedea copiii noştri, dar astăzi, tovarăşi, vedeţi limpede că edificiul societăţii socialiste, căruia noi i-am pus temelia, nu este o utopie. Cu şi mai multă rîvnă vor construi acest edificiu copiii noştri. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

Publicat la 2 mai 1919 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta" nr. 430

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA LOBNOE MESTO * CU PRILEJUL DEZVELIRII MONUMENTULUI LUI STEPAN RAZIN

(Aplauze furtunoase.) Sărbătorim astăzi, tovarăşi, ziua de 1 Mai împreună cu proletarii din întreaga lume, care ard de dorinţa de a răsturna capitalul. Acest loc, Lobnoe mesto, ne aminteşte de îndelungatele veacuri de chinuri şi suferinţe grele îndurate de masele muncitoare sub jugul asupritorilor, căci niciodată dominaţia capitalului nu s-a putut menţine decît prin violenţă şi prin obijduiri, care chiar şi în trecut provocau revoltă. Acest monument înfăţişează pe unul dintre reprezentanţii ţărănimii răzvrătite. În acest loc a pierit el în lupta pentru libertate. Multe jertfe au adus revoluţionarii ruşi în lupta împotriva capitalului. Au pierit cei mai buni oameni din rîndurile proletariatului şi ţărănimii, luptători pentru libertate, însă nu pentru libertatea pe care o oferă capitalul, o libertate cu bănci, cu speculă, cu fabrici şi uzine aflate în proprietate particulară. Jos cu o asemenea libertate, — nouă ne trebuie o libertate reală, care va fi posibilă atunci cînd societatea va fi alcătuită numai din oameni ai muncii. Înfăptuirea acestei libertăţi va cere multă muncă, multe sacrificii. Şi noi vom face totul pentru înfăptuirea socialismului. (Aplauze furtunoase.)

Publicat la 2 mai 1919 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta" nr. 230

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

---

* — loc în Piaţa Roşie unde, pe vremuri, erau proclamate ucazurile şi aveau loc execuţiile. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

PRIMUL CONGRES GENERAL AL CADRELOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI EXTRAȘCOLAR [75]

6—19 MAI 1919

Cuvîntarea de salut a apărut la 7 mai 1919 în ziarul „Pravda" nr. 96 : cuvîntarea despre înșelarea poporului cu lozinca libertății și egalității — în 1919, în : N. Lenin. „Două cuvîntări rostite la primul Congres general al instrucției extrașcolare (6—19 mai 1919)". Moscova

Se tipărește după textul cărții

www.dacoromanica.ro

1
CUVÎNTARE DE SALUT
6 MAI

Tovarăşi, sînt foarte bucuros să salut congresul învăţămîntului extraşcolar. Să nu aşteptaţi de la mine o cuvîntare care să pătrundă miezul problemei, aşa cum a fost aceea a tov. Lunacearski, care a vorbit înaintea mea şi care este competent în problemă şi s-a ocupat în mod special de ea. Mie să-mi permiteţi să mă limitez la cîteva cuvinte de salut şi la mici reflecţii şi observaţii pe care am putut să le fac atunci cînd în Consiliul Comisarilor Poporului am avut prilejul să vin într-un contact mai strîns cu activitatea voastră propriu-zisă. Nu cred să se poată găsi un domeniu al activităţii sovietice în care într-un an şi jumătate să se fi obţinut succese atît de uriaşe ca în domeniul culturalizării şi învăţămîntului extraşcolar. Fără îndoială că şi nouă şi vouă ne-a fost mai uşor să lucrăm în acest domeniu decît în celelalte. Aici a trebuit să înlăturăm vechile bariere şi vechile obstacole. Aici a fost mai uşor să răspundem la neţărmurita sete de cunoştinţe, de instrucţie liberă, de liberă dezvoltare, care s-a făcut simţită cel mai mult în masele muncitoare şi ţărăneşti, căci dacă, datorită puternicei presiuni a maselor, ne-a fost uşor să înlăturăm piedicile exterioare care stăteau în calea lor, să lichidăm instituţiile istorice burgheze, care ne legau de războiul imperialist şi condamnau Rusia la nemaipomenite suferinţe de pe urma acestui război, dacă ne-a fost uşor să sfărîmăm piedicile exterioare, în schimb, am simţit cu atît mai acut toată greutatea muncii pe tărîmul reeducării maselor, al organizării şi instrucţiei, al răspîndirii cunoştinţelor, al luptei împotriva ignoranţei şi

www.dacoromanica.ro

inculturii, sălbăticiei şi barbariei pe care le-am moştenit. Aici a trebuit să ducem lupta prin cu totul alte metode. A trebuit să contăm numai pe un succes de lungă durată şi pe influenţa sistematică, perseverentă a păturilor înaintate ale populaţiei, influenţă pe care masele o primesc în modul cel mai favorabil, şi adesea ne facem vinovaţi de a fi dat mai puţin decît am putea da. Cred că în aceşti primi paşi în domeniul răspîndirii învăţămîntului extraşcolar, liber, neîngrădit de limitele şi convenienţele de altădată şi pe care populaţia adultă o primeşte în mod favorabil, cred că în acest domeniu, la început, am avut de luptat cel mai mult împotriva a două feluri de obstacole. Şi pe unele şi pe altele le-am moştenit de la societatea veche, capitalistă, care pînă astăzi ne ţine strîns, ne trage în jos prin mii şi milioane de fire, lanţuri şi odgoane.

Primul neajuns îl constituie numărul mare de elemente provenite din rîndurile intelectualităţii burgheze, care de cele mai multe ori considerau instituţiile educative pentru muncitori şi ţărani, create pe baze noi, ca fiind terenul cel mai propice pentru născocirile lor proprii în domeniul filozofiei sau în domeniul culturii şi prezentau de cele mai multe ori drept ceva nou cele mai stupide elucubraţii, oferind în chip de cultură şi artă pur proletară lucruri supranaturale şi absurde[76]. (Aplauze.) La început acest lucru a fost însă firesc şi poate chiar scuzabil ; nu se poate face din asta o vină mişcării largi, şi sper că, în cele din urmă, vom începe totuşi să ieşim din această situaţie şi vom reuşi să ieşim cu totul din ea.

Al doilea neajuns este tot o moştenire a capitalismului. Masele largi de oameni ai muncii mic-burghezi, năzuind să dobîndească cunoştinţe, dărîmînd vechiul, n-au putut aduce nici un element organizatoric, nici un element de organizare. Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului s-a pus problema mobilizării ştiutorilor de carte şi problema secţiei biblioteci, am avut prilejul să fac unele observaţii, şi din aceste mici observaţii am tras concluzia că lucrurile stau prost în acest domeniu. În cuvîntări de salut nu se prea obişnuieşte să se vorbească despre ceea ce e rău. Sper că nu ţineţi la aceste convenienţe şi nu-mi veţi lua în nume de rău dacă vă voi împărtăşi aceste observaţii

www.dacoromanica.ro

destul de triste. Cînd am pus problema mobilizării ştiutorilor de carte, ceea ce ne-a surprins cel mai tare a fost faptul că la noi revoluţia a repurtat un succes strălucit fără să depăşească imediat cadrul revoluţiei burgheze. Ea a dat libertate de dezvoltare forţelor existente, şi aceste forţe existente erau forţe mic-burgheze, avînd aceeaşi lozincă — „fiecare pentru sine, dumnezeu pentru toţi", aceeaşi blestemată lozincă capitalistă care nu duce la nimic altceva decît la venirea unui Kolceak şi la vechea restauraţie burgheză. Cînd vedem ce se face la noi pe tărîmul alfabetizării, cred că trebuie să spunem că s-a făcut prea puţin în această privinţă şi sarcina noastră comună în acest domeniu este de a înţelege necesitatea organizării elementelor proletare. Nu este vorba aici de fraze ridicole care să rămînă pe hîrtie, ci de măsuri de importanţă vitală care trebuie luate acum pentru popor şi care să facă pe orice om ştiutor de carte să se socotească dator să instruiască cîţiva analfabeţi. Acest lucru a fost proclamat la noi într-un decret [77]. Totuşi, în acest domeniu nu s-a făcut mai nimic.

Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului am venit în contact cu o altă problemă, cu problema bibliotecilor, am spus: plîngerile care se aud într-una — că rămînerea noastră în urmă în ceea ce priveşte producţia e de vină, că avem puţine cărţi şi nu putem scoate cărţi în cantitate suficientă —, cînd aud aceste plîngeri, îmi zic: e adevărat. Desigur, nu avem combustibil, fabricile stau, hîrtie avem puţină şi nu putem scoate cărţi. Toate sînt adevărate, dar tot atît de adevărat este că nu putem folosi cărţile pe care le avem. Aici continuăm să suferim de pe urma naivităţii şi a nepriceperii ţăranului, care, dacă punea mîna pe biblioteca boierului, şi-o căra la el acasă, de teamă să nu i-o ia cineva, căci gîndul că este posibilă o repartiţie justă, că statul nu este ceva odios, că ceea ce e al statului este bunul obştesc al muncitorilor şi al oamenilor muncii, acest gînd nu putea să-şi croiască încă drum în mintea lui. Masa ţărănească înapoiată nu este vinovată de acest lucru; din punctul de vedere al dezvoltării revoluţiei, este un lucru cît se poate de firesc, este un stadiu inevitabil; şi dacă ţăranul îşi căra biblio-

www.dacoromanica.ro

teca acasă, ascunzînd-o de ochii celorlalţi, el nu putea face altfel, fiindcă nu înţelegea că se pot strînge bibliotecile din Rusia laolaltă şi vor fi cărţi destule ca cel ce ştie carte să-şi îmbogăţească cunoştinţele, iar cel ce nu ştie să înveţe. Acum trebuie să luptăm împotriva rămăşiţelor dezorganizării, împotriva haosului, împotriva ridicolelor dispute departamentale. Iată care trebuie să fie principala noastră sarcină. Trebuie să păşim la îndeplinirea unui lucru simplu, vital: mobilizarea ştiutorilor de carte şi lupta împotriva analfabetismului. Să folosim cărţile pe care le avem şi să trecem la crearea unei reţele organizate de biblioteci, care să ajute poporul să folosească fiecare carte pe care o avem, să nu creăm organizaţii paralele, ci o organizaţie unică, care să lucreze sistematic. În această sarcină măruntă se reflectă sarcina fundamentală a revoluţiei noastre. Dacă nu o va rezolva, dacă nu va ajunge să creeze o organizaţie unică, care să lucreze cu adevărat sistematic, înlăturînd haosul absurd şi dezordinea rusească, — revoluţia va rămîne o revoluţie burgheză, căci tocmai asta este particularitatea fundamentală a revoluţiei proletare, care se îndreaptă spre comunism, pe cîtă vreme burghezia s-a mulţumit să dărîme vechiul şi să dea libertate gospodăriei ţărăneşti, care regenerează capitalismul, aşa cum s-a întîmplat în toate revoluţiile din trecut.

Dacă ne numim partid al comuniştilor, trebuie să înţelegem că de-abia acum, după ce am înlăturat piedicile exterioare, după ce am lichidat vechile instituţii, se pune pentru prima oară efectiv şi din plin în faţa noastră prima sarcină a revoluţiei cu adevărat proletare — organizarea a zeci şi sute de milioane de oameni. După o experienţă de un an şi jumătate făcută de noi toţi în acest domeniu, trebuie să păşim, în sfîrşit, pe calea cea dreaptă, ca să lichidăm incultura, întunericul şi barbaria de pe urma cărora am avut de suferit tot timpul. (Aplauze furtunoase.)

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNTARE DESPRE ÎNŞELAREA POPORULUI CU LOZINCA LIBERTĂŢII ŞI EGALITĂŢII 19 MAI

Tovarăşi, permiteţi-mi ca, în loc să fac o apreciere asupra momentului actual, aşa cum pare că se aşteptau pentru astăzi unii dintre voi, să dau un răspuns la cele mai esenţiale probleme politice, nu numai teoretice, desigur, ci şi practice, care se ridică acum în faţa noastră, care caracterizează întreaga etapă a revoluţiei sovietice şi care provoacă cele mai multe dispute, cele mai multe atacuri din partea unor oameni care se consideră socialişti, cele mai multe nedumeriri la unii care se consideră democraţi şi răspîndesc împotriva noastră, cu deosebită satisfacţie şi pe o scară foarte largă, acuzaţia că încălcăm democratismul. Cred că aceste probleme politice generale le întîlnim prea adesea, ba chiar mereu, în întreaga propagandă şi agitaţie de astăzi, în întreaga literatură ostilă bolşevismului, — firește, în cazurile cînd această literatură depăşeşte cît de cît nivelul unor minciuni, calomnii şi injurii, caracter pe care-l are ea în toate organele burgheziei. Dacă luăm literatura care se situează cît de cît peste acest nivel, cred că problemele fundamentale — raportul dintre democraţie şi dictatură, sarcinile clasei revoluţionare în perioada revoluţionară, sarcinile trecerii la socialism în genere, relaţiile dintre clasa muncitoare şi ţărănime —, cred că aceste probleme constituie baza esenţială a tuturor dezbaterilor politice actuale ; lămurirea acestor probleme, deşi s-ar putea să vi se pară uneori că ea se îndepărtează întrucîtva de ceea ce este direct la ordinea zilei, — cred că lămurirea lor trebuie să consti-

www.dacoromanica.ro

tuie totuşi principala noastră sarcină comună. Fireşte, nu pot avea cîtuşi de puţin pretenţia ca într-un referat sumar să cuprind toate problemele. Am ales cîteva dintre aceste probleme, despre care aş vrea să vorbesc.

I

Prima problemă despre care mi-am propus să vorbesc este problema greutăţilor oricărei revoluţii, oricărei treceri la o orînduire nouă. Dacă veţi lua aminte la atacurile dezlănţuite împotriva bolşevicilor de către nişte oameni care se consideră socialişti şi democraţi — un exemplu în această privinţă fiind grupurile de publicişti de la „Vsegda Vpered!" şi „Delo Naroda", ziare suspendate, după părerea mea, pe bună dreptate şi în interesul revoluţiei, ziare ai căror reprezentanţi, în atacurile lor, întru totul fireşti din partea unor organe pe care puterea noastră le consideră contrarevoluţionare, recurg de cele mai multe ori la critica teoretică —, dacă veţi lua aminte la atacurile pornite din acest lagăr împotriva bolşevismului, veţi vedea că printre celelalte acuzaţii figurează de cele mai multe ori şi aceasta: „Oameni ai muncii, bolşevicii v-au făgăduit vouă pîine, pace şi libertate; ei nu v-au dat nici pîine, nici pace, nici libertate; ei v-au înşelat, şi v-au înşelat fiindcă au abandonat democraţia". Despre abandonarea democraţiei voi vorbi în alt loc. Acum mă voi ocupa de o altă latură a acestei acuzaţii: „Bolşevicii au făgăduit pîine, pace şi libertate; în realitate însă, bolşevicii ne-au adus prelungirea războiului, ne-au adus o luptă crîncenă, îndîrjită, războiul tuturor imperialiştilor, capitaliştilor din toate ţările Antantei, războiul ţărilor celor mai civilizate şi mai înaintate împotriva unei Rusii vlăguite, istovite, extenuate şi înapoiate". Sînt acuzaţii pe care, repet, le puteţi găsi în oricare dintre ziarele menţionate, le puteţi auzi în orice discuţie a intelectualului burghez, care, desigur, îşi închipuie că nu e burghez, — le puteţi auzi mereu în orice discurs filistin. De aceea vă rog să reflectaţi asupra acuzaţiilor de acest fel.

www.dacoromanica.ro

Da, bolşevicii au pornit pe calea revoluţiei împotriva burgheziei, a răsturnării guvernului burghez prin violenţă, a ruperii cu toate deprinderile, promisiunile şi preceptele tradiţionale ale democraţiei burgheze, pe calea luptei şi războiului celui mai înverşunat şi mai violent în vederea reprimării claselor avute, — au pornit pe această cale spre a smulge Rusia, iar apoi întreaga omenire din măcelul imperialist şi spre a pune capăt tuturor războaielor. Da, cu acest scop au pornit bolşevicii la revoluţie şi, desigur, nu s-au gîndit vreodată să renunţe la această sarcină principală, fundamentală a lor. Şi tot atît de neîndoielnic este faptul că încercările de a ieşi din acest măcel imperialist, de a răsturna dominaţia burgheziei, că aceste încercări au atras asupra Rusiei cruciada tuturor statelor civilizate. Căci acesta este programul politic al Franţei, al Angliei şi al Americii, oricît ar căuta ele să ne convingă că renunţă la intervenţie. Oricît ar căuta să ne convingă de aceasta alde Lloyd George, Wilson şi Clemenceau, oricît ar căuta să ne convingă că renunţă la intervenţie, noi ştim cu toţii că este o minciună. Ştim că vasele de război ale aliaţilor care au părăsit, care au fost silite să părăsească Odesa şi Sevastopolul blochează ţărmul Mării Negre şi trag chiar, lîngă Kerci, asupra acelei părţi a peninsulei Crimeii în care s-au cuibărit voluntarii. Ei spun: „Asta nu vă putem ceda. Dacă voluntarii nu vor reuşi s-o scoată la capăt cu voi, noi totuşi nu putem să vă cedăm această parte din peninsula Crimeii, pentru că aţi deveni stăpîni pe Marea de Azov, ne-aţi tăia drumul spre Denikin şi nu ne-aţi lăsa să ne aprovizionăm prietenii". Sau ofensiva care se desfăşoară asupra Petrogradului: ieri s-a dat o luptă între un torpilor al nostru şi patru torpiloare ale inamicului. Nu e oare evident că asta-i intervenţie, nu participă aici flota engleză? Iar la Arhanghelsk şi în Siberia nu se petrece acelaşi lucru? Fapt este că întreaga lume civilizată a pornit acum împotriva Rusiei.

Se pune întrebarea: nu cumva am căzut într o contradicţie cu noi înşine atunci cînd, după ce am chemat pe oamenii muncii la revoluţie şi le-am promis pacea, s-a ajuns la o campanie a întregii lumi civilizate împotriva

www.dacoromanica.ro

unei Rusii slabe, obosite, înapoiate şi înfrînte, sau au căzut în contradicţie cu noţiunile elementare ale democraţiei şi ale socialismului tocmai cei care au neobrăzarea să ne arunce acest reproş ? Iată întrebarea. Ca să vă pun această întrebare într-o formă teoretică generală, voi face o comparaţie. Noi vorbim de o clasă revoluţionară, de o politică revoluţionară a poporului ; vă propun să luăm un anumit revoluţionar. Să luăm, de pildă, pe Cernîşevski, să facem o apreciere a activităţii lui. Cum o va aprecia un om cu totul ignorant şi înapoiat ? El va spune, probabil : „Ce mai încolo-încoace, omul şi-a distrus viaţa, a ajuns în Siberia şi n-a realizat nimic". Iată un exemplu. Dacă vom auzi o asemenea apreciere din gura unui necunoscut, vom spune : „În cel mai bun caz, ea vine de la un om cu totul înapoiat, care nu este vinovat că este atît de redus, încît nu poate înţelege însemnătatea activităţii unui revoluţionar anume în înlănţuirea generală a evenimentelor revoluţionare ; sau această apreciere vine de la un ticălos, de la un partizan al reacţiunii, care în mod conştient vrea să-i sperie pe oamenii muncii ca să-i îndepărteze de revoluţie". Am luat cazul lui Cernîşevski deoarece, indiferent de orientarea de care aparţin cei care-şi zic socialişti, aici, în aprecierea activităţii acestui revoluţionar nu pot fi divergenţe de fond. Toţi vor fi de acord că, dacă cineva ar aprecia pe un revoluţionar anume judecînd după sacrificiile în aparenţă inutile, adesea infructuoase, făcute de el, trecînd cu vederea conţinutul activităţii sale şi legătura dintre activitatea sa şi activitatea revoluţionarilor care l-au precedat şi a celor care l-au urmat, — dacă cineva ar aprecia astfel însemnătatea activităţii lui, ar însemna că dă dovadă de totală ignoranţă şi înapoiere, sau că apără premeditat şi făţarnic interesele reacţiunii, oprimarea, exploatarea şi asuprirea de clasă. Aici nu pot fi divergenţe.

Vă invit să treceţi acum de la cazul unui revoluţionar, la revoluţia unui întreg popor, a unei ţări întregi. A negat vreodată vreunul dintre bolşevici că revoluţia nu va putea învinge definitiv decît atunci cînd va cuprinde toate ţările înaintate mai importante sau cel puţin cîteva dintre ele ? Totdeauna am susţinut acest lucru. Am

www.dacoromanica.ro

afirmat noi oare că ieșirea din războiul imperialist este posibilă înfigînd numai baioneta în pămînt? Folosesc înadins această expresie, pe care în perioada Kerenski am folosit-o constant — eu personal și toți tovarășii noștri — în rezoluții, în cuvîntări și în ziare. Noi spuneam: nu se poate pune capăt războiului înfigînd baioneta în pămînt; dacă sînt tolstoieni care gîndesc așa, nu putem decît să-i compătimim ca pe unii care s-au scrîntit, — de la ei însă n-ai ce pretinde.

Noi am spus că ieșirea din acest război poate să însemne un război revoluționar. Am spus-o încă din 1915, iar apoi în perioada Kerenski. Și, desigur, războiul revoluționar este tot un război, este un război la fel de greu, de sîngeros și de chinuitor. Iar cînd devine revoluție pe scară mondială, el provoacă inevitabil rezistență tot pe scară mondială. Și de aceea, acum, cînd ne aflăm în situația că toate țările civilizate ale lumii au pornit o campanie împotriva Rusiei, nu trebuie să ne mire dacă, din această cauză, țăranii cu totul înapoiați ne aruncă învinuirea că nu ne-am ținut de cuvînt; ce poți pretinde de la ei — spunem noi. Totala lor înapoiere, ignoranța lor nemărginită nu ne îngăduie să le facem o vină din aceasta. Într-adevăr, cum să ceri unui țăran cu totul înapoiat să înțeleagă că sînt războaie și războaie, că sînt războaie drepte și războaie nedrepte, războaie progresiste și războaie reacționare, războaie ale claselor înaintate și războaie ale claselor înapoiate, războaie care servesc la consolidarea asupririi de clasă și războaie care servesc la doborîrea ei? Ca să înțelegi acest lucru trebuie să cunoști lupta de clasă, principiile socialismului, să cunoști cît de cît istoria revoluției. Nu putem cere așa ceva țăranului înapoiat.

Dar dacă un om care își zice democrat, socialist, care vine la tribună și vorbește în public, indiferent ce denumire își dă — menșevic, social-democrat, socialist-revoluționar, adevărat socialist, adept al Internaționalei de la Berna, — denumiri se găsesc cîte vrei, pe toate drumurile, — dacă un asemenea individ ne aruncă acuzația: „Ați promis pacea și ați provocat un război!“ — ce să-i răspunzi? E de crezut că el este tot atît de ignorant ca

www.dacoromanica.ro

şi un ţăran înapoiat şi de aceea nu poate face deosebire între război şi război ? E de crezut că nu înţelege deosebirea dintre războiul imperialist, care a fost un război de jaf şi care acum a fost demascat total — după pacea de la Versailles [78] trebuie să fii cu totul incapabil să judeci şi să gîndeşti sau să fii cu totul orb ca să nu vezi că acest război a fost un război prădalnic de ambele părţi —, e de crezut că există ştiutor de carte care să nu înţeleagă deosebirea dintre acest război, război prădalnic, şi războiul nostru, care ia proporţii mondiale tocmai pentru că burghezia mondială a înţeles că se dă lupta hotărîtoare împotriva ei ? Nu putem crede una ca asta. Şi de aceea declarăm : oricine pretinde titlul de democrat sau de socialist, indiferent de ce nuanţă, şi care, într-un fel sau altul, direct sau indirect, vine în faţa poporului cu acuzaţia că bolşevicii, după ce au promis pacea, prelungesc războiul civil, război greu, chinuitor, — acela este un partizan al burgheziei şi-i vom răspunde la fel şi vom lua faţă de el aceeaşi poziţie ca şi faţă de Kolceak, — iată răspunsul nostru. Iată cum stau lucrurile.

Domnii de la „Delo Naroda" se miră : „Dar noi sîntem împotriva lui Kolceak ; ce nedreptate strigătoare la cer că sîntem prigoniţi".

E foarte regretabil, domnilor, că nu vreţi să gîndiţi logic, că nu vreţi să înţelegeţi un adevăr politic elementar, din care decurg concluzii precise. Ne asiguraţi că sînteţi împotriva lui Kolceak. Mă gîndesc la ziarele „Vsegda Vpered !" şi „Delo Naroda", la toate raţionamentele filistine de soiul acesta, la aceste stări de spirit atît de răspîndite, predominante în rîndurile intelectualilor. Şi spun : oricare dintre voi vine în faţa poporului cu asemenea acuzaţii este un kolceakist, pentru că nu pricepe deosebirea elementară, esenţială — pe care o înţelege orice om cu ştiinţă de carte — dintre războiul imperialist, pe care l-am lichidat, şi războiul civil, pe care ni l-am atras asupră-ne. Nu am ascuns niciodată poporului că riscăm acest lucru. Ne încordăm toate forţele pentru a înfrînge burghezia în acest război civil şi a lichida orice posibilitate a asupririi de clasă. Nu, n-a fost şi nu poate fi revoluţie care să nu comporte riscul

www.dacoromanica.ro

unei lupte îndelungate, grele și, poate, pline de jertfele cele mai dureroase. Cine nu știe să facă deosebire între jertfele aduse în cursul luptei revoluționare, pentru victoria ei, cînd toate clasele avute, contrarevoluționare luptă împotriva revoluției, cine nu știe să facă deosebire între aceste jertfe și jertfele pe care le comportă un război prădalnic și de împilare, — acela este exponentul unei totale înapoieri, și trebuie să spunem: acestui om trebuie să-i punem abecedarul în mînă și, înainte de a-l trimite la activitate extrașcolară, să-l trimitem la școala elementară; ori de nu, el se face exponentul celei mai perfide ipocrizii kolceakiste, indiferent cum s-ar intitula el, indiferent sub ce denumire s-ar ascunde. Iar acuzațiile aduse bolșevicilor sînt acuzații dintre cele mai obișnuite și mai „curente". Există, într-adevăr, o legătură între aceste acuzații și masele largi de oameni ai muncii, căci țăranului înapoiat îi e greu să înțeleagă acest lucru. Indiferent pentru ce s-ar duce războiul, el suferă tot atît de pe urma lui. Nu mă miră cînd aud de la țăranii înapoiați: „Pentru țar am luptat, pentru menșevici am luptat, acu să mai luptăm și pentru bolșevici". Asta nu mă miră. Într-adevăr, războiul e război și aduce jertfe grele, nesfîrșite. „Țarul spunea că luptăm pentru libertate și pentru ca să ne dezrobim, menșevicii spuneau că luptăm pentru libertate și pentru ca să ne dezrobim, acum bolșevicii spun același lucru. Toți zic la fel, de nu mai știm cum să ne descurcăm!"

Într-adevăr, cum să se descurce țăranul înapoiat? Un astfel de om abia trebuie să învețe, ca să capete cunoștințe politice elementare. Dar ce să spunem despre un om care întrebuințează cuvintele „revoluție", „democrație", „socialism", care pretinde ca cel ce le folosește să le înțeleagă. Lui nu-i este permis să jongleze cu aceste noțiuni dacă nu vrea să fie un escroc politic, căci deosebirea dintre războiul dus de cele două grupuri de tîlhari și războiul pe care-l duce clasa asuprită, care s-a ridicat împotriva oricărui jaf, este o deosebire elementară, esențială, fundamentală. Ceea ce importă nu este că un partid sau altul, o clasă sau alta, un guvern sau altul au justificat

www.dacoromanica.ro

războiul ; importă conţinutul războiului, importă care este conţinutul lui de clasă, ce clasă duce războiul, ce politică se întruchipează în război.

II

De la problema aprecierii perioadei grele şi critice prin care trecem şi care este inevitabil legată de revoluţie, voi trece la o altă problemă politică, care apare şi ea mereu în toate dezbaterile şi în toate nedumeririle — problema blocului, a alianţei, a înţelegerii cu imperialiştii.

Aţi întîlnit, probabil, în ziare numele socialistului-revoluţionar Volski şi al încă unuia, pare-se Sveatiţki, care au scris în ultimul timp şi în „Izvestiia", care au scos un manifest şi care se consideră nişte socialişti-revoluţionari ce nu pot fi acuzaţi în nici un caz de kolceakism : ei l-au părăsit pe Kolceak, au suferit de pe urma lui şi, venind la noi, ne-au făcut un serviciu împotriva lui Kolceak. E adevărat. Dar citiţi cu luare-aminte raţionamentele acestor cetăţeni, citiţi cum apreciază ei problema blocului, a alianţei sau înţelegerii cu imperialiştii. S-a întîmplat să iau cunoştinţă de raţionamentele lor atunci cînd organele puterii noastre, care luptă împotriva contrarevoluţiei, le-au confiscat scrierile lor şi cînd a trebuit să le cercetăm documentele pentru a aprecia cum se cuvine legăturile lor cu kolceakismul. Ei sînt, fără îndoială, cei mai buni dintre socialiştii-revoluţionari. În scrierile lor însă am întîlnit raţionamente de soiul acesta : „Ce ziceţi de asta, se aşteaptă de la noi un act de penitenţă ; se aşteaptă să ne căim. Nici o penitenţă, niciodată ! N-avem de ce ne căi ! Sîntem acuzaţi că am făcut bloc, că am avut o înţelegere cu Antanta, cu imperialiştii. Dar voi, bolşevicii, n-aţi avut o înţelegere cu imperialiştii germani ? Ce este pacea de la Brest ? Pacea de la Brest nu este o înţelegere cu imperialismul ? Voi aţi încheiat la Brest o înţelegere cu imperialismul german, noi am încheiat o înţelegere cu imperialismul francez, — sîntem chit, n-avem de ce ne căi !"

Raţionamentul acesta, pe care l-am găsit în scrierile persoanelor sus-amintite şi în ale tovarăşilor lor de idei, mi-l amintesc cînd mă gîndesc la ziarele menţionate mai

www.dacoromanica.ro

înainte. cînd încerc să-mi sintetizez impresiile asupra acestei vorbării filistine. E un raţionament pe care îl veţi întîlni mereu. Este unul dintre principalele raţionamente politice de care ne lovim. Ei bine, vă rog să examinaţi, să-l analizaţi şi să reflectaţi din punct de vedere teoretic asupra lui. Care este semnificaţia lui ? Să aibă oare dreptate cei care spun : „Noi, democraţii, socialiştii, am fost în bloc cu Antanta, voi aţi fost în bloc cu Wilhelm, aţi încheiat pacea de la Brest, — nu avem ce ne reproşa unii altora, sîntem chit" ? Sau avem dreptate noi cînd spunem că cei care s-au dovedit a fi în înţelegere cu Antanta, nu în vorbe, ci în fapt, împotriva revoluţiei bolşevice, sînt kolceakiştii ? Chiar dacă ar nega de o sută de mii de ori acest lucru, chiar dacă personal au plecat de la Kolceak şi au declarat în faţa întregului popor că sînt împotriva lui, ei sînt kolceakişti prin toată structura lor, prin tot conţinutul şi semnificaţia raţionamentelor şi faptelor lor. Cine are dreptate ? Aceasta este o problemă fundamentală a revoluţiei şi trebuie să reflectăm asupra ei.

Pentru a o lămuri, îmi voi permite să fac o comparaţie, de data aceasta nu cu un revoluţionar oarecare, ci cu un cetăţean oarecare. Închipuiţi-vă că automobilul în care vă aflaţi este înconjurat de bandiţi, care vă pun revolverul la tîmplă. Închipuiţi-vă că după aceasta daţi bandiţilor arma şi banii pe care-i aveţi, lăsîndu-i să plece cu automobil cu tot. Ce înseamnă aceasta ? Aţi dat bandiţilor arma şi banii. Asta e fapt. Închipuiţi-vă acum că un alt cetăţean a dat bandiţilor o armă şi bani ca să participe la aventurile acestor bandiţi împotriva cetăţenilor paşnici.

În ambele cazuri avem de-a face cu o înţelegere. Că este o înţelegere scrisă sau nu, expresă sau nu, nu asta-i esenţialul. Se poate concepe ca cineva să dea revolverul, să-şi dea arma şi banii fără să spună un cuvînt. Conţinutul înţelegerii e clar. El spune bandiţilor : „Vă dau revolverul, vă dau arma şi banii, iar voi să-mi îngăduiţi să scap de plăcuta voastră companie" (r î s e t e) ; aici este, evident, o înţelegere. La fel este posibil ca o înţelegere tacită să fie încheiată de un om care dă bandiţilor arme şi bani pentru a le da posibilitatea să jefuiască pe alţii

www.dacoromanica.ro

şi care apoi primeşte o parte din pradă. Şi aici este tot o înţelegere tacită.

Vă întreb : se poate găsi un om cu carte care să nu fie în stare să vadă deosebirea dintre cele două înţelegeri ? Veţi spune : ar trebui să fie cretin, admiţînd că s-ar găsi într-adevăr unul care să nu fie în stare să deosebească o înţelegere de cealaltă şi să spună : „Ai dat banditilor arma şi banii, deci nu mai acuza pe nimeni de banditism ; cu ce drept mai vii după aceea cu acuzaţia de banditism ?“ Dacă veţi întîlni un asemenea om cu carte, veţi fi de acord, sau în orice caz 999 de oameni din 1 000 vor fi de acord că el nu este în toate minţile şi că cu un om ca ăsta nu numai că nu poţi discuta probleme politice, dar nici măcar probleme de drept penal.

Vă rog acum ca, pornind de la acest exemplu, să faceţi o comparaţie între pacea de la Brest şi înţelegerea cu Antanta. Ce a fost pacea de la Brest ? Nu a fost un act de silnicie din partea unor banditi care au pornit împotriva noastră atunci cînd noi propuseserăm cinstit pacea, propunînd tuturor popoarelor să-şi răstoarne burghezia *proprie ?* — Ar fi fost ridicol să fi început cu răsturnarea burgheziei germane ! Am demascat acest tratat în faţa întregii lumi ca fiind cel mai tîlhăresc şi mai banditesc tratat, l-am înfierat şi, la început, am refuzat chiar să-l semnăm, contînd pe sprijinul muncitorilor germani. Cînd însă agresorii ne-au pus revolverul la tîmplă, am spus : poftiţi arma şi banii, ne-om socoti noi pe urmă, prin alte mijloace. Noi cunoaştem un alt duşman al imperialismului german — muncitorii germani —, pe care cei ce sînt orbi nu l-au văzut. Se poate oare compara această înţelegere încheiată cu imperialismul cu înţelegerea pe care democraţii, socialiştii, socialiştii-revoluţionari — nu rîdeţi, cu cît denumirea e mai pompoasă, cu atît e mai de efect — au încheiat-o cu Antanta pentru a porni împotriva muncitorilor din propria lor ţară ? Căci aşa au stat lucrurile şi aşa stau şi pînă astăzi. Menşevicii şi socialişii-revoluţionari cei mai influenţi, cunoscuţi în întreaga Europă, se află şi acum în străinătate şi se înţeleg şi acum cu Antanta. Nu ştiu dacă a fost semnată vreo înţelegere — probabil că nu, căci oamenii deştepţi fac asemenea lu-

www.dacoromanica.ro

cruri pe tăcute. E clar însă că o asemenea înţelegere există, de vreme ce sînt purtaţi pe braţe, de vreme ce li se eliberează paşapoarte şi se anunţă prin radio în lumea întreagă că azi a vorbit Akselrod, mîine va vorbi Savinkov sau Avksentiev, poimîine Breşkovskaia. Nu este aici o înţelegere, fie şi tacită ? Şi se aseamănă oare această înţelegere cu imperialiştii cu cea pe care am încheiat-o noi ? În aparenţă ea se aseamănă cu înţelegerea încheiată de noi, aşa cum în aparenţă actul omului care dă banditilor arma şi banii se aseamănă cu toate actele de acelaşi fel, indiferent de scopul sau caracterul lor, — în orice caz, indiferent de motivul pentru care cineva dă banditilor banii şi arma. Pentru a scăpa de ei cînd îl atacă şi cînd e pus în situaţia că, dacă nu le dă revolverul, îl omoară ? Ori dă banii şi arma unor banditi care se duc după jaf, lucru pe care trebuie să-l ştie şi de pe urma căruia profită ?

„Eu numesc aceasta, fireşte, eliberarea Rusiei de sub dictatura agresorilor, sînt democrat, desigur, deoarece sprijin democraţia din Siberia sau din Arhanghelsk, cunoscută de toată lumea, lupt, fără îndoială, pentru Adunarea constituantă. Să nu mă bănuiţi cumva de ceva rău, căci, dacă fac un serviciu banditilor, imperialiştilor englezi, francezi, americani, o fac în interesul democraţiei, al Adunării constituante, al suveranităţii poporului, al unităţii claselor muncitoare ale populaţiei şi în interesul răsturnării bolşevicilor asupritori, uzurpatori !“

Scopuri nobile, nimic de zis. Dar n-au auzit toţi cei care se ocupă de politică că politica nu se apreciază după declaraţii, ci după conţinutul ei real de clasă ? Ce clasă slujeşti ? Dacă ai o înţelegere cu imperialiştii, participi la banditismul imperialiştilor sau nu ?

În „Scrisoare către muncitorii americani“ * arătam, printre altele, că poporul american, popor revoluţionar, în secolul al XVIII-lea, cînd a dus lupta de eliberare de sub dominaţia Angliei, cînd a dus unul dintre primele şi cele mai mari războaie cu adevărat eliberatoare, unul dintre puţinele războaie cu adevărat revoluţionare din istoria

* *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 49—66. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

omenirii, în cursul luptei duse pentru eliberarea sa, marele popor american revoluţionar a încheiat înţelegeri cu bandiţii imperialismului spaniol şi francez, care pe atunci avea colonii chiar în America, în vecinătatea acestui popor. În alianţă cu aceşti bandiţi, el a bătut pe englezi şi s-a eliberat de sub dominaţia lor. Văzut-aţi vreodată în lume oameni cu carte, văzut-aţi socialişti, socialişti-revoluţionari, reprezentanţi ai democraţiei, sau cum le-or mai fi zicînd, inclusiv menşevicii, care să aibă cutezanţa să acuze în mod public pentru aceasta poporul american, să spună că el a încălcat principiul democratismului, libertăţii etc. ? Un asemenea specimen nu s-a născut încă. Acum apar însă la noi oameni care-şi dau aceste denumiri şi care pretind chiar că trebuie să stea în aceeaşi Internaţională cu noi şi că nu e decît o năzbîtie bolşevică — doar se ştie că bolşevicii sînt nişte zvăpăiaţi — faptul că ei îşi organizează o Internaţională a lor Comunistă şi nu vor să intre în Internaţionala de la Berna, vechea şi buna Internaţională comună şi unică !

Şi se găsesc oameni care să zică : „N-avem de ce ne căi — voi aţi încheiat o înţelegere cu Wilhelm, noi am încheiat o înţelegere cu Antanta, aşa că sîntem chit !“

Afirm că aceşti oameni, dacă au măcar cunoştinţe politice elementare, sînt nişte kolceakişti, oricît s-ar lepăda ei personal de kolceakism, oricît i-ar dezgusta pe ei personal kolceakismul, oricît ar fi avut personal de suferit de pe urma lui Kolceak şi chiar dacă au trecut de partea noastră. Ei sînt kolceakişti, căci nu ne putem imagina că nu înţeleg deosebirea dintre o înţelegere încheiată de nevoie în lupta împotriva exploatatorilor — aşa cum clasele exploatate au fost mereu silite să încheie de-a lungul întregii istorii a revoluţiei — şi ceea ce au făcut şi fac cei mai influenţi reprezentanţi ai aşa-zişilor democraţi de la noi, reprezentanţi ai intelectualilor aşa-zişi „socialişti“, dintre care unii au încheiat ieri, iar alţii încheie azi o înţelegere cu bandiţii şi tîlharii imperialismului internaţional împotriva unei *părţi* — cum spun ei —, împotriva unei

www.dacoromanica.ro

părți a claselor de oameni ai muncii din propria lor țară. Acești oameni sînt kolceakiști, și față de ei nu e permisă altă atitudine decît cea pe care trebuie s-o aibă revoluționarii conștienți față de niște kolceakiști.

III

Voi trece acum la problema următoare, problema atitudinii față de democrație în general.

Am mai arătat că cea mai curentă justificare, cea mai curentă apărare a pozițiilor politice pe care le ocupă democrații și socialiștii împotriva noastră o consituie invocarea democrației. Exponentul cel mai intransigent al acestui punct de vedere în literatura europeană este desigur, după cum știți, Kautsky, conducătorul ideologic al Internaționalei a II-a și pînă în prezent membru al Internaționalei de la Berna. „Bolșevicii au ales o metodă care încalcă democrația, au ales metoda dictaturii, și de aceea cauza lor nu este dreaptă" — așa zice el. Este un argument care a figurat de o mie și de un milion de ori, mereu și peste tot, în întreaga presă și în ziarele pe care le-am menționat. Îl repetă într-una toți intelectualii iar uneori, în mod semiconștient, îl repetă în argumentarea lui și omul de pe stradă. „Democrație înseamnă libertate, înseamnă egalitate, înseamnă că hotărăște majoritatea ; ce poate fi mai presus decît libertatea, egalitatea, mai presus de faptul că hotărăște majoritatea ! Dacă voi, bolșevicii, ați renunțat la toate acestea, ba ați avut chiar neobrăzarea să declarați deschis că sînteți mai presus și decît libertatea și decît egalitatea, și decît hotărîrea majorității, să nu vă mire și să nu vă plîngeți dacă vă numim uzurpatori, asupritori !"

Asta nu ne miră cîtuși de puțin, deoarece noi vrem claritate înainte de toate și nu urmărim decît ca partea înaintată a oamenilor muncii să-și cunoască într-adevăr clar situația. Da, am spus și spunem tot timpul în programul nostru, în programul partidului, că nu ne vom lăsa înșelați de lozincile, care sună atît de frumos, ale libertății, egalității și voinței majorității și că pe cei care se intitulează democrați, adepți ai democrației pure, adepți

www.dacoromanica.ro

ai democraţiei consecvente, opunîndu-o direct sau indirect dictaturii proletariatului, îi vom trata ca pe nişte complici ai lui Kolceak.

Lămuriţi-vă, trebuie să vă lămuriţi. Oare vina democraţilor puri este într-adevăr că propovăduiesc democraţia pură, că o apără de uzurpatori, sau vina lor este că se situează de partea claselor avute, de partea lui Kolceak ?

Să începem prin a lămuri ce este libertatea. Libertatea, indiscutabil, este pentru orice revoluţie, fie ea socialistă sau democratică, o lozincă cît se poate de importantă. În programul nostru se spune : libertatea este o înşelătorie atunci cînd vine în contradicţie cu eliberarea clasei muncitoare de sub jugul capitalului. Şi aceia dintre dv. care au citit pe Marx — cred chiar că şi aceia care au citit măcar o lucrare de popularizare a operei lui Marx — ştiu că Marx şi-a consacrat o mare parte din viaţa şi din scrierile sale şi o mare parte din cercetările sale ştiinţifice tocmai persiflării libertăţii, egalităţii, voinţei majorităţii şi a diverşilor Benthami care subscriau la ele, precum şi demonstrării faptului că îndărătul acestor fraze se află interesele libertăţii posesorului de mărfuri, libertăţii capitalului, pe care acesta o foloseşte pentru a asupri masele muncitoare.

Noi spunem oricărui om care în momentul cînd s-a ajuns la răsturnarea puterii capitalului în întreaga lume sau chiar şi într-o singură ţară, care în acest moment istoric, cînd pe primul plan apare lupta claselor de oameni ai muncii, a claselor asuprite, pentru răsturnarea definitivă a capitalului, pentru desfiinţarea totală a producţiei de mărfuri, noi spunem că toţi aceia care într-un asemenea moment politic folosesc cuvîntul „libertate" în general şi care în numele acestei libertăţi se ridică împotriva dictaturii proletariatului, toţi aceştia nu fac decît să ajute pe exploatatori, şi nimic mai mult ; ei sînt alături de aceştia, căci libertatea este o înşelătorie cînd nu este subordonată intereselor eliberării muncii de sub jugul capitalului, aşa cum am spus-o răspicat în programul partidului nostru. Acest lucru, care poate părea de prisos din punctul de vedere al structurii formale a programului, este lucrul cel mai esenţial din punctul de vedere al în-

www.dacoromanica.ro

tregii noastre propagande și agitații, din punctul de vedere al bazelor luptei proletare și ale puterii proletare. Știm prea bine că trebuie să luptăm împotriva capitalului mondial, știm prea bine că capitalul mondial a avut, la timpul său, misiunea de a făuri libertatea, că el a desființat robia feudală, că a făurit libertatea burgheză, știm prea bine că acesta e un progres de importanță istorică mondială. Și declarăm că mergem împotriva capitalismului în genere, împotriva capitalismului republican, împotriva capitalismului democratic, împotriva capitalismului liber, — știm, desigur, că el va ridica împotriva noastră steagul libertății. Și noi îi dăm un răspuns. Am considerat necesar să dăm acest răspuns în programul nostru : orice libertate este o înșelătorie cînd vine în contradicție cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului.

Dar poate că așa ceva nu e cu putință ? Poate că nu există o contradicție între libertate și eliberarea muncii de sub jugul capitalului ? Priviți la toate țările din Europa occidentală în care ați fost sau despre care, în orice caz, ați citit. Orînduirea din aceste țări era prezentată în toate cărțile ca fiind orînduirea cea mai liberă, iar acum aceste țări civilizate din Occident — Franța, Anglia, America — au ridicat acest steag, ele merg împotriva bolșevicilor „în numele libertății". Chiar zilele acestea — ziarele franțuzești ne parvin rar acum, deoarece sîntem prinși într-un cerc, însă primim știri prin radio, căci pe văzduh nu poți pune stăpînire și noi interceptăm telegramele posturilor de radio străine —, zilele acestea am putut citi următoarele într-o telegramă transmisă prin radio de către prădalnicul guvern francez : mergînd împotriva bolșevicilor și sprijinind pe dușmanii lor, Franța ține sus, ca și pînă acum, steagul „sublimului ideal al libertății", care-i este propriu. Întîlnim asta la fiecare pas, aceasta este nota dominantă în polemica lor împotriva noastră.

Dar ce numesc ei libertate ? Acești francezi, englezi și americani civilizați numesc libertate libertatea întrunirilor, de pildă. În constituție trebuie să fie înscris : „Libertatea întrunirilor pentru toți cetățenii". „Iată — spun ei — unde

www.dacoromanica.ro

este conținutul, expresia fundamentală a libertății. Iar voi, bolșevicii, ați încălcat libertatea întrunirilor".

Da — răspundem noi —, libertatea voastră, domnilor englezi, francezi, americani, este o înșelătorie cînd vine în contradicție cu eliberarea muncii de sub jugul capitalului. Ați uitat un mic amănunt, o, voi, domni civilizați. Ați uitat că libertatea voastră este înscrisă într-o constituție care *consfințește proprietatea privată*. Iată esența chestiunii.

Alături de libertate — proprietatea, așa scrie în constituția voastră. Faptul că admiteți libertatea întrunirilor este, firește, un imens progres în comparație cu rînduielile feudale, cu rînduielile medievale, cu iobăgia. Toți socialiștii au recunoscut-o atunci cînd au folosit această libertate a societății burgheze pentru a învăța proletariatul cum să răstoarne jugul capitalismului.

Dar libertatea voastră este o libertate pe hîrtie, și nu una reală. Asta înseamnă că dacă în orașele mari există săli mari, cum e cea în care ne aflăm, ele aparțin capitaliștilor și moșierilor și se numesc, de pildă, săli pentru „reuniuni selecte". Puteți să vă întruniți liber, cetățeni ai Republicii democrate ruse, dar această sală este proprietate particulară ; nu vă fie cu supărare, dar trebuie să respectați proprietatea particulară, că doar nu sînteți niște bolșevici, niște criminali, niște tîlhari, niște bandiți, niște derbedei. Iar noi spunem : „Noi vom schimba totul din temelii. Vom face mai întîi din acest local pentru «reuniuni selecte» un local pentru organizațiile muncitorești, și pe urmă stăm de vorbă despre libertatea întrunirilor". Ne acuzați de încălcarea libertății. Noi însă considerăm că orice libertate care nu este subordonată intereselor eliberării muncii de sub jugul capitalului este o înșelătorie. Libertatea republicilor burgheze este o înșelătorie, deoarece, pentru a se putea întruni într-o țară civilizată — cum țările civilizate n-au reușit totuși să desființeze iarna, să facă să fie numai vreme bună —, oamenii au nevoie de localuri de întrunire, iar cele mai bune localuri sînt proprietate particulară. Mai întîi vom lua localurile cele mai bune, și pe urmă stăm de vorbă despre libertate.

Noi spunem că libertatea întrunirilor pentru capitaliști

www.dacoromanica.ro

este cea mai mare crimă împotriva oamenilor muncii, este libertatea întrunirilor pentru contrarevoluţionari. Domnilor intelectuali burghezi, domnilor adepţi ai democraţiei, noi le spunem : minţiţi cînd ne aruncaţi în faţă acuzaţia că încălcăm libertatea ! Cînd marii voştri revoluţionari burghezi au săvîrşit revoluţia din Anglia în 1649, din Franţa în 1792—1793, ei n-au acordat libertatea întrunirilor pentru monarhişti. Tocmai de aceea revoluţia franceză e denumită marea revoluţie, fiindcă ea n-a păcătuit prin vorbărie, n-a dat dovadă de moliciunea şi inconsecvenţa care au caracterizat multe din revoluţiile din 1848, ci a fost o revoluţie practică, care, răsturnînd pe monarhişti, i-a zdrobit cu totul. Şi noi vom şti să procedăm la fel cu domnii capitalişti, deoarece ştim că, pentru a elibera pe oamenii muncii de sub jugul capitalului, trebuie să luăm libertatea de întrunire pentru capitalişti, trebuie să le luăm sau să le îngrădim „libertatea". Asta va contribui la eliberarea muncii de sub jugul capitalului, va înlesni instaurarea adevăratei libertăţi, cînd nu vor mai exista clădiri în care să locuiască o singură familie şi care să fie proprietatea particulară a moşierilor, capitaliştilor sau a cine ştie cărei societăţi pe acţiuni. Cînd va fi aşa, cînd oamenii vor uita că pot exista clădiri publice care să fie proprietatea cuiva, atunci vom fi pentru „libertate" deplină. Cînd nu vor mai fi pe lume decît oameni ai muncii, cînd oamenilor nici nu le va mai trece prin minte că cineva poate fi membru al societăţii fără să muncească — asta nu se va întîmpla aşa curînd, şi vinovaţi de această întîrziere sînt domnii burghezi şi domnii intelectuali burghezi — vom fi pentru libertatea întrunirilor pentru toată lumea ; astăzi însă libertatea întrunirilor înseamnă libertatea întrunirilor pentru capitalişti, pentru contrarevoluţionari. Noi luptăm împotriva lor, le dăm riposta cuvenită şi declarăm că desfiinţăm această libertate.

Noi pornim la luptă, — iată conţinutul dictaturii proletariatului. S-au dus vremurile socialismului naiv, utopic, fantezist, mecanic, intelectualist, cînd lucrurile erau privite astfel : vom convinge majoritatea oamenilor, vom înfăţişa un tablou minunat al societăţii socialiste, şi majoritatea va adopta punctul de vedere al socialismului.

www.dacoromanica.ro

S-au dus vremurile cînd oamenii se amăgeau pe ei şi pe alţii cu asemenea poveşti bune de adormit copiii. Marxismul, care arată necesitatea luptei de clasă, spune: omenirea nu va ajunge la socialism decît prin dictatura proletariatului. Dictatura este un cuvînt dur, grav, sîngeros, dureros, iar asemenea cuvinte nu se aruncă în vînt. Dacă socialiştii au lansat această lozincă, e pentru că ştiu că clasa exploatatorilor nu va ceda decît în urma unei lupte înverşunate, necruţătoare şi că va căuta să-şi camufleze dominaţia prin tot felul de vorbe frumoase.

Libertatea întrunirilor, — ce poate fi mai presus, mai frumos decît acest cuvînt! Se poate concepe oare dezvoltarea oamenilor muncii şi a conştiinţei lor, se pot concepe oare principiile umaniste fără libertatea întrunirilor? Ei bine, noi spunem că libertatea întrunirilor prevăzută de constituţia Angliei şi de cea a Statelor Unite ale Americii de Nord este o înşelătorie, deoarece leagă de mîini masele muncitoare pe toată perioada de trecere la socialism; este o înşelătorie deoarece noi ştim prea bine că burghezia va face totul pentru a răsturna această putere atît de neobişnuită, atît de „monstruoasă" la început. Nu poate vedea altfel lucrurile un om care a reflectat asupra luptei de clasă, care se gîndeşte cît de cît concret şi clar la atitudinea muncitorilor răsculaţi faţă de burghezie, care a fost răsturnată într-o ţară, dar nu a fost răsturnată în toate ţările, şi care tocmai pentru că nu a fost răsturnată cu totul se aruncă în luptă cu şi mai multă îndîrjire.

Tocmai după răsturnarea burgheziei, lupta de clasă ia formele cele mai acute. Şi nu fac doi bani democraţii şi socialiştii care se înşală pe ei înşişi, iar după aceea înşală şi pe alţii, spunînd: din moment ce burghezia a fost răsturnată, treaba e terminată. Nu e terminată, ci numai începută, căci pînă acum burghezia n-a vrut să creadă că a fost răsturnată; în ajunul Revoluţiei din Octombrie, ea glumea foarte amuzant şi foarte amabil; glumeau şi Miliukov, şi Cernov, şi cei de la „Novaia Jizn". Ei spuneau: „Poftiţi, domnilor bolşevici, formaţi guvernul, luaţi voi înşivă puterea pentru vreo cîteva săptămîni, — ne veţi face un excelent serviciu!" Aşa scria Cernov în numele socialiştilor-revoluţionari, aşa scria Miliukov în

www.dacoromanica.ro

„Reci“ [79], așa scria ziarul semimenșevic „Novaia Jizn“. Glumeau pentru că nu luau lucrurile în serios. Dar acum și-au dat seama că e vorba de ceva serios ; și domnii burghezi englezi, francezi și elveției, care credeau că „republicile“ lor „democratice“ sînt un scut de apărare, au văzut și au înțeles că e vorba de ceva serios, și acum se înarmează cu toții. Dacă ați putea vedea ce se întîmplă în libera Elveție, cum burghezii se înarmează acolo pînă la unul și creează gărzi albe, fiindcă știu că acum se pune problema dacă își vor putea păstra privilegiile, care le permit să țină în robia salariată milioane de oameni ! Astăzi lupta se desfășoară pe plan mondial și de aceea oricine proferează acum împotriva noastră cuvintele „democrație“, „libertate“ se situează de partea claselor avute, înșală poporul, pentru că nu înțelege că pînă acum libertatea și democrația au fost libertate și democrație *pentru cei avuți*, care aruncau doar fărîmituri din ele celor săraci.

Ce este libertatea întrunirilor atunci cînd oamenii muncii sînt striviți de robia capitalului și de munca pentru capital ? E o înșelătorie. Ca să aducem celor ce muncesc libertatea, trebuie mai întîi să înfrîngem împotrivirea exploatatorilor ; și dacă avem de înfruntat împotrivirea unei clase întregi, este clar că nu putem promite acestei clase nici libertatea, nici egalitatea, nici hotărîri luate de majoritate.

IV

De la libertate voi trece la egalitate. E o problemă și mai profundă, și mai serioasă, și mai nevralgică, care provoacă mari divergențe.

Revoluția răstoarnă, în mersul ei, o clasă exploatatoare după alta. Întîi ea a răsturnat monarhia, înțelegînd prin egalitate doar atît : să existe o putere electivă, să existe republică. Mergînd mai departe, ea a răsturnat pe moșieri, și știți că întreaga luptă împotriva rînduielilor medievale, împotriva feudalismului, s-a desfășurat sub lozinca „egalității“. Toți oamenii sînt egali, indiferent de stare socială, toți sînt egali, milionarul și golanul — așa spuneau, așa gîndeau, așa credeau sincer marii revolu-

www.dacoromanica.ro

ţionari din perioada care a intrat în istorie sub numele de perioada marii revoluţii franceze. Revoluţia s-a desfăşurat împotriva moşierilor, sub lozinca egalităţii, iar prin egalitate se înţelegea că milionarul şi muncitorul trebuie să aibă drepturi egale. Revoluţia a mers mai departe. Ea declară că „egalitatea" — n-am spus asta în mod expres în programul nostru, dar nu putem s-o repetăm la infinit, căci este tot atît de limpede ca şi ceea ce am spus despre libertate —, că egalitatea este o înşelătorie cînd vine în contradicţie cu eliberarea muncii de sub jugul capitalului. Iată ce spunem noi, şi este un lucru perfect adevărat. Noi spunem că republica democratică cu egalitatea ei de astăzi este o minciună, o înşelătorie, că în ea egalitatea nu este respectată şi nu poate exista şi că ceea ce împiedică înfăptuirea egalităţii este proprietatea asupra mijloacelor de producţie, asupra banilor, asupra capitalului. Se poate desfiinţa dintr-o dată proprietatea asupra clădirilor somptuoase, se poate expropria relativ repede capitalul şi uneltele de producţie, dar nu e uşor să desfiinţezi proprietatea asupra banilor.

Banii sînt expresia concentrată a avuţiei sociale, expresia concentrată a muncii sociale, banii sînt un titlu care permite perceperea unui tribut de la toţi oamenii muncii, sînt o rămăşiţă a exploatării de ieri. Iată ce sînt banii. Pot fi ei desfiinţaţi într-un fel oarecare dintr-o dată? Nu. Încă înainte de revoluţia socialistă, socialiştii scriau că banii nu pot fi desfiinţaţi dintr-o dată, iar noi o putem confirma prin experienţa noastră. E nevoie de foarte multe realizări tehnice şi, ceea ce este mult mai greu şi mai important, de foarte multe realizări pe plan organizatoric pentru a desfiinţa banii, iar pînă atunci eşti nevoit să rămîi la o egalitate în vorbe, înscrisă doar în constituţie, la o situaţie în care orice om care are bani are de fapt dreptul de a exploata. Nici noi n-am putut desfiinţa banii dintr-o dată. Noi spunem: deocamdată banii rămîn, şi vor rămîne un timp destul de îndelungat în perioada de trecere de la vechea societate capitalistă la societatea nouă, socialistă. Egalitatea este o înşelătorie cînd e în contradicţie cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului.

www.dacoromanica.ro

Engels a avut de o mie de ori dreptate cînd a scris: revendicarea egalităţii *în afară de* desfiinţarea claselor duce în mod necesar la absurd [80]. Profesorii burghezi au încercat să ne acuze că, prin concepţia egalităţii, noi am vrea să facem ca fiecare om să fie egal cu celălalt. Dar este o absurditate, pe care au născocit-o ei singuri, încercînd să-i învinuiască pe socialişti de ea. În ignoranţa lor, ei nu ştiau că socialiştii, şi anume întemeietorii socialismului ştiinţific contemporan, Marx şi Engels, au spus: egalitatea este o vorbă goală dacă prin egalitate nu se înţelege desfiinţarea claselor. Noi vrem să desfiinţăm clasele, în acest sens sîntem pentru egalitate. Dar a pretinde că vom face ca toţi oamenii să fie egali între ei este o vorbă goală şi o născocire absurdă a intelectualului, care, uneori de bună-credinţă, jonglează şi răstălmăceşte cuvintele, golindu-le de orice conţinut, — fie că el se numeşte scriitor, uneori savant sau mai ştiu eu cum.

Ei bine, noi spunem: ne punem ca scop egalitatea în sensul desfiinţării claselor. Atunci trebuie desfiinţată şi deosebirea de clasă dintre muncitori şi ţărani. Acesta este ţelul nostru. O societate în care s-a menţinut deosebirea de clasă dintre muncitori şi ţărani nu este nici societate comunistă, nici societate socialistă. Fireşte, interpretînd cuvîntul socialism într-un anumit sens, poţi numi această societate o societate socialistă, dar asta ar fi cazuistică, o discuţie de cuvinte. Socialismul este primul stadiu al comunismului, — dar nu merită să ne angajăm într-o discuţie de cuvinte. Un lucru este clar: cît timp se va menţine deosebirea de clasă dintre muncitori şi ţărani, nu putem vorbi despre egalitate, fără a ne teme că vom da apă la moară burgheziei. Ţăranii constituie o clasă a epocii patriarhale, clasa educată de zeci şi sute de ani în robie; în decursul tuturor acestor decenii, ţăranul a trăit ca *mic proprietar*, la început subordonat altor clase, apoi formal liber şi egal, dar fiind *proprietar şi posesor de produse alimentare*.

Aici ajungem la problema care ne aduce cele mai numeroase acuzaţii din partea duşmanilor noştri, care provoacă cele mai multe îndoieli în rîndurile oamenilor care n-au experienţă şi nu aprofundează lucrurile şi care ne

www.dacoromanica.ro

desparte cel mai mult de cei care vor să fie consideraţi democraţi, socialişti şi sînt supăraţi pe noi pentru că nu-i considerăm nici democraţi, nici socialişti, ci îi declarăm partizani ai capitaliştilor, poate din ignoranţă, dar, în orice caz, partizani ai capitaliştilor.

Situaţia ţăranului — prin felul lui de trai, prin condiţiile producţiei, prin condiţiile vieţii lui, prin condiţiile gospodăriei lui — este de aşa natură, încît el este pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant.

Acesta este un fapt incontestabil. E un fapt de care nu veţi scăpa atîta timp cît nu veţi desfiinţa banii, cît nu veţi desfiinţa schimbul. Iar pentru a face acest lucru e nevoie de ani şi ani de dominaţie statornică a proletariatului, căci numai proletariatul e în stare să învingă burghezia. Cînd ni se spune: „Voi încălcaţi egalitatea, aţi încălcat nu numai egalitatea cu exploatatorii — cu asta sînt gata să fiu de acord, dacă vreţi — declară cutare sau cutare socialist-revoluţionar sau menşevic, fără să-şi dea seama ce spune —, ci aţi încălcat şi egalitatea muncitorilor cu ţăranii, aţi încălcat egalitatea «democraţiei muncii», sînteţi nişte criminali!", noi răspundem: „Da, am încălcat egalitatea muncitorilor cu ţăranii şi afirmăm că voi, care vă declaraţi pentru această egalitate, sînteţi partizani ai lui Kolceak". Am citit de curînd în „Pravda" un admirabil articol al tov. Ghermanov, articol în care sînt reproduse tezele cetăţeanului Şer [81], unul din cei mai „socialişti" social-democraţi menşevici. Tezele au fost propuse într-una din instituţiile noastre cooperatiste. Conţinutul lor este de aşa natură, încît ele ar trebui să fie gravate pe o placă, să fie expuse la fiecare comitet executiv de plasă şi să se scrie dedesubt: „Iată un kolceakist".

Ştiu bine că, pentru aceste cuvinte, acest cetăţean Şer şi tovarăşii lui de idei mă vor califica drept calomniator, ba poate şi mai rău. Cu toate acestea, rog pe cei care au studiat a.b.c.-ul economiei politice şi posedă anumite cunoştinţe politice să judece bine cine are dreptate şi cine nu. Cetăţeanul Şer zice: politica Puterii sovietice în domeniul aprovizionării şi politica ei economică în genere nu fac două parale şi trebuie să trecem, la început trep-

www.dacoromanica.ro

tat, iar apoi pe scară mai largă, la libertatea comerțului cu produse alimentare și la asigurarea proprietății private.

Afirm că acesta este programul economic, baza economică a lui Kolceak. Afirm că cine a citit pe Marx, în special primul capitol din „Capitalul", cine a citit o lucrare de popularizare a operei lui Marx, de pildă lucrarea lui Kautsky : „Doctrina economică a lui Karl Marx", trebuie să ajungă la concluzia că libertatea comerțului cu cereale într-un moment cînd are loc revoluția proletariatului împotriva burgheziei, cînd proprietatea capitalistă și moșierească este desființată, cînd țara, ruinată de patru ani de război imperialist, flămînzește înseamnă într-adevăr o libertate pentru capitalist, libertatea restaurării puterii capitalului. Acesta este programul economic al lui Kolceak, căci Kolceak nu plutește în văzduh.

N-ar fi tocmai inteligent să-l blamezi pe Kolceak numai pentru că a asuprit pe muncitori și a biciuit pe învățătoarele care simpatizau cu bolșevicii. Ar însemna să aperi în chip vulgar democrația, să-i aduci lui Kolceak acuzații stupide. Kolceak acționează cu mijloacele pe care le are la îndemînă. Cum se menține el din punct de vedere economic ? Se menține prin libertatea comerțului, este pentru libertatea comerțului, *iar din acest motiv* îl sprijină toți capitaliștii. Iar voi spuneți : „Am plecat de la Kolceak, nu sînt kolceakist". Asta îți face, fără îndoială, cinste, dar încă nu dovedește că ai un cap în stare să judece. Așa le și răspundem acestor oameni, fără a ne atinge cîtuși de puțin de cinstea socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor care au plecat de la Kolceak cînd și-au dat seama că este un asupritor. Dar cînd unul dintre ei, într-o țară încleștată într-o luptă pe viață și pe moarte cu Kolceak, continuă să lupte pentru „egalitatea democrației muncii", pentru libertatea comerțului cu cereale nu este decît un kolceakist, el dovedește numai că nu înțelege chestiunea, că nu știe să gîndească logic.

Kolceak — indiferent dacă se numește Kolceak sau Denikin, uniformele pot diferi, dar esența este aceeași — se menține pentru că, ocupînd o regiune bogată în cereale, îngăduie acolo libertatea comerțului cu cereale și *libertatea restaurării capitalismului.* Așa a fost în toate

www.dacoromanica.ro

revoluţiile, aşa va fi şi la noi dacă de la dictatura proletariatului vom trece la această „libertate" şi la această „egalitate" a domnilor democraţi, socialişti-revoluţionari, menşevici de stînga etc., uneori şi anarhişti — denumiri sînt multe. În Ucraina, fiecare bandă îşi alege acum cîte o denumire, care de care mai liberă, care de care mai democratică, şi în fiecare judeţ există cîte o bandă.

Egalitatea între muncitori şi ţărani ne-o oferă „apărătorii intereselor ţăranului muncitor", în cea mai mare parte socialiştii-revoluţionari. Alţii, ca de pildă cetăţeanul Şer, au studiat marxismul şi totuşi nu înţeleg că în perioada de trecere de la capitalism la socialism nu poate exista egalitate între muncitor şi ţăran şi că pe cei care promit acest lucru trebuie să-i considerăm ca pe nişte oameni care dezvoltă programul lui Kolceak, chiar dacă o fac în mod inconştient. Afirm că oricine reflectează asupra condiţiilor concrete în care se află ţara noastră, mai ales cînd ea este totalmente ruinată, va înţelege acest lucru.

„Socialiştii" noştri, care susţin că ne aflăm acum în perioada revoluţiei burgheze, ne acuză într-una că la noi există un comunism de consum. Un comunism de cazarmă, adaugă unii, închipuindu-şi că ei sînt mai presus, că s-au ridicat deasupra acestei forme „primitive" de comunism. Aceştia nu sînt decît nişte oameni care jonglează cu cuvintele. Ei au citit cărţi, au învăţat pe dinafară şi au repetat, fără să fi înţeles absolut nimic din tot ce scrie în ele. Există asemenea oameni învăţaţi, şi chiar foarte învăţaţi. Ei au citit în cărţi că socialismul înseamnă un înalt grad de dezvoltare a producţiei. Chiar şi acum Kautsky nu face decît să repete asta. Zilele acestea am avut în mînă un ziar german care ne-a parvenit întîmplător şi în care am citit despre ultimul congres al Sovietelor din Germania [82]. Kautsky, care a fost raportor, a subliniat în raportul său — nu el personal, ci soţia sa, căci el fiind bolnav, aceasta a citit raportul lui —, a subliniat în raport că socialismul înseamnă un înalt grad de dezvoltare a producţiei şi că fără producţie nu se poate menţine nici capitalismul, nici socialismul, dar că muncitorii germani nu înţeleg acest lucru.

www.dacoromanica.ro

Bieții muncitori germani ! Ei luptă împotriva lui Scheidemann și Noske, luptă împotriva acestor călăi, se străduiesc să răstoarne puterea călăilor, a lui Scheidemann și Noske, care continuă să se considere social-democrați, ei cred că se desfășoară un război civil. A fost asasinat Liebknecht, a fost asasinată Rosa Luxemburg. Toți burghezii ruși spun — asta s-a scris într-un ziar din Ekaterinodar : — „Iată cum trebuie să procedăm cu bolșevicii noștri !" Chiar așa e scris. Cine înțelege cum stau lucrurile știe prea bine că întreaga burghezie internațională se situează pe acest punct de vedere. Trebuie să ne apărăm. Scheidemann și Noske duc un război civil împotriva proletariatului. Războiul este război. Muncitorii germani cred că se află într-un război civil și că toate celelalte probleme sînt de importanță secundară. Înainte de toate trebuie hrănit muncitorul. Kautsky socoate că asta înseamnă comunism de consum sau comunism de cazarmă. Trebuie dezvoltată producția !...

O, prea înțelepților domni ! Dar cum puteți dezvolta producția într-o țară jefuită și ruinată de imperialiști, care nu are cărbune, nu are materii prime, nu are unelte ? „Dezvoltarea producției" ! Dar la noi nu e ședință a Consiliului Comisarilor Poporului sau a Consiliului Apărării în care să nu împărțim ultimele milioane de puduri de cărbune sau de petrol, aflîndu-ne în situația dureroasă că toți comisarii își iau ultimele rămășițe și nu-i ajunge nici unuia, și trebuie să hotărîm : să închidem fabrici aici sau acolo, să-i lăsăm pe muncitori fără lucru aici sau acolo, — întrebare chinuitoare, dar trebuie s-o facem, căci nu avem cărbune. Cărbune există în bazinul Donețului, dar el a fost distrus în urma invaziei germane. Gîndiți-vă la Belgia, la Polonia — fenomenul este tipic, pretutindeni se petrece același lucru, ca urmare a războiului imperialist. Aceasta înseamnă că șomajul și foametea vor mai dăinui ani de zile, deoarece există mine care, dacă au fost inundate, nu mai pot fi refăcute ani de zile. Și după toate astea ni se spune : „Socialism înseamnă creșterea productivității". Ați citit cărți, stimați domni, ați scris chiar cărți, dar n-ați înțeles nimic din ele. (Aplauze.)

www.dacoromanica.ro

Desigur, în ipoteza unei societăţi capitaliste care, în vremuri paşnice, ar fi trecut la socialism pe cale paşnică n-am fi avut sarcini mai urgente decît ridicarea productivităţii. Trebuie adăugat numai un mic cuvinţel : „Dacă". *Dacă* socialismul s-ar naşte atît de paşnic cum domnii capitalişti n-au binevoit să-i permită să se nască. Lipseşte o nimica toată. Chiar dacă n-ar fi fost război, domnii capitalişti ar fi făcut totul pentru a nu permite o asemenea dezvoltare paşnică. Marile revoluţii, chiar cînd începeau în mod paşnic, ca marea revoluţie franceză, se terminau prin războaie crîncene dezlănţuite de burghezia contrarevoluţionară. Nici nu poate fi altfel dacă privim problema din punctul de vedere al luptei de clasă, iar nu din punctul de vedere al frazeologiei mic-burgheze despre libertate, egalitate, despre democraţia muncii şi voinţa majorităţii, al stupidei frazeologii mic-burgheze pe care ne-o servesc menşevicii, socialiştii-revoluţionari, toată această „democraţie". O dezvoltare paşnică spre socialism nu este cu putinţă. Iar în perioada actuală, după războiul imperialist, este ridicol să se vorbească de o dezvoltare paşnică, mai ales într-o ţară ruinată. Să luăm Franţa. Franţa este o ţară învingătoare, dar producţia de cereale s-a redus acolo la jumătate. În Anglia — am citit asta în ziarele engleze burgheze — se spune : „Acum am sărăcit". Şi să mai acuzi pe comunişti, într-o ţară ruinată, de întreruperea producţiei ! Cine spune asta este ori complet idiot, chiar dacă s-ar intitula de trei ori conducător al Internaţionalei de la Berna, ori este un trădător al muncitorilor.

Într-o ţară ruinată, prima sarcină este salvarea celui ce munceşte. Prima forţă de producţie a întregii omeniri este muncitorul, cel ce munceşte. Dacă el va supravieţui, vom salva şi vom reface *totul.*

Avem de îndurat ani îndelungaţi de lipsuri, de reîntoarecere la barbarie. Ne-a aruncat înapoi, spre barbarie, războiul imperialist, şi dacă-l vom salva pe cel ce munceşte, dacă vom salva principala forţă de producţie a omenirii — muncitorul —, vom redobîndi totul, iar dacă nu vom şti să-l salvăm, vom pieri ; şi de aceea, cine face în momentul de faţă tapaj pe tema comunis-

www.dacoromanica.ro

mului de cazarmă şi a comunismului de consum, privindu-i pe ceilalţi de sus, închipuindu-şi că el s-a ridicat mai sus decît aceşti comunişti-bolşevici, acela, repet, nu înţelege absolut nimic în materie de economie politică şi se agaţă de citate din cărţi, ca un erudit care are în cap un fel de cutie cu citate, de unde tot scoate ; dar dacă survine o combinaţie nouă, care nu e descrisă în carte, el se pierde şi scoate la întîmplare din cutie tocmai citatul care nu trebuie.

În acest moment, cînd ţara e ruinată, sarcina noastră principală, fundamentală este de a păstra viaţa muncitorului, de *a salva pe muncitor ;* iar muncitorii pier pentru că fabricile stau, iar fabricile stau pentru că nu avem combustibil şi pentru că întreaga noastră producţie este artificială, industria este izolată de regiunile furnizoare de materii prime. Aşa e în întreaga lume. Materia primă pentru fabricile de bumbac din Rusia trebuie adusă din Egipt, din America, cel mai aproape din Turkestan ; dar cum s-o aduci cînd bandele contrarevoluţionare şi trupele engleze au ocupat acolo oraşele Aşhabad şi Krasnovodsk, cum s-o aduci din Egipt, din America cînd nu poţi transporta pe căile ferate, cînd transportul feroviar e dezorganizat, cînd traficul pe căile ferate e întrerupt din lipsă de cărbune ?

Trebuie salvat muncitorul chiar dacă nu poate lucra. Dacă în aceşti cîţiva ani îl vom salva, vom salva ţara, societatea şi socialismul. Dacă nu-l vom salva, ne vom rostogoli înapoi la robia salariată. Aşa se pune problema socialismului, care se naşte nu din fantezia unui prostănac paşnic care se intitulează social-democrat, ci din realitatea vie, dintr-o luptă de clasă cumplită, extrem de înverşunată. Acesta este un fapt de netăgăduit. Trebuie jertfit totul pentru a salva existenţa muncitorului. Şi din acest punct de vedere, celor care vin şi ne spun : „Noi sîntem pentru egalitatea democraţiei muncii, pe cînd voi, comuniştii, nu acordaţi egalitate nici măcar muncitorilor şi ţăranilor", le răspundem : muncitorul şi ţăranul sînt egali ca oameni ai muncii, dar speculantul de cereale, sătulul nu este egal cu omul muncii

www.dacoromanica.ro

flămînd. Numai din acest motiv am înscris în Constituţia noastră că muncitorul şi ţăranul nu sînt egali.

Voi spuneţi că ei trebuie să fie egali ? Ei bine, să cîntărim lucrurile, să calculăm. Să luăm 60 de ţărani şi 10 muncitori. Cei 60 de ţărani au surplusuri de cereale. Ei umblă în zdrenţe, dar au cereale. Să luăm pe cei 10 muncitori. În urma războiului imperialist, ei sînt zdrenţăroşi, istoviţi, nu au pîine, nu au combustibil, nu au materii prime. Fabricile stau. Deci, după părerea voastră, ei sînt egali ? Cei 60 de ţărani au dreptul să hotărască, în timp ce cei 10 muncitori trebuie să se supună. Măreţul principiu al egalităţii, al unităţii democraţiei muncii şi hotărîrii majorităţii !

Aşa ni se spune. Noi răspundem : „Sînteţi nişte farsori, căci escamotaţi şi cocoloşiţi prin vorbe frumoase problema foametei".

Vă întrebăm : într-o ţară ruinată, în care fabricile stau, au muncitorii înfometaţi dreptul să se supună hotărîrii majorităţii ţăranilor dacă aceştia nu predau surplusurile de cereale ? Au ei dreptul să ia aceste surplusuri de cereale, chiar cu forţa, dacă altfel nu se poate ? Răspundeţi răspicat. Cînd se pune problema în fond, ei încep s-o întoarcă şi să se sucească.

În toate ţările, industria este ruinată şi va rămîne ruinată timp de cîţiva ani, deoarece nu e mare lucru să prefaci în scrum fabrici sau să inunzi mine, nu e mare lucru să arunci în aer vagoane, să distrugi locomotive, la asta se pricepe foarte bine orice dobitoc, indiferent că e ofiţer francez sau ofiţer german, mai ales dacă posedă o maşină perfecţionată pentru provocarea de explozii, o bună armă de foc etc. — da să le refaci este un lucru foarte greu, pentru asta îţi trebuie ani de zile.

Ţăranii sînt o clasă deosebită : ca oameni ai muncii, ei sînt duşmani ai exploatării capitaliste, dar în acelaşi timp ei sînt proprietari. Ţăranul s-a deprins de veacuri cu ideea că cerealele sînt ale lui şi că e liber să le vîndă. E dreptul meu, gîndeşte ţăranul, pentru că aici e munca mea, sîngele şi sudoarea mea. Nu poţi schimba în scurtă vreme psihologia lui, asta presupune un proces de luptă greu şi îndelungat. Cine îşi închipuie că trecerea la socia-

www.dacoromanica.ro

lism se va face fiindcă unul va convinge pe altul, iar acesta, la rîndu-i, va convinge pe altcineva este, în cel mai bun caz, un naiv sau este un făţarnic în materie de politică, iar cei mai mulţi dintre cei care vorbesc de la tribuna politică fac parte, fireşte, din ultima categorie.

Problema se pune astfel: ţăranul este deprins cu libertatea comerţului cu cereale. Atunci cînd am lichidat instituţiile capitaliste s-a văzut că mai există o forţă prin care se menţinea capitalismul, şi anume puterea obişnuinţei. Cu cît am lichidat mai categoric toate instituţiile care sprijineau capitalismul, cu atît mai clar a apărut o altă forţă care sprijinea capitalismul — puterea obişnuinţei. O instituţie poţi s-o lichidezi imediat în caz de reuşită, însă obişnuinţa n-o poţi lichida niciodată imediat, oricît de mare ar fi reuşita. După ce am dat ţărănimii tot pămîntul, după ce am scăpat-o de proprietatea funciară moşierească, după ce i-am sfărîmat toate cătuşele, ea continuă să considere că vînzarea liberă a cerealelor înseamnă „libertate", iar obligaţia de a da la preţuri fixe surplusurile de cereale înseamnă lipsă de libertate. Cum vine asta, de ce „să dau", îşi iese ţăranul din sărite, mai ales dacă, în plus, aparatul este prost, şi este prost pentru că toţi intelectualii burghezi sînt de partea celor din Suharevka [83]. Se înţelege că acest aparat trebuie să se sprijine pe oameni care învaţă şi care în cel mai bun caz, dacă sînt conştiincioşi şi devotaţi cauzei, vor dobîndi în cîţiva ani priceperea necesară, dar pînă atunci aparatul va fi prost, iar uneori se strecoară în el tot felul de escroci care-şi zic comunişti. Este o primejdie care ameninţă orice partid de guvernămînt, orice proletariat biruitor, căci nu poţi nici să sfărîmi dintr-o dată împotrivirea burgheziei, nici să organizezi un aparat desăvîrşit. Ştim prea bine că aparatul Comisariatului pentru aprovizionare este încă prost. Nu de mult s-au făcut cercetări ştiinţifice statistice asupra felului de alimentaţie a muncitorului în guberniile neagricole. A rezultat că jumătate din întreaga cantitate de produse, el o capătă de la Comisariatul pentru aprovizionare, iar cealaltă jumătate de la speculanţi; pentru prima jumătate plăteşte o

www.dacoromanica.ro

zecime din totalul cheltuielilor sale pentru aprovizionare, iar pentru a doua nouă zecimi.

Jumătatea colectată şi procurată de Comisariatul pentru aprovizionare este colectată, desigur, prost, dar este colectată în chip socialist, şi nu capitalist. Ea este colectată în urma unei victorii repurtate asupra speculantului, iar nu pe baza unei tranzacţii încheiate cu el, este colectată sacrificînd toate celelalte interese din lume, inclusiv interesele „egalităţii" formale — de care fac paradă domnii menşevici, socialişti-revoluţionari & Co. —, intereselor muncitorilor înfometaţi. Rămîneţi cu „egalitatea" voastră, domnilor, iar noi vom rămîne cu muncitorii înfometaţi, pe care i-am salvat din ghearele foamei. Oricît ne-ar reproşa menşevicii că încălcăm „egalitatea", fapt este că noi am rezolvat pe jumătate problema aprovizionării în condiţiile unor dificultăţi nemaipomenite, de necrezut, şi noi spunem că, atunci cînd 60 de ţărani au surplusuri de cereale în timp ce 10 muncitori flămînzesc, trebuie să vorbim nu de „egalitate" în general şi de „egalitatea oamenilor muncii", ci de obligaţia categorică a celor 60 de ţărani de a se supune hotărîrii celor 10 muncitori şi de a le da, fie şi cu împrumut, surplusurile de cereale.

Întreaga economie politică, dacă cineva a învăţat ceva din ea, întreaga istorie a revoluţiei, întreaga istorie a dezvoltării politice în tot cursul secolului al XIX-lea ne învaţă că ţăranul urmează sau pe muncitor, sau pe burghez. El nu poate face altfel. Asta, desigur, li se va părea jignitor unora dintre democraţi, — unii vor crede că din patimă marxistă calomniez pe ţăran. Ţăranii constituie majoritatea, sînt oameni ai muncii — şi nu pot urma o cale proprie ! De ce ?

Dacă nu ştiţi de ce, aş spune eu acestor cetăţeni, studiaţi noţiunile elementare ale economiei politice a lui Marx, doctrina sa în expunerea lui Kautsky, reflectaţi asupra desfăşurării oricăreia dintre marile revoluţii din secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea, asupra istoriei politice a oricărei ţări din secolul al XIX-lea. Şi veţi afla răspunsul. Prin însăşi natura economiei societăţii capita-

www.dacoromanica.ro

liste, forţă dominantă nu poate fi decît capitalul sau proletariatul care-l răstoarnă.

Alte forţe nu există în economia acestei societăţi.

Ţăranul este pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant. Este om al muncii pentru că îşi agoniseşte grînele cu sînge şi sudoare, el este exploatat de moşieri, de capitalişti, de negustori. El este speculant pentru că vinde cereale, produs de primă necesitate, pentru care, dacă nu-l ai, îţi dai tot ce ai. Cu foamea nu-i de glumit; pentru cereale dai şi o mie de ruble, dai oricît, dai tot ce ai.

Ţăranul nu e vinovat de aceasta, dar condiţiile lui economice sînt de aşa natură, că el trăieşte şi a trăit zeci şi sute de ani în condiţiile economiei de mărfuri şi e deprins să-şi schimbe cerealele pe bani. Deprinderea nu poţi s-o schimbi, banii nu poţi să-i desfiinţezi dintr-o dată. Pentru a-i desfiinţa trebuie organizată repartiţia produselor pentru sute de milioane de oameni, ceea ce necesită ani îndelungaţi. Şi cît va dăinui economia de mărfuri, cît timp vor fi muncitori flămînzi, iar alături de ei ţărani sătui, care dosesc surplusurile de cereale, va dăinui şi o anumită opoziţie de interese între muncitori şi ţărani, iar cine vrea să escamoteze această opoziţie reală, creată de viaţă, prin fraze despre „libertate", „egalitate" şi despre „democraţia muncii" este, în cel mai bun caz, un palavragiu, şi nimic mai mult, iar în cel mai rău caz un apărător ipocrit al capitalismului. Dacă capitalismul va învinge revoluţia, o va învinge exploatînd ignoranţa ţăranilor, corupîndu-i, încîntîndu-i cu revenirea la comerţul liber. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari sînt de fapt de partea capitalismului, împotriva socialismului.

Programul economic al lui Kolceak, al lui Denikin şi al tuturor albgardiştilor ruşi este comerţul liber. Ei înţeleg acest lucru, şi nu este vina lor că cetăţeanul Şer nu-l înţelege. Faptele economice ale vieţii nu se schimbă din cauză că un partid oarecare nu le înţelege. Lozinca burgheziei este comerţul liber. Ea caută să-i înşele pe ţărani, spunîndu-le: „N-o duceaţi mai bine înainte vreme? Nu trăiaţi mai bine din vînzarea liberă, nesilită a roadelor muncii voastre de plugar? Ce poate fi mai drept decît

www.dacoromanica.ro

asta ?" Iată cum vorbesc kolceakiştii conştienţi, şi ei au dreptate din punctul de vedere al intereselor capitalului. Pentru a restaura puterea capitalului în Rusia, trebuie să te sprijini pe tradiţii, pe prejudecata ţăranului împotriva judecăţii sale, pe vechea deprindere de a face comerţ liber, şi trebuie să înăbuşi prin forţă rezistenţa muncitorilor. Altă cale nu există. Kolceakiştii au dreptate din punctul de vedere al capitalului ; în programul lor politic şi economic, ei ştiu să fie logici, ei înţeleg unde-i începutul şi unde-i sfîrşitul, înţeleg legătura dintre comerţul liber al ţăranilor şi împuşcarea samavolnică a muncitorilor. Există o legătură, deşi cetăţeanul Şer nu o înţelege. Libertatea comerţului de cereale constituie programul economic al kolceakiştilor, împuşcarea a zeci de mii de muncitori (cum s-a întîmplat în Finlanda) este mijlocul necesar pentru înfăptuirea acestui program, deoarece muncitorul nu va ceda cu una, cu două cele cucerite. E aici o legătură indisolubilă, iar oamenii care nu înţeleg absolut nimic din politică şi din ştiinţa economică, oameni care în spaima mic-burgheză ce i-a cuprins, au dat uitării principiile fundamentale ale socialismului, şi anume menşevicii şi „social-revoluţionarii", oamenii aceştia încearcă să ne facă să uităm această legătură prin fraze despre „egalitate" şi „libertate", urlînd că noi încălcăm principiul egalităţii în cadrul „democraţiei muncii", că Constituţia noastră este „inechitabilă".

Votul cîtorva ţărani este egal cu votul unui singur muncitor. Este acest lucru inechitabil ?

Nu, el este echitabil în epoca în care trebuie răsturnat capitalul. Ştiu de unde luaţi concepţiile voastre despre echitate. Le aveţi din epoca capitalistă de ieri. Posesorul de mărfuri, egalitatea lui, libertatea lui — iată concepţiile voastre despre echitate. Rămăşiţe mic-burgheze ale unor prejudecăţi mic-burgheze — iată ce sînt echitatea voastră, egalitatea voastră, democraţia voastră a muncii. Iar pentru noi, echitatea este subordonată ţelului răsturnării capitalului. Capitalul nu poate fi răsturnat decît prin eforturile unite ale proletariatului.

Puteţi uni strîns dintr-o dată zecile de milioane de ţărani împotriva capitalului, împotriva comerţului liber ?

www.dacoromanica.ro

N-o puteți face din pricina condițiilor economice, chiar dacă țăranii ar fi complet liberi și ar avea un nivel de cultură mult mai ridicat. N-o puteți face deoarece pentru aceasta sînt necesare alte condiții economice, sînt necesari ani îndelungați de pregătire. Și cine face această pregătire? Ori proletariatul, ori burghezia.

Datorită situației lui economice în societatea burgheză, țăranul trebuie să urmeze în mod inevitabil sau pe muncitor, sau burghezia. *Cale de mijloc nu există.* El poate să șovăie, să se încurce, să dea frîu liber fanteziei, poate să dezaprobe, să ocărască, să blesteme pe reprezentanții „înguști" ai proletariatului, pe reprezentanții „înguști" ai burgheziei. Aștia sînt, vezi bine, o minoritate. Poți să-i blestemi, să debitezi fraze sforăitoare pe tema majorității, despre caracterul larg, general al democrației voastre a muncii, despre democrația pură. Cuvinte se pot înșira cîte vrei. Cuvinte care ascund faptul că, dacă țăranul nu-l urmează pe muncitor, el urmează burghezia. Cale de mijloc nu există și nu poate exista. Și oamenii care în acest moment istoric crucial, foarte critic — cînd muncitorii flămînzesc și industria lor stă — *nu ajută pe muncitori* să ia cerealele la un preț mai echitabil, iar *nu* la „*liber*", la preț capitalist, la preț de speculă, — aceștia oameni înfăptuiesc programul kolceakiștilor, oricît ar nega acest lucru în ceea ce-i privește pe ei personal și oricît de sinceră le-ar fi convingerea că își îndeplinesc cinstit programul lor.

V.

Mă voi ocupa acum de ultima problemă despre care mi-am propus să vorbesc, problema victoriei și înfrîngerii revoluției. Kautsky, pe care vi l-am caracterizat ca fiind principalul reprezentant al socialismului vechi, putred, nu a înțeles sarcinile dictaturii proletariatului. El ne-a reproșat că o hotărîre adoptată de majoritate ar fi fost o hotărîre care ar fi putut asigura un deznodămînt pașnic. Să hotărăști în mod dictatorial înseamnă să hotărăști pe calea armelor. Deci, dacă nu veți învinge pe calea armelor, veți fi înfrînți și nimiciți, deoarece răz-

www.dacoromanica.ro

boiul civil nu face prizonieri, el nimiceşte. Aşa ne „speria" Kautsky cel timorat.

E perfect adevărat. Aşa este. Confirmăm justeţea acestei observaţii. Nimic de zis. Războiul civil este mai greu şi mai crîncen decît orice alt război. Aşa a fost întotdeauna în istorie, începînd cu războaiele civile din Roma antică, deoarece războaiele dintre popoare se terminau totdeauna prin tranzacţii între clasele avute, şi numai în războiul civil clasa asuprită se străduieşte să lichideze cu totul clasa asupritoare, să lichideze condiţiile economice ale existenţei acestei clase.

Vă întreb: cîte parale fac nişte „revoluţionari" care vor să sperie o revoluţie care a început cu posibilitatea înfrîngerii ei? N-au existat, nu există, nu vor exista şi nu pot exista revoluţii care să nu rişte o înfrîngere. Revoluţia înseamnă luptă de clasă înverşunată, înseamnă lupta de clasă ajunsă la intensitate maximă. Lupta de clasă este inevitabilă. Ori renunţi la revoluţie în genere, ori trebuie să recunoşti că lupta împotriva claselor avute va fi cea mai îndîrjită din toate revoluţiile. Între socialiştii conştienţi nu au existat deosebiri de concepţii în această privinţă. Acum un an, analizînd tot substratul acestor teze ale lui Kautsky, îmbibate de spiritul renegării, scriam: chiar dacă — asta a fost în septembrie anul trecut —, chiar dacă mîine imperialiştii ar răsturna puterea bolşevică, n-am regreta nici un moment că am luat puterea *. Şi nici unul dintre muncitorii conştienţi, care reprezintă interesele maselor muncitoare, nu va regreta, nu se va îndoi că revoluţia noastră a învins totuşi. Căci revoluţia învinge dacă împinge înainte clasa înaintată, care dă lovituri serioase exploatării. Cu această condiţie, revoluţiile învinge chiar dacă sînt înfrînte. Poate să vi se pară un paradox, dar vom lua un exemplu concret din istorie ca să arătăm că aşa stau lucrurile.

Să luăm marea revoluţie franceză. Nu degeaba se numeşte ea marea revoluţie. Pentru clasa ei, în favoarea căreia a acţionat, pentru burghezie, ea a făcut atît de mult, încît întregul secol al XIX-lea, secol care a adus întregii

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 325—326. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

omeniri civilizația și cultura, s-a desfășurat sub semnul revoluției franceze. În toate colțurile lumii, acest secol n-a făcut decît să promoveze, să înfăptuiască parte cu parte, să desăvîrșească ceea ce au creat marii revoluționari francezi ai burgheziei, care serveau interesele ei, deși nu erau conștienți de acest lucru, drapîndu-se cu cuvintele libertate, egalitate, fraternitate.

Într-un an și jumătate, revoluția noastră a făcut pentru clasa noastră, pe care o slujim, pentru proletariat, incomparabil mai mult decît au făcut marii revoluționari francezi.

Ei s-au menținut în țara lor timp de doi ani și au pierit sub loviturile reacțiunii europene coalizate, au pierit sub loviturile armatelor coalizate din întreaga lume, care au zdrobit pe revoluționarii francezi, au restaurat în Franța pe monarhul legitim, Romanovul de atunci, au restaurat pe moșieri și au înăbușit pentru multe decenii orice mișcare revoluționară în Franța. Și cu toate acestea, marea revoluție franceză a învins.

Oricine judecă în mod conștient istoria spune că revoluția franceză, deși a fost înfrîntă, a învins, pentru că a dat întregii lumi principii ale democrației burgheze, ale libertății burgheze care nu mai puteau fi desființate.

Într-un an și jumătate, revoluția noastră a făcut pentru proletariat, pentru clasa pe care o slujim, pentru scopul pe care îl urmărim, pentru răsturnarea dominației capitalului, infinit mai mult decît a făcut revoluția franceză pentru clasa ei, și de aceea noi spunem că, chiar admițînd cazul ipotetic cel mai rău dintre cazurile posibile — că mîine un Kolceak norocos ar măcelări pe toți bolșevicii pînă la unul, revoluția ar rămîne totuși invincibilă. Și dovada afirmației noastre o găsim în faptul că noua organizație de stat, creată de această revoluție, a și învins moralmente în rîndurile clasei muncitoare din întreaga lume și se bucură de pe acum de sprijinul ei. Cînd marii revoluționari burghezi au pierit în luptă, ei au pierit singuri, neavînd nici un sprijin în alte țări. Împotriva lor s-au ridicat toate statele europene, și în primul rînd Anglia înaintată. Acum, revoluția noastră, numai după un an și jumătate de dominație a puterii bolșevice,

www.dacoromanica.ro

a ajuns în situaţia ca noua organizaţie de stat creată de ea, organizaţia sovietică, să fie înţeleasă, cunoscută de muncitorii din întreaga lume, să devină populară în rîndurile lor, să fie privită de ei ca un bun al lor.

V-am demonstrat că dictatura proletariatului este inevitabilă, necesară şi absolut obligatorie pentru a scăpa de capitalism. Dictatura nu înseamnă numai violenţă, deşi ea este imposibilă fără violenţă; ea înseamnă şi o organizare mai înaltă a muncii decît organizarea anterioară. Iată de ce în scurta cuvîntare de salut pe care am rostit-o la deschiderea congresului am subliniat această sarcină fundamentală, elementară, simplă, sarcina *organizării*, şi iată de ce nutresc o atît de totală aversiune faţă de diversele născociri ale intelectualilor, faţă de diversele „culturi proletare". Eu opun acestor născociri abc-ul organizării. Repartizaţi cerealele şi cărbunele astfel încît să nu se irosească nici un pud de cărbune, nici un pud de cereale — iată sarcina disciplinei proletare. Nu o disciplină a bîtei, cum a fost în feudalism, sau o disciplină a foamei, cum e disciplina în capitalism, ci o disciplină tovărăşească, disciplina sindicatelor muncitoreşti. Rezolvaţi această sarcină elementară, simplă, sarcina organizării, şi vom învinge. Căci atunci va fi cu totul de partea noastră ţăranul, care şovăie între muncitor şi capitalist, care nu ştie dacă trebuie să se situeze de partea unor oameni în care încă nu are încredere, dar nu poate tăgădui că ei înfăptuiesc o mai dreaptă orînduire, orînduirea muncii, în care nu va exista exploatare, în care comerţul „liber" cu cereale va fi o crimă împotriva statului, el nu ştie dacă să-i urmeze pe aceştia sau pe aceia care promit, ca pe vremuri, libertatea comerţului cu cereale, care înseamnă, chipurile, libertatea muncii. Dacă ţăranul va vedea că proletariatul îşi construieşte puterea de stat în aşa fel încît dovedeşte că ştie să facă ordine — şi ţăranul vrea asta, o cere, şi aici are dreptate, deşi această înclinare a ţăranului spre ordine este legată de multe confuzii, multe idei reacţionare şi multe prejudecăţi —, ţăranul, în cele din urmă, după o serie de şovăieli, va urma pe muncitor. Ţăranul nu poate ieşi simplu, uşor, dintr-o dată din vechea societate ca să intre în societatea nouă.

www.dacoromanica.ro

El știe că vechea societate i-a asigurat „ordinea" cu prețul ruinării oamenilor muncii, cu prețul transformării lor în robi. El nu știe dacă proletariatul îi va asigura ordinea. Așa cum este el, abrutizat, înapoiat, răzleț, nici nu-i poți pretinde mai mult. El nu crede în nici un fel de vorbe, în nici un fel de programe. Și bine face că nu crede în vorbe, căci altfel nu s-ar putea feri de înșelătorie. El n-o să creadă decît în fapte, în experiența practică. Dovediți-i că voi, proletariatul unit, puterea de stat proletară, dictatura proletară, știți să repartizați cerealele și cărbunele astfel încît să nu se irosească nici un pud de cereale și nici un pud de cărbune, că știți să faceți în așa fel încît nici un pud de cereale și nici un pud de cărbune care prisosește să nu încapă în mîna speculanților, să nu servească eroilor din Suharevka, ci să servească la o repartiție echitabilă, la aprovizionarea muncitorilor înfometați, la sprijinirea lor chiar și în perioadele de șomaj, cînd fabricile și uzinele stau. Dovediți-i asta. Iată sarcina fundamentală a culturii proletare, a organizării proletare. Poți să folosești violența și fără ca ea să aibă rădăcini economice, dar atunci istoria o condamnă la pieire. Dar poți folosi violența sprijinindu-te pe clasa înaintată, pe principiile mai înalte ale orînduirii, ordinii și organizării socialiste. *Atunci această violență poate suferi un eșec temporar, dar este invincibilă.*

Dacă organizarea proletară va dovedi țăranului că orînduirea este dreaptă, că repartiția muncii și a cerealelor este echitabilă, că veghem asupra fiecărui pud de cereale și de cărbune, că noi, ca muncitori, cu ajutorul disciplinei noastre tovărășești, sindicale, putem înfăptui acest lucru, că luptăm, făcînd uz de violență, numai pentru a apăra interesele muncii, luînd cerealele de la speculant, iar nu de la omul care muncește, și că vrem să ajungem la o înțelegere cu țăranul mijlocaș, cu țăranul muncitor, că sîntem gata să-i dăm tot ce-i putem da pe moment, — dacă țăranul va vedea toate astea, alianța lui cu clasa muncitoare, alianța lui cu proletariatul va fi indestructibilă, și noi ne îndreptăm spre asta.

www.dacoromanica.ro

M-am abătut însă întrucîtva de la subiect şi trebuie să revin la el. Acum, în toate ţările, cuvîntul „bolşevic" şi cuvîntul „Soviet" au încetat de a mai fi o expresie bizară, cum au fost pînă nu de mult, la fel ca şi cuvîntul „boxer", pe care-l repetam fără să-l înţelegem. Cuvîntul „bolşevic" şi cuvîntul „Soviet" sînt repetate acum în toate limbile pămîntului. Muncitorii conştienţi îşi dau seama că burghezia din toate ţările împroaşcă zilnic cu calomnii Puterea sovietică în ziarele ei, tipărite în milioane de exemplare, — şi ei trag o învăţătură din aceste injurii. Am citit de curînd nişte ziare americane. Am citit predica unui preot american care spune că bolşevicii sînt oameni imorali, că introduc naţionalizarea femeilor, că sînt nişte tîlhari, nişte bandiţi. Şi am văzut şi răspunsul socialiştilor americani: ei difuzează, cu 5 cenţi exemplarul, Constituţia Republicii Sovietice Ruse, a acestei „dictaturi" care nu acordă „egalitate democraţiei muncii". Ei răspund citînd un paragraf din această Constituţie a acestor „uzurpatori", „bandiţi", „asupritori", care încalcă unitatea democraţiei muncii. În treacăt fie zis, în ziua cînd a sosit acolo Breşkovskaia, cel mai mare ziar capitalist din New York a scris cu litere de-o şchioapă: „Bine ai venit, bunicuţo!" Socialiştii americani au reprodus salutul, adăugînd: „Ea este pentru democraţia politică, — şi vă mai miraţi, muncitori americani, că o laudă capitaliştii?" Ea este pentru democraţia politică. De ce trebuie s-o laude? Pentru că este împotriva Constituţiei sovietice. „Iată — spun socialiştii americani — un paragraf din Constituţia acestor bandiţi". Ei citează întotdeauna unul şi acelaşi paragraf, în care se spune: nu poate să aleagă şi nu are dreptul să fie ales cel care exploatează munca altuia. Acest paragraf din Constituţia noastră este cunoscut în întreaga lume. Tocmai pentru că a spus deschis că totul este subordonat dictaturii proletariatului, că ea este un nou tip de organizaţie de stat, tocmai de aceea Puterea sovietică şi-a cîştigat simpatia muncitorilor din întreaga lume. Această nouă organizaţie de stat se naşte cu greu, căci este foarte greu să vii de hac delăsării, dezorganizării mic-burgheze de la noi, este de un milion de ori mai greu decît să re-

www.dacoromanica.ro

primi pe asupritorul moșier sau pe asupritorul capitalist, dar este și de un milion de ori mai eficace pentru crearea acestei noi organizații, care nu cunoaște exploatarea. Cînd organizarea proletară va rezolva această sarcină, socialismul va învinge definitiv. Acestui scop trebuie să-și consacre întreaga activitate atît instrucția extrașcolară cît și învățămîntul. Cu toate condițiile deosebit de grele, cu toate că revoluția socialistă se produce pentru prima oară în lume, într-o țară cu un nivel cultural atît de scăzut, cu toate acestea, Puterea sovietică a și ajuns să fie recunoscută de muncitorii din celelalte țări. Expresia „dictatura proletariatului" este o expresie latinească, și nici un om al muncii care o auzea nu înțelegea ce înseamnă, nu înțelegea cum se înfăptuiește. Acum, această expresie a fost tradusă din limba latină în limbile moderne ale pămîntului, acum am arătat că dictatura proletariatului este Puterea sovietică, o putere în care muncitorii se organizează singuri și declară : „Organizația noastră este mai presus de orice ; nici un om care nu muncește, nici un exploatator nu are dreptul să participe la ea. Această organizație este îndreptată întru totul spre un singur țel — răsturnarea capitalismului. Noi nu ne lăsăm înșelați de nici o lozincă falsă, de nici un fetiș în genul «libertății», «egalității». Noi nu admitem nici libertatea, nici egalitatea, nici democrația muncii dacă ele vin în contradicție cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului". Am înscris acest principiu în Constituția sovietică, care și-a cîștigat simpatia muncitorilor din întreaga lume. Ei știu că, oricît de greu s-ar naște noua orînduire, oricît de grele ar fi încercările și chiar înfrîngerile hărăzite unora dintre Republicile sovietice, nici o forță din lume nu poate întoarce omenirea înapoi. (Aplauze puternice.)

www.dacoromanica.ro

PREFAŢĂ LA CUVÎNTAREA „DESPRE ÎNŞELAREA POPORULUI CU LOZINCILE LIBERTĂŢII ŞI EGALITĂŢII", PUBLICATĂ ÎN BROŞURĂ

Problema pe care am analizat-o în cuvîntarea rostită la 19 mai la Congresul instrucţiei extraşcolare, şi anume problema egalităţii în general şi a egalităţii între muncitor şi ţăran în special, este fără îndoială una dintre problemele cele mai acute şi mai „nevralgice" ale zilelor noastre, care atinge prejudecăţile cele mai adînc înrădăcinate ale micului burghez, ale micului proprietar, ale micului proprietar de mărfuri, ale oricărui filistin, prejudecăţi înrădăcinate la nouă zecimi din intelectualitate (inclusiv intelectualitatea menşevică şi socialist-revoluţionară).

Negarea egalităţii între muncitor şi ţăran ! Ce monstruozitate ! De acest lucru vor încerca, desigur, să se agaţe toţi prietenii capitaliştilor, toţi acoliţii lor, şi în primul rînd menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, pentru „a aţîţa" pe ţăran, pentru a-l „pune pe jar", pentru a-l incita împotriva muncitorilor, împotriva comuniştilor. Asemenea încercări sînt inevitabile, dar, cum ele sînt bazate pe o minciună, eşecul lor ruşinos este asigurat.

Ţăranii sînt oameni lucizi, practici, oameni ai vieţii practice. Lor trebuie să le lămureşti lucrurile practic, prin exemple simple, luate din viaţă. Este drept ca ţăranul care are un surplus de cereale să-l dosească, aşteptînd ca preţurile să atingă un nivel fabulos, de speculă, fără a ţine socoteală de muncitorii înfometaţi ? Ori, e drept ca puterea de stat, care se află în mîna muncitorilor, să ia toate surplusurile de cereale nu la preţuri negustoreşti, de speculă, de jaf, ci la preţuri fixe, stabilite de stat ?

www.dacoromanica.ro

Aşa se pune problema. Aici este toată esenţa chestiunii. Această esenţă a chestiunii vor „s-o ocolească“ prin tot felul de fraze despre „egalitate“ şi despre „unitatea democraţiei muncii“ tot soiul de impostori, care, asemenea menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari, uneltesc în favoarea capitaliştilor, în favoarea restaurării atotputerniciei capitaliştilor.

Ţăranul trebuie să aleagă :

sau să se declare pentru libertatea comerţului cu cereale, deci pentru specula cu cereale, deci pentru libertatea celor bogaţi de a se îmbogăţi, pentru libertatea celor săraci de a se ruina şi a flămînzi, deci pentru restaurarea atotputerniciei moşierilor şi a capitaliştilor, pentru ruperea alianţei dintre ţărani şi muncitori ;

sau să se declare pentru predarea surplusurilor de cereale la preţuri fixe în mîna statului, adică a puterii muncitoreşti unite, deci pentru alianţa dintre ţărani şi muncitori în vederea lichidării totale a burgheziei, în vederea înlăturării oricărei posibilităţi de restaurare a puterii ei.

Iată ce are de ales ţăranul.

Ţăranii bogaţi, chiaburii, vor alege prima alternativă, vor voi să-şi încerce norocul încheind o alianţă cu capitaliştii şi moşierii împotriva muncitorilor, împotriva ţărănimii sărace ; dar în Rusia aceşti ţărani vor fi o minoritate. Majoritatea ţăranilor se va declara însă pentru alianţa cu muncitorii, împotriva restaurării dominaţiei capitaliştilor, împotriva „libertăţii pentru bogătaşi de a se îmbogăţi“, împotriva „libertăţii pentru cel sărac de a flămînzi“, se va declara împotrivă ca această blestemată „libertate“ capitalistă (libertatea de a muri de foame) să fie mascată prin înşelătorie, prin cuvinte pompoase despre „egalitate“ (egalitate între cel sătul, care are surplusuri de cereale, şi cel flămînd).

Sarcina noastră este să luptăm împotriva perfidei înşelătorii capitaliste la care se dedau menşevicii şi socialiştii-revoluţionari debitînd vorbe pompoase şi sforăitoare despre „libertate“ şi „egalitate“.

www.dacoromanica.ro

Ţărani ! Smulgeţi masca lupilor în piele de oaie care înalţă imnuri duioase „libertăţii", „egalităţii", „unităţii democraţiei muncii", iar în realitate apără prin asta „libertatea" moşierului de a asupri pe ţărani, „egalitatea" bogătaşului capitalist cu muncitorul sau cu ţăranul pe jumătate flămînd, „egalitatea" celui sătul, care doseşte surplusurile de cereale, cu muncitorul chinuit de foame şi de şomaj fiindcă ţara a fost ruinată de război. Aceşti lupi în piele de oaie sînt cei mai răi duşmani ai oamenilor muncii, sînt, de fapt, chiar dacă se numesc menşevici, socialişti-revoluţionari sau fără partid, prietenii capitaliştilor.

„Muncitorul şi ţăranul sînt egali ca oameni ai muncii, dar speculantul de cereale sătul nu este egal cu omul muncii flămînd". „Noi luptăm numai pentru a apăra interesele muncii, luînd cerealele de la speculant, iar nu de la cel ce munceşte". „Noi vrem să ajungem la o înţelegere cu ţăranul mijlocaş, cu ţăranul muncitor" — iată ce am declarat eu în cuvîntarea mea, iată *esenţa* chestiunii, iată adevărul adevărat, care *este* încîlcit prin fraze sforăitoare despre „egalitate". Şi imensa majoritate a ţăranilor ştie că ăsta-i adevărul, că *statul muncitoresc* luptă împotriva speculanţilor şi bogătaşilor, ajutînd prin toate mijloacele pe oamenii muncii şi pe cei nevoiaşi, în timp ce *şi statul moşieresc* (din vremea ţarului) *şi statul capitalist* (chiar în cea mai liberă şi mai democratică republică), întotdeauna şi pretutindeni, în toate ţările, *ajută pe bogătaşi să jefuiască pe oamenii muncii, ajută pe speculanţi şi bogătaşi să strîngă averi pe spinarea săracilor care se ruinează.*

Acest adevăr îl ştie orice ţăran. Şi de aceea majoritatea ţăranilor, cu cît vor fi mai conştienţi, cu atît vor alege mai repede şi mai hotărît, declarîndu-se pentru alianţa cu muncitorii, pentru înţelegerea cu guvernul muncitoresc, împotriva statului moşieresc sau capitalist ; pentru Puterea sovietică, împotriva „Adunării constituante" sau „republicii democratice" ; pentru înţelegerea

www.dacoromanica.ro

cu bolșevicii comuniști, împotriva sprijinirii capitaliștilor, a menșevicilor și a eserilor !

*
* *

Iar „preaînvățaților“ domni, democrați, socialiști, social-democrați, socialiști-revoluționari etc., le vom spune : în vorbă voi recunoașteți cu toții „lupta de clasă“, dar în faptă uitați de ea tocmai atunci cînd se ascute în mod deosebit. Iar a uita de lupta de clasă înseamnă a trece de partea capitalului, de partea burgheziei, a fi împotriva oamenilor muncii.

Cine admite lupta de clasă trebuie să recunoască că în republica burgheză, fie ea cea mai liberă și mai democratică, „libertatea“ și „egalitatea“ nu puteau să fie și n-au fost niciodată decît expresia egalității și libertății *proprietarilor de mărfuri*, a egalității și libertății *capitalului*. Marx a explicat de mii de ori acest lucru în toate operele sale și mai ales în „Capitalul“ (pe care cu toții îl recunoașteți *în vorbă*), bătîndu-și joc de noțiunea abstractă de „libertate și egalitate“, de vulgarii Benthami care nu vedeau acest lucru, și dezvăluind rădăcinile materiale ale acestor abstracții.

„Libertatea și egalitatea“ în orînduirea burgheză (adică atîta timp cît se menține proprietatea privată asupra pămîntului și asupra mijloacelor de producție) și în democrația burgheză sînt pur formale, însemnînd de fapt *robia salariată* a muncitorilor (formal liberi, formal egali în drepturi) și *atotputernicia capitalului*, oprimarea muncii de către capital. Iată care este abc-ul socialismului, „preaînvățaților“ domni, abc pe care voi l-ați uitat.

Din acest abc rezultă că în timpul revoluției proletare, cînd lupta de clasă se ascute ajungînd la război civil, numai proștii și trădătorii pot să se eschiveze prin fraze despre „libertate“, despre „egalitate“, despre „unitatea democrației muncii“. De fapt ceea ce hotărăște totul este deznodămîntul luptei proletariatului împotriva burgheziei, pe cînd clasele intermediare, de mijloc (inclusiv toată

www.dacoromanica.ro

mica burghezie, deci şi întreaga „ţărănime") oscilează inevitabil între un lagăr şi celălalt.

Este vorba de alăturarea acestor pături intermediare la una dintre forţele principale, la proletariat sau la burghezie. De nimic altceva *nu poate fi vorba:* cine n-a înţeles asta citind „Capitalul" lui Marx n-a înţeles nimic din Marx, n-a înţeles nimic din socialism şi este în fond un filistin şi un mic-burghez care se tîrăşte orbeşte în coada burgheziei. Iar cine a înţeles acest lucru nu se va lăsa înşelat cu fraze despre „libertate" şi „egalitate"; el se va gîndi *la fapte* şi va vorbi despre *fapte, adică* despre condiţiile concrete ale *apropierii* ţăranilor de muncitori, ale *alianţei* lor împotriva capitaliştilor, ale *înţelegerii* lor împotriva exploatatorilor, bogătaşilor şi speculanţilor.

Dictatura proletariatului nu înseamnă sfîrşitul luptei de clasă, ci continuarea ei în forme noi. Dictatura proletariatului este lupta de clasă a proletariatului care a învins şi a luat în mîna sa puterea politică împotriva burgheziei înfrînte, dar care n-a fost nimicită, care nu a dispărut şi nu a încetat să opună rezistenţă, care îşi măreşte rezistenţa. Dictatura proletariatului este o formă specifică de alianţă de clasă între proletariat, avangarda celor ce muncesc, şi numeroasele pături neproletare de oameni ai muncii (mica burghezie, micii proprietari, ţărănimea, intelectualii etc.) sau cu majoritatea lor, alianţă îndreptată împotriva capitalului, alianţă în scopul răsturnării totale a capitalului, în scopul reprimării totale a împotrivirii burgheziei şi a încercărilor ei de restaurare, alianţă în scopul înfăptuirii şi consolidării definitive a socialismului. Ea este o alianţă de un gen deosebit, care ia naştere într-o situaţie specială, şi anume în situaţia unui război civil înverşunat; este o alianţă a partizanilor hotărîţi ai socialismului cu aliaţii lui şovăielnici, uneori cu aliaţi „neutri" (atunci, din acord de luptă, alianţa devine acord de neutralitate), o alianţă între clase diferite din punct de vedere economic, politic, social şi ideologic. Numai eroii descompuşi ai descompusei Internaţionale galbene, „de la Berna", — alde Kautsky, Martov & Co. —

www.dacoromanica.ro

pot să se eschiveze de la studierea formelor, condițiilor și sarcinilor concrete ale acestei alianțe, prin fraze generale despre „libertate", despre „egalitate", despre „unitatea democrației muncii", adică prin resturi din bagajul ideologic al epocii economiei bazate pe producția de mărfuri.

N. Lenin

23 iunie 1919

Publicat în 1919 în broșura N. Lenin. „Două cuvîntări rostite la primul Congres general al instrucției extrașcolare (6—19 mai 1919)", Moscova

Se tipărește după textul broșurii

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI AL UCRAINEI

Racovski. Kiev

Copii lui: Antonov, Podvoiski, Kamenev, Ioffe

C.C. al partidului, luînd în discuţie situaţia critică, aproape catastrofală din Donbass şi de la Manîci, cere insistent Consiliului apărării din Kiev să depună toate eforturile pentru a grăbi şi a intensifica ajutorul militar pentru Donbass, să desemneze o serie de tovarăşi dintre cei mai buni pentru a supraveghea în permanenţă, zi de zi, realizarea lui şi mai ales a mobilizării imediate şi generale a muncitorilor din Odesa, Ekaterinoslav, Nikolaev, Harkov şi Sevastopol, spre a trimite întăriri pe Frontul de sud şi, în sfîrşit, să stabilească răspunderea personală a lui Podvoiski şi a lui Antonov pentru grupul Mahno. Trebuie să înţelegeţi că, dacă Rostovul nu va fi cucerit rapid, pieirea revoluţiei este inevitabilă.

În numele C.C.,
Lenin [84]

Scris la 8 mai 1919

Publicat pentru prima oară în 1942 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

COMPLETARE LA PROIECTUL DE APEL CĂTRE MUNCITORII GERMANI ŞI CĂTRE ŢĂRANII GERMANI CARE NU EXPLOATEAZĂ MUNCA ALTORA [85]

În întreaga lume creşte simpatia proletarilor pentru Puterea sovietică, sporeşte convingerea lor că numai Puterea sovietică, puterea oamenilor muncii înşişi, şi nu parlamentarismul burghez, fie şi din cea mai democratică republică, este în stare să elibereze munca de sub jugul capitalului, popoarele de vrăjmăşii şi războaie, omenirea de dezmăţul imperialismului furibund.

Această convingere îşi va croi drum orice s-ar întîmpla. Muncitorii din toate ţările se conving din ce în ce mai mult că nu se pot izbăvi de imperialism şi de războaie fără a rupe cu burghezia şi fără a o învinge, fără a răsturna puterea ei, fără a reprima necruţător împotrivirea exploatatorilor. Acest lucru nu poate fi deci început decît în propria-ţi ţară. Dacă sistemul sovietic rus şi-a atras simpatia maselor de muncitori din întreaga lume, dacă toţi, în afară de exploatatori şi de lacheii lor, văd acum salvarea numai în Puterea sovietică, noi, muncitorii şi ţăranii ruşi, am cîştigat această încredere datorită faptului că am rupt cu burghezia noastră, am răsturnat-o, am zdrobit împotrivirea ei, i-am alungat din rîndurile celor ce muncesc şi i-am acoperit de ruşine pe conducătorii socialismului trădător, care, ca menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, realizau direct şi indirect alianţa cu burghezia imperialistă, cu Kerenski etc.

Atîta timp cît muncitorii germani vor răbda ca nişte oameni care sînt şi ei trădători ai socialismului, nişte nemernici şi lachei ai burgheziei de-alde Scheidemann şi

www.dacoromanica.ro

întregul lor partid să rămînă la putere, nici vorbă nu poate fi de salvarea poporului german: poporul german va rămîne de fapt — cu toate frazele „socialiste", cu toate zorzoanele „democratice" şi „republicane" — sclavul burgheziei şi complice la crimele ei, — la fel cum rămîn trădători ai socialismului, nemernici şi complici la atrocităţile şi crimele burgheziei franceze, engleze, americane „socialiştii" Antantei, care se găsesc în Internaţionala galbenă, „de la Berna", şi care la atrocităţile Antantei răspund prin făţarnice urări de bine, prin fraze frumoase şi deşarte sau prin complimente adresate lui Wilson etc.

Ruptura muncitorilor germani cu trădătorii socialismului — Scheidemannii şi partidul lor — este inevitabilă. Ruptura muncitorilor germani cu moliciunea, inconsecvenţa, lipsa de idei şi lipsa de fermitate a aşa-numiţilor „independenţi" — care ieri depindeau de alde Scheidemann, iar astăzi depind de teama lor de a trece hotărît pe poziţia cedării întregii puteri în mîna Sovietelor, — această ruptură este inevitabilă. Burghezia poate să masacreze sute de conducători şi mii de muncitori, dar ea nu poate împiedica această ruptură.

Scris la 11 mai 1919

Publicat pentru prima oară în 1949 în revista „Bolşevik" nr. 1

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA SALARIZAREA SPECIALIŞTILOR

PROIECT DE HOTĂRÎRE

23 mai 1919

Hotărîri adoptate de Comisia C.C.P. în şedinţa din 23. V. 1919.

1. Propunerile de salarizare cu peste 3 000 de ruble se vor face de colegiul fiecărui Comisariat, iar după ce au fost aduse la cunoştinţa Comisariatului poporului pentru muncă şi Comisariatului poporului pentru controlul de stat, se vor înainta spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului.

2. Fiecare Comisariat al poporului va înainta, în termen de o săptămînă, lista completă a funcţionarilor care primesc peste 3 000 de ruble pe lună.

3. Fiecare Comisariat al poporului va înainta, în termen de o săptămînă, lista cu cei mai mari specialişti şi organizatorii remarcabili, cărora urmează să li se plătească peste 3 000 de ruble pe lună.

Colegiul fiecărui Comisariat va atesta pentru fiecare din aceste persoane 1) că este un specialist de prim rang într-un anume domeniu ; 2) ce muncă organizatorică deosebită îndeplineşte sau poate îndeplini.

4. La 15 iunie salariile de 3 000 de ruble şi mai mult se vor plăti numai pe baza aprobărilor date de Consiliul Comisarilor Poporului.

5. Aprobarea salariilor de către Consiliul Comisarilor Poporului se va face în termen de cel mult o săptămînă de la înaintarea spre aprobare a propunerii.

www.dacoromanica.ro

6. Raportori: Lenin şi Krasin.

7. Avanesov va prezenta mîine, 24 mai, C.C.P. tezele sau principiile cu privire la salariile de peste 3 000 de ruble, dar nu pentru specialiştii de prim rang.

Rog să se bată la maşină în *6—7* exemplare.

Publicat pentru prima oară în 1945 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTAREA ROSTITĂ LA FESTIVITATEA DIN 25 MAI 1919, ZIUA INSTRUCŢIEI MILITARE GENERALE [86]

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Sărbătorim astăzi ziua instrucţiei militare generale a oamenilor muncii.

Pînă în prezent armata a fost un instrument de exploatare a proletariatului de către clasa capitaliştilor şi moşierilor, şi astăzi în întreaga Europă puterea capitaliştilor continuă să fie sprijinită de rămăşiţele vechii armate, condusă de ofiţeri burghezi. Dar acest cel mai solid bastion al burgheziei va cădea atunci cînd muncitorii vor lua în mînă arma, atunci cînd vor porni la crearea uriaşei armate a proletariatului, vor începe să educe pe soldaţi, care vor şti pentru ce luptă, care vor apăra pe muncitori şi ţărani, fabricile şi uzinele pentru ca moşierii şi capitaliştii să nu se mai poată reîntoarce la putere.

Festivitatea de astăzi arată ce succese am repurtat, ce forţă nouă răzbate din adîncurile clasei muncitoare. Privind această paradă căpătăm siguranţa că Puterea sovietică şi-a cîştigat simpatia muncitorilor din toate ţările, că în loc de un război mondial va fi instaurată o uniune frăţească a Republicilor sovietice internaţionale.

Vi-l prezint pe Tibor Szamuely, un tovarăş din Ungaria, comisarul pentru problemele militare al Republicii sovietice ungare.

Trăiască proletariatul din Ungaria!

Trăiască revoluţia comunistă internaţională!

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 113 din 27 mai 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

SALUT MUNCITORILOR UNGURI

Tovarăşi! Ştirile pe care le primim de la militanţii sovietici unguri ne umplu inima de entuziasm şi de bucurie. N-au trecut decît două luni şi ceva de cînd există în Ungaria Puterea sovietică şi proletariatul ungur ne-a şi întrecut, pe cît se vede, în ceea ce priveşte organizarea. E un lucru firesc, deoarece în Ungaria nivelul cultural general al populaţiei este mai ridicat, apoi procentul de muncitori industriali în totalul populaţiei este incomparabil mai mare (Budapesta are 3 000 000 de locuitori faţă de populaţia de 8 000 000 a Ungariei de astăzi), în sfîrşit şi trecerea la orînduirea sovietică, la dictatura proletariatului a fost în Ungaria incomparabil mai uşoară şi mai paşnică.

Această ultimă împrejurare este deosebit de importantă. Majoritatea conducătorilor socialişti din Europa, atît de orientare social-şovinistă cît şi de orientare kautskistă, s-au împotmolit atît de rău în prejudecăţile pur mic-burgheze, generate de deceniile de capitalism relativ „paşnic" şi de parlamentarism burghez, încît nu pot înţelege Puterea sovietică şi dictatura proletariatului. Proletariatul nu poate să-şi îndeplinească misiunea lui eliberatoare de însemnătate istorică mondială fără a înlătura din calea sa pe aceşti conducători, fără a-i îndepărta. Oamenii aceştia au crezut în totul sau pe jumătate minciunile burgheze despre Puterea sovietică din Rusia şi n-au ştiut să deosebească esenţa democraţiei noi, proletare, a democraţiei pentru oamenii muncii, a demo-

www.dacoromanica.ro

craţiei socialiste, întruchipate în Puterea sovietică, de democraţia burgheză, în faţa căreia ei se ploconesc slugarnic, denumind-o „democraţie pură" sau „democraţie" în general.

Aceşti oameni orbi, cu capul împuiat de prejudecăţi burgheze, n-au înţeles cotitura de importanţă istorică mondială de la democraţia burgheză la cea proletară, de la dictatura burgheziei la dictatura proletariatului. Ei au confundat cutare sau cutare particularitate a Puterii sovietice în Rusia, a istoriei dezvoltării ei în Rusia, cu însemnătatea internaţională a Puterii sovietice.

Revoluţia proletară maghiară deschide ochii pînă şi orbilor. Forma de trecere la dictatura proletariatului este în Ungaria cu totul alta decît în Rusia: demisia de bunăvoie a guvernului burghez, restabilirea instantanee a unităţii clasei muncitoare, a unităţii socialismului *pe baza programului comunist*. Esenţa Puterii sovietice devine acum cu atît mai clară: nicăieri în lume nu este posibilă astăzi o altă putere susţinută de cei ce muncesc, în frunte cu proletariatul, decît Puterea sovietică, decît dictatura proletariatului.

Această dictatură presupune folosirea unei violenţe necruţătoare, prompte şi categorice pentru a reprima împotrivirea exploatatorilor, capitaliştilor, moşierilor şi slugilor lor. Cine n-a înţeles acest lucru nu este revoluţionar; el trebuie să fie scos din postul de conducător sau de sfătuitor al proletariatului.

Dar esenţa dictaturii proletariatului nu constă numai în violenţă şi nu constă mai ales în violenţă. Esenţa ei principală o constituie organizarea şi disciplina detaşamentului înaintat al oamenilor muncii, proletariatul, avangarda, unicul conducător al celor ce muncesc. Scopul acestuia este să făurească socialismul, să desfiinţeze împărţirea societăţii în clase, să transforme pe toţi membrii societăţii în oameni ai muncii, să desfiinţeze condiţiile care fac posibilă orice exploatare a omului de către om. Acest scop nu poate fi atins dintr-o dată, el necesitînd o perioadă de trecere destul de îndelungată de la capitalism la socialism, şi pentru că reorganizarea producţiei este un lucru greu, pentru că schimbările radicale în toate

www.dacoromanica.ro

domeniile vieţii cer timp, şi pentru că forţa uriaşă a deprinderii de a gospodări în mod mic-burghez şi burghez nu poate fi învinsă decît printr-o luptă îndelungată şi stăruitoare. Tocmai de aceea vorbeşte Marx de o întreagă perioadă a dictaturii proletariatului ca de o perioadă de tranziţie de la capitalism la socialism [87].

În tot cursul acestei perioade de tranziţie, revoluţia va întîmpina rezistenţă atît din partea capitaliştilor şi a numeroaselor lor slugi din rîndurile intelectualilor burghezi, care se opun în mod conştient, cît şi din partea masei uriaşe a celor ce muncesc, inclusiv ţăranii, prea îmbibaţi de deprinderi şi de tradiţii mic-burgheze şi care de cele mai multe ori se opun în mod inconştient. Oscilările sînt inevitabile la aceste pături sociale. Ca om al muncii, ţăranul trage spre socialism, preferînd dictaturii burgheziei dictatura muncitorilor. Ca vînzător de cereale, el trage spre burghezie, spre comerţul liber, adică înapoi, spre „obişnuitul", vechiul, „tradiţionalul" capitalism.

Pentru ca proletariatul să poată *duce după sine* ţărănimea şi în general păturile mic-burgheze este necesară dictatura proletariatului, puterea unei singure clase, forţa organizării şi disciplinei ei, puterea ei centralizată, care să se bizuie pe toate cuceririle culturii, ştiinţei, tehnicii capitalismului, apropierea ei în chip proletar de psihologia fiecărui om al muncii, autoritatea ei faţă de oamenii muncii de la sate sau din mica producţie, răzleţiţi, mai puţin ridicaţi, mai puţin fermi în politică. Aici frazeologia despre „democraţie" în general, despre „unitate" sau despre „unitatea democraţiei muncii", despre „egalitatea" tuturor „oamenilor muncii" etc. etc., — frazeologie spre care înclină atît social-şoviniştii şi kautskiştii filistinizaţi —, această frazeologie nu va ajuta la nimic. Frazeologia aruncă doar praf în ochi, întunecă conştiinţa, măreşte vechea obtuzitate, inerţia, rutina capitalismului, a parlamentarismului, a democraţiei burgheze.

Desfiinţarea claselor va fi rezultatul unei *lupte de clasă* îndelungate, grele, înverşunate, care *după* răsturnarea puterii capitalului, *după* distrugerea statului burghez, *după* instaurarea dictaturii proletariatului *nu se stinge* (cum îşi închipuie reprezentanţii vulgari ai

www.dacoromanica.ro

vechiului socialism şi ai vechii social-democraţii), ci îşi schimbă doar formele, devenind în multe privinţe şi mai înverşunată.

Prin lupta de clasă împotriva rezistenţei burgheziei, împotriva inerţiei, rutinei, nehotărîrii şi oscilărilor micii burghezii trebuie proletariatul să-şi apere puterea, să-şi întărească influenţa organizatoare, să obţină „neutralizarea" păturilor care se tem să se depărteze de burghezie şi urmează proletariatul cu paşi prea nesiguri, să întărească noua disciplină, disciplina tovărăşească a celor ce muncesc, legătura lor trainică cu proletariatul, unirea lor în jurul proletariatului, această nouă disciplină, această nouă bază a relaţiilor sociale, în locul disciplinei feudale din evul mediu, în locul disciplinei foamei, disciplinei robiei salariate „libere" a capitalismului.

Pentru a desfiinţa clasele e necesară o perioadă de dictatură a unei singure clase, şi anume a aceleia dintre clasele asuprite care e în stare nu numai să răstoarne pe exploatatori, nu numai să reprime fără cruţare împotrivirea lor, ci să şi rupă pe tărîm ideologic cu întreaga ideologie burghezo-democratică, cu toată frazeologia mic-burgheză despre libertate şi egalitate în general (de fapt, cum de mult a arătat Marx, această frazeologie înseamnă „libertatea şi egalitatea" *proprietarilor de mărfuri*, „libertatea şi egalitatea" *capitalistului şi a muncitorului).*

Mai mult decît atît. Numai acea dintre clasele asuprite care a fost instruită, unită, educată, oţelită de decenii de luptă grevistă şi de luptă politică împotriva capitalului este capabilă să desfiinţeze prin dictatura ei clasele, — numai acea clasă care şi-a însuşit întreaga civilizaţie urbană industrială, creată de marele capital, şi care este hotărîtă şi capabilă s-o apere, să păstreze şi să dezvolte toate cuceririle ei, să le facă accesibile întregului popor, tuturor oamenilor muncii, — numai acea clasă care va şti să suporte toate greutăţile, vicisitudinile, încercările şi marile sacrificii pe care istoria le impune în mod inevitabil celui ce rupe cu trecutul şi-şi croieşte cu curaj drumul spre un nou viitor, — numai acea clasă în care oamenii cei mai buni nutresc o puternică ură şi un profund dispreţ pentru tot ce e mic-burghez şi filistin,

www.dacoromanica.ro

pentru aceste însuşiri atît de înfloritoare în rîndurile micii burghezii, ale micilor funcţionari, ale „intelectualilor", — numai acea clasă care „s-a călit la şcoala muncii" şi ştie să inspire respect pentru capacitatea ei de muncă oricărui om al muncii, oricărui om cinstit.

Tovarăşi muncitori unguri ! Voi aţi dat lumii o şi mai bună pildă decît aceea dată de Rusia Sovietică fiindcă aţi reuşit să-i uniţi din capul locului pe toţi socialiştii pe platforma unei adevărate dictaturi proletare. Vă stă acum în faţă o sarcină grea şi nobilă, aceea de a rezista în războiul greu împotriva Antantei. Fiţi tari. Dacă vor apare şovăieli în rîndurile socialiştilor, care vi s-au alăturat ieri vouă, dictaturii proletariatului, sau în rîndurile micii burghezii, lichidaţi şovăielile fără cruţare. Împuşcarea — iată soarta pe care o merită cel laş în război.

Voi duceţi singurul război legitim, drept, cu adevărat revoluţionar, războiul celor asupriţi împotriva asupritorilor, războiul celor ce muncesc împotriva exploatatorilor, războiul pentru victoria socialismului. Tot ce este cinstit în clasa muncitoare din întreaga lume este de partea voastră. Revoluţia proletară mondială se apropie cu fiecare lună.

Fiţi tari ! Victoria va fi a voastră !

Lenin

27.V.1919

„Pravda" nr. 115 din 29 mai 1919 *Se tipăreşte după manuscris*

www.dacoromanica.ro

EROII INTERNAŢIONALEI DE LA BERNA

În articolul „Internaţionala a III-a şi locul ei în istorie“ * („Kommunisticeskii Internaţional“ [88] nr. 1, 1.V.1919, ed. rusă, p. 38) relevam una din manifestările cele mai importante ale falimentului ideologic al reprezentanţilor vechii, descompusei Internaţionale „de la Berna“. Acest faliment al teoreticienilor socialismului reacţionar, care nu înţeleg dictatura proletariatului, şi-a găsit expresia în propunerea social-democraţilor germani „independenţi“ de a îmbina, a uni, a pune laolaltă parlamentul burghez şi Puterea sovietică.

Cei mai de seamă teoreticieni ai vechii Internaţionale, Kautsky, Hilferding, Otto Bauer & Co., n-au înţeles că ei propun îmbinarea dictaturii burgheziei cu dictatura proletariatului ! Aceşti oameni, care şi-au făcut un nume şi şi-au cîştigat simpatia muncitorilor propagînd lupta de clasă, explicînd necesitatea ei, n-au înţeles — în clipa hotărîtoare a luptei pentru socialism — că trădează pe de-a-ntregul învăţătura despre lupta de clasă, că o neagă complet şi trec de fapt în lagărul burgheziei, încercînd să îmbine dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului. Pare neverosimil, dar asta-i realitatea.

Ca o rară excepţie, am reuşit să căpătăm acum la Moscova un număr destul de mare de ziare străine, deşi disparate, aşa că avem posibilitatea să reconstituim ceva mai amănunţit — deşi, fireşte, cu totul incomplet — istoria oscilărilor domnilor „independenţi“ în principala

* Vezi volumul de faţă, p. 300—308. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

problemă teoretică şi practică a zilelor noastre. Este problema raportului dintre dictatură *(dictatura proletariatului)* şi democraţie *(democraţia burgheziei)* sau dintre Puterea sovietică şi parlamentarismul burghez.

În broşura sa „Dictatura proletariatului" (Wien. 1918), domnul Kautsky scria că „organizaţia sovietică este unul din cele mai importante fenomene ale timpului nostru. Ea promite să capete o însemnătate hotărîtoare în marile lupte decisive dintre capital şi muncă, spre care ne îndreptăm" (p. 33 din broşura lui Kautsky). Şi el adăuga că bolşevicii au făcut o greşeală transformînd Sovietele dintr-o *„organizaţie de luptă* a unei singure *clase"* într-o *„organizaţie de stat"*, „suprimînd" astfel „democraţia" (ibid.).

În broşura „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" (Petrograd şi Moscova. 1918) am analizat în amănunţime acest raţionament al lui Kautsky şi am arătat că el dă uitării cu totul înseşi bazele învăţăturii marxiste despre stat *. Căci statul (orice stat, inclusiv republica cea mai democratică) nu este altceva decît o maşină de reprimare a unei clase de către alta. A denumi Sovietele organizaţia de luptă a unei *clase* şi a le tăgădui dreptul de a se transforma într-o „organizaţie de stat" înseamnă *de fapt* a renega abc-ul socialismului, a proclama sau a susţine inviolabilitatea *maşinii burgheze de reprimare a proletariatului (adică* inviolabilitatea republicii burghezo-democratice, a statului burghez), înseamnă de fapt a trece în lagărul burgheziei.

Absurditatea poziţiei lui Kautsky este atît de vizibilă, presiunea maselor muncitoare, care cer instaurarea Puterii sovietice, este atît de puternică, încît Kautsky şi kautskiştii au fost nevoiţi să bată în retragere în mod ruşinos, să bălmăjească, pentru că nu erau în stare să-şi recunoască cinstit greşeala.

În ziarul „Die Freiheit", organul social-democraţilor „independenţi" (independenţi de marxism, dar cu totul dependenţi de democraţia mic-burgheză) din Germania, apare la 9 februarie 1919 un articol al domnului Hilfer-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ding, care *de astă dată* cere transformarea Sovietelor în organizații de stat, care să fiinţeze însă *alături* de parlamentul burghez, de „Adunarea națională", laolaltă cu ea. La 11 februarie 1919, în apelul adresat proletariatului din Germania, *întregul* partid „independent" adoptă această lozincă (prin urmare şi domnul Kautsky, care anulează declarațiile făcute de el în toamna anului 1918).

Această încercare de a îmbina dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului este o renegare totală şi a marxismului şi a socialismului în genere, este o nesocotire a experienței menşevicilor şi „socialiştilor-revoluționari" ruşi, care de la 6 mai 1917 şi pînă la 25 octombrie 1917 (stil vechi) au făcut „experiența" îmbinării Sovietelor ca „organizație de stat", cu statul *burghez*, suferind un eşec ruşinos cu această experiență.

La congresul partidului „independenților" (care a avut loc la începutul lunii martie 1919), întregul partid s-a situat pe această poziție a prea înțeleptei îmbinări a Sovietelor cu parlamentarismul burghez. Iată însă că în nr. 178 al ziarului „Die Freiheit" din 13 aprilie 1919 („Supliment") se anunță că fracțiunea „independenților" a propus la Congresul al II-lea al Sovietelor următoarea rezoluție :

„Congresul al II-lea al Sovietelor se situează pe terenul sistemului sovietic. În consecință, orînduirea politică şi economică a Germaniei trebuie să se bazeze pe organizația Sovietelor. Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie reprezentanța legitimă a populației muncitoare în toate domeniile vieții politice şi economice".

Şi, o dată cu aceasta, aceeaşi fracțiune a propus congresului un proiect de „directive" (Richtlinien), în care citim :

„Întreaga putere politică aparține congresului Sovietelor... Dreptul de a alege şi de a fi ales în Soviete îl au, fără deosebire de sex, toți cei care îndeplinesc o muncă socialmente necesară şi utilă, fără a exploata forța de muncă a altora..."

Vedem, prin urmare, că conducătorii „independenți" s-au dovedit a fi niște mic-burghezi jalnici, dependenți cu totul de prejudecățile filistine ale celei mai înapoiate părți a proletariatului. În toamna anului 1918, acești conducători, prin gura lui Kautsky, au respins orice transformare a Sovietelor în organizații de stat. În martie 1919

www.dacoromanica.ro

ei părăsesc această poziţie, tîrîndu-se în coada masei muncitoreşti. În aprilie 1919 ei răstoarnă hotărîrea congresului lor, trecînd cu totul pe poziţia comuniştilor: „Toată puterea în mîna Sovietelor".

Asemenea conducători nu fac multe parale. Nu avem nevoie de conducători care să fie exponenţii stării de spirit a celei mai înapoiate părţi a proletariatului, a părţii care merge în urmă, şi nu ai stării de spirit a avangărzii, care merge în frunte. Iar aceşti conducători care îşi schimbă lozincile cu atîta lipsă de caracter nu fac două parale. Nu se poate avea încredere în ei. Ei vor fi *întotdeauna* un balast, o mărime negativă în mişcarea muncitorească.

Cel mai „de stînga" dintre ei, un oarecare domn Däumig, raţionează în felul următor la congresul partidului (vezi „Die Freiheit" din 9 martie):

„...Däumig declară că nu-l desparte nimic de revendicarea comuniştilor: «Toată puterea în mîna Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor». Dar el trebuie să se ridice împotriva tacticii puciurilor promovate în practică de partidul comuniştilor şi împotriva bizantinismului de care dau dovadă faţă de mase, în loc să le educe. Tactica puciurilor, a acţiunilor izolate nu poate duce înainte..."

Germanii numesc tactică a puciurilor ceea ce acum 50 de ani vechii revoluţionari din Rusia numeau „focuri de artificii", „foc de paie" — organizarea unor mici comploturi, atentate, răscoale etc.

Acuzînd pe comunişti de „tactică a puciurilor", domnul Däumig nu face decît să-şi dovedească propriul „bizantinism", slugărnicia de lacheu faţă de prejudecăţile filistine ale micii burghezii. „Stîngismul" acestui domn, care, de teama masei, repetă o lozincă „la modă", *fără să înţeleagă mişcarea revoluţionară de masă*, nu face o para chioară.

În Germania se ridică un val puternic de mişcări greviste spontane. Se observă o creştere şi un avînt nemaipomenit al luptei proletare, care întrece, pe cît se vede, ceea ce a fost în Rusia în 1905, cînd mişcarea grevistă a atins un nivel nemaiîntîlnit pînă atunci în lume. A vorbi de o „tactică a puciurilor" atunci cînd există o asemenea mişcare înseamnă a fi un flecar de duzină incorigibil şi un lacheu al prejudecăţilor filistine.

www.dacoromanica.ro

Domnii filistini, în frunte cu Däumig, visează, probabil, la o revoluție (dacă în capetele lor există în genere vreo idee de revoluție) în care masele să se ridice *dintr-o dată* și *în mod perfect organizat*.

Astfel de revoluții nu există și nu pot exista. Capitalismul n-ar mai fi capitalism dacă n-ar ține mase de milioane de oameni ai muncii, imensa majoritate a acestora, într-o stare de asuprire, de abrutizare, de mizerie și înapoiere. Capitalismul nu poate fi răsturnat decît prin revoluție, care ridică în focul luptei mase neantrenate pînă atunci. În perioada de maturizare a revoluției exploziile spontane sînt inevitabile. N-a existat și nu poate exista nici o revoluție în care lucrurile să nu se petreacă așa.

Afirmația că comuniștii încurajează acțiunile spontane este o minciună a domnului Däumig, o minciună de același soi cu cea pe care am auzit-o în repetate rînduri de la menșevici și de la socialiștii-revoluționari. Comuniștii *nu* încurajează acțiunile spontane, *nu* sînt pentru izbucniri răzlețe. Comuniștii învață masele să acționeze în chip organizat, unitar, solidar, matur, la timp. Calomniile filistine ale domnilor Däumig, Kautsky & Co. nu pot răsturna acest fapt.

Dar filistinii nu sînt în stare să înțeleagă că comuniștii consideră — și pe bună dreptate — de datoria lor *să fie alături de masele luptătoare* ale celor asupriți, iar nu alături de eroii micii burghezii, care, temători, se țin deoparte, în espectativă. Cînd masele luptă, e inevitabil ca ele să facă greșeli ; dîndu-și seama de aceste greșeli și explicîndu-le maselor, luptînd pentru îndreptarea lor și susținînd ferm victoria conștiinței asupra spontaneității, comuniștii *rămîn alături de mase*. Mai bine să fii alături de masele care luptă și care în cursul luptei se debarasează treptat de greșeli, decît alături de intelectuali, filistini, kautskiști, care stau în espectativă, în așteptarea „victoriei depline" — iată un adevăr pe care domnilor Däumigi nu le e dat să-l înțeleagă.

Cu atît mai rău pentru ei. Ei au și intrat în istoria revoluției proletare mondiale cu stigmatul de mic-burghezi lași, de plîngăreți reacționari, ieri slugi ale Schei-

www.dacoromanica.ro

demannilor, astăzi propovăduitori ai „păcii civile", indiferent dacă această propagandă se camuflează prin îmbinarea Constituantei cu Sovietele sau prin condamnarea sententioasă a „tacticii puciurilor".

Cel care a bătut recordul în materie de înlocuire a marxismului prin văicăreli mic-burgheze reacționare este domnul Kautsky. El o ține una și bună : deplînge cele ce se petrec, se lamentează, plînge, se îngrozește, propovăduiește o împăcare ! Acest cavaler al tristei figuri *a scris* o viață întreagă despre lupta de clasă și despre socialism, dar cînd s-a ajuns la ascuțirea la maximum a luptei de clasă și cînd a sosit ajunul socialismului, înțeleptul nostru și-a pierdut cumpătul, s-a pus pe plîns și s-a dovedit un filistin de duzină. În nr. 98 al ziarului trădătorilor socialismului de la Viena, alde Austerlitz, Renner, Bauer („Arbeiter Zeitung" din 9 aprilie 1919, Viena, ediția de dimineață), Kautsky își expune lamentațiile pentru a suta, dacă nu pentru a mia oară.

„...Tuturor claselor le-au ieșit din minte — se vaită el — gîndirea economică și înțelegerea economiei... Războiul îndelungat a deprins păturile largi ale proletariatului să nesocotească cu totul condițiile economice și să creadă cu tărie în atotputernicia violenței..."

Acestea sînt cele două „puncte" ale „marelui" nostru „învățat" ! „Cultul violenței" și falimentul producției — iată ce-l face ca, în loc să analizeze condițiile *reale* ale luptei de clasă, să ajungă la vechea, obișnuita, tradiționala văicăreală mic-burgheză. „Noi ne așteptam — scrie el — ca revoluția să vină ca un produs al luptei de clasă proletare..., dar revoluția a venit în urma crahului militar al sistemului dominant, atît în Rusia cît și în Germania..."

Cu alte cuvinte acest înțelept „se aștepta" la o revoluție pașnică ! Admirabil !

Dar domnul Kautsky și-a pierdut atît de tare cumpătul, încît a uitat că mai înainte, pe cînd era marxist, scria el însuși că e foarte probabil că războiul va prilejui revoluția. Acum, în loc să analizeze lucid, fără teamă, ce schimbări ale formelor revoluției sînt *inevitabile* în urma războiului, „teoreticianul" nostru își deplînge „așteptările" neîmplinite !

www.dacoromanica.ro

„...Păturile largi ale proletariatului nesocotesc condițiile economice“ !

Ce absurditate ridicolă ! Cît de bine cunoaștem acest refren mic-burghez din ziarele menșevice din perioada Kerenski !

Economistul Kautsky a uitat că atunci cînd țara este ruinată de război și adusă la marginea prăpastiei, „condiția economică“ principală, fundamentală, esențială este *salvarea muncitorului.* Dacă clasa muncitoare va fi salvată de la primejdia de a muri de foame, dacă va fi salvată de la pieire, producția dezorganizată va putea fi refăcută. Iar pentru a salva clasa muncitoare este nevoie de dictatura proletariatului, singurul mijloc de a împiedica ca povara și urmările războiului să fie aruncate pe spinarea muncitorilor.

Economistul Kautsky „a uitat“ că problema repartizării poverii înfrîngerii o rezolvă *lupta de clasă* și că lupta de clasă într-o țară cu totul epuizată, ruinată, înfometată, în pragul pieirii își schimbă *inevitabil* formele. Aici nu mai e vorba de luptă de clasă pentru o parte din produse, pentru conducerea producției (căci producția s-a oprit, nu este cărbune, căile ferate sînt complet deteriorate, războiul a scos oamenii de pe făgașul normal al vieții, mașinile sînt uzate etc. etc.), ci *pentru a scăpa de foamete.* Numai niște proști, fie ei foarte „învățați“, pot „să condamne“ într-o asemenea situație comunismul „de consum“, comunismul „de cazarmă“ și să vorbească cu înfumurare muncitorilor despre însemnătatea producției.

În primul rînd și înainte de orice trebuie să salvăm pe muncitor. Burghezia vrea să-și păstreze privilegiile, să arunce toate urmările războiului pe spinarea muncitorului, iar asta ar însemna ca muncitorii să moară de foame.

Clasa muncitoare vrea să scape de foamete și pentru aceasta ea trebuie să zdrobească complet burghezia, să asigure *mai întîi* consumul, chiar și cel mai sărăcăcios, căci altfel *n-o va scoate la capăt* în condițiile unei existențe de foame, *nu va rezista* pînă producția va putea porni din nou.

„Gîndește-te la producție !“, spune burghezul sătul muncitorului flămînd, sfîrșit de foame, iar Kautsky, re-

www.dacoromanica.ro

luînd acest refren al capitaliştilor sub forma aşa-zisei „ştiinţe economice", se transformă total în lacheu al burgheziei.

Iar muncitorul spune : să se mulţumească şi burghezia cu o raţie de foame, pentru ca oamenii muncii să-şi poată reveni, pentru ca ei *să nu piară*. „Comunismul de consum" este condiţia salvării muncitorului. Nu trebuie să ne dăm în lături de la nici un sacrificiu pentru a salva pe muncitor ! O jumătate de funt capitalistului şi un funt muncitorului — iată cum trebuie să procedăm ca s-o scoatem la capăt cu perioada de foamete, cu ruina. Asigurarea consumului muncitorului înfometat este baza şi condiţia refacerii producţiei.

Clara Zetkin i-a declarat pe bună dreptate lui Kautsky că el

> *„alunecă spre economia politică burgheză. Producţia e pentru om, şi nu invers..."*

De aceeaşi dependenţă faţă de prejudecăţile mic-burgheze dă dovadă independentul domn Kautsky deplîngînd „cultul violenţei". Cînd bolşevicii au arătat, încă în 1914, că războiul imperialist se va transforma în război civil, domnul Kautsky a tăcut, rămînînd în acelaşi partid cu David & Co., care au calificat această previziune (şi această lozincă) drept „o nebunie". Kautsky nu a înţeles de loc inevitabilitatea transformării războiului imperialist în război civil, iar acum atribuie propria sa neînţelegere celor două părţi care luptă în războiul civil. Ce-i asta dacă nu o mostră de obtuzitate mic-burgheză reacţionară ?

Dar dacă în 1914 neînţelegerea faptului că războiul imperialist se va transforma inevitabil în război civil era *numai* o dovadă de obtuzitate mic-burgheză, astăzi, în 1919, ea este ceva mai rău. Este o trădare faţă de clasa muncitoare. Căci războiul civil este *un fapt* în Rusia şi în Finlanda, în Letonia şi în Germania, şi în Ungaria. De sute şi sute de ori a recunoscut Kautsky în scrierile lui anterioare că există perioade istorice în care lupta de clasă se transformă inevitabil în război civil. Aşa s-a şi întîmplat, iar Kautsky a trecut în lagărul micii burghezii şovăielnice şi laşe.

www.dacoromanica.ro

„...Spiritul care animă organizația Spartacus este în fond spiritul lui Ludendorf... Spartacus nu duce la pieire numai propria sa cauză, ci face și să se înăsprească politica de violență a socialiștilor din majoritate. Noske este antipodul lui Spartacus...“

Aceste cuvinte ale lui Kautsky (din articolul publicat de el în „Arbeiter Zeitung“ din Viena) ating un asemenea grad de stupiditate, de josnicie și de mîrșăvie, încît e suficient să le arăți cu degetul. Partidul care tolerează în rîndurile lui asemenea conducători este un partid descompus. Internaționala de la Berna, din care face parte domnul Kautsky, trebuie să fie apreciată de noi așa cum merită, judecînd după aceste cuvinte ale lui Kautsky, ca o Internațională galbenă.

Ca o curiozitate, vom mai reproduce și o idee a domnului Haase din articolul despre „Internaționala de la Amsterdam“ („Die Freiheit“ din 4 mai 1919). Domnul Haase se laudă că în problema coloniilor a propus o rezoluție potrivit căreia „uniunii popoarelor, organizată după propunerea Internaționalei... îi revine misiunea ca *pînă la înfăptuirea socialismului...*“ (luați aminte !) „...să administreze coloniile, în primul rînd în interesul indigenilor, iar apoi în interesul tuturor popoarelor grupate în uniune...“

O perlă, nu-i așa ? Potrivit rezoluției acestui înțelept, *pînă* la înfăptuirea socialismului, nu burghezia *va administra coloniile*, ci o bună, dreaptă și dulce „uniune a popoarelor“ ! ! Prin ce se deosebește asta în practică de o sulemenire a celei mai odioase fățărnicii capitaliste ? Și aceștia sînt membri „de stînga“ ai Internaționalei de la Berna...

Pentru ca cititorul să poată compara mai concret toată stupiditatea, josnicia și mîrșăvia celor scrise de Haase, Kautsky & Co. cu situația reală din Germania, voi prezenta încă un mic citat.

Cunoscutul capitalist Walther Rathenau a publicat o cărțulie : „Statul nou“ (Der neue Staat). Data de apariție

www.dacoromanica.ro

a acestei cărţulii este 24 martie 1919. Valoarea ei teoretică este egală cu zero. Dar, ca observator, Walther Rathenau este nevoit să recunoască următoarele :

„...Noi, popor de poeţi şi de gînditori, avem îndeletnicirea accesorie (im Nebenberuf) de a fi filistini..."

„...Idealism nu găsim acum decît la monarhiştii extremişti şi la spartachişti..."

„Adevărul gol-goluţ este acesta : ne îndreptăm spre o dictatură, proletară sau pretoriană" (p. 29, 52, 65).

Acest burghez se crede, pe cît se vede, tot atît de „independent" faţă de burghezie pe cît domnii Kautsky şi Haase se cred „independenţi" de mica burghezie şi de filistinism.

Dar Walther Rathenau este cu cîteva capete mai sus decît Karl Kautsky, căci acesta din urmă scînceşte, ferindu-se cu teamă de „adevărul gol", pe cînd primul îl recunoaşte deschis.

28. V. 1919

Publicat în iunie 1919 în revista „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 2
Semnat : L e n i n

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

FERIŢI-VĂ DE SPIONI !

Moarte spionilor !

Ofensiva albgardiştilor asupra Petrogradului a dovedit în mod evident că albii întreţin în toată zona din imediata apropiere a frontului, în fiecare oraş mai important o vastă organizaţie de spionaj, de trădători, care aruncă în aer podurile, pun la cale răscoale în spatele frontului, asasinează pe comunişti şi pe fruntaşii organizaţiilor muncitoreşti.

Toată lumea să se afle la postul său !

Pretutindeni vigilenţa trebuie dublată ; trebuie luate şi o serie de măsuri pentru urmărirea şi prinderea spionilor şi conspiratorilor albi, măsuri care să fie bine chibzuite şi aplicate cu stricteţe.

Toţi muncitorii de la căile ferate, ca şi lucrătorii politici din toate unităţile militare, fără excepţie, sînt îndeosebi datori să sporească măsurile de precauţie.

Toţi muncitorii şi ţăranii conştienţi trebuie să facă zid în jurul Puterii sovietice pentru a o apăra, să pornească la luptă împotriva spionilor şi a trădătorilor albgardişti. Fiecare să fie la postul său de veghe, ţinînd o legătură permanentă, organizată milităreşte cu comitetele de partid, cu Comisia extraordinară, cu tovarăşii cei mai încercaţi şi mai experimentaţi dintre activiştii sovietici.

Preşedintele Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti,
V. Ulianov (Lenin)

Comisarul Afacerilor Interne, *F. Dzerjinski*

„Pravda" nr. 116 din 31 mai 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE DIRECTIVĂ A C.C. CU PRIVIRE LA UNITATEA PE PLAN MILITAR [89]

Luînd în consideraţie :

1) că R.S.F.S.R. este nevoită ca, în alianţă cu Republicile sovietice frăţeşti Ucraina, Letonia, Estonia, Lituania şi Bielorusia, să ducă o luptă de apărare împotriva duşmanului comun — imperialismul mondial şi contrarevoluţia sutelor negre şi a albgardiştilor, pe care acesta o sprijină ;

2) că o condiţie indispensabilă pentru succesul acestui război o constituie un comandament unic pentru toate detaşamentele Armatei Roşii şi cea mai strictă centralizare în ceea ce priveşte folosirea tuturor forţelor şi resurselor republicilor socialiste, în special a întregului aparat de aprovizionare a armatei, precum şi a transportului feroviar, ca foarte important factor material al războiului, de însemnătate primordială nu numai pentru efectuarea operaţiilor militare, ci şi pentru aprovizionarea Armatei Roşii cu muniţii, efecte şi alimente ;

C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărît :

1) să se considere absolut necesară, pentru toată perioada războiului socialist de apărare, unificarea întregii munci de aprovizionare a Armatei Roşii, sub conducerea unică a Consiliului Apărării şi a altor instituţii centrale din R.S.F.S.R. ;

2) să se considere absolut necesară, pentru toată perioada războiului socialist de apărare, unificarea transportului feroviar şi a administraţiei reţelei de cale ferată, pe tot cuprinsul republicilor socialiste frăţeşti, sub con-

www.dacoromanica.ro

ducerea şi administrarea Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie al R.S.F.S.R. ;

3) să se considere incompatibilă cu interesele apărării existenţa în Republicile sovietice frăţeşti a unor organe separate de aprovizionare a Armatei Roşii şi a unor comisariate separate pentru căile de comunicaţie şi să se insiste asupra necesităţii transformării acestora, pentru perioada războiului, în secţii ale organelor de aprovizionare a Armatei Roşii a R.S.F.S.R. şi ale Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie al R.S.F.S.R., urmînd ca ele să fie conduse direct de către organele centrale pentru aprovizionarea Armatei Roşii a R.S.F.S.R. şi de Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie al R.S.F.S.R. şi să fie subordonate în întregime acestora ;

4) toate decretele privitoare la aprovizionarea Armatei Roşii şi la transportul feroviar sau la administrarea reţelei de cale ferată care contravin hotărîrilor şi decretelor ce reglementează aprovizionarea Armatei Roşii a R.S.F.S.R. şi administrarea transportului feroviar şi a reţelei de cale ferată a R.S.F.S.R. urmează să fie anulate.

Lenin. Stalin

Scris în mai 1919

Publicat pentru prima oară în 1941 în : „Documente referitoare la eroica apărare a Petrogradului în 1919", Moscova

Se tipăreşte după copia dactilografiată

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA FRONTUL PETROGRADULUI

C.C. hotărăşte :

1. Frontul Petrogradului să fie considerat ca cel mai important. Se va avea în vedere acest lucru la repartizarea trupelor etc.

2. Din divizia retrasă de pe Frontul de est să se trimită $^2/_3$ Petrogradului şi $^1/_3$ Frontului de sud.

3. Biroul Organizatoric este însărcinat să ia o serie de măsuri cît mai energice şi mai urgente pentru a grăbi trecerea comuniştilor de la munca în aparatul sovietic (central şi local) la munca în armată, îndeosebi în spatele îndepărtat şi în cel apropiat al frontului (lupta împotriva dezertărilor, aprovizionarea armatei, depozitele, accelerarea mobilizării etc.).

4. Aceeaşi însărcinare se dă Consiliului Apărării şi Consiliului Comisarilor Poporului.

Scris la 10 iunie 1919

Primele două puncte au fost publicate pentru prima oară în 1941 în : „Documente referitoare la eroica apărare a Petrogradului în 1919", Moscova

Publicat pentru prima oară în întregime în 1950, în ed. a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 29

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PENTRU PROIECTUL DE PROGRAM AL P.C.(b) DIN RUSIA *

1

ÎNSEMNARE CUPRINZÎND PUNCTELE DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI ELABORATE DEFINITIV DE COMISIE ŞI PROBLEMELE CARE URMEAZĂ SĂ FIE ELABORATE

38	1) Exproprierea şi socializarea	**Au mai rămas:** agricultura
39	2) forţele de producţie	repartiţia produselor
40	3) centralizarea, planul	banii şi băncile
41	4) mica industrie şi industria meşteşugărească	finanţele
42	5) sindicatele ca organe de conducere	*protecţia muncii.*
43	6) repartizarea forţei de muncă	
44	7) disciplina în muncă	
45	8) „specialiştii".	

Scris la 23—25 februarie 1919

Se tipăreşte după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

* Vezi volumul de faţă, p. 81—124. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

2

PLANUL PUNCTULUI DOI DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI

PRIMA SCHIŢĂ

1) Sindicatele, rolul lor principal
2) transformarea lor în organe de conducere
3) educarea maselor.

A DOUA SCHIŢĂ

1) Dezvoltarea disciplinei tovărăşeşti
2) biruirea deprinderilor capitalismului
3) reeducarea maselor
4) experienţa practică a maselor
5) sindicatele ca organe principale
6) participarea lor la conducerea producţiei
7) educaţia lor prin muncă.

Scris la 23—25 februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

3

PLANUL PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAM

1) Desfiinţarea *proprietăţii private*, legea cu privire la socializare şi 3 — colectivizarea
2) orientarea spre socialism la sate
3) dezvoltarea forţelor de producţie
+, (3) *oraşul* şi *satul*
4) reazemul şi cele trei grupuri de la sate.

Scris în jurul datei de 25 februarie 1919

Se tipăreşte după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XI!I

www.dacoromanica.ro

4

CONSPECTUL SECŢIUNII CU PRIVIRE LA PEDEPSE DIN PUNCTUL PROGRAMULUI REFERITOR LA JUSTIŢIE

1) > % condamnarea cu suspendarea pedepsei
2) „ „ blam public
3) înlocuirea privării de libertate prin muncă obligatorie cu domiciliul forţat
4) înlocuirea condamnării la închisoare prin instituţii educative
5) introducerea unor consilii de judecată tovărăşească (pentru anumite categorii, atît în armată cît şi în rîndurile muncitorilor).

Scris în iurul datei de 25 februarie 1919

Se tipăreşte după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol XIII

www.dacoromanica.ro

5

PROIECT DE ADĂUGIRI LA PUNCTUL DIN PROGRAM ÎN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PUBLIC

Se va adăuga:

1) cu privire la învăţământul politehnic pentru tineri şi adulţi { *pentru adulţi:* dezvoltarea învăţământului profesional, trecîndu-se la învăţământul politehnic

2) activitatea (copiilor) în afara clasei

---

3) creşe etc.
4) la § 6 + sindicatele
5) cu predare în limba maternă.

Scris la 20 martie 1919 *Se tipăreşte după manuscris*

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

www.dacoromanica.ro

6

PARTICULARITĂŢILE NOULUI PROGRAM AL PARTIDULUI

Complexitatea muncii.
Un nou tip.
§§ nu pentru program.
Nedefinitivat.
Apel...
Experienţa (noi s-o aprofundăm) şi s-o facem cunoscută Europei.

Scris în februarie 1919

Publicat pentru prima oară în 1930, în „Culegeri din Lenin", vol. XIII

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA COOPERAŢIE

N-ar fi cazul să fie omis § 1 ?

Observaţia la § 2 şi § 3 să fie omisă.

Cel puţin $^2/_3$ din membrii fiecărei cooperative trebuie să fie proletari sau semiproletari (adică persoane care trăiesc exclusiv sau în proporţie nu mai mică de jumătate din vînzarea forţei lor de muncă).

Organele cooperaţiei muncitoreşti trimit comisari în cooperativele în care peste 10% din membri aparţin claselor avute. Comisarii au dreptul de supraveghere şi control, precum şi dreptul de „veto", transmiţînd hotărîrile contestate spre rezolvarea definitivă organelor C.E.S.

Cum poate fi exprimată colaborarea practică dintre sindicatele funcţionarilor din comerţ şi industrie ?

Nu s-ar putea institui o serie de premii şi avantaje substanţiale pentru cooperativele care au cuprins întreaga populaţie ?

Municipalităţi, care să unească întreaga populaţie în jurul magazinelor municipale.

Scris în jurul datei de 16 martie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU CEREALE A FEROVIARILOR

Comitetul pentru aprovizionarea feroviarilor declară muncitorilor că, pe baza unor calcule exacte, primirea a 25 de funturi este garantată în mod absolut în condiţiile transportării a 6 000 000 de puduri lunar. Dar se poate transporta şi mult mai mult. Trebuie să ne încordăm toate forţele pentru a mări numărul locomotivelor reparate. În plus, pentru ridicarea productivităţii muncii se acordă *premii* potrivit normelor Consiliului sindicatelor din Rusia.

Scris la 31 martie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN PROBLEMA RELAŢIILOR CU ŢĂRĂNIMEA MIJLOCAŞĂ

În legătură cu *p l a n u l* de măsuri urgente pentru atragerea mijlocaşului :

1) Impozitul extraordinar perceput *de la mijlocaşi* să fie redus imediat.
2) Din partea partidului să se trimită (cîte 3 persoane din fiecare comitet gubernial) în mod special la munca *pentru atragerea mijlocaşului.*
3) Vor fi alcătuite de la centru comisii (o serie dintre ele) care să fie trimise pe teren *pentru apărarea* mijlocaşului.
4) Planul călătoriilor lui Kalinin va fi elaborat şi confirmat. Vor fi publicate datele, localităţile, primirile în audienţă etc.
5) Participarea la călătoriile (prevăzute la punctele 4 şi 5) a unor reprezentanţi din partea Comisariatelor poporului pentru *justiţie, afaceri interne, agricultură* etc.
6) O campanie de presă.
7) Un „Manifest" cu privire la apărarea ţăranului mijlocaş.
8) Verificarea (şi abolirea) măsurilor *de constrîngere* în legătură cu intrarea în comune.
9) Verificarea măsurilor *de aprovizionare*, în sensul reducerii rechiziţiilor, urmăririlor etc. la care este impus *m i j l o c a ş u l* etc.

www.dacoromanica.ro

10) Amnistia.
11) „Recunoaşterea chiaburului".
12) Predarea obligatorie a surplusurilor de cereale şi furaje.
13) Meşteşugarii şi meseriaşii să fie recunoscuţi.

Scris la sfîrşitul lunii martie — începutul lunii aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ANEXE

www.dacoromanica.ro

Исправлено 28/III Ленин

ПРОГРАММА

Российской Коммунистической партии (большевиков).

Принята 8-ым с'ездом партии 18—23 марта 1919 г.

Октябрьская революция (25 окт., 7 ноября, 1917 г.) въ России осуществила диктатуру пролетариата, начавшего при поддержке беднейшего крестьянства или полупролетариата, созидать основы коммунистического общества. Ход развития революции в Германии и Австро-Венгрии, рост революционного движения пролетариата во всех передовых странах, распространение советской формы этого движения, т.-е. такой, которая направлена прямо к осуществлению диктатуры пролетариата, все это показало, что началась эра всемирной пролетарской, коммунистической революции.

Эта революция явилась неизбежным результатом развития капитализма, господствующего пока в большинстве цивилизованных стран. Природу капитализма и буржуазного общества наша старая программа правильно, если не считать неточного названия партии социал-демократической, охарактеризовала в следующих положениях:

«Главную особенность такого общества составляет товарное производство на основе капиталистических производственных отношений, при которых самая важная и значительная часть средств производства и обращения товаров принадлежит небольшому по своей численности классу лиц, между тем как огромное большинство населения состоит из пролетариев и полупролетариев, вынужденных своим экономическим положением постоянно или периодически продавать свою рабочую силу, т.-е. поступать в наемники к капиталистам, и своим трудом создавать доход высших классов

*Набойщику: дважды дыр: С капиталом проведенным капитализмом промышленной концентрации.

ственно-производительного процесса для обеспечения благосостояния и всестороннего развития всех членов общества, социальная революция пролетариата уничтожит деление общества на классы и тем освободит все угнетемое человечество, так как положит конец всем видам эксплоатации одной части общества другою.

«Необходимое условие этой социальной революции составляет диктатура пролетариата, т.-е. завоевание пролетариатом такой политической власти, которая позволит ему подавить всякое сопротивление эксплоататоров. Ставя себе задачу сделать пролетариат способным выполнить свою великую историческую миссию, международная коммунистическая партия организует его в самостоятельную политическую партию, противостоящую всем буржуазным партиям, руководит всеми проявлениями его классовой борьбы, разоблачает перед ним непримиримую противоположность интересов эксплоататоров интересам эксплоатируемых и выясняет ему историческое значение и необходимые условия предстоящей социальной революции. Вместе с тем, она обнаруживает перед всей остальной трудящейся и эксплоатируемой массой безнадежность ее положения в капиталистическом обществе и необходимость социальной революции в интересах ее собственного освобождения от гнета капитала. Партия рабочего класса, коммунистическая партия, вовет в свои ряды все слои трудящегося и эксплоатируемого населения, поскольку они переходят на точку зрения пролетариата».

Процесс концентрации и централизации капитала, уничтожая свободную конкуренцию, привел в начале XX века к созданию могучих монополистических союзов капиталистов,— синдикатов, картелей, трестов,—получивших решающее значение во всей экономической жизни, к слиянию банкового капитала с громадной концентрацией капитала промышленного и к усиленному вывозу капитала в чужие страны. Тресты, охватывая целые группы капиталистических держав, начали экономический раздел мира, поделенного уже территориально между богатейшими странами. Эта эпоха финансового капитала, неизбежно обостряющая борьбу между капиталистическими государствами, есть эпоха империализма.

Отсюда неизбежно вытекают империалистические войны, войны за рынки сбыта, за сферу приложения капитала, за сырье и за рабочую силу, т.-е. за мировое господство и за власть над малыми и слабыми народностями. Именно такова первая великая империалистическая война 1914—1918 гг.

И чрезвычайно высокая степень развития мирового капитализма вообще; и смена свободной конкуренции государственно-монополистическим капитализмом; и подготовка банками, а равно союзами капиталистов, аппарата для общественного регулирования процесса производства и распределения продуктов; и стоящий в связи с ростом капиталистических монополий рост дороговизны и гнета

*Наборщику: вместо буквы ъ во слове въ опечатка. И первой корректуре, как в старой программе писалось въ. Слово: эксплуатация. Слово французское: „exploitation", читается „Эксплуатасіон"

дарства, грабя колониальные и слабые народы, дают возможность буржуазии, за счет добытой этим грабежом сверхприбыли, ставить в привилегированное положение и таким образом подкупать верхушки пролетариата, обеспечивать им в мирное время сносное мещанское существование и брать на службу себе вождей этого слоя. Оппортунисты и социал-шовинисты, будучи слугами буржуазии, являются прямыми классовыми врагами пролетариата, особенно теперь, когда они в союзе с капиталистами вооруженной рукой подавляют революционное движение пролетариата, как в своих, так и в чужих странах.

С другой стороны, буржуазным извращением социализма является течение „центра", наблюдаемое равным образом во всех капиталистических странах, которое колеблется между социал-шовинистами и коммунистами, отстаивая единство с первыми и пытаясь возродить обанкротившийся II Интернационал. Руководителем борьбы пролетариата за его освобождение является лишь новый, третий, коммунистический интернационал, одним из отрядов которого является Р. К. П. Этот Интернационал фактически создан образованием коммунистических партий из действительно пролетарских элементов прежних социалистических партий в ряде стран, а особенно в Германии, и формально основан в марте 1919 года на его первом С'езде в Москве. Коммунистический Интернационал, приобретающий все больше сочувствия в массах пролетариата всех стран не только в своем названии возвращается к марксизму, но и всем своим идейно-политическим содержанием, всеми своими действиями осуществляет революционное учение Маркса, очищенное от буржуазной оппортунистических извращений.

Развивая конкретнее задачи пролетарской диктатуры применительно к России, главной особенностью которой является численное преобладание мелко-буржуазных слоев населения, Р. К. П. определяет эти задачи следующим образом:

*Наборщику: Не курсив, а жирный шрифт такой, как в первой корректуре

В области обще-политической.

1. Буржуазная республика, даже самая демократическая, осваиваемая лозунгами всенародной, общенациональной или внеклассовой воли, неизбежно оставалась на деле—въ силу того, что существовала частная собственность на землю и другие средства производства,—диктатурой буржуазии, машиной для эксплуатации и подавления громадного большинства трудящихся горсткой капиталистов. В противоположность этому, пролетарская или советская демократия превратила массовые организации, именно угнетенных капитализмом классовъ, пролетариев и беднейших крестьян—полупролетариев, т.-е. громадного большинства населения, в постоянную и единственную основу всего государственного аппарата, местного

**Наборщику: малые туры, как на строке 6-ой сверху.

www.dacoromanica.ro

Paginile întîi, a cincea şi a şaptea a celei de-a doua corecturi a „Programului Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia" cu notele şi corecturile lui V. I. Lenin. — 1919

Micşorat

www.dacoromanica.ro

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLŞEVIC) DIN RUSIA

Revoluţia din Octombrie (25 octombrie, 7 noiembrie 1917) din Rusia a înfăptuit dictatura proletariatului, care cu sprijinul ţărănimii sărace sau al semiproletariatului a început să făurească societatea comunistă. Dezvoltarea revoluţiei în Germania şi Austro-Ungaria, creşterea mişcării revoluţionare a proletariatului în toate ţările înaintate, extinderea formei sovietice a acestei mişcări, formă care urmăreşte direct înfăptuirea dictaturii proletariatului, — toate acestea dovedesc că era revoluţiei proletare, comuniste mondiale a început.

Această revoluţie este un rezultat inevitabil al dezvoltării capitalismului, încă dominant în majoritatea ţărilor civilizate. Natura capitalismului şi a societăţii burgheze a fost caracterizată just — făcînd abstracţie de faptul că partidul era denumit în mod inexact partid social-democrat — în vechiul nostru program prin tezele care urmează :

„Particularitatea principală a acestei societăţi o constituie producţia de mărfuri pe baza relaţiilor de producţie capitaliste, cînd partea cea mai importantă a mijloacelor de producţie şi a circulaţiei de mărfuri aparţine unei clase restrînse numericeşte, în timp ce imensa majoritate a populaţiei este formată din proletari şi semiproletari, pe care situaţia lor economică îi obligă să-şi vîndă permanent sau periodic forţa de muncă, adică să se angajeze ca salariaţi la capitalişti şi să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societăţii.

www.dacoromanica.ro

Sfera în care domină relaţiile de producţie capitaliste se lărgeşte pe măsură ce continua perfecţionare a tehnicii, sporind importanţa economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători independenţi, transformînd pe unii dintre ei în proletari, micşorînd rolul celorlalţi în viaţa social-economică şi punîndu-i uneori într-o dependenţă mai mult sau mai puţin totală, mai mult sau mai puţin evidentă, mai mult sau mai puţin apăsătoare faţă de capital.

În afară de aceasta, progresul tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe o scară din ce în ce mai largă munca femeilor şi a copiilor în procesul de producţie şi de circulaţie a mărfurilor. Dar întrucît acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puţină muncă vie a muncitorilor, cererea de forţă de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei ei, ceea ce face să crească dependenţa muncii salariate faţă de capital şi gradul de exploatare a acesteia.

Această stare de lucruri din ţările burgheze, precum şi rivalitatea lor pe piaţa mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor produse în cantităţi din ce în ce mai mari să se realizeze din ce în ce mai greu. Supraproducţia, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puţin grave, urmate de perioade mai mult sau mai puţin îndelungate de stagnare industrială, este o consecinţă inevitabilă a dezvoltării forţelor de producţie în societatea burgheză. Crizele şi perioadele de stagnare industrială ruinează la rîndul lor în şi mai mare măsură pe micii producători, accentuează dependenţa muncii salariate faţă de capital, accelerează înrăutăţirea relativă, iar uneori şi absolută a situaţiei clasei muncitoare.

Aşadar, perfecţionarea tehnicii, care înseamnă ridicarea productivităţii muncii şi sporirea avuţiei sociale, determină în societatea burgheză creşterea inegalităţii sociale, mărirea distanţei dintre avuţi şi neavuţi, precum şi continua înrăutăţire a situaţiei materiale, creşterea şomajului şi condamnarea unor pături din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privaţiuni.

www.dacoromanica.ro

Pe măsură însă ce toate aceste contradicții inerente societății burgheze se accentuează și se dezvoltă, sporește și nemulțumirea masei muncitoare și exploatate față de ordinea existentă, crește numărul și coeziunea proletarilor și se ascute lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, concentrînd mijloacele de producție și de circulație și socializînd procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm din ce în ce mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste prin relații comuniste, adică posibilitatea materială a revoluției sociale, care constituie scopul final al întregii activități a partidului comunist internațional, exponent conștient al mișcării de clasă a proletariatului.

Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducînd organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societății și a dezvoltării lor multilaterale, revoluția socială a proletariatului va desființa împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asuprită, deoarece va pune capăt oricăror forme de exploatare a unei părți a societății de către cealaltă.

O condiție necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a unei puteri politice, care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatatorilor. Asumîndu-și sarcina de a face proletariatul capabil să îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internațional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze, conduce lupta de clasă a proletariatului în toate manifestările ei și îi dezvăluie antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor și interesele celor exploatați și-i arată care este însemnătatea istorică și care sînt condițiile necesare ale viitoarei revoluții sociale. El arată în același timp tuturor celorlalte mase muncitoare și exploatate că în societatea capitalistă situația lor este fără ieșire și că revoluția socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în

www.dacoromanica.ro

rîndurile sale toate păturile populaţiei muncitoare şi exploatate, în măsura în care ele îşi însuşesc punctul de vedere al proletariatului".

Procesul de concentrare şi centralizare a capitalului, desfiinţînd libera concurenţă, a dus la începutul secolului al XX-lea la formarea unor puternice uniuni monopoliste ale capitaliştilor — sindicate, carteluri, trusturi —, care au căpătat o importanţă hotărîtoare în întreaga viaţă economică, la contopirea capitalului bancar cu capitalul industrial de o colosală concentrare, la un intens export de capital în ţări străine. Cuprinzînd grupuri întregi de state capitaliste, trusturile au trecut la împărţirea economică a lumii, deja împărţită din punct de vedere teritorial, între cele mai bogate ţări. Această epocă a capitalului financiar, epocă a unei lupte nemaipomenit de înverşunate între statele capitaliste, este epoca imperialismului.

De aici decurg inevitabil războaiele imperialiste, războaiele pentru pieţe de desfacere, pentru sfere de investiţii de capital, pentru materii prime şi pentru mînă de lucru, adică pentru dominaţia mondială şi pentru dominarea popoarelor mici şi slabe. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

Înaltul grad de dezvoltare a capitalismului mondial în general ; înlocuirea liberei concurenţe prin capitalismul monopolist de stat ; pregătirea de către bănci, precum şi de către uniunile capitaliştilor a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producţie şi de repartiţie a produselor ; creşterea scumpetei şi a asupririi clasei muncitoare de către sindicate, legată de creşterea monopolurilor capitaliste, înrobirea clasei muncitoare de către statul imperialist, îngreuiarea enormă a luptei economice şi politice a proletariatului ; ororile, urgiile, dezastrul adus de războiul imperialist, — toate acestea au făcut inevitabilă prăbuşirea capitalismului şi trecerea la un tip superior de economie socială.

Războiul imperialist nu numai că nu se putea termina printr-o pace dreaptă, dar în genere nu se putea termina prin încheierea unei păci durabile de către guvernele bur-

www.dacoromanica.ro

gheze. Pe treapta de dezvoltare pe care a atins-o capitalismul, el se transformă, se transformă inevitabil sub ochii noştri într-un război civil al maselor muncitoare exploatate, în frunte cu proletariatul, împotriva burgheziei.

Ofensiva crescîndă a proletariatului şi mai ales victoriile obţinute de el în diferite ţări fac să crească împotrivirea exploatatorilor şi-i determină pe aceştia să creeze noi forme de unire internaţională a capitaliştilor (Liga naţiunilor etc.), care, organizînd exploatarea sistematică a tuturor popoarelor de pe glob pe scară mondială, îşi îndreaptă eforturile imediate spre înăbuşirea directă a mişcărilor revoluţionare ale proletariatului din toate ţările.

Toate acestea îmbină în mod inevitabil războiul civil dinăuntrul unor anumite state cu războaiele revoluţionare duse atît de ţările proletare care se apără, cît şi de popoarele asuprite împotriva jugului puterilor imperialiste.

În aceste condiţii, lozinca pacifismului, a dezarmării internaţionale în condiţiile capitalismului, a tribunalelor de arbitraj etc. nu sînt numai o utopie reacţionară, ci şi o înşelare directă a oamenilor muncii, ele urmărind dezarmarea proletariatului şi abaterea lui de la sarcina dezarmării exploatatorilor.

Numai revoluţia proletară, comunistă, poate scoate omenirea din impasul la care au adus-o imperialismul şi războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi dificultăţile revoluţiei şi eventualele ei insuccese temporare sau valurile de contrarevoluţie, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

Victoria revoluţiei proletare mondiale necesită o încredere totală, o alianţă frăţească cît mai strînsă şi o cît mai mare unitate de acţiune revoluţionară a clasei muncitoare din ţările înaintate.

Aceste condiţii nu pot fi realizate fără o ruptură hotărîtă, principială cu denaturarea burgheză a socialismului şi fără desfăşurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări, care a triumfat în conducerea partidelor social-democrate şi socialiste oficiale.

www.dacoromanica.ro

O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului şi social-şovinismului, socialism în vorbe şi şovinism în fapte, — de apărarea intereselor prădalnice ale propriei burghezii naţionale sub masca lozincii „apărării patriei", în general şi în cursul războiului imperialist din 1914—1918 în special. Acest curent a luat naştere datorită faptului că ţările capitaliste înaintate, jefuind popoarele coloniale şi slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea ca din supraprofitul obţinut de pe urma acestui jaf să creeze o situaţie privilegiată pentru vîrfurile proletariatului, corupîndu-le, să le asigure în timp de pace o existenţă mic-burgheză comodă şi să ia în solda ei pe conducătorii acestei pături. Slugi ale burgheziei, oportuniştii şi social-şoviniştii sînt duşmanii de clasă direcţi ai proletariatului, în special astăzi, cînd în alianţă cu capitaliştii ei reprimă cu forţa armată mişcarea revoluţionară a proletariatului atît în ţările lor, cît şi în alte ţări.

O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist", care se manifestă în egală măsură în toate ţările capitaliste şi care oscilează între social-şovinişti şi comunişti, preconizînd unitatea cu cei dintîi şi încercînd să reînvie Internaţionala a II-a, falită. Unicul conducător al luptei proletariatului pentru eliberarea sa este noua Internaţională, Internaţionala a III-a, Comunistă, iar Partidul Comunist din Rusia este unul din detaşamentele ei. Această Internaţională a fost creată de fapt prin formarea de partide comuniste într-o serie de ţări, şi în special în Germania, din elementele cu adevărat proletare din vechile partide socialiste. Întemeiată formal în martie 1919 la primul său Congres de la Moscova, Internaţionala Comunistă, care cîştigă tot mai multe simpatii în sînul maselor proletariatului din toate ţările, se reîntoarce la marxism nu numai prin denumirea pe care şi-a luat-o, ci şi prin întregul ei conţinut ideologic şi politic ; ea aplică în toate acţiunile sale doctrina revoluţionară a lui Marx, purificată de denaturările burgheze-oportuniste.

Dezvoltînd sarcinile concrete ale dictaturii proletare potrivit condiţiilor din Rusia, a cărei particularitate princi-

www.dacoromanica.ro

pală o constituie predominarea numerică a păturilor mic-burgheze ale populaţiei, Partidul Comunist din Rusia defineşte aceste sarcini în modul următor :

În domeniul politicii generale

1. Republica burgheză, chiar şi cea mai democratică, consfinţită prin lozinca voinţei întregului popor, a voinţei naţionale sau a unei voinţe în afara claselor — datorită existenţei proprietăţii private asupra pămîntului şi asupra celorlalte mijloace de producţie — rămîne în realitate inevitabil o dictatură a burgheziei, o maşină de exploatare şi de reprimare a imensei majorităţi a oamenilor muncii de către un pumn de capitalişti. În opoziţie cu ea, democraţia proletară sau sovietică a făcut tocmai din organizaţiile de masă ale claselor asuprite de capitalism, ale proletarilor şi ţăranilor săraci semiproletari, care formează imensa majoritate a populaţiei, baza unică şi permanentă a întregului aparat de stat, local şi central, de sus pînă jos. Astfel, Statul sovietic a realizat, între altele, pe un plan mai vast decît oriunde, autoadministrarea locală şi regională, fără vreo autoritate numită de sus. Sarcina partidului este de a duce o muncă neobosită pentru a înfăptui cu adevărat şi total acest tip superior de democratism, care pentru justa sa funcţionare reclamă o continuă ridicare a nivelului de cultură, de organizare şi de autoactivitate a maselor.

2. Spre deosebire de democraţia burgheză, care ascundea caracterul de clasă al statului ei, Puterea sovietică recunoaşte deschis că, atîta timp cît n-a fost desfiinţată cu totul împărţirea societăţii în clase — şi o dată cu ea orice putere de stat —, orice stat va avea în mod inevitabil un caracter de clasă. Statul sovietic are prin însăşi natura lui drept sarcină reprimarea împotrivirii exploatatorilor, şi Constituţia sovietică, pornind de la principiul că orice libertate este o înşelătorie dacă contravine eliberării muncii de sub jugul capitalului, nu ezită cînd e vorba să priveze pe exploatatori de drepturi politice. Sarcina partidului proletariatului este ca, reprimînd fără cruţare împotrivirea exploatatorilor şi luptînd pe plan ideologic împotriva prejudecăţilor adînc înrădăcinate cu

www.dacoromanica.ro

privire la caracterul absolut al drepturilor şi libertăţilor burgheze, să explice în acelaşi timp că privarea de drepturi politice, ca şi orice fel de îngrădiri ale libertăţii sînt necesare exclusiv ca măsuri temporare de luptă împotriva încercărilor exploatatorilor de a-şi apăra sau restabili privilegiile. Pe măsură ce va dispărea posibilitatea obiectivă a exploatării omului de către om, va dispărea şi necesitatea acestor măsuri temporare, iar partidul va căuta să le restrîngă şi să le anuleze cu totul.

3. Democraţia burgheză se limita la o extindere formală a drepturilor şi libertăţilor politice, ca: libertatea întrunirilor, libertatea de asociere, libertatea presei, în egală măsură asupra tuturor cetăţenilor. În realitate însă, atît practica administrativă, cît şi, mai ales, robia economică a oamenilor muncii i-au pus întotdeauna pe aceştia, în condiţiile democraţiei burgheze, în imposibilitatea de a se folosi într-un mod substanţial de aceste drepturi şi libertăţi.

Dimpotrivă, democraţia proletară nu se mulţumeşte să proclame formal drepturi şi libertăţi, ci le acordă efectiv în primul rînd şi în cea mai mare măsură claselor care au fost asuprite de capitalism, proletariatul şi ţărănimea. În acest scop, Puterea sovietică expropriază burghezia de localuri, tipografii, depozite de hîrtie etc., punîndu-le în întregime la dispoziţia oamenilor muncii şi organizaţiilor lor.

Sarcina Partidului Comunist din Rusia este de a atrage mase din ce în ce mai largi ale populaţiei muncitoare la folosirea drepturilor şi libertăţilor democratice şi de a extinde posibilităţile materiale de folosire a lor.

4. Democraţia burgheză a proclamat timp de secole egalitate între oameni fără deosebire de sex, religie, rasă şi naţionalitate, dar capitalismul n-a permis nicăieri înfăptuirea acestei egalităţi în drepturi, iar în stadiul său imperialist, el a dus la o mare creştere a asupririi naţionale şi rasiale. Numai pentru că Puterea sovietică este o putere a oamenilor muncii, ea a putut să înfăptuiască pînă la capăt şi în toate domeniile, pentru prima oară în lume, această egalitate în drepturi, ajungînd să lichideze complet ultimele rămăşiţe de inegalitate a femeii în do-

www.dacoromanica.ro

meniul dreptului matrimonial şi în general al dreptului familial. În momentul de faţă sarcina partidului este în primul rînd de a duce o muncă ideologică şi educativă spre a lichida pînă la capăt orice urmă de inegalitate sau de vechi prejudecăţi, mai ales în păturile înapoiate ale proletariatului şi ţărănimii.

Nelimitîndu-se la egalitatea formală în drepturi a femeilor, partidul îşi propune să le elibereze de greutăţile materiale ale menajului, care au apăsat pînă astăzi asupra lor, punîndu-le la dispoziţie case-comune, cantine publice, spălătorii centrale, creşe etc.

5. Asigurînd maselor muncitoare posibilităţi incomparabil mai mari decît în condiţiile democraţiei burgheze şi ale parlamentarismului de a efectua alegeri şi de a revoca pe deputaţi printr-o procedură cît se poate de simplă şi de accesibilă muncitorilor şi ţăranilor, Puterea sovietică lichidează în acelaşi timp laturile negative ale parlamentarismului, în special separarea puterii legislative de puterea executivă, izolarea de mase a instituţiilor reprezentative etc.

Statul sovietic apropie de mase aparatul de stat şi prin faptul că unitatea electorală şi nucleul de bază al statului nu mai este circumscripţia teritorială, ci unitatea de producţie (uzina, fabrica).

Sarcina partidului este ca, ducîndu-şi întreaga activitate în această direcţie, să realizeze o şi mai mare apropiere între organele puterii şi masele muncitoare prin realizarea cît mai riguroasă şi mai completă de către aceste mase a democratismului în practică, mai ales prin introducerea responsabilităţii persoanelor oficiale, care vor fi obligate să dea seamă de activitatea lor.

6. În timp ce democraţia burgheză, contrar declaraţiilor ei, transforma armata într-un instrument al claselor avute, separînd-o de masele muncitoare şi opunînd-o acestora, nepermiţînd soldaţilor să-şi exercite drepturile politice sau îngreuind această exercitare, Statul sovietic uneşte în organele sale, în Soviete, pe muncitori şi soldaţi pe baza unei depline egalităţi în drepturi şi a unităţii de interese. Sarcina partidului este de a apăra şi dezvolta această unitate a muncitorilor şi soldaţilor în Soviete, în-

www.dacoromanica.ro

tărind legătura indisolubilă dintre forţa armată şi organizaţiile proletariatului şi semiproletariatului.

7. Rolul conducător în decursul întregii revoluţii al proletariatului industrial orăşenesc, partea cea mai concentrată, mai unită, mai luminată şi mai călită în luptă a maselor muncitoare, s-a manifestat atît prin însăşi apariţia Sovietelor, cît şi în întreaga lor dezvoltare în organe ale puterii de stat. Constituţia noastră sovietică a reflectat acest lucru, avantajînd întrucîtva proletariatul industrial în comparaţie cu masele mic-burgheze mai fărîmiţate de la sate.

Explicînd caracterul temporar al acestor avantaje, legate istoriceşte de dificultăţile organizării socialiste a satului, P.C. din Rusia trebuie să caute să folosească ferm şi sistematic această situaţie a proletariatului industrial, pentru ca, în opoziţie cu interesele înguste de breaslă şi îngust profesionale pe care capitalismul le cultiva în rîndurile muncitorilor, să stabilească o mai strînsă uniune între muncitorii înaintaţi şi masele cele mai înapoiate şi mai fărîmiţate ale proletarilor şi semiproletarilor de la sate, precum şi ale ţărănimii mijlocaşe.

8. Numai datorită organizării de stat sovietice, revoluţia proletariatului a putut să lichideze dintr-o dată şi să dărîme din temelii vechiul aparat de stat burghez, aparatul birocratic şi judecătoresc. Dar nivelul cultural nu îndeajuns de ridicat al maselor largi, faptul că activiştii pe care masa îi promova în posturi de răspundere n-aveau experienţa necesară în domeniul administrativ, necesitatea de a atrage în grabă, în condiţii grele, specialiştii de şcoală veche şi faptul că pătura cea mai dezvoltată a muncitorilor de la oraşe a trebuit să fie trimisă în armată au dus la o anumită reînviere a birocratismului în cadrul orînduirii sovietice.

Ducînd o luptă hotărîtă împotriva birocratismului, P.C. din Rusia preconizează în vederea lichidării complete a acestei plăgi următoarele măsuri :

1. Atragerea obligatorie a fiecărui membru al Sovietelor la îndeplinirea unei munci în domeniul conducerii statului.

www.dacoromanica.ro

2. Schimbarea succesivă a muncilor pentru ca oamenii să cuprindă treptat toate domeniile conducerii statului.
3. Atragerea treptată a absolut întregii populaţii muncitoare la munca de conducere a statului.

Aplicarea întocmai sub toate aspectele a tuturor acestor măsuri, reprezentînd un pas înainte pe calea pe care păşise Comuna din Paris, şi simplificarea funcţiilor administrative concomitent cu ridicarea nivelului cultural al oamenilor muncii duc la desfiinţarea puterii de stat.

În domeniul relaţiilor naţionale

9. În problema naţională, P.C. din Rusia se călăuzeşte dupa următoarele principii :

1) Pe primul plan se pune politica de apropiere între proletarii şi semiproletarii de diferite naţionalităţi în scopul luptei revoluţionare comune pentru răsturnarea moşierimii şi burgheziei.

2) Pentru a face să dispară neîncrederea maselor muncitoare din ţările asuprite faţă de proletariatul din statele care le-au asuprit, e necesară desfiinţarea oricăror privilegii ale oricărui grup naţional, egalitatea deplină în drepturi a naţiunilor şi recunoaşterea dreptului la despărţire şi la formarea de state independente pentru colonii şi naţiunile lipsite de egalitate în drepturi.

3) În acelaşi scop partidul preconizează — ca una dintre formele de trecere pe calea spre o unitate deplină — o uniune federativă de state, organizate după tipul sovietic.

4) În problema : cine este exponentul voinţei unei naţiuni de a se despărţi, P.C. din Rusia se situează pe punctul de vedere istoric şi de clasă, ţinînd seama de treapta de dezvoltare istorică pe care se află naţiunea respectivă : pe calea trecerii de la orînduirea feudală la democraţia burgheză sau de la democraţia burgheză spre democraţia sovietică sau proletară etc.

În orice caz, din partea proletariatului naţiunilor care au fost naţiuni asupritoare se cere multă precauţie şi o deosebită atenţie faţă de rămăşiţele sentimentelor naţionale la masele muncitoare ale naţiunilor asuprite sau lipsite de drepturi depline. Numai ducînd o asemenea

www.dacoromanica.ro

politică se pot crea — după cum o dovedeşte experienţa unirii unei serii de Republici sovietice naţionale în jurul Rusiei Sovietice — condiţiile pentru o unitate trainică şi liber consimţită a elementelor eterogene din punct de vedere naţional ale proletariatului internaţional.

În domeniul militar

10. În domeniul militar sarcinile partidului pornesc de la următoarele principii fundamentale:

1) În epoca descompunerii imperialismului, precum şi a războiului civil care ia amploare, nu e cu putinţă nici menţinerea vechii armate, nici organizarea unei armate noi pe o aşa-zisă bază general naţională sau a unei armate care să se situeze în afara claselor. Armata Roşie, ca instrument al dictaturii proletare, trebuie să aibă în mod necesar un caracter de clasă făţiş, adică să fie formată exclusiv din proletariat şi din păturile semiproletare ale ţărănimii apropiate de proletariat. Numai ca urmare a desfiinţării claselor această armată de clasă se va transforma într-o miliţie socialistă a întregului popor.

2) Toţi proletarii şi semiproletarii trebuie să capete cunoştinţe militare cît mai temeinice şi să se introducă predarea obiectelor respective în şcoli.

3) Instruirea militară şi educaţia Armatei Roşii se face pe baza unităţii de clasă şi educaţiei socialiste. De aceea este nevoie ca, în afară de comandanţii efectivi, să existe comisari politici recrutaţi dintre comuniştii de nădejde şi plini de abnegaţie şi să se creeze în fiecare unitate celule comuniste în vederea stabilirii unei legături ideologice interne şi a unei discipline conştiente.

4) Spre deosebire de regimul din vechea armată, e nevoie ca durata instrucţiei de cazarmă propriu-zisă să fie cît mai scurtă, cazărmile să se apropie de tipul şcolii militare şi militare-politice, să se stabilească o cît mai strînsă legătură între formaţiile militare şi fabrici, uzine, sindicate şi organizaţiile sărăcimii de la sate.

5) Nu se poate stabili legătura organizatorică cu tînăra armată revoluţionară şi nu-i poate fi imprimată stabilitatea necesară decît cu ajutorul unor cadre de comandă, la început chiar inferioare, recrutate din rîndurile muncito-

www.dacoromanica.ro

rilor şi ţăranilor conştienţi. De aceea pregătirea pentru posturi de comandă a ostaşilor celor mai capabili, celor mai energici şi mai devotaţi cauzei socialismului este una din sarcinile cele mai importante în ceea ce priveşte crearea armatei.

6) Experienţa operativă şi tehnică a ultimului război mondial trebuie folosită şi aplicată pe o scară cît mai largă. Aici este necesar să fie atraşi în cît mai mare măsură la munca de organizare a armatei şi la conducerea ei operativă specialiştii militari care au trecut prin şcoala vechii armate. O condiţie indispensabilă în vederea acestei atrageri este de asemenea concentrarea conducerii politice a armatei şi a controlului multilateral asupra cadrelor de comandă în mîna clasei muncitoare.

7) Revendicarea eligibilităţii cadrelor de comandă, care a avut o mare importanţă principială cînd era vorba de armata burgheză, unde cadrele de comandă erau alese şi educate în aşa fel încît să fie un aparat de subordonare de clasă a soldaţilor şi prin ei a maselor muncitoare, îşi pierde total această importanţă cînd este vorba de Armata Roşie, armată de clasă a muncitorilor şi ţăranilor. O eventuală îmbinare a principiului eligibilităţii cu numirile este dictată armatei revoluţionare de clasă de considerente exclusiv de ordin practic şi este în funcţie de nivelul pe care l-a atins organizarea ei, de gradul de coeziune a unităţilor armatei, de existenţa cadrelor de comandă etc.

În domeniul justiţiei

11. Luînd toată puterea în mîna sa şi desfiinţînd complet organele dominaţiei burgheze — vechile instanţe judecătoreşti —, democraţia proletară înlocuieşte formula democraţiei burgheze: „judecătorii trebuie să fie aleşi de popor" prin lozinca de clasă: „judecătorii trebuie să fie aleşi dintre oamenii muncii şi numai de oamenii muncii", pe care o aplică în toată organizarea judecătorească, stabilind totodată egalitatea în drepturi a ambelor sexe atît în ceea ce priveşte alegerea judecătorilor, cît şi în ceea ce priveşte exercitarea funcţiei de judecător.

Pentru a atrage masele cele mai largi ale proletariatului şi ale ţărănimii sărace la exercitarea funcţiei de jude-

www.dacoromanica.ro

cător, a fost introdusă participarea la instanţele judecătoreşti a judecătorilor-asesori temporari şi revocabili oricînd, urmînd ca la întocmirea listelor de asesori să fie atrase organizaţiile muncitoreşti de masă, sindicatele etc.

Creînd un sistem unic de justiţie populară în locul şirului nesfîrşit de vechi instanţe judiciare bazate pe diferite grade şi forme de organizare, Puterea sovietică a simplificat organizarea judecătorească, făcînd justiţia absolut accesibilă populaţiei şi lichidînd orice tărăgăneală în judecarea proceselor.

Abrogînd legile guvernelor răsturnate de la putere, Puterea sovietică cere judecătorilor aleşi de Soviete să înfăptuiască voinţa proletariatului, aplicînd decretele lui, iar atunci cînd acestea nu există sau sînt incomplete, să se conducă după conştiinţa socialistă a dreptăţii.

În domeniul pedepselor, tribunalele organizate în felul acesta au şi dus la o schimbare radicală a caracterului pedepsei, aplicînd pe larg condamnarea cu suspendarea pedepsei, introducînd ca pedeapsă admonestarea publică, înlocuind privarea de libertate prin munca obligatorie cu păstrarea libertăţii, închisorile prin instituţii de educaţie şi creînd posibilitatea de a se aplica practica judecăţii tovărăşeşti.

Preconizînd dezvoltarea continuă a justiţiei pe această cale, P.C. din Rusia trebuie să urmărească ca absolut toată populaţia muncitoare să fie atrasă la exercitarea funcţiilor judecătoreşti şi ca sistemul pedepselor să fie înlocuit în mod definitiv printr-un sistem de măsuri cu caracter educativ.

În domeniul învăţămîntului public

12. În domeniul învăţămîntului public, P.C. din Rusia îşi pune ca sarcină să desăvîrşească opera de transformare a şcolii dintr-un instrument de dominaţie de clasă a burgheziei într-un instrument de desfiinţare totală a împărţirii societăţii în clase, într-un instrument de regenerare comunistă a societăţii, operă începută de Revoluţia din Octombrie 1917.

În perioada dictaturii proletariatului, perioadă de pregătire a condiţiilor care fac posibilă înfăptuirea deplină

www.dacoromanica.ro

a comunismului, şcoala trebuie să fie nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci şi un promotor al influenţei ideologice, organizatorice şi educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare şi neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generaţii capabile să instaureze în mod definitiv comunismul. O sarcină imediată pe această cale o constituie în momentul de faţă dezvoltarea următoarelor principii de educaţie şi învăţămînt, stabilite de Puterea sovietică :

1) Introducerea învăţămîntului general şi politehnic (care să dea cunoştinţe teoretice şi practice în toate ramurile principale de producţie), gratuit şi obligatoriu, pentru toţi copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 17 ani.

2) Crearea unei reţele de instituţii preşcolare : creşe, grădiniţe de copii, cămine etc., în vederea îmbunătăţirii educaţiei sociale şi dezrobirii femeii.

3) Înfăptuirea deplină a principiilor şcolii unice a muncii, cu predarea în limba maternă, şcoală mixtă, cu desăvîrşire laică, adică liberă de orice influenţă religioasă, care să realizeze o strînsă legătură a învăţămîntului cu munca socială-productivă, să pregătească membri ai societăţii comuniste dezvoltaţi multilateral.

4) Asigurarea tuturor şcolarilor cu alimente, îmbrăcăminte, încălţăminte, cărţi şi rechizite şcolare pe cheltuiala statului.

5) Pregătirea de noi cadre didactice, pătrunse de ideile comunismului.

6) Atragerea populaţiei muncitoare la o participare activă la rezolvarea problemelor legate de învăţămîntul public (dezvoltarea „comitetelor de părinţi", mobilizarea ştiutorilor de carte etc.).

7) Statul va sprijini prin toate mijloacele studiul individual şi ridicarea nivelului cultural al muncitorilor şi ţăranilor prin crearea unei reţele de instituţii de educaţie extraşcolară : biblioteci, şcoli pentru adulţi, cămine culturale şi universităţi populare, cicluri de conferinţe, cinematografe, studiouri teatrale etc.

8) Dezvoltarea pe scară largă a învăţămîntului profesional pentru persoanele de la vîrsta de 17 ani în sus, care să dea cunoştinţe politehnice generale.

www.dacoromanica.ro

9) Asigurarea unui larg acces în incinta instituţiilor de învăţămînt superior tuturor celor dornici să studieze, şi în primul rînd muncitorilor ; atragerea la activitatea didactică în învăţămîntul superior a tuturor celor capabili să predea acolo ; înlăturarea tuturor piedicilor artificiale de orice natură dintre forţele ştiinţifice proaspete şi catedre ; asigurarea materială a studenţilor pentru a da proletarilor şi ţăranilor posibilitatea reală de a se folosi de învăţămîntul superior.

10) Este necesar în acelaşi timp să se deschidă pentru oamenii muncii şi să li se facă accesibile toate tezaurele de artă, create prin exploatarea muncii lor şi aflate pînă acum la dispoziţia exclusivă a exploatatorilor.

11) Propagarea pe o scară cît mai largă a ideilor comuniste şi folosirea în acest scop a aparatului şi a mijloacelor puterii de stat.

În domeniul relaţiilor religioase

13. În ceea ce priveşte religia, P.C. din Rusia nu se limitează la separarea bisericii de stat şi a şcolii de biserică — decretată deja —, măsuri pe care democraţia burgheză le preconizează în programele ei, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt din cauza legăturilor multiforme care există de fapt între capital şi propaganda religioasă.

P.C. din Rusia are convingerea că numai introducerea planificării şi a unui înalt grad de conştiinţă în întreaga activitate social-economică a maselor va atrage după sine dispariţia totală a prejudecăţilor religioase. Partidul urmăreşte distrugerea totală a legăturii dintre clasele exploatatoare şi organizarea propagandei religioase, contribuind la eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecăţile religioase şi organizînd o cît mai largă propagandă ştiinţifică-educativă şi antireligioasă. Trebuie evitată însă cu grijă orice lezare a sentimentelor credincioşilor, care nu ar duce decît la creşterea fanatismului religios.

În domeniul economic

1. Să se continue consecvent şi să se ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută şi, în linii

www.dacoromanica.ro

mari, deja realizată, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietatea Republicii sovietice, adică în proprietatea comună a tuturor oamenilor muncii.

2. Sarcina principală și esențială care determină întreaga politică economică a Puterii sovietice va fi ridicarea pe toate căile a forțelor de producție ale țării. Avînd în vedere marea ruină economică din țară, totul trebuie să fie subordonat următorului scop practic: sporirea imediată și cu orice preț a cantității produselor de primă necesitate pentru populație. Rezultatele practice obținute în această direcție trebuie să fie criteriul de apreciere a succesului activității oricărei instituții sovietice legate de economie.

Totodată trebuie să dăm în primul rînd atenție celor ce urmează:

3. Descompunerea economiei imperialiste a lăsat moștenire primei perioade a construcției sovietice un anumit haos în ceea ce privește organizarea producției și dirijarea ei. De aceea se impune cu atît mai mare necesitate — aceasta fiind una dintre sarcinile fundamentale — coordonarea maximă a întregii activități economice a țării după un plan general unic de stat; o cît mai strictă centralizare a producției în sensul grupării ei pe ramuri și uniuni de ramuri și al concentrării ei în cele mai bune unități de producție și în sensul îndeplinirii rapide a sarcinilor economice; funcționarea în condiții optime a întregului aparat de producție, folosirea rațională și economicoasă a tuturor resurselor materiale ale țării.

Trebuie să ne preocupăm totodată de extinderea colaborării economice și a relațiilor politice cu alte popoare, tinzînd în același timp la stabilirea unui plan economic unic cu acelea dintre ele care au și trecut la orînduirea sovietică.

4. În ceea ce privește industria mică și meșteșugărească este necesară folosirea ei pe scară largă, dîndu-se comenzi de stat meșteșugarilor; includerea industriei mici și meșteșugărești în planul general de aprovizionare cu materii prime și combustibil, precum și sprijinirea ei financiară, cu condiția unirii meșteșugarilor, a artelurilor meșteșugărești, a cooperativelor de producție și a micilor întreprin-

www.dacoromanica.ro

deri în unităţi industriale şi de producţie mai mari ; încurajarea acestor uniuni prin avantaje economice menite, paralel cu celelalte măsuri, să paralizeze tendinţa meşteşugarilor de a se transforma în mici industriaşi şi să creeze posibilitatea unei treceri nedureroase a acestor forme înapoiate de producţie la forme superioare, la marea industrie mecanizată.

5. Aparatul organizatoric al industriei socializate trebuie să se sprijine în primul rînd pe sindicate. Ele trebuie să se elibereze din ce în ce mai mult de spiritul îngust de breaslă şi să se transforme în mari uniuni de producţie care să cuprindă majoritatea, iar cu timpul totalitatea oamenilor muncii din ramura respectivă de producţie.

Participînd încă de pe acum, potrivit legilor Republicii sovietice şi practicii statornicite, la toate organele locale şi centrale de conducere a industriei, sindicatele trebuie să ajungă să concentreze de fapt în mîinile lor conducerea întregii economii naţionale ca un tot economic. Asigurînd astfel o legătură indisolubilă între administraţia centrală de stat, economia naţională şi masele largi ale oamenilor muncii, sindicatele trebuie să atragă pe o scară cît mai largă aceste mase la munca directă de conducere a economiei. Participarea sindicatelor la conducerea economiei şi atragerea de către ele a maselor largi la această conducere este totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice şi permite să se organizeze un control efectiv al poporului asupra rezultatelor producţiei.

6. Utilizarea la maximum a întregii forţe de muncă existente în stat, necesară în scopul dezvoltării planificate a economiei naţionale, justa repartizare şi redistribuire a acestei forţe de muncă atît între diferitele regiuni teritoriale, cît şi între diferitele ramuri ale economiei naţionale, trebuie să constituie o sarcină imediată a politicii economice a Puterii sovietice, sarcină pe care aceasta o poate duce la îndeplinire numai în strînsă unire cu sindicatele. Mobilizarea întregii populaţii apte de muncă, fără excepţie, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor anumite lucrări publice, trebuie

www.dacoromanica.ro

să se facă pe o scară incomparabil mai largă și incomparabil mai sistematic decît pînă acum.

7. În condițiile destrămării organizării capitaliste a muncii, forțele de producție ale țării pot fi refăcute și dezvoltate, iar modul de producție socialist se poate consolida numai pe baza disciplinei tovărășești a oamenilor muncii, a activității lor proprii cît mai susținute, a simțului de răspundere și a unui cît mai strict control reciproc asupra productivității muncii.

Atingerea acestui scop reclamă o muncă sistematică și perseverentă de reeducare a maselor, care este înlesnită acum tocmai datorită faptului că masele văd în realitate înlăturarea capitalistului, a moșierului și a negustorului și ajung prin proprie experiență practică la convingerea că nivelul bunăstării lor depinde exclusiv de disciplina de care vor da dovadă în propria lor muncă.

În această muncă de făurire a unei discipline noi, socialiste, rolul principal revine sindicatelor. În vederea realizării acestui scop, rupînd cu vechiul șablon, ele trebuie să aplice și să experimenteze în practică diverse măsuri, ca: organizarea evidenței, stabilirea normelor de producție, introducerea răspunderii în fața unor comisii speciale de judecată tovărășească formate din muncitori etc.

8. Sarcina dezvoltării forțelor de producție reclamă utilizarea imediată, multilaterală și pe scară largă a specialiștilor din domeniul științei și tehnicii care ne-au fost lăsați moștenire de capitalism, deși ei sînt în mod inevitabil îmbibați în majoritatea cazurilor de concepții și de deprinderi burgheze. Partidul socotește că perioada de luptă ascuțită împotriva acestei pături, luptă determinată de sabotajul organizat de ea, a luat sfîrșit, deoarece acest sabotaj a fost în linii generale lichidat. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeași linie pe care a mers pînă acum: pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei pături burgheze și să reprime fără cruțare orice tentativă contrarevoluționară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeași intransigență ideea prezumțioasă, pseudoradicală, izvorîtă în realitate din ignoranță, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul și orînduirea burgheză

www.dacoromanica.ro

fără a învăţa de la specialiştii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată şcoală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci şi la comunismul deplin, Puterea sovietică nu-şi poate pune drept sarcină înfăptuirea imediată a acestei egalităţi astăzi, cînd abia se fac primii paşi spre trecerea de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menţinem pentru un anumit timp o retribuţie mai ridicată pentru specialişti, astfel încît ei să lucreze mai bine, iar nu mai rău ca înainte, şi din aceleaşi motive nu putem renunţa nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică.

Trebuie să creăm în acelaşi timp în jurul specialiştilor burghezi o atmosferă de muncă tovărăşească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduşi de comuniştii conştienţi, contribuind prin aceasta la înţelegerea şi apropierea reciprocă a oamenilor muncii fizice şi intelectuale pe care capitalismul i-a separat.

9. Puterea sovietică a şi luat o serie întreagă de măsuri, urmărind dezvoltarea ştiinţei şi apropierea ei de producţie : crearea unei întregi reţele de noi institute de ştiinţe aplicate, laboratoare, staţiuni experimentale, industrii experimentale pentru verificarea noilor metode tehnice, a perfecţionărilor şi invenţiilor, evidenţa şi organizarea tuturor forţelor şi mijloacelor ştiinţifice etc. Sprijinind toate aceste măsuri, P.C. din Rusia urmăreşte dezvoltarea lor şi crearea unor condiţii cît mai favorabile pentru munca ştiinţifică legată de dezvoltarea forţelor de producţie ale ţării.

În domeniul agriculturii

10. Realizînd desfiinţarea totală a proprietăţii private asupra pămîntului, Puterea sovietică a şi trecut la înfăptuirea unei serii de măsuri în vederea organizării marii agriculturi socialiste. Cele mai importante dintre aceste măsuri sînt : 1) organizarea de gospodării de stat, adică de mari exploatări agricole socialiste ; 2) sprijinirea asociaţiilor, precum şi a întovărăşirilor pentru lucrarea pămîntului în comun ; 3) organizarea însămînţării de către stat a tuturor terenurilor neînsămînţate, oricui ar aparţine

www.dacoromanica.ro

ele ; 4) mobilizarea de către stat a tuturor forțelor agronomice pentru a lua măsuri energice în vederea îmbunătățirii culturii plantelor agricole ; 5) stimularea comunelor agricole, uniuni de agricultori organizate exclusiv pe baza liberului consimțămînt pentru a cultiva în comun o mare gospodărie agricolă.

Considerînd că aceste măsuri constituie singura cale de ridicare, absolut necesară, a productivității muncii agricole, P.C. din Rusia tinde spre înfăptuirea cît mai deplină a acestor măsuri, spre extinderea lor asupra regiunilor mai înapoiate ale țării și-și propune să ia și alte măsuri în aceeași direcție.

P.C. din Rusia preconizează îndeosebi :

1) sprijinirea de către stat prin toate mijloacele a cooperației agricole care se ocupă cu prelucrarea produselor agricole ;

2) aplicarea pe scară largă a unui sistem de lucrări de ameliorare ;

3) aprovizionarea sistematică și pe scară largă a țărănimii sărace și mijlocașe cu inventar agricol prin centrele de închiriat mașini agricole.

Ținînd seama de faptul că mica gospodărie țărănească va mai exista multă vreme, P.C. din Rusia urmărește aplicarea unei serii de măsuri menite să ridice productivitatea gospodăriei țărănești. Aceste măsuri sînt : 1) îmbunătățirea condițiilor de folosire a pămîntului de către țărani (desființarea fîșiilor intercalate, a sforilor de pămînt etc.) ; 2) aprovizionarea țăranilor cu semințe selecționate și îngrășăminte chimice ; 3) îmbunătățirea rasei vitelor țărănești ; 4) răspîndirea cunoștințelor agronomice ; 5) ajutor agronomic pentru țărani ; 6) repararea inventarului agricol al țăranilor în atelierele de reparații ale statului ; 7) organizarea de centre de închiriat mașini agricole, de stațiuni experimentale, de ogoare model etc. ; 8) ameliorarea pămînturilor țărănești.

11. Avînd în vedere că opoziția dintre oraș și sat constituie una dintre sursele cele mai profunde ale înapoierii economice și culturale a satului și că în perioada unei crize atît de serioase ca cea de astăzi ea pune atît orașul cît și satul în fața primejdiei iminente de a degenera și

www.dacoromanica.ro

a pieri, P.C. din Rusia consideră că desființarea acestei opoziții este una dintre sarcinile fundamentale ale construcției comuniste și că, paralel cu înfăptuirea masurilor de ordin general, este necesară atragerea sistematică și pe scară largă a muncitorilor industriali la construcția comunistă în agricultura, dezvoltarea activității „Comitetului muncitoresc de sprijin", comitet pe întreaga țară constituit în acest scop de Puterea sovietică etc.

12. În întreaga sa activitate la sate, P.C. din Rusia se sprijină, ca și pînă acum, pe păturile proletare și semiproletare ale satului, le organizează, în primul rînd, într-o forță independentă, organizînd celule de partid la sate, asociații ale țăranilor săraci, sindicate de tip special ale proletarilor și semiproletarilor de la sate etc., apropiindu-i pe aceștia prin toate mijloacele de proletariatul orășenesc și smulgîndu-i de sub influența burgheziei sătești și a intereselor de mic proprietar.

Politica P.C. din Rusia față de chiaburime, față de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărîte împotriva tentativelor lor de exploatare, a reprimării împotrivirii lor față de politica sovietică.

Politica P.C. din Rusia față de țărănimea mijlocașă constă în atragerea ei treptată și sistematică la munca de construire a socialismului. Partidul își pune ca sarcină să delimiteze țărănimea mijlocașă de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine atentă față de nevoile ei, combătînd înapoierea ei prin măsuri de influențare ideologică, și nicidecum prin măsuri represive, căutînd să ajungă la o înțelegere practică cu ea ori de cîte ori este vorba de interesele ei vitale, făcîndu-i concesii în ceea ce privește alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste.

În domeniul repartiției

13. În domeniul repartiției, sarcina Puterii sovietice în momentul de față este să continue neabătut înlocuirea comerțului printr-o repartiție planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul ei este organizarea întregii populații într-o rețea unică de comune de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai

www.dacoromanica.ro

planificat, cît mai economicos și cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartiție.

Baza comunelor de consum și a uniunilor lor trebuie să fie cooperația cetățenească și muncitorească existentă, care este cea mai mare organizație a consumatorilor, și un aparat de repartiție de masă pe care istoria capitalismului l-a pregătit cel mai bine.

Considerînd că o asemenea dezvoltare comunistă a aparatului cooperatist, și nu lichidarea lui, este principial singura dezvoltare justă a lui, P.C. din Rusia trebuie să-și continue în mod sistematic politica : să oblige pe toți membrii de partid să activeze în cooperative, să le îndrumeze în spirit comunist, recurgînd și la ajutorul sindicatelor, să dezvolte autoactivitatea și disciplina populației muncitoare reunite în cooperative, să facă astfel ca întreaga populație să fie cuprinsă în cooperative și ca aceste cooperative să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung și în lat, în sfîrșit — și acesta e lucrul esențial — ca influența preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii să fie în permanență asigurată și ca pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri menite să înlesnească realizarea trecerii de la cooperativele mic-burgheze de tip vechi, capitalist, la comune de consum conduse de proletari și semiproletari.

În domeniul monetar și bancar

14. Evitînd greșelile Comunei din Paris, Puterea sovietică din Rusia a pus stăpînire din capul locului pe banca de stat, a trecut apoi la naționalizarea băncilor comerciale particulare, a început contopirea băncilor naționalizate, a caselor de economii și a administrațiilor financiare cu banca de stat, creînd astfel scheletul unei bănci naționale unice a Republicii sovietice și transformînd banca dintr-un centru al dominației economice a capitalului financiar și instrument al dominației politice a exploatatorilor într-un instrument al puterii muncitorești și într-o pîrghie a revoluției economice. Propunîndu-și să ducă

www.dacoromanica.ro

consecvent, pînă la capăt, munca începută de Puterea sovietică, P.C. din Rusia pune pe primul plan următoarele principii :

1) monopolizarea tuturor băncilor în mîna Statului sovietic ;

2) modificarea şi simplificarea radicală a operaţiilor bancare prin transformarea aparatului bancar într-un aparat de evidenţă uniformă şi de contabilitate generală a Republicii sovietice. Pe măsura organizării unei economii sociale planificate se va trece la desfiinţarea băncii şi la transformarea ei într-o contabilitate centrală a societăţii comuniste.

15. În prima perioadă de trecere de la capitalism la comunism, atîta timp cît producţia şi repartiţia comunistă a produselor nu sînt încă pe deplin organizate, desfiinţarea banilor nu este cu putinţă. În aceste condiţii, elementele burgheze ale populaţiei continuă să folosească în scopuri de speculă, de profit şi de frustrare a oamenilor muncii banii rămaşi proprietate particulară. Sprijinindu-se pe naţionalizarea băncilor, P.C. din Rusia urmăreşte înfăptuirea unei serii de măsuri menite să lărgească domeniul decontărilor prin virament şi să pregătească desfiinţarea banilor : tezaurizarea obligatorie a banilor la banca naţională ; introducerea carnetelor bugetare, înlocuirea banilor prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt care dau dreptul de a primi produse etc.

În domeniul finanţelor

16. Într-o epocă în care a început socializarea mijloacelor de producţie expropriate de la capitalişti, puterea de stat încetează de a mai fi un aparat parazitar situat deasupra procesului de producţie ; ea începe să se transforme într-o organizaţie care îndeplineşte direct funcţiile de conducere a economiei ţării, iar bugetul statului devine în aceeaşi măsură un buget al întregii economii naţionale.

În aceste condiţii echilibrarea veniturilor şi a cheltuielilor nu se poate realiza decît cu condiţia unei juste organizări a producţiei şi a repartiţiei planificate a produselor de către stat. Cît despre acoperirea cheltuielilor directe ale statului în epoca de tranziţie, P.C. din Rusia

www.dacoromanica.ro

va susţine trecerea de la sistemul contribuţiilor plătite de capitalişti, sistem necesar şi justificat istoriceşte în prima perioadă a revoluţiei socialiste, la impozitul progresiv pe venit şi avere, şi, întrucît acest impozit dispare de la sine în urma exproprierii pe scară largă a claselor avute, acoperirea cheltuielilor statului trebuie să se facă prin trecerea directă a unei părţi din veniturile realizate de diversele monopoluri de stat în venituri ale statului.

În problema locuinţelor

17. Urmărind rezolvarea problemei locuinţelor, care s-a agravat îndeosebi în perioada războiului, Puterea sovietică a expropriat toate imobilele proprietarilor capitalişti, punîndu-le la dispoziţia Sovietelor orăşeneşti ; a procedat la mutarea masivă a muncitorilor din periferii în imobile ale burghezilor ; a predat organizaţiilor muncitoreşti cele mai bune dintre aceste imobile, luînd întreţinerea acestor clădiri pe seama statului ; a început să asigure cu mobilier familiile muncitorilor etc.

Sarcina P.C. din Rusia este ca, urmînd calea arătată mai sus, dar fără a atinge cîtuşi de puţin interesele proprietăţii imobiliare necapitaliste, să depună toate eforturile pentru a îmbunătăţi condiţiile de locuit ale maselor muncitoare, pentru a lichida aglomeraţia şi condiţiile antiigienice din vechile cartiere, a demola locuinţele improprii, a repara locuinţele vechi şi a construi noi locuinţe, care să corespundă noilor condiţii de viaţă ale maselor muncitoare, pentru a repartiza în mod raţional locuinţe oamenilor muncii.

În domeniul protecţiei muncii şi al asistenţei sociale

Prin instaurarea dictaturii proletariatului s-a creat pentru prima oară posibilitatea realizării integrale a programului-minimum al partidelor socialiste în domeniul protecţiei muncii.

Puterea sovietică a legiferat şi a consfinţit în „Codul muncii" : ziua de muncă de 8 ore ca timp maxim de muncă pentru toţi cei ce muncesc, iar în cazul persoanelor care nu au împlinit vîrsta de 18 ani, în ramurile de producţie deosebit de dăunătoare sănătăţii, precum şi

www.dacoromanica.ro

pentru minerii care lucrează în subteran, ziua de muncă nu va depăşi 6 ore ; repaus săptămînal neîntrerupt de 42 de ore pentru toţi cei ce muncesc ; interzicerea orelor de muncă suplimentare, ca regulă generală ; interzicerea folosirii muncii copiilor şi a adolescenţilor pînă la vîrsta de 16 ani ; interzicerea muncii de noapte şi a muncii în ramurile deosebit de dăunătoare sănătăţii, precum şi a orelor de muncă suplimentare pentru toate persoanele de sex feminin şi pentru persoanele de sex masculin care nu au împlinit vîrsta de 18 ani ; în ramurile de producţie deosebit de dăunătoare sănătăţii, precum şi pentru minerii care lucrează sub pămînt, ziua de lucru nu poate depăşi 6 ore ; scutirea de muncă a femeilor timp de 8 săptămîni înainte şi 8 săptămîni după naştere, cu păstrarea întregului salariu pe toată această durată, asigurîndu-li-se totodată asistenţă medicală şi medicamente gratuite şi acordîndu-se mamelor care alăptează cîte o jumătate de oră, din 3 în 3 ore, pentru alăptarea copilului, precum şi un ajutor suplimentar în bani ; o inspecţie a muncii şi o inspecţie sanitară, care se aleg de către consiliile sindicale.

Puterea sovietică a introdus pe cale legislativă asistenţă socială completă pentru toţi oamenii muncii care nu exploatează munca altuia, în toate cazurile de pierdere a capacităţii de muncă şi — pentru prima oară în lume — în caz de şomaj, pe socoteala patronilor şi a statului, prevăzînd o deplină autonomie administrativă a celor care au drept la asistenţă socială şi participarea largă a sindicatelor la această operă.

Mai mult decît atît, în unele privinţe Puterea sovietică a depăşit prevederile înscrise în programul-minimum şi a instituit în acelaşi „Cod al muncii" participarea organizaţiilor muncitoreşti la rezolvarea problemelor legate de angajări şi concedieri, concediu plătit de o lună pentru toţi oamenii muncii care au lucrat fără întrerupere un an de zile ; reglementarea de către stat a sistemului de salarizare pe baza unor tarife instituite de sindicate ; crearea unor organe, secţii de evidenţă şi repartizare a braţelor de muncă pe lîngă Soviete şi sindicate, secţii cărora le revine obligaţia de a da de lucru şomerilor.

www.dacoromanica.ro

Dezastrul cumplit adus de război și asaltul imperialismului mondial au silit Puterea sovietică să facă următoarele derogări : să admită în cazuri excepționale ore de muncă suplimentare, limitîndu-se la 50 de zile pe an ; să îngăduie munca adolescenților între 15 și 16 ani, limitînd ziua lor de lucru la 4 ore ; să acorde în mod provizoriu, în locul concediului de o lună, un concediu de numai două săptămîni ; să mărească durata muncii de noapte la 7 ore.

P.C. din Rusia trebuie să desfășoare o vastă propagandă pentru participarea activă a oamenilor muncii înșiși la aplicarea energică a tuturor măsurilor în domeniul protecției muncii, în care scop este necesar :

1) să se intensifice munca de organizare și de extindere a organelor de inspecție a muncii prin alegerea și pregătirea în acest scop a unor elemente energice din rîndurile muncitorilor, să se intensifice munca în direcția extinderii acestei inspecții asupra micii industrii și asupra industriei casnice ;

2) să se extindă protecția muncii asupra tuturor categoriilor de muncă (muncitorii din construcții și din transporturile terestre și pe apă, personalul casnic și muncitorii agricoli) ;

3) să fie scoși definitiv din cîmpul muncii copiii și să se reducă și mai mult ziua de lucru pentru adolescenți.

În afară de aceasta, P.C. din Rusia trebuie să-și propună ca sarcină :

1) să stabilească în viitor, în urma creșterii generale a productivității muncii, ziua de lucru de cel mult 6 ore, fără reducerea salariului, iar oamenii muncii să aibă totodată obligația să consacre în plus două ore, fără nici o retribuție specială, teoriei meseriei și producției, însușirii practice a tehnicii conducerii statului și însușirii artei militare ;

2) să introducă în scopuri stimulatorii un sistem de prime pentru ridicarea productivității muncii.

În domeniul asistenței sociale, P.C. din Rusia preconizează organizarea unui vast sistem de ajutorare de către stat nu numai a victimelor de pe urma războiului și calamităților naturale, ci și a victimelor de pe urma unor

www.dacoromanica.ro

anomalii în relaţiile sociale. Partidul duce o luptă necruţătoare împotriva parazitismului şi a oricărei trîndăvii şi-şi propune să readucă la o viaţă de muncă pe oricine a fost smuls din făgaşul muncii.

În domeniul ocrotirii sănătăţii publice

La baza întregii sale activităţi în domeniul ocrotirii sănătăţii publice, P.C. din Rusia pune în primul rînd aplicarea pe scară largă a unor măsuri profilactice şi sanitare, urmărind prevenirea răspîndirii bolilor. Dictatura proletariatului a dat posibilitatea aplicării unei serii întregi de măsuri de ocrotire a sănătăţii publice, irealizabile în cadrul societăţii burgheze : naţionalizarea farmaciilor, a marilor sanatorii particulare, a staţiunilor balneo-climaterice, obligativitatea muncii pentru personalul medical etc.

Potrivit cu aceasta, P.C. din Rusia îşi pune ca sarcină imediată :

1) aplicarea consecventă a unor vaste măsuri sanitare în interesul celor ce muncesc, ca :

a) asanarea localităţilor (protecţia solului, a apei şi a aerului) ;

b) organizarea alimentaţiei publice pe baze ştiinţifice, igienice ;

c) luarea de măsuri menite să prevină extinderea şi răspîndirea bolilor infecţioase ;

d) crearea unei legislaţii sanitare ;

2) combaterea bolilor sociale (tuberculoza, bolile venerice, alcoolismul etc.) ;

3) asigurarea unei asistenţe medicale calificate, gratuite, accesibile tuturor, precum şi a medicamentelor gratuite.

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE
A LUAT PARTE
V. I. LENIN

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A LUAT PARTE V. I. LENIN

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLŞEVIC) DIN RUSIA, ADOPTAT DE CONGRESUL AL VIII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia a fost elaborat sub conducerea lui V. I. Lenin, de o comisie instituită de Congresul al VII-lea al partidului. V. I. Lenin a fost preşedintele comisiei pentru elaborarea programului desemnată de congres. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele unor secţiuni din program scrise de V. I. Lenin, precum şi proiecte ale altor secţiuni avînd completările şi corecturile lui, şi corectura a doua a „Programului Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia" cu o însemnare şi corectările făcute de mîna sa.

REZOLUŢIA CONGRESULUI AL VIII-LEA al P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROPAGANDA POLITICĂ ŞI MUNCA CULTURAL-EDUCATIVĂ LA SATE

A. V. Lunacearski relatează în amintirile sale că V. I. Lenin a participat la redactarea acestei rezoluţii adoptate de congres la 23 martie 1919 (A. V. Lunacearski. „Na putiah k novoi şkole" 1924, nr. 1, p. 7—14 ; „Marea revoluţie", partea I, 1919, p. 72).

PROIECTE DE APELURI ŞI DE HOTĂRÎRI ALE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

PROIECT DE APEL AL PARTIDULUI COMUNIST (BOLŞEVIC) DIN RUSIA CĂTRE ŢĂRANII DIN RUSIA SOVIETICĂ. *scris în jurul datei de 7 aprilie 1919.*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA NECESITATEA CONCENTRĂRII APROVIZIONĂRII ARMATEI ROŞII ŞI A CONDUCERII TRANSPORTURILOR DIN RUSIA SOVIETICĂ ŞI UCRAINA ÎN MÎNA COMANDAMENTULUI ARMATEI ROŞII. *8 aprilie 1919.*

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA COMUNIŞTILOR ŞI A MUNCITORILOR DIN GUBERNIILE DE NORD-EST PENTRU FRONTUL PETROGRADULUI. *21 mai 1919.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele de apeluri şi de hotărîri enumerate mai sus cu corecturile făcute de V. I. Lenin.

DECRETE ŞI HOTĂRÎRI ALE C.E.C. DIN RUSIA, ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ŞI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII MUNCITOREŞTI-ŢĂRĂNEŞTI

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA COMUNELE DE CONSUM. *16 martie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA SPECIALIŞTILOR DIN AGRICULTURĂ. *20 martie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE SE FIXEAZĂ O PENSIE LUI V. I. TANEEV. *25 martie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE SE ALOCĂ CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR FONDURI PENTRU ORGANIZAREA DE CĂTRE MUNCITORII FINLANDEZI A UNOR ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE ÎN GUBERNIILE KOSTROMA, VLADIMIR, PETROGRAD ŞI ÎN ALTE GUBERNII. *1 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII PRIN CARE SE ACORDĂ SOCIETĂŢII DE CRUCE ROŞIE DIN RUSIA DREPTUL DE A FACE ACHIZIŢII PE CONT PROPRIU. *7 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA RECENSĂMÎNTUL CAILOR. *7 aprilie 1919.*

DECRETUL C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONTROLUL DE STAT. *9 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA EPIDEMIILOR. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE PREMII MUNCITORILOR ŞI FUNCŢIONARILOR DE LA PLUTĂRIT. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA STABILIREA UNUI REGIM PREFERENŢIAL PENTRU TRANSPORTUL MĂRFURILOR ALIMENTARE ŞI A ALTOR MĂRFURI DESTINATE LUCRĂTORILOR DE LA PLUTĂRIT. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE EXTRAORDINARE LUATE ÎN VEDEREA MĂRIRII TRANSPORTULUI DE CEREALE ŞI CU PRIVIRE LA PERSPECTIVELE DE ÎNDEPLINIRE A PLANURILOR DE APROVIZIONARE. *12 aprilie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA FEMEILOR MEDICI ÎN ARMATĂ. *14 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA ACADEMIEI PENTRU ISTORIA CULTURII MATERIALE DIN RUSIA. *18 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA STRĂMUTĂRILOR DE POPULAŢIE ÎN GUBERNIILE PRODUCĂTOARE ŞI ÎN REGIUNEA DONULUI. *24 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ELIBERAREA UNOR CATEGORII DE ARESTAŢI ŞI CONDAMNAŢI *25 aprilie 1919.*

www.dacoromanica.ro

DECRETUL C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA ȚĂRĂNIMII SĂRACE ȘI MIJLOACELE LA LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUȚIEI. *25 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA MICȘORAREA FORMATULUI ZIARELOR ȘI SUSPENDAREA UNOR ZIARE. *26 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA RIDICAREA DIN DEPOZITE A PRODUSELOR NECESARE PENTRU APROVIZIONAREA ARMATEI. *28 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE PENTRU VERIFICAREA DEPOZITELOR DIN MOSCOVA ȘI A CELOR SUBURBANE DE CĂTRE REPREZENTANȚII DIRECȚIEI CENTRALE A APROVIZIONĂRII. *29 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE EFECTUARE A NAȚIONALIZĂRII COMERȚULUI EXTERIOR. *30 aprilie 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA RIDICAREA ȘINELOR DE PE UNELE CĂI FERATE. *6 mai 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA RECHIZIȚIILOR PENTRU ARMATĂ. *7 mai 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA LICHIDAREA SOCIETĂȚILOR DE CREDIT ORĂȘENEȘTI ȘI GUBERNIALE. *17 mai 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE DE APROVIZIONARE A MUNCITORILOR DE LA EXPLOATĂRILE DE TURBĂ. *20 mai 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA REGULILE DE ÎNTOCMIRE A BUGETELOR. *24 mai 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA NORMELE DE REPARTIZARE A HÎRTIEI ȘI CARTONULUI. *27 mai 1919.*

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE SE ACORDĂ MUNCITORILOR DIN MOSCOVA ȘI PETROGRAD DREPTUL DE A LUA ÎN STĂPÎNIRE BUNURILE PĂRĂSITE DE BURGHEZIE. *12 iunie 1919.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele de hotărîre enumerate mai sus cu corecturi făcute de V. I. Lenin.

TELEGRAME

TELEGRAMA CĂTRE H. G. RACOVSKI, PREȘEDINTELE C.C.P. AL UCRAINEI. *6 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ PREȘEDINTELUI SOVIETULUI DIN PETROGRAD G. E. ZINOVIEV. *7 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ DIRECȚIEI CENTRALE A COMUNICAȚIILOR MILITARE, BIROULUI CENTRAL PENTRU EVACUĂRI ȘI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU CĂILE DE COMUNICAȚIE. *12 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL TULA. *19 mai 1919.*

TELEGRAMA CĂTRE COMISARUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE AL UCRAINEI A G. ȘLIHTER. *19 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ SECȚIILOR AGRARE GUBERNIALE DIN SMOLENSK, TVER, MOSCOVA, REAZAN. *20 mai 1919.*

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL P.C. (b) DIN UCRAINA. *22 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI APĂRĂRII DIN PETROGRAD. *26 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ COMISARULUI POPORULUI PENTRU ARMATĂ N. I. PODVOISKI. *31 mai 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN SUD. *3 iunie 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL DIN TVER. *17 iunie 1919.*

TELEGRAMA ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN SUD. *25 iunie 1919.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textele telegramelor enumerate mai sus cu corecturi făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 127—128, 178; vol. XXXIV, p. 131, 132—133, 144—145, 146, 156—157, 158—159, 182—183).

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Este vorba de rapoartele ţinute de V.I. Lenin la 4 aprilie 1917, a doua zi după înapoierea sa din emigraţie, la palatul Tavriceski, la adunarea bolşevicilor şi la adunarea comună a bolşevicilor şi menşevicilor delegaţi la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia. La aceste adunări Lenin a dat citire celebrelor sale Teze din aprilie „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie" (vezi Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 115—120). — *1.*

2 Este vorba de comisia desemnată de Conferinţa partidelor din Internaţionala a II-a, care s-a ţinut la Berna între 3 şi 10 februarie 1919, să viziteze Rusia Sovietică. În radiograma din 19 februarie 1919 a guvernului german, care a acţionat ca intermediar în această chestiune, se preciza că această comisie va veni cu scopul „de a studia situaţia socială şi politică din Rusia". Din comisie făceau parte : F. Adler sau O. Bauer, K. Kautsky, R. Hilferding, J. Longuet, A. Henderson, Tomaso (Argentina), un reprezentant al Finlandei şi unul al Italiei.

În aceeaşi zi, într-o radiogramă de răspuns întocmită de V. I. Lenin, guvernul sovietic a declarat că, „deşi considerăm că Conferinţa de la Berna nu este nici socialistă, şi nici nu reprezintă cîtuşi de puţin clasa muncitoare, acordăm totuşi comisiei la care vă referiţi permisiunea de a veni în Rusia şi-i garantăm posibilitatea de a se informa în toate privinţele, aşa după cum vom acorda o astfel de permisiune oricărei comisii burgheze care îşi propune să se informeze". În radiograma sa, guvernul sovietic se informa dacă reprezentanţi ai Republicii sovietice ar putea să viziteze ţările care şi-au trimis reprezentanţi în comisie (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 502).

Vizita în Rusia a „înalţilor revizori de la Berna" n-a mai avut loc. — *3.*

www.dacoromanica.ro

3 *Ţările Triplei Înţelegeri*, sau *Antanta* — bloc de state imperialiste (Anglia, Franţa şi Rusia) care a fost creat la începutul secolului al XX-lea ; blocul era îndreptat împotriva imperialiştilor Triplei Alianţe (Germania, Austro-Ungaria, Italia). Şi-a luat numele de la înţelegerea anglo-franceză — „Entente cordiale" — încheiată în 1904. În timpul războiului imperialist mondial (1914—1918) au aderat la Antantă S.U.A., Japonia şi o serie de alte ţări. După Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie, principalii participanţi la acest bloc — Anglia, Franţa, S.U.A. şi Japonia — au fost inspiratorii şi organizatorii intervenţiei militare împotriva Ţării Sovietelor şi au participat efectiv la această intervenţie. — *4*.

4 Este vorba de *Conferinţa de pace de la Paris*, convocată după terminarea războiului imperialist mondial (1914—1918) de puterile învingătoare în vederea încheierii tratatelor de pace cu ţările învinse. Rolul principal în organizarea şi desfăşurarea Conferinţei de pace de la Paris l-au avut Marea Britanie, S.U.A., Franţa, Italia şi Japonia. Conferinţa s-a deschis la 18 ianuarie 1919.

Între participanţii la conferinţă s-a dus o luptă înverşunată pentru împărţirea prăzii, adică pentru jefuirea ţărilor învinse. Problema împărţirii coloniilor care aparţineau Germaniei a provocat divergenţe acute. O luptă acerbă s-a dus şi în jurul ideii de a crea o Ligă a naţiunilor, idee lansată de Wilson. Conferinţa a fost unanimă numai în ceea ce priveşte năzuinţa de a sugruma Republica sovietică şi de a reprima mişcarea revoluţionară internaţională.

Conferinţa de pace de la Paris s-a încheiat prin semnarea unei serii de tratate : cu Germania — Tratatul de la Versailles — la 28 iunie 1919 ; cu Austria — la 10 septembrie 1919 ; cu Bulgaria — la 28 noiembrie 1919 ; cu Ungaria — la 4 iunie 1920 ; cu Turcia — la 10 august 1920. — *5*.

5 „*The Times*" — cotidian fondat în 1785 la Londra ; unul din marile ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — *5*.

6 Problema construirii Marii căi de nord — cale ferată care urma să lege fluviul Obi, prin Kotlas, cu Petrogradul şi Murmanskul — a fost dezbătută în presă şi în cadrul unor societăţi ştiinţifice încă înainte de Revoluţia Socialistă din Octombrie. Ţinînd seama de marea importanţă economică a deschiderii unei noi căi de comunicaţie care avea să lege Obi cu porturile Căii maritime de nord şi să facă posibilă exploatarea terenurilor forestiere şi a zăcămintelor minerale, precum şi de faptul că construirea ei nu era posibilă cu forţe proprii, deoarece Ţara Sovietelor se afla atunci într-o stare de ruină economică, provocată de războiul imperialist mondial şi de intervenţia militară străină, guvernul sovietic considera că, în interesul dezvoltării forţelor de producţie ale ţării, este admisibilă atragerea

www.dacoromanica.ro

capitalului particular la această lucrare, prin acordarea de concesiuni. Cei care au făcut oferta pentru construirea ei au fost pictorul A. A. Borisov împreună cu cetățeanul norvegian E. Hannevig, care au cerut să li se acorde această concesiune în 1918.

Proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului în problema acordării concesiunii pentru construirea Marii căi ferate de nord, propus de Lenin, a fost adoptat de Consiliu în urma dezbaterii problemei la 4 februarie 1919. Contractul de concesionare n-a mai fost încheiat. — *12.*

7 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 438. — *15.*

8 Este vorba de cuvîntarea lui M. M. Kejuț în care acesta relata despre dificultățile prin care trecea flota din Marea Baltică în urma încheierii Tratatului de la Brest : potrivit clauzelor cuprinse în tratat, flota din Marea Baltică staționa inactiv la gura Nevei. — *15.*

9 Este vorba de *impozitul revoluționar extraordinar forfetar în sumă de zece miliarde de ruble* instituit prin decretul adoptat în ședința din 30 octombrie 1918 a C.E.C. din Rusia. La plata impozitului extraordinar forfetar erau impuși în primul rînd chiaburii și burghezia orășenească. Erau scutite de plata impozitului sărăcimea orașelor și a satelor, precum și persoanele care nu aveau altă sursă de existență decît salariul sau o pensie pînă la 1 500 de ruble. La 9 aprilie 1919 Comitetul Executiv Central din Rusia a adoptat un decret suplimentar, prin care se acordau țărănimii mijlocașe înlesniri în ceea ce privește perceperea impozitului extraordinar. — *16.*

10 Problema pregătirii reformei monetare a fost pusă de V. I. Lenin în decembrie 1917 în proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor (vezi Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 185). În primăvara anului 1918, Lenin a elaborat un plan de reformă monetară, prin care se urmărea crearea unei valute sovietice stabile. Pregătirile pentru înfăptuirea reformei au început din primele luni ale anului 1918. Aceste lucrări se desfășurau sub conducerea directă a lui Lenin, care cerea insistent să fie grăbită pregătirea și punerea în circulație a banilor noi, sovietici, și se ocupa îndeaproape de toate amănuntele confecționării respectivelor modele (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXI, p. 179—180 ; vol. XXXV, p. 31—32). Banii tipăriți în vederea reformei n-au fost puși în circulație în cursul anului 1918 : în acest timp a avut loc acumularea de bani de tip nou pentru schimb și s-a elaborat latura tehnică a reformei. În 1919, pentru o mai bună organizare a circulației banilor, au fost emise noi semne mone-

www.dacoromanica.ro

tare sovietice — „bilete de bancă de stat din 1918". În același an s-a procedat la emiterea de „semne monetare ale R.S.F.S.R." Aceste semne monetare au devenit curînd principalele tipuri de bani de hîrtie în Uniunea Sovietică. Războiul împotriva intervenționiștilor străini și a contrarevoluției interne, precum și trecerea la politica „comunismului de război" au împiedicat înfăptuirea reformei monetare în acea perioadă. Prima reformă monetară sovietică a fost efectuată, pe baza principiilor preconizate de Lenin, în 1922—1924. — *17*.

11 *Comitetul pentru însămînțări* a fost înființat pe lîngă Comisariatul poporului pentru agricultură prin decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 28 ianuarie 1919. Conform acestui decret, toate terenurile cultivabile, dar nefolosite, erau puse la dispoziția statului pentru a fi cultivate cu cereale ; Comisariatul poporului pentru aprovizionare dispunea de întreaga recoltă de pe aceste terenuri, urmînd s-o distribuie cu prioritate muncitorilor industriali. Conducerea muncii și înfăptuirea măsurilor în vederea organizării suprafețelor cultivabile au fost încredințate Comitetului pentru însămînțări, din care făceau parte reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru agricultură, ai Consiliului economic superior, ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare și ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. Comitetul avea dreptul să invite la ședințele lui reprezentanți ai departamentelor, organizațiilor interesate și experți. — *18*.

12 *Comitetul muncitoresc de sprijin*, a cărui menire era să sprijine organizarea producției agricole socialiste, a fost instituit în februarie 1919 pe lîngă Comisariatul poporului pentru agricultură, în baza „Legii cu privire la organizarea teritoriului pe baze socialiste și la măsurile de trecere la agricultura socialistă", confirmată de C.E.C. din Rusia. Comitetul avea următoarele atribuții : trimiterea de organizatori experimentați, din rîndurile muncitorilor, la direcțiile guberniale și regionale ale gospodăriilor de stat și în diferite gospodării de stat, sprijinirea organizării de sindicate ale muncitorilor agricoli, atragerea proletariatului industrial la muncile agricole, amenajarea de instalații tehnice de tot felul pentru uzul gospodăriilor de stat și al populației rurale din împrejurimi etc. Comitetul era alcătuit din reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru agricultură și ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. În 1921 Comitetul muncitoresc de sprijin și Biroul militar de aprovizionare al C.C.S. din Rusia au fuzionat într-un organ unic — Biroul agricol de aprovizionare al C.C.S. din Rusia. — *18*.

13 Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la suspendarea circulației trenurilor de călători în vederea transportării la centre a produselor alimentare și a cărbunilor" a fost adoptată la 8 martie 1919 și publicată la 11 martie 1919 în ziarul „Pravda". — *20*.

www.dacoromanica.ro

14 *Primul Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd* a avut loc la Petrograd între 11 şi 13 martie 1919. La congres au participat 200 de delegaţi din partea diverselor organizaţii agricole. Congresul a ascultat rapoarte cu privire la momentul actual, rapoarte din partea organizaţiilor locale şi raportul de activitate al biroului organizatoric, a discutat raportul cu privire la politica agrară. Congresul s-a încheiat prin adoptarea unei rezoluţii şi a statutului sindicatului muncitorilor agricoli şi prin alegerea conducerii acestuia. — *22.*

15 Este vorba de Uniunea naţională a muncitorilor agricoli (National Agricultural Labourers Union), înfiinţată în 1872 de muncitorul agricol Joseph Arch. La sfîrşitul anului 1872 uniunea număra circa 100 000 de membri ; ea a reuşit să obţină mărirea salariilor muncitorilor agricoli. Dar, sub influenţa unei depresiuni în producţia agricolă, la jumătatea deceniului al 8-lea al secolului al XIX-lea importanţa uniunii a scăzut simţitor ; în 1894 ea s-a destrămat definitiv. — *23.*

16 V. I. Lenin a acordat o mare importanţă organizării de gospodării colective încă din primele zile ale Puterii sovietice. Faptul este confirmat de o serie întreagă de hotărîri adoptate în primii ani ai Puterii sovietice. O mărturie în acest sens este şi „Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile de trecere la agricultura socialistă", la a cărei elaborare V. I. Lenin a participat în mod direct. El a fost raportor în comisia creată de C.E.C. din Rusia pentru această problemă. V. I. Lenin a făcut observaţii la proiectul de hotărîre cu privire la lucrarea în comun a pămîntului, pe baza cărora proiectul a fost refăcut de colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură, devenind capitolul al 8-lea al hotărîrii. Aceste observaţii au fost publicate în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 39—41. Hotărîrea a fost adoptată de C.E.C. din Rusia în februarie 1919 şi publicată la 14 februarie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *27.*

17 Lenin şi-a rostit cuvîntarea în faţa a 10 000 de muncitori, marinari şi ostaşi roşii din Petrograd, în cadrul unui miting organizat la 13 martie 1919 în sala de operă a Casei poporului. În cuvîntarea sa el a prezentat ascultătorilor situaţia internă şi externă a Republicii sovietice. Întrucît sala era neîncăpătoare pentru toţi cei ce doreau să-l asculte, Lenin a mai vorbit o dată în foaierul Casei poporului. — *31.*

18 *Republica Sovietică Ucraineană* a fost proclamată în decembrie 1917. În februarie 1918, Ucraina a fost invadată de trupele austro-germane, care au ocupat la sfîrşitul lui aprilie întreg teritoriul ţării. După alungarea cotropitorilor şi a complicilor lor, în Ucraina a fost restabilită Puterea sovietică. Cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina, ţinut la Harkov în

www.dacoromanica.ro

martie 1919, a adoptat prima Constituție a R.S.S. Ucraina, consfințind prin lege cuceririle poporului ucrainean. — *31.*

19 Este vorba de cuvîntările unor delegați la primul Congres al Internaționalei Comuniste. La 8 martie 1919 unii delegați la congres au sosit la Petrograd, unde oamenii muncii le-au făcut o primire sărbătorească. În aceeași zi, la orele 6 seara s-a deschis ședința celei de-a IX-a Conferințe orășenești a P.C. (b), la care au participat și au luat cuvîntul F. Platten, H. Guilbeaux, O. Grimlund și alții, delegați la congres. La 9 martie a avut loc o ședință festivă a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Petrograd, organizată în cinstea primului Congres al Internaționalei Comuniste ; la ședință au rostit cuvîntări delegații la congres din partea Germaniei, Franței, Austriei, Serbiei, Finlandei, Suediei și Elveției. — *36.*

20 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de el la 6 martie 1919 la ședința festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, a sindicatelor și a comitetelor de întreprindere din orașul Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaționalei Comuniste (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 535—540). — *37.*

21 Lucrarea lui V. I. Lenin *„Succesele Puterii sovietice și dificultățile ei"* a fost editată în broșură în 1919.

În prima ediție broșura purta următorul subtitlu : „Cuvîntare rostită la mitingul din Petersburg la 13 martie 1919". În edițiile a doua și a treia acest subtitlu a fost omis, deoarece în broșură au mai fost incluse două cuvîntări ale lui Lenin : „Raport cu privire la politica internă și externă a Consiliului Comisarilor Poporului", prezentat la 12 martie 1919, și „Cuvîntare rostită la mitingul de la Casa poporului din Petrograd la 13 martie 1919". — *39.*

22 *Comitetele sărăcimii* au fost înființate prin decretul C.E.C. din Rusia din 11 iunie 1918 „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor". Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră : evidența rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor țărănești, stabilirea rezervelor și a surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești, acordarea de ajutor organelor sovietice de aprovizionare în confiscarea acestor surplusuri, aprovizionarea sărăcimii cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiaburești, distribuirea uneltelor agricole și a mărfurilor industriale etc. În practică însă, munca desfășurată de comitetele sărăcimii îmbrățișa toate aspectele activității la sate. În fapt, ele au fost puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate ; organizarea acestor comitete a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluției socialiste la sate. La sfîrșitul anului 1918, comitetele sărăcimii, ducîndu-și la

www.dacoromanica.ro

îndeplinire sarcinile care le reveneau, au fost contopite cu Sovietele de plasă şi săteşti.

Schimbul de mărfuri organizat *cu satul* a început în primăvara anului 1918, pe baza decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 26 martie 1918. Potrivit decretului, organelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare le revenea sarcina organizării schimbului de mărfuri industriale pe cereale; decretul obliga organele respective să atragă la schimbul de mărfuri sărăcimea satelor, iar fondurile de mărfuri destinate schimbului pe cereale să fie puse la dispoziţia organizaţiilor de plasă sau raionale „pentru a fi distribuite mai departe populaţiei nevoiaşe" („Decretele Puterii sovietice", vol. II, 1959, p. 24).

Decretul C.E.C. din Rusia din 11 iunie 1918 „Cu privire la organizarea şi aprovizionarea sărăcimii satelor" şi decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 5 august 1918 „Cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile cerealiere" prevedeau ca repartizarea mărfurilor industriale pe care le primea satul în schimbul cerealelor să se facă pe principiul de clasă: sărăcimea satelor era aprovizionată cu mărfuri în primul rînd şi în condiţii avantajoase. — *62.*

23 *Postfaţa* a fost trimisă de V. I. Lenin lui G. E. Zinoviev, la Petrograd, unde se tipărea broşura „Succesele Puterii sovietice şi dificultăţile ei". Cu toată rugămintea lui Lenin ca postfaţa să fie tipărită „chiar şi cu petitele cele mai mici", ea n-a apărut. La 7 august 1919 Lenin trimite lui Zinoviev un bileţel în care-l roagă să pună „să se caute cu atenţie" şi să se găsească „neapărat postfaţa". În 1921, în „Prefaţă la broşura: «Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi şi o postfaţă şi mai veche)»", Lenin reproduce integral postfaţa şi scrie că „cei din Piter", în frunte cu Zinoviev, „l-au dus cu vorba" pe autor şi nu i-au îndeplinit voinţa. Postfaţa n-a fost publicată nici în 1921, în broşura conţinînd două articole ale lui Lenin: „La a patra aniversare a Revoluţiei din Octombrie" şi „Despre importanţa aurului acum şi după victoria deplină a socialismului", care a apărut la Moscova sub titlul: „Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi)". Ea a apărut pentru prima oară în 1922, în ediţia I a Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI. — *73.*

24 Problema revizuirii programului partidului a fost pusă de V. I. Lenin după revoluţia burghezo-democratică din februarie. În „Ciorna celei de-a cincea «Scrisori din depărtare»", Lenin a indicat principalele direcţii în care urma să fie modificat programul, arătînd că „trebuie să ne apucăm *imediat* de această treabă" (Opere complete, vol. 31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 59—60). Tezele schiţate în această ciornă au fost dezvoltate de Lenin în Tezele din Aprilie, în raportul cu privire la revizuirea programului partidului, prezentat la Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din

www.dacoromanica.ro

Rusia, precum şi în alte documente (vezi Opere complete, vol.31, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 118, 415—418). Pentru Conferinţa din aprilie, Lenin a scris lucrarea intitulată „Proiect de modificare a părţii teoretice şi politice, precum şi a altor părţi ale programului", care conţinea o serie de propuneri de modificare a programului din 1903 al P.M.S.D.R. (vezi Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 149—154). Acest proiect a fost împărţit în şpalturi delegaţilor la conferinţă. Conferinţa din aprilie a însărcinat Comitetul Central să întocmească în termen de două luni un proiect de program, care să fie discutat la Congresul al VI-lea al partidului.

Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc între 26 iulie şi 3 august (8—16 august) 1917, a confirmat hotărîrea Conferinţei din aprilie cu privire la necesitatea revizuirii programului şi a însărcinat C.C. să organizeze o discuţie largă în jurul problemelor programatice (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 399—400). Încă înainte de congres, în iunie 1917, a fost editată o broşură intitulată „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului", care a fost pregătită de Lenin din însărcinarea Comitetului Central şi în care au fost incluse toate materialele programatice de care dispunea C.C. În aceeaşi vreme Biroul regional P.M.S.D.R. al regiunii industriale Moscova a editat un volum intitulat „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului. Culegere de articole scrise de V. Miliutin, V. Sokolnikov, A. Lomov şi V. Smirnov". În vara şi toamna anului 1917 s-a desfăşurat în cadrul partidului o discuţie teoretică. În articolul său „Cu privire la revizuirea programului partidului", publicat în octombrie 1917 în revista „Prosveşcenie" nr. 1—2 (vezi Opere complete, vol. 34, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 367—398), Lenin a analizat şi a supus unui examen critic articolele apărute în presa periodică şi cele din culegerea editată la Moscova.

După ce a dezbătut de cîteva ori problema programului partidului, C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia a instituit în şedinţa sa din 5 (18) octombrie 1917 o comisie, în frunte cu Lenin, pentru elaborarea propunerilor de modificare a programului partidului la congresul partidului care urma să fie convocat în toamna aceluiaşi an. În sfîrşit, prin hotărîrea C.C. din 24 ianuarie (6 februarie) 1918, elaborarea proiectului de program a fost încredinţată unei noi comisii, sub conducerea lui Lenin. Lenin a scris un „Concept de proiect de program", care a fost împărţit delegaţilor la Congresul al VII-lea ca material de discuţie. Congresul nu a procedat însă la discutarea amănunţită a programului; o comisie aleasă de congres şi formată din 7 membri, în frunte cu Lenin, a fost însărcinată cu elaborarea definitivă a proiectului de program. Congresul a prescris comisiei ca la revizuirea programului să se călăuzească după indicaţiile cu-

www.dacoromanica.ro

prinse în rezoluţia prezentată de Lenin, care fusese adoptată în unanimitate. Noul program, al doilea, al partidului a fost adoptat abia în martie 1919, la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia.

În cursul lucrărilor comisiei pentru elaborarea programului au apărut divergenţe în legătură cu unele probleme din partea generală a programului şi cu punctul din program privind relaţiile naţionale ; împotriva tezelor lui Lenin s-au ridicat N. I. Buharin şi G. L. Peatakov. În februarie 1919 comisia pentru întocmirea programului a terminat elaborarea „Proiectului de program al P.C. (b) din Rusia", ale cărui teze fundamentale au fost formulate de V. I. Lenin ; proiectul a fost publicat în „Pravda" din 25—27 februarie. În prefaţa la proiect scrisă de comisie se arăta că noul program se deosebeşte considerabil de cel vechi, că în el se reflectă „nu numai rezultatele studierii marxiste a fazei noi, imperialiste, a capitalismului, ci şi noua experienţă a războiului mondial şi practica de un an a proletariatului care a cucerit puterea de stat". După ce proiectul de program al P.C. (b) din Rusia a fost dat publicităţii, organizaţiile locale ale partidului au trecut la dezbaterea lui. Dezbaterile au arătat că majoritatea organizaţiilor de partid aprobă proiectul de program şi recomandă să fie adoptat, cu unele completări şi modificări.

În volumul de faţă se publică, în anexă, Programul P.C. (b) din Rusia adoptat de Congresul al VIII-lea. — *81.*

25 Programul partidului adoptat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., în 1903, a fost elaborat de redacţia ziarului „Iskra" la sfîrşitul anului 1901 — prima jumătate a anului 1902. La propunerea lui Lenin, proiectul iniţial al părţii teoretice a programului a fost elaborat de G. V. Plehanov. Lenin a făcut critica acestui proiect la Consfătuirea redacţiei ziarului „Iskra" care a avut loc la München în ianuarie 1902 (vezi Opere complete, vol. 6, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 193—200). Cu prilejul discutării proiectului lui Plehanov au apărut grave divergenţe în cadrul redacţiei ziarului „Iskra". Concomitent cu proiectul părţii teoretice a programului, la Consfătuirea de la München a redacţiei ziarului „Iskra" au fost discutate şi problemele legate de elaborarea proiectului părţii practice a programului (ibid., p. 401—402). La sfîrşitul lunii ianuarie—începutul lunii februarie 1902 a fost scrisă varianta iniţială a părţii practice a proiectului de program al P.M.S.D.R. ; autorul părţii agrare şi al încheierii acestei variante a fost Lenin (ibid., p. 415—416).

Convingîndu-se că proiectul părţii teoretice a programului scris de Plehanov este inacceptabil, V. I. Lenin a trecut la întocmirea unui alt proiect (ibid., p. 201—207, 208, 408—413). În acelaşi timp a lucrat şi Plehanov la cel de-al doilea proiect al său de program al P.M.S.D.R. Lenin a supus şi acest proiect unei serioase analize critice (ibid., p. 209—232 şi 233—235).

www.dacoromanica.ro

Pentru a pune de acord proiectul de program al lui Lenin cu cel al lui Plehanov şi a întocmi un proiect comun de program al P.M.S.D.R., redacţia ziarului „Iskra" a instituit o comisie „de conciliere". În urma insistenţelor lui Lenin, în programul comisiei, care a adoptat ca bază proiectul lui Plehanov, au fost incluse o serie de teze de cea mai mare importanţă : teza cu privire la înlăturarea micii producţii de către marea producţie, s-a dat o definiţie mai precisă caracterului pur proletar al partidului ; un punct dintre cele mai importante din program a devenit teza cu privire la dictatura proletariatului ca o condiţie necesară a revoluţiei socialiste. Luînd cunoştinţă de proiectul de program al comisiei, Lenin şi-a scris observaţiile la acest proiect (ibid., p. 238—249). La Consfătuirea redacţiei ziarului „Iskra" care a avut loc la Zürich la 14 aprilie (st. n.) 1902 şi la care Lenin nu a participat a fost aprobat proiectul de program al întregii redacţii : partea lui teoretică (proiectul comisiei) şi partea practică (pusă de acord cu toţi membrii redacţiei ziarului „Iskra" încă la începutul lunii martie 1902). În cadrul discutării proiectului de program la consfătuirea de la Zürich, cei care l-au întocmit au ţinut seama în cea mai mare parte de observaţiile, îndreptările şi completările propuse de Lenin.

Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., care s-a ţinut între 17 iulie şi 10 august (30 iulie—23 august) 1903, a adoptat, cu mici modificări, proiectul iskrist de program al partidului. Partea teoretică a programului P.M.S.D.R., care definea caracterul legic general şi tendinţele dezvoltării capitalismului, a fost inclusă, potrivit propunerii făcute de V. I. Lenin, în noul Program al P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. — *83.*

26 Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 149—154 şi vol. 36, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 76—82. — *83.*

27 Dreptul de vot universal, fără nici un fel de îngrădiri, potrivit căruia la alegerile pentru organele reprezentative ale statului poate participa întreaga populaţie adultă, indiferent de apartenenţa rasială şi naţională, de sex etc., a fost instituit pentru prima oară în istoria omenirii de Constituţia U.R.S.S. în 1936. Pînă atunci de dreptul de a alege şi de a fi ales în Uniunea Sovietică se bucurau numai oamenii muncii ; clasele nemuncitoare şi exploatatoare erau lipsite de acest drept. Cu toate acestea, în comparaţie cu ţările burgheze, dreptul de vot legiferat în U.R.S.S. era cel mai democratic şi mai larg, deoarece majoritatea covîrşitoare a populaţiei adulte participa la alegeri. Victoria socialismului în U.R.S.S., lichidarea claselor exploatatoare au creat posibilitatea de a introduce votul universal şi secret. — *109.*

28 Acest text, cu unele modificări, a fost inclus în Programul P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea, şi anume

www.dacoromanica.ro

la punctul 5 al capitolului „În domeniul politicii generale" (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 428). — *110.*

29 Această completare a fost inclusă în întregime în Programul P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea, şi anume la punctul 4 al capitolului „În domeniul relaţiilor naţionale" (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 429—430). — *112.*

30 În prima variantă, acest punct al proiectului părţii economice a programului a figurat ca punctul al treilea; ulterior Lenin l-a refăcut şi l-a notat cu cifra 8. El a fost inclus ca atare, cu unele mici modificări, în partea economică a Programului adoptat la Congresul al VIII-lea al partidului (vezi „Rezoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 436). — *120.*

31 *Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc la Moscova între 18 şi 23 martie 1919. La lucrările lui au participat 301 delegaţi cu vot deliberativ şi 102 cu vot consultativ, reprezentînd 313 766 de membri de partid. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: 1) Raportul de activitate al Comitetului Central; 2) Programul P.C. (b) din Rusia; 3) Crearea Internaţionalei Comuniste; 4) Situaţia militară şi politica militară; 5) Munca la sate; 6) Probleme organizatorice; 7) Alegerea Comitetului Central. În prima şedinţă, la propunerea preşedintelui congresului, au fost organizate trei comisii: agrară, militară şi organizatorică.

V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea şi la închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, rapoarte cu privire la programul partidului şi despre munca la sate, a ţinut o cuvîntare în legătură cu problema militară.

Problema centrală de pe ordinea de zi a congresului a fost dezbaterea şi adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea şi cu participarea directă a lui V. I. Lenin.

În cursul dezbaterii programului partidului au avut loc dispute aprinse în legătură cu propunerea lui Buharin de a scoate din program punctele cu privire la capitalism, la mica producţie de mărfuri şi de a se limita la caracterizarea imperialismului, pe care el îl considera o formaţiune social-economică aparte. Obiectînd împotriva acestor propuneri, Lenin a demonstrat inconsistenţa lor teoretică şi caracterul lor dăunător din punct de vedere politic. Ignorarea micii producţii de mărfuri ducea la negarea rolului ţărănimii mijlocaşe ca aliat al pro-

www.dacoromanica.ro

letariatului, a rolului ei în construcţia socialistă. Totodată, în felul acesta era disimulată apariţia şi creşterea elementelor capitaliste din mica producţie de mărfuri, ceea ce l-a adus ulterior pe Buharin la teoria oportunistă a „integrării chiaburului" în socialism. Congresul a respins propunerile antibolşevice ale lui Buharin şi a aprobat tezele lui Lenin.

Lenin a nimicit şi concepţiile greşite ale lui Peatakov şi Buharin, care s-au ridicat împotriva includerii în program a punctului cu privire la dreptul naţiunilor la autodeterminare. Lenin a demonstrat că această propunere aduce un mare prejudiciu Statului sovietic şi solidarităţii proletariatului internaţional. Congresul a adoptat programul leninist în problema naţională.

După cuvîntul de încheiere al lui V. I. Lenin la raportul asupra programului partidului, congresul a hotărît „să adopte proiectul de program drept bază" şi să-l predea comisiei spre redactare definitivă. La propunerea comisiei pentru elaborarea programului, V. I. Lenin a scris un „Proiect al celui de-al treilea punct din partea politică generală a programului (Pentru comisia de întocmire a programului instituită de Congresul al VIII-lea al partidului)", proiect adoptat de comisie (vezi volumul de faţă, p. 184). La 22 martie congresul a aprobat textul definitiv al programului.

O problemă dintre cele mai importante dezbătute la congres a fost problema atitudinii faţă de ţărănimea mijlocaşă. În toate cuvîntările lui şi mai cu seamă în raportul asupra muncii la sate, Lenin a fundamentat noua politică a partidului faţă de ţărănimea mijlocaşă, trecerea de la politica de neutralizare a ţărănimii mijlocaşe la stabilirea unei alianţe trainice între ea şi clasa muncitoare, proletariatul fiind dator să se sprijine pe sărăcime şi să ducă lupta împotriva chiaburului, păstrîndu-şi în această alianţă rolul conducător. Această lozincă a fost formulată de Lenin încă la sfîrşitul lunii noiembrie 1918. Congresul a adoptat „Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă", scrisă de Lenin. Politica leninistă a contribuit la întărirea alianţei militare şi politice dintre clasa muncitoare şi ţărănime şi a avut un rol hotărîtor în victoria repurtată asupra intervenţioniştilor şi albgardiştilor, asigurînd construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor şi ţăranilor.

Un loc important în lucrările congresului a ocupat problema situaţiei militare, a politicii militare a partidului şi a organizării Armatei Roşii. Principalele teze ale politicii militare a partidului au fost elaborate de Lenin. În practica organizării militare au ieşit însă la iveală o seamă de greşeli şi de serioase denaturări ale politicii partidului : a fost încălcată linia C.C. al P.C. (b) din Rusia în ceea ce priveşte folosirea vechilor specialişti militari, în ceea ce priveşte necesitatea de a păstra cea mai severă disciplină şi cea mai strictă centralizare. Troţki, care deţinea funcţia de preşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, minimaliza rolul cadrelor de partid în armată, se ploconea în

www.dacoromanica.ro

fața vechilor specialiști militari, încălca principiul bolșevic al selecției după criteriul de clasă în mobilizările în armată.

La congresul partidului s-a ridicat împotriva tezelor Comitetului Central așa-zisa „opoziție militară", din care făceau parte foștii „comuniști de stînga" (V. M. Smirnov, G. I. Safarov, G. L. Peatakov și alții), precum și unele persoane care nu aderaseră la nici una din grupările opoziționiste. „Opoziția militară" sprijinea rămășițele partizanatului, contesta necesitatea atragerii vechilor specialiști militari și se ridica împotriva introducerii unei discipline de fier în armată. Luînd cuvîntul la 21 martie 1919, în cadrul unei ședințe plenare închise a congresului, în apărarea tezelor C.C., Lenin a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate, pătrunsă de spiritul unei discipline severe, a folosirii realizărilor științei militare burgheze, a atragerii specialiștilor militari, care să fie puși sub controlul comisarilor și al celulelor de partid. Majoritatea delegaților care au luat cuvîntul au condamnat „opoziția militară". Totodată au fost criticate cu asprime greșelile și lipsurile în activitatea Consiliului militar-revoluționar al republicii și în special acțiunile președintelui său, Troțki. Indicațiile lui V. I. Lenin au intrat în programul partidului cu privire la problema militară și au devenit o călăuză în domeniul construcției militare.

După o îndelungată dezbatere a problemei militare, congresul a adoptat ca bază, cu majoritate de voturi (174 contra 95), tezele C.C. Rezoluția în problema militară elaborată de comisia de coordonare, care a luat drept bază tezele lui Lenin, a fost aprobată în unanimitate (cu o singură abținere) de congresul partidului.

În rezoluția cu privire la problema organizatorică congresul a dat o ripostă grupului oportunist Sapronov-Osinski, care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariatului.

În hotărîrea congresului cu privire la construcția de partid se sublinia necesitatea de a spori exigențele la primirea în rîndurile partidului a elementelor nemuncitorești și nețărănești, de a nu permite înrăutățirea compoziției sociale a partidului. Congresul a hotărît ca pînă la 1 mai 1919 să fie efectuată o reînregistrare generală a membrilor de partid.

Congresul a respins principiul federativ în construcția de partid, considerînd că trebuie să existe un partid comunist centralizat unic, cu un Comitet Central unic, care să conducă întreaga activitate a partidului. Congresul a stabilit structura internă a Comitetului Central: C.C. organizează Biroul politic, Biroul Organizatoric și Secretariatul.

Congresul a ales Comitetul Central, în frunte cu V. I. Lenin.

Congresul a salutat crearea Internaționalei a III-a, Comunistă, și a aderat fără rezerve la platforma ei.

Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost un congres de importanță crucială: el a adoptat noul Program al partidului, care a trasat sarcinile fundamentale ale construirii socialismu-

www.dacoromanica.ro

lui în ţara noastră, a însufleţit pe oamenii muncii de la oraşe şi sate în lupta pentru victoria socialismului. — *125.*

32 *Conferinţa de pe insulele Prinkipo* (Marea de Marmara) a fost convocată din iniţiativa lui Lloyd George şi Wilson, urmînd ca la ea să participe reprezentanţii tuturor guvernelor existente pe teritoriul Rusiei, în vederea elaborării măsurilor prin care să se pună capăt războiului civil.

Deşi nu invitaseră guvernul sovietic să participe la conferinţă, imperialiştii au căutat să acrediteze în faţa opiniei publice din toate ţările ideea că guvernul sovietic nu doreşte să participe şi să depună eforturi pentru restabilirea păcii.

Guvernul sovietic a hotărît să smulgă imperialiştilor masca de „pacificatori" şi să înlăture orice posibilitate de răstălmăcire a acţiunilor lui. Cu toate că nu fusese invitat la conferinţă, la 4 februarie 1919 guvernul sovietic a răspuns că este de acord să participe la ea. În radiograma Comisariatului poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. au fost formulate concesiile pe care guvernul sovietic era dispus să le facă în numele păcii. Guvernul sovietic declara că este dispus „să înceapă imediat tratative fie pe insulele Prinkipo, fie în orice alt loc" şi a cerut să i se comunice imediat unde să-şi trimită reprezentanţii, cînd anume şi pe ce cale. Imperialiştii Antantei au lăsat fără răspuns radiograma Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Sperînd să sugrume Republica sovietică prin forţa armelor, Denikin, Kolceak şi celelalte guverne contrarevoluţionare au refuzat să participe la conferinţă. Conferinţa n-a avut loc. — *132.*

33 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, creat în aprilie 1917 la congresul de constituire. „Independenţii" propagau unitatea cu social-şoviniştii, se situau pe poziţii care în fond însemnau renunţarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizaţia kautskistă „Arbeiterverein" din Reichstag. În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat : o parte considerabilă din membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania a existat pînă în 1922. — *135.*

34 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere alese în două volume, vol. I, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 506—507. — *137.*

35 La Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania, care a avut loc la Berlin între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919, influenţată de politica trădătoare a conducătorilor de dreapta ai sindicatelor, Rosa Luxemburg a sprijinit părerile greşite exprimate de mai mulţi delegaţi la congres în legătură cu problema lichidării sindicatelor. După părerea ei, sarcinile

www.dacoromanica.ro

sindicatelor trebuiau să treacă asupra Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor şi a comitetelor de întreprindere. Această poziţie greşită a congresului de constituire a continuat vreme îndelungată să fie o piedică în calea luptei pe care au dus-o comuniştii germani pentru cucerirea maselor. Indicaţiile lui Lenin cu privire la necesitatea ca revoluţionarii să activeze în sindicatele reacţionare sînt expuse în cartea „«Stîngismul» — boala copilăriei comunismului" (vezi Opere, vol. 31, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 30—39). — *141.*

36 La 11 martie 1919 Vladimir Ilici a plecat la Petrograd pentru a participa la funeraliile lui M. T. Elizarov.

În timpul şederii lui la Petrograd, el a rostit la primul Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd o cuvîntare cu privire la organizarea sindicatului muncitorilor agricoli (vezi volumul de faţă, p. 22—26). — *143.*

37 V. I. Lenin se referă la cele două cuvîntări pe care le-a ţinut la 27 noiembrie 1918 la adunarea activiştilor de partid din Moscova : raportul cu privire la atitudinea proletariatului faţă de democraţia mic-burgheză şi cuvîntul de încheiere a discuţiilor pe marginea acestui raport (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 213—241). — *145.*

38 *Federaţia grupurilor de străini de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia* a fost organizată în mai 1918, ca organ conducător al comuniştilor străini, cu scopul de a desfăşura munca în rîndurile foştilor prizonieri de război în Rusia. Primul preşedinte al federaţiei a fost Béla Kun.

Mişcarea revoluţionară a început să se manifeste în rîndurile prizonierilor de război în Rusia încă înainte de Revoluţia Socialistă din Octombrie ; după victoria revoluţiei prizonierii de război au început să-şi creeze organizaţii revoluţionare proprii, care la începutul lunii decembrie 1917 au început să scoată ziare în limbile respective. În 1918 în rîndurile prizonierilor de război au fost create grupuri comuniste de străini, care au recunoscut fără rezerve programul P.C. (b) din Rusia şi lupta pentru dictatura proletariatului. La Consfătuirea socialiştilor internaţionalişti din martie 1918 a fost creat un Birou central al grupurilor comuniste de străini, care trebuia să conducă activitatea acestora, să ţină legătura cu C.C. al P.C. (b) din Rusia şi cu organizaţiile comuniste din ţările respective, au fost create secţii străine pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din federaţie făceau parte 9 grupuri comuniste : cehoslovac, englez, francez, român, german, maghiar, iugoslav, polonez şi bulgar. Principala sarcină a grupurilor era aceea de a desfăşura munca de propagandă şi agitaţie printre prizonierii de război şi în rîndurile trupelor intervenţioniştilor care au atacat Republica sovietică. Ziarul „Pravda" publica în mod regulat dările de seamă ale grupurilor. Federaţia a fost desfiinţată la începutul anului 1920. — *147.*

www.dacoromanica.ro

39 *Editura „Kommunist"* — editură a C.C. al P.C. (b) din Rusia, care a luat ființă în 1918 în urma fuzionării editurii „Volna" cu editura cooperatistă „Jizn i znanie" ; curînd după aceea ea a fuzionat și cu editura „Priboi". Editura publica în special literatură de popularizare pentru mase. În mai 1919, printr-o hotărîre a C.E.C. din Rusia, a fost creată Editura de stat, în care a intrat și editura „Kommunist". — *149.*

40 *„Bednota"* — ziar pentru țărani ; a apărut la Moscova de la 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. Ziarul a fost înființat, în baza unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" și „Soldatskaia Pravda". El a militat activ pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea, pentru organizarea și unirea maselor de țărani săraci și mijlocași în jurul partidului comunist și al Puterii sovietice. „Bednota" a jucat un rol important în educarea politică și ridicarea culturală a păturilor muncitoare ale țărănimii, în promovarea de activiști pe tărîm obștesc din rîndurile țărănimii sărace și mijlocașe, în educarea unei numeroase armate de corespondenți țărani. La 1 februarie 1931 „Bednota" a fuzionat cu ziarul „Soțialisticeskoe Zemledelie". — *149.*

41 Vezi F. Engels. „Introducere la broșura lui Borkheim «În amintirea patrioților de paradă germani din anii 1806—1807»" (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 348). — *152.*

42 Vezi K. Marx. „Capitalul", vol. I, București, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 385. — *154.*

43 *„Spartachiștii"* — membri ai organizației revoluționare a social-democraților de stînga din Germania ; grupul „Spartacus" a luat ființă la începutul războiului mondial imperialist, fiind creat de K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewsky, L. Joghihes (Tyszko) și W. Pieck. Spartachiștii au desfășurat o activitate de propagandă revoluționară în mase, au organizat acțiuni de masă împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial și tradarea comisă de liderii oportuniști ai social-democrației. În același timp însă, spartachiștii au manifestat greșeli serioase într-o serie de probleme teoretice și politice. Ei contestau posibilitatea războaielor de eliberare națională în epoca imperialismului, dădeau dovadă de inconsecvență în ceea ce privește lozinca transformării războiului imperialist în război civil, subapreciau rolul partidului proletar ca avangardă a clasei muncitoare, subapreciau țărănimea ca aliat al proletariatului, se temeau de o ruptură definitivă cu oportuniștii. Lenin a criticat în repetate rînduri aceste greșeli ale social-democraților de stînga din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziție justă (vezi, de pildă, lucrările : „Broșura lui Junius", „Despre o caricatură de marxism și despre «economismul imperialist»", „Programul militar al revoluției proletare" ș.a. — Opere

www.dacoromanica.ro

complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917 spartachiştii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, păstrîndu-şi însă independenţa organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluţiei din Germania, spartachiştii au constituit „Uniunea Spartacus" şi, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenţii". La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919, spartachiştii au creat Partidul Comunist din Germania. — *156.*

41 Este vorba de înmînarea la 18 (31) decembrie 1917 de către V. I. Lenin a decretului Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la recunoaşterea independenţei Finlandei lui Svinhufvud, şeful guvernului burghez finlandez, şi K. Enkel, secretar de stat. Decretul a fost confirmat de C.E.C. din Rusia la 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918). — *157.*

45 Lenin se referă la tratativele duse în martie 1919 la Moscova cu o delegaţie başkiră în legătură cu crearea unei Republici sovietice başkire autonome. La 20 martie 1919 a fost semnat „Acordul între Puterea sovietică centrală şi guvernul başkir cu privire la crearea unei Başkirii sovietice autonome". Acordul a fost aprobat de Lenin, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului, şi de preşedintele C.E.C. din Rusia. Acordul prevedea crearea unei Republici sovietice başkire autonome pe baza Constituţiei sovietice şi stabilea graniţele republicii şi împărţirea ei administrativă. Acordul a fost publicat la 23 martie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 63. — *158.*

46 *Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Varşovia* a fost creat la 11 noiembrie 1918 din iniţiativa Social-democraţiei din Regatul Poloniei şi din Lituania (S.D.R.P. şi L.), a „leviţei" P.P.S. şi a Consiliului sindicatelor din Varşovia. Rolul conducător al S.D.R.P. şi L. şi al „leviţei" P.P.S. în crearea Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor le-a imprimat acestora un caracter revoluţionar. Printre primele hotărîri ale Sovietului din Varşovia au fost cele cu privire la introducerea zilei de muncă de 8 ore, la crearea comitetelor de întreprindere, la lupta împotriva sabotajului fabricanţilor şi altele. Sub influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, în momentul retragerii trupelor de ocupaţie austro-germane, Polonia a fost acoperită de o întreagă reţea de Soviete de deputaţi ai muncitorilor la oraşe, iar în mai multe localităţi au luat fiinţă şi Soviete de deputaţi ai ţăranilor. Pe teritoriul fostului Regat al Poloniei s-au format în total peste 100 de Soviete orăşeneşti.

Liderii partidelor conciliatoare — „fracţiunea" P.P.S., Uniunea naţională a muncitorilor şi Bundul —, neliniştiţi de activitatea revoluţionară şi creşterea prestigiului Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Varşovia, au înfiinţat Soviete proprii, pe care

www.dacoromanica.ro

le-au opus Sovietului revoluționar. Crearea acestor Soviete paralele făcea să slăbească lupta proletariatului din Varșovia. Chiar din primele zile ale creării acestor Soviete, Sovietul din Varșovia a preluat conducerea luptei muncitorilor din Varșovia pentru crearea unui Soviet unic.

La 12 decembrie 1918 au început alegerile pentru noul Soviet unic, iar la 5 ianuarie 1919 a avut loc prima ședință a Sovietului. Majoritatea deputaților din Soviet s-au dovedit însă a fi de partea social-conciliatorilor, fapt care se datora stării de spirit naționaliste mic-burgheze în rîndurile unei părți a proletariatului din Varșovia și greșelilor comise de S.D.R.P. și L. într-o serie de probleme ale revoluției. Între comuniști și liderii conciliatorilor au început să aibă loc ciocniri violente. Conciliatorii au încercat să scindeze Sovietele, să atenueze lupta lor, să facă să scadă importanța lor. În iunie 1919 s-a produs sciziunea definitivă, reprezentanții P.P.S. ieșind din Sovietul din Varșovia și din Sovietele din alte orașe. În vara anului 1919 Sovietele au fost lichidate de forțele unite ale reacțiunii burgheze și ale liderilor partidelor conciliatoriste. — *161.*

47 Acest proiect a fost adoptat de congres în aceeași zi cu „Apelul Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid", publicat a doua zi, la 20 martie, în ziarul „Pravda" (vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.", partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 468—469). — *162.*

48 *Decretul cu privire la comunele de consum* a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie 1919 și publicat la 20 martie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". V. I. Lenin a urmărit îndeaproape elaborarea decretului (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XVIII, p. 293—298). Prin acest decret toate cooperativele din orașe și sate se uneau într-o singură comună de consum, care cuprindea întreaga populație a localității respective ; fiecare cetățean era obligat să devină membru al comunei și să se înscrie la unul din centrele ei de distribuire. Toate comunele de consum locale se grupau în uniuni guberniale ; centrul unic al tuturor comunelor de consum era Uniunea centrală a cooperativelor de consum (Țentrosoiuz). — *163.*

49 *Grupul de la „Novaia Jizn"* — menșevicii-internaționaliști care se grupaseră în jurul ziarului „Novaia Jizn".

„*Novaia Jizn*" — cotidian ; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 pînă în iulie 1918. Inițiatorii înființării acestui ziar au fost menșevicii-internaționaliști și publiciștii grupați în jurul revistei „Letopis". Caracterizîndu-i pe cei de la „Novaia Jizn", Lenin a arătat că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde și exprimă lipsa de principialitate" (Opere complete, vol. 34, București, Edi-

www.dacoromanica.ro

tura politică, 1965, ed. a doua, p. 112), şi i-a numit în mod ironic „pretinşi internaţionalişti", „cvasimarxişti". Ziarul a întîmpinat cu ostilitate Revoluţia Socialistă din Octombrie şi instaurarea Puterii sovietice. Începînd de la 1 iunie 1918, el a apărut în două ediţii : una la Petrograd şi alta la Moscova. Ambele ediţii au fost interzise în iulie 1918. — *168.*

50 *Programul de la Erfurt* — Programul Partidului social-democrat din Germania, adoptat în octombrie 1891 la Congresul de la Erfurt. Programul de la Erfurt a reprezentat un pas înainte în comparaţie cu Programul de la Gotha (1875). La baza lui a fost pusă teoria marxistă a pieirii inevitabile a modului de producţie capitalist şi a înlocuirii lui cu modul de producţie socialist ; programul sublinia necesitatea pentru clasa muncitoare de a duce lupta politică, arăta rolul partidului ca conducător al acestei lupte etc. Dar şi Programul de la Erfurt conţinea concesii serioase făcute oportunismului. F. Engels a făcut o critică amplă a proiectului de Program de la Erfurt în lucrarea sa „Observaţii critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891" (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 220—234) ; aceasta era de fapt o critică la adresa oportunismului întregii Internaţionale a II-a. Dar conducerea social-democraţiei germane a ascuns maselor de partid critica făcută de Engels, iar principalele lui observaţii n-au fost luate în considerare la elaborarea textului definitiv al programului. V. I. Lenin considera că principala lipsă a Programului de la Erfurt, o concesie lăşă făcută oportunismului, este faptul că în program nu se spune nimic despre dictatura proletariatului. — *177.*

51 Este vorba de *„Tratatul de întărire a prieteniei şi frăţiei dintre R.S.F.S.R. şi Republica muncitorească socialistă finlandeză"*, încheiat la Petrograd la 1 martie 1918. Acesta a fost primul tratat din istorie încheiat între două republici socialiste. — *182.*

52 La 22 martie 1919 s-a primit prin radio ştirea că în Ungaria a fost proclamată Republica sovietică. Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a însărcinat pe V. I. Lenin să trimită în numele congresului o radiogramă de salut guvernului Republicii Sovietice Ungare.

Republica Sovietică Ungară a luat fiinţă la 21 martie 1919. Revoluţia socialistă din Ungaria a avut un caracter paşnic ; întrucît nu dispunea de suficiente posibilităţi de a lupta, burghezia din Ungaria nu s-a putut hotărî în momentul acela să opună împotrivire instaurării Puterii sovietice.

Neputînd face faţă dificultăţilor de ordin intern şi extern, burghezia maghiară intenţiona să cedeze pentru un timp puterea social-democraţilor de dreapta, spre a împiedica dezvoltarea revoluţiei. Dar prestigiul de care se bucura Partidul Comunist din Ungaria în rîndurile maselor era în acea perioadă atît de

www.dacoromanica.ro

mare şi cererile membrilor de rînd ai partidului social-democrat de a se alia cu comuniştii erau atît de categorice, încît conducerea partidului social-democrat a adresat conducătorilor arestaţi ai partidului comunist propunerea de a forma împreună guvernul. Liderii social-democraţilor s-au văzut nevoiţi să accepte condiţiile puse de comunişti în timpul tratativelor : formarea unui guvern sovietic, dezarmarea burgheziei, crearea unei Armate Roşii şi a unităţii poporului, confiscarea pămînturilor moşiereşti, naţionalizarea industriei, încheierea unei alianţe cu Rusia Sovietică şi altele. Concomitent a fost semnat un acord cu privire la unificarea celor două partide într-un partid unic, Partidul socialist din Ungaria. La înfăptuirea unificării celor două partide au fost comise unele greşeli, care s-au resimţit mai tîrziu ; unificarea a fost înfăptuită printr-o fuzionare mecanică, fără să fi fost excluse elementele reformiste.

Chiar la prima sa şedinţă, Consiliul revoluţionar de stat a adoptat o hotărîre cu privire la crearea Armatei Roşii. La 26 martie guvernul sovietic a emis decrete cu privire la naţionalizarea întreprinderilor industriale, a transporturilor şi a băncilor ; la 2 aprilie a fost adoptat decretul cu privire la monopolul comerţului exterior. Au fost majorate salariile muncitorilor în medie cu 25%, a fost introdusă ziua de muncă de 8 ore ; la 3 aprilie a fost adoptată legea reformei agrare, potrivit căreia toate moşiile de peste 100 de holzi (57 ha) au fost confiscate şi transformate în mari gospodării de stat, care au rămas de fapt în mîinile vechilor administratori. Ţărănimea săracă, care spera să primească pămînt de la Puterea sovietică, a fost înşelată în speranţele ei. Acest fapt a constituit o piedică în calea stabilirii unei trainice alianţe între proletariat şi ţărănime, ducînd la slăbirea Puterii sovietice în Ungaria.

Imperialiştii Antantei au întîmpinat cu ostilitate instaurarea dictaturii proletariatului în Ungaria ; Republica sovietică a fost supusă unei blocade economice. Împotriva Republicii Sovietice Ungare a fost organizată o intervenţie militară. În Ungaria a fost trimis corpul expediţionar francez care fusese pregătit ca să fie trimis în Rusia Sovietică. Antanta a folosit în acest scop şi trupele statelor vecine — România, Cehoslovacia şi Iugoslavia. Ofensiva trupelor intervenţioniste a activizat contrarevoluţia ungară. Trădarea săvîrşită de social-democraţii de dreapta, care au intrat în alianţă cu imperialismul internaţional, a constituit de asemenea una din cauzele pieirii Republicii Sovietice Ungare.

Un rol negativ a avut şi conjunctura internaţională nefavorabilă care s-a creat în vara anului 1919, cînd Rusia Sovietică, asediată din toate părţile de duşmani, n-a putut da ajutor Republicii Sovietice Ungare. La 1 august 1919, ca urmare a acţiunilor unite ale intervenţiei imperialiste din afară şi ale contrarevoluţiei interne, Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — *185*.

www.dacoromanica.ro

53 *Comisia pentru problema muncii la sate* a fost creată la 18 martie 1919, la prima şedinţă a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Comisia agrară a ţinut trei şedinţe (20, 21 şi 22 martie), la care au fost ascultate rapoarte despre politica agrară, despre munca la ţară şi a fost aleasă o comisie pentru examinarea tezelor. Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de ţăranul mijlocaş, scrisă de V. I. Lenin, şi tezele „Despre propaganda politică şi despre munca cultural-educativă la sate", scrise de A. V. Lunacearski şi redactate de V. I. Lenin, au fost aprobate de congres. — *186.*

54 Vezi F. Engels. „Problema ţărănească în Franţa şi Germania" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 479—501). — *193.*

55 Delegaţii din partea organizaţiei de partid din Nijni Novgorod (astăzi Gorki) au prezentat prezidiului Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia o declaraţie în legătură cu pasajul citat de Lenin din broşura „Instrucţiuni şi dispoziţii cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod". În declaraţie se spunea: „Noi declarăm că organizaţia gubernială Nijni Novgorod se situează fără rezerve pe punctul de vedere expus de tov. Lenin în problema atitudinii faţă de ţăranul mijlocaş şi-l traduce în fapt". — *196.*

56 În rezoluţia Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia „Cu privire la problema organizatorică", la capitolul „Construcţia de partid" se spune: „Congresul hotărăşte ca pînă la 1 mai să se efectueze în întreaga Rusie reînregistrarea generală a tuturor membrilor de partid". În instrucţiunile C.C. publicate la 24 aprilie 1919 în ziarul „Pravda" se arăta că e necesar să se facă o verificare temeinică a întregului efectiv al organizaţiilor de partid şi se sublinia scopul reînregistrării: acela „de a curăţi rîndurile partidului de elementul necomunist şi în primul rînd de persoanele care s-au strecurat în partid, dată fiind situaţia lui de partid dominant, şi folosesc în interesul lor personal titlul de membru de partid". Reînregistrarea a fost efectuată în mai-octombrie 1919. — *220.*

57 Înregistrarea pe plăci de gramofon a cuvîntărilor lui Lenin a fost organizată de Ţentropeceat (Agenţia centrală a C.E.C. din Rusia pentru difuzarea presei). Încă de la primele lucrări de refacere a singurei fabrici de plăci de gramofon din Rusia, Lenin a manifestat un deosebit interes pentru propaganda prin plăcile de gramofon şi a ajutat pe toate căile organizarea acestei întreprinderi complexe. Primele cuvîntări ale lui V. I. Lenin au fost înregistrate la Kremlin, într-o încăpere special amenajata în acest scop; ultima înregistrare s-a făcut la Ţentropeceat. Greutatea înregistrării a constat în faptul că cuvîntarea trebuia să se încadreze exact în 3 minute. Lenin se bucura mult cînd cuvîntarea rostită se încadra în timpul fixat. Cuvîntările înre-

www.dacoromanica.ro

gistrate pe plăci de gramofon s-au vîndut în zeci de mii de exemplare. De o mare popularitate s-au bucurat îndeosebi cuvîntările : „Despre ţăranii mijlocaşi", „Ce este Puterea sovietică ?" şi „Despre impozitul în natură". — *225*.

58 *La şedinţa extraordinară a plenarei Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova din 3 aprilie 1919* au participat şi reprezentanţii Sovietelor raionale, ai comitetelor de întreprindere şi ai conducerilor sindicatelor. Ea a fost convocată în legătură cu agravarea situaţiei alimentare la Moscova şi cu agitaţia desfăşurată pe acest tărîm de menşevici şi socialiştii-revoluţionari în rîndurile feroviarilor. Menşevicii şi socialiştii-revoluţionari chemau pe feroviari la grevă şi sabotaj în atelierele de cale ferată. Această agitaţie contrarevoluţionară a dus la greva de la atelierele de la calea ferată Aleksandrovskaia, ceea ce a avut drept urmare închiderea la 31 martie, conform unei hotărîri a Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie, a atelierelor principale, unde lucrul a fost reluat abia la 3 aprilie, după ce au fost concediate în prealabil elementele chiabureşti.

La şedinţă V. I. Lenin a prezentat un raport cu privire la situaţia externă şi internă a Republicii sovietice ; raportul cu privire la starea transportului feroviar a fost prezentat de L. B. Krasin, cel cu privire la politica în domeniul aprovizionării — de A. I. Sviderski. Participanţii la discuţie au condamnat în cuvîntările lor agitaţia contrarevoluţionară a menşevicilor şi socialiştilor-revoluţionari. Cuvîntul de încheiere a fost rostit de A. V. Lunacearski, care a propus rezoluţia cu privire la situaţia externă şi internă a Republicii sovietice întocmită de Lenin.

În volumul de faţă se publică pentru prima oară proiectul iniţial de rezoluţie (p. 261—263). Plenara Sovietului din Moscova a adoptat o rezoluţie specială prin care înfiera agitaţia contrarevoluţionară şi aproba măsurile luate de Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie faţă de atelierele de la calea ferată Aleksandrovskaia. — *243*.

59 Este vorba de şedinţele comisiilor Conferinţei de pace de la Paris ; iniţial, lucrările conferinţei au fost concentrate în „Consiliul celor zece", din care făceau parte prim-miniştrii şi miniştrii afacerilor externe a cinci puteri : din partea S.U.A. — preşedintele Wilson şi secretarul de stat Lancing, din partea Franţei — primul ministru Clémenceau şi ministrul afacerilor externe Pichon, din partea Angliei — primul ministru Lloyd George şi ministrul afacerilor externe Balfour, din partea Italiei — primul ministru Orlando şi ministrul afacerilor externe Sonnino, din partea Japoniei — Makino şi Shinda. Ulterior, lucrările conferinţei au continuat în „Consiliul celor cinci" (miniştrii afacerilor externe al S.U.A., al Marii Britanii, al Italiei şi reprezentantul Japoniei). Comisia a fost restrînsă apoi la patru oameni — preşedintele S.U.A., prim-miniştrii ai Marii Britanii, Franţei şi Italiei. — *256*.

www.dacoromanica.ro

60 În decretul asupra păcii, adoptat de Congresul al II-lea al Sovietelor la 8 noiembrie (26 octombrie) 1917, se propunea tuturor popoarelor şi guvernelor statelor beligerante să înceapă tratativele în vederea încheierii unei păci democratice, fără anexiuni şi fără contribuţii (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 35, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 228). Fidel politicii sale de pace, guvernul sovietic a continuat cu perseverenţă să ducă lupta pentru pace. La 15 martie 1918 Congresul general al Sovietelor din Rusia a ratificat tratatul de pace de la Brest. La 3 noiembrie Comisariatul poporului pentru afacerile străine a adresat, prin reprezentanţii unor ţări neutre, tuturor guvernelor Antantei propunerea de a încheia pace. La 6 noiembrie, la cel de-al VI-lea Congres extraordinar al Sovietelor a fost adoptată o rezoluţie care propunea guvernelor Angliei, Franţei, S.U.A. şi Japoniei să înceteze intervenţia şi să înceapă tratativele de pace. La 23 decembrie reprezentantul Comisariatului poporului pentru afacerile străine, aflîndu-se la Stockholm, din însărcinarea guvernului sovietic a propus ambasadorilor ţărilor Antantei să înceapă tratativele de pace. În ianuarie 1919 guvernul sovietic a făcut în două rînduri (la 12 şi 17) propuneri de pace. La 4 februarie el a adresat prin radio guvernelor Marii Britanii, Franţei, Italiei, Japoniei şi S.U.A. o declaraţie că este de acord să participe la conferinţa de pace de pe insulele Prinkipo, preconizată de ele. — *261.*

61 *„Vsegda Vpered!"* — ziar menşevic ; a apărut la Moscova ; în 1918 a apărut un singur număr, iar în 1919 a apărut de la 22 ianuarie pînă la 25 februarie. — *262.*

62 *„Delo Naroda"* — organ al partidului socialist-revoluţionar ; ziarul a apărut, cu întreruperi şi sub diferite denumiri, la Petrograd, apoi la Samara şi Moscova, din martie 1917 pînă în martie 1919. După Revoluţia Socialistă din Octombrie s-a situat pe o poziţie antisovietică, ostilă ; a fost suspendat pentru activitate contrarevoluţionară. — *262.*

63 În legătură cu situaţia extrem de periculoasă care s-a creat în acest timp pe Frontul de est şi care reprezenta o gravă ameninţare pentru Republica sovietică, V. I. Lenin, partidul comunist, guvernul sovietic au luat măsuri pentru întărirea frontului. Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat la 10 aprilie 1919 decretul cu privire la mobilizarea în Armata Roşie a muncitorilor şi ţăranilor născuţi în anii 1886—1890 din Petrograd, Moscova şi o serie de gubernii neagricole. Decretul a fost publicat la 11 aprilie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia". — *267.*

64 *Plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia* a avut loc la Moscova la 11 aprilie 1919 ; pe ordinea de zi a plenarei au figurat următoarele probleme : sarcinile sindicatelor în legătură

www.dacoromanica.ro

cu mobilizarea pentru Frontul de est; politica tarifară; problema aprovizionării şi problema sindicatului funcţionarilor.

La prima problemă a luat cuvîntul Lenin. Aceasta era problema centrală a plenarei, în primul rînd, din cauza situaţiei grele de pe Frontul de est, care devenise atunci frontul principal, hotărîtor, şi, în al doilea rînd, în legătură cu decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la mobilizarea în Armata Roşie a muncitorilor şi ţăranilor, adoptat la 10 aprilie 1919. Plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia a adoptat „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe Frontul de est" (vezi volumul de faţă, p. 268—273). La plenară a fost aleasă o comisie din care făceau parte membrii prezidiului şi cîte un reprezentant din partea sindicatului metalurgiştilor, al textiliştilor şi al feroviarilor, în vederea elaborării unui plan de mobilizare a sindicatelor în conformitate cu tezele adoptate şi a înfăptuirii acestui plan. — *275.*

65 Lenin se referă la decizia din 24 august a Sovietului din Moscova şi la cea din 5 septembrie 1918 a Sovietului din Petrograd, prin care se acorda muncitorilor din Moscova şi Petrograd dreptul de liberă transportare a unei cantităţi de cel mult un pud şi jumătate de produse alimentare exclusiv pentru consumul propriu. Această măsură excepţională fusese determinată de situaţia alimentară deosebit de grea. Printr-o dispoziţie a Consiliului Comisarilor Poporului, valabilitatea sus-menţionatelor decizii a fost limitată, stabilindu-se că ele expiră la 1 octombrie 1918. — *281.*

66 *„Frankfurter Zeitung"* — cotidian, organ de presă al marii finanţe din Germania; a apărut la Frankfurt pe Main din 1856 pînă în 1943. A reapărut în 1949 sub denumirea de „Frankfurter Allgemeine Zeitung"; e purtătorul de cuvînt al monopoliştilor vest-germani. — *289.*

67 Folosindu-se situaţia grea din domeniul aprovizionării şi faptul că nu existau bani suficienţi pentru plata salariilor, menşevicii şi socialiştii-revoluţionari au organizat o grevă a muncitorilor de la fabrica de armament şi cea de cartuşe din Tula. Guvernul a luat măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor. La 12 aprilie 1919 greva a fost lichidată. — *291.*

68 V. I. Lenin se referă la represaliile sălbatice ale albgardiştilor împotriva muncitorilor de la Uzinele Serghievski şi de la depozitul de artilerie Tomîlovski, care au avut loc la staţia Ivaşcenkov, lîngă Samara, la 1 şi 2 octombrie 1918. La apropierea unităţilor Armatei Roşii, muncitorii au hotărît să împiedice evacuarea utilajului uzinelor de către albgardişti. Cu ajutorul unităţilor contrarevoluţionare cehoslovace, albgardiştii au înfrînt împotrivirea muncitorilor şi au împuşcat peste 1 000 de oameni. — *292.*

www.dacoromanica.ro

69 „*Le Temps*" — cotidian ; a apărut la Paris din 1861 pînă în 1942 ; ziarul a reflectat interesele cercurilor guvernante din Franţa şi a fost de fapt organul oficial de presă al Ministerului Afacerilor Externe. — *300.*

70 Vezi K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 131—132. — *304.*

71 Vezi K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 112. — *305.*

72 „*Die Freiheit*" („Libertatea") — cotidian, organul de presă al Partidului social-democrat independent din Germania ; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — *308.*

73 *Primul Congres general al tineretului studios comunist* a avut loc la Moscova între 15 şi 21 aprilie 1919. La congres au participat circa 200 de delegaţi, reprezentînd 8 000 de membri ai Uniunii elevilor şi studenţilor comunişti. Congresul a adoptat hotărîrea ca Uniunea elevilor şi studenţilor comunişti să intre în Uniunea Tineretului Comunist. Conform hotărîrii din 11 mai 1919, confirmată de C.C. al P.C. (b) din Rusia, Uniunea Tineretului Comunist din Rusia avea sarcina de a duce întreaga muncă în rîndurile tineretului muncitoresc-ţărănesc, ca şi în rîndurile tineretului studios. — *319.*

74 *Republica Sovietică Bavareză* a fiinţat de la 13 aprilie pînă la începutul lunii mai 1919. La 13 aprilie contrarevoluţia bavareză a făcut o încercare de a răsturna guvernul condus de unul dintre liderii partidului „social-democraţilor independenţi" ; pe străzile Münchenului s-a încins o luptă înverşunată, care s-a soldat cu victoria proletariatului. In seara zilei de 13 aprilie, la adunarea comitetelor de întreprindere revoluţionare şi a Sovietelor de deputaţi ai soldaţilor a fost format un comitet de acţiune compus din 15 persoane, care a ales un consiliu executiv format din 4 membri, în frunte cu Eugen Lewin, liderul comuniştilor bavarezi. Guvernul Republicii Sovietice Bavareze a trecut la înfăptuirea sarcinii dictaturii proletariatului — înarmarea proletariatului şi dezarmarea burgheziei, crearea Armatei Roşii, naţionalizarea băncilor, instituirea controlului muncitoresc în întreprinderile industriale, introducerea zilei de muncă de 8 ore, organizarea aprovizionării populaţiei cu produse alimentare etc. Situaţia internă şi externă a republicii era grea. Măsurile revoluţionare întreprinse de guvernul sovietic al Bavariei au stîrnit ura sălbatică a tuturor forţelor contrarevoluţionare. Chiar de la primele dificultăţi întîmpinate de Republica sovietică, reprezentanţii „social-democraţilor independenţi" au început să ducă făţiş o politică trădătoare. La 27 aprilie „independenţii" au reuşit să determine pe comunişti să părăsească posturile de conducere. Profitînd de această situaţie, contrarevoluţia,

www.dacoromanica.ro

sprijinită de o armată de 120 000 de oameni trimisă de călăii clasei muncitoare din Germania, Scheidemann şi Noske, a trecut la ofensivă. La 1 mai unităţile albgardiste au intrat în München. Dar abia după lupte înverşunate de trei zile muncitorii care opuneau rezistenţă au fost învinşi. — *320.*

75 *Primul Congres general al cadrelor din domeniul învăţământului extraşcolar* s-a ţinut la Moscova între 6 şi 19 mai 1919. La congres au participat circa 800 de delegaţi. În ziua deschiderii congresului V. I. Lenin a rostit o cuvîntare de salut, iar A. V. Lunacearski a vorbit despre sarcinile învăţămîntului extraşcolar. Raportul despre momentul actual şi învăţămîntul extraşcolar a fost prezentat de N. K. Krupskaia. Congresul a ascultat, de asemenea, rapoartele : cu privire la situaţia din domeniul învăţămîntului extraşcolar în republică şi cu privire la unificarea muncii educative extraşcolare în republică şi altele. După ce a ascultat, la primele lui şedinţe, principalele rapoarte, congresul şi-a continuat la 8 mai lucrările în secţii şi comisii. Raportul cu privire la Organizaţia cultural-educativă (Proletcult) a fost prezentat în cadrul uneia dintre comisii de A. A. Bogdanov.

Congresul a adoptat o serie de rezoluţii care defineau activitatea de viitor pe tărîmul învăţămîntului extraşcolar ; a fost adoptată o rezoluţie specială cu privire la necesitatea de a se emite un decret pentru lichidarea analfabetismului, la crearea unui sistem de stat de instituţii extraşcolare, la necesitatea contopirii pe plan organizatoric a activităţii Proletcultului cu cea a Secţiei pentru învăţămîntul extraşcolar ; a fost adoptată o rezoluţie specială cu privire la momentul actual.

La şedinţa de închidere a congresului V. I. Lenin a rostit o cuvîntare despre înşelarea poporului cu lozinca libertăţii şi egalităţii. — *327.*

76 Lenin se referă la concepţiile străine marxismului care erau promovate sub denumirea de „cultură proletară". Organizaţia cultural-educativă (Proletcultul) a fost creată pe lîngă Comisariatul poporului pentru învăţămînt ca organizaţie voluntară proletară pentru activitatea artistică de amatori în diversele domenii ale artei. Proletcultul s-a constituit din punct de vedere organizatoric în septembrie 1917. Proletcultul, a cărui conducere s-a concentrat în mîinile lui A. A. Bogdanov şi ale adepţilor lui, a continuat să-şi susţină „independenţa" şi după Revoluţia din Octombrie, opunîndu-se partidului comunist şi statului proletar. Aceasta a făcut ca în Proletcult să pătrundă intelectuali burghezi, care au început să exercite o influenţă dominantă în ceea ce priveşte poziţia sa. Proletcultiştii negau de fapt importanţa moştenirii culturale a trecutului, căutau să se delimiteze de sarcinile muncii cultural-educative de masă şi să creeze „prin metode de laborator" o „cultură proletară" ruptă de viaţă. Recunoscînd în vorbe marxismul, Bogdanov, principalul ideolog al Proletcultului, propaga de fapt o filozofie su-

www.dacoromanica.ro

biectivă idealistă, machistă. Proletcultul nu era o organizaţie omogenă. Pe lîngă intelectualii burghezi, care aveau un rol conducător în numeroase organizaţii ale Proletcultului, intra aici şi tineretul muncitoresc, pătruns de dorinţa sinceră să sprijine opera de construcţie culturală a Statului sovietic. Organizaţiile proletculteiste au ajuns la cea mai mare dezvoltare în 1919. La începutul deceniului al 3-lea ele au început să se destrame; în 1932 Proletcultul şi-a încetat existenţa.

În proiectul de rezoluţie „Despre cultura proletară" (vezi Opere, vol. 31, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 299—300), ca şi într-o serie de alte lucrări ale sale, V. I. Lenin a supus unei critici hotărîte orientarea Proletcultului. — *330.*

77 Este vorba de decretul „*Cu privire la mobilizarea ştiutorilor de carte şi la organizarea propagandei în favoarea regimului sovietic*", adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 decembrie 1918 şi publicat la 12 decembrie în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 272. Decretul cerea să se facă evidenţa întregii populaţii ştiutoare de carte, alegîndu-se din rîndurile ei un număr de buni cititori, pentru a-i organiza în grupe, care trebuiau „...în primul rînd: să informeze populaţia neştiutoare de carte despre toate măsurile adoptate de guvern, iar în al doilea rînd să contribuie la dezvoltarea politică a întregii populaţii în general...". — *331.*

78 *Pacea de la Versailles* — sistem de tratate de pace elaborate de Conferinţa de pace de la Paris în 1919, după terminarea războiului imperialist mondial din 1914—1918, între Germania şi adversarii ei — S.U.A., Imperiul britanic, Franţa, Italia, Japonia şi statele care li s-au alăturat acestora.

Făcînd o caracterizare a Tratatului de pace de la Versailles, Lenin spunea la 15 octombrie: „Este o pace fără precedent, o pace tîlhărească, care pune într-o situaţie de sclavi zeci de milioane de oameni, chiar şi dintre cei mai civilizaţi" (Opere, vol. 31, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 309). Tratatul de pace de la Versailles avea drept scop consfinţirea reîmpărţirii lumii capitaliste în folosul puterilor învingătoare, precum şi crearea unui sistem de relaţii între ţări care să fie orientat spre sugrumarea Rusiei Sovietice şi reprimarea mişcării revoluţionare din întreaga lume. — *338.*

79 „*Reci*" — organul central al partidului burghez contrarevoluţionar al cadeţilor, care, după ce fusese suspendat pe baza hotărîrii Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd din 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, a continuat să apară pînă în august 1918 sub denumirile „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *351.*

80 Vezi F. Engels. „Anti-Dühring" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 104—106). — *353.*

www.dacoromanica.ro

81 Tezele lui V. Şer „Rolul cooperaţiei în domeniul aprovizionării în legătură cu problema alimentară" sînt citate în articolul lui L. Ghermanov „Înapoi de la Kerenski", publicat în ziarul „Pravda" nr. 101 din 13 mai 1919, p. 2. — *354.*

82 Pe cît se pare, este vorba de ziarul „Freiheit", care a publicat în nr. 181 din 15 aprilie 1919 raportul lui K. Kautsky pentru Congresul al II-lea general al Sovietelor din Germania, care a fost citit la congres de soţia acestuia, Luisa Kautsky. — *356.*

83 *„Suharevka"* — tîrg din piaţa Suharevskaia din Moscova, situat în jurul turnului Suharev, construit de Petru I în 1692. În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil Suharevka a fost un centru de speculă. De atunci Suharevka a devenit un sinonim al comerţului particular „liber". În 1932 piaţa Suharevka a fost închisă definitiv, iar în 1934 a fost demolat turnul Suharev, care împiedica circulaţia. Astăzi pe teritoriul fostei pieţe Suharevka se află Piaţa colhoznică. — *361.*

84 În manuscris se mai află două semnături scrise de mîna lui V. I. Lenin : Stalin, Krestinski. — *378.*

85 Apelul către „Poporul german" a fost scris în legătură cu Tratatul de pace de la Versailles. În apel se arăta că acest tratat, impus cu forţa poporului german, înseamnă o jefuire şi o înrobire a lui fără precedent.

Lenin a înlocuit titlul apelului cu următorul titlu : „Către muncitorii germani şi către ţăranii germani care nu exploatează munca altora" şi a scris ultima parte a apelului. — *379.*

86 La 25 mai 1919 s-a sărbătorit prima aniversare a introducerii instrucţiei militare generale, instituită prin decretul C.E.C. din Rusia „Cu privire la instrucţia militară obligatorie" din 22 aprilie 1918. De la emiterea decretului, sute de mii de oameni ai muncii făcuseră instrucţia militară şi completaseră rîndurile Armatei Roşii. V. I. Lenin, primind în Piaţa Roşie parada regimentului Centrului de instrucţie militară generală, a trecut în revistă, însoţit de statul-major al Centrului de instrucţie, regimentele muncitoreşti, batalioanele comuniste, detaşamentele raionale şi pe elevii şcolilor militare din Moscova. — *383.*

87 Vezi K. Marx. „Critica Programului de la Gotha" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 29). — *386.*

88 *„Internaţionala Comunistă"* — revistă, organul de presă al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, editat în limbile rusă, germană, franceză, engleză, spaniolă şi chineză. Primul număr a apărut la 1 mai 1919. În revistă se tipăreau articole teoretice şi documentele Internaţionalei Comuniste. Revista a publicat o serie de articole ale lui Lenin. În paginile ei se tratau problemele fundamentale ale teoriei marxist-leniniste în legă-

www.dacoromanica.ro

tură cu problemele mişcării muncitoreşti şi comuniste internaţionale ; revista punea în lumină experienţa construirii socialismului în Uniunea Sovietică ; a dus lupta împotriva diverselor curente antilenineste. Revista şi-a încetat apariţia în iunie 1943 în legătură cu hotărîrea Prezidiului C.E.C. din Rusia din 15 mai 1943 cu privire la dizolvarea Internaţionalei Comuniste. — *389.*

89 *Proiectul de directivă a C.C. cu privire la unitatea pe plan militar* oglindeşte vasta activitate desfăşurată de Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia şi de V. I. Lenin pentru crearea şi consolidarea alianţei militare a Republicilor sovietice frăţeşti : R.S.F.S.R., Ucraina, Letonia, Lituania şi Bielorusia. Guvernele sovietice ale republicilor frăţeşti au adoptat în unanimitate hotărîrea de a-şi uni toate forţele şi mijloacele materiale în vederea războiului defensiv comun împotriva intervenţioniştilor străini şi a armatelor contrarevoluţionare albgardiste. În conformitate cu această hotărîre, C.E.C. din Rusia a adoptat la 1 iunie 1919 decretul „Cu privire la unirea Republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia în vederea luptei împotriva imperialismului mondial". În urma unui acord încheiat între guvernele tuturor republicilor se unificau : comandamentul militar, consiliile economice, conducerea transportului feroviar, finanţele, comisariatele muncii (Culegerea de legi, 1919, nr. 21, art. 264). La 30 septembrie 1920 între R.S.F.S.R. şi R.S.S. Azerbaidjană a fost încheiat un tratat de alianţă economică şi financiară ; la 28 decembrie 1920 R.S.F.S.R. şi R.S.S. Ucraineană au încheiat un tratat muncitoresc-ţărănesc unional de alianţă militară şi economică ; la 16 ianuarie 1921 un tratat muncitoresc-ţărănesc unional analog a fost încheiat între R.S.F.S.R. şi R.S.S. Bielorusă. Uniunea militară şi economică a Republicilor sovietice frăţeşti, care a asigurat victoria asupra intervenţioniştilor străini şi a contrarevoluţiei albgardiste, a reprezentat o etapă importantă în unirea Republicilor sovietice într-un singur stat unional, în constituirea, după planul genial al lui Lenin, a marii Uniuni a Republicilor Sovietice Socialiste.

Documentul poartă în afară de semnătura lui V. I. Lenin şi pe cea a lui I. V. Stalin. — *400.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

Activitatea criminală a eserilor de stînga. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 72 (624), 3 aprilie, p. 2, la rubrica : De pe întinsul Rusiei. — *253.*

[Apelul Congresului al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia către organizaţiile de partid]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 55—56. (P.C.(b) din Rusia). — *162.*

Apelul guvernului revoluţionar al Ungariei. Apel lansat prin radio către toţi cetăţenii. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 3. Sub titlul comun : Revoluţia socialistă din Ungaria. — *230.*

Asasinarea muncitorului Kalmin de către un eser de stînga. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 3. Sub titlul comun : Petersburg. — *253.*

„*Bednota*", Moscova. — *149.*

Buharin, N. I. Cu privire la revizuirea programului partidului. — „Spartak", Moscova, 1917, nr. 4, 10 august, p. 4—7. — *157.*

Către toţi membrii partidului socialiştilor-revoluţionari. Chemarea unui grup de membri ai partidului socialiştilor-revoluţionari. 20 aprilie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai munci-

www.dacoromanica.ro

torilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 93 (645), 3 mai, p. 2. — *340.*

Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Note stenografice. Moscova, „Kommunist", 1919. 415 p. (P.C. (b) din Rusia.). — *134, 139, 141, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 162—164, 165, 168, 171, 172, 173—174, 176—178, 179, 180—181, 183, 186, 193—194, 195, 199—200, 202, 203, 204, 205, 208, 210—211, 220, 221, 223, 224, 253, 346, 347, 351.*

Congresul educaţiei extraşcolare. Ziua întîi. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 97 (649), 8 mai, p. 2, la rubrica : Congrese. — *329.*

Constituţia (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Hotărîrea celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor, adoptată la şedinţa din 10 iulie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — *110, 171—172, 293—294, 360, 364, 370, 371.*

Cu privire la Internaţionala Comunistă. [Rezoluţie adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 355 (P.C.(b) din Rusia). — *210.*

Decizia dată de Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii prin care se acorda dreptul de a aduce liber la Moscova produse alimentare. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — *281.*

Decret cu privire la impozitul revoluţionar extraordinar forfetar, adoptat la şedinţa din 30 octombrie 1918 a Comitetului Executiv Central. Nr. 2 813. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 240 (504), 2 noiembrie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *207.*

www.dacoromanica.ro

Decretul [C.C.P. şi al C.E.C. din Rusia] cu privire la căsătoria civilă, regimul juridic al copiilor şi ţinerea registrelor de stare civilă. [18 (31) decembrie 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 256, 20 decembrie, p. 7, la rubrica : Acte guvernamentale. — *158.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la extinderea suprafeţelor însămînţate [28 ianuarie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 21, 30 ianuarie, p. 5, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *18.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la libertatea conştiinţei, a asociaţiilor bisericeşti şi religioase. [20 ianuarie (2 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *95, 118.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la mobilizare. 10 aprilie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 78 (630), 11 aprilie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *271, 277, 280—281, 282, 309, 316.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la mobilizarea ştiutorilor de carte. — 10 decembrie 1918. —„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 272 (536), 12 decembrie, p. 4—5, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *331.*

Decretul [C.C.P.] cu privire la suspendarea circulaţiei trenurilor de călători în vederea transportării la centre a produselor alimentare şi a cărbunilor. 8 martie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 54 (606), 11 martie, p. 1. — *20, 32—33, 65—67, 247.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum [16 martie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 60

www.dacoromanica.ro

(612), 20 martie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *163.*

[Decretul Consiliului Revoluţionar al Ungariei cu privire la conducerea provizorie şi controlul muncitoresc în întreprinderile industriale, miniere şi de transporturi]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2, la rubrica : Evenimentele din Ungaria. Sub titlul comun : Socializarea industriei. — *231.*

Decretul cu privire la organizarea sărăcimii satelor şi aprovizionarea ei, adoptat de Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia în şedinţa din 11 iunie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia", Moscova, 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *142, 143.*

„*Delo Naroda*", Petrograd—Samara—Moscova. — *262, 265, 334, 338, 341, 345.*

— Petrograd, 1917, nr. 160, 21 septembrie, p. 1. — *350—351.*

Despre alianţa dintre ţărani şi muncitori. [Circulara C.C.P. şi a Comisariatului poporului pentru aprovizionare către toate Sovietele guberniale şi comitetele de aprovizionare]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 177 (441), 18 august, p. 4. — *208.*

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa. Septembrie 1876—iunie 1878. — *353.*

— *Introducere la broşura lui Sigismund Borkheim „În amintirea patrioţilor de paradă germani din 1806—1807".* 15 decembrie 1887. — *152.*

— *Problema ţărănească în Franţa şi în Germania.* 15—22 noiembrie 1894. — *145, 193.*

— *Scrisoare către K. Marx.* 7 octombrie 1858. — *304.*

Ghermanov, L. Înapoi de la Kerenski. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 101, 13 mai, p. 2. — *354, 363, 364.*

Hotărîre cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi cu privire la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de de-

www.dacoromanica.ro

putaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *18, 27—28, 30, 191—192, 205, 207.*

Hotărîrea cu privire la transportul produselor alimentare. — „Severnaia Kommuna", Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — *281.*

Instrucţiuni şi dispoziţii cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod. Nijni Novgorod, tip. comisariatului poporului pentru treburile militare, [1919]. 64 p. (P.C. (b) din Rusia). — *195—196.*

Die Internationale. — *23, 285.*

„*Iskra*", [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — *305.*

„*Izvestiia Comitetului Executiv Central şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd*", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *261, 264.*

— 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *30, 177.*

— 1917, nr. 256, 20 decembrie, p. 7. — *158.*

„*Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd*", 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2. — *95, 118.*

— 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3. — *89, 101, 407.*

„*Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd*", 1918, nr. 45 (309), 10 martie, p. 3. — *182.*

„*Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia*", Moscova, 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3. — *142—143, 144.*

„*Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova*", 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — *110, 170—172, 293—294, 359—360, 364, 369, 370, 371.*

— 1918, nr. 177 (441), 18 august, p. 4. — *208.*

— 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — *280—281.*

www.dacoromanica.ro

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova“. — *216, 218, 340.*

— 1918, nr. 240 (504), 2 noiembrie, p. 3. — *207.*

— 1918, nr. 245 (509), 10 noiembrie, p. 2—3. — *208.*

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova“, 1918, nr. 272 (536), 12 decembrie, p. 4—5. — *331.*

— 1919, nr. 21, 30 ianuarie, p. 5. — *18.*

— 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. — *131—132, 134.*

— 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5. — *18, 27—28, 30, 191—192, 205, 207.*

— 1919, nr. 46 (598), 28 februarie, p. 2. — *5, 49.*

— 1919, nr. 54 (606), 11 martie, p. 1. — *20, 32—33, 66—67, 247.*

— 1919, nr. 59 (611), 18 martie, p. 5. — *135—136.*

— 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3. — *163—164.*

— 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 2—3. — *230.*

— 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2. — *231, 258.*

— 1919, nr. 71 (623), 2 aprilie, p. 1. — *247.*

— 1919, nr. 72 (624), 3 aprilie, p. 2. — *253.*

— 1919, nr. 78 (630), 11 aprilie, p. 3. — *271, 277, 280—281, 282, 316.*

— 1919, nr. 93 (645), 3 mai, p. 2. — *340.*

— 1919, nr. 97 (649), 8 mai, p. 2. — *329.*

În menghinea puterii. — „Novaia Jizn“, Petrograd, 1917, nr. 135 (129), 23 septembrie (6 octombrie), p. 1. — *350—351.*

În problema militară. [Rezoluţie adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 356—365 (P.C. (b) din Rusia). — *210.*

În problema organizatorică. [Rezoluţie adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 365—370 (P.C. (b) din Rusia). — *210—211, 220, 223.*

www.dacoromanica.ro

Kautsky, K. Slavii şi revoluţia. — „Iskra", [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — *305.*

Kerjenţev, V. Campania pentru transportul cerealelor. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Moscova", 1919, nr. 71 (623), 2 aprilie, p. 1. — *247.*

„Kommunist", Petrograd, 1918, nr. 5, 9 martie, p. 3. — *83.*

„Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 31—38. — *389.*

— 1919, nr. 2, 1 iunie, col. 175—180. — *308.*

Krîlov, I. A. Cvartetul. — *43.*

La Sovietul din Petersburg. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 69, 30 martie, p. 2, la rubrica : Petersburg. — *222.*

Lege fundamentală cu privire la socializarea pămîntului. [27 ianuarie (9 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor şi soldaţilor şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *89, 100—101, 407.*

[Lenin, V. I.] Conceptul proiectului de program prezentat de tov. Lenin. — „Kommunist", Petrograd, 1918, nr. 5, 9 martie, p. 3. — 83.

— *Cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă.* [Rezoluţie adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 370—372. (P.C. (b) din Rusia). — *186, 194—195, 199—200, 201—202, 203, 211, 221, 253.*

— *Cu privire la întemeierea Internaţionalei Comuniste. Cuvîntare rostită la şedinţa festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, a C.C.S. din Rusia, a sindicatelor şi a comitetelor de întreprindere din Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaţionalei Comuniste. 6 martie 1919* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la deschiderea Congresului Internaţionalei a III-a, Comuniste, 6 martie 1919.

— *Cu privire la revizuirea programului partidului.* — „Prosveşcenie", Petrograd, 1917, nr. 1—2, septembrie—octombrie, p. 81—99. Semnat : N. Lenin. — *156—157.*

www.dacoromanica.ro

— *Cuvîntarea [de salut] rostită de tov. Lenin [la primul congres general al educaţiei extraşcolare. 6 mai 1919].* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 96, 7 mai, p. 2, la rubrica : Congrese. — *367—368.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în şedinţa Sovietului din Petrograd, 12 martie* [1919]. — „Severnaia Kommuna", Petrograd, 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — *165.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ziua de 3 aprilie 1919 la adunarea lărgită a Sovietului din Moscova.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 76, 9 aprilie, p. 2—3 ; nr. 77, 10 aprilie, p. 2—3. Pe ziar data este indicată greşit : 4 aprilie. — *261, 264.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea activiştilor de partid. 27 noiembrie 1918.* — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 264, 5 decembrie, p. 2—3 ; nr. 265, 6 decembrie, p. 2—3. — *145.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin [la deschiderea Congresului Internaţionalei a III-a, Comuniste. 6 martie 1919].* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 52, 7 martie, p. 3. Sub titlul comun : Şedinţa festivă în cinstea Internaţionalei a III-a. 6 martie 1919. — *37.*

— *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la şedinţa din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *261, 264.*

— *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.* (Adoptat în şedinţa din 26 octombrie, ora 2 noaptea). — „Izvestiia Comitetului Executiv Central şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *30, 177.*

— *Despre înşelarea poporului cu lozincile libertăţii şi egalităţii.* (Cuvîntare rostită la Congresul educaţiei extraşcolare). [19 mai 1919]. — În : [Lenin, V. I.] Două cuvîntări rostite la primul Congres general al educaţiei extraşcolare. (6—19 mai 1919). Moscova, Gosizdat, 1919 p. 10—32. (R.S.F.S.R. Ziua propagandei sovietice). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — *372, 374.*

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat : N. Lenin. — *1.*

— *Eroii „Internaţionalei" de la Berna.* — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 2, 1 iunie, col. 175—180. Semnat : N. Lenin. — *308.*

www.dacoromanica.ro

— *Internaţionala a III-a şi locul ei în istorie.* — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 31—38. Semnat: N. Lenin. — *389.*

— *Proiect de modificare a părţii teoretice şi politice, precum şi a altor părţi ale programului, întocmit de N. Lenin.* — În: Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate şi prefaţate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi", 1917, p. 4—8. (P.M.S.D.R.). — *83.*

— *Radiotelegramă trimisă lui Béla Kun. 23 martie 1919.* — *230.*

— *[Raport asupra programului partidului prezentat în şedinţa din 19 martie 1919 a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia].* — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 41—55. (P.C. (b) din Rusia). — *173, 174.*

— *Raport cu privire la atitudinea proletariatului faţă de democraţia mic-burgheză* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea activiştilor de partid. 27 noiembrie 1918.

— *Raport cu privire la politica externă şi internă a Consiliului Comisarilor Poporului* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în şedinţa Sovietului din Petrograd. 12 martie 1919.

— *Raport cu privire la sarcinile sindicatelor în legătură cu mobilizarea pentru Frontul de est.* 11 aprilie 1919. — *293.*

— *Raport cu privire la situaţia externă şi internă a Republicii sovietice* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ziua de 3 aprilie 1919 la adunarea lărgită a Sovietului din Moscova.

— *Răspuns la biletele [şedinţa din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd].* — *164.*

— *Războiul şi social-democraţia din Rusia.* — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. Semnat: Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *396.*

*— *Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky.* Moscova-Petrograd, „Kommunist", 1918. 135 p. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului autor: N. Lenin (Vl. Ulianov). — *366, 390.*

— *Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă* — *vezi* Lenin, V. I. Cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă.

* Cu asterisc sînt notate cărţile, ziarele, articolele şi documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

— *[Rezoluţia la raportul cu privire la situaţia externă şi internă a Republicii sovietice, adoptată la şedinţa extraordinară a plenarei Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ai ostaşilor roşii din Moscova.* 3 aprilie 1919]. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 73, 4 aprilie, p. 3. Sub titlul comun: Adunarea extraordinară a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Moscova. — *253.*

— *Scrisoare către muncitorii americani.* — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. Semnat: N. Lenin. — *343.*

— *Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe Frontul de est.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. Semnat: Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia. — *280—281, 282, 283—284, 285—286, 287—288, 289—290.*

Manifestul partidului comunist către proletarii din lumea întreagă. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 52, 7 martie, p. 1. — *179.*

Manifestul socialiştilor-revoluţionari Volski şi Sveatiţki — *vezi* Către toţi membrii partidului socialiştilor-revoluţionari. Chemarea unui grup de membri ai partidului socialiştilor-revoluţionari.

Marx, K. Capitalul. Critica economiei politice, vol. I—III. 1867—1894. — *187, 375.*

— *Capitalul.* Critica economiei politice, vol. I, 1867. — *154, 355.*

— *Critica Programului de la Gotha.* Note marginale la programul partidului muncitoresc german. Aprilie—începutul lunii mai 1875. — *386.*

— *Războiul civil din Franţa.* Adresa Consiliului General al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor. Aprilie—mai 1871. — *137—138.*

— *Scrisoare către F. Engels.* 16 aprilie 1856. — *305.*

Noul program al independenţilor. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 59 (611), 18 martie, p. 5. Sub titlul comun: Revoluţia în Germania. — *135.*

„*Novaia Jizn*", Petrograd—Moscova. — *168.*

— Petrograd, 1917, nr. 135 (129), 23 septembrie (6 octombrie), p. 1. — *351.*

Petrograd, 16 septembrie. — „Reci", Petrograd, 1917, nr. 218 (3 960), 16 (29) septembrie, p. 2. — *351.*

www.dacoromanica.ro

Petrograd, 21 septembrie (3 oct.). Căile de înţelegere. — „Delo Naroda", Petrograd, 1917, nr. 160, 21 septembrie, p. 1. — *351.*

Pichon despre Rusia. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2, la rubrica : De peste hotare. — *258.*

Pomealovski, N. G. Fericirea mic-burghezului. — *218.*

„*Pravda*", Petrograd—Moscova. — *149.*

— Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — *1.*

— Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. — *344.*

— 1918, nr. 264, 5 decembrie, p. 2—3 ; nr. 265, 6 decembrie, p. 2—3. — *144—145.*

— 1919, nr. 43, 25 februarie, p. 1 ; nr. 44, 26 februarie, p. 1 ; nr. 45, 27 februarie, p. 1. — *14—15.*

— 1919, nr. 52, 7 martie, p. 1, 3 — *37, 179.*

— 1919, nr. 69, 30 martie, p. 2. — *222.*

— 1919, nr. 71, 2 aprilie, p. 2. — *244.*

— 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 2, 3 — *253, 256, 257.*

— 1919, nr. 73, 4 aprilie, p. 3. — *253.*

— 1919, nr. 76, 9 aprilie, p. 2—3 ; nr. 77, 10 aprilie, p. 2—3. — *261, 264.*

— 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. — *280—281, 282, 283—284, 285—286, 287—288, 289—290.*

— 1919, nr. 96, 7 mai, p. 2. — *367—368.*

— 1919, nr. 101, 13 mai, p. 2 — *354, 363, 364.*

Probleme insoluţionabile. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 2, la rubrica : Telegrame. — *256, 257.*

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al doilea al partidului. — În : Cel de-al doilea Congres ordinar al P.M.S.D.R. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *83, 84—86, 103—106, 153—154, 175, 180.*

Programul P.C. (b) din Rusia. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 337—355. (P.C. (b) din Rusia). — *193—194, 205, 208, 210, 220, 345—346, 347, 352.*

www.dacoromanica.ro

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 43, 25 februarie, p. 1.; nr. 44, 26 februarie, p. 1; nr. 45, 27 februarie, p. 1. — *14—15.*

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 319—336. (P.C. (b) din Rusia). — *134, 139, 141, 151, 152, 153—154, 156, 157, 158, 160, 162—164, 165, 168, 171, 172, 173—174, 176, 177, 178, 179, 180, 183.*

„Prosveşcenie", Petrograd, 1917, nr. 1—2, septembrie-octombrie, 81—99. — *157.*

Radiotelegrama comisarului poporului pentru afacerile externe adresată guvernelor Marii Britanii, Franţei, Italiei, Japoniei şi Statelor Unite ale Americii. 4 februarie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. Sub titlul comun: Rusia şi aliaţii. — *131—132, 134.*

Raport operativ. 30 martie, ora 1 noaptea. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 71, 2 aprilie, p. 2. Sub titlul comun: Ucraina Sovietică. — *244.*

„Reci", Petrograd, 1917, nr. 218 (3 960), 16 (29) septembrie, p. 2. — *351.*

Rezoluţia [Congresului al VI-lea general extraordinar al Sovietelor cu privire la comitetele sărăcimii, comitetele de plasă şi cele guberniale. 9 noiembrie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 245 (509), 10 noiembrie, p. 2—3. Sub titlul comun: Congresul al VI-lea general extraordinar al Sovietelor din Rusia. — *208.*

Rezoluţiile şi hotărîrile [adoptate la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. 18—23 martie 1919]. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 319—379. (P.C. (b) din Rusia). — *204, 210, 224.*

„Severnaia Kommuna", Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — *281.*

— 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — *165.*

www.dacoromanica.ro

„*Soţial-Demokrat*", Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. — *396.*

„*Spartak*", Moscova, 1917, nr. 4, 10 august, p. 4—7. — *156.*

„*The Times* despre *Lenin şi Armata Roşie.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 46 (598), 28 februarie, p. 2, la rubrica : Ştiri externe. — *5, 49.*

Tratat încheiat de Republicile Socialiste Rusă şi Finlandeză. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1918, nr. 45 (309), 10 martie, p. 3. — *182.*

Tratatul de pace încheiat între Rusia, de o parte, şi Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria şi Turcia, de altă parte. Moscova, tip. Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Moscova, 1918, 150 p. ; 1 hartă. — *13—14.*

„*Vsegda Vpered !*", Moscova. — *262, 265, 291, 334, 338, 340, 345.*

An das revolutionäre Proletariat Deutschlands ! — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — *307—308, 391.*

„*Arbeiter Zeitung*". Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 98, 9. April, S. 1—2. — *394, 395—396, 397.*

Der Bolschewismus in Ungarn. — „Frankfurter Zeitung und Handelsblatt". Zweites Morgenblatt, 1919, Nr. 222, 23. März, S. 1. — *289.*

David, E. Die Sozialdemokratie im Weltkrieg. Berlin, Singer, 1915. 192 S. — *396.*

„*Frankfurter Zeitung und Handelsblatt*". Zweites Morgenblatt, 1919, Nr. 222, 23. März, S. 1. — *289.*

„*Die Freiheit*". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — *391.*

— Morgen-Ausgabe, 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — *307—308, 391.*

— Abend-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 75, 11. Februar, S. 3. — *139.*

www.dacoromanica.ro

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit", S. 1—3. — *392—393, 396.*

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 178, 13. April. Beilage zur „Freiheit", S. 1—2. — *390—391, 392.*

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 181, 15. April. Beilage zur „Freiheit", S. 1—2. — *356—357.*

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 211, 4. Mai, S. 1—2. — *397.*

Guilbeaux, H. Le mouvement socialiste et syndicaliste français pendant la guerre. (Esquisse historique). 1914—1918. Préface de N. Lénine. Petrograd, ed. de L'Internationale communiste, 1919, 68 p. — *297—298.*

Haase, H. Die Internationale in Amsterdam. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 211, 4. Mai, S. 1—2. — *397.*

Hilferding, R. Die Einigung des Proletariats. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — *391.*

L'Internationale communiste. — „Le Temps", Paris, 1919, N 21070, 15 mars, p. 3. Sub titlul comun : Questions sociales. — *300—301.*

Internationale Sozialistenkonferenz. Democratie und Diktatur. Schluss des Kongresses. Bern, 10. Februar. — „Die Freiheit". Abend-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 75, 11. Februar, S. 3. — *139.*

**Kautsky, K. Die Agrarfrage.* Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899. VIII, 451 S. — *192—193.*

— *Aussichten der Revolution.* — „Arbeiter Zeitung". Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 98, 9. April, S. 1—2. — *394, 395—396, 397.*

— *Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — 8, *365—366, 390, 391—392.*

— *Karl Marx's Ökonomische Lehren.* Stuttgart, Dietz, 1887. X, 259 S. — *355, 362.*

— *Die soziale Revolution.* I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Exped. der Buchh. „Vorwärts", 1902. 56 S. — *394.*

— *Die soziale Revolution.* II. Am Tage nach der sozialen Revolution. Berlin, Exped. der Buchh. „Vorwärts", 1902. 48 S. — *394.*

Organized Bolshevism. — „The Times", London, 1919, No. 41, 994, January 10, p. 9. — *5, 49.*

www.dacoromanica.ro

Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891. — În : Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis. 20. Oktober 1891. Berlin, „Vorwärts", 1891, S. 3—6. — *177.*

Rathenau, W. Der neue Staat. Berlin, Fischer, 1919. 74, 5 S. — *397—398.*

Der Revolutions-Parteitag. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9 März. Beilage zur „Freiheit", S. 1—3. — *392—393, 396.*

„*Le Temps*", Paris. — *300—301.*

— 1919, N 21070, 15 mars, p. 3. — *300—301.*

„*The Times*", London, 1919, No. 41, 994, January 10, p. 9. — *5, 49.*

Zweiter Rätekongress. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 178, 13. April. Beilage zur „Freiheit", S. 1—2. — *391, 392.*

Zweiter Rätekongress. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 181, 15. April. Beilage zur „Freiheit", S. 1—2. — *356.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În timpul primului război mondial, camuflîndu-se îndărătul unei frazeologii centriste, s-a situat de fapt pe poziţiile social-şovinismului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd ; a sprijinit guvernul provizoriu. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; în emigraţie a făcut propagandă pentru intervenţie armată împotriva Rusiei Sovietice. — *343.*

Antonov — *vezi* Antonov-Ovseenko, V. A.

Antonov-Ovseenko (1884—1939) — participant activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie, conducător militar sovietic de seamă. A intrat în mişcarea revoluţionară în 1901. În 1910 a emigrat la Paris, unde a aderat la menşevici. La sfîrşitul anului 1914 a rupt cu menşevismul. În primul război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. Întorcîndu-se din emigraţie, în iunie 1917 a intrat în partidul bolşevic. În zilele lui Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd şi unul dintre cei ce au condus asaltul Palatului de iarnă. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, ca membru al Comitetului pentru problemele militare şi maritime. La sfîrşitul anului 1917 şi începutul anului 1918 a comandat trupele sovietice care luptau împotriva kalediniştilor şi a Radei centrale. Din martie pînă în mai 1918 a fost comandant al trupelor sovietice din sudul Rusiei ; din ianuarie pînă în iunie 1919 — comandant al Frontului ucrainean. În anii 1922—1924 a fost şeful Direcţiei politice a Consiliului militar-revoluţionar al republicii. Ulterior a lucrat în aparatul de stat, în domeniul militar şi în diplomaţie. În anii 1923—1927 a aderat la opoziţia troţkistă. — *378.*

www.dacoromanica.ro

Austerlitz, Friedrich (1862—1931) — unul dintre liderii Partidului social-democrat austriac, redactor-şef al ziarului „Arbeiter-Zeitung", organul central al acestui partid; deputat de Viena. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. — *394.*

Avanesov, V. A. (1884—1930) — om de stat sovietic; membru al P.M.S.D.R. din 1903; în 1914 a aderat la bolşevici. A dus muncă de partid în Caucazul de nord. A participat la revoluţia din 1905—1907; după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al fracţiunii bolşevice a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Moscova şi membru al Prezidiului acestuia. În Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — membru al Prezidiului şi secretar al C.E.C. din Rusia. Din 1920 pînă în 1924 a fost locţiitor al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, apoi locţiitor al comisarului pentru comerţul exterior. Din 1925 — membru al Prezidiului Consiliului economic superior din Rusia. În anii 1922—1927 — membru al C.E.C. al U.R.S.S. — *382.*

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar, membru al Comitetului Central al acestui partid. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedintele Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coaliţie, prezidat de Kerenski, iar apoi preşedintele „Consiliului provizoriu al Republicii ruse" (Preparlament), instituţie contrarevoluţionară. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii a o serie de rebeliuni contrarevoluţionare. În 1918 a fost preşedintele aşa-numitului „Directorat de la Ufa"; a emigrat, continuînd în străinătate lupta activă împotriva Puterii sovietice. — *343.*

B

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei austriece şi ai Internaţionalei a II-a, ideolog al aşa-numitului „austro-marxism". A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie. În anii 1918—1919 a fost ministru de externe al republicii burgheze austriece. În 1919, 1927 şi 1934 a participat activ la reprimarea acţiunilor revoluţionare ale clasei muncitoare din Austria. În manifestările lui anticomuniste se apropia de fascism; a sprijinit propaganda pangermană. — *389, 394.*

Bentham, Jeremy (1748—1832) — jurist şi filozof englez, ideolog al liberalismului burghez, teoretician al utilitarismului. Societatea, potrivit teoriei emise de el, nu este altceva decît totalitatea indivizilor legaţi între ei numai prin tendinţa de a realiza folosul personal. Marx a făcut o apreciere nimicitoare teoriei lui Bentham,

www.dacoromanica.ro

calificîndu-l drept „geniu al prostiei burgheze" (K. Marx. „Capitalul", vol. I, Bucureşti, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 612). — *346, 375*

Breşko-Breşkovskaia, E. K. (1844—1934) — unul dintre organizatorii şi conducătorii partidului socialiştilor-revoluţionari, reprezentînd aripa de extremă dreaptă a acestui partid. Şi-a început activitatea politică în deceniul al 8-lea, „mergînd în popor" A fost arestată şi deportată în repetate rînduri. După revoluţia din februarie 1917 a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Adeptă a războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1919 a emigrat în S.U.A. Ulterior s-a stabilit în Franţa. În străinătate a dus o campanie de calomniere a Rusiei Sovietice. A colaborat la „Dni", organul emigranţilor albgardişti din Paris. — *343, 370.*

Briuhanov, N. P. (1878—1942) — om de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1902, din 1904 — bolşevic. Munca de partid a desfăşurat-o la Kazan, Simbirsk, Ufa şi în alte oraşe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat al P.M.S.D.R. din Ufa, preşedintele Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa. În octombrie 1917 — membru al Comitetului revoluţionar gubernial Ufa. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut funcţia de locţiitor al comisarului poporului, apoi de comisar al poporului pentru problemele alimentaţiei, precum şi o serie de alte funcţii în aparatul de stat sovietic. La congresele al XV-lea şi al XVI-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — *33, 67.*

Buharin, N. I. (1888—1938) — din 1906 membru al P.M.S.D.R.; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat în străinătate. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist"; s-a situat pe poziţii nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletariatului, a dreptului naţiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluţiei, care pornea de la negarea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănimea săracă.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda", membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. S-a pronunţat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului: în 1918 se afla în fruntea grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga"; în timpul discuţiei din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziţie „tampon", iar apoi a aderat la grupul lui Troţki; începînd din 1928, a condus opoziţia de dreapta din partid. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937, ca urmare a activităţii sale antipartinice, a fost

www.dacoromanica.ro

exclus din rîndurile partidului. — *151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 173, 182.*

C

Cernîşevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluţionar şi socialist utopist rus, om de ştiinţă, scriitor şi critic literar; unul dintre precursorii de seamă ai social-democraţiei ruse. Cernîşevski a fost inspiratorul şi conducătorul ideologic al mişcării democrat-revoluţionare din deceniul al 7-lea din Rusia. — *336.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului socialist-revoluţionar. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a dus o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat. În străinătate a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *350.*

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om de stat şi om politic reacţionar francez; a fost timp îndelungat liderul partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaţilor din Franţa. În anii 1906—1909 a fost şeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul războiului mondial s-a manifestat ca un şovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre organizatorii şi inspiratorii blocadei şi intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice. Fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale din 1920, s-a retras din viaţa politică. — *256, 279, 300, 335.*

D

David, Eduard (1863—1930) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democraţiei germane, revizionist, de profesiune economist. Începînd din 1903 a fost deputat în Reichstag. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şoviniste. În 1919 a făcut parte din primul guvern de coaliţie al Republicii germane. În anii 1919—1920 a fost ministru de interne, iar în anii 1922—1927 — reprezentant al guvernului la Hessen. A sprijinit tendinţele revanşarde ale imperialismului german şi a avut o atitudine ostilă faţă de U.R.S.S. — *304, 396.*

Däumig, Ernst (1866—1922) — ziarist şi om politic german, social-democrat. Unul dintre întemeietorii „Partidului social-democrat independent din Germania", iar din august 1919 preşedintele lui. În decembrie 1920, împreună cu aripa stîngă a „independenţi-

www.dacoromanica.ro

lor", a intrat în rîndurile Partidului Comunist din Germania, dar în 1922 a revenit în partidul social-democrat. — *392, 393.*

Denikin, A. I. (1872—1947) — general țarist; în timpul războiului civil a fost unul dintre căpeteniile mișcării albgardiste. După moartea generalului Kornilov a fost comandantul-șef al forțelor armate din sudul Rusiei. După înfrîngerea armatelor sale de către trupele sovietice a emigrat. — *242, 335, 355, 363.*

Dridzo, S. A. — *vezi* Lozovski, S. A.

Dukelski, M. P. (n. 1875) — profesor la Institutul agricol din Voronej. — *217—221.*

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1895. Unul dintre organizatorii social-democrației din Polonia și Lituania. A desfășurat muncă de partid în Polonia și în Rusia. Participant activ și conducător al luptei proletariatului polonez în anii primei revoluții ruse. În repetate rînduri a fost victima represiunilor guvernului țarist: a stat peste 11 ani în închisori, la ocnă și în deportare. La Congresul al IV-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.R. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat muncă de partid la Moscova. În perioada pregătirii și înfăptuirii Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar de partid pentru conducerea insurecției, creat de Comitetul Central al partidului. După victoria revoluției a fost președintele Comisiei extraordinare din Rusia pentru lupta împotriva speculei, sabotajului și contrarevoluției (Ceka). La începutul anului 1918 a avut o poziție greșită în problema încheierii păcii de la Brest. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicație, rămînînd și în funcțiile de președinte al Ceka și de comisar al poporului pentru afacerile interne; din 1924 — președintele Consiliului economic superior. Începînd din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și membru al Biroului Organizatoric. — *136, 399.*

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels". Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *145.*

F

Frumkin, M. I. (Ghermanov, L.) (1878—1939) — a făcut parte din P.M.S.D.R. din 1898. După revoluția burghezo-democratică din

www.dacoromanica.ro

februarie 1917 a lucrat la comitetul executiv gubernial şi Comitetul gubernial de partid Krasnoiarsk. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a activat pe linie de partid şi în aparatul de stat. Participant activ la opoziţia de dreapta, a fost exclus din partid în 1937 pentru activitatea sa antipartinică. — *354*.

G

Ghermanov, L. — *vezi* Frumkin, M. I.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În timpul primului război mondial a editat revista „Demain", s-a pronunţat pentru restabilirea legăturilor internaţionale. În 1916 a participat la Conferinţa de la Kiental. În primii ani ai deceniului al 3-lea a fost corespondentul ziarului „L'Humanité" în Germania. Ulterior a trecut pe poziţii troţkiste, a avut o atitudine ostilă faţă de U.R.S.S. — *297*, *298*.

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democraţiei germane, oportunist. În 1911 a fost ales preşedinte al conducerii Partidului social-democrat german. Din 1912 preşedinte al fracţiunii social-democrate din Reichstag. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii „Partidului social-democrat independent din Germania". Lenin califica pe Haase şi pe alţi lideri ai partidului „independenţilor" germani drept „lachei, demagogi, laşi, complici lipsiţi de voinţă ai burgheziei şi reformişti în fapt". (Opere, vol. 29, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 548). În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din aşa-numitul Consiliu al împuterniciţilor poporului, care a dus o politică de înăbuşire a mişcării revoluţionare. — *397*, *398*.

Hilferding, Rudolf (1877—1941) — unul dintre liderii oportunişti ai social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a; teoretician al aşa-numitului „austro-marxism". Din 1907 pînă în 1915 a fost redactor al ziarului „Vorwärts", organ central al Partidului social-democrat din Germania. În 1910 a publicat lucrarea „Capitalul financiar", care a avut un anumit rol pozitiv în studierea capitalismului monopolist, dar care conţine grave greşeli teoretice şi teze oportuniste. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, a apărat unitatea cu social-imperialiştii. După război a lansat teoria „capitalismului organizat", devenind un apologet al capitalismului monopolist de stat. Din 1917 — lider al „Partidului social-democrat independent din Germania", duşman declarat al Puterii sovietice şi al dictaturii proletariatului. A făcut parte în repetate rînduri din guvernul burghez al Republicii de la Weimar. După instaurarea fascismului a emigrat în Franţa. — *8—9*, *135*, *307*, *308*, *389*, *390—391*.

www.dacoromanica.ro

Hindenburg, Paul (1847—1934) — om politic german, general-feldmareşal, reprezentant al elementelor reacţionare şi şovine ale imperialismului german. În timpul primului război mondial a fost comandant de armată pe Frontul de est, iar apoi comandantul suprem al armatei germane. Unul dintre organizatorii intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice. A participat la înăbuşirea revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania. În 1925—1934 a fost preşedintele Republicii de la Weimar. În 1933 l-a însărcinat pe Hitler cu formarea guvernului, trecînd astfel oficial întreaga putere în mîna fasciştilor. — *244, 245*.

I

Ioffe, A. A. (1883—1927) — diplomat sovietic de seamă. A intrat în mişcarea social-democrată la sfîrşitul ultimului deceniu al secolului trecut; la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu interraioniştii, în partidul bolşevic şi ales în C.C. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe poziţiile „comuniştilor de stînga". În timpul tratativelor de pace de la Brest a făcut parte din delegaţia sovietică. Din aprilie pînă în noiembrie 1918 a fost reprezentant plenipotenţiar al R.S.F.S.R. la Berlin. În anii următori a participat la tratativele dintre Rusia Sovietică şi guvernele mai multor ţări capitaliste. În anii 1925—1927 a aderat la opoziţia troţkistă. — *378*.

K

Kalinin, I. A. (1880—1919) — muncitor la fabrica de încălţăminte „Skorohod" din Petersburg. În timpul evenimentelor din octombrie 1917 a participat îndeaproape la activitatea Comitetului revoluţionar-militar al raionului Moskovski din Petrograd. Începînd din ianuarie 1918 a fost membru al controlului muncitoresc la fabrica „Skorohod". La 1 aprilie a fost ucis pe cînd voia să aresteze un grup de socialişti-revoluţionari de stînga care împrăştiaseră manifeste antisovietice. — *253*.

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent activist al partidului comunist şi al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri marxiste ilegale muncitoreşti şi în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare", întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluţie rusă. A desfăşurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Revel, Moscova şi în alte oraşe din Rusia. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor de represiune ale guvernului ţarist. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga), a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii ziarului „Pravda". În timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a fost

www.dacoromanica.ro

unul din conducătorii acţiunilor de luptă ale muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, membru al comisiei executive a Comitetului din Petrograd. A participat activ la insurecţia armată din octombrie 1917 din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost primar, apoi comisar pentru problemele administrative ale oraşului Petrograd. Din 1919 a fost preşedintele Comitetului Executiv Central din Rusia, din 1922 preşedintele Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 membru al C.C., iar din 1926 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. În 1944 i s-a conferit titlul de Erou al Muncii Socialiste. A scris o serie de lucrări cu privire la construcţia socialistă şi educaţia comunistă. — *221—224, 253, 255, 413.*

Kamenev (Rozenfeld), L. B.* (1883—1936) — membru al partidului bolşevic din 1901. A făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Pravda". La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluţia socialistă. În octombrie 1917, în numele lui şi al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" o declaraţie în care îşi exprima dezacordul faţă de hotărîrea Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărîri secrete a partidului, trădarea revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Moscova, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru crearea unui guvern de coaliţie în care să intre şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troţkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu şi-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimit în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică a fost pentru a treia oară exclus din partid. — *323, 378.*

Károlyi, Mihaly (1875—1955) — conte, om politic burghez ungur. După descompunerea Austro-Ungariei şi proclamarea, la 16 noiembrie 1918, a Republicii ungare, Károlyi a fost ales preşedinte al acesteia. Creşterea mişcării revoluţionare în ţară şi înrăutăţirea situaţiei internaţionale l-au silit în martie 1919 să demisioneze. După victoria Puterii sovietice în Ungaria a emigrat; în străinătate a colaborat cu comuniştii unguri, luînd parte activă

* In paranteze sînt scrise cu litere cursive adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

la mişcarea antifascistă şi antirăzboinică. În 1946 s-a înapoiat în Ungaria ; în 1947 e numit ministru plenipotenţiar al Ungariei în Franţa. În 1949 s-a retras din activitatea politică. — *258.*

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a ; la început marxist, mai tîrziu renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase şi mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit", publicaţie teoretică a social-democraţiei germane.

Kautsky a intrat în mişcarea socialistă în 1874. Concepţiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism, neomalthusianism şi anarhism. În 1881 a făcut cunoştinţă cu K. Marx şi F. Engels şi, sub influenţa lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activităţii sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx" (1887), „Problema agrară" (1899) ş.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania şi în alte ţări. Totuşi, încă atunci a manifestat inconsecvenţe ideologice, a făcut concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvenţele ideologice ale lui Kautsky s-au accentuat pe linia renunţării treptate la esenţa revoluţionară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esenţă pe poziţiile social-şovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului", care estompa contradicţiile imperialismului.

În 1918, Kautsky a luat atitudine împotriva revoluţiei din Germania, intrînd în guvernul contrarevoluţionar Ebert-Scheidemann. După victoria Revoluţiei Socialiste din Octombrie, Kautsky şi-a manifestat deschis adversitatea faţă de ea. El s-a opus dictaturii proletariatului, formulînd teoria utopică, neştiinţifică a democraţiei „pure", situată deasupra claselor. Concepţiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca şi de fruntaşii aripii de stînga a social-democraţiei germane, şi supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" (1918). — *8, 135, 138, 192—193, 305, 306, 307, 308, 345, 355, 356, 357, 362, 365—366, 376, 389, 390, 391—392, 393, 394, 395—396, 397, 398.*

Kejuţ, M. M. (n. 1892) — membru al partidului bolşevic din 1917. Din 1913 a fost marinar al flotei din Marea Baltică, lucrînd ca specialist-galvanotehnician. În aprilie 1919 a fost numit instructor al Direcţiei politice a flotei din Marea Baltică ; a luat parte la zdrobirea trupelor lui Iudenici lîngă Petrograd din iunie 1919 şi la reprimarea rebeliunii din Kronstadt din martie 1921. A deţinut o serie de posturi de comandă în marina militară. — *15*

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluţionar. În anii primului război mondial a fost un social-şovinist inveterat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiţiei, ministru de război şi ministru al marinei, iar apoi

www.dacoromanica.ro

prim-ministru în guvernul provizoriu burghez şi comandant suprem. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; în 1918 a fugit peste graniţă. Trăieşte în S.U.A., unde desfăşoară o propagandă antisovietică. — *13, 34, 35, 43, 132, 258, 259, 308, 337, 379, 395.*

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei ţariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluţiei ruse în anii 1918—1919, omul Antantei. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiştilor din S.U.A., Anglia şi Franţa, s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei şi a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moşiereşti din Ural, Siberia şi Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roşie şi creşterea mişcării partizanilor revoluţionari au grăbit sfîrşitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier la 7 februarie 1920, el a fost împuşcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluţionar din Irkuţk. — *190, 242, 245, 246, 251, 252, 253, 267, 268, 273—274, 277, 278, 279, 288, 289, 292, 299, 310, 311, 313, 315, 316, 317, 323, 331, 338, 340, 341, 344, 346, 353—354, 355, 363, 367.*

Krasin, L. B. (1870—1926) — revoluţionar de profesie, eminent om de stat sovietic. Începînd din 1890 a participat la mişcarea social-democrată. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolşevici. A participat activ la prima revoluţie rusă. La congresele al III-lea şi al IV-lea ale P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al V-lea membru supleant al C.C. al P.M.S.D.R. În 1908 a emigrat. Cîtva timp a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" ; ulterior s-a retras din activitatea politică şi a lucrat ca inginer în străinătate şi în Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii aprovizionării Armatei Roşii, apoi membru al Prezidiului Consiliului economic superior şi comisar al poporului pentru comerţ şi industrie, pentru căile de comunicaţie. În 1919 a intrat în diplomaţie. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru comerţul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Franţa, iar în 1925 în Anglia. — *382.*

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata ţaristă, participant activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfîrşitul lunii octombrie 1917 a comandat detaşamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul unei rebeliuni antisovietice. În 1918—1919 a condus o armată albgardistă de cazaci pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde şi-a continuat activitatea antisovietică. A colaborat cu hitleriştii. Luat prizonier, a fost judecat şi executat în baza unei sentinţe a Colegiului militar al Tribunalului suprem al U.R.S.S. — *34, 67, 69, 244, 311.*

Kun, Béla (1886—1939) — militant de vază al mişcării muncitoreşti ungare şi internaţionale ; unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În timpul războiului imperialist mondial, aflîndu-se ca prizonier de război la Tomsk, a

www.dacoromanica.ro

desfăşurat o muncă de propagandă revoluţionară în rîndurile prizonierilor. În 1916 a stabilit legătura cu organizaţia locală a P.M.S.D. (b) din Rusia şi a intrat în rîndurile partidului bolşevic. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în Comitetul gubernial de partid Tomsk. În 1918 a fost preşedintele Federaţiei grupurilor de străini ale P.C. (b) din Rusia. În toamna anului 1918 s-a înapoiat în Ungaria. Arestat în februarie 1919, a fost eliberat în martie, cînd a primit sarcina de a forma guvernul. La instaurarea Republicii Sovietice Ungare, Béla Kun a fost conducătorul efectiv al guvernului sovietic al acesteia, ocupînd posturile de comisar al poporului pentru afacerile externe şi de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare. După înăbuşirea Puterii sovietice din Ungaria, a plecat în Austria, apoi în Rusia. În 1920 a fost membru al Consiliului revoluţionar militar al Frontului de sud, mai tîrziu — preşedinte al Comitetului Revoluţionar din Crimeea. Începînd din 1921 a dus activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. al sindicatelor din Rusia, împuternicit al C.C. al P.C. (b) din Rusia în C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, membru al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *214, 215, 230—231, 258, 317.*

L

Legien, Karl (1861—1920) — social-democrat de dreapta german, unul dintre liderii sindicatelor germane, revizionist. În 1890 a fost ales preşedinte al Comisiei generale a sindicatelor germane. În 1903 a fost secretar, iar în 1913 preşedinte al Secretariatului internaţional al sindicatelor. Din 1893 pînă în 1920 (cu unele întreruperi) a fost deputat în Reichstag din partea social-democraţiei germane. În anii 1919—1920 a fost membru al Adunării naţionale a Republicii de la Weimar. A luptat împotriva mişcării revoluţionare a proletariatului. — *304.*

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — vezi date biografice. — *1, 4, 12, 15, 18, 22, 23—24, 27, 31—32, 37, 45, 55, 61, 63, 73, 77, 135, 136, 137, 139, 141, 144, 145—146, 149—150, 152, 152—153, 157, 158, 162, 165, 168, 169—170, 173—174, 176, 178, 181—182, 186, 194—195, 208, 214, 215, 216, 217—218, 220, 230, 242, 250, 256—257, 258, 267, 281—282, 291, 294, 298, 308, 317, 321, 330—331, 336—337, 339—340, 343—344, 347—348, 356—357, 358—359, 365—366, 367—368, 369—370, 372, 374, 376—377, 378, 382, 387—388, 389, 390, 399.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti germane şi internaţionale, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania. Aderînd la mişcarea socialistă, încă din anii studenţiei a participat la lupta împotriva oportunismului. Apărător fervent al cauzei păcii şi al ideilor internaţionalismu-

www.dacoromanica.ro

lui proletar, el a demascat cu vigoare militarismul, mai ales pe cel german, considerîndu-l instrument de expansiune a capitalismului. În cursul luptei împotriva revizionismului şi războiului, concepţiile politice şi ideologice ale lui Liebknecht se apropiau, treptat, de leninism. În activitatea sa practică revoluţionară s-a relevat ca un conducător devotat intereselor proletariatului. A fost unul dintre creatorii grupului revoluţionar internaţionalist „Spartacus" din social-democraţia germană, care a constituit nucleul Partidului Comunist din Germania, creat în decembrie 1918, şi a avut un rol de seamă în organizarea luptei proletariatului german în timpul revoluţiei din noiembrie 1918. A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania şi unul dintre conducătorii insurecţiei muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919, cînd a fost ucis de contrarevoluţionari. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria: „Acest nume este... simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului faţă de revoluţia socialistă". El simbolizează „lupta neîmpăcată împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte". (Opere, vol. 28, Bucureşti, Editura politică, 1959, p. 433—434). — *56, 71, 284—285, 288—289, 356—357.*

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat şi om politic şi diplomat englez, lider al partidului liberal. În 1916—1922 a fost şeful guvernului englez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie din Rusia — unul dintre inspiratorii şi organizatorii intervenţiei militare şi ai blocadei împotriva Statului sovietic. Suferind o serie de eşecuri pe plan politic, şi-a dat demisia în 1922, dar a continuat să aibă pînă la sfîrşitul vieţii o anumită influenţă politică. — *256, 300, 335.*

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Participant la prima revoluţie rusă. A fost de mai multe ori arestat şi deportat. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigraţie, unde a aderat la grupul bolşevicilor-conciliatorişti. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia; la Conferinţa a III-a generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia pentru acţiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraţilor internaţionalişti; în decembrie 1919 a fost reprimit în P.C. (b) din Rusia împreună cu membrii acestei grupări. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaţionalei Sindicale Roşii, apoi director al Editurii de stat pentru literatură. În 1939—1946 a fost locţiitor al comisarului poporului (apoi al ministrului) pentru afacerile externe al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului, membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *294.*

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluţionar de profesie şi remarcabil om de stat sovietic. A intrat în mişcarea revoluţionară

www.dacoromanica.ro

la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., bolşevic. A făcut parte din redacţiile ziarelor bolşevice „Vpered", „Proletarii" şi „Novaia Jizn". În anii reacţiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered" şi a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. Înapoindu-se în Rusia în 1917, Lunacearski a aderat la grupul interraioniştilor, împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolşevic. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, comisar al poporului pentru învăţămîntul public, iar apoi preşedinte al Comitetului pentru problemele ştiinţifice de pe lîngă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist şi dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări de teorie a artei şi literaturii. — *329*.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti internaţionale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaţionalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mişcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului şi millerandismului. A luat parte la prima revoluţie rusă (la Varşovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe o poziţie internaţionalistă. A fost unul dintre iniţiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". După revoluţia din noiembrie 1918 din Germania a participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată şi ucisă în mod bestial de contrarevoluţionari. — *56, 71, 141, 284—285, 289, 357*.

M

Mahno, N. I. (1884—1934) — căpetenie a detaşamentelor anarhiste-chiabureşti contrarevoluţionare din Ucraina, care au dus lupta împotriva Puterii sovietice în 1918—1921. Dîndu-se drept apărători ai intereselor ţărănimii, Mahno şi adepţii lui căutau să atragă de partea lor masele ţărăneşti şi să le ridice la luptă împotriva Puterii sovietice. Ţinînd seama de schimbările în situaţia politică şi militară, Mahno a recurs la o tactică de manevrare: ducea operaţii militare cînd împotriva albgardiştilor, cînd împotriva Armatei Roşii. Statul său major se afla în satul Guleai-Pole (gubernia Ekaterinoslav). Bandele anarhiste-chiabureşti ale lui Mahno se îndeletniceau cu banditismul politic, atacau organizaţiile sovietice, săvîrşeau pogromuri, jefuiau populaţia, ucideau pe activiştii de partid şi sovietici. Ele au fost zdrobite definitiv în primăvara anului 1921. Mahno a fugit în străinătate. — *378*.

www.dacoromanica.ro

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar s-a situat pe poziţii lichidatoriste. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1917 a condus grupul menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania şi a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *291, 376.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx [Scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului]", Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *108, 137—138, 154, 187—188, 190, 192, 193, 228, 302, 306, 308, 346, 353, 355, 362, 375, 376, 387, 422.*

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric şi publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi preşedinte al Comitetului Central al acestui partid şi redactor al ziarului „Reci", organul central al cadeţilor. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burghez; a promovat politica de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală". În august 1917 a fost unul dintre inspiratorii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice; militant activ al emigraţiei albe. — *43, 350.*

Morgari, Odino (1865—1929) — socialist italian, ziarist. A luat parte la înfiinţarea Partidului socialist italian şi la activitatea lui; s-a situat pe poziţii centriste. În timpul primului război mondial a militat pentru reluarea legăturilor socialiste internaţionale. A participat la Conferinţa de la Zimmerwald, unde s-a situat pe poziţii centriste. În 1919—1921 a fost secretar al grupului parlamentar socialist. — *317.*

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofiţer în armata ţaristă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a aderat la socialiştii-revoluţionari de stînga. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de răsărit, a trădat Puterea sovietică şi a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită şi lichidată, iar Muraviev, opunînd împotrivire în momentul arestării, a fost împuşcat. — *32, 65.*

N

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit de la 1894 pînă la revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la

www.dacoromanica.ro

Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *3*, *54*, *367*.

Noske, Gustav (1868—1946) — unul dintre liderii oportunişti ai Partidului social-democrat din Germania. În timpul războiului s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1918, în timpul revoluţiei din noiembrie din Germania, a fost unul dintre conducătorii acţiunii de înăbuşire a mişcării revoluţionare a marinarilor din Kiel. În 1919—1920 a fost ministru de război; a organizat represiunile împotriva muncitorilor din Berlin şi a pus la cale asasinarea lui K. Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, ceea ce i-a atras apelativul de „cîine sîngeros". Mai tîrziu a fost preşedinte al provinciei prusiene Hanovra. În perioada dictaturii fasciste guvernul hitlerist i-a acordat o pensie de stat. — *304*, *357*.

O

Orlando, Vittorio Emanuele (1860—1952) — om de stat italian, unul din liderii liberalilor burghezi. În 1917—1919 a deţinut funcţia de prim-ministru al Italiei, a condus delegaţia italiană la Conferinţa de pace de la Paris. În 1919—1920 a fost preşedinte al parlamentului. După instaurarea în ţară a dictaturii fasciste a lui Mussolini, n-a mai desfăşurat o activitate politică importantă. — *256*.

P

Peatakov, G. L. (1890—1937) — membru al partidului bolşevic din 1910. A dus muncă de partid în Ucraina şi în străinătate; a colaborat la revista „Kommunist". În 1915—1917 s-a situat pe o poziţie antileninistă în problema dreptului naţiunilor la autodeterminare şi în alte probleme importante ale politicii partidului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului din Kiev al P.M.S.D. (b) din Rusia şi membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Kiev; s-a ridicat împotriva liniei partidului, orientată spre revoluţia socialistă.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei. Începînd din 1920, a lucrat în domeniul economic şi în aparatul de stat ca locţiitor al preşedintelui Comitetului de Stat al Planificării şi al Consiliului economic superior, reprezentant comercial în Franţa, preşedinte al Consiliului de conducere al Băncii de Stat, locţiitor al comisarului poporului pentru industria grea. La congresele al XII-lea, al XIII-lea, al XIV-lea şi al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului: în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga" din Ucraina, în timpul discuţiei din partid cu privire la

www.dacoromanica.ro

sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troţki, iar din 1923 militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid pentru activitatea sa fracţionistă. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu şi-a încetat activitatea antipartinică, în 1936 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — *174, 180, 181, 183.*

Pichon, Stephan Jean Marie (1857—1933) — om politic şi diplomat francez. Cu începere din 1917, ministru al afacerilor externe în cabinetul Clémenceau. După căderea cabinetului (ianuarie 1920), s-a retras din viaţa politică. — *258.*

Plehanov, G. V. (1856—1918) — revoluţionar şi teoretician marxist rus, fondatorul mişcării social-democrate din Rusia. La începutul activităţii sale a condus pe rînd organizaţiile narodnice „Zemlea i volea" şi „Ciornîi peredel". În 1880 a fost nevoit să emigreze în Elveţia, unde a rămas pînă în 1917. În contact cu mişcarea muncitorească din Apus, a aprofundat operele lui K. Marx şi F. Engels şi s-a eliberat treptat de sub influenţa narodnicismului. În a doua perioadă a activităţii sale (1883—1903), el s-a afirmat ca unul dintre cei mai mari teoreticieni marxişti. În 1883 a înfiinţat la Geneva grupul „Eliberarea muncii". Plehanov a dezvoltat creator marxismul în opere ca: „Socialismul şi lupta politică" (1883), „Divergenţele noastre" (1894), „Contribuţii la problema dezvoltării concepţiei moniste a istoriei" (1895), „Contribuţii la istoria materialismului" (1896), „Despre concepţia materialistă a istoriei" (1897), „Rolul personalităţii în istorie" (1898) etc. El a adus contribuţii importante îndeosebi în problema corelaţiei complexe a formelor ideologiei, a rolului istoric al maselor şi personalităţii şi a rolului ideilor în dezvoltarea socială. Plehanov a dezvoltat concepţia marxistă despre artă, a opus cu fermitate realismul concepţiilor decadente ale esteticii burgheze şi a adus contribuţii preţioase la valorificarea moştenirii culturale progresiste a literaturii ruse şi universale. Plehanov a luptat împotriva revizionismului în mişcarea muncitorească internaţională. El a făcut parte din redacţia ziarului „Iskra" şi a revistei „Zarea". Dar, încă în această perioadă, el a început să manifeste greşeli serioase, care au constituit germenul concepţiilor sale menşevice de mai tîrziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziţie împăciuitoristă faţă de oportunism, iar mai tîrziu s-a alăturat menşevicilor. În revoluţia rusă din 1905—1907, el s-a situat în toate problemele fundamentale pe poziţii menşevice. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machişti şi împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menşevicilor-partiiţi. În timpul primului război mondial a trecut pe poziţii social-şoviniste.

Criticînd în mod principial greşelile oportuniste ale lui Plehanov, V. I. Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor sale filozofice, con-

www.dacoromanica.ro

siderînd că acestea trebuie incluse printre „manualele obligatorii ale comunismului". — *83.*

Podbelski, V. N. (1887—1920) — activist al partidului comunist şi al Statului sovietic. Membru al partidului bolşevic din 1905. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, a lucrat în redacţia ziarului „Soţial-Demokrat". Participant activ la insurecţia armată din Octombrie la Moscova şi membru al Comitetului militar-revoluţionar din Moscova. În mai 1918 a fost numit comisar al poporului pentru poştă şi telegraf al R.S.F.S.R. — *173—174, 180.*

Podvoiski, N. I. (1880—1948) — activist de seamă de partid şi militar. Membru al partidului bolşevic din 1901, participant activ la prima revoluţie rusă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, în perioada de pregătire şi de înfăptuire a Revoluţiei din Octombrie — preşedinte al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd şi unul dintre conducătorii asaltului asupra Palatului de iarnă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al Comitetului pentru problemele militare şi maritime, comandant al districtului militar Petrograd. În 1919 a fost numit comisar al poporului pentru problemele militare şi maritime din Ucraina. A fost ales în repetate rînduri membru al Comisiei Centrale de Control al P.C. (b) al U.R.S.S. În ultimii ani ai vieţii a dus activitate propagandistică şi publicistică. — *378.*

Popov, P. I. (1872—1950) — statistician. Membru al partidului bolşevic din 1924. Din 1918 a condus Direcţia generală de statistică şi a fost membru al prezidiului Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S. În 1929—1949 — membru al prezidiului Comitetului de Stat al Planificării al R.S.F.S.R. şi al Academiei unionale de ştiinţe agricole „V. I. Lenin", şeful secţiei agricole a Comitetului de Stat al Planificării al R.S.F.S.R. Membru al Consiliului ştiinţific-metodologic de pe lîngă Direcţia generală de statistică a U.R.S.S. A scris lucrări de statistică. — *17.*

R

Racovski, C. (1873—1941) — a participat de la sfîrşitul secolului trecut la mişcarea social-democrată din Bulgaria, România, Elveţia, Franţa. În timpul primului război mondial — centrist. A intrat în partidul bolşevic în 1917.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut funcţii de răspundere în aparatul de partid şi de stat. Din 1918 — preşedinte al Consiliului economic al Ucrainei. Din 1923 a lucrat în diplomaţie în Anglia şi în Franţa. Fiind unul dintre participanţii activi ai opoziţiei troţkiste, în 1927 a fost exclus din partid la Congresul

www.dacoromanica.ro

al XV-lea al P.C.(b) al U.R.S.S. Reprimit în 1935, în 1938 a fost exclus din nou din partid pentru activitate antipartinică. — *34.*

Rathenau, Walter (1867—1922) — mare industriaş şi om politic german. Din 1915 a ocupat postul de director al trustului „Allgemeine Electricitäs Gesellschaft" (A.E.G.). În 1921 a fost numit ministru al refacerii economice a Germaniei, iar în 1922 ministru al afacerilor externe. A fost asasinat la sfîrşitul lunii iunie 1922 de un membru al uneia dintre organizaţiile teroriste naţionaliste. A scris lucrări tratînd diverse probleme economice şi politice. — *397—398.*

Razin, S. T. (m. 1671) — cazac de pe Don, unul dintre reprezentanţii ţărănimii răzvrătite, cum l-a numit V. I. Lenin ; conducător al celui mai mare război ţărănesc din statul rus, război care în 1667—1671 a luat o mare extindere (cuprinzînd guberniile Voronej, Tambov, Arzamas, Nijni Novgorod, Kostroma, Simbirsk, bazinele Volgăi şi al Donului). După înfrîngerea principalelor forţe ale răsculaţilor, Razin a fost prins în aprilie 1671 de nişte trădători şi dat pe mîna cîrmuirii ţariste, care în iunie acelaşi an l-a executat la Moscova (sfîşiindu-l în patru bucăţi). — *325.*

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider şi teoretician al social-democraţilor de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii aşa-numitului „austro-marxism" şi dintre autorii teoriei burghezo-naţionaliste a „autonomiei cultural-naţionale". În 1919—1920 a fost cancelar al Austriei, iar în 1945—1950 a ocupat postul de preşedinte al statului austriac. — *301, 394.*

Rîkov, A. I. (1881—1938) — membru al partidului bolşevic din 1899. A dus muncă de partid la Saratov, în guberniile Iaroslavl, Kostroma şi Nijni Novgorod, la Moscova şi Petersburg ; în repetate rînduri a avut de suferit de pe urma represiunilor. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluţia socialistă.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, preşedinte al Consiliului economic superior, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Muncii şi Apărării, preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. şi al R.S.F.S.R., a fost membru al Biroului Politic al C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru crearea unui guvern de coaliţie în care să intre şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; a declarat că nu este de acord cu politica partidului şi s-a retras din C.C. şi din guvern ; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937, pentru activitatea sa antipartinică, a fost exclus din partid. — *176.*

www.dacoromanica.ro

Romanov, A. B. (n. 1885) — muncitor tipograf, menşevic, militant al mişcării sindicale. În 1917—1919 — membru al comitetului menşevic din Moscova. — *295.*

S

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre liderii partidului socialiştilor-revoluţionari. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluţionare şi a intervenţiei militare împotriva Republicii sovietice ; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. şi a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împuşcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în 10 ani închisoare. În 1925 s-a sinucis în închisoare. — *343.*

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii oportuniste de extremă dreaptă a social-democraţiei germane. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din aşa-zisul Consiliu al împuterniciţilor poporului, a cărui activitate era dictată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliţie al Republicii de la Weimar ; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mişcării muncitoreşti germane din 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *13, 293, 301, 304, 305, 308, 320, 357, 379—380, 393—394.*

Stucika, P. I. (1865—1932) — unul dintre cei mai vechi activişti ai mişcării social-democrate, ulterior cunoscut om de stat sovietic. Membru al partidului din 1903, a fost preşedintele C.C. al Partidului muncitoresc social-democrat leton ; a avut de suferit represiuni din partea guvernului ţarist. După revoluţia burghezo-democratică din 1917 — membru al fracţiunii bolşevice din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd şi de atunci, fără întrerupere, membru în C.E.C. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — comisar al poporului pentru justiţie ; în 1918—1919 — preşedintele guvernului sovietic al Letoniei ; după aceea — adjunct al comisarului poporului pentru justiţie al R.S.F.S.R. ; începînd din 1923 — preşedintele Tribunalului suprem al R.S.F.S.R. Autorul unor lucrări în problemele statului şi dreptului. — *315.*

Suniţa, L. B. (n. 1887) — membru al partidului bolşevic din 1905. În timpul războiului civil a fost lucrător politic al Armatei 1, al Armatei din Turkestan şi al Armatei a 5-a. Ulterior a activat pe linie de partid şi în domeniul pedagogic. — *174.*

Sveatiţki, N. V. (n. 1887) — socialist-revoluţionar, membru al Adunării constituante ; în 1918 a fost secretar al Comitetului contra-

www.dacoromanica.ro

revoluţionar al membrilor Adunării constituante de la Samara. După lovitura de stat a lui Kolceak şi arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante, a intrat în grupul eserist „Narod", care a renunţat la lupta armată împotriva Puterii sovietice. Ulterior a lucrat în instituţii sovietice. — *340—341.*

Sverdlov, I. M. (1885—1919) — militant de vază al partidului comunist şi al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfăşurat activitate revoluţionară la Nijni Novgorod, Sormovo, Kostroma, Kazan, Moscova, Petersburg şi în alte oraşe din Rusia. În timpul revoluţiei din 1905—1907 a condus organizaţiile bolşevice din Ural. După Conferinţa a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912) a fost cooptat ca membru al C.C. al P.M.S.D.R. şi a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C. Colaborator al redacţiei ziarului „Pravda". Pentru activitatea sa revoluţionară, în repetate rînduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiuni ale guvernului ţarist, stînd 12 ani în închisoare şi în deportare. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizaţiei de partid din Ural. La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia ; a condus secretariatul C.C. Sverdlov a participat activ la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie. A fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd şi al Centrului militar-revoluţionar pentru conducerea insurecţiei creat de Comitetul Central al partidului. La 8 (21) noiembrie 1917 a fost ales preşedinte al C.E.C. din Rusia. V. I. Lenin l-a caracterizat pe I. M. Sverdlov ca un organizator talentat al maselor şi eminent revoluţionar proletar — *74—78, 79, 127, 141, 146, 147, 209, 221, 227, 253.*

Svinhufvud, Per Evind (1861—1944) — om politic finlandez. În 1917—1918 a fost şeful guvernului burghez al Finlandei, care a dezlănţuit o teroare sîngeroasă împotriva revoluţiei muncitoreşti finlandeze. Din 1931 şi pînă în 1937 a fost preşedintele Republicii finlandeze. Căzînd la alegeri prezidenţiale, s-a retras din viaţa politică. — *157.*

Szamuely, Tibor (1890—1919) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti ungare, unul dintre conducătorii Republicii sovietice ungare (1919) ; de profesiune ziarist. În 1915—1917 a fost prizonier de război în Rusia, unde a intrat în rîndurile partidului bolşevic. A fost unul dintre organizatorii brigăzilor formate din foşti prizonieri de război care au luptat în Rusia Sovietică împotriva forţelor contrarevoluţiei. Unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Ungaria, membru al Comitetului lui Central. După proclamarea Puterii sovietice în Ungaria a fost unul dintre conducătorii Comisariatului poporului pentru problemele militare, apoi comisar al poporului pentru învăţămîntul public, conducător al comitetului pentru asigurarea securităţii spatelui frontului.

În mai 1919 a venit la Moscova pentru a discuta problemele legate de lupta comună a Statului sovietic şi a Republicii Sovietice Ungare

www.dacoromanica.ro

împotriva intervenţiei imperialiste. După căderea Puterii sovietice în Ungaria a fost ucis la graniţa austriacă. — *383.*

Ş

Şer, V. V. (1886—1940) — social-democrat menşevic. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Sovietului de deputaţi ai soldaţilor la Moscova ; după evenimentele din iulie a fost numit comandant militar adjunct al circumscripţiei militare Moscova, iar apoi şef al direcţiei politice din Ministerul de Război. În anii Puterii sovietice a lucrat la Centrala cooperativelor, la Consiliul economic superior şi la Banca de Stat. Ulterior şi-a reluat activitatea ostilă împotriva Statului sovietic, fapt pentru care a fost arestat şi în 1931 condamnat de către Tribunalul suprem al U.R.S.S. — *354, 356, 363, 364.*

Şmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolşevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg şi Ekaterinoslav. În anii 1915—1917 a fost secretar al sindicatului metalurgiştilor din Petrograd şi al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al C.C.S. din U.R.S.S., apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. Din 1928 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. S-a alăturat pentru scurt timp opoziţiei de dreapta din P.C. (b) al Uniunii Sovietice. La congresele al VII-lea, al XIV-lea şi al XV-lea ale partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — *18, 22, 83, 167.*

T

Troţki (Bronştein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, camuflîndu-se sub masca „nefracţionismului", s-a situat de fapt pe poziţiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. Înapoindu-se din emigraţie după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniştilor şi, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit în partidul bolşevic. Dar Troţki nu a trecut pe poziţiile bolşevismului şi a dus o luptă făţişă şi camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare şi maritime, preşedinte al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, membru în Biroul Politic al C.C. şi membru în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste. În 1918 s-a opus încheierii păcii de la Brest, în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziţiei în discuţia cu privire la sindicate, iar începînd din 1923 a dus o înverşunată luptă fracţionistă împotriva liniei generale a partidului,

www.dacoromanica.ro

împotriva programului leninist de construire a socialismului ; a propagat ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd trotkismul ca o deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927, Trotki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitatea sa antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate, Trotki, dușman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — *55*, *138*.

Ț

Țederbaum, I. O. — vezi Martov, L.

Țiurupa, A. D. (1870—1928) — revoluționar de profesie, eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară în 1891. Membru de partid din 1898. A dus muncă de partid la Ufa, Harkov, Tula și în alte orașe ale Rusiei. A fost deseori victima represiunilor din partea guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a fost membru al Comitetului unificat din Ufa, apoi membru al Comitetului P.M.S.D.R.(b) și al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, președinte al comitetului gubernial pentru aprovizionare și al Dumei orășenești. În timpul insurecției armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar revoluționar din Ufa. Din noiembrie 1917 a trecut la Petrograd, unde a fost locțiitor al comisarului poporului pentru aprovizionare, iar din 1918 comisar al poporului la același departament. De la sfîrșitul anului 1921 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și al Apărării. În 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspecția Muncitorească-Țărănească, în 1923—1925 — președintele Comisiei de Stat a Planificării a U.R.S.S. În 1925 — comisar al poporului pentru comerțul interior și exterior. La congresele al XII-lea — al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. ; a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — *143*, *208*.

U

Uspenski, G. I. (1843—1902) — scriitor și publicist rus, democrat-revoluționar. A colaborat la revistele „Sovremennik" și „Otecestvennîe Zapiski". — *10—11*.

V

Volski, V. K. (n. 1877) — socialist-revoluționar, membru al Adunării constituante, președintele Comitetului membrilor Constituantei (Komuci) instalat la Samara, comitet contrarevoluționar care, cu ajutorul intervenționiștilor străini, și-a instaurat în vara anului 1918

www.dacoromanica.ro

puterea în regiunea Volgăi şi a Uralului. După lovitura de stat a lui Kolceak şi arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante şi după ce, prin ofensiva Armatei Roşii, a fost curăţit aproape întregul teritoriu controlat de Comitet, Volski, cu un mic grup de socialişti-revoluţionari, a încetat lupta împotriva Puterii sovietice ; el a intrat în Biroul organizatoric central al minorităţii din partidul eserilor, care edita revista „Narod". — *340—341.*

W

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei şi rege al Prusiei (1888—1918). — *3—4, 310.*

Wilson, Woodrow (1856—1924) — preşedinte al S.U.A. în 1913—1921, unul din principalii organizatori ai intervenţiei statelor imperialiste împotriva Rusiei Sovietice. — *54, 160, 182, 256, 279, 300, 301, 335, 380.*

Z

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti şi comuniste germane şi internaţionale, scriitoare de talent, orator şi tribun înflăcărat. Împreună cu R. Luxemburg, F. Mehring şi K. Liebknecht a participat activ la lupta împotriva lui Bernstein şi a celorlalţi oportunişti. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţiile internaţionalismului revoluţionar şi a luptat împotriva social-şovinismului. În 1916 a intrat în grupul „Die Internationale", care în curînd şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar apoi în „Uniunea Spartacus". A fost unul dintre fondatorii Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaţionalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv al Internaţionalei, în cadrul căruia a condus Secretariatul internaţional pentru problemele femeilor. Din 1924 pînă la sfîrşitul vieţii a fost preşedintă a Comitetului Executiv al Organizaţiei internaţionale pentru ajutorarea luptătorilor revoluţiei (Ajutorul Roşu). — *396.*

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolşevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigraţie, a făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Soţial-Demokrat", Organul Central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. În perioada de pregătire şi de înfăptuire a Revoluţiei Socialiste din Octombrie a avut o atitudine şovăitoare. S-a pronunţat împotriva insurecţiei armate. Declaraţia publicată de Kamenev, în numele lui şi al lui Zinoviev, în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn", în care era exprimat dezacordul lor cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului

www.dacoromanica.ro

Central, preşedinte al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliţie din care să facă parte şi menşevicii şi socialiştii-revoluţionari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziţii", iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troţkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1928 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu şi-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C.(b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimit în partid. În 1934 a fost pentru a treia oară exclus din partid pentru activitatea lui antipartinică. — *147.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(12 martie — 27 iunie 1919)

Martie, 12 — Lenin sosește la Petrograd, discută cu activiștii de partid și de stat, prezintă, la cererea lor, un raport în ședința Sovietului din Petrograd în palatul Tavriceski. După raport și discuții răspunde la numeroase întrebări ce i s-au pus în scris.

Martie, 13 — Lenin participă la funeraliile lui M. T. Elizarov la cimitirul Volkovo.

Lenin vizitează Palatul muncii, sediul Consiliului sindical din gubernia Petrograd. La orele 16,50 ține o cuvîntare la ședința primului Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd și răspunde la întrebări, apoi discută cu activiștii sindicali.

Lenin vorbește de două ori la Casa poporului: la mitingul din sala mare, la care au participat 10 000 de persoane, și încă o dată în hol.

Martie, 14 — Lenin se întoarce de la Petrograd la Moscova.

Lenin participă la ședința C.C. al P.C. (b) din Rusia; vorbește în legătură cu problema tratativelor cu W. Bullitt, reprezentantul guvernului S.U.A. În ședință se aprobă ordinea de zi și modul de desfășurare a Congresului al VIII-lea al partidului. C.C. îl însărcinează pe Lenin să prezinte la congres raportul politic și organizatoric și raportul cu privire la programul partidului. Se discută de asemenea: situația militară; întărirea organelor locale ale Cekăi; suspendarea unor ziare menșevice și eseriste; majorarea rației de alimente pentru muncitorii din Moscova etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. Se discută: proiectul de decret cu

www.dacoromanica.ro

privire la predarea obligatorie a surplusurilor de in ; neexecutarea de către Comisariatul poporului pentru finanțe a hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la prelungirea creditelor pentru colectările de in și de lînă și deschiderea de credite pentru exploatările forestiere ; tezele Comisariatului poporului pentru afacerile interne cu privire la relațiile dintre comitetele executive guberniale, orășenești și județene și alte probleme.

Martie, 15

Lenin semnează o telegramă către toate Sovietele guberniale și județene, în care cere să se acorde sprijin administrației căilor ferate în refacerea liniilor și podurilor feroviare.

Lenin semnează telegrama către Ceka din stația Șaria, cerînd să i se comunice cauza confiscării cerealelor de la muncitorii I. Kulikov și E. Grigorieva.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; completează ordinea de zi cu punctul referitor la proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la editarea unor crestomații ; pune rezoluția de aprobare pe proiectul de decret cu privire la schimbarea orei oficiale în conformitate cu fusul orar. În timpul discutării raportului cu privire la secția poligrafie a Consiliului economic superior scrie ciorna hotărîrii guvernului în această problemă ; luînd cunoștință de proiectul decretului cu privire la comunele de consum prezentat de comisia guvernamentală, face observații în scris și schimbă cu N. N. Krestinski biletele în legătură cu fondul proiectului. La ședință s-a mai discutat proiectul de decret cu privire la înființarea Direcției generale a geodeziei și alte probleme.

Martie, 16

Lenin discută cu S. I. Aralov, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, și îi propune să prezinte la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia un raport cu privire la situația de pe fronturi, dîndu-i indicații pentru întocmirea raportului.

Lenin participă la ședința C.C. al P.C.(b) din Rusia ; ia cuvîntul în cursul dezbaterilor cu privire la reorganizarea Comisariatului poporului pentru controlul de stat ; cu privire la componența colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație ; cu privire la admiterea la Congresul al VIII-lea al partidului a

www.dacoromanica.ro

reprezentanţilor colegiilor comisariatelor. În şedinţă se mai discută problema atitudinii faţă de căzăcimea de pe Don şi din Orenburg; a acţiunilor contrarevoluţionare ale eserilor de stînga din Petrograd; a presei de partid şi de stat; a tratatului cu Republica Sovietică Autonomă Başkiră şi altele.

Aflînd că I. M. Sverdlov, care era bolnav, se află într-o stare gravă, Lenin îi face o vizită.

Lenin participă la şedinţa de doliu a C.C. al P.C.(b) din Rusia convocată cu prilejul morţii lui I. M. Sverdlov. La această şedinţă se discută problema conducerii activităţii C.E.C. din Rusia.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul în legătură cu proiectul decretului cu privire la comunele de consum, căruia îi aduce unele completări şi îndreptări.

Martie, 17

Lenin scrie un bilet Prezidiului C.E.C. din Rusia, cu rugămintea să fie instituită o comisie de anchetă pentru a cerceta activitatea organizaţiilor de partid şi sovietice din gubernia Simbirsk, dat fiind că de la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de est au sosit ştiri că în gubernia Simbirsk au loc tulburări ţărăneşti provocate de instigaţiile eserilor de stînga şi de acţiunile ilegale ale autorităţilor locale.

Lenin scrie un bilet lui D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiţie, cerîndu-i să deschidă faţă de martori racla cu moaşte de la mănăstirea Ciudovo.

Lenin participă la şedinţa C.C. al P.C.(b) din Rusia. C.C. îl însărcinează să ia cuvîntul la funeraliile lui I. M. Sverdlov şi la deschiderea Congresului al VIII-lea al partidului. Se mai discută problema federaţiei grupurilor de străini; activitatea comisiei trimise în Turkestan; raportul lui A. D. Ţiurupa cu privire la situaţia aprovizionării etc.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, ia cuvîntul la problemele puse în discuţie. În cursul discutării raportului lui S. D. Markov cu privire la organizarea circulaţiei trenurilor marşrutizate întocmeşte un grafic de sosiri la Moscova a vagoanelor cu cărbune şi alimente. Se mai discută problema intervenţiei

www.dacoromanica.ro

autorităţilor militare în activitatea întreprinderilor şi organizaţiilor Consiliului economic superior; a ajutorului pe care comitetele executive şi comitetele sărăcimii trebuie să-l dea în lupta împotriva înzăpezirii căilor ferate; a trecerii muncitorilor din unele uzine la raţia de ostaş roşu; a trimiterii de alimente din Ucraina pentru minerii din bazinul carbonifer din regiunea Moscovei; a aprovizionării cu alimente a muncitorilor din Borovici etc.

Martie, 18 Lenin ia cuvîntul la şedinţa C.E.C. din Rusia consacrată memoriei lui I. M. Sverdlov. După terminarea şedinţei se îndreaptă împreună cu membrii C.E.C. din Rusia spre Sala coloanelor din Casa sindicatelor, face de gardă la catafalc, apoi împreună cu procesiunea funebră pleacă spre Piaţa Roşie, unde ţine o cuvîntare în faţa mormîntului lui I. M. Sverdlov.

Lenin discută cu L. S. Sosnovski, redactor al ziarului „Bednota", şi cu alţi redactori ai ziarelor centrale despre sarcinile presei şi atitudinea partidului faţă de ţărănimea mijlocaşă.

Lenin deschide Congresul al VIII-lea al partidului, este ales în prezidiul congresului, la început prezidează şedinţa, iar apoi prezintă raportul de activitate al Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia.

Martie, 19 Lenin prezidează şedinţa a doua a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia şi prezintă raportul asupra programului partidului.

Lenin participă la şedinţa a treia a congresului, rosteşte cuvîntul de încheiere la raportul asupra programului partidului. Este ales în comisia pentru întocmirea programului.

Martie, 20 Lenin prezidează prima şedinţă a comisiei pentru întocmirea programului, în care se discută proiectele prezentate congresului. Proiectul de program elaborat de Lenin este luat drept bază. În timpul discutării completărilor şi îndreptărilor la proiect, Lenin ia cuvîntul în legătură cu punctele din program care definesc principalele sarcini ale dictaturii proletariatului şi în legătură cu alte probleme. Comisia îl însărcinează să scrie un punct suplimentar la partea politică generală a programului.

www.dacoromanica.ro

Lenin participă la şedinţa C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema candidaturilor pentru noul Comitet Central ; semnează lista de candidaţi propuşi ; ia cuvîntul în legătură cu problema componenţei colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie.

Lenin prezidează a doua şedinţă a comisiei pentru întocmirea programului, prezintă proiectul punctului suplimentar la partea politică generală a programului. În timpul discutării „Proiectului de program în domeniul învăţămîntului public", prezentat de fracţiunea comunistă din Comisariatul poporului pentru învăţămînt, Lenin schiţează un proiect de completări la acest capitol din program.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, pune rezoluţie de aprobare pe proiectul de hotărîre a guvernului cu privire la componenţa colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie şi pe proiectul de decret cu privire la mobilizarea specialiştilor în agricultură. Se mai discută problema confirmării Başkiriei ca republică autonomă ; proiectul de decret cu privire la lucrarea ogoarelor ostaşilor roşii chemaţi sub arme ; proiectul de hotărîre cu privire la dreptul comisiilor de aprovizionare din zona frontului de a interzice înstrăinarea produselor alimentare şi alte probleme.

Lenin semnează acordul încheiat de guvernul muncitoresc-ţărănesc al Rusiei cu guvernul başkir cu privire la proclamarea Başkiriei ca republică sovietică autonomă.

În jurul datei de 21 martie

Lenin discută cu un grup de delegaţi la Congresul al VIII-lea, membri ai „opoziţiei militare", şi cu alţi lucrători din armată despre situaţia din Armata Roşie.

Martie, 21

Lenin discută cu A. V. Lunacearski, preşedintele secţiei agrare a Congresului al VIII-lea al partidului, despre munca secţiei, despre elaborarea rezoluţiei cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă. În cursul discuţiei aduce îndreptări la proiectul de rezoluţie „Cu privire la propaganda politică şi munca cultural-educativă la sate", scris de Lunacearski.

Lenin prezidează a treia şedinţă a comisiei pentru întocmirea programului, în care este adoptat

www.dacoromanica.ro

proiectul lui Lenin al punctului 3 din partea de politică generală a programului. La propunerea lui Lenin, este inclusă în proiectul de program completarea prezentată de N. P. Gorbunov cu privire la sarcinile partidului în domeniul organizării activității științifice-tehnice.

Lenin participă la cea de-a cincea ședință a Congresului al VIII-lea, ia cuvîntul la problema militară.

Martie, nu mai tîrziu de 22 — Lenin scrie un bilet lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, despre necesitatea de a se verifica activitatea Sovietului din Korbang, județul Kadnikov, gubernia Vologda, și a unor noi alegeri, în legătură cu o scrisoare primită de la țăranii din partea locului despre atitudinea nejustă față de mijlocași a comitetului sărăcimii de acolo.

Martie, 22 — Lenin este informat că de la Budapesta s-au primit radiotelegrame în care se spune că în Ungaria a izbucnit revoluția. El transmite această știre prezidiului Congresului al VIII-lea, care o aduce la cunoștința congresului în ședința a șaptea. Congresul însărcinează pe Lenin să trimită o telegramă de salut guvernului sovietic ungar. Lenin transmite prin telefon stației de radio din Moscova textul telegramei de salut din partea sa personal, iar apoi întocmește textul telegramei de salut din partea Congresului al VIII-lea al partidului. Lenin cere să se mențină tot timpul legătura prin radio cu Budapesta.

Martie, 23 — Lenin scrie (în limba germană) textul unei radiotelegrame adresate lui Béla Kun la Budapesta, în care cere relații despre componența guvernului sovietic ungar și despre tactica comuniștilor unguri.

În ședința comisiei agrare a Congresului al VIII-lea, care se ocupă cu întocmirea proiectului de rezoluție cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă, Lenin propune ca Lunacearski și el să fie însărcinați cu elaborarea variantei definitive a proiectului, iar apoi scrie textul rezoluției, care este adoptată de comisie.

Lenin participă la cea de-a opta ședință a congresului partidului, prezintă raportul cu privire la munca la sate și participă la discuții. Congresul adoptă rezoluția lui Lenin cu privire la atitudinea

www.dacoromanica.ro

faţă de ţărănimea mijlocaşă, iar apoi îl alege în C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Lenin comunică rezultatele alegerilor pentru C.C. şi pentru Comisia de revizie şi rosteşte cuvîntul de încheiere la închiderea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 24 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti. În cursul şedinţei semnează proiectul de hotărîre cu privire la scutirea de mobilizare a unor categorii de medici veterinari. Se mai dezbat următoarele : planul de folosire a suspendării circulaţiei trenurilor de călători în scopul intensificării transportului de mărfuri ; organizarea sanitară pe Frontul de sud ; demersul Comitetului executiv al guberniei Tver cu privire la asigurarea cu specialişti, bani şi alimente a lucrărilor de plutărit ; mobilizarea artiştilor pentru nevoile Armatei Roşii ; trimiterea de împuterniciţi pe teren pentru intensificarea activităţii de aprovizionare şi transporturi etc.

Martie, 24 sau 25 — Lenin îi primeşte pe delegaţii Partidului Comunist din Turkestan, sosiţi cu întîrziere la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, discută cu ei despre lucrările congresului şi despre situaţia din Turkestan, le recomandă să studieze organizarea comisariatelor poporului din Moscova.

Martie, 25 — Lenin prezidează şedinţa noului Comitet Central al P.C. (b) din Rusia, comunică ce hotărîri au fost adoptate în ultimele şedinţe ale vechiului C.C. cu privire la tratativele cu W. Bullitt, cu privire la Internaţionala a III-a, cu privire la conducerea C.E.C. din Rusia. Lenin e ales în Biroul Politic al C.C., ia cuvîntul la dezbaterea problemei rezultatelor activităţii secţiei militare a Congresului al VIII-lea şi a reorganizării departamentului militar. Se mai discută : rezoluţiile Congresului al III-lea al Partidului Comunist din Ucraina cu privire la atitudinea faţă de mica burghezie ; directivele C.C. al P.C. (b) din Ucraina în problema aprovizionării ; manifestul către ţărănimea mijlocaşă etc.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, face completări la proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la fixarea unei pensii lui V. I. Taneev, scrie proiectul de reguli practice cu privire la controlul financiar preliminar asu-

www.dacoromanica.ro

pra alocațiilor. Se mai discută problema aprovizionării cu alimente a garnizoanei din Breansk; proiectul de decret cu privire la evidența și mobilizarea lucrătorilor din domeniul statisticii; revizuirea și reducerea schemelor de organizare ale comisariatelor poporului; finanțarea industriei zahărului în Ucraina etc.

Martie, 26 Lenin semnează proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la rezultatele lucrărilor secției militare și la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al VIII-lea al partidului în problema militară.

Lenin semnează o telegramă către Comitetul gubernial de aprovizionare a Comunei germane și una către V. A. Radus-Zenkovici, președintele Comitetului revoluționar al guberniei Saratov, despre necesitatea aducerii urgente la Astrahan și Moscova a cerealelor care se găsesc pe malul stîng al Volgăi, în județul Golîi Karamîș.

Martie, 27 Ca urmare la scrisoarea deschisă a prof. M. Dukelski, Lenin scrie pentru „Pravda" articolul „Răspuns la scrisoarea deschisă a unui specialist".

Ca răspuns la telegrama lui V. I. Kaiurov, adjunctul șefului secției politice a Armatei a 5-a, cu privire la cauzele retragerii din Ufa, Lenin scrie o telegramă, cerînd să i se comunice măsurile luate pentru îmbunătățirea muncii politice în unități.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor care se dezbat. În timpul discutării problemei desființării direcției regionale a căii ferate Varșovia—Viena și a celor din regiunea Vistulei și a direcției generale din Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, Lenin face o schiță a proiectului de hotărîre a guvernului în această problemă. Pune rezoluția „Aprobat de C.C.P." pe următoarele proiecte de hotărîre: cu privire la colegiul Cekăi; cu privire la declararea grădinii zoologice din Moscova proprietate a R.S.F.S.R.; cu privire la modul în care urmează să fie evacuate bunurile și valorile etc. Se mai discută proiectul de hotărîre cu privire la întocmirea unei evidențe și mobilizarea forțelor statistice din R.S.F.S.R.; cu privire la trimiterea în Letonia a unui reprezentant al R.S.F.S.R. pentru reglementarea relațiilor econo-

www.dacoromanica.ro

mice; reevacuarea în Letonia, Lituania şi Bielorusia etc.

Martie, nu mai tîrziu de 27 — Lenin scrie un bilet lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, în care recomandă să i se pună în vedere lui A. G. Pravdin, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne, că are „tendinţa stupidă de a folosi metode de «comandă»" şi că a avut o atitudine formală faţă de plîngerea unor ţărani din Vologda.

Martie, 28 — Lenin lucrează la a doua corectură a broşurii „Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia", face corecturi, îndreptări şi notează: „Corectat 28/III. Lenin".

Lenin primeşte un grup de delegaţi la consfătuirea pe ţară a Cooperaţiei muncitoreşti, discută cu ei problema aplicării decretului guvernului cu privire la comunele de consum.

Martie, 29 — Primind telegrama ţărancei E. A. Efimova din satul Novoselo, plasa Pokrovsk, judeţul Belozersk, în care aceasta reclama că i s-au rechiziţionat cerealele, Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv gubernial din Cerepoveţ, cerînd să se controleze dacă plîngerea este îndreptăţită şi să i se comunice rezultatul cercetărilor.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie; pune rezoluţia: „Aprobat de C.C.P." pe două proiecte de hotărîri, semnează proiectul de decret cu privire la chemarea sub arme a medicilor şi a felcerilor. În şedinţă se mai discută proiectul de decret cu privire la controlul de stat, proiectul unei hotărîri provizorii cu privire la salariile funcţionarilor din Consiliul economic superior şi alte probleme.

Martie, 30 — Fiind informat că „Comitetul pentru ocrotirea copiilor înfometaţi din capitalele roşii" din Saratov strînge daruri în alimente, Lenin adresează o telegramă preşedintelui comitetului, S. Korolev, şi Comitetului executiv gubernial din Saratov, în care îi comunică că este necesar ca aceste daruri să fie trimise la Moscova şi ca activitatea comitetului să fie sprijinită.

Lenin rosteşte în şedinţa C.E.C. din Rusia o cuvîntare pentru susţinerea candidaturii lui M. I. Kalinin la preşedinţia C.E.C.

www.dacoromanica.ro

Martie, 31

Lenin îi telegrafiază lui C. Racovski, preşedintele guvernului Ucrainei, că trebuie organizate comitete de ajutorare a Rusiei înfometate, care să fie subordonate Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Ucraina.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti. În timpul discutării problemei aprovizionării cu cereale a muncitorilor din transportul feroviar, el scrie un proiect de hotărîre ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la acordarea de urgenţă a titlului de medic studenţilor din anul V la medicină şi încorporarea lor ; cu privire la măsurile pentru preîntîmpinarea suspendării traficului pe diverse căi de comunicaţie din cauza inundaţiilor care se prevăd ; cu privire la aducerea produselor petroliere de la locurile de extracţie aflate pe teritoriul vremelnic ocupat de duşmani. Se mai discută problema trecerii lucrătorilor de la uzinele de armament din Tula la raţia de ostaş roşu ; a lichidării unor comploturi antisovietice de către Ceka ; informarea cu privire la situaţia din Ucraina ; problema Uzinei de armament din Ijevsk etc.

Sfîrşitul lunii martie

Lenin rosteşte opt cuvîntări pentru a fi înregistrate pe plăci de gramofon.

Aprilie, 1

Fiind informat că contrarevoluţionarii au încercat să arunce în aer staţia de alimentare cu apă şi podurile de cale ferată din Petrograd, Lenin trimite o telefonogramă Cekăi cu indicaţia de a se lua măsuri urgente pentru preîntîmpinarea oricăror încercări de aruncare în aer şi de deteriorare a căilor ferate şi pentru reprimarea agitaţiei antisovietice desfăşurate de eseri şi menşevici.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului. Face completări la proiectul de hotărîre cu privire la deschiderea de credite pentru Consiliul economic superior în vederea organizării de către muncitorii finlandezi a unor întreprinderi industriale în guberniile Kostroma, Vladimir, Petrograd şi altele. Se mai discută problema aducerii în cantităţi nesatisfăcătoare a cerealelor ; a modalităţii de a obţine fonduri necesare asigurărilor sociale ale oamenilor muncii ; numirea prof. I. V. Lomonosov ca împuternicit principal în misiunea căilor de comunicaţie în America etc.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 2

Lenin discută cu A. T. Sevastianihin, preşedintele primului Congres general al ţăranilor din Rusia, care lucrează la culturile agricole pentru industria zahărului, despre lucrările congresului, îşi notează dezideratele exprimate la congres, apoi scrie un bilet către Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie, cerîndu-i să asigure delegaţilor călătoria de înapoiere în localităţile respective.

În legătură cu plîngerea reprezentanţilor judeţului Putivl din gubernia Kursk, Lenin scrie un bilet comisarului poporului pentru afacerile interne că este necesară instituirea unei anchete asupra activităţii Sovietului din Putivl şi organizarea alegerii unui Soviet nou.

Aprilie, 3

Lenin semnează o telegramă pentru Astrahan şi Ţaritîn cu privire la necesitatea întocmirii unei evidenţe riguroase a tuturor materialelor utile industriei petroliere.

Lenin prezintă un raport la plenara extraordinară comună a Sovietului din Moscova şi a reprezentanţilor Sovietelor raionale, ai comitetelor de întreprindere şi ai sindicatelor. În timpul discuţiilor scrie un proiect de rezoluţie.

Primind o telegramă din Orehovo-Zuevo cu privire la posibilitatea izbucnirii unei greve din cauza lipsei de pîine în oraş, Lenin se înţelege cu N. P. Briuhanov şi cu Comisariatul pentru căile de comunicaţie asupra trimiterii de alimente, iar apoi expediază o telegramă Comitetului executiv din Orehovo-Zuevo, în care îl anunţă că a fost trimis un transport de şapte vagoane cu alimente.

Lenin cere să se accelereze plecarea lui F. E. Dzerjinski la Tula în legătură cu primirea unor ştiri că menşevicii încearcă să organizeze o grevă la uzinele militare.

Lenin dă dispoziţii să se dea posibilitate împuternicitului ţăranilor hutoreni din Buhanovka, plasa Galkino, judeţul Medîn, gubernia Kaluga, să vină la Moscova pentru a sta de vorbă cu el.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, în cursul căreia semnează proiectul de decret cu privire la miliţia muncitorească-ţărănească sovietică, proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum, face îndreptări redac-

www.dacoromanica.ro

ţionale în proiectul de decret cu privire la controlul de stat. Se discută, de asemenea, problema măsurilor necesare pentru intensificarea transportului de cereale ; a componenţei colegiului controlului de stat şi alte probleme.

Aprilie, 4 — Lenin discută prin fir direct cu G. N. Kaminski, preşedintele Comitetului executiv gubernial din Tula, despre aprovizionarea cu alimente a muncitorilor din Tula.

Lenin trimite o radiogramă lui Béla Kun, în care redă conţinutul notei de la 4 aprilie 1919 a Comisariatului poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. către ministrul afacerilor externe al Franţei referitoare la schimbul de prizonieri de război ruşi şi francezi şi îl roagă să o transmită guvernului S.U.A. prin reprezentantul american la Budapesta.

Aprilie, 4 sau 5 — După ce a luat cunoştinţă de conţinutul proiectelor de radiograme pe care Societatea rusă de Cruce Roşie intenţiona să le trimită Crucii Roşii din America de Nord şi din Marea Britanie pentru a le ruga să intervină pe lîngă guvernul lui Kolceak ca acesta să permită Crucii Roşii din Rusia să achiziţioneze în Siberia alimente pentru coloniile de copii înfometaţi, iar pe lîngă guvernul englez ca acesta să permită achiziţionarea în regiunea Baku a petrolului necesar transportului acestor alimente, Lenin introduce în proiectul de hotărîre al Consiliului Apărării un punct prin care se dă dreptul Crucii Roşii din Rusia să facă achiziţii pe cont propriu în regiunile vremelnic ocupate de inamic.

Aprilie, 5 — La scrisoarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare adresată Comitetului executiv gubernial şi comitetului de aprovizionare al guberniei Saratov, Lenin face o completare, cerînd să fie sprijinit „Comitetul de ocrotire a copiilor înfometaţi din capitalele roşii", iar pe dovada eliberată de Consiliul Comisarilor Poporului lui S. Korolev, preşedintele acestui comitet, Lenin face o completare, cerînd să se dea tot concursul activităţii acestui comitet.

Lenin face însemnări pe plîngerea ţăranilor din judeţul Skopin, gubernia Reazan, şi scrie un răspuns ţăranilor, în care spune că perceperea impozitului excepţional de la mijlocaşi este ilegală,

www.dacoromanica.ro

iar apoi vorbeşte la telefon cu A. I. Sviderski şi îi scrie un bileţel cu rugămintea de a-i primi pe delegaţii ţăranilor din Skopin şi a le satisface cererea.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, semnează hotărîrea C.C.P. cu privire la protecţia stupăritului, decretul cu privire la măsurile pentru aplicarea riguroasă a unităţii de casă şi a regulamentului şedinţelor C.C.P. Se mai discută problema componenţei comisiei guvernamentale pentru studierea modalităţii de a obţine fonduri necesare asigurărilor sociale; a majorării diferenţiate a salariului funcţionarilor şi muncitorilor industriali; proiectul de hotărîre cu privire la munca minorilor etc.

Aprilie, 7

Lenin îi trimite lui Béla Kun o telegramă prin care îl roagă să transmită mesajul său de salut Republicii Sovietice Bavareze şi să-i comunice amănunte cu privire la evenimentele din Bavaria.

Primind o telegramă din gubernia Tambov că expedierea cerealelor întîrzie din cauza lipsei de vagoane, Lenin dă dispoziţie ca problema să fie pusă în discuţia Consiliului Apărării.

Lenin discută cu F. I. Bodrov, administratorul şcolii silvice din Sokolniki, fost muncitor în Petrograd, despre situaţia aprovizionării, despre viaţa satului, apoi scrie lui S. P. Sereda şi A. D. Ţiurupa că propunerea lui Bodrov ca cerealele să fie aduse din gubernia Tula la Moscova cu tracţiune animală să fie studiată cu atenţie.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti; semnează hotărîrea cu privire la paza căilor ferate împotriva deteriorărilor, cu privire la interzicerea de a părăsi lucrul cu de la sine putere pentru muncitorii şi funcţionarii din întreprinderile carbonifere naţionalizate, cu privire la mobilizarea foştilor ofiţeri în Armata Roşie. Se mai discută problema organizării sanitare pe Frontul de sud; măsurile de luptă împotriva scăderii productivităţii uzinelor de armament din Tula; acapararea locomotivelor de către departamentul militar şi amestecul în treburile transporturilor; munca plină de abnegaţie a muncitorilor pentru ridicarea bacurilor scufundate la Saratov; aprobarea listelor de unităţi militare, uzine şi fabrici ai căror lucrători

www.dacoromanica.ro

urmează să primească raţia de ostaş roşu ; situaţia celor evacuaţi din Ufa şi altele.

Aprilie, înainte de 8 — Lenin întocmeşte un plan de măsuri ale guvernului pentru întărirea alianţei cu ţărănimea mijlocaşă.

Aprilie, 8 — Lenin trimite lui Béla Kun o telegramă în care-l roagă să-l informeze amănunţit despre revoluţia din Bavaria şi despre programul guvernului Republicii Sovietice Bavareze.

Lenin semnează o telegramă către secţia agrară judeţeană Kneaghinin, gubernia Nijni Novgorod, în care se spune că nu este permis să fie folosită constrîngerea pentru a determina trecerea ţăranilor la cultivarea în comun a pămîntului.

Lenin dă dispoziţie ca problema situaţiei alimentare din Donbass să fie pusă în discuţia Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin trimite o telegramă lui N. Kuzmin, comisarul militar al Armatei a 6-a, cu privire la necesitatea continuării ofensivei şi a măririi vigilenţei în timpul tratativelor cu comandamentul militar englez.

Lenin face corecturi şi semnează hotărîrea C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la necesitatea respectării stricte a principiului conducerii unice în comanda şi aprovizionarea Armatei Roşii şi în dirijarea transporturilor ; recomandă ca această hotărîre să fie aprobată ca directivă pentru Comitetul Central al P.C. (b) din Ucraina.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, semnează hotărîrea cu privire la reducerea de către organele locale ale puterii a raţiilor alimentare stabilite la centru şi cu privire la deschiderea unui credit la dispoziţia Comisariatului poporului pentru căile de comunicaţie pentru acordarea unui împrumut căilor ferate din Ucraina. Se mai discută programarea unor date cu privire la gradul de participare a populaţiei proletare şi semiproletare la cooperaţie ; raportul cu privire la măsurile de reducere a transporturilor militare ; proiectul de decret cu privire la unele înlesniri pentru ţăranii mijlocaşi la perceperea impozitului revoluţionar excepţional forfetar şi alte probleme.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 9

Lenin semnează o telegramă circulară către toate secţiile agrare guberniale şi comitetele executive guberniale cu privire la inadmisibilitatea folosirii constrîngerii faţă de ţărani în organizarea comunelor şi a altor unităţi colective.

Lenin îi dă dispoziţii lui E. M. Skleanski să trimită o telegramă cifrată cu privire la evacuarea urgentă a flotei de pe Volga aflată în golful Spassk, întrucît exista pericolul înaintării lui Kolceak în această direcţie.

Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv al guberniei Kazan cu indicaţia de a verifica urgent o reclamaţie primită din Iadrin cu privire la o serie de persoane deţinute acolo în închisoare fără a fi anchetate.

Lenin îi primeşte pe reprezentanţii guberniilor Oloneţ şi Tver sosiţi la Moscova.

Aprilie, 10

Lenin dă dispoziţii secretarei Consiliului Comisarilor Poporului, L. A. Fotieva, să comunice conducerii artelului meşteşugăresc din Pavlovski-Posad că Consiliul economic superior nu intenţionează să naţionalizeze atelierele meşteşugăreşti.

Lenin scrie muncitorilor din Petrograd că este necesar să fie mobilizate toate forţele în ajutorul Frontului de est.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor ce se dezbat. În cursul şedinţei, Lenin semnează decretul cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor şi ţăranilor născuţi între anii 1886 şi 1890 ; cu privire la măsurile de luptă împotriva epidemiilor ; cu privire la vaccinarea obligatorie împotriva variolei ; cu privire la fuzionarea caselor de economii cu banca populară ; hotărîrea cu privire la plutăritul în 1919. Se dezbate, de asemenea, problema transportului produselor alimentare etc.

Aprilie, 11

Lenin scrie un bilet în care se spune că se permite transportul a şapte puduri de alimente pentru vechiul revoluţionar P. A. Kropotkin.

Lenin scrie „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe Frontul de est".

Lenin prezintă un raport la plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. În cursul dezbaterilor răspunde la o întrebare cu privire la

www.dacoromanica.ro

greva din Tula, apoi rosteşte cuvîntul de încheiere. Vorbind despre modul cum trebuie să se desfăşoare adunările, Lenin a declarat: „Orice propunere trebuie pusă la vot. Au fost prezentate trei propuneri... Prezidiul este obligat să pună la vot orice propunere prezentată". Plenara adoptă „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe Frontul de est", prezentate de Lenin.

Aprilie, 12 Lenin dă indicaţia să fie pusă în discuţia Consiliului Comisarilor Poporului problema repartizării uneltelor agricole fabricate la Uzina din Breansk.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului şi ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie. În cursul şedinţei face completări şi semnează hotărîrea C.C.P. cu privire la măsurile urgente pentru intensificarea transportului de cereale şi perspectivele îndeplinirii planurilor de aprovizionare. Se mai discută problema ca muncitorii de la întreprinderile textile să fie plătiţi în ţesături; problema efectuării unui recensămînt al întreprinderilor industriale în republică; a situaţiei din Donbass şi altele.

Primind de la P. A. Krasikov un bilet cu privire la deschiderea raclei cu moaşte de la lavra Troiţe-Serghievskaia şi filmarea acestei acţiuni, Lenin scrie: „Trebuie *urmărit* şi *controlat* ca acest film să fie rulat cît mai curînd în întreaga Moscovă".

Aprilie, 13 Lenin participă la şedinţa plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia; face cunoscute tezele lui E. M. Skleanski cu privire la efectuarea mobilizării şi prezintă un raport cu privire la sarcinile muncii de partid legate de mobilizare; ia cuvîntul pe marginea raportului lui A. D. Ţiurupa cu privire la situaţia aprovizionării şi cu privire la alte probleme. Se discută, de asemenea, problema convocării unui congres al Sovietelor; a îmbunătăţirii situaţiei muncitorilor din Petrograd şi Moscova; a schimbului de prizonieri cu englezii pe Frontul de nord; a crizei de hîrtie şi apariţiei ziarelor etc.

Lenin scrie un bilet lui I. I. Ionov, directorul editurii Sovietului din Petrograd, rugîndu-l ca suma de 15 000 de ruble care-i revenea pentru

www.dacoromanica.ro

broşura „Succesele Puterii sovietice şi greutăţile ei" să fie vărsată în fondul editurii.

Lenin scrie prefaţa la broşura lui Henri Guilbeaux „Socialismul şi sindicalismul în Franţa în timpul războiului".

Aprilie, 14 Lenin scrie lui M. I. Kalinin un bilet în care îl roagă să-i ajute pe ţăranii din satul Kartaşiha, judeţul Kneaghinin, gubernia Nijni Novgorod, care cer să fie scutiţi de predarea cotelor suplimentare de produse agricole, dată fiind situaţia lor economică grea.

Lenin semnează o telegramă către şeful aprovizionării Armatei a 10-a, în care i se dă dispoziţii să livreze grîu pentru însămînţarea ogoarelor ţăranilor săraci din plasa Şirokinskoe, judeţul Nikolaev, gubernia Astrahan.

Lenin scrie planul articolului „Sarcinile Internaţionalei a III-a".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, completează ordinea de zi cu punctul privitor la livrarea pentru organizaţiile sovietice din Turkestan a materialelor militare necesare armatei ţinutului şi alte puncte, semnează proiectul de decret cu privire la mobilizarea femeilor medici în cadrele armatei şi proiectul de hotărîre cu privire la militarizarea muncitorilor şi funcţionarilor de pe şantierul centralei electrice de la Şatura şi al celei de la Kaşira. Se mai discută problema măsurilor adoptate pentru îmbunătăţirea organizării sanitare pe Frontul de sud ; a reparării locomotivelor ; dispoziţia ca organele militare de colectare din regiunea Volgăi şi a Uralului să satisfacă necesităţile Frontului de est fără a aştepta aprobări de la centru ; problema trimiterii unor unităţi militare pentru încărcarea lemnelor ; a cizmelor pentru Armata a 7-a şi unităţile în curs de formare la Petrograd etc.

Aprilie, 15 Lenin semnează o telegramă către C. Racovski, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la paza localităţilor balneare din sudul Rusiei.

Lenin ţine o cuvîntare la şedinţa festivă a elevilor primelor cursuri de pregătire a cadrelor de comandă pentru artileria grea de la Moscova, consacrată înmînării drapelului Comitetului raio-

www.dacoromanica.ro

nal Rogojsk al P.C. (b) din Rusia. El stă de vorbă cu cursanții și se fotografiază cu ei.

Lenin îi scrie lui E. D. Stasova un bilet în care-i spune că este necesar ca Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia să hotărască trimiterea în regiunea Donului a unor lucrători din aparatul de partid și de stat, precum și a unor specialiști în agricultură.

Lenin discută cu delegații Partidului Comunist din Turkestan la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia despre sarcinile muncii în Turkestan și le recomandă să se întoarcă urgent.

Lenin scrie articolul „Internaționala a III-a și rolul ei în istorie" pentru primul număr al revistei „Internaționala Comunistă".

Aprilie, 16 Lenin îi dă lui F. E. Dzerjinski indicația să elibereze pe cauțiune un grup de ingineri din cadrul Direcției căii ferate a Chinei răsăritene arestați de Ceka din Petrograd.

Lenin dă indicații să i se ceară lui A. I. Sereda să explice ce este cu fondul de semințe pentru județul Samara, în legătură cu telegrama primită de la Comitetul executiv județean de acolo.

Lenin telegrafiază lui Orehov, comisarul militar al Armatei a 6-a, că i se permite să trimită în dispozitivul inamicului prizonieri purtînd materiale de agitație.

Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv județean din Tula, în care cere urgent date în legătură cu componența consfătuirii județene a țăranilor pentru organizarea însămînțărilor și cauzele dizolvării ei.

Lenin trimite o scrisoare Comitetului raional Icealkovsk al P.C. (b) din Rusia, județul Kneaghinin, gubernia Nijni Novgorod, cerînd date amănunțite cu privire la hotărîrea adoptată de congresul județean al comuniștilor cu privire la lucrarea în comun a pămîntului.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în cursul căreia își notează problemele discutate: rezoluția din 12 aprilie a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia cu privire la îmbunătățirea situației economice a muncitorilor; conflictul din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt în problema pre-

www.dacoromanica.ro

dării după lecţii a religiei în şcoli ; interpelarea lui C. Racovski cu privire la tratativele cu social-democraţii ucraineni independenţi de stînga ; proiectul de directive al C.C. cu privire la situaţia economică din Ucraina ; deplasarea pe teren a lui M. I. Kalinin etc.

Lenin rosteşte o cuvîntare la conferinţa feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie. În legătură cu discutarea raportului lui L. B. Kamenev cu privire la transportul produselor alimentare, Lenin întocmeşte un concept de propuneri care au stat la baza rezoluţiei adoptate. Se discută, de asemenea, problema aprovizionării armatei şi a situaţiei producţiei de mijloace de transport ; a modului de a asigura transportul de alimente pentru muncitorii de la exploatările de turbă ; a efectuării unei operaţii pentru obţinerea petrolului de la Guriev ; a plîngerii Uzinei din Ijevsk că nu are suficient combustibil ; a detaşării unui număr de 20 de strungari la Uzina Neftegaz ; a situaţiei aprovizionării la Serpuhov şi alte probleme.

Aprilie, 17 Lenin rosteşte o cuvîntare de salut la primul Congres general al tineretului studios comunist din Rusia.

Lenin rosteşte o cuvîntare la conferinţa comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor din Moscova

Lenin scrie postfaţa la broşura „Succesele Puterii sovietice şi greutăţile ei".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un raport cu privire la ajutorarea meşteşugarilor, ia cuvîntul în legătură cu alte probleme puse în discuţie ; este ales în comisia pentru elaborarea proiectului de hotărîre cu privire la coletele de alimente. Se mai discută problema activităţii bibliotecilor ; proiectul de decret cu privire la acordarea dreptului populaţiei muncitoare de a primi lemne ; problema Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roşii ; a evacuării instituţiilor sovietice şi a familiilor muncitorilor de pe Frontul de est ; a proiectului de hotărîre cu privire la asigurările sociale pentru invalizii de război etc.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 18

Lenin citește raportul comandantului-șef I. I. Vațetis despre situația pe fronturi.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care discută problema Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est ; a comandamentului Grupului de armate din sud de pe Frontul de est ; a necesității intensificării muncii politice în Divizia a 3-a de infanterie și a 2-a de cavalerie etc.

Lenin scrie o telegramă (ca răspuns la comunicarea lui G. E. Zinoviev că muncitorii din Petrograd au primit cu căldură decretul de mobilizare), în care cere ca, dată fiind situația de pe fronturi, să se urgenteze trimiterea celor mobilizați pe front și să fie atras la această activitate M. I. Kalinin, care se afla la Petrograd.

Lenin semnează o telegramă către C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, N. I. Podvoiski, comisar al poporului pentru treburile militare, și V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul frontului, cu privire la necesitatea concentrării tuturor forțelor armatei ucrainene în direcția Donețului și a Bucovinei și a trimiterii de cai pe Frontul de est.

Lenin scrie o telegramă lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la necesitatea luării Rostovului și ruperii frontului în Bucovina pentru a trece în Ungaria Sovietică, ca și cu privire la tratativele cu eserii ucraineni și la includerea lor în guvernul sovietic al Ucrainei.

Lenin scrie un bilet lui F. E. Dzerjinski despre necesitatea efectuării unei anchete riguroase a cauzelor arestării țăranilor N. D. Gorelov și P. I. Novikov din Cernigov, care fuseseră primiți în audiență de Lenin.

Aprilie, 19

Lenin semnează o telegramă către Comitetul executiv gubernial din Kaluga cu indicația de a se cerceta cauzele pentru care au fost confiscate bunurile aparținînd părinților învățătorului Burîkin din Spas-Demensk.

Lenin face următoarea însemnare : „Lui Sereda *urgent*“ pe telegrama trimisă de E. B. Boș din Gomel, în care se spunea că este necesar pentru însămînțările de primăvară ca țăranii să poată transporta liber cerealele de sămînță.

www.dacoromanica.ro

Lenin ţine o cuvîntare la Academia militară a Armatei Roşii, în faţa promoţiei speciale de comandanţi roşii, şi stă de vorbă cu elevii Academiei.

Aprilie, 20 Lenin trimite o telegramă lui G. I. Sokolnikov, membru al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud, cerînd să se urgenteze operaţiile de eliberare a Donbassului şi Rostovului şi de înăbuşire a rebeliunii cazacilor albi din spatele Frontului de sud.

Lenin telegrafiază lui C. Racovski, N. I. Podvoiski şi V. A. Antonov-Ovseenko că este necesar sa fie trimise urgent pe Frontul de est camioane şi cîteva baterii de artilerie.

Ca răspuns la telegrama adunării generale a membrilor asociaţiei de consum din Tambov, Lenin scrie Comitetului executiv gubernial din Tambov o scrisoare în care explică decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum.

Aprilie, 21 Lenin trimite o telegramă la Serpuhov lui I. I. Vaţetis, comandantul-şef, şi S. I. Aralov, membru al Consiliului militar-revoluţionar al republicii, cu privire la principalele sarcini operative care stau în faţa armatei ucrainene: eliberarea cît mai grabnică a Donbassului şi stabilirea de legături cu Ungaria Sovietică prin Galiţia şi Bucovina.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti; prezintă la această şedinţă raportul „Cu privire la intensificarea activităţii în domeniul apărării militare" şi scrie ciorna părţii finale a rezoluţiei în această problemă. Se mai discută problema trimiterii pe front a medicilor din Saratov; a transportului alimentelor pentru muncitorii de la exploatările de turbă; a asigurării cu alimente a funcţionarilor de la căile ferate Murmansk, Perm şi a celor de la calea ferată de nord; a surplusului de sare de care dispune armata de pe Frontul de sud; a cererii fortăreţei Kronstadt de a i se permite să-şi aducă cartofii colectaţi în Voronej; a minării unor instalaţii din Petrograd; problema combustibilului etc.

www.dacoromanica.ro

Aprilie, 22

Lenin prezidează ședința comisiei Consiliului Apărării pentru cercetarea organizării evidenței bunurilor militare.

Lenin scrie o telegramă lui V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul Frontului ucrainean, în legătură cu necesitatea eliberării Donbassului și a formării unor noi unități pentru cucerirea orașelor Rostov și Taganrog.

Lenin citește raportul întocmit la cererea sa de A. V. Vinter cu privire la construcția centralelor electrice de pe Volhov, Svir, de la Kașira și Șatura.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului și ia cuvîntul pe marginea problemelor aflate în dezbatere. În cursul ședinței, Lenin aduce îndreptări proiectului de hotărîre a C.C.P. cu privire la eliberarea din detențiune a muncitorilor și țăranilor care au participat la acțiunile antisovietice din cauza nivelului scăzut de conștiință; Consiliul Comisarilor Poporului îl însărcinează pe Lenin să redacteze proiectul, să-l semneze și să-l înainteze C.E.C. din Rusia spre aprobare. Se mai discută: proiectul de hotărîre cu privire la ajutorarea meșteșugarilor; cu privire la salarizare; cu privire la asigurarea întreținerii pensionarilor; proiectul de decret cu privire la arhive; cu privire la deschiderea unui credit pentru construirea conductei de apă la Ivanovo-Voznesensk etc.

Aprilie, 23

Lenin întocmește textul unei radiograme cifrate către Béla Kun pentru a fi transmisă conducătorilor Partidului Comunist din Austria și celui din Bavaria în legătură cu tactica comuniștilor austrieci și bavarezi.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se dezbate problema mersului mobilizării și a sarcinilor muncii politice de agitație, a directivelor pentru comandamentul militar și C.C. al Partidului Comunist din Ucraina, crearea Republicii Sovietice Autonome Crimeea.

Aprilie, 24

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski, cerîndu-i să pregătească grabnic proiectul de directivă al C.C. cu privire la unitatea pe plan militar a republicilor sovietice și proiectul de decret cu

www.dacoromanica.ro

privire la mobilizarea cadrelor de comandă afectate instrucției militare generale.

Lenin trimite o telegramă comandantului Frontului de vest și Consiliului militar-revoluționar de pe acest front, cerîndu-le să accelereze operațiile de eliberare a orașului Vilno.

Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 9-a și guvernului sovietic al Ucrainei, cerîndu-le să înăbușe cît mai repede rebeliunea contrarevoluționară a cazacilor din spatele Frontului de sud.

Lenin trimite o telegramă lui K. A. Mehanoșin la Astrahan, cerîndu-i să elaboreze un plan de cucerire a orașului Petrovsk, a regiunii gurii fluviului Ural și a orașului Guriev, pentru a se putea aduce petrol în Rusia Sovietică.

Lenin scrie un bilet lui D. I. Kurski cu rugămintea să instituie o anchetă pentru a cerceta cazul lui V. K. Kliucearev, judecător la tribunalul popular din Veatka, arestat în urma unui denunț fals.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, completează ordinea de zi, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în dezbatere, semnează proiectul de decret cu privire la organizarea de strămutări în guberniile producătoare și în regiunea Donului, cu privire la măsurile de sprijinire a industriei meșteșugărești, precum și la derogări și la măsurile de percepere a impozitului în natură. Se mai discută problema activității bibliotecilor ; proiectul de decret prin care se interzice Sovietelor locale eliberarea de pașapoarte pentru străinătate etc.

Aprilie, 25 Lenin supune spre dezbatere Biroului Organizatoric al C.C. propunerea lui E. M. Skleanski cu privire la necesitatea de a organiza o campanie politică de masă în legătură cu mobilizarea extraordinară.

Lenin telegrafiază lui V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul Frontului ucrainean, arătîndu-i că proiectul lui de delimitare a Frontului de sud de cel ucrainean este inacceptabil și că trebuie să se trimită de urgență trupe ucrainene în direcția Taganrog.

Luînd cunoștință de rezoluția organizației din Ekaterinoslav a eserilor ucraineni, Lenin trimite

www.dacoromanica.ro

un bilet lui N. I. Buharin, la redacţia „Pravdei", şi o telegramă lui C. Racovski, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, în care arată că este necesară demascarea în presă a eserilor ucraineni, dat fiind că sînt adversari ai unirii Ucrainei cu Rusia Sovietică şi apărători ai chiaburimii.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti; semnează proiectul de decret cu privire la mobilizarea ţărănimii sărace şi mijlocaşe în unităţile de rezervă, proiectul de hotărîre cu privire la sechestrarea de către comisariatele militare guberniale a tuturor obiectelor de uz militar din toate depozitele din R.S.F.S.R. Se mai discută problema confirmării unei comisii pentru cercetarea rezervelor de combustibil ale departamentului marinei, a numirii unei comisii pentru anchetarea cauzelor cedării oraşului Vilno şi altele.

Aprilie, 26

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; face o informare despre situaţia de pe Frontul Petrogradului. Se mai discută despre aruncarea în aer de către albgardişti a podurilor de la răsărit de Minsk; despre atitudinea faţă de grupul internaţionaliştilor etc.

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski şi trimite o telegramă lui S. I. Gusev, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de est, cerîndu-le să ia de urgenţă măsuri pentru a împiedica cucerirea oraşului Cistopol de către Kolceak.

Lenin dă indicaţii Comisariatului poporului pentru justiţie să întreprindă o anchetă amănunţită în legătură cu sesizările cu privire la abuzurile săvîrşite la Tribunalul popular gubernial din Kaluga.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie; semnează proiectul de hotărîre cu privire la micşorarea formatului ziarelor şi suspendarea unor ziare, dată fiind lipsa de hîrtie; o telegramă către toate comitetele executive, consiliile economice şi consiliile militare-revoluţionare din regiunea Volgăi cu privire la interzicerea de a consuma şi livra combustibil lichid fără aprobarea Direcţiei generale a petrolului. Se mai discută problema

www.dacoromanica.ro

proiectului de decret cu privire la buget pe perioada ianuarie-iunie 1919; proiectul de hotărîre cu privire la recensămîntul agricol şi altele.

Sfîrşitul lunii aprilie, nu mai tîrziu de 27 — Lenin discută cu comunistul german A. Kurell, conducătorul organizaţiei tineretului comunist din München, situaţia din Bavaria.

Aprilie, 27 — Lenin scrie un mesaj de salut adresat Republicii Sovietice Bavareze.

Aprilie, 28 — Lenin îl primeşte pe ţăranul I. A. Cekunov din satul Fominki, judeţul Gorohoveţ, gubernia Vladimir, şi discută cu el despre situaţia de la sate.

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema reorganizării Marelui stat-major şi a altor instituţii ale Comisariatului poporului pentru treburile militare; a Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Ucraina; a guvernului Republicii Sovietice Autonome Crimeea; a componenţei Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a 6-a; a tirajului ziarelor din Petrograd; a deplasării lui M. I. Kalinin în gubernia Saratov etc.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, semnează proiectele de hotărîri cu privire la rechiziţionarea din depozite a obiectelor de uz militar; cu privire la ordinea de plecare a eşaloanelor militare trimise pe front; cu privire la acordarea unei raţii mărite ostaşului roşu în ziua de 1 Mai; cu privire la anularea ordinelor de rechiziţie ale departamentului militar pentru cămilele şi caii necesari exploatărilor de sare de la Baskunceak. Se mai discută problema formării unor unităţi ale Armatei Roşii şi a unor batalioane de rezervă în legătură cu mobilizarea extraordinară pentru Frontul de est; a măsurilor urgente pentru economii de combustibil; a mobilizării muncitorilor şi funcţionarilor de la uzinele din Sormovo, Kolomna, Vîksa şi Kulebaki; a obligării populaţiei de a munci la încărcarea lemnelor etc.

Aprilie, 29 — Lenin participă la şedinţa comună a Biroului Politic şi Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută modalitatea efectuării mobilizării generale şi a

www.dacoromanica.ro

voluntarilor și proiectul unei scrisori circulare a C.C.; problema necesității respectării stricte a principiului conducerii unice în comanda armatelor republicilor sovietice; a activității comisiei pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit ale muncitorilor; a confirmării conducerii Secției centrale a cooperației muncitorești etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; semnează următoarele proiecte de hotărîre: cu privire la normele pentru verificarea depozitelor din Moscova și a celor suburbane de către reprezentanții Direcției centrale a aprovizionării; cu privire la declararea uzinelor de material rulant din Moscova și a uzinelor de reparat locomotive din Podolsk întreprinderi de importanță excepțională; cu privire la chemarea sub arme a foștilor ofițeri întorși din prizonierat și a tuturor specialiștilor și tehnicienilor militari eliberați mai înainte. Se mai discută problema numărului de medici trimiși pe front; a organizării activității în instituțiile și secțiile Consiliului economic superior și ale Comisariatelor poporului pentru aprovizionare corespunzător cu nevoile departamentului militar; a trimiterii de textile în Ucraina; a situației alimentare la Uzina din Breansk; a aprovizionării cu alimente a celor care încarcă și transportă lemnele la și de la gară; a aprovizionării cu cărbuni a șantierelor navale de la Nikolaev etc.

Aprilie, 30

Lenin scrie o telegramă adresată Comitetului gubernial de aprovizionare din Reazan, în care întreabă de ce a fost respinsă cererea cetățenei Burgova, în vîrstă de 62 de ani, de a i se da o rație alimentară de categoria întîi.

Lenin discută cu muncitorul N. A. Emelianov din Petrograd despre situația din oraș și despre necesitatea trimiterii celor mai buni muncitori din Petrograd pentru munca sovietică la sate.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează decretul cu privire la bugetul pe perioada ianuarie-iunie 1919, proiectul de decret cu privire la normele de încheiere a acordurilor de import-export. În cursul dezbaterilor la raportul cu privire la organizarea editării ziarelor, Lenin face însemnări cu privire la raport și la măsurile pentru organizarea di-

www.dacoromanica.ro

fuzării presei periodice. Se mai discută punerea în circulaţie a semnelor monetare etc.

Mai, 1 Lenin participă la parada şi demonstraţia de 1 Mai în Piaţa Roşie şi ia de trei ori cuvîntul în faţa demonstranţilor: de două ori vorbeşte despre 1 Mai, iar a treia oară ia cuvîntul cu prilejul dezvelirii monumentului lui Stepan Razin.

Mai, 2 Lenin discută cu P. M. Kerjenţev, directorul agenţiei ROSTA, despre necesitatea mobilizării forţelor literare şi a întăririi conducerii activităţii ROSTA de către C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski că este necesar ca o parte din Divizia a 33-a, dislocată pe Frontul de sud, să rămînă la Astrahan.

Lenin prezidează şedinţa Comisiei economice de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului. În cursul discutării măsurilor de îmbunătăţire a situaţiei muncitorilor (organizarea alimentaţiei, problema locuinţelor, asigurarea cu textile, ajutorarea copiilor), Lenin scrie proiectul de hotărîre a comisiei. Se mai discută problema reglementării comerţului liber, a lipsei de bani şi a perspectivei de a se emite noi bani de hîrtie.

Mai, 3 Lenin prezintă în faţa cursanţilor de la cursul de agitaţie al C.E.C. din Rusia şi de la Universitatea proletară un referat despre politica partidului faţă de ţărănime. După referat răspunde la întrebări şi stă de vorbă cu cursanţii.

Primind o telegramă de salut cu prilejul zilei de 1 Mai din partea unui grup de muncitori şi funcţionari de la exploatarea forestieră Kirski de pe linia ferată Moscova-Kazan, Lenin scrie lui V. N. Podbelski, comisarul poporului pentru poştă şi telegraf, un bilet cu privire la interzicerea telegramelor de salut.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de decret cu privire la tăierile anuale din pădurile republicii. Se mai discută problema consiliilor alimentaţiei publice; a alimentaţiei populaţiei de la oraşe; a alocaţiilor pentru instrucţia extraşcolară de la căile ferate; a repartizării biletelor de teatru în rîndurile populaţiei; a evidenţei şi repartizării forţei de muncă etc.

www.dacoromanica.ro

Mai, 4

Lenin participă la şedinţa plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia ; în timpul dezbaterii ultimatumului guvernului finlandez îşi însemnă amendamentele adoptate de C.C. la proiectul notei de răspuns a guvernului sovietic. În legătură cu răspunsul la scrisoarea lui F. Nansen, relativ la posibilitatea de a da ajutor în alimente Rusiei, Lenin îi scrie lui G. V. Cicerin un bilet în care-l informează despre hotărîrea adoptată de C.C. şi îl roagă să pregătească proiectul răspunsului către F. Nansen. După discutarea hotărîrii comisiei C.C., sub preşedinţia lui F. E. Dzerjinski, cu privire la distribuirea de alimente pentru copii şi a cerealelor şi textilelor pentru muncitori, Lenin face pe procesul-verbal al şedinţei comisiei următoarea însemnare : „Să mi se amintească la C.C.P. de raţia alimentară pentru minori". Se mai discută problema măsurilor de întărire a apărării Petrogradului ; darea de seamă a Biroului Organizatoric al C.C. asupra măsurilor de înfăptuire a hotărîrii C.C. cu privire la mobilizare ; întărirea comandamentului militar unic ; situaţia din Lituania ; problema locuinţelor la Moscova ; a componenţei Comitetului revoluţionar al regiunii Donului ; a relaţiilor dintre consiliile militare-revoluţionare şi organizaţiile locale ; a pregătirii unui decret cu privire la lupta împotriva infracţiunilor comise în exerciţiul funcţiunii etc.

Mai, 5

În numele C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin trimite lui V. A. Antonov-Ovseenko şi M. I. Podvoiski o telegramă de admonestare pentru neexecutarea indicaţiilor C.C. cu privire la măsurile pentru eliberarea Donbassului.

Lenin dă prin telegraf indicaţii lucrătorilor din aparatul de stat şi militar din Ucraina să grăbească dislocarea unităţilor militare pentru ajutorarea Donbassului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la sistarea rechiziţiilor de combustibil şi la asigurarea uzinelor constructoare de maşini cu forţă de muncă, cu privire la mobilizarea tuturor funcţionarilor departamentului poştelor şi telegrafului. Se mai discută următoarele probleme : aducerea de mărfuri în regiunea Veatka ; trimiterea medicilor pe front ; rezultatele controlului efectuat la instituţiile de

www.dacoromanica.ro

stat şi măsurile luate pentru reducerea personalului; reducerea transporturilor de călători; îmbunătăţirea transporturilor militare; aprovizionarea cu alimente a uzinelor din Breansk; livrarea cartofilor de sămînţă pentru feroviari etc.

Mai, 6 Lenin rosteşte o cuvîntare de salut la primul Congres general al instrucţiei extraşcolare.

Lenin scrie lui G. V. Cicerin şi M. M. Litvinov o scrisoare în care-şi expune observaţiile pe marginea proiectelor de scrisoare de răspuns la propunerile lui F. Nansen de ajutorare a Rusiei în aprovizionarea cu alimente şi de încheiere a armistiţiului, recomandă ca răspunsul să fie folosit pentru demascarea politicii lui Wilson, Lloyd George şi Clemenceau.

Lenin trimite telegrame lui G. I. Sokolnikov şi A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud, şi lui A. G. Beloborodov, împuternicitul Consiliului Apărării, la statul-major al Armatei a 9-a, cerînd să se ia cele mai energice măsuri pentru înăbuşirea rebeliunii contrarevoluţionare a cazacilor din spatele Frontului de sud.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul la problemele puse în discuţie, semnează proiectul de hotărîre cu privire la demontarea şinelor pe unele dintre liniile de cale ferată, proiectul de decret cu privire la înregistrarea tuturor funcţionarilor din Moscova. Se mai discută problema activităţii Organului unic de descărcare; a difuzării ziarelor la ţară şi pe front şi a presei de agitaţie; raportul Institutului ştiinţific pentru industria alimentară etc.

Mai, 7 Lenin primeşte pe prof. Barakatullu, membru al Congresului naţional indian, sosit în vizită neoficială din însărcinarea emirului Afganistanului, şi discută cu el situaţia din Orient şi posibilitatea ajutorării Afganistanului în lupta împotriva imperialismului englez.

Lenin stă de vorbă cu comunista finlandeză L. P. Parviainen, la care a stat ascuns în august 1917.

Lenin îi trimite lui V. I. Mejlauk, adjunctul comisarului poporului pentru treburile militare

www.dacoromanica.ro

al Ucrainei, o telegramă cu privire la necesitatea de a trimite urgent de la Harkov în Donbass toate unităţile militare şi pe muncitorii mobilizaţi.

Lenin telegrafiază la Kiev lui C. Racovski, pentru a fi transmis lui L. B. Kamenev, împuternicitul Consiliului Apărării, un mesaj cu privire la răspunderea lui personală pentru organizarea dizlocării imediate a unor întăriri spre Lugansk şi cu privire la necesitatea eliberării grabnice a Donbassului.

Lenin prezidează şedinţa Comisiei economice de pe lîngă Consiliul Comisarilor Poporului, care dezbate problema unor măsuri de ordin financiar.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti ; completează proiectul hotărîrii cu privire la drepturile organelor locale pentru colectarea produselor necesare armatei ; semnează proiectele de hotărîre cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor din Donbass născuţi în 1886—1891 ; cu privire la trimiterea în judecată a lucrătorilor medicali care se eschivează de la trimiterea pe front. Se mai discută problema formării unei flotile pe Don ; a transportului preferenţial al îngrăşămintelor.

Mai, 8 Lenin trimite în numele C.C. al P.C. (b) din Rusia o telegramă lui C. Racovski, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cerînd să se treacă la mobilizarea imediată a muncitorilor din Odesa, Ekaterinoslav, Nikolaev, Harkov, Sevastopol în vederea sporirii ajutorului militar dat Frontului de sud şi a cuceririi Rostovului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de decret cu privire la declararea drept voluntari a celor mobilizaţi în Armata Roşie prin hotărîri ale organizaţiilor de partid, sindicale şi de stat. Se mai discută problema raţiei alimentare pentru copii ; a desfăşurării lucrărilor de organizare a terenurilor arabile şi a strămutării populaţiei în regiunea Donului ; a presei periodice ; a asigurării cu mijloace de trai a familiilor ostaşilor roşii ; a alocării de fonduri Comitetului executiv al oraşului Ţaritîn pentru refacere în

www.dacoromanica.ro

urma distrugerilor cauzate de rebeliunea albgardistă etc.

Mai, 9 Într-o telegramă trimisă la Kiev lui L. B. Kamenev, împuternicitul Consiliului Apărării, A. A. Ioffe şi C. Racovski, Lenin comunică directivele C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la sarcinile muncii de partid şi la modalitatea înfăptuirii în două săptămîni a mobilizării a 20 000 de muncitori din centrele industriale ale Ucrainei pentru întărirea Frontului de sud.

Lenin discută cu vechiul revoluţionar şi teoretician al anarhismului P. A. Kropotkin despre rolul statului şi al cooperaţiei în construcţia socialistă.

Mai, 10 Lenin studiază raportul comandantului-şef I. I. Vaţetis cu privire la efectivul de luptă, la înzestrarea Armatei Roşii cu echipament, armament şi muniţii.

Lenin semnează o telegramă către N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, cu privire la mobilizarea, înarmarea şi echiparea celor 20 000 de muncitori ucraineni care urmează să fie trimişi pentru a întări Frontul de sud.

Lenin primeşte o delegaţie a Congresului cooperativelor din Regiunea de nord şi discută despre activitatea cooperatistă.

Mai, 11 Lenin scrie o completare la proiectul apelului către muncitorii germani şi către ţăranii care nu exploatează munca străină.

Mai, 12 Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. În cursul şedinţei face propunerea să se pună în vedere tuturor împuterniciţilor trimişi pe teren pentru efectuarea mobilizării să nu se întoarcă fără aprobarea prealabilă a Biroului Organizatoric al C.C. Se mai discută: proiectul de acord cu republicile sovietice socialiste prietene cu privire la o politică economică externă unică; punerea în circulaţie a unor bilete de credit de tip nou; confirmarea proiectului de raport al C.C. al P.C. (b) din Rusia şi altele.

Lenin adresează o telegramă lui I. N. Smirnov, la Consiliul militar-revoluţionar al Armatei a 5-a, cerînd să-i răspundă dacă sînt adevărate

www.dacoromanica.ro

știrile că trupele lui Kolceak se descompun și arată că ofensiva trebuie accelerată.

Lenin îi telegrafiază lui M. V. Frunze, comandantul Grupului de sud al Frontului de est, că este necesar să fie trimise întăriri orașului Orenburg, asediat de cazacii albi.

Lenin trimite o telegramă Direcției generale a căilor de comunicații militare, Biroului central de evacuare și Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în legătură cu trimiterea copiilor în tabere de vară în sud.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; el prezintă un raport cu privire la dizolvarea tuturor comitetelor locale ale apărării și comitetelor de sprijinire a apărării ; semnează hotărîrea cu privire la chemarea sub arme a soldaților din vechea armată întorși din prizonierat și cu privire la aprovizionarea cu combustibil a Uzinei de prelucrare a cuprului din Kolciughino. Se mai discută despre numărul medicilor mobilizați și trimiși pe front ; trimiterea de colete cu alimente de către ostașii roșii ; îmbunătățirea transporturilor militare ; despre combustibil ; ridicarea stării de asediu la Petrograd ; mobilizarea muncitorilor și funcționarilor de la uzinele din Breansk și de la Uzina „Dinamo" etc.

Mai, 13

Lenin scrie o telegramă lui Béla Kun, în care confirmă primirea scrisorii din 22 aprilie a acestuia. El adresează un salut Armatei Roșii ungare și informează că unitățile sovietice ucrainene au trecut Nistrul.

În numele Biroului Politic al C.C., Lenin trimite o telegramă lui M. I. Kalinin pe adresa trenului de agitație „Revoluția din Octombrie", cerînd să se respecte în mod riguros politica generală de aprovizionare și să se acorde principala atenție muncii de agitație în rîndurile țărănimii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; prezintă raportul despre producția de cartușe și cu privire la instituirea unei comisii speciale de inspecție din partea organelor departamentului militar și forțelor armate ale republicii ; ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În timp ce se discută problema producției de cartușe, Lenin

www.dacoromanica.ro

scrie ciorna unor recomandări concrete, care sînt incluse apoi în rezoluţie, semnează proiectul de hotărîre cu privire la organizarea punctelor de agitaţie şi culturalizare la nodurile de cale ferată şi la locurile de îmbarcare a trupelor. Se mai discută datele cu privire la numărul de locomotive reparate; problema creării unor secţii speciale ale Cekăi în cadrul armatelor şi fronturilor; problema pazei Fabricii de cartuşe din Tula; a intrării în Rusia a refugiaţilor din Finlanda şi ţinutul Murmansk etc.

Lenin trimite o telegramă lui G. E. Zinoviev, la Comitetul de apărare a Petrogradului, cerînd să i se comunice motivele evacuarii din oraş a unor uzine şi arătînd că măsurile luate de Comitetul de apărare a Petrogradului trebuie să fie aprobate de către Consiliul Apărării.

Mai, nu înainte de 13 — În legătură cu plîngerea vechiului bolşevic P. I. Voevodin cu privire la faptul că I. V. Stalin refuzase grosolan să-i satisfacă rugămintea de a fi mutat la muncă în sud dată fiind starea sănătăţii, Lenin scrie un bilet Biroului Politic al C.C., recomandînd să i se acorde lui P. I. Voevodin un concediu plătit de două luni şi un ajutor bănesc.

Mai, 14 — Lenin semnează telegramele pentru Petrograd şi Dorogobuj, în care cere să fie respectat cu stricteţe decretul Consiliului Comisarilor Poporului prin care se acorda o amînare în ce priveşte mobilizarea lucrătorilor de la aprovizionarea cu combustibil.

Lenin trimite o telegramă lui L. D. Troţki, preşedintele Consiliului militar-revoluţionar al republicii, în care întreabă cum se desfăşoară înăbuşirea rebeliunii contrarevoluţionare a cazacilor şi îl informează despre repartizarea pe fronturile de sud şi de est a comuniştilor mobilizaţi.

Lenin telegrafiază lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud, despre necesitatea lichidării cît mai rapide a rebeliunii contrarevoluţionare a cazacilor şi despre folosirea comuniştilor mobilizaţi în scopul întăririi unităţilor Armatei Roşii.

www.dacoromanica.ro

Mai, 15

Lenin îi telegrafiază lui G. E. Zinoviev că Consiliul Apărării anulează ordinul de evacuare a Petrogradului.

Lenin telegrafiază prin fir direct lui L. D. Trotki despre trimiterea Diviziei a 33-a, sosită din Astrahan, pentru înăbușirea rebeliunii cazacilor albi și despre necesitatea accelerării ofensivei în Donbass și a cuceririi Rostovului.

Lenin telegrafiază la Kostroma lui A. V. Lunacearski, împuternicitul C.E.C. din Rusia, că orașul Kostroma va fi ajutat cu alimente și că trebuie organizată strămutarea în masă a muncitorilor și țăranilor în regiunea Donului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; completează ordinea de zi cu probleme referitoare la finanțarea construcției centralelor electrice de la Șatura și Kașira, la deschiderea unui credit pentru căile ferate ucrainene, la împrumutul pentru guvernele sovietice ale Letoniei, Lituaniei și Bielorusiei; ia cuvîntul în legătură cu problemele aflate în dezbatere. În cursul ședinței, Lenin semnează proiectele de decrete cu privire la organele raionale de aprovizionare și cu privire la punerea în circulație a noilor bilete de credit tip 1918. Se mai discută: proiectele de decrete cu privire la naționalizarea comunicațiilor telefonice în R.S.F.S.R.; cu privire la Direcția generală a apelor; cu privire la interzicerea muncii minorilor în fabrici și uzine; cu privire la organizarea lucrărilor de irigații în Turkestan etc.

Mai, 16

Lenin telegrafiază Direcției generale a cărbunelui din Harkov că sînt scutiți de mobilizare muncitorii din abataj de la minele de cărbuni și că nu se admite scutirea de mobilizare a tuturor muncitorilor din Donbass.

Mai, 17

Lenin ia cuvîntul în ședința celui de-al V-lea Congres extraordinar județean al Sovietelor din Moscova.

Lenin trimite o telegramă lui A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, despre necesitatea măririi numărului de muncitori ce urmează să fie strămutați în regiunea Donului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, în care se dezbate pro-

www.dacoromanica.ro

blema evacuării Petrogradului şi a regiunii Petrograd în legătură cu ofensiva trupelor generalului Rodzeanko. Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de vest, prin care se comunică hotărîrea Consiliului Apărării de revenire asupra dispoziţiei de evacuare generală a Petrogradului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; ia cuvîntul la problemele puse în discuţie ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la Editura de stat şi proiectul de decret cu privire la alimentaţia gratuită a copiilor. Se mai discută problema repartizării între muncitori a bunurilor lăsate în părăsire de burghezie etc.

Mai, 18 Lenin trimite o telegramă comandantului Armatei a 10-a, la Ţarîţîn, şi Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a 11-a, la Astrahan, cerînd să i se comunice măsurile luate împotriva ofensivei inamicului.

Lenin participă la serata organizată de cursanţii de la Kremlin.

Mai, 19 Lenin scrie o telegramă lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud, în legătură cu ofensiva albgardiştilor împotriva Petrogradului, şi cu necesitatea de a înăbuşi imediat rebeliunea cazacilor albi şi de a folosi în acest scop Divizia a 33-a şi pe comuniştii mobilizaţi.

Lenin rosteşte cuvîntarea „Despre înşelarea poporului cu lozincile libertăţii şi egalităţii“ la primul Congres general al instrucţiei extraşcolare.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti. După discutarea situaţiei de la Fabrica de cartuşe din Tula, el semnează o telegramă către Comitetul executiv gubernial Tula, în care-i trasează sarcina să ia măsuri pentru a asigura urgent locuinţe pentru cei 3 000 de muncitori care urmează să vină la Tula ; în cursul şedinţei semnează proiectul de hotărîre cu privire la efectuarea unor lucrări urgente de reparaţii la vasele de război din Flota Balticii, în legătură cu situaţia militară creată în Golful Finic, şi cu privire la măsurile pentru procurarea şi transportul combustibilului. Se mai discută problema punerii în valoare a armamentului nefolosit în scopuri militare ; a trecerii refugiaţilor

www.dacoromanica.ro

peste Frontul de vest; a aprovizionării cu alimente și furaje a țăranilor din Veliki-Ustiug; a transportului sării din regiunea Volgăi inferioare; a îmbunătățirii aprovizionării cu alimente a muncitorilor de la uzinele din Podolsk; a măsurilor urgente pentru colectarea tuburilor de cartușe și cu privire la posibilitatea producerii cartușelor de către meșteșugari; a construcției centralei electrice de la Kașira; a aducerii muncitorilor de la Uzina din Ijevsk la cea din Simbirsk etc.

A doua jumătate a lunii mai, nu mai tîrziu de 20

Lenin discută cu S. S. Kamenev, comandantul Frontului de est, scos temporar din această funcție, despre situația de pe front și despre planurile operative pentru ofensiva împotriva lui Kolceak.

Lenin discută cu V. Vilenski-Sibireakov, membru al C.E.C. al Sovietelor din Siberia, care a trecut linia frontului, despre situația din spatele armatei lui Kolceak, adică în Siberia și în Orientul Îndepărtat.

Mai, 20

Lenin scrie o telegramă lui L. D. Trotki, recomandînd ca S. S. Kamenev să fie numit din nou comandant al Frontului de est.

Lenin trimite o telegramă la Harkov lui V. I. Mejlauk, adjunct al comisarului poporului pentru treburile militare al Ucrainei, cerînd să fie informat asupra măsurilor luate pentru eliberarea Donbassului.

Lenin scrie lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, cerînd să i se comunice care este situația unităților Armatei Roșii care reprimă rebeliunea cazacilor albi și dacă este cazul să se trimită în ajutorul lor cursanți și comuniști mobilizați.

Lenin trimite o telegramă Comitetului executiv gubernial Novgorod, atrăgînd atenția ca cei ce s-au făcut vinovați de arestarea delegaților la congresul cooperatist din regiunea de nord care s-au plîns lui Lenin să fie aspru sancționați.

Lenin scrie un bilet lui V. A. Avanesov, secretarul C.E.C. din Rusia, cerînd ca un membru al Comisiei speciale pentru problemele capitalei să fie arestat pentru atitudine birocratică formală față de plîngerile țăranilor.

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În cursul discutării raportului cu privire la măsurile urgente pentru efectuarea mobilizării, Lenin scrie ciorna propunerilor practice cu privire la mobilizarea cazacilor de la Don şi din Orenburg ; în timpul discutării problemei cauzelor neaducerii cerealelor la staţiile de cale ferată, face calcule cu privire la rezervele de cereale. După discutarea raportului cu privire la organizarea strămutării populaţiei în regiunea Donului, Lenin semnează telegrame către secţiile agricole ale guberniilor Smolensk, Tver, Moscova, Reazan şi către Direcţia civilă a Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud — cu privire la modalitatea strămutării ţăranilor şi muncitorilor în regiunea Donului. Se discută, de asemenea, problema livrării de cărbuni pentru Departamentul marinei ; a distrugerii liniilor de cale ferată care rămîn în mîna inamicului ; a mişcării întăririlor ; a înlesnirilor acordate la mobilizare din cauze familiale ; a uzinelor din Lugansk etc.

Lenin scrie bilete lui E. M. Skleanski despre necesitatea de a se lua măsuri urgente pentru stăvilirea ofensivei albgardiştilor împotriva Ţaritînului şi întărirea apărării Minskului.

Lenin scrie o telegramă la Petrograd lui I. V. Stalin cu privire la trimiterea de întăriri şi mobilizarea muncitorilor din Petrograd pentru a sprijini Frontul Petrogradului.

Mai, 21 Lenin face completări şi îndreptări la proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea comuniştilor şi muncitorilor din guberniile de nord-vest pentru Frontul Petrogradului.

Lenin îi trimite lui A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud, o telegramă cu privire la trimiterea de întăriri şi necesitatea lichidării cu hotărîre a tărăgănelilor în reprimarea rebeliunii cazacilor albi.

Mai, 22 Lenin dă lui L. D. Troţki directiva ca rebeliunea contrarevoluţionară a cazacilor de pe Don să fie lichidată imediat, dată fiind ofensiva trupelor albgardiste pe Frontul de vest şi agravarea situaţiei la Astrahan.

www.dacoromanica.ro

Lenin trimite lui M. V. Frunze, comandantul grupului de sud al Frontului de est, o telegramă cu privire la necesitatea ajutorării Orenburgului asediat.

Lenin semnează o telegramă către directorul și comisarul politic de la Fabrica de cartușe din Lugansk, cu directiva de a reface urgent producția de cartușe.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema situației de pe Frontul de vest în legătură cu ruperea frontului la Riga și a comandamentului Frontului de est.

Lenin completează și semnează o telegramă către Comitetul Central al Partidului Comunist (bolșevic) al Ucrainei conținînd directiva ca în prealabil să pună de acord cu C.C. al P.C. (b) din Rusia măsurile de ordin financiar ale guvernului sovietic al Ucrainei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În timpul discutării raportului comisiei pentru aprobarea schemelor, guvernul adoptă hotărîrea de a crea o comisie specială, în frunte cu Lenin, pentru stabilirea principiilor politicii tarifare și de salarizare a specialiștilor. Se mai dezbat : proiectul de decret cu privire la organizarea lucrărilor de irigare în Turkestan ; închiderea unor tipografii pentru a face economie de energie electrică, proiectul de decret cu privire la ajutorarea familiilor ostașilor roșii etc.

Mai, 23 Lenin prezidează ședința Comisiei speciale a Consiliului Comisarilor Poporului pentru stabilirea principiilor politicii tarifare și de salarizare a specialiștilor, întocmește proiectul de hotărîre cu privire la salarizarea specialiștilor, care e adoptat de comisie. Lenin este numit raportor în această problemă pentru ședința C.C.P. din 24 mai.

Mai, 24 Lenin trimite o telegramă de felicitare C.C.P. din Ucraina cu prilejul reprimării rebeliunii contrarevoluționare a atamanului Grigoriev cu indicația ca trupele rămase disponibile să fie dislocate spre Donbass.

www.dacoromanica.ro

Lenin telegrafiază comitetelor militare guberniale din Voronej şi Tambov, cerîndu-le să grăbească trimiterea pe Frontul de sud a comuniştilor mobilizaţi.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un referat cu privire la salarizarea specialiştilor şi cu privire la proiectul de decret referitor la stabilirea pentru cazaci de drepturi egale cu ale întregii populaţii muncitoare a R.S.F.S.R.; semnează proiectele de decrete cu privire la regulile de întocmire a bugetelor şi cu privire la trecerea Comisiei centrale pentru problemele prizonierilor şi refugiaţilor în subordinea Comisariatului poporului pentru afacerile interne. Se mai discută problema ajutorării victimelor pogromurilor împotriva populaţiei evreieşti, proiectul de decret cu privire la livrarea de material lemnos populaţiei muncitoare etc.

Mai, 25 Lenin asistă la parada unităţilor Centrului de instrucţie militară generală din Piaţa Roşie, însoţit de statul-major al Centrului, trece în revistă batalioanele muncitoreşti, apoi le ţine o cuvîntare. După aceea, Lenin primeşte parada acestor unităţi.

Mai, 26 Lenin scrie o telegramă lui C. Racovski, preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, şi lui V. I. Mejlauk, adjunctul comisarului poporului pentru treburile militare, în care le dă directiva de a se confisca armele de la populaţie şi de a disloca spre Donbas unităţile care au reprimat rebeliunea atamanului Grigoriev.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti. După dezbateri semnează o telegramă către Comitetul Apărării din Petrograd cu privire la evacuarea fabricii de timbre şi proiectul de hotărîre cu privire la chemarea sub arme a funcţionarilor din Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie. Se discută, de asemenea, problema trecerii refugiaţilor peste Frontul de vest; a aprovizionării cu oţel a Fabricii de cartuşe din Tula; problema centralei electrice de la Kaşira; a planului de chemare sub arme a cazacilor de pe Don şi din Orenburg; a desfăşurării strămutării populaţiei

www.dacoromanica.ro

în regiunea Donului ; a restrîngerii transportului de călători ; a apărării orașului Lugansk etc.

Mai, 27 Lenin semnează mesajul către regele Afganistanului Amanulla-han.

Lenin discută despre situația din Ungaria cu Tibor Szamuely, unul dintre conducătorii Comisariatului poporului pentru treburile militare al Republicii Sovietice Ungare, sosit cu avionul de la Budapesta.

Lenin scrie articolul „Salut muncitorilor unguri" și îl înmînează lui Tibor Szamuely.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. În cursul dezbaterilor asupra raportului lui A. V. Țiurupa cu privire la situația colectărilor de cereale și la planurile concrete pentru campania de aprovizionare pînă la noua recoltă, Lenin își însemnează date comparative cu privire la colectarea cerealelor din 1916 pînă în mai 1919. Lenin face o serie de propuneri în cadrul dezbaterii raportului lui I. M. Anikst cu privire la folosirea rațională a funcționarilor de stat concediați cu prilejul reducerilor de personal ; semnează decretul cu privire la majorarea alocației bănești pentru familiile ostașilor roșii. Se mai discută următoarele probleme : proiectul de hotărîre cu privire la avutul personal lăsat în părăsire de burghezie, proiectul de decret cu privire la introducerea cărților de muncă la Moscova și Petrograd etc.

Mai, 28 Lenin dă indicații să se discute în Consiliul Apărării raportul lui F. E. Dzerjinski cu privire la situația grea a gospodăriei orașului Simbirsk, fiind supraaglomerat de unitățile Armatei Roșii.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; după discutarea situației de pe Frontul de sud, semnează directiva C.C. către C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la necesitatea concentrării tuturor forțelor pentru eliberarea Donbassului și efectuarea mobilizării totale a muncitorilor din Harkov și Ekaterinoslav. Se mai discută problema uniunii militare și economice cu Ucraina ; a Republicii Crimeea și a Comitetului regional din Crimeea al P.C. (b) din Rusia ; a notei guvernului polonez ; a ne-

www.dacoromanica.ro

cesităţii de a intensifica munca de partid în guberniile Novgorod, Pskov şi Vitebsk şi altele.

Lenin scrie un bilet pentru a fi transmis prin fir direct preşedintelui Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, C. Racovski, cu privire la situaţia de pe frontul de sud şi hotărîrea adoptată de C.C. al P.C. (b) din Rusia de a concentra toate forţele pentru eliberarea Donbassului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti; semnează proiectul de hotărîre cu privire la trecerea tuturor trupelor auxiliare în subordinea Comisariatului poporului pentru afacerile interne, cu privire la normele de folosire a trenurilor de călători, cu privire la distrugerea liniilor de cale ferată care rămîn la inamic în urma retragerii, cu privire la asigurarea lucrărilor de fortificare a poziţiilor Frontului de pe Don. Se mai discută despre: inadmisibilitatea rechiziţionării avutului şi alimentelor în trenurile sanitare; escortarea eşaloanelor militare; organizarea producţiei tunurilor de 6 ţoli la Uzina de armament din Ţaritîn; reclamaţia făcută de Comisariatul poporului pentru aprovizionare împotriva Centralei textilelor care întîrzie trimiterea ţesăturilor în Ucraina; chemarea sub arme a studenţilor; mersul lucrărilor de stocare a lemnelor de foc; explozia de la staţia Veazma şi Novosokolniki; ridicarea productivităţii muncii la Uzina din Tula; mobilizarea muncitoarelor comuniste pentru Uzina din Tula; strîngerea tuburilor de cartuşe; scutirile de mobilizare din motive familiale; mersul mobilizării la sate; folosirea amestecului de produse petroliere în calitate de carburanţi pentru autovehicule etc.

Lenin scrie articolul „Eroii Internaţionalei de la Berna“ pentru nr. 2 al revistei „Internaţionala Comunistă“.

Mai, 29

Într-o telegramă către V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul frontului, şi N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, Lenin recomandă ca, dat fiind că Bahmutul şi Slaveanskul sînt ameninţate, să se urgenteze trimiterea de întăriri în Donbass.

Lenin scrie o telegramă membrilor Consiliului militar-revoluţionar şi activului de partid al Frontului de est, în care comunică că S. S. Ka-

www.dacoromanica.ro

menev a fost numit comandant al frontului, că trebuie intensificată munca politică în unităţi şi să fie mobilizaţi cazacii din Orenburg şi populaţia din zona frontului pentru eliberarea Uralului.

Mai, 30 Într-o telegramă adresată lui L. D. Troţki, Lenin cere să se comunice măsurile luate pentru lichidarea breşei făcute de trupele lui Denikin în direcţia Millerovo.

Lenin trimite o telegramă la Harkov lui V. I. Mejlauk şi K. E. Voroşilov cu directiva de a trimite oameni imediat pentru completări pe Frontul de sud, fără să mai aştepte sosirea efectelor şi a armelor.

Lenin scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C., în care spune că trebuie excluşi din partid comuniştii care participă la ceremoniile religioase şi au prejudecăţi religioase.

Mai, 31 Sub semnătura lui V. I. Lenin şi F. E. Dzerjinski, în „Pravda" apare apelul către populaţie „Feriţi-vă de spioni!"

Lenin discută cu E. B. Boş, membru al Consiliului Apărării al Republicii Lituaniano-Bieloruse, despre situaţia de pe Frontul de vest şi organizarea apărării Minskului, apoi scrie un bilet către Marele stat-major, în care roagă să se dea arme şi să se trimită instructori batalioanelor muncitoreşti din Minsk.

Lenin completează şi semnează o telegramă către N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, în care îi cere să trimită cai şi tancuri la Petrograd şi Moscova, iar muncitorii mobilizaţi şi convoaiele să fie dirijate spre Frontul de sud.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti. În cursul discutării problemelor legate de efectuarea mobilizării, el scrie proiectul decretului cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor şi funcţionarilor din comerţ, industrie şi transporturi şi apoi îl semnează. Se mai discută problema aprovizionării armatei cu arme, proiectul de hotărîre cu privire la măsurile de luptă împotriva dezertărilor; chemarea sub arme a muncitorilor pe ramuri ale industriei, a tinerilor de 19 ani, a ofiţerilor şi subofiţerilor din unităţile instrucţiei militare; „Zilele apă-

www.dacoromanica.ro

rării"; anchetarea cauzelor aruncării în aer a podurilor din Petrograd etc.

Iunie, 1 Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în care se discută problema unirii militare și economice a Republicilor sovietice socialiste. Din însărcinarea Biroului Politic al C.C., Lenin scrie textul telegramelor trimise la Harkov lui V. I. Mejlauk, K. E. Voroșilov, F. A. Artem și altor activiști ucraineni, cerîndu-le să renunțe la încercările de a restabili Frontul ucrainean de sine stătător și să ia măsuri hotărîte pentru întărirea armatei ucrainene.

Lenin scrie o telegramă lui L. D. Troțki, în legătură cu faptul că el nu executase directiva C.C. al P.C.(b) din Rusia de a lichida Comisariatul poporului pentru treburile militare al Ucrainei și de a lua măsuri hotărîte pentru ajutorarea Donbassului.

Iunie, 2 Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se dezbat următoarele probleme: reorganizarea conducerii militare și a comandamentului în Ucraina, situația de pe Frontul de vest; reglementarea comerțului cu amănuntul; probleme financiare și de aprovizionare; lupta împotriva antisemitismului etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării. Muncitorești-Țărănești, prezintă un raport cu privire la normele de trimitere a comisarilor și împuterniciților în Ucraina, semnează proiectul de hotărîre cu privire la repararea și înlocuirea pușilor, cu privire la comisiile pentru mobilizarea muncitorilor și funcționarilor din comerț industrie și transporturi; cu privire la descongestionarea Petrogradului. Se discută, de asemenea problema instrucțiunilor pentru ridicarea armelor de la populație; a cantității de lemne stocate; a pazei podurilor; a măsurilor pentru mobilizarea rapidă a tinerilor de 19 ani; a îmbunătățirii muncii la uzinele din Sormovo; a proiectului de decret cu privire la lupta împotriva dezertărilor; a trimiterii de muncitori la uzinele din Simbirsk și Podolsk etc.

Iunie, 3 Lenin adresează lui S. I. Gusev, M. M. Laşevici și K. K. Iurenev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, o telegramă cu privire la

www.dacoromanica.ro

mobilizarea başkirilor, a cazacilor din Orenburg şi a populaţiei din zona frontului şi confiscarea armelor de la populaţie.

Într-o telegramă adresată lui L. D. Troţki la Harkov, Lenin îi dă directiva de a aplica hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Rusia de la 1 iunie cu privire la comandamentul armatelor Frontului ucrainean.

Lenin trimite o telegramă lui A. G. Şlihter, comisarul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, cerîndu-i să urgenteze expedierea de alimente la Minsk şi Petrograd. Lenin discută cu Kolesnikov şi Nekliudov, membri ai Comitetului revoluţionar din raionul Kotelnikovo, regiunea Donului, despre situaţia din regiunea Donului şi atitudinea faţă de căzăcime, iar apoi telegrafiază la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud că nu este permis să fie schimbat cu forţa felul de viaţă al cazacilor.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie, semnează proiectul de hotărîre cu privire la normele de eliberare a paşapoartelor şi cu privire la efectuarea lucrărilor de construcţii şi reparaţii la Moscova. Se mai discută: raportul cu privire la rezultatele aplicării decretului de interzicere a achiziţiilor libere de cartofi; cu privire la reducerea personalului; proiectul de decret cu privire la livrarea materialului lemnos pentru populaţia muncitoare, la producţia suplimentară de zahăr şi deschiderea de credite pentru industria zahărului din Ucraina; raportul cu privire la reducerea cheltuielilor realizată în semestrul al II-lea al anului 1918; despre mersul strămutărilor în regiunea Donului, despre trecerea obligaţiei de a înzestra agricultura cu unelte şi maşini de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare la Comisariatul poporului pentru agricultură.

Iunie, 4 Lenin scrie o telegramă lui S. I. Gusev şi M. M. Laşevici, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de est, în care cere să fie informat despre situaţia Armatei a 3-a şi cauzele cedării localităţilor Glazov şi Agrîz.

Lenin îi telegrafiază lui I. V. Stalin, dîndu-i directiva de a întări Frontul de vest cu comisari şi de a zdrobi cît mai repede pe albgardişti

www.dacoromanica.ro

lîngă Petrograd, pentru a putea disloca trupe pe alte fronturi.

Lenin scrie lui M. I. Laţis, preşedintele Comisiei extraordinare a Ucrainei, că este necesară epurarea aparatului Cekăi din Ucraina.

Iunie, 5 Lenin dă indicaţii lui D. I. Kurski să ancheteze cu multă grijă cazul unor acţiuni ilegale săvîrşite cu prilejul perceperii impozitului excepţional în judeţul Eleţ, gubernia Orel.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului şi ia cuvîntul pe marginea problemelor dezbătute. La discutarea problemei confirmării listelor de specialişti care primesc un salariu de peste 3 000 de ruble, C.C.P. adoptă următoarea hotărîre: în cazul cînd lista este aprobată în unanimitate de comisia specială, Lenin să o semneze în numele C.C.P. Se mai discută: proiectul de hotărîre cu privire la distribuirea bunurilor personale părăsite de burghezie; proiectul de decret cu privire la normele de concediere a funcţionarilor din instituţiile de stat în urma reducerilor de personal; proiectul de regulament pentru amenajarea şi exploatarea instalaţiilor de transmisiune electrică; proiectul de hotărîre cu privire la numirea colegiului de redacţie al Editurii de stat; proiectul de organizare a unui muzeu al trofeelor din războiul din 1914—1918 etc.

Lenin telegrafiază lui G. E. Zinoviev, preşedintele Sovietului din Petrograd, date cu privire la trimiterea de alimente la Petrograd.

Iunie 6 Lenin discută cu A. Validov, comisarul militar al Republicii Sovietice Başkire, şi cu reprezentanţii Comitetului revoluţionar başkir despre folosirea trupelor başkire pe Frontul de est şi despre situaţia din Turkestan.

Lenin telegrafiază lui Efremov, la Consiliul militar-revoluţionar al Armatei a 10-a, arătînd că trebuie să se procedeze la curăţirea spatelui frontului şi la efectuarea mobilizării totale a muncitorilor pentru apărarea Ţarîţînului.

Lenin telegrafiază lui S. I. Gusev şi M. M. Laşevici, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de est, arătînd că situaţia pe Frontul de sud s-a agravat, că există pericolul ca Kolceak să străpungă frontul la Veatka pentru a se îndrepta

www.dacoromanica.ro

spre Petrograd și că este necesar ca unitățile de pe front să fie completate prin mobilizarea efectuată în rîndurile populației din zona frontului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, ia cuvîntul pe marginea problemelor aflate în dezbatere, semnează proiectul de hotărîre cu privire la trecerea stațiilor de radio în subordinea autorităților militare și cu privire la chemarea sub arme a specialiștilor radiofoniști, mandatele celor trimiși pe teren pentru intensificarea colectărilor de produse alimentare. Se mai discută de asemenea : trecerea prizonierilor ruși din Germania peste granița de vest, situația gospodăriei orășenești a Simbirskului, producția de benzină, raportul cu privire la organizarea de puncte de agitație și culturalizare în gările mari și în locurile de îmbarcare a trupelor ; organizarea unor detașamente de aprovizionare speciale care să se ocupe de colectarea produselor alimentare pentru feroviari ; amenajarea unor ateliere pentru confecționarea tuburilor de cartușe la Uzina din Simbirsk ; atragerea feroviarilor comuniști la paza podurilor ; mersul mobilizării a 10% din membrii sindicatelor ; starea drumurilor de țară etc.

Lenin stă de vorbă cu inginerul Maim și cu muncitorul I. Gostiușkin, veniți de la Țaritîn ca să obțină aprobarea de combustibil pentru Uzina metalurgică Diumo.

Iunie, 9

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski cu privire la agravarea situației pe Frontul Petrogradului și la necesitatea dislocării imediate a unităților militare de pe Frontul de la Arhanghelsk și de pe cel de est pentru apărarea Petrogradului.

Lenin telegrafiază Consiliului militar-revoluționar al frontului comunicîndu-i că, dată fiind agravarea situației pe Frontul Petrogradului și pe Frontul de sud, este necesar ca unități militare de pe Frontul de est să fie dislocate spre Frontul de sud ; în telegramă se trasează sarcinile muncii politice de agitație și sarcina de a efectua mobilizarea în rîndurile populației din zona frontului.

Lenin trimite o telegramă la Harkov împuternicitului Consiliului Apărării G. N. Melniceanski

www.dacoromanica.ro

cu directiva de a lua măsuri excepționale în vederea încheierii mobilizării pentru front.

Iunie, 10 Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia ; în cursul discutării situației de pe Frontul Petrogradului scrie un proiect de hotărîre a C.C. Se discută, de asemenea, despre comemorarea Rosei Luxemburg la 13 iunie etc.

Lenin scrie o ciornă a prefeței la cuvîntarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității" în vederea editării ei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor aflate în discuție. În ședință se discută : asigurarea industriei zahărului din Ucraina cu mijloace bănești ; proiectul de hotărîre cu privire la ostașii roșii căzuți prizonieri și la asigurarea materială a familiilor lor ; normele de transportare pe calea ferată a tuturor tipurilor de combustibil ; proiectul de regulament pentru remunerarea inventatorilor etc.

Iunie, 11 Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia la care se discută problemele : aplicarea pedepsei capitale ; activitatea ilegală în localitățile ocupate de inamic ; salutul adresat Congresului Sovietelor din Ungaria și Partidului Comunist Ungar ; convocarea conferinței comuniștilor din Transcaucazia ; cauzele întîrzierii trimiterii întăririlor pe Frontul Petrogradului etc.

Lenin trimite patru telegrame Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est dînd directiva de a se efectua mobilizarea totală a populației din zona frontului, de a reprima rebeliunile contrarevoluționare din regiunea Orenburg și Uralului și de a trimite unități militare pe Frontul Petrogradului.

Lenin telegrafiază lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cerînd să se ia măsuri urgente pentru ajutorarea cu alimente a Petrogradului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la chemarea sub arme a adjutanților și subofițerilor sub 40 de ani. Se mai discută : raportul comisiei pentru cercetarea bazi-

www.dacoromanica.ro

nului carbonifer din regiunea Moscovei ; trecerea refugiaţilor peste Frontul de vest ; transportul peştelui din Astrahan ; problema alimentelor şi furajelor pentru Armatele a 6-a şi a 3-a ; acordarea în mod greşit a raţiei de ostaş roşu militarilor din spatele frontului ; trimiterea de muncitori la uzinele din Tula, Podolsk şi Simbirsk ; instrucţiunile pentru confiscarea armelor de la populaţie etc.

Iunie, 12 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuţie. În timp ce se discută problema cartofilor de sămînţă şi a grădinilor de zarzavat, Lenin face calcule. În cursul şedinţei, el semnează proiectul de hotărîre prin care decretul cu privire la alimentaţia gratuită a copiilor este extins asupra tuturor copiilor sub 16 ani, proiectul de hotărîre cu privire la acordarea muncitorilor din Moscova şi Petrograd a dreptului de a lua în stăpînire bunurile părăsite de burghezie ; proiectul de decret cu privire la regiunile de colectare de către stat a produselor neraţionalizate. Se mai discută proiectul de decret cu privire la asigurarea materială a familiilor oamenilor muncii, problema conducerii provizorii a ţinutului Kirghiziei etc.

Iunie, 13 Lenin comunică la Petrograd lui I. V. Stalin că s-au trimis Frontului Petrogradului trenuri blindate şi comunişti mobilizaţi.

Lenin îi telegrafiază lui Averin, preşedintele Sovietului din Ekaterinoslav, să ia măsuri energice pentru terminarea mobilizării muncitorilor.

Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluţionar al Armatei a 5-a, prin care se dă directiva ca cerealele rămase pe cheiurile rîului Belaia, în urma retragerii kolceakiştilor, să fie transportate urgent la Nijni Novgorod.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti la care se discută : aprovizionarea armatei cu alimente şi cereale furajere ; normele de introducere a stării de război la căile ferate ; rezultatele cercetării bazinului carbonifer din regiunea Moscova ; normele de mobilizare a muncitorilor şi funcţionarilor din comerţ, industrie şi transporturi ; mobilizarea feroviarilor care au împlinit 19 ani ; introducerea stării de război în gubernia Vladimir. Este

www.dacoromanica.ro

aprobat tabelul de urgenţă a evacuării încărcăturilor, semnat de Lenin la 11 iunie.

Iunie, 14 — Lenin trimite telegrame Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud şi al Armatei a 10-a recomandînd măsuri urgente pentru menţinerea Ţariţînului.

Lenin ţine o cuvîntare la mitingul-concert al cursanţilor de la şcoala militară de mitraliori din Moscova.

Iunie, 15 — Lenin primeşte parada şcolii militare din Kremlin cu prilejul absolvirii primei promoţii a comandanţilor-mitraliori roşii.

Lenin participă la şedinţa plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se discută : mişcările de cadre superioare de comandă şi întărirea consiliilor militare-revoluţionare ; controlul asupra specialiştilor militari ; problema Frontului de est ; dislocările de unităţi militare ; propunerea comuniştilor unguri de a se convoca la Budapesta o conferinţă internaţională a uniunilor tineretului comunist ; aplicarea pedepsei capitale etc.

Iunie, 16 — Lenin discută cu I. I. Ulianov şi alţi reprezentanţi ai căzăcimii revoluţionare din Ural despre posibilitatea creării unui detaşament de cazaci pentru acţiunile de partizani în spatele frontului trupelor kolceakiste, iar apoi scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia şi Consiliului militar-revoluţionar al republicii în care roagă să fie examinate propunerile lui I. I. Ulianov.

Iunie, 17 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi ; în cursul dezbaterii cererii Comisariatului poporului pentru învăţămînt de a se deschide un credit pentru şcoala unică a muncii face diferite calcule ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea Conducerii centrale a prăvăliilor pentru ostaşii roşii. Se mai discută problema naţionalizării teatrelor şi a circurilor, precum şi a atelierelor şi magazinelor care produc şi vînd instrumente muzicale ; proiectul de decret cu privire la controlul sanitar al locuinţelor etc.

www.dacoromanica.ro

Iunie, 18 Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, ia cuvîntul în legătură cu problemele puse în discuție. Se discută problema Uniunii centrale a cooperativelor și a cooperației muncitorești ; a grevelor muncitorilor textiliști în legătură cu dificultățile de aprovizionare ; a trimiterii de întăriri pentru fronturile de sud și de vest.

Primind în timpul ședinței știrea că la Kustanai, în spatele armatei lui Kolceak, s-a produs o răscoală și că răsculații se îndreaptă spre Celeabinsk, Lenin scrie o telegramă lui M. M. Lașevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, în care arată că este nevoie să se stabilească legătura cu răsculații. Primind știrea că Armata a 10-a se află într-o situație grea, Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluționar al acestei armate în care spune că Țaritînul trebuie apărat cu orice preț.

Lenin scrie textul telegramei către Béla Kun, în care îi comunică hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Rusia de a trimite un reprezentant sovietic în Ungaria și-i atrage atenția că este nevoie de multă precauție la ducerea tratativelor de armistițiu cu țările Antantei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de hotărîre cu privire la escortarea obligatorie a eșaloanelor militare cu completări pentru front. Se discută : situația militară și sanitară de pe Frontul de sud ; repartizarea celor mobilizați de sindicate și numărul textiliștilor mobilizați ; internarea cetățenilor străini apți pentru serviciul militar ; confiscarea armelor de vînătoare ; transmiterea a trei vapoare Flotilei Caspicii pentru apărarea Țaritînului ; producția de benzină ; mersul reparațiilor și al înlocuirii pușților ; mersul real al mobilizării etc.

În timpul ședinței, Lenin scrie un bilețel lui F. E. Dzerjinski despre necesitatea participării Cekăi la organizarea mobilizării totale pentru

www.dacoromanica.ro

lucrările de întărire a poziţiilor în guberniile Voronej, Tambov şi Saratov şi despre efectuarea unor percheziţii masive pentru descoperirea armelor ascunse.

Iunie 19 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti ; se discută : măsurile pentru sporirea armatei de aprovizionare ; măsurile pentru reînceperea construcţiilor de apărare de pe Frontul de vest ; formarea unor unităţi de marş compuse din cazaci ; rezultatele anchetei cu privire la explozia din Novosokolniki ; mobilizarea muncitoarelor comuniste pentru Uzina din Tula ; efectuarea mobilizării tinerilor de 19 ani ; lupta împotriva dezertorilor ; internarea cetăţenilor străini apţi pentru serviciul militar ; transportul cărbunelui din Crimeea şi punerea lui la dispoziţia Armatei a 14-a ; anchetarea evenimentelor de la Krasnaia Gorka ; mobilizarea kalmîcilor etc.

Iunie, 20 — Lenin trimite o telegramă lui M. M. Laşevici şi K. K. Iurenev, la Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de est, cu directiva de a continua ofensiva împotriva Uralului şi de a lua măsuri pentru creşterea capacităţii de luptă a unităţilor.

Lenin telegrafiază comisarului pentru aprovizionare din Crimeea, dîndu-i dispoziţia să trimită toate rezervele de conserve de fructe şi de brînzeturi pentru organizarea alimentaţiei copiilor bolnavi din nordul Rusiei.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează diferite proiecte de hotărîri. Se discută : proiectul de decret cu privire la cărţile de muncă ; componenţa colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare ; proiectul de hotărîre cu privire la organizarea şi exploatarea întreprinderii „Electroperedacea" ; regulamentul de folosire a automobilelor etc.

Iunie, 21 — Lenin îi telegrafiază lui L. D. Troţki să ia măsuri urgente pentru întărirea apărării Ţarîţînului.

Lenin telegrafiază şefului aprovizionării Frontului de est că nu se admite ca Grupul de sud să aibă

www.dacoromanica.ro

un aparat propriu de aprovizionare, că trebuie menținut un aparat de aprovizionare unic pentru întregul front.

Lenin îi scrie lui C. Racovski o telegramă cu privire la necesitatea expedierii urgente a trei eșaloane de cereale Frontului de vest.

Iunie, 23 Lenin scrie prefața la cuvîntarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității", care urma să apară în broșură.

Iunie, 24 Într-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, Lenin îi interzice să consume fără aprobarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare stocurile de cereale capturate pe teritoriul eliberat de sub ocupația trupelor lui Kolceak.

Lenin cere Consiliului militar-revoluționar al republicii să-i confirme autenticitatea datelor prezentate de Comisariatul poporului pentru treburile militare al Ucrainei cu privire la numărul muncitorilor mobilizați și trimiși pe front.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se discută problema completării Marelui stat-major și a Departamentului marinei cu comisari, a dreptului comuniștilor de a purta arme, a situației alimentare etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de hotărîre cu privire la introducerea orei Moscovei la căile ferate și la serviciul telegrafic. Se mai dezbate problema acordării unor avansuri instituțiilor pentru achiziționarea de produse nerationalizate; problema activității bibliotecilor; raportul cu privire la activitatea comisiei pentru cercetarea schemelor de organizare; proiectul de decret cu privire la stabilirea unor norme unice de repartizare, rechiziționare și confiscare a tuturor tipurilor de combustibil; problema elaborării unor tarife unice pentru lucrătorii de pe tărîmul literar; proiectul de hotărîre cu privire la controlul

www.dacoromanica.ro

pentru preîntîmpinarea umflării schemelor de organizare etc.

Iunie, 25 Lenin completează şi semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de sud în care recomandă ca textiliştii din Ivanovo-Voznesensk care au fost trimişi pentru evacuarea Donbassului să fie vărsaţi la armata de aprovizionare.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti ; în timpul discutării problemei trecerii lucrătorilor de la atelierele de artilerie grea şi de asalt din Moscova la raţia de ostaş roşu, calculează cantitatea de cereale necesare ; semnează proiectul de hotărîre cu privire la normele de chemare sub arme a muncitorilor şi funcţionarilor din comerţ, industrie şi transporturi şi hotărîrea cu privire la suspendarea din aceste motive a mobilizărilor efectuate pînă acum de sindicate ; la exprimarea de mulţumiri Armatelor a 2-a şi a 5-a şi Armatei din Turkestan pentru deosebitul curaj de care au dat dovadă în luptele împotriva kolceakiştilor. Se mai discută : instituirea unei comisii pe lîngă Consiliul Apărării ; repartizarea pe profesiuni şi direcţii regionale de căi ferate a numărului de feroviari care urmează să fie chemaţi sub arme ; escortarea eşaloanelor militare care transportă completări pentru front ; evacuarea populaţiei din Kronstadt ; elaborarea unor măsuri de îmbunătăţire a situaţiei sanitare a armatei ; organizarea plutăritului din sistemul Marininski în bazinul Volgăi ; organizarea unei comisii speciale de aprovizionare a Frontului de vest ; mersul lucrărilor de reparare a puştilor ; livrarea către Ucraina a materialelor de război şi muniţii ; despre prizonierii de război — muncitori calificaţi ; majorarea soldei ostaşilor roşii etc.

Lenin semnează o telegramă către organizaţiile din Ţariţîn în legătură cu transportarea produselor petroliere la Saratov.

Lenin îl întreabă pe A. I. Sviderski despre mersul transportului cerealelor de la rîul Belaia şi arată

www.dacoromanica.ro

că trebuie luate măsuri urgente pentru aprovizionarea cu alimente a Petrogradului.

Iunie, 26 Lenin semnează o telegramă către Consiliul Comisarilor Poporului din Crimeea cu rugămintea de a se anula ordinul de expulzare a familiei savantului geolog D. I. Muşketov, care locuia la Alupka.

Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a 5-a, cerînd să se pună capăt acaparării samavolnice de către organele de aprovizionare a armatei a alimentelor stocate de Comisariatul poporului pentru aprovizionare în judeţul Menzelinsk, gubernia Simbirsk.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării Muncitoreşti-Ţărăneşti ; prezintă un raport cu privire la producţia şi rezervele de închizătoare de tunuri ; completează ordinea de zi cu o serie de probleme.

Primind o telegramă din Sarapul de la lucrătorii flotei fluviale cu rugămintea de a-i sprijini în curăţirea cursului navigabil al Kamei de minele puse de albgardişti, Lenin pune această problemă în dezbaterea Consiliului Apărării ; apoi semnează o telegramă către statul-major al Flotilei militare de pe Volga în care i se dă dispoziţia să dea ajutor lucrătorilor din transportul fluvial.

În cursul şedinţei, Lenin semnează proiectul de hotărîre cu privire la ordinea de descongestionare şi evacuare a instituţiilor din Petrograd, la mobilizarea de către Comitetul executiv gubernial Reazan a ţăranilor dulgheri pentru construcţia unor depozite la Fabrica de praf de puşcă din Vladimir, cu privire la militarizarea tuturor instituţiilor şi întreprinderilor aparţinînd Direcţiei generale silvice şi Direcţiei generale a cărbunelui, Direcţiei generale a petrolului, Direcţiei generale a combustibilului. Se mai discută aprovizionarea cu alimente şi cereale furajere a armatei ; întărirea disciplinei în muncă la întreprinderea „Elektroperedacea" şi la întreprinderile de turbă ; mersul lucrărilor de curăţire de refugiaţi a Frontului de vest ; trecerea tuturor uzinelor de arma-

www.dacoromanica.ro

ment în subordinea Consiliului economic superior ; raportul Comisiei Controlului de stat cu privire la mersul lucrărilor pentru înlocuirea în instituții a bărbaților mobilizați cu femei ; aducerea muncitorilor la uzinele din Podolsk, Tula și Simbirsk ; revizuirea planului lucrărilor de apărare în raionul fortificat nr. 6 ; mersul mobilizării ; mărirea rațiilor alimentare la fabricile de îngrășăminte ; confiscarea armelor de la populație etc.

Iunie, 27 Într-o convorbire cu N. K. Krupskaia, care pleca la Nijni Novgorod cu un grup de agitatori și instructori pentru o călătorie pe Volga și Kama cu vasul de agitație „Krasnaia Zvezda" al C.E.C. din Rusia, Lenin dă indicații cu privire la sarcinile muncii brigăzilor de agitație, apoi îi conduce pe agitatori la gara Kursk.

Lenin semnează o telegramă către comitetele guberniale de aprovizionare din Kazan, Saratov, Samara și Ufa, despre situația alimentară critică din Moscova și Petrograd, cerîndu-le totodată să îndeplinească imediat planul de trimitere a cerealelor în iunie pentru aprovizionarea muncitorilor și unităților militare.

Lenin telegrafiază lui M. M. Laşevici și K. K. Iurevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, despre folosirea transfugilor din armata lui Kolceak ca agitatori și despre necesitatea înăbușirii rebeliunii cazacilor albi din regiunea Nikolaevsk.

Lenin discută cu V. V. Adoratski despre necesitatea strîngerii și studierii materialelor referitoare la istoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de decret cu privire la instituirea unor reguli unice de repartizare, rechiziționare și confiscare a tuturor tipurilor de combustibil. În cursul discutării principalelor prevederi ale noului decret cu privire la aprovizionare, Lenin este ales în Comisia pentru aprovizionare a C.C.P. Se dis-

www.dacoromanica.ro

cută, de asemenea, problema transmiterii funcției Organului unic de descongestionare Comisariatului poporului pentru căile de comunicație ; proiectul decretului cu privire la răspunderea căilor ferate pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor călătorilor ; proiectul de decret cu privire la prețurile fixe etc.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1919

**ȘEDINȚA SOVIETULUI DIN PETROGRAD. 12 martie 1919* . . . . . 1—21

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. *Scurtă relatare apărută în presă* . . 1

*2. RĂSPUNS LA BILEȚELE 8

**ȘEDINȚA PRIMULUI CONGRES AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN GUBERNIA PETROGRAD. 13 martie 1919* . . . . . 22—30

*1. CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI 22

*2. RĂSPUNS LA BILEȚELE 27

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI DIN PETROGRAD 13 MARTIE 1919. *Relatare apărută în presă* . . . . . 31—38

SUCCESELE PUTERII SOVIETICE ȘI DIFICULTĂȚILE EI . . . . . 39—73
Postfață 73

*CUVÎNTARE ÎN MEMORIA LUI I. M. SVERDLOV ROSTITĂ LA ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ A COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA. 18 MARTIE 1919 . . . . . 74—79

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNMORMÎNTAREA LUI I. M. SVERDLOV. 18 MARTIE 1919. *Relatare apărută în presă* 80

**PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA* 81—124

1. CONCEPTUL PROIECTULUI DE PROGRAM AL P.C. DIN RUSIA 83

Sarcinile fundamentale ale dictaturii proletariatului în Rusia 89

2. PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (BOLŞEVIC) DIN RUSIA 103

*3. COMPLETARE LA PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI 109

*4. FRAGMENT DIN PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI 110

*5. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAŢIILE NAŢIONALE 111

*6. COMPLETARE LA PROIECTUL DEFINITIV AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA PROBLEMA NAŢIONALĂ 112

*7. INTRODUCERE LA PUNCTUL DIN PROGRAM REFERITOR LA DOMENIUL MILITAR 113

*8. PRIMUL ALINEAT AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA JUSTIŢIE 115

*9. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA ÎNVĂŢĂMÎNTUL PUBLIC 116

*10. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAŢIILE RELIGIOASE 118

*11. PUNCTELE PĂRŢII ECONOMICE A PROGRAMULUI 119

*12. PUNCTUL AGRAR DIN PROGRAM . . . 123

**CONGRESUL AL VIII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 18—23 martie 1919* . . . . . 125—213

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI. 18 MARTIE 127

*2. RAPORTUL DE ACTIVITATE AL COMITETULUI CENTRAL. 18 MARTIE 131

www.dacoromanica.ro

*3. RAPORT ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI. 19 MARTIE 151

*4. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI. 19 MARTIE 173

*5. PROIECTUL CELUI DE-AL TREILEA PUNCT DIN PARTEA POLITICĂ GENERALĂ A PROGRAMULUI. *(Pentru comisia de întocmire a programului instituită de Congresul al VIII-lea al partidului)* 184

*6. RADIOTELEGRAMA DE SALUT ADRESATĂ GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE ÎN NUMELE CONGRESULUI . . . 185

*7. RAPORT ASUPRA MUNCII LA SATE. 23 MARTIE 186

*8. INTERVENȚIE ÎMPOTRIVA PROPUNERII DE A SUSPENDA DEZBATERILE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MUNCA LA SATE. 23 MARTIE 204

*9. REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE ȚĂRĂNIMEA MIJLOCAȘĂ . . . 205

*10. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI. 23 MARTIE 209

*SALUT ADRESAT PRIN RADIO GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE 214

*RADIOTELEGRAMĂ TRIMISĂ LUI BÉLA KUN . . 215

RĂSPUNS LA SCRISOAREA DESCHISĂ A UNUI SPECIALIST . . . . . 216—223

*ÎN LEGĂTURĂ CU CANDIDATURA LUI M. I. KALININ LA POSTUL DE PREȘEDINTE AL C.E.C. DIN RUSIA. *Cuvîntare rostită la cea de-a XII-a ședință a C.E.C din Rusia la 30 martie 1919* . . . . . 221—224

**CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON* . . . . . 225—241

1. ÎN MEMORIA TOVARĂȘULUI IAKOV MIHAILOVICI SVERDLOV, PREȘEDINTELE COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA . . 227

2. INTERNAȚIONALA A III-A, COMUNISTĂ . . 228

3. COMUNICARE CU PRIVIRE LA CONVORBIREA AVUTĂ PRIN RADIO CU BÉLA KUN . . . 230

www.dacoromanica.ro

4. APEL CĂTRE ARMATA ROŞIE 232

5. DESPRE ŢĂRANII MIJLOCAŞI 234

6. CE ESTE PUTEREA SOVIETICĂ ? 236

7. CUM ÎI VOM IZBĂVI PENTRU TOTDEAUNA PE OAMENII MUNCII DE ASUPRIREA MOŞIERILOR ŞI CAPITALIŞTILOR 238

8. DESPRE INCITĂRILE POGROMISTE ÎMPOTRIVA EVREILOR 240

TELEFONOGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA 242

*ŞEDINŢA EXTRAORDINARĂ A PLENAREI SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA. 3 APRILIE 1919 . . 243—266

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE . 243

*2. PROIECT DE REZOLUŢIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE . . . 261

*3. REZOLUŢIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE 264

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU AJUTORAREA FRONTULUI DE EST 267

*TEZELE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAŢIA DE PE FRONTUL DE EST . . . 268—273

*PLENARA CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA. 11 APRILIE 1919 . . . . . 275—296

*1. RAPORT CU PRIVIRE LA SARCINILE SINDICATELOR ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA PENTRU FRONTUL DE EST 277

*2. RĂSPUNS LA O ÎNTREBARE REFERITOARE LA GREVA DIN TULA 291

*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORT . . . 293

*PREFAŢĂ LA BROŞURA LUI HENRI GUILBEAUX „SOCIALISMUL ŞI SINDICALISMUL ÎN FRANŢA ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI“ . . . . . 297—298

www.dacoromanica.ro

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA ELEVILOR PRIMULUI CURS PENTRU PREGĂTIREA DE CADRE DE COMANDĂ SOVIETICE DE LA MOSCOVA. 15 APRILIE 1919. *Scurtă relatare apărută în presă* 299

INTERNAŢIONALA A III-A ŞI LOCUL EI ÎN ISTORIE . . . . . 300—308

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA FEROVIARILOR DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA. 16 APRILIE 1919 . . . . . 309—314

*CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI KOLCEAK ROSTITĂ LA CONFERINŢA COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE ŞI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA. 17 APRILIE 1919. *Relatare apărută în presă* . . . . . 315—318

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL TINERETULUI STUDIOS COMUNIST. 17 APRILIE 1919 319

*MESAJ DE SALUT REPUBLICII SOVIETICE BAVAREZE . . . . . 320—321

*TREI CUVÎNTĂRI ROSTITE ÎN PIAŢA ROŞIE LA 1 MAI 1919. *Cronici de presă* . . . . . 322—325

*1. 322

*2. 324

*3. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA LOBNOE MESTO CU PRILEJUL DEZVELIRII MONUMENTULUI LUI ŞTEPAN RAZIN 325

**PRIMUL CONGRES GENERAL AL CADRELOR DIN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI EXTRAŞCOLAR. 6—19 MAI 1919* . . . . . 327—371

1. CUVÎNTARE DE SALUT. 6 MAI 329

2. CUVÎNTARE DESPRE ÎNŞELAREA POPORULUI CU LOZINCA LIBERTĂŢII ŞI EGALITĂŢII. 19 MAI 333

I 334

II 340

III 345

IV 351

V 365

*PREFAŢĂ LA CUVÎNTAREA „DESPRE ÎNŞELAREA POPORULUI CU LOZINCILE LIBERTĂŢII ŞI EGALITĂŢII", PUBLICATĂ ÎN BROŞURĂ . . . . . 372—377

www.dacoromanica.ro

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI AL UCRAINEI 378

*COMPLETARE LA PROIECTUL DE APEL CĂTRE MUNCITORII GERMANI ŞI CĂTRE ŢĂRANII GERMANI CARE NU EXPLOATEAZĂ MUNCA ALTORA 379—380

*CU PRIVIRE LA SALARIZAREA SPECIALIŞTILOR. *Proiect de hotărîre* . . . . . 381—382

*CUVÎNTAREA ROSTITĂ LA FESTIVITATEA DIN 25 MAI 1919, ZIUA INSTRUCŢIEI MILITARE GENERALE. *Scurtă relatare apărută în presă* 383

SALUT MUNCITORILOR UNGURI . . . . . 384—388

EROII INTERNAŢIONALEI DE LA BERNA . . . 389—398

FERIŢI-VĂ DE SPIONI ! 399

*PROIECT DE DIRECTIVĂ A C.C. CU PRIVIRE LA UNITATEA PE PLAN MILITAR . . . . . 400—401

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA FRONTUL PETROGRADULUI 402

MATERIALE PREGĂTITOARE

**MATERIALE PENTRU PROIECTUL DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA* . . . . . 405—410

*1. ÎNSEMNARE CUPRINZÎND PUNCTELE DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI ELABORATE DEFINITIV DE COMISIE ŞI PROBLEMELE CARE URMEAZĂ SĂ FIE ELABORATE 405

*2. PLANUL PUNCTULUI DOI DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI 406

*prima schiţă . . . . . —

*a doua schiţă . . . . . —

*3. PLANUL PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAM 407

*4. CONSPECTUL SECŢIUNII CU PRIVIRE LA PEDEPSE DIN PUNCTUL PROGRAMULUI REFERITOR LA JUSTIŢIE 408

*5. PROIECT DE ADĂUGIRI LA PUNCTUL DIN PROGRAM ÎN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI PUBLIC 409

www.dacoromanica.ro

*6. PARTICULARITĂŢILE NOULUI PROGRAM AL PARTIDULUI 410

*ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA COOPERAŢIE . . . 411

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU CEREALE A FEROVIARILOR 412

*ÎN PROBLEMA RELAŢIILOR CU ŢĂRĂNIMEA MIJLOCAŞĂ . . . . . 413—414

ANEXE

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLŞEVIC) DIN RUSIA . . . . . 417—444

Lista documentelor la a căror redactare a luat parte V. I. Lenin . . . . . 447—450

Adnotări . . . . . 451—479

Indice de lucrări şi izvoare citate sau menţionate de V. I. Lenin . . . . . 480—494

Indice de nume . . . . . 495—518

Date din viaţa şi activitatea lui V. I. Lenin . . . . 519—574

ILUSTRAŢII

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Punctul agrar din program". — 1919 . . . . . 122—123

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe frontul de est". — 1919 269

Paginile întîi, a cincea şi a şaptea ale celei de-a doua corecturi a „Programului Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia" cu notele şi corecturile lui V. I. Lenin. — 1919 . 416—417

www.dacoromanica.ro

Dat la cules 28.09.1965. Bun de tipar 11.12.1965. Apărut 1966. Hîrtie tipar înalt tip A mată de 63 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 33,66. Coli de tipar 38. 2 planșe offset. A. 13471/1965. C.Z. pentru biblioteci 3C23=R

Tiparul executat sub comanda nr. 50740/6062 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro